

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગુજરાત કૌપીરાઈટ વિભાગ]

અનુક્રમાંક ૧૫૬૬/૧ કિંમત —

ગ્રંથનામ મુંબઈ, કલકત્તા, અહ્મદાબાદ
અને મદ્રાસ એ હાઈકોર્ટોના
વગાંક ફોજદારી ફેસલાનો સાર

મુંબાઈ, કલકત્તા, અલ્હાબાદ
અને મદ્રાસ એ હાઈકોર્ટોના
ફોજદારી ફેસલાનો સાર.

ખનાવનાર

મગનલાલ જયચંદ પારેખ

ગબરમેટ સપ્પોરડીનેટ પ્લીડર

કપડવંજ કોર્ટ.

અને

છોટાલાલ વિઠ્ઠલદાસ પારેખ

કલાર્ક કપડવંજ કોર્ટ.

છપાવનાર

બુકસેલર કસ્તુર વીરચંદ.

સંવત ૧૯૩૮ — સને ૧૮૮૨

અમદાવાદ

મામાની હવેલી મધે અં ૫૦ પ્રીન્ટીંગ અને
જાં એજન્સી કંપની “લીમીટેડ”ના પ્રેસમાં
રણુછોડલાલ ગંગારામે છાપ્યો.

આ પુસ્તક વલંદાની હવેલી સામે તા. ફીકા
બટની પોળમાં કસ્તુર વીરચંદને ત્યાંથી મળશે.

સને ૧૮૬૭ ના ૨૫ મા આર્ટ ટ્રમાણે રજીસ્ટર કરાવ્યો છે.

DIGEST OF CRIMINAL CASES
DECIDED BY THE HIGH COURTS
OF
BOMBAY, CALCUTTA, ALLHABAD
AND MADRAS.

COMPILED BY
MAGANLAL JEYCHAND
GOVERNMENT SUBORDINATE PLEADER IN THE
SUB-JUDGE'S COURT OF KAPADVANJ
AND
CHOTALAL VITHALDASS, PARIKH
CLERK OF THE SUB-JUDGE'S COURT OF
KAPADVANJ.

PUBLISHED BY
KUSTUR VIRCHAND, Book Seller.

Ahmedabad

Printed at the Ahmedabad United Printing and
General Agency Company "Limited"

1882.

Registered under Act XXV of 1867.

This Book is dedicated

to

RAO SAHEB MADHUWACHRAM BALWACHRAM

Second Class Subordinate Judge of

Uncleshar in the Surat District.

"

As a token of respect

For his learning and extensive knowledge of Law, strict integrity and uprightness in the Administration of Justice and popularity thereby acquired; & in consequence of the great obligation under which the authors are laid by him in acquiring knowledge of Law, while he held the Office of Subordinate Judge of Kapadvanj.

By

The Authors.

પ્રસ્તાવના.

નામદાર હાઇકોર્ટોએ કરેલા ફાજદારી ફેસલાનું પુસ્તક અમો મધ્યેના મગનલાલ અને એક રણછોડલાલ સને ૧૮૭૨ ની સાલમાં વાલ્યુમ ૧ થી તે વાલ્યુમ ૮ સુધીનું છપાવ્યું હતું. તેમાં ગ્યાંહાંથી અધુરા રહ્યા ત્યાંહાંથી તે લગભગ આજ સુધીમાં નામદાર હાઇકોર્ટોએ જે ફાજદારી ફેસલા કર્યા તે છપાવી આ ગ્રંથ કર્યોછે. આમાં મુખાઈ, કલકત્તા, અહલામાદ અને મદ્રાસ એ હાઇકોર્ટના ફાજદારી ફેસલાછે.

નામદાર સરકાર કાયદા તૈયાર કરેછે તે પછી તે કાયદાની કલમો વિગરે સંબંધી તરેહ તરેહવારે વાંચા દેડેછે તેવી વખતે તેના ખરા ખુલાસા નામદાર હાઇકોર્ટ કરી પોતાના ફેસલા કરેછે જેથી તે ફેસલા કાયદાનો અર્થ સમજવાને ઘણા ઉપયોગી થઈ પડેછે.

તે સમજવાને અંગ્રેજીમાં તો ઘણા ગ્રંથ હોયછે પણ ગુજરાતીમાં તેવા ગ્રંથની હમેશાં ખામી હોયછે. માટે આ ગ્રંથ ગુજરાતી જાણનાર ત્યાયાધીશ્ર, વકીલ, મુખ્યત્વાર અને બીજા સદગૃહસ્થોને ઘણા ઉપયોગી છે.

વાંચનાર સજ્જનને સમજ પડવા માટે અક્ષરવાર અનુક્રમણીકા દાખલ કરીછે. તેની સાથે ફેસલા કયે કયે પાને છે તેની વિગત પણ દાખલ કરી છે. જેથી કરીને ખાખતવાર ફેસલા ખોળી કાઢવાને ઘણું સુલભ પડે તેમછે.

ગ્રંથ બનાવવાને હમેશાં જરા નવરાશ હોય તો તેમાં ખામી કમી રહેછે પણ અમારે અમારા ધંધાની સાથે આ કામ કરવું પડ્યાથી તેમાં કાંઈક ખામી રહી હોય તે વાંચનાર સદગૃહસ્થ દરગુજર કરશે.

ગ્રંથ અર્પણ કરવાતે વિષયનો જે એ ગ્રંથ હોય તે વાંચી તેમાંની ખામી દૂર કરે એવા સદગૃહસ્થને અર્પણ કરવા એમ અમારું મતછે કેમકે તેથી કરીને ગ્રંથની અંદર

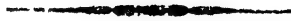
(૧૦)

રહેતી ખામીયો વખત જતે દુર થાય. અને એ અમારા
મતને અનુસરીને અમોએ અમારો આ ગ્રંથ રાવસાહેબ
મધુવચ્છરામ બળવચ્છરામ કે જેઓ પ્રથમ કપડવંજમાં
સર્જોરડીનેટ જડજ હતા અને હાલ અંકલેશ્વર જીલ્લેમુરતના
સેકંદકલાસ સેકંદગ્રેડ સર્જોરડીનેટ જડજસાહેબજે તેવણને
અર્પણ કર્યોછે.

તા. ૧૭ જાન્યુઆરી ૧૮૮૨

કપડવંજ

} કર્તા.

અનુક્રમણીકા.

અધિકાર—પાને ૧,૮,૧૨,૧૩,૧૮,૨૧, ૨૨, ૨૪, ૨૮,
૨૯, ૩૫, ૪૧, ૪૬, ૫૪, ૬૬, ૭૪, ૭૬, ૮૮, ૮૯, ૧૧૩, ૧૩૨, ૧૩૬,
૧૪૧, ૧૪૨, ૧૪૪, ૧૪૯, ૧૫૪, ૧૫૬, ૧૫૭, ૧૫૮, ૧૬૨,
૧૬૫, ૧૬૭, ૧૬૯, ૧૭૪, ૧૭૬, ૧૭૯, ૧૮૧, ૧૮૬, ૨૧૦, ૨૧૧,
૨૧૫, ૨૧૭, ૨૨૯, ૨૩૨, ૨૩૪, ૨૩૭, ૨૩૮, ૨૪૦, ૨૪૩, ૨૪૫,
૨૫૭, ૨૫૯, ૨૬૧, ૩૬૨, ૨૬૫, ૨૬૬, ૨૭૪, ૨૭૬, ૨૮૧, ૨૮૪,
૨૮૮, ૩૦૦, ૩૦૭, ૩૧૧, ૩૧૫, ૩૧૭, ૩૩૬, ૩૩૮, ૩૪૫, ૩૫૬,
૩૫૮, ૩૬૦, ૩૮૨, ૩૮૫, ૩૯૨, ૩૯૪, ૩૯૬, ૩૯૯, ૪૦૬, ૪૧૦,
૪૧૧, ૪૧૩, ૪૧૮, ૪૨૩, ૪૨૫, ૪૩૩, ૪૩૬, ૪૩૮, ૪૩૯, ૪૪૨,
૪૫૩, ૪૬૧, ૪૬૨, ૪૬૭, ૪૬૯, ૪૭૦, ૪૭૨, ૪૭૮, ૪૮૨, ૪૮૩,
૪૮૬, ૪૮૯, ૪૯૨, ૪૯૭, ૫૦૨, ૫૦૪૦, ૫૦૬, ૫૧૦, ૫૧૧,
૫૨૧, ૫૨૫, ૫૨૭, ૫૩૦, ૫૩૯, ૫૪૦, ૫૪૨, ૫૪૩, ૫૫૦, ૫૫૪,
૫૫૬, ૫૫૮, ૫૬૧, ૫૬૩, ૫૬૪, ૫૬૬, ૫૭૧, ૫૭૩, ૫૮૨, ૫૮૪,
૫૮૫, ૫૮૬, ૫૯૦, ૫૯૨, ૫૯૭, ૬૦૪, ૬૧૦, ૬૧૨, ૬૧૮, ૬૨૩,
૬૨૭, ૬૨૯, ૬૩૦,

અપીન—પાને ૧૮, ૬૨, ૬૨, ૧૪૯, ૨૧૫, ૨૩૩, ૨૪૨, ૨૫૫,
૨૬૧, ૩૧૭, ૩૩૬, ૪૬૯, ૪૮૧, ૪૯૦, ૪૯૨, ૫૧૩, ૫૭૪, ૫૮૬,
૫૮૭, ૬૦૨, ૬૧૫, ૬૩૨.

અપીનકોટ—પાને ૧૬૯, ૧૮૦,

અનુમાન—પાને ૧૪૯,

અનવચ્ચ—પાને ૩૯૮, ૪૦૬, ૫૨૧, ૫૪૮, ૫૫૦,

અપહરણ—પાને ૨૦૧, ૨૬૮,

અર્થ—પાને ૨૯૯, ૩૪૬,

અપકારકત્વ—પાને ૨૬૭, ૩૦૧,

અક્ષીણ—પાને ૧૮, ૨૯, ૧૬૫,

આસિચર—પાને ૪, ૪૬૧, ૫૬૬,

આબુ—પાને ૬, ૨૪, ૩૮, ૩૬૩, ૩૯૨, ૫૧૬,

આગલગાડી—પાને ૭૭, ૧૦૮, ૫૮૦,

આસીરિંદજડજ — પાને ૨૭૪,૨૬૫.

આરોપિતે સવાજના જવાબ } પાને ૩૫૧
પર સહી કરવા ના કહેવી }

આરોપીતને પકડયો — પાને ૪૬૬

આકેટ.

સને ૧૮૩૭નો ૨૭ કા. ૭ પાને ૫૩, ૨૦૫.

સને ૧૮૪૬નો ૧ કા. ૩ તથા ૪ પાને ૧૬૩

સને ૧૮૫૦નો ૨૬ કા. ૭ પાને ૧૬૩

સને ૧૮૫૦નો ૩૧ કા. ૩ પાને ૧૬૬
કા. ૮ પાને ૨૦૫

સને ૧૮૫૪નો ૧૮ કા. ૧૭ પાને ૧૫૨

કા. ૨૭ પાને ૧૮૫

કા. ૩૦ પાને ૨૩૪

સને ૧૮૫૬નો ૮ કા. ૨૧૨ તથા ૨૮૭ પાને ૨૮૮

સને ૧૮૫૬નો ૧૩ કા. ૨ પાને ૨૫

સને ૧૮૬૦નો ૩૧ કા. ૩૨ ની રા. ૬ પાને ૨૬૬

સને ૧૮૬૦ નો ૪૫ ઈંગ્લીયન પીનજકોટ.

ક્રમ. પાને.

૨ ૬૧

૩ ૬૧

૨૧ ૧૨૫, ૧૬૩, ૨૫૫, ૪૬૮,

૫૨૨

૪૪ ૫૪૬

૬૨ ૨૭૬

૬૫ ૨૦૬, ૫૬૩

૬૬ ૧૭૦

૭૦ ૧૭૦, ૩૩૮

૭૧ ૨૭

૭૫ ૧૭૬, ૨૧૧, ૨૫૬, ૩૭૮,

૫૬૬

૮૪ ૪૩૬

૧૦૮ ૩૮૧, ૫૧૬

૧૦૯ ૧૬૬, ૩૦૭, ૩૮૧, ૫૧૧,

૫૪૫, ૬૧૨

ક્રમ. પાને.

૧૧૪ ૫, ૬૬, ૬૩૩

૧૧૬ ૫૧૬, ૬૩૦

૧૪૩ ૪૫૩, ૫૧૩

૧૪૪ ૫૧૩

૧૪૭ ૪૦૪, ૬૦૬

૧૪૮ ૫૩૬

૧૪૯ ૫૩૬

૧૫૨ ૬૩

૧૬૧ ૧૦૦, ૩૫૩, ૫૨૧, ૫૬૫,

૬૦૭

૧૬૫ ૫૬૫

૧૬૭ ૧૨૫

૧૭૩ ૧૫૩, ૫૦૫

૧૭૪ ૨૧૮, ૧૧૪

૧૭૬ ૩૫૩, ૫૨૭

૧૭૭ ૨૧૬

ક્રમ.	પાને.
૧૮૦	૩૫૧
૧૮૨	૨૧૨, ૨૧૬, ૩૩૫, ૫૪૨,
૧૮૩	૩૪૦
૧૮૬	૧૭
૧૮૮	૬૬, ૧૫૬, ૧૭૭, ૧૮૧, ૨૩૨, ૪૫૦, ૪૬૩, ૫૪૦, ૫૭૨
૧૯૧	૩૭૦, ૪૩૪
૧૯૨	૫૩૦, ૫૭૫
૧૯૩	૭૬, ૭૬, ૧૨૫, ૧૫૪, ૧૬૧, ૨૨૬, ૨૬૫, ૩૨૭, ૩૩૫, ૩૩૮, ૩૭૦, ૫૨૫, ૫૭૫, ૫૯૧, ૫૯૭, ૬૧૫
૧૯૪	૨૨૬, ૪૩૪
૧૯૫	૬૧૨
૧૯૬	૫૫૪, ૫૭૫, ૫૮૫
૨૦૧	૬૨૧
૨૦૫	૧૬૫
૨૦૬	૧૫૮
૨૧૧	૨૧૨, ૩૮૮, ૫૪૨, ૫૪૬, ૫૭૭, ૫૮૧, ૫૮૩, ૫૯૪, ૬૧૨
૨૧૩	૩૨૧
૨૧૪	૨૮૬, ૨૬૦
૨૧૭	૩૨૧, ૩૬૭, ૪૬૬
૨૧૮	૧૨૫, ૬૧૨
૨૨૦	૩૨
૨૨૧	૩૫૩
૨૨૭	૩૫
૨૨૮	૪૩, ૧૮૦, ૮૦૨
૨૬૮	૧૪૪, ૧૭૨, ૨૬૭
૨૬૯	૧૬૧, ૧૬૨
૨૭૦	૫૧૦
૨૭૭	૧૫૫, ૪૮૪
૨૭૯	૧૫૫
૨૮૦	૧૬૬
૨૮૫	૩૫૩

ક્રમ.	પાને.
૨૭૯	૩૮૭
૨૯૦	૫૧૦
૨૯૧	૩૦૨
૨૯૨	૪૭૦
૨૯૪	
૨૯૯	૧૭૮
૩૦૦	૫૩૬, ૫૬૫
૩૦૨	૫૩૬
૩૦૪	૧૬૬, ૨૦૬, ૫૭૨, ૫૩૩, ૫૪૮, ૬૧૭, ૬૨૩, ૬૩૧
૩૦૭	૪, ૧૭૮
૩૨૧	૧૬૬
૩૨૩	૬૩, ૧૩૬, ૨૦૬, ૬૦૬, ૬૧૭
૩૨૪	૧૭૮
૩૨૫	૬૨૩
૩૨૬	૨૮૦
૩૩૧	૪૦૭
૩૩૬	૫૩૩
૩૩૭	
૩૩૮	
૩૪૮	૬૨
૩૫૪	૧૩૦
૩૬૧	૩૪૭
૩૬૩	૬૧૮, ૬૩૦
૩૭૨	૬૨૬
૩૭૬	૧૩૦
૩૭૭	૫૮૮
૩૭૯	૩૭૮
૩૮૦	૨૭, ૧૬૨, ૨૬૨, ૫૧૨, ૫૧૬, ૫૬૨, ૬૨૦
૩૮૧	૧૨૬
૩૯૦	૨૦૦
૩૯૫	૧૦૬, ૧૬૪, ૩૭૪, ૪૫૩
૩૯૭	૧૬૦, ૨૦૨, ૨૮૨
૪૦૬	૧૨૫, ૪૭૫
૪૧૦	૩૮૨

ક્રમ.	પાને.	ક્રમ.	પાને.
૪૧૧	૧૧,૧૭૨, ૨૬૩, ૩૮૧,	૨૨	૨૯,૧૭૯
	૫૦૭,૫૬૯,૬૩૪	૨૩	૧૩૨,૧૮૩
૪૧૨	૧૬૪,૨૮૫,૩૭૪	૨૪	૩૫૬
૪૧૪	૫૯૧	૩૩	૩૫
૪૧૭	૨૪૪,૬૧૮	૩૬	૧૬૩,૧૮૩
૪૨૦	૨૪૪	૪૪	૧૮૧
૪૨૨	૪૧૮	૪૬	૧૩૩,૧૭૯
૪૨૫	૧૯૬,૫૦૨	૪૮	૧૩૫
૪૨૬	૨૧	૫૬	} ૧૬૪
૪૩૫	} ૭૮	૫૯	
૪૩૬		૬૧	૧૫૬,૧૯૩
૪૪૧	૬૧૬,૬૩૬	૬૨	૧૫૬,૧૮૦,૧૮૧
૪૪૭	૪૦૩,૫૩૫	૭૬	૯
૪૫૩	૪૦૩	૧૦૮	૩૦
૪૫૬	૬૩૬	૧૦૯	૧૩૬
૪૫૭	૨૭,૨૮૦, ૨૯૨, ૩૯૧,	૧૫૨	૧૩૭
	૫૯૨,૬૨૦	૧૬૩	૧૮૦
૪૬૩	૨૩૫,૩૬૦,૩૭૪	૧૬૮	૧૭૭
૪૬૪	૭૪,૩૭૪,૫૭૪	૧૬૩	૧૩૪
૪૬૫	૧૬૧	૧૬૪	૧૩૬
૪૬૬	૨૩૫,૩૨૭,૬૧૨	૨૦૫	૩૧
૪૬૭	૬૬૧	૨૨૫	૨૪,૩૩
૪૭૧	૩૬૦,૫૫૪	૨૩૭	૧૩૯
૪૯૪	૨૨૨,૩૦૭,૩૬૫,૫૧૧,	૨૩૯	૧૩૯
	૫૯૦	૨૫૦	૨૨
૪૯૬	૨૨૨	૨૫૫	૨૪
૪૯૭	૫૪૦,૬૧૦	૨૫૯	૧૪૧
૪૯૮	૩૮૫	૨૭૧	૧૪૧,૧૭૭
૪૯૯	૬,૩૮,૩૬૪,૫૧૬	૨૭૩	૧૩૨,૧૪૨,૧૬૨,૧૮૩
૫૦૦	૨૪,૩૯૨,૫૧૬,	૨૭૬	૧૮૩
૫૦૩	૬૧૦	૨૭૭	૧૭૩
૫૦૬	૬૧૦	૨૮૦	૧,૧૭૮
૫૧૧	૧૨૫,૧૩૦,૩૭૮,૫૯૦.	૨૮૭	૨
		૨૮૮	૨
		૨૯૩	૧૪૨, ..
		૨૯૫	૧૭૪,૨૦૦
		૨૯૬	૧૪૩,૧૭૪

સને ૧૯૬૧ નો ૨૫ મો જુનો
ફીમીનલ પ્રોલીજરકોડ.
૨૧ ૧૮,૨૬,૧૯૩

ક્રમસં.	પાને.
૩૦૮	૧૩, ૧૮૧
૩૧૮	૧૪૫, ૧૬૮, ૧૮૪
૩૮૨	૮૪૮
૪૦૪	૧૩
૪૦૯	૧૮
૪૧૭	૧૪૬, ૧૫૮
૪૧૯	૨૭, ૧૪૬, ૧૫૮
૪૨૧	૧૪૬
૪૨૯	૧૬૮
૪૩૨	૧૫૧, ૧૫૮
૪૩૪	૧૫, ૧૭, ૩૩, ૧૮૬
૪૩૫	૨૨, ૨૪, ૩૩, ૪૪, ૧૫૧, ૧૭૩
સને ૧૮૯૧ નો ૨૩	
૧૬	૪૭૩
સને ૧૮૯૩નો ૯ મુંબાઈનો.	
૨	૫૬, ૧૦૬, ૨૯૬
૮	૫૬
સને ૧૮૯૪નો ૫ મુંબાઈનો.	
૫	૩૨૭
સને ૧૮૯૪નો ૬ કુટકાઆખતનો	
૨	૨૨૩, ૨૬૪
૩, ૪, ૫	૨૨૩
૭	૪૬૦
૯	૧૭૫
સને ૧૮૯૫નો ૧ મુંબાઈનો.	
૧૦, ૧૪	૨૦૬
સને ૧૮૯૬નો ૮ મુંબાઈનો.	
૧૧	૩૫૬
સને ૧૮૯૬ નો ૨૦	
૬૪	૧૮૬
સને ૧૮૯૭ નો ૭ મુંબાઈ	
પોલીસનો.	
૭	૧૫૭
૯	૧૮૫
૧૧	૧૮૭
૨૬	૧૫૭, ૧૮૭

ક્રમસં.	પાને.
૨૭	૮
૨૮	૧૬૪
૩૧	૧૮૬, ૨૬૭
૩૩	૨૩૨
સને ૧૮૯૭ નો ૮ મુંબાઈ	
પોલીસનો.	
૯	૨૭૮, ૩૬૭
૧૨	૧૩૭
૧૩	૩૬૬
સને ૧૮૯૮ નો. ૧	
૫	૧૬૨
૬	૪૮૦
સને ૧૮૯૮ નો ૪ મુંબાઈ.	
૧૨	૨૦૬
૧૪, ૧૫	૧૧૭
સને ૧૮૯૮ નો ૧૪.	
૧૧, ૨૧	૫૬૬
સને ૧૮૯૯ નો ૬.	
૨૫૫	૧૬૭
સને ૧૮૯૯ નો ૧૫.	
૩, ૬, ૭, ૨૦૨	
સને ૧૮૯૯ નો ૧૮ રૂાંપ	
૨૬	૪૮૭ [(જનરલ).
૩૪	૬૨૪
પરશીષ્ટ ૨ નં. ૩૮ પાને ૪૮૭	
સને ૧૮૭૦ નો ૭ કોર્ટ ફી.	
કા. ૧૯ રકમ ૧૫ પાને ૨૫૬	
૩૧	૧૭૫, ૨૨૮
સને ૧૮૭૧ નો ૧ ડાનાનો.	
૨૫, ૨૬	૧૬૬
૨૭	૧૫
સને ૧૮૭૧નો ૮ રજીસ્ટરનો	
૮૦	૫૦૮
સને ૧૮૭૧ નો ૯ મુદતનો.	
૬	૪૬૧
સને ૧૮૭૨નો પુરાવાનો આ.	
૫, ૧૧	૧૧૧ [કટ.

ક્રમ. પાત્ર.

૨૪	૧૦૩,૩૪૩,૬૦૬
૨૫	૩૪૩,૪૬૬,૫૭૮
૨૬	૩૪૩,૪૬૬,૫૭૮
૨૭	૧૨૧
૩૦	૭૦,૧૦૭, ૧૨૩, ૩૭૪, ૫૨૪,૫૬૮,૬૧૪,૬૨૧
૩૨	૩૧૦,૩૬૩
૩૩	૪૧૧,૫૭૮,૬૨૦
૩૬	૩૧૦
૪૩	૮૩
૫૦	૫૫૧
૫૪	૫૫૫
૬૧	૫૪,૬૬,૬૪,૪૫૮
૧૦૫	૫૧૭
૧૧૪	૨૫૨,૩૬૨,૩૬૩,૬૩૩
૧૧૮	૪૦૦
૧૩૩	૨૫૨,૩૬૨,૩૬૩,૩૬૭, ૬૩૩
૧૩૮	૫૬૮
૧૫૩	૮૩,૧૧૧
૧૫૫	૬૮,૧૧૦
૧૫૬	૧૪
૧૬૫	૫૫૨
૧૬૭	૪૬૬
સને ૧૮૭૨ નો ૬.	
૫	૪૮૩
સને ૧૮૭૨ નો ૬ કરારનો.	
૭૬	૪૬૮
૧૦૮	૪૨૬,૪૬૪
સને ૧૮૭૨નો ૧૦ કીમીનલ	
પ્રોસીયરેકોડ નવી.	
૩	૫૦૭
૪	૮૮,૩૭૦,૫૮૩
૧૮	૨૭૪,૨૬૫,૩૫૭
૨૦	૪૬
૩૪	૪૧૬
૩૬	૬૭૨

ક્રમ. પાત્ર.

૪૪	૨૨૦,૩૩૫
૪૬	૨૬૨,૩૫૮,૫૦૦,૪૨૩
૪૭	૨૪૦
૪૯	૨૩૭
૫૦	૫૦૬
૫૬	૪૭૮
૫૬	૬૦
૬૦	
૬૩	૩૦૪
૬૪	૪૨૫,૪૬૮,૫૭૭
૬૬	૬૧,૫૭૦
૬૭	૨૮૫,૩૮૯,૬૨૬
૭૦	૪૪૭,૪૫૨
૭૨	૫૬૧
૮૨	૫૮૩
૮૪	૫૬૧
૯૦	૪૮૫,૪૬૪,૫૨૬
૧૧૮	૨૬૬
૧૧૯	૯૪૦
૧૨૨	૫૪,૬૬,૨૫૮,૨૬૮,૩૩૮ ૩૫૧,૪૫૭,૫૨૬,૫૫૮, ૬૩૪
૧૨૩	૪૬
૧૨૪	૪૨૦
૧૨૫	૨૪૩,૨૫૪
૧૩૫	૫૦૫
૧૪૧	૨૩૭
૧૪૨	૨૨૦,૩૩૫,૫૩૦
૧૪૩	૩૫૮
૧૪૬	૪૬૬
૧૪૭	૨૪૦,૩૮૫
૧૪૮	૪૧૩
૧૫૭	૩૦૪
૧૭૪	૨૪૫
૧૭૫	૨૪૫
૧૮૬	૩૮૦,૩૮૯,૪૦૬,૪૧૦

କ୍ରମ. ସା.ନ.	କ୍ରମ. ସା.ନ.
୧୮୮ ୩୮,୨୪୩, ୨୮୯, ୪୦୪,	୨୭୨ ୧୨,୧୨,୨୧୩, ୩୩୯, ୪୯୩
୪୩୪,୯୧୦	୪୯୯, ୪୮୩, ୪୯୦, ୫୮୯,
୧୯୦ ୪୯	୯୧୩
୧୯୨ ୪୪୯	୨୭୩ ୫୮୭
୧୯୩ ୨୪୯, ୫୫୮	୨୭୪ ୫୧୨, ୫୮୭
୨୦୩ ୪୧୩	୨୭୫ ୨୩୩
୨୦୫ ୨୭୩	୨୭୬ ୨୧୩, ୨୩୪
୨୦୮ ୪୧୩	୨୭୮ ୨୧୭, ୨୪୨, ୨୯୪, ୩୫୩
୨୦୯ ୨୩୯, ୨୯୨, ୪୫୮, ୫୭୯	୨୭୯ ୨୯୪
୨୧୦ ୨୪୩, ୩୪୧	୨୮୦ ୧୨୭
୨୧୧ ୫୭୨, ୫୭୯	୨୮୩ ୧୨, ୧୦୦, ୩୮୮, ୫୯୯
୨୧୨ ୨୮୯, ୩୯୪, ୫୭୯	୨୮୪ ୧୩୧
୨୧୫ ୨୧୪, ୨୧୯, ୨୫୮, ୨୮୯,	୨୮୭ ୩୧୮, ୩୮୦, ୫୩୧
୩୩୫, ୩୩୯, ୪୩୫, ୪୫୫,	୨୮୮ ୨୯୧, ୪୪୧, ୪୫୨
୪୯୯, ୪୮୮, ୪୯୯, ୯୧୫,	୨୮୯ ୨୯୧, ୪୪୧, ୪୭୦, ୫୩୯
୯୧୮	୨୯୦ ୫, ୮, ୪୧, ୪୯, ୯୩, ୧୩୦,
୨୧୮ ୯୫, ୩୯୫, ୪୪୨, ୯୦୮	୨୯୧ ୨୧୯, ୨୯୯, ୨୮୯, ୩୦୪,
୨୨୦ ୪୯୭	୩୪୧, ୩୪୫, ୩୯୯, ୪୪୧,
୨୨୧ ୪୯୭	୪୪୩, ୫୦୯, ୫୧୨, ୫୪୧,
୨୨୨ ୪୦୫, ୪୨୪, ୪୭୮, ୪୯୩,	୫୮୨, ୫୮୭, ୫୯୨, ୬୧୮,
୫୮୯	୬୨୩
୨୨୭ ୪୮୪	୨୯୭ ୪୯, ୯୩, ୯୫, ୧୦୦, ୨୧୫,
୨୩୧ ୫୨୫	୩୪୫, ୩୮୮, ୩୯୯, ୩୯୭,
୨୩୫ ୯୦	୪୧୫, ୪୩୩, ୪୩୫, ୪୪୨,
୨୪୩ ୪୯୨	୪୪୪, ୪୫୨, ୪୭୭, ୫୧୨,
୨୪୮ ୨୪୯	୫୧୭, ୫୩୫, ୫୮୨, ୫୮୯,
୨୪୯ ୧୨୩	୬୦୯, ୬୦୯, ୬୧୩, ୬୩୮
୨୫୧ ୯୦	୨୯୮ ୨୪୦, ୩୩୨, ୩୮୫
୨୫୫ ୪୦୮	୩୦୦ ୧୦୦, ୫୯୯
୨୫୬ ୯୯, ୪୩୯	୩୦୮ ୨୭୯
୨୫୭ ୪୩୯	୩୦୯ ୨୦୯, ୫୯୩
୨୬୧ ୪୦୮	୩୧୦ ୨୯୯
୨୬୩ ୧୦୩, ୨୬୧, ୩୩୦, ୩୯୧,	୩୧୪ ୨୯୫
୪୨୩	୩୧୫ ୨୭୩
୨୬୪ ୫୦୪	୩୧୬ ୨୩୧, ୪୦୭

ક્રમ.	પાને.
૩૩૧	૩૪૦
૩૩૬	૪૫૮
૩૪૨	૨૪૬, ૩૫૧
૩૪૩	૩૫૧
૩૪૪	૩૫૧, ૬૦૮
૩૪૫	૫૩, ૩૩૬
૩૪૬	૫૪, ૬૬, ૧૧૭, ૧૨૦, ૨૪૬ ૩૫૧, ૪૩૪, ૫૦૭, ૫૨૬, ૫૫૮, ૬૩૪
૩૪૭	૩૧૦, ૬૦૮
૩૪૮	૨૫૭, ૪૫૬
૩૫૧	૪૩૬, ૬૦૮
૩૫૭	૨૪૬
૩૫૮	૫૦૩
૩૬૨	૩૬૫, ૪૫૫
૩૬૩	૪૬૨
૩૬૦	૫૮૨, ૫૮૭
૪૦૭	૨૭૬
૪૧૫ }	
૪૧૬ }	૩૧૫
૪૧૭ }	
૪૧૮	૪૨૬, ૬૦૭
૪૧૯	૩૧૫
૪૨૫	૪૧૬, ૪૨૦
૪૨૬ }	
૪૩૨ }	૪૮૩
૪૩૫	૪૩, ૪૦૨
૪૩૬	૪૦૨
૪૩૯	૬૧, ૨૧૧, ૪૨૨
૪૪૩	૬૨
૪૪૫	૪૬, ૪
૪૫૨	૩૧૦
૪૫૩	૨૬૩, ૫૦૦
૪૫૪	૨૨૭, ૨૬૮, ૬૦૪
૪૫૫ }	
૪૫૬ }	૧૨૬
૪૫૭	૧૨૦, ૪૬૨, ૫૫૬

ક્રમ.	પાને.
૪૬૦	૨૧૫
૪૬૪	૬૫, ૨૧૩, ૨૩૪, ૨૭૦, ૪૬૦
૪૬૭	૩૬૦, ૩૭૦, ૫૮૫, ૫૮૬
૪૬૮	૩૦૧, ૩૨૪, ૩૨૭, ૩૬૦, ૩૭૦, ૩૭૮, ૫૩૦, ૫૭૧, ૫૮૪, ૫૮૫, ૫૮૬
૪૬૯	૨૩૫, ૩૦૨, ૩૩૦, ૩૬૦, ૫૮૪, ૫૮૫, ૫૮૬
૪૭૦	૭૬, ૩૪૦
૪૭૧	૨૩૭, ૩૬૦, ૪૬૦, ૪૭૩, ૫૨૫, ૫૭૦, ૫૮૬, ૬૧૪
૪૭૨	૪૬, ૫૮૫, ૬૧૨
૪૭૩	૪૬, ૬૬, ૮૮, ૨૧૦, ૩૦૦, ૩૦૧, ૫૮૫, ૫૮૬, ૫૮૭, ૬૧૪, ૬૩૨
૪૭૪	૩૬૦
૪૮૬	૨૫૬, ૪૨૭, ૬૧૦
૪૯૦	૨૫૬
૪૯૧	૪૧૧, ૪૨૬, ૪૩૫, ૪૩૮, ૪૫૫
૪૯૨	૪૨૬
૪૯૩	૧૧૩, ૪૫૪
૪૯૬ }	
૪૯૭ }	૪૫૬
૫૦૦	૨૫૬
૫૦૨	૧૧૩
૫૦૪	૨૫૬
૫૦૫	૫૫૬
૫૦૬	૫૫૬, ૬૨૬
૫૦૬	૨૫૬, ૪૫૪
૫૧૮	૬૬, ૨૩૧, ૨૬૨, ૪૩૩, ૪૪૨, ૪૫૬, ૪૬૩, ૪૮૨, ૫૪૧
૫૨૦	૨૬૧
૫૨૧	૪૩૬, ૪૪૨, ૪૫૦, ૫૫૭
૫૨૩	૪૪૪, ૪૪૭, ૪૫૦, ૫૫૭

કલમ. પાને.

૫૨૫ } ૪૫૦
૫૨૮ }૫૩૦ ૪૩૨, ૪૪૮, ૪૫૨, ૪૬૩,
૫૦૧, ૫૦૬, ૫૨૨, ૫૨૩,
૫૨૮

૫૩૨ ૫૪૩, ૫૫૭

૫૩૪ ૪૬૨

૫૩૬ ૩૬૮, ૪૦૬

સને ૧૮૭૨નો ૧૧મો.

૩, ૬ ૨૪૫

સને ૧૮૭૩નો ૬ મ્યુનિસીપા

લીટીનો મુંબાઈ

૩૬, ૩૯, ૭૪ ૩૩૨

સને ૧૮૭૩નો ૭ મુંબાઈનો

૩, ૧૮, ૧૯ ૨૫૧

૩૫, ૩૭ ૨૭૧

૪૬ ૨૫૧

સને ૧૮૭૩નો ૧૦ મો.

૧૩ ૪૦૦

કલમ. પાને.

સને ૧૮૭૪નો ૨.

૩૦ ૨૭૦

સને ૧૮૭૫નો ૧૦મો હાઈકો-
ર્ટ કીમીનલ પ્રોસીજરકોડ.

૩૩ ૫૦૮

૧૦૧ ૩૨૦

સને ૧૮૭૭નો ૪ પ્રેસીડેન્સી
માજીસ્ટ્રેટનો.

૪૧ ૪૬૧

૭૮ ૫૩૮

૧૬૭ ૩૭૬

સને ૧૮૭૭ નો ૧૦ સીવીલ
પ્રોસીજરકોડ.

૨૬૪ ૬૧૬

સને ૧૮૭૮નો ૭.

૬ ૩૪૮

૧૪ ૩૪૯

ધનકમટાકસ પાને ૧૬૭

હિલટ તપાસણી—પાને ૬૪, ૧૦૮, ૩૬૫, ૪૧૮, ૪૪૨,
૪૪૬, ૫૫૨, ૫૬૮, ૬૦૮એકત્ર મોકશી—પાને ૧૦૭, ૧૨૩, ૧૬૦, ૩૧૮, ૩૭૫, ૫૨૪,
૬૦૦, ૬૦૧, ૬૧૨, ૬૧૪કમળો—પાને ૧૪૫, ૧૬૮, ૧૭૭, ૩૭૭, ૪૩૨, ૪૩૮, ૪૪૮,
૪૫૨, ૪૬૨, ૪૬૩, ૪૬૫, ૪૭૨, ૪૬૩, ૫૦૧, ૫૦૬, ૫૨૨, ૫૨૩,
૫૨૮, ૫૪૩, ૬૦૩, ૬૧૬

કપાસ—પાને ૫૬, ૧૦૬, ૨૬૬, ૩૪૮

કપટ—પાને ૫૬, ૭૪, ૩૭૪, ૪૧૮, ૪૮૭

કમીટ કરવું—પાને ૨૪૬, ૨૫૫, ૨૫૭

કમીટીંગ માજીસ્ટ્રેટ—પાને ૨૫૭

કમીશન—પાને ૩૮૨, ૫૧૬, ૫૭૮

કબુલતી—પાને ૩૧, ૩૩, ૫૪, ૬૬, ૧૦૩, ૧૦૭, ૧૧૬, ૧૧૭,
૧૨૩, ૨૫૮, ૨૬૪, ૩૦૬, ૩૧૬, ૩૪૨, ૩૫૧, ૩૭૫, ૩૭૬, ૩૬૮,

૪૫૭, ૪૬૬, ૫૦૭, ૫૨૪, ૫૨૬, ૫૫૭, ૫૫૮, ૫૬૮, ૫૭૮, ૬૦૦,
૬૦૧, ૬૦૮, ૬૧૪, ૬૨૧, ૬૩૪

કલેક્ટર—પાને ૨૫૬

કાપદા.

સને ૧૮૨૭નો ૨૧ મો. ૪ પાને ૧૬૪. ૭ પાને ૧૬

સને ૧૮૨૭નો ૧૪મો ૭, ૧૬ પાને ૧૩૧

કીમ્મતી દસ્તાવેજ—પાને ૧૭૪

કીસમણ—પાને ૫૧૬

કીમીનલ પ્રોસીનરકોડ—જુઓ આકટ

સને ૧૮૬૧નો ૨૫ મો

સને ૧૮૭૨નો ૧૦ મો

કુવાને મરામત—પાને ૧૮૧

કેદ—પાને ૧૬૫, ૨૦૬, ૨૪૪, ૨૫૪, ૨૬૮, ૨૬૯, ૪૨૦

કોર્ટ—પાને ૪૦૧, ૫૨૪

કોર્ટના પ્રશ્ન—પાને ૧૦૯

કોર્ટની ફરજ—પાને ૧૫૮, ૫૯૬, ૫૦૨, ૫૬૮, ૬૧૫

કોર્ટનું અપમાન—પાને ૪૩, ૮૮, ૨૦૦, ૨૦૦, ૫૮૫, ૫૮૬,

૫૬૭, ૬૩૨

કોર્ટફી આકટ—પાને ૧૭૫, ૨૨૮, ૨૫૬

જુત—પાને ૫૩, ૬૦, ૬૬, ૬૨, ૧૧૬, ૧૨૦, ૧૨૨, ૨૬૩, ૩૦૫,

૩૧૭, ૩૧૮, ૫૮૨, ૫૯૬, ૬૦૧

જુતની કોશિશ પાને ૪

જોડુ નાણું—પાને ૧૧૪

જોટો દાવો—પાને ૧૫૪

જોટો દસ્તાવેજ—પાને ૭૨, ૮૩, ૧૦૨, ૧૨૫, ૧૬૦, ૨૩૫,

૩૬૦, ૫૫૩, ૫૬૭, ૫૭૪

જોટો ઉપયોગ—પાને ૨૦૦

જોટી ફરિયાદ—પાને ૨૧૨, ૩૮૮, ૫૪૬, ૫૭૭, ૫૮૦, ૫૮૧,

૫૯૩

જોટી અમર—પાને ૨૧૬, ૩૩૫, ૫૮૦ ..

જોટો પુરાવ—પાને ૨૮૮, ૩૧૦, ૩૨૫, ૩૬૦, ૪૭૪, ૫૫૩,

૫૭૫, ૫૬૧, ૬૦૫

- ખોટી પ્રતિષ્ઠા—પાને ૩૨૪, ૪૫૮, ૫૭૦
- ખોટી સાહેદી—પાને ૪૮, ૭૬, ૭૮, ૮૮, ૯, ૧૬૦, ૨૨૬, ૨૬૮, ૩૦૦, ૩૨૪, ૩૨૫, ૩૩૫, ૩૩૮, ૩૬૬, ૩૭૭, ૩૮૮, ૪૦૬, ૪૫૬, ૪૭૨, ૫૨૫, ૫૩૦, ૫૮૫, ૫૮૬
- ગફલત યા કસુર—પાને ૩૮૭
- ગૃહપ્રવેશ—પાને ૧૫૧, ૪૬૪
- ગાંડો માણસ—પાને ૧૪૬, ૪૧૬, ૪૨૭, ૪૩૬, ૪૮૩
- ગેરકાયદેશર મંડળી—પાને ૯૩, ૧૦૮, ૩૬૭, ૪૦૩, ૫૦૨, ૫૧૩, ૫૩૬, ૫૬૮, ૬૦૬
- ગેરવ્યાજની અટકાવ—પાને ૨૪૦
- ઘર ફોડવું—પાને ૨૭, ૩૪, ૨૨૭, ૨૮૦, ૨૮૩, ૨૮૬, ૨૯૨, ૬૦૨, ૬૩૫
- ઘોરી—પાને ૪૫, ૫૨, ૧૫૫, ૧૭૪, ૨૨૭, ૨૪૮, ૨૬૮, ૨૭૩, ૨૬૫, ૩૧૦, ૩૧૧, ૪૧૦, ૪૨૪, ૪૨૬, ૪૬૪, ૫૪૫, ૫૭૦, ૬૦૦, ૬૨૬
- ઘોરીનો માત્ર અ-) પાને ૬૧, ૧૬૪, ૨૪૮, ૨૬૪, ૩૧૫,
થવા ઘોરીનીમિ-) ૩૮૧, ૫૫૮, ૫૬૬, ૫૬૧, ૬૦૦,
લકત ૬૦૭, ૬૨૦, ૬૩૪, ૬૭૪
- ઘોરીની કોશિશ—પાને ૩૭૮
- ઘનનગરે કરેલુ નુકસાન—પાને ૩૮૭
- ઘનમીન—પાને ૧, ૧૩૭, ૧૪૩, ૧૭૪, ૧૭૮, ૨૦૦, ૨૫૩, ૨૫૬, ૩૮૦, ૪૨૫, ૪૩૫, ૪૫૪, ૪૭૭, ૪૮૫, ૫૫૬, ૫૮૭, ૬૦૦, ૬૨૫
- ઘનરકમ—પાને ૫૫૦, ૬૦૬
- ગુલામ! ગુસ્સે—૧૪૪, ૧૫૧, ૧૬૨, ૧૬૩, ૧૮૩, ૧૮૬, ૧૮૮
- ૨૩૭, ૨૪૦, ૨૬૨, ૨૬૬, ૩૧૫, ૩૨૪, ૩૩૬, ૪૬૩, ૪૭૦, ૫૦૮, ૫૩૦
- ગુઠી મજકુર—પાને ૧૮૬
- ગુપ્તરી—પાને ૫૮, ૬૬, ૧૦૨, ૧૦૮, ૧૪૭, ૨૮૧, ૨૮૮, ૩૦૭, ૩૨૦, ૩૩૦, ૩૬૧, ૩૬૮, ૪૧૬, ૪૨૩, ૪૨૪, ૪૬૦, ૪૮૧, ૪૮૨, ૫૦૪, ૫૦૬, ૫૨૪, ૫૫૪, ૫૫૬, ૫૬૪, ૫૬૭
- ગુપ્તરીનો ઠરાવ—પાને ૩૬૮, ૪૩૬, ૫૭૭
- ગુપ્તાર—પાને ૧૭૨, ૨૧૮, ૫૨૬
- ગુપ્તાની—પાને ૩૧, ૪૩, ૭૬, ૧૧૭, ૧૨૦, ૧૨૩, ૧૩૪, ૧૩૬, ૧૪૭, ૧૬૨, ૧૮૮, ૨૦૫, ૨૩૦, ૨૩૧, ૨૮૧, ૩૩૮, ૩૪૨, ૩૫૨, ૩૭૭, ૪૦૦, ૪૦૭, ૪૧૮, ૪૩૪, ૪૫૭, ૪૬૨, ૪૬૫, ૪૬૬, ૪૭૫, ૫૩૮, ૫૫૨, ૫૫૬, ૬૨૫, ૬૨૦

જેલર—પાને ૨૭૦, ૪૭૪

ટ્રાન્સફર—પાને ૧૬૩, ૪૬૮, ૫૭૫

ઠગાઈ—પાને ૩૭, ૧૨૯, ૨૪૪

ડાખા—પાને ૧૫

તથા આકટ સને ૧૮૭૧નો ૧ જુઓ

ડાકાઘટી—પાને ૧૦૬, ૧૧૬, ૧૪૮, ૧૬૪, ૧૯૦, ૨૮૦, ૨૮૪,
પાને ૩૦૯, ૪૫૩, ૪૬૩,

તપાસણીઅરજી—પાને ૩૫૩

તોહામતવાળાને } પાને ૧૩૬, ૪૨૦, ૪૨૫, ૫૮૨
અટકાવવો }

તોહામત, અને તોહામતનામુ—૧૨૦, ૧૩૩, ૩૨૨, ૪૦૫,
૪૦૬, ૪૨૧, ૪૨૪, ૪૬૦, ૪૮૦, ૪૮૯, ૪૯૨, ૫૦૦, ૫૨૪, ૫૮૧,
૫૯૪, ૬૦૮, ૬૧૪, ૬૧૯

દગલમાજી—પાને ૪૧૮

દંડ—પાને ૧૬૬, ૧૬૯, ૧૭૦, ૧૯૩, ૨૦૬, ૨૪૨, ૨૪૪, ૨૬૯,
૩૩૭, ૫૬૨

દંડબદલ કેદ—પાને ૧૭૦

દાર—પાને ૨૭૪, ૫૬૭, ૫૬૮, ૫૬૯

દીલદુઃખાયએવોધંધો—પાને ૧૮૮

દીવાનીકોર્ટ—પાને ૩૬૦

દીવાનીજપતીનુંવારંટ—પાને ૨૬૧

દ્વેષશુદ્ધિએ કેદ—પાને ૩૩

ધમકી—પાને ૩૬, ૧૬૮, ૬૦૪, ૬૧૦

નદી—પાને ૧૫૫, ૧૮૯, ૪૮૩

નકલ—પાને ૨૧૩, ૨૩૪, ૬૩૨

નાત—પાને ૩૦૭

ન્યાયનું કામ—પાને ૧૩, ૭૬, ૮૯, ૧૯૫, ૨૨૬, ૨૬૨, ૪૦૧,
૪૩૩, ૪૪૧, ૫૦૬, ૫૮૨

નોકરીનો કરાર—પાને ૨૫

પડદે નસીન ઓરત—પાને ૫૧૬

પ્રશ્નો જવાબ ન આપવો—પાને ૪૪

પરરાજ્ય તથા પરરાજ્યની પ્રજા—પાને ૬૦, ૧૬૨, ૨૪૫,
૨૫૯, ૨૮૪, ૩૦૩, ૩૪૯, ૩૮૨, ૫૬૯, ૬૨૬.

પ્રથમ ચોકસી—પાને ૫૪,૫૮,૧૨૩, ૨૨૬,૨૪૬, ૨૫૮,
૪૬૦,૫૫૭.

પંચ—પાને ૪૪૪,૪૪૭,૪૫૦

પીનલકોડ—આકટ સને ૧૮૬૦નો ૪૫ જીઓ.

પ્રીવીફોસીલને અપીલ—પાને ૫૮

પુરાવ—જીઓ આકટ સને ૧૮૭૨ નો ૧ લો. તથા
પાને ૧,૪,૩૨,૩૩, ૩૭,૪૦,૫૪,૫૮,૬૨, ૭૦,૮૩, ૮૫,૯૪,
૧૦૭,૧૦૯,૧૧૬,૧૨૧,૧૨૨,૧૨૩,૧૨૬,૧૩૧,૧૪૭,૧૬૬,૨૨૬,
૨૩૧,૨૪૬,૨૫૪,૨૬૫, ૩૧૦,૩૪૨, ૩૭૫, ૩૯૨,૪૦૦,૪૦૩,
૪૧૧,૪૩૨,૪૩૫,૪૪૬, ૪૫૮,૪૬૩, ૫૧૩,૫૧૭,૫૨૪,૫૫૫,
૫૫૮,૫૬૪,૫૬૭,૫૬૮,૫૭૮,૬૦૧,૬૦૮, ૬૧૨, ૬૨૦,૬૩૪.

પુરાવો ઉડાવવો—પાને ૬૨૧

પોલીસ—પાને ૧૩૭,૧૬૫,૧૮૪,૫૭૮

પોલીસ સુપ્રીટેન્ડેન્ટ—પાને ૧૫૭,૨૬૬

પોલીસ અમલદાર—પાને ૧૩૬, ૧૮૭, ૨૪૩, ૨૫૩,
૨૬૬, ૫૨૬,

પોલીસ પટેલ—પાને ૧૫,૧૩૭,૨૭૭,૩૬૬,૩૬૮

પોલીસની રૂબરૂ મજદુર—પાને ૯૪,૧૨૧

પોલીસ અરજી—પાને ૨૧૨

ફરિયાદ કાડી નાખવી—પાને ૧૩૪,૧૪૧,૧૫૧, ૧૬૧,
૧૬૨,૨૩૬,૨૪૦,૨૭૧, ૩૩૧, ૩૮૫, ૩૮૬, ૩૯૪, ૪૫૮, ૫૭૬

ફરિયાદ કાડી લેવી તથા ફરિયાદ । પાને ૪૧,૧૪૨,૨૮૬,
કાડી લેવાની પરવાનગી આપવી. ૧૨૬૦, ૩૪૧, ૩૬૬,
૪૦૪,૬૧૦,૬૩૧

ફરિયાદી—પાને ૨૧,૬૦,૨૭૧

ફરિયાદીની શાક્ષી—પાને ૧૩૬

ફટકા—જીઓ આકટ સને ૧૮૬૪નો ૬.

તથા પાને ૧૭૩,૧૭૫,૨૦૮,૨૨૩,૨૬૪, ૨૬૮,૨૬૯, ૪૬૦,
૬૦૦,૬૨૮

દુકાનવાર માજીસ્ટ્રેટ—પાને ૧૪૨,૧૪૪,૧૫૪,૧૮૩,૩૨૪,૬૨૭

ફેસલો—પાને ૨૭૦,૪૦૮,૪૭૫,૬૦૨

ફોજદારી કોર્ટ—પાને ૩૭૦

અજવણીમાં અટકાવ પાને ૧૫૩

અદલાનત—પાને ૬૨,૨૦૦,૨૪૮,૨૬૮,૪૧૮,૬૦૦

- બળાતકાર સંભાગ—પાને ૩૮૪
 બારીમટ્ટર—પાને ૮૯
 બાતમી ન આપવી—પાને ૪૧૫, ૪૬૪, ૫૨૬
 બીગાડ—પાને ૨૧, ૧૯૬, ૫૦૧, ૬૦૪
 બુદ્ધિપૂર્વક હરકત—પાને ૧૭, ૪૪, ૧૮૦, ૨૯૧, ૩૪૦
 બુદ્ધિપૂર્વક બચા—પાને ૨૨, ૪૧, ૯૩, ૧૩૬, ૧૪૧, ૧૭૮,
 ૧૯૦, ૨૦૬, ૨૯૦, ૬૦૬, ૬૧૭
 બુદ્ધિપૂર્વક મહાબચા—પાને ૧૪૧, ૨૮૧, ૫૦૪, ૬૨૨
 બેફીકરાઈ—પાને ૧૫૫, ૧૬૬
 મરતી વખતનો મજબુર—પાને ૧૨૨, ૩૯૩, ૫૪૫, ૫૫૫, ૫૫૬
 મહબો—પાને ૧૬૬
 મનુષ્ય હરણુ—પાને ૩૪૭, ૪૦૪, ૬૩૦
 માજુસ્ત—પાને ૧૩૨, ૧૪૨, ૧૪૪, ૧૫૨, ૧૫૮, ૧૬૭,
 ૧૮૨, ૨૨૬, ૨૩૮, ૨૫૬, ૩૨૪, ૩૫૬, ૫૨૭
 મામલેતદાર તથા } પાને ૧૭૭, ૨૫૬, ૩૭૭
 મામલેતદાર કોર્ટ. }
 માફીની સાક્ષી—૩૧, ૩૦૬, ૩૧૧, ૪૫૬, ૬૦૮
 મુંગો માણસ—પાને ૧૪૬, ૩૮૪, ૪૧૦
 મીઠું—પાને ૫૨, ૨૦૫, ૨૫૧, ૨૭૧
 મુદાની ચુક—પાને ૧૦૦, ૨૬૨, ૩૮૮, ૩૮૬, ૪૪૧, ૪૪૪,
 ૪૫૨, ૪૭૭, ૫૮૩, ૫૯૬, ૬૦૬, ૬૧૫, ૬૨૩, ૬૩૮.
 મુખજુબાન હુકમ—પાને ૨૧૮
 મુકદ્દમો અથવા ફરીયાદ—પાને ૨૨૦, ૨૩૫, ૨૩૭, ૨૪૩,
 ૨૬૨, ૨૭૭, ૪૧૩, ૪૪૬, ૪૫૩, ૪૮૬, ૫૨૭, ૫૩૦
 મ્યુનીસીપાલિટી—પાને ૧૧, ૧૬૩, ૩૩૧, ૩૭૬, ૪૮૬, ૫૨૦
 મ્યુનીસીપાલ નોકર—પાને ૨૨૩
 મુદત—પાને ૪૬૦
 મુઅલકો—પાને ૧, ૧૧૨, ૧૪૨, ૧૭૮, ૨૫૬, ૪૨૬, ૪૨૭, ૪૫૪,
 ૪૭૬, ૫૦૮, ૬૧૦
 મંજૂરી ફરીયાદ કરવાની—પાને ૭૬, ૧૬૨, ૨૨૭, ૨૫૬,
 ૩૨૪, ૩૨૭, ૩૪૦, ૩૬૬, ૩૭૦, ૩૭૭, ૫૭૧, ૫૮૪
 રાહદારીનો રસ્તો—પાને ૪૮૬, ૫૫૬

રીપોર્ટ—પાને ૧,૧૨,૪૫,૧૧૨, ૧૫૬,૨૫૪, ૨૬૧,૨૭૦,
૨૬૨,૩૧૫,૩૮૫,૪૪૮,૫૦૫,૫૩૦, ૫૩૬,૫૪૫, ૫૭૬,૫૭૭,
૫૮૦,૫૮૧

રેલવે સડકપર વગર અધીકારે જવું—પાને ૧૫૨

રેલેવાના ધરમાં ઓરી —પાને ૨૭,૩૫,૧૨૬,૧૬૨,૨૨૭,
૨૫૪,૨૮૩,૨૮૫,૨૬૨,૫૧૨,૫૧૮,૫૬૨,૬૨૦

લગ્ન—પાને ૨૨૨,૩૦૬,૩૬૫,૫૧૧,૫૫૧,૫૬૦

લોકાપકારક કૃત્ય—પાને ૧૪૪,૧૭૨

લાંચ—પાને ૬,૧૦૦,૩૧૦,૩૫૩,૫૬૫,૬૦૭

વકીલ—પાને ૬૦,૧૫૦

વગર વારંટે પકડવું—પાને ૨૧૪

વાત્તાં વગાડવાં—પાને ૮

વારંટે—પાને ૬,૩૦,૧૫૬,૧૬૬,૨૬૫, ૨૬૬,૩૦૩,૩૪૦,
૩૮૬,૪૪૬,૪૪૬

વૈકલ્પિક ઠરાવ—પાને ૧૪૮,૧૭૮

સરકારી નોકર—પાને ૧૨૬,૧૬૭,૨૫૫,૩૧૧,૪૬૮,૫૨૧

સાખત કેદ—પાને ૧૭૧

સરકારી નોકરે પોતાની) પાને ૩૬૭,૩૭૩,૪૬૬
કરજ નહીં બજાવવી)

સમન—પાને ૪૫૫,૫૦૫,૬૧૪

સહાય થા મદદ—પાને ૫,૬,૬૦,૬૬,૭૩,૮૩,૧૨૨,૧૬૬,
૨૮૩,૨૬૮,૩૦૬,૩૧૦,૩૨૫,૪૭૨,૫૧૨,૫૧૬,૫૬૧,૬૬૦

સગીર—પાને ૨૫૪,૪૦૦

સરકારી નોકરને ગાડી ભાડે ન આપવી—પાને ૧૭

સગ રેજીસ્ટર—પાને ૪૦૧

સાપ્રાધન્ય—પાને ૪૮૧

સાત અને પારવર્તની અંદરનાં કરેલો ગુન્હો—પાને ૪૦૪

સાપ્રાધ પ્રવેશ પાને ૪૪૩,૫૩૫,૫૬૪,૬૦૪,૬૧૬

સાર્વજનિક ઝરો—પાને ૧૫૫,૪૮૪

સાક્ષી—પાને ૧૦૮,૧૧૦,૧૩૪,૨૩૧, ૨૪૦,૨૫૮,૩૬૫,
૪૦૭,૪૩૫,૪૪૨,૪૪૬,૪૫૫,૪૬૨, ૪૬૫,૪૮૬, ૪૬૬,૫૧૬,
૫૨૬,૫૩૮,૫૫૨,૫૫૬,૫૬૫,૫૬૮,૫૭૮,૬૧૨,૬૨૦

- શ્રીંપ—પાને ૨૧૦, ૨૨૭, ૨૨૮, ૨૫૬, ૪૮૬, ૫૦૪, ૬૦૫, ૬૨૪
- શ્રીંપ વૈદર—પાને ૧૬૭, ૬૦૫
- શિક્ષા—પાને ૧૩૫, ૧૪૦, ૧૪૬, ૧૫૩, ૧૭૬, ૨૦૬, ૨૧૭, ૨૫૬, ૨૬૨, ૨૬૪, ૨૬૫, ૨૭૩, ૨૭૪, ૨૬૫, ૩૫૮, ૩૫૬, ૪૨૧, ૪૨૩, ૪૪૭, ૪૮૦, ૫૮૮, ૫૬૨, ૫૬૬, ૬૦૪, ૬૨૭
- શિક્ષિણીય મનુષ્યવધ—પાને ૧૭૮, ૩૦૬, ૩૧૭, ૪૬૧, ૪૮૧, ૫૩૧, ૫૩૩, ૫૩૬, ૫૪૭, ૫૬૫, ૬૧૭, ૬૨૧, ૬૩૧
- સીનીલ સરજનની જીઆની—પાને ૩૪૨, ૭૭૯
- સુલેહ તથા સુલેહનો ભંગ પાને ૧, ૧૪૨, ૧૬૮, ૧૮૪, ૪૨૬, ૪૨૭, ૪૩૨, ૪૩૫, ૪૩૮, ૪૫૫, ૪૭૬, ૫૨૮, ૫૪૧, ૫૬૪, ૬૧૦
- સુધારાનું ધર—પાને ૨૫૪.
- શ્રેયનનો કજીયો—પાને ૮૮, ૫૧૨, ૫૬૨
- શ્રેયન કોઈ—પાને ૮૮, ૬૦, ૧૨૩, ૧૪૬, ૧૬૨, ૧૬૬, ૧૭૭, ૧૮૬, ૧૮૮, ૧૮૬, ૨૫૫, ૨૬૨, ૨૭૬, ૪૨૩, ૪૬૭, ૫૫૮, ૬૧૨, ૬૧૮
- સોબતી ગુલેગારની સાક્ષી—પાને ૭૦, ૧૧૬, ૧૨૩, ૨૫૨, ૩૦૬, ૩૧૬, ૩૬૨, ૩૬૩, ૩૬૭, ૬૨૮, ૬૩૩
- સોગન—પાને ૪૪૩
- સંક્ષિપ્ત રીતે ઇતિહાસ—પાને ૪૧૬, ૪૨૪, ૪૫૩, ૪૭૮, ૪૮૪, ૪૬૩, ૫૧૩, ૫૨૫, ૫૮૬, ૬૦૧
- હકુમત—પાને ૨૬૧, ૨૬૨
- હથીયાર—પાને ૨૬૮
- હાંકવું—પાને ૧૫૫, ૧૬૫
- હીસાબના ઓપડા—પાને ૩૧૦
- હુકમ—પાને ૨૧, ૨૪, ૬૬, ૮૮, ૧૫૬, ૧૫૬, ૧૬૮, ૨૨૩, ૨૩૧, ૨૬૫, ૨૭૬, ૩૫૬, ૪૩૩, ૪૩૬, ૪૪૧, ૪૪૨, ૪૪૭, ૪૫૦, ૪૬૦, ૪૮૨, ૫૩૬, ૫૪૦, ૫૭૪
- હુકમનું અનમાન્ય—પાને ૮, ૬૬, ૧૧૭, ૧૫૭, ૧૫૬, ૧૭૭, ૧૮૧, ૨૩૧, ૨૬૬, ૩૦૧, ૩૨૨, ૪૬૩, ૫૭૨, ૫૬૪
- હુમલો, હંગામો તા. બખ્ષો—પાને ૬૩, ૧૩૦, ૨૪૮, ૨૮૦, ૩૮૪, ૫૩૬, ૫૬૪, ૬૦૬, ૫૦૧

ફેસજાની વિગત.

નંબર.	પાત્રું.
૧	સરકાર વિરુદ્ધ હરાપા ખીન બસાપા ... ૧
૨	સરકાર વિરુદ્ધ ચીમા ... ૪
૩	" કાશીનાથ બચાજી બાગુલા... ૬
૪	" લખમા ચાંગો ... ૮
૫	" જ્યેષ્ઠ હેમચંદ્ર ... ૯
૬	ગણુપતપ્રસાદ સોબારામ અરજદાર ... ૧૧
૭	સરકાર વિરુદ્ધ વકત વલદે લખુ ... ૧૫
૮	સરકાર વિરુદ્ધ ધોરી કુલન ... ૧૭
૯	" સદુ દાદાભાઈ ... ૧૮
૧૦	" પાપીડીયો મુયડો ... ૨૧
૧૧	" સુબાના ખીન ગણુ ... ૨૨
૧૨	" વ્યંકુ નરસા ... ૨૪
૧૩	" જોડા વલદે વરતેયા ... ૨૫
૧૪	" અનવરખાં વલદે ગુલખાં ... ૨૭
૧૫	" નારાયણ ગંગારામ વીગરે ... ૨૯
૧૬	" ગરખા બચરે ... ૩૧
૧૭	" નારાયણ બાબાજી વિગરે ... ૩૨
૧૮	" અહોન અકાંગ... ... ૩૪
૧૯	" હરગોવત અને હરીકૃષ્ણ ... ૩૬
૨૦	" કીકાભાઈ પરબુદાસ ... ૩૭
૨૧	" જોડા બલા ... ૪૧
૨૨	" જયમલ ભાવણુ ... ૪૩
૨૩	" લાલા સંબુ ... ૪૫
૨૪	" નવરનખેગ ફુલાખેગ ... ૪૮
૨૫	" માનસંગ ભાવસંગ ... ૫૨
૨૬	" બાઈ રતન ... ૫૩
૨૭	સરકાર વિરુદ્ધ પેસ્તનજી દીનશા ... ૫૭
૨૮	" પેમજી ભગવાન... ... ૫૯
૨૯	" પીરતાઈ... ... ૬૦

૩૦	"	રખમા અને બીજા ૬૧
૩૧	"	રણછોડ દયાળ ૬૬
૩૨	"	અમૃતા ગોવીંદા ૬૯
૩૩	"	ભવાનીશંકર વિગરે ૭૨
૩૪	"	જીજ્ઞાસુ વળ ૭૬
૩૫	"	દાદાસયા અને બીજા ... ૭૭
૩૬	"	ખાલાજી સીતારામ ૭૯
૩૭	"	પરબુદાસ અંખારામ વીગરે ૮૩
૩૮	"	ગુલાબદાસ કુપેર વિગરે ... ૮૮
૩૯		નારાયણ પેડસે અરજદારની બાબતમાં .. ૮૯
૪૦		સરકાર વિરુદ્ધ દોરાબજી, બાલાબાઈ અને બીજા ૯૨
૪૧		સરકાર વિરુદ્ધ ઉત્તમચંદ કપુરચંદ વિગરે ... ૯૩
૪૨	"	સખારામ મનોહર... .. ૧૦૦
૪૩	"	બળવંત પેદારકરે ૧૦૨
૪૪	"	છોટાલાલ લક્ષ્મીરામ... .. ૧૦૫
૪૫	"	કાલુ પાટીલ અને બીજા ... ૧૦૬
૪૬	"	સખારામ મુકુંદજી અને બીજા ૧૦૮
૪૭		અરજદારે હરીરામ ખીરબાનની બાબત ... ૧૧૨
૪૮		સરકાર વિરુદ્ધ બાપુ જાદવ અને રામા તુળશી ૧૧૪
૪૯	"	મલાપા બીન કપના વિગરે .. ૧૧૬
૫૦	"	દયા આનંદ અને રણછોડ—૧૧૭
૫૧	"	માણેકરામ મુરજરામ... .. ૧૧૭
૫૨	"	દેવા દયાળ ૧૨૦
૫૩	"	ચાંદનુર અને ખીરબાઈ વિગરે ૧૨૦
૫૪	"	જીરા હશજી, બાબજી રૂપચંદ વી. ૧૨૧
૫૫	"	ફતા આદજી અને બીજા... ૧૨૨
૫૬	"	ગોવિંદા બાબજરાહિલ અને બાબાજી ગોવિંદા— ... ૧૨૨
૫૭		સરકાર વિરુદ્ધ અર્જુન મેઘા વિગરે. ૧૨૩
૫૮	"	રામાજીરાવજી વળાજી રાવેન્દ્રિ. ૧૨૪
૫૯	"	ગુલામ આબાશ ૧૨૬

(૨૯)

૧૦	"	તુકારામ રાઝો	૧૩૦
૧૧	અહમદનગરના માજીસ્ટ્રેટના પત્ર નંબર ૧૯૮૪		
	થી થયેલો ફેસલો...	...	૧૩૨
૧૨	સરકાર વિરુદ્ધ રામચંદ્ર જોરામ	૧૩૩
૧૩	"	ડાયા કેસર	૧૩૪
૧૪	ખાન દેશના શેશન જડજના પત્ર નંબર ૮૧૫		
	થી થયેલો ઠરાવ...	...	૧૩૪
૧૫	એમ્બરમાંનો ઠરાવ તા. ૧૪-૬-૧૯૬૦	...	૧૩૬
૧૬	કલાદગીના માજીસ્ટ્રેટનું પત્ર નંબર ૪૪૪ નું		
	આજુબું તેથી થયેલો ઠરાવ	૧૩૭
૧૭	સરકાર વિરુદ્ધ ખાખ દેવગો માજી	૧૩૯
૧૮	રતનાગીરીના શેશન જડજના પત્ર નંબર ૮૬૬		
	થી થયેલો ઠરાવ	૧૩૯
૧૯	સરકાર વિરુદ્ધ ગુલામચંદ વિગરે	૧૪૦
૨૦	"	જગજીવન ધરમચંદ ...	૧૪૧
૨૧	"	જાંકા રામલા	૧૪૧
૨૨	"	ફકિરો નીંગાપા	૧૪૨
૨૩	"	કચરો પ્રેમચંદ	૧૪૨
૨૪	"	સુંદર ભીમ	૧૪૩
૨૫	અકબર અલી દાઉદબાઈના કામમાં	...	૧૪૪
૨૬	સરકાર વિરુદ્ધ મુકલાલ વિગરે	૧૪૪
૨૭	ગીરધર ધનજીના કામમાં	૧૪૫
૨૮	સરકાર વિરુદ્ધ સત્યાનંદી આપા	૧૪૬
૨૯	"	સુર્પાશાની	૧૪૭
૩૦	"	ધમામ વલ્લહે જ્ઞાન ...	૧૪૭
૩૧	"	દેવજી તા. બીજાઓ...	૧૪૭
૩૨	"	અમરીતા સાજી... ..	૧૪૮
૩૩	"	ગોપાળ સીર વિગરે	૧૪૯
૩૪	"	આનંદોન જોશ... ..	૧૪૯
૩૫	વકીલ. દાજી મનસુખરામના કામમાં	...	૧૫૦
૩૬	સજાહ માટે મોકલેલું કામ તા. ૮-૧૨-૧૯ ૧૫૧		

૯૭	સરકાર વિરુદ્ધ લખા જીભાઈ...	... ૧૫૨
૯૮	" લખા જીભાઈ...	... ૧૫૩
૯૯	" ખુસાલ પરબુદાસ ૧૫૩
૯૦	" લક્ષ્મીનદાસ પ્રમચંદ વિગરે.	૧૫૪
૯૧	" પથા વિગરે ૧૫૫
૯૨	" ગણપતી સાલુંકે ૧૫૫
૯૩	" બીકાજી કાર્થીનાથ ૧૫૫
૯૪	કાનડાના માજીસ્ટ્રેટના પત્ર નંબર ૪૩ થી થયેલો ઠરાવ ૧૫૬
૯૫	સરકાર વિરુદ્ધ સૈયદ ઉબર વલદે હુશન ..	૧૫૬
૯૬	સતારાના માજીસ્ટ્રેટના પત્ર નંબર ૩૩૫ થી થયેલો ઠરાવ પાને ૧૫૮
૯૭	સરકાર વિરુદ્ધ ખેચર પીતાંચર ૧૫૮
૯૮	" શુકર બુધીયા ૧૫૯
૯૯	" મરદાન હુશન ૧૫૯
૧૦૦	" છોટાલાલ જવેર ૧૬૦
૧૦૧	" જીવાજી આબાજી વિગરે ...	૧૬૦
૧૦૨	" નારાયણ રામચંદ્ર ૧૬૧
૧૦૩	" બાગન અંનોન વિગરે ૧૬૨
૧૦૪	" પુન કાળા વિગરે ૧૬૨
૧૦૫	થાણાના માજીસ્ટ્રેટના પત્ર થયેલો ઠરાવ ૧૬૩
૧૦૬	સરકાર વિરુદ્ધ ગોપાળ વલદે પરશુરામ વિગરે	૧૬૪
૧૦૭	" ખોડા બારથી ૧૬૪
૧૦૮	કલાદગીના માજીસ્ટ્રેટના ત્રીમાસીક પત્રક પરથી થયેલો ઠરાવ ૧૬૫
૧૦૯	સતારાના શેશન જલ્લનું પત્ર આબ્યાથી થયેલો ઠરાવ ૧૬૫
૧૧૦	સરકાર વિરુદ્ધ સખારામ ગોવિંદ ૧૬૬
૧૧૧	" કલ્યાણરાય વરજરાય ૧૬૭
૧૧૨	" તાપી પુન ૧૬૭
૧૧૩	" આલીયા, ધરમા વિગરે ૧૬૮
૧૧૪	" અમરચંદ વિરચંદ...	... ૧૬૮

૧૧૫	સુરતના ધુલપાવર માણસેટ હત્યાનાં પત્ર આબ્યાથી થયેલો ઠરાવ...	૧૧૬
૧૧૬	સરકારે વિરુદ્ધ હીરે ચીમા	૧૧૬
૧૧૭	" માયા દેવજી	૧૧૬
૧૧૮	" રામા બીન બહીરે વિગરે	..	૧૭૧	
૧૧૯	" હાડ નાગજી વિગરે	...	૧૭૨	
૧૨૦	" રામચંદ હેમચંદ	...	૧૭૨	
૧૨૧	" ગોવિંદવલદે રામા	...	૧૭૩	
૧૨૨	" કાશીરાજ મારતંડા વિગરે	...	૧૭૪	
૧૨૩	" બુધીયાવલદે ગુરીપા વિગરે	..	૧૭૪	
૧૨૪	" બલસાવલદે નાનુભાઈ	...	૧૭૫	
૧૨૫	" આનંદેશના માણસેટના પત્ર નંબરે ૧૬ તથા ૩૧૭ પરથી થયેલો ઠરાવ...	૧૭૫		
૧૨૬	" સરવિરુદ્ધ જીજીભાઈ નથુભાઈ વિ.	૧૭૬		
૧૨૭	" આવણ સુખાજી	...	૧૭૮	
૧૨૮	" વિઠ્ઠીયાવલદે સુભાના	...	૧૭૯	
૧૨૯	" કેશવરાવ નારાયણ	...	૧૮૦	
૧૩૦	" અપ્પકુલ રહેમાન	...	૧૮૦	
૧૩૧	" તાત્યા વિઠોબા પાંડેકનાકામમાં.	૧૮૧		
૧૩૨	" સરકારના સેક્રેટરીના નં. ૧૦૪૩ થી થયેલો ઠરાવ...	...	૧૮૨	
૧૩૩	" સરકારવિરુદ્ધ નથુ માણેકચંદ	..	૧૮૪	
૧૩૪	" સૈયદ કાજીવલદે ગનાશા	...	૧૮૪	
૧૩૫	" સપડુવલદે ઉખીયા વિ.	...	૧૮૬	
૧૩૬	" તુકારામ દોલત	...	૧૮૬	
૧૩૭	" કોશાવલદે ઉમર	...	૧૮૭	
૧૩૮	" તુકારામવલદે બવાંન	..	૧૮૮	
૧૩૯	" બાળકજી	...	૧૮૮	
૧૪૦	" હગન કરીમ	...	૧૮૮	
૧૪૧	" વીજવલભ દયારામ	...	૧૮૮	
૧૪૨	" જોડીરામ બાઈશંકર વિ.	...	૧૮૯	

૧૪૩	"	મુક્તા માણકા ૧૯૭
૧૪૪	"	સરકારવિરુદ્ધ દયારામપાટીલ... ૧૯૧
૧૪૫	"	વિરભદ્ર ગવડી પાટીલ ૧૯૧
૧૪૬	"	કાશીરામ ભાડિ શેઠ ૧૯૨
૧૪૭	"	ગોવીંદ બ્રીલગા ૧૯૨
૧૪૮	"	તુકારામ વલદે કાનું ૧૯૩
૧૪૯	"	લખેવલદે શંકુ વિગરે ... ૧૯૪
૧૫૦	"	ગણપતપ્રસાદબીન શાભારામ.. ૧૯૫
૧૫૧	"	લોચુકામ શામા ૧૯૬
૧૫૨	"	પાંડુરંગ ગણપતરાવ ૧૯૮
૧૫૩	"	આખા આપાણ ૧૯૮
૧૫૪	"	ખાવાણ બીન સંભા ૧૯૯
૧૫૫	"	બુજા બીન ચીની ૧૯૯
૧૫૬	"	આત્મારામ ગોવીંદ ૨૦૦
૧૫૭	"	જેડીયા સાથુ વિગરે ૨૦૦
૧૫૮	"	કાલીયો કેરીયો વિગરે ૨૦૦
૧૫૯	"	દેવણ કેર વિગરે ૨૦૨
૧૬૦	"	નાસીકતા માણજીએટના પત્ર
		નંબર ૨૬૧૯ થી થયેલો ઠરાવ ૨૦૨
૧૬૧		સરકાર વિરુદ્ધ જેડા ગણેશ ૨૦૪
૧૬૨	"	ફકીરા ખંડ્યા વિગરે ... ૨૦૫
૧૬૩	"	રડકયા બદર ૨૦૫
૧૬૪	"	ગજનન મહીપત ૨૦૬
૧૬૫	"	શ્રીખડુસેતવલદે શંદરદીન ... ૨૦૮
૧૬૬	"	અલી માતા ૨૦૯
૧૬૭	"	મહમદ ઇસ્માઇલ વિગરે .. ૨૧૦
૧૬૮	"	આણાણ કુણા ૨૧૦
૧૬૯	"	ગોપાળ ભાંકાણ ૨૧૨
૧૭૦		નાસીક તથા રતનાગીરીના માણજીએટના રેકૉર્ડ-સથી થયેલો ઠરાવ ૨૧૩
૧૭૧		સરકારવિરુદ્ધ સંગાપા સંકોપા ૨૧૪

૧૭૨	"	પીર ખાજમા વિગરે૨૧૫
૧૭૩	"	મથુર લાલદાસ વિગરે૨૧૭
૧૭૪	સરકારે વિરૂદ્ધ યુમાન પરયામ૨૧૭
૧૭૫	ખાનદેશના માછલેટના પત્રનંબર ૩૧૯૭૫૨		
	થી થયેલો ઠરાવ.૨૧૮
૧૭૬	સરકારે વિરૂદ્ધ રામા ઝીણુ૨૧૮
૭૭	"	મુરાજી મોહન	...૨૧૮
૧૭૮	"	સીધ્યા ખીન સત્થા	...૨૧૯
૧૭૯	"	રામા શેના વિગરે	...૨૨૧
૧૮૦	"	ફકીરા ખીન ટીપણુ	...૨૨૩
૧૮૧	"	જેકીશન ગીરધર	...૨૨૩
૧૮૨	"	પીરતાખા ખીન બીમાજી	...૨૨૬
૧૮૩	"	મગનીરામ વચરાજ	...૨૨૭
૧૮૪	"	ચીમયા ખીન સવયા	...૨૨૭
૧૮૫	"	ગોવીંદા ખીન રામા વિગરે	...૨૨૭
૧૮૬	ફોનદારી રેકૌરન્સ નંબર ૭૬૨૦૧ ૧૮૭૩		...૨૨૮
૧૮૭	સરકારવિરૂદ્ધ બસાપા ખીન નીગનગોડા૨૨૯
૧૮૮	"	ગોકળ બગવાનદાસ	...૨૨૯
૧૮૯	ખેડાજીલ્લાના માછલેટના પત્રનંબર ૬૪ ના		
	૭૨, ૭૪, થી થયેલો ઠરાવ૨૩૦
૧૯૦	સરકારે વિરૂદ્ધ બાપુજી બેચર૨૩૧
૧૯૧	મુરતના શેશનજડજના પત્રનં ૧૧૨ થી થયેલો ઠરાવ૨૩૩
૧૯૨	સરકારે વિરૂદ્ધ મીરજન મહમદમિગ૨૩૪
૧૯૩	પુનાના માછલેટના પત્ર નંબર ૧૪૩૧ થી		
	થયેલો ઠરાવ૨૩૫
૧૯૪	સરકારે વિરૂદ્ધ જેકીશન નરેમુ૨૩૬
૧૯૫	થાણાના શેશનજડજના પત્રનંબર ૪૪૧૪ થી		
	થયેલો ઠરાવ૨૩૭
૧૯૬	સરકારે વિરૂદ્ધ લક્ષ્મણ કલ્યાણ૨૪૦
૧૯૭	રતનાગીરીના માછલેટના પત્રનંબર ૩૯૮૮		
	થી થયેલો ઠરાવ૨૪૦
૧૯૮	સરકારવિરૂદ્ધ ગુલાબ કરીમ૨૪૨
૧૯૯	રતનાગીરીના માછલેટના પત્રનંબર ૨૦૫ થી		
	થયેલો ઠરાવ૨૪૨
૨૦૦	મુરતના માછલેટના પત્ર નંબર ૩૦૬ થી		
	થયેલો ઠરાવ૨૪૩
૨૦૧	સરકારે વિરૂદ્ધ ગુલામચંદ ખુશામ૨૪૪

૨૦૨	"	ખાત્રાજી કાળીદાસ વિગરે	...૨૪૪
૨૦૩	"	કાનદાસ ડાહ્યાભાઈ વિગરે	...૨૪૫
૨૦૪	"	શીવરામ રઘુનાથ	...૨૪૮
૨૦૫	"	સીતાકોમ વ્યંકુ વિગરે	...૨૪૯
૨૦૬	"	ફકીરે પરસોતમ	...૨૫૧
૨૦૭	"	ચતુરે પુરૂષોત્તમ	...૨૫૨
૨૦૮		રતનાગીરીના માજીજ્ઞેટના પત્ર નંબર ૬૭૫	
		થી થયેલો ઠરાવ	...૨૫૩
૨૦૯		સરકાર વિરૂદ્ધ ગણપથા ખીન હરી	...૨૫૪
૨૧૦		સોલાપુરના જોઈંટ શેશનજડજના પત્ર નંબર	
		૮૩૮ થી ઠરાવ થયો તે	...૨૫૪
૨૧૧		સરકાર વિરૂદ્ધ આપ માહાદ્યા	...૨૫૫
૨૧૨	"	ધસમ મુસા વિગરે	...૨૫૫
૨૧૩	"	ગોપાળ સંતુ વિગરે	...૨૫૬
૨૧૪	"	ઘોડીવલદે શીવરામ	...૨૫૬
૨૧૫	"	વિહલબટ વિગરે	...૨૫૭
૨૧૬		કલાદગીના માજીજ્ઞેટના પત્ર નંબર ૫૬૭થી	
		થયેલો ઠરાવ	...૨૫૮
૨૧૭		થાણાના માજીજ્ઞેટના પત્ર નંબર ૭૬૭ થી	
		થયેલો ઠરાવ	...૨૫૮
૨૧૮		કલાદગીના માજીજ્ઞેટનું માહીરીટર્ન તપાસ્યા	
		પરથી થયેલો ઠરાવ	...૨૫૮
૨૧૯		અમદાવાદના માજીજ્ઞેટના પત્ર નંબર ૭૬૮	
		થી થયેલો ઠરાવ	...૨૫૯
૨૨૦		સરકાર વિરૂદ્ધ પદમનાભ રામચંદ્ર પૈ	...૨૬૦
૨૨૧		કાનાડાના માજીજ્ઞેટના પત્ર નંબર ૧૨૨ થી થયેલો ઠરાવ	...૨૬૧
૨૨૨		બેલગામના શેશનજડજના પત્ર નંબર ૮૦ થી	
		થયેલો ઠરાવ	...૨૬૨
૨૨૩		સરકાર વિરૂદ્ધ ચોરેખાન નથેખાન	...૨૬૩
૨૨૪		ખેડાના માજીજ્ઞેટના પત્ર નંબર ૧૨૦ થી થ-	
		યેલો ઠરાવ...	...૨૬૫
૨૨૫		ધારવાડના માજીજ્ઞેટના પત્ર નંબર ૧૮૨ થી	
		થયેલો ઠરાવ...	...૨૬૫
૨૨૬		સરકાર વિરૂદ્ધ શાંકળચંદ જોડા...	...૨૬૬
૨૨૭	"	નીલકંઠ બલાલ વિગરે	...૨૬૭
૨૨૮	"	દાદા પરશરામ	...૨૬૮
૨૨૯	"	માહાદુ ગોપાળ	...૨૬૯

૨૩૭	"	તુકારામ રામજી... ..	૨૭૦
૨૩૮	"	રામચંદ્ર સીવિચર... ..	૨૭૧
૨૩૯	"	અદરસાપાખીન સતવોરાપા. ૨૭૧	
૨૪૦		ખાનદેશના કૈશવજીજીનો પત્ર નંબર ૪૨૦નો	
		આબ્યાથી થયેલો ઠરાવ... ..	૨૭૩
૨૪૪		સરકાર વિરુદ્ધ તેમજલજી તથા ખીજી... ..	૨૭૪
૨૪૫	"	ખાજીજીજીરાવજી... ..	૨૭૪
૨૪૬	"	નાનાપતર	૨૭૫
૨૪૭	"	વિરખસાપા	૨૭૭
૨૪૮		કારવારના ફર્ટકલાસ સંખોરડીનિટ જડજના	
		નંબર ૬૪૬ના પત્રથી થયેલો ઠરાવ	૨૭૯
૨૪૯		સરકાર વિરુદ્ધ ખંડેરાવ ખાજીરાવ વીગરે	૨૮૦
૨૪૦	"	મારૂંતી દાદા	૨૮૩
૨૪૧	"	લખીયા ગોવિંદ વીગરે	૨૮૪
૨૪૨	"	દેવમા અને શોમશેખર... ..	૨૮૫
૨૪૩		અરજદાર જગજીવન નાનાબાઈની ખાખતમાં. ૨૮૮	
૨૪૪		સરકાર વિરુદ્ધ રહીમત.	૨૯૦
૨૪૫		કેશવ લક્ષ્મણની ખાખતમાં	૨૯૧
૨૪૬		સરકાર વિરુદ્ધ તુમ્યાખીન તમણા	૨૯૨
૨૪૭	"	ચીવાપા વીગરે	૨૯૩
૨૪૮	"	રામાબાઈ ગૌડા	૨૯૫
૨૪૯	"	હણુમંત ગૌડા	૨૯૬
૨૫૦		સરકાર વિરુદ્ધ લલુભાઈ ગોપાળ વીગરે	૨૯૮
૨૫૧	"	બીસ્તાખીન માદણા	૨૯૮
૨૫૨	"	ગજીકોમ રાણું	૩૦૦
૨૫૩	"	પરસાપા માહદેવ આપા	૩૦૧
૨૫૪	"	લક્ષ્મ્યા કાલ્યા	૩૦૩
૨૫૫	"	ગોવિંદા	૩૦૫
૨૫૬	"	શંભુ રંધુ... ..	૩૦૬
૨૫૭	"	વિહલ પ્રાણજીવન વીગરે	૩૦૭
૨૫૮	"	બુધ્ધનનકુ અને ખીજી... ..	૩૦૯
૨૫૯	"	હણુમંતા... ..	૩૦૯
૨૬૦		અનપૂર્ણાબાઈની ખાખતમાં	૩૧૪
૨૬૧		સરકાર વિરુદ્ધ ખાજાપાખીન ધુંડાપા વીગરે	૩૧૭
૨૬૨		હંપરડીકસ વિરુદ્ધ ખીતાંબરજીના	૩૧૮
૨૬૩		સરકાર વિરુદ્ધ ખાખતખાન મહસજીજી.. ..	૩૨૧

૨૬૪	"	પદમનાભ પરકરે...	...	૩૨૪
૨૬૫	"	લક્ષ્મણ સખારામ વિગરે	...	૩૨૫
૨૬૬	"	બવાંનીબીન પાંડુજીવા...	...	૩૨૬
૨૬૭	તુકારામ વિઠ્ઠલની બાબતમાં...	૩૩૧
૨૬૮	સરકારે વિરૂદ્ધ ગૌડાપાખીન બંદુગૌડા	૩૩૫
૨૬૯	"	ડોંગાજી અંદાજી...	...	૩૩૭
૨૭૦	"	મલ્કા	૩૩૮
૨૭૧	મુસેઅલ્લી આદમની બાબતમાં	૩૪૦
૨૭૨	સરકારે વિરૂદ્ધ રામા ખીરાપા...	૩૪૨
૨૭૩	"	મીયાંજી અહમદ...	...	૩૪૫
૨૭૪	"	હિમસાદ બક્ષી...	...	૩૪૭
૨૭૫	"	ખીમચંદ નારાયણ	...	૩૪૮
૨૭૬	"	સીરસાપા...	...	૩૫૧
૨૭૭	"	મહમદ યાસીન...	...	૩૫૩
૨૭૮	"	હામામજી...	...	૩૫૫
૨૭૯	"	રામા પ્રેમા...	...	૩૫૭
૨૮૦	"	અબ્દુલા..	...	૩૫૮
૨૮૧	"	પોપટ નયુ...	...	૩૫૯
૨૮૨	સરકારે વિરૂદ્ધ ખી કાંકડે...	૩૬૩
૨૮૩	"	ગોસાવીની સ્ત્રી ગંગા..	...	૩૬૫
૨૮૪	"	બગવાંન દેવરાજ	૩૬૭
૨૮૫	"	ધરમશાપા...	...	૩૬૮
૨૮૬	"	શંકરે	૩૭૩
૨૮૭	"	બાલા પટેલ	૩૭૪
૨૮૮	"	બાકરે તલખ	૩૭૬
૨૮૯	અરેજદારે સાવજનની બાબતમાં...	૩૭૭
૨૯૦	સરકારે વિરૂદ્ધ નાના રહીમ...	૩૭૮
૨૯૧	"	હુસેન	૩૭૯
૨૯૨	"	મુરગા ચેઢી	૩૮૧
૨૯૩	"	શંકરે	૩૮૪
૨૯૪	મુંબાઈ સરકારે વિરૂદ્ધ સિંગાપા	૩૮૪
કલકત્તા હાઈકોર્ટ				
૨૯૫	ચંદનમલ અરેજદારની બાબતમાં	૩૮૭
૨૯૬	સરકારે વિરૂદ્ધ હનુમનલાલ	૩૮૯
૨૯૭	"	રામકાજી	૩૯૬
૨૯૮	અરેજદારે રધુ પાર્શ્વે...	૩૯૬

૨૯૫	ફુખરી હલવાઈ વિરૂદ્ધ એક મુંગો માણસ ...	૩૮૫
૩૦૦	સરકાર વિરૂદ્ધ ઉત્તમ ધોખા ...	૩૮૧
૩૦૧	" લક્ષ્મીપ્રસાદ ...	૩૮૨
૩૦૨	" દીગંબર ઠાકુર વિગરે ...	૩૮૩
૩૦૩	" કેઆ અને બીળે ...	૩૮૩
૩૦૪	અરજદાર ને. જી. ખગવાસ...	૩૮૪
૩૦૫	અરજદાર ને. આર. બેલીલીયાસ વિરૂદ્ધ કાળીદાસ ખાનરજી ...	૩૮૫
૩૦૬	લક્ષી બીહારી નીયાનંદદાસ વિગરે ...	૩૮૬
૩૦૭	આખાયતેલી વિરૂદ્ધ મોધુશેખ અને બીળે	૩૮૬
૩૦૮	સરકાર વિરૂદ્ધ પ્રોસનોકુમાર ...	૩૮૬
૩૦૯	બરજીસીંગ વિરૂદ્ધ ખુમલાલ વિગરે ...	૩૮૭
૩૧૦	સરકાર વિરૂદ્ધ તગા સોઈડા...	૩૮૭
૩૧૧	" ઉધનગીદ ...	૩૮૭
૩૧૨	" શીવપ્રસાદભીરી ...	૩૮૮
૩૧૩	" રાજકુમાર ખોસ ...	૩૮૮
૩૧૪	નેપુર આરત વિરૂદ્ધ જીરોવ ...	૩૮૮
૩૧૫	સરકાર વિરૂદ્ધ અનંતો મકલ્લી વિગરે ...	૪૦૦
૩૧૬	" સરધારીતાલ ...	૪૦૧
૩૧૭	" મુલામ મહમદ વિગરે ..	૪૦૩
૩૧૮	"ગોપી મોહન મીત્ર ..	૪૦૪
૩૧૯	" લખોની અયદનીમી...	૪૦૪
૩૨૦	ચંદરશેખર યાકુર વિરૂદ્ધ નીતલુ વિગરે ...	૪૦૪
૩૨૧	મસામત શોમરો વિરૂદ્ધ જીતન ચોનાર ...	૪૦૬
૩૨૨	કલમનદળ વિરૂદ્ધ બોવાની પ્રસાદ વિગરે ...	૪૦૬
૩૨૩	સરકાર વિરૂદ્ધ બોચા ચોકીદાર ...	૪૦૭
૩૨૪	" માતમલાલ ...	૪૦૮
૩૨૫	દારકાનાથ હળધર વિરૂદ્ધ નોદરચંદ કામતે. ૪૦૯	
૩૨૬	સરકાર વિરૂદ્ધ બાળકા હરી ...	૪૧૦
૩૨૭	" પ્રોસનોચંદર ગોસાવી વી. ...	૪૧૧
૩૨૮	મધુમુદનથા વિરૂદ્ધ હરીદાસ વિગરે. ...	૪૧૨
૩૨૯	સરકાર વિરૂદ્ધ અહમદઅલી વિગરે...	૪૧૫
૩૩૦	" ખેતર મોહન ચોરંગી ...	૪૧૬
૩૩૧	બરકધારીસીંગ વિરૂદ્ધ પરસાદીમુનફુલ ..	૪૧૮
૩૩૨	મોમીનચંદર મુફુકની ખામતમાં..	૪૧૮
૩૩૩	સરકાર વિરૂદ્ધ બોકુ કલવર. ...	૪૧૯

૩૩૪	"	દુર્યોધન સમતો...૪૨૦
૩૩૫		બસુરામદાસ...	... ૪૨૦
૩૩૬	"	રાજકુમાર બોસ ૪૨૧
૩૩૭	"	કુંભેલીય વિગરે ૪૨૩
૩૩૮		સોબિલદાસ વિરૂદ્ધ ચંદ્રદેવો અને બીજા...	૪૨૩
૩૩૯		સરકાર વિરૂદ્ધ સીધમ સરકાર ૪૨૪
૩૪૦	"	અબીતપરીદ અને બીજા ૪૨૪
૩૪૧		અબદુલ કાદરખાન વિરૂદ્ધ પરગીના માણસેટ	૪૨૫
૩૪૨		સરકાર વિરૂદ્ધ ગંગાસીંગ વિગરે ૪૨૬
૩૪૩	"	ગ્રાપુ અને બીજા ૪૨૭
૩૪૪		નોબાકીસ્તો આચારજી વિરૂદ્ધ લાલચંદ સેખ	૪૨૯
૩૪૫		પર્યીરામ ચૌધરી રાય બાહાદુર અરજદાર	૪૩૨
૩૪૬		ભાખાનાથ વિરૂદ્ધ કેમરદીન ૪૩૩
૩૪૭		સરકાર વિરૂદ્ધ નાનચંદ મુકરજી ૪૩૪
૩૪૮	"	બખી નારાયણ દત...	... ૪૩૪
૩૪૯	"	અબદુલ હક ૪૩૫
૩૫૦	"	જે. આર. મેલીયાસ ૪૩૫
૩૫૧		ચંદર બક્ષર વિરૂદ્ધ રામા કુમાર વિગરે.	... ૪૩૫
૩૫૨		સરકાર વિરૂદ્ધ નેબીનચંદર ખાનરજી.	... ૪૩૬
૩૫૩	"	પ્રતાપચંદર ખરમા વીગરે	... ૪૩૭
૩૫૪		રામા કીશોર આચારજી ચૌધરી વિરૂદ્ધ અ- રીદખાન ૪૩૮
૩૫૫		કીશીચંદર ચક્રવર્તી વિરૂદ્ધ ચારમહમદ ...	૪૩૯
૩૫૬		અરજનુલ્લા વિરૂદ્ધ નજર મલ્કીક વિગરે	... ૪૪૧
૩૫૭		અરજદાર ખીદ્રાખાન પંત ૪૪૨
૩૫૮		સરકાર વિરૂદ્ધ અમીરદીન ફકીર ૪૪૨
૩૫૯	"	તારીણીચંદર બોસ.	... ૪૪૩
૩૬૦	"	રાજ સત્યાનંદ પોસલ ૪૪૪
૩૬૧		રામાકાંત સરકાર વિરૂદ્ધ જદાચંદરદાસ ...	૪૪૬
૩૬૨		ગ્રીસચંદરરાય વિગરે ૪૪૬
૩૬૩		સખન જોતડી વિરૂદ્ધ હજીમખાન ૪૪૭
૩૬૪		મધુસુદનશા વિરૂદ્ધ વીજ્યગોવિંદ ચૌધરી ...	૪૪૮
૩૬૫		સરકાર વિરૂદ્ધ કાસીસાંગ ૪૪૯
૩૬૬		રાય ઉન્નચંદરજેન વિરૂદ્ધ ધમનાથ ૪૪૯
૩૬૭		સરકાર વિરૂદ્ધ બાજેદ્રોલાલ વિગરે	... ૪૫૦

૩૬૮	સનાતનદાસ વિરૂદ્ધ યુરુચરણા દીવાળી ..	૪૫૨
૩૬૯	દવારકાનાથ મજમુદાર વિરૂદ્ધ નાગુદાસ ...	૪૫૩
૩૭૦	બોદિયરોપ્રસાદ વિરૂદ્ધ મન્ધરપ્રસાદ ...	૪૫૪
૩૭૧	જળધરસાગિ વિરૂદ્ધ શંકર દયાળ ...	૪૫૫
૩૭૨	ચલન તેવારી વિરૂદ્ધ સુકદાદખાન વીગરે..	૪૫૫
૩૭૩	સરકાર વિરૂદ્ધ મલીકજીરુધુ ...	૪૫૬
૩૭૪	" જોડુ અને ખીન ...	૪૫૭
૩૭૫	કાલીચરનલહરી વિરૂદ્ધ શોખી જુસન શીનીયલ	૪૫૮
૩૭૬	સરકાર વિરૂદ્ધ મંગળદાસ ...	૪૫૮
૩૭૭	શ્રીનાથદત્ત વિરૂદ્ધ આનંદચરનદત્ત ...	૪૫૯
૩૭૮	કાલીપ્રમો વ્યાગરજી અરજદાર ...	૪૬૦
૩૭૯	સરકાર વિરૂદ્ધ પુરનમજ ...	૪૬૦
૩૮૦	બગાલ સરકાર વિરૂદ્ધ હતીફ ક્રીર ...	૪૬૧
૩૮૧	મહંત લક્ષ્મીદાર વિરૂદ્ધ પલતલાલ ...	૪૬૨
૩૮૨	સરકાર વિરૂદ્ધ પ્રમોદુમાર ..	૪૬૨
૩૮૩	" સુખનસીંગ અને ખીન ...	૪૬૩
૩૮૪	કાળી પ્રમોરાય અરજદાર ...	૪૬૩
૩૮૫	સરકાર વિરૂદ્ધ સત્રામત અલી ..	૪૬૪
૩૮૬	મધુસુદન ચકરવર્તીની ખાખતમાં ...	૪૬૫
૩૮૭	યુરુચરણસેન વિરૂદ્ધ કાલીનાથદાસ ...	૪૬૬
૩૮૮	સરકાર વિરૂદ્ધ હરીપાલીચંદર ધોન ...	૪૬૭
૩૮૯	" જોહીરદીન અને ખીન ...	૪૬૯
૩૯૦	" ગોવિંદ તેવારી અને ખીન ...	૪૭૦
૩૯૧	મોહિય મીઠતરી અને ખીન ...	૪૭૦
૩૯૨	સરકાર વિરૂદ્ધ ઉપેન્દ્રનાથ અને ખીન ...	૪૭૧
૩૯૩	બેજુલાલ અને ખીનચોની ખાખતમાં ..	૪૭૩
૩૯૪	સરકાર વિરૂદ્ધ ભોળાનાથસેન ...	૪૭૫
૩૯૫	જગતચંદર ચકરવર્તીની ખાખત ..	૪૭૭
૩૯૬	પશ્ચીમ અરજા અરજદારની ખાખત ...	૪૭૯
૩૯૭	સરકાર વિરૂદ્ધ દીલજોર મીસર ...	૪૮૦
૩૯૮	" જડુનાથ ગાંગુલી ..	૪૮૧
૩૯૯	" ગ્યાસપર અને ખીન ...	૪૮૧
૪૦૦	કલકત્તાની કારપોરેચન વિરૂદ્ધ બિકનરામ ના- પીત હરફ બીકન નાપીત ...	૪૮૨
૪૦૧	ચંદ્રનાથસેન વિગરેની ખાખતમાં ..	૪૮૨
૪૦૨	સરકાર વિરૂદ્ધ માફલ નાથા ...	૪૮૩
૪૦૩	" જયહરકોર ...	૪૮૩

૪૦૪	"	હજીખર પોરે વિગરે...	... ૪૮૪
૪૦૫	"	દીવરસરકાર...	... ૪૮૫
૪૦૬	"	હારકાનાથ ચૌધરી વિગરે ..	૪૮૬
૪૦૭	"	ડોનેલી ૪૮૮
૪૦૮	જડુનાથ ધોસ વિરૂદ્ધ જ્યોત્તિનાથદે ૪૮૯
૪૦૯	સરકાર વિરૂદ્ધ જડુલા ૪૯૦
૪૧૦	જાનકીનાથરાયની બાબતમાં ૪૯૧
૪૧૧	સરકાર વિરૂદ્ધ ઇરાઈમિદા અને ઉમદેસરકાર.	૪૯૨	
૪૧૨	"	હાકુર દયાળસંગ વિગરે...	... ૪૯૩
૪૧૩	"	બેદનાથદાસ ૪૯૩
૪૧૪	"	મીચલ ૪૯૩
૪૧૫	"	જોહડી ઝેખ ૪૯૬
૪૧૬	"	અમીરદીન. ૪૯૬
૪૧૭	"	કદર તુલ્લા વિગરે ૪૯૬
૪૧૮	"	ખતો ફીરોદાસ ૪૯૮
૪૧૯	"	રામનાઈકિયાં ૫૦૦
૪૨૦	"	દીનોનાથ ઘટક ૫૦૦
૪૨૧	સરકાર વિરૂદ્ધ ગંગાધર બળે વિગરે ૫૦૪
૪૨૨	"	સહીરહી ૫૦૪
૪૨૩	"	બુખનેથર...	... ૫૦૫
૪૨૪	"	ત્રેલોકના બિચાસ ૫૦૫
૪૨૫	"	ધાંધ્રાહીમ ૫૦૬
૪૨૬	"	મુમનથા વિગરે ૫૦૭
૪૨૭	"	નુરલહક વિગરે	... ૫૦૮
૪૨૮	"	મોહીમચંદરરાવ વિગરે	... ૫૦૮
૪૨૯	"	કલકત્તા મુનીસીપાલ કમીટી	૫૧૦
૪૩૦	"	અબદુલકરીમ ૫૧૧
૪૩૧	"	હરીયાળ કરમોકર	... ૫૧૨
૪૩૨	"	ગુલામમહમદ ૫૧૩
૪૩૩	હરોમુંદરી ચૌધ્રિમની બાબતમાં ૫૧૬
૪૩૪	શીખપ્રસાદ પાંડેની બાબતમાં ૫૧૬
૪૩૫	સરકાર વિરૂદ્ધ ત્રેલોખનાથ ચૌધરી વિગરે...	૫૧૮	
૪૩૬	લાલદાસ વિરૂદ્ધ નેફુલેબાઈ ૫૨૧
૪૩૭	મદનમોહનની અરજીની બાબતમાં ૫૨૧
૪૩૮	મ્યાંકિશ વિરૂદ્ધ શેરખાહાદુરશાહ ૫૨૨
૪૩૯	ફોદેશ ચંદરખાનની અરજીની બાબતમાં	૫૨૩	

૪૪૦	સરકાર વિરુદ્ધ અશુનોશ ચક્રવર્તી	... ૫૨૪
૪૪૧	" કૃતે જ્યોત્સના વિગરે	... ૫૨૫
૪૪૨	" અચોરાજભાલ વિગરે	... ૫૨૬
૪૪૩	" શશીબુપન ચક્રવર્તી	... ૫૨૬
૪૪૪	" દોળહર દત્ત વિગરે	... ૫૨૭
૪૪૫	" કુનુંદ નારાયણ બુપ	... ૫૨૮
૪૪૬	નજરખાંન વિરુદ્ધ પદ્માદત્ત	... ૫૨૮
૪૪૭	સરકાર વિરુદ્ધ મનુતામોલી	... ૫૨૯
૪૪૮	" નિપચ્છા	... ૫૨૯
૪૪૯	" એતમંદીમંદલ	... ૫૩૧
૪૫૦	" સદાગુલા વિગરે	... ૫૩૩
૪૫૧	ચંદ્રનારાયણ વિરુદ્ધ જી. જી. ફરકદરશન	... ૫૩૫
૪૫૨	સરકાર વિરુદ્ધ રહીમુદીન વિગરે.	... ૫૩૫
૪૫૩	સરકાર વિરુદ્ધ ચંદરનાથ દત્ત	... ૫૩૮
૪૫૪	" માયુરો	... ૫૩૮
૪૫૫	અબદુલવિગરે વિરુદ્ધ લખીનારાયણ મંદલવિ.	૫૩૦
૪૫૬	બાકતીરામ વિરુદ્ધ હીરામોલી	... ૫૪૨
૪૫૭	બરદાનના માહારાજ વિરુદ્ધ દારજીર્ગ	
	મુનમીપાલ કમીટીના ચેરમાન	... ૫૪૩
૪૫૮	સરકાર વિરુદ્ધ અશરફઅલી વિગરે	... ૫૪૪
૪૫૯	" ગણેશ અને ગોપીકૃષ્ણ	... ૫૪૬
૪૬૦	તોકીબીબી વિરુદ્ધ અબદુલખાન	... ૫૪૮
૪૬૧	અબદુલરહીમાન અને બીબીબી વિરુદ્ધ સખીનાબી	૫૫૦
૪૬૨	સરકાર વિરુદ્ધ પીતાંબરસીંગ	... ૫૫૦
૪૬૩	" ગ્રીસચંદર તાલુકદાર	... ૫૫૨
૪૬૪	" ખીરોચંદર મુલમુદાર	... ૫૫૩
૪૬૫	" શિશન દુસાધ વિગરે	... ૫૫૪
૪૬૬	" યેનખીલી	... ૫૫૫
૪૬૭	" માહાડી અને બીબી	... ૫૫૬
૪૬૮	" ચંદરનાથસેન	... ૫૫૬
૪૬૯	" અનંતરામસીંગ વિગરે	... ૫૫૭
૪૭૦	નોસાબમિસ્તરી અને રામચંદ્રવિગરેની બાબતમાં	૫૫૮
૪૭૧	સરકાર વિરુદ્ધ કાળચંદરદાસ	... ૫૫૯
૪૭૨	" બટોકીરતોદાસ વિગરે	... ૫૬૦
૪૭૩	" સપના વિગરે	... ૫૬૧
૪૭૪	મુરજનારાયણદાસ વિગરે	... ૫૬૩

(૪૨)

૪૭૫	"	હુએનખક્ષ વિગરે ૫૬૪
૪૭૬	"	શમશેરખાન વિગરે ..	૫૬૫
૪૭૭	"	નીશ્તરરાહરે ..	૫૬૫
૪૭૮	"	ગોગનચંદરદોસ ...	૫૬૭
૪૭૯	"	નુરખક્ષકાની અને ખીન્ન ...	૫૬૮
૪૮૦	"	સંકરગોપ ..	૫૬૯
૪૮૧	મતીલાલદોસ અને ખીન્નની ખાખતમાં ..	૫૭૦	
૪૮૨	જગતચંદરમુજમુદારવિરુદ્ધકાશીચંદરમુજમુદાર.૫૭૧		
૪૮૩	ચંદરકાંતદે અરજદારની ખાખતમાં ...	૫૭૨	
૪૮૪	ચંદ્રોમારવાડીવિરુદ્ધ મહમદહથક મહમદહથક અરજદારની ખાખતમાં ...	૫૭૩	
૪૮૫	સરકારે વિરુદ્ધ મીરખકરારઅલી ...	૫૭૪	
૪૮૬	" મીબોગોપાળ ...	૫૭૫	
૪૮૭	" કરીમદાદ	૫૭૭	
૪૮૮	" દેવીપ્રસાદ ...	૫૭૮	
૪૮૯	" કીતો	૫૭૮	
૪૯૦	" હથનખરખન ...	૫૭૯	
૪૯૧	" સલિકરાય ...	૫૮૦	
૪૯૨	" સીબોમેહાર ...	૫૮૧	
૪૯૩	" ગુલામહસમામલ વિગરે ..	૫૮૨	
૪૯૪	ખરકુતાલાખાનવિરુદ્ધ રેની અને ખીન્ન ..	૫૮૪	
૪૯૫	સરકારે વિરુદ્ધ કુળતારણસીંગ ...	૫૮૫	
૪૯૬	" હરદેવ	૫૮૬	
૪૯૭	" ઠાકુરપ્રસાદ ..	૫૮૬	
૪૯૮	" નેપાયા ...	૫૮૮	
૪૯૯	" જગતમલ ...	૫૮૯	
૫૦૦	" ગુરખક્ષ અને ખીન્ન ...	૫૮૯	
૫૦૧	" પીટરસન ..	૫૯૦	
૫૦૨	" રામચંદરરાય ...	૫૯૧	
૫૦૩	" કાંચનસીંગ ...	૫૯૨	
૫૦૪	" દરબા અને ખીન્ન ..	૫૯૨	
૫૦૫	" અખફુલહથન ...	૫૯૩	
૫૦૬	" સલિક ...	૫૯૪	
૫૦૭	મથુરા વિરુદ્ધ જવાહીર અને ખીન્ન ..	૫૯૪	
૫૦૮	સરકારે વિરુદ્ધ કમતાપ્રસાદ ..	૫૯૫	

૫૦૯	"	મહુ૫૬૬
૫૧૦	નારાયણદાસ	અરજદારની	બાબતમાં		...૫૬૬
૫૧૧	સરકાર	વિરૂદ્ધ	કાશમીરીલાલ૫૬૭
૫૧૨	સરકાર	વિરૂદ્ધ	શીમાર૫૬૭
૫૧૩	"	ધર્મદાસ૫૬૮
૫૧૪	"	મેથા૫૬૯
૫૧૫	"	મહીંદ્રીલાલ	અને	બીજા	...૫૬૯
૫૧૬	"	બવાની	અને	બીજા	...૬૦૦
૫૧૭	"	પરતાપ૬૦૦
૫૧૮	"	રામચંદ૬૦૧
૫૧૯	"	કરનસીંગ૬૦૧
૫૨૦	"	ચતરસીંગ	વિગરે૬૦૨
૫૨૧	"	નંદા૬૦૨
૫૨૨	"	બુધસીંગ૬૦૩
૫૨૩	"	મુક્તા૬૦૪
૫૨૪	"	રામઆધિન	અને	બીજા	...૬૦૬
૫૨૫	"	બુબામ	રનીલં...	..	૬૦૭
૫૨૬	"	બળદેવસદાઈ૬૦૭
૫૨૭	"	અસધરઅક્ષી	અને	બીજા	...૬૦૮
૫૨૮	"	મુલી૬૦૯
૫૨૯	"	ધામસન૬૦૯
૫૩૦	"	રધુબર	અને	બીજા	...૬૧૦
૫૩૧	"	કરીમબક્ષ	૬૧૧
૫૩૨	"	લક્ષ્મનસીંગ૬૧૨
૫૩૩	"	સુખરી૬૧૪
૫૩૪	"	ગણુરાજ	અને	બીજા	...૬૧૪
૫૩૫	"	કાચી૬૧૫
૫૩૬	સખો	વિરૂદ્ધ	દુર્ગાપ્રસાદ	વિગરે	... ૬૧૫
૫૩૭	ગોવીંદપ્રસાદ	અને	બીજાની	અરજીની	
	બાબતમાં૬૧૬
૫૩૮	સરકાર	વિરૂદ્ધ	કાંકસ૬૧૭
૫૩૯	"	બુપસીંગ	અને	બીજા	...૬૧૮
૫૪૦	"	અણુધ્યા૬૧૯
૫૪૧	"	મુલુ૬૨૦
૫૪૨	સરકાર	વિરૂદ્ધ	કળ્યા	અને	બીજા
૫૪૩	"	આશ્રીત	૬૨ ૨

૫૪૪	"	બુપસીંગ૬૨૩
૫૪૫	"	દેવકીનંદનલાલ૬૨૪
૫૪૬	"	નયાપ અને બીન૬૨૫

મદ્રાસ હાઇકોર્ટ

૫૪૭	તા. ૨૨ ફેબ્રુઆરી ૧૮૭૬૬૨૭
૫૪૮	તા. ૨૨ ફેબ્રુઆરી ૧૮૭૬૬૨૮
૫૪૯	તા. ૧૯ એપ્રિલ ૧૮૭૬૬૨૮
૫૫૦	સરકાર વિરુદ્ધ અંબીગર કુલગુ વિગરે૬૨૮
૫૫૧	"	અરુણચલમ વિગરે	..૬૨૯
૫૫૨	"	આદીર્વાગુડુ	... ૬૨૯
૫૫૩	"	સમ્બાકાનદત	... ૬૨૯
૫૫૪	"	પુષ્પેતની બાબતમાં	... ૬૩૦
૫૫૫	"	સુથલન વિગરે	.. ૬૩૧
૫૫૬	"	કંદકોરા	... ૬૩૧
૫૫૭	"	આચારજી	... ૬૩૧
૫૫૮	સુમાઆચતલ અને બીનબોની બાબતમાં	...	૬૩૨
૫૫૯	તા. ૨ ઓક્ટોબર ૧૮૭૭૬૩૨
૫૬૦	સરકાર વિરુદ્ધ રામસામી પાંડો વિગરે૬૩૩
૫૬૧	"	રમનજીવા	... ૬૩૪
૫૬૨	નોથરામદેવ અને બીન અપેલેટ એઓની
	બાબતમાં ૬૩૫
૫૬૩	આરોકીઆમ અરજદારની બાબતમાં ૬૩૭

મુંબાઈ હાઈકોર્ટના ફેસલા.

સરકાર વિરુદ્ધ ઇરાવા બીન બસાયા

તા. ૨૩ નવેમ્બર સને ૧૮૭૧

વા. ૦૮) લંકુડી તાલુકે ડુંબલ એ નાહાના એડમાં એક
પા. ૧૧૨) દેવની વાર્ષિક જત્રા ભરાયછે. તે વખતે

ગામના લોક તે દેવનો રથ કાહાડી રસ્તામાં
ખેલાયછે. હાલમાં તે ગામમાં એક ટોળી ઉત્પન્ન થઈછે
અને તે આરોપિતને નામેછે. એ ટોળીએ દેવના રથને હ-
મચના રસ્તે જવાને હરકત કર્યાથી સર્જોરડીનેટ માજીએ
તેવિશે ઓકશી કરીને એક રિપોર્ટ જીલ્લા માજીએને લ-
ખ્યો, અને જણાવ્યું કે જો દેવની જત્રા ભરાઈ તે પે-
હેલાં તજવીજ કરી નહી હોત તો આરોપિત નિશ્ચય સુલે-
હનો ભંગ કરત.

સદરહુ રિપોર્ટ ધારવાડના જીલ્લા માજીએને પહોંચ્યા-
થી તેણે સુલેહ રાખવાનો મુચ્ચકા તમારી પાસેથી કેમ
નહી લેવો તેનું કારણ બતાવવા આરોપિત પર સમન્સ કર્યો.
દરાવેલે દિવસે આરોપિત માજીએનો રૂબરૂ હાજર
થયો તે વખતે તે માજીએ સર્જોરડીનેટ માજીએનો
રિપોર્ટ દાખલ કર્યો અને બીજી કાંઈ પુરાવ નહી લેતાં
પ્રત્યેક આરોપીએ જત મુચ્ચલકા લખી આપવા અને પ્ર-
ત્યેક ખસે રૂપીઆના જામીન આપવા એવો હુકમ કર્યો.

સદરહુ હુકમ શેશનજડજ બ્યારન ડી. એચ. લારપેટે
કાયમ રાખ્યો તેથી હાલકારે પોતાનો વિશેષ અધિકાર
ચલાવવા અરજ થયાથી ડરાવ્યું કે સર્જોરડીનેટ માજી-
એનો રિપોર્ટ જો કે વિશ્વાસ ધરવા જોગ બબરછે અને
તે ઉપરથી જીલ્લા માજીએને સમન્સ કાહાડવાને કી. પ્રો.
કો. કા. ૨૮૦ પ્રમાણે હરકત નથી તોપણ આરોપિતથી
લોકની સુલેહમાં ભંગ થવાનોછે એવા નિર્ણય કરવા જોગ
તે રિપોર્ટ પુરાવ નથી.

એવા પ્રકારના કામમાં પુરાવા લેવા જોઈએ અને પુરાવો ન હોયતો આરોપિત પાસેથી સુલેહ રાખવાના જામીન માગવા નહીં એમ કી.પ્રો. કો. કા. ૨૮૭ તથા ૨૮૮ ઉપરથી થાયછે.

કા. ૨૮૭ જ્યારે કોઈ સખસની ઉપર હંગામો, હુમલો કે બીજી સુલેહનો બંધ કરવાનું અથવા તેમાં મદદગારી કરવાનું, અથવા હથિઆરવાળા માણસોને એકઠાં કરવાનું, અથવા તેમ કરવાના સાક્ષરો સાથે કાયદા વિરુદ્ધ બીજા ઉપાયો કરવાનું તોહામત મુક્યું હોય તે તોહોમત તેના ઉપર કોઈ શેશનકોર્ટની આગળ, અથવા જીલ્લામાં જીલ્લાની આગળ અથવા જે માજીસ્ટ્રેટના હવાલામાં જીલ્લાનો કોઈ ભાગ હોય તે માજીસ્ટ્રેટની આગળ, અથવા માજીસ્ટ્રેટનો અખત્યાર ચલાવતો હોય તેવા કોઈ બીજા અમલદારની આગળ સાબીત થાય.

અને જે કોર્ટ માજીસ્ટ્રેટ, યા ઉપર લખેલા બીજા અમલદારે તે તોહોમતવાળા સખસની ઉપર તે ગુન્હો ઠરાવ્યો હોય, અથવા જે કોર્ટ, માજીસ્ટ્રેટ, યા ઉપર લખેલો બીજો અમલદાર તે કામમાં શીક્ષાનો છેલ્લો ઠરાવ યા હુકમ કરે તે કોર્ટ, માજીસ્ટ્રેટ યા બીજા અમલદારના અભિપ્રાયમાં એમ આવે કે સુલેહ રાખવા સાથે જે સખસની ઉપર ઉપર લખ્યા પ્રમાણે ગુન્હો સાબીત થઈ ચુક્યોછે તે સખસની પાસે હંડનો મુચરકો લખાવી લેવો બાજબી તથા જરૂર છે.

તારે જે કોર્ટ અથવા માજીસ્ટ્રેટ યા ઉપર લખેલો બીજો અમલદાર તે તોહોમતવાળા સખસની ઉપર ગુન્હો ઠરાવે, યા ઉપર લખ્યા પ્રમાણે શીક્ષાનો છેલ્લો ઠરાવ કે હુકમ કરે તે કોર્ટ, માજીસ્ટ્રેટ યા ઉપર લખેલો બીજો અમલદાર તેની સાથે એવું ફરમાવવાને મુખત્યાર છે કે જે સખસની ઉપર ગુન્હો ઠરાવે તે સખસને આટલી રકમની તથા આટલી મુદતમુધી સુલેહ રાખવાની એક કાયદા

મુજબ કેળવણી લખી આપવી. તે રકમ જે ઠરાવવી તે તે સંખસની હાલત તથા મુકરદમાની કેફીયત પર નજર કરતાં યોગ્ય જણાય તેટલી ઠરાવવી, અને મુદત જે ઠરાવવી તે પ્રત્યેક કામમાં જેટલી યોગ્ય જણાય તે ઠરાવવી; અગર તે શિક્ષાનો ઠરાવ યા હુકમ જીલ્લાના માજીસ્ટ્રેટ કૈયાં હોય, તો તે મુદત એક વરસથી વધારે ન હોવી જોઈએ; અને તે શિક્ષાનો ઠરાવ અથવા છેલ્લો હુકમ કોઈ સેશનકોર્ટ કૈયાં હોય તો તે મુદત ત્રણ વરસથી વધારે ન હોવી જોઈએ.

તોહોમતવાળા માણસને કેદની શિક્ષા કરી હોય તો જે-ટલી મુદતનો મુચરફો આપવાનું તેને ફરમાવ્યું હોય તે મુદત તે માણસ તે કેદમાંથી છુટે ત્યારથી ચાલુ થયે.

આ કલમમાં જ્યાં કરેલો કોઈ ગુન્હો માજીસ્ટ્રેટના અધિકાર નહીં ચલાવતો હોય તેવા કોઈ અમલદારથી કોઈ તોહોમતવાળા સંખસ ઉપર ઠરાવવામાં આવે, અને તેના ઉપર ગુન્હો ફર્યાદે તે સંખસની પાસેથી સુલેહ રાખવા સારું દંડનો મુચરફો લખાવી લેવો વ્યાજબી તથા જરૂર છે, એમ તે અમલદારના અભિપ્રાયમાં આવે તો તે અમલદારે જીલ્લામાજીસ્ટ્રેટને અથવા પોતે જેના હાથ તળે હોય એવા માજીસ્ટ્રેટનો અખતાર ચલાવનાર બીજા અમલદારને તે કામનો રીપોર્ટ કરી મોકલવો, અને તેણે જાણે તે ગુન્હો પોતાની જ આગળ ફર્યા હોય એવી રીતે તે કામમાં હુકમ કરવો.

કા. ૨૮૭ અગર તે સંખસ જાતે હાજર થાય ત્યારે અથવા તેને મુખત્યારની મારફતે હાજર થવાની પરવાનગી આપી હોય તો તેનો મુખત્યાર હાજર થાય, ત્યારે સુલેહ રાખવા સારું તે સંખસની પાસે લખાવી લેવાની જરૂર છે કે નહીં એ પ્રમાણે અગર તે માજીસ્ટ્રેટ યા ઉપર લખેલા બીજા અમલદારની ખાત્રી થાય નહીં તો તેને છોડી મુકવાનો તેણે હુકમ કરવો.

કા. ૨૮૮ અગર તે માજીસ્ટ્રેટ અથવા ઉપર લખેલા બીજા અમલદારની ખાત્રી થાય કે સુલેહ રાખવા સારું

તે સખસ પાસે જમીન સાથે અથવા વગર જમીને એક ખત લખાવી લેવાની જરૂર છે તો તેણે તે મુજબ હુકમ કરવા; અને અગર તે સખસ તે હુકમ મુજબ કરવામાં કસુર કરે તો તે માજુસ્ત અથવા ઉપર લખેલો બીજો અમલદાર તે સખસને જેલમાં મોકલવાને મુખત્યાર છે.

સરકાર વિરુદ્ધ ચીમા

તા. ૬ જુલાઈ ૧૮૭૧

વા. ૮ } નાશીક શહેરના ચીફ કાસ્ટેબલને અપર થઈ
પા. ૧૬૪ } કે આરોપિત ચીમાએ (પ્રાહ્મણ સાતની
એક જીવાન વિધવાએ) છોકર જણ્યું છે તેને
તે મારી નાખવાના ધરાદામાં છે. તેથી પોતાની સાથે
બીજાં કેટલાંક માણસ લઈને ચીફ કાસ્ટેબલ તેના ઘરનો
ઝાણો લેવા ગયા અને જોયું તો આરોપિત પહેલે મજલે
હતી અને બીજે મજલે (મિડ) એક નવીન પેદા થયલું
જીવનું છોકરું વીંટાળીને એક વાસણમાં ધાલેલું છે એમ
માણસ પડ્યું.

તેથી આરોપિતનો ધરાદો ખુન કરવાનો યત્ન કરવાનો
હતો એમ ડરાવીયાણાના જીલ્લાજીવ એમ. પી. કોગલને
ઈ. પી. કો. કા. ૩૦૭ પ્રમાણે તેને સાત વર્ષની સખત
મજૂરીની શિક્ષા કરી. અને આરોપિતની મા કે જેને તેમાં
સાથ કરનારી ગણી હતી તેના પર બીજો પુરાવ ન
હોવાથી છોડી દીધી.

તે પર નામદાર હાઈકોર્ટમાં અપીલ થયાથી ડરાવ્યું કે
જે મોટા તોહોમતનો ચીમા પર અપરાધ ડરાવ્યો છે તે તો-
હોમત તેના પર કાયમ રાખવાને આ કામમાં બરપુર પુ-
રાવ નથી પુરાવમાં એમ છે કે જે વખતે પોલીસ લોક
ચીમાને ઘેર ગયા તે વખતે તે ઘરનો દરવાજો બંધ હતો
અને ચીમાએ બાળક જણેલું હતું એમ નજરે પડ્યું. વીસ
મીનીટ મુધી દરવાજો ન ઉઘડ્યો તેને માટે આસેસરોનો
અભિપ્રાય વિચારવા લાયક છે તે એવો કે ઘણા લોક

એકકા થયાથી ભીતી અને આશ્ચર્ય ઉત્પન્ન થયાથી આમા અને તેની માએ તે બાળક કોઈની નજરે ન પડે તેથી છુપાવ્યું અને રડે નહીં તેથી માંમાં કુઓ રાખ્યો એજ હતુ હતો. જો તેનો પ્રાણ લેવાનો તેનો ધરાદો હોત તો તે સોજીજ તેમ કરી શકત. અને પોલીસ એકદમ માણસ લઈ તપાસ કરવા ગઈ તે કરતાં તેણે ખાનગી રીતે આમાને કાઢાવ્યું હોત કે “આમા તારી હકીકત સરવેને માહિત થઈ છે એટલા માટે જો કાંઈ કુષ્ટ કામ તુ કરીશ તો તારે માટે અમને ઘણો સંશય પડશે.” પોતાનો ગર્ભ છુપાવવા તેણે કાંઈ નથી કયું અને બાળક થવાને પ્રસંગે ટોળા-બંધ લોક જવાથી સારૂ પરીણામ થવાનું તે વાત બાળકુ-પર રહી ઉલટો પરીણામ થયો. આરોપિત જોકે મારે-વાના વિચારમાં છે એવી ખબર તા. પને રોજ મને થઈ એવું જ સીકકાન્ટેબલે લખાવ્યું છે તે આરોપિત વિરુદ્ધ પુરાવામાં લીધું એ ખરોખર કયું નથી. કેમકે ન્યાયે એકશીથી તે ખબર મળી નહોતી પણ તેતો ફક્ત પોલીસનું અનુમાન હતું. આરોપિત તા. તેની મા ઉપર ખુન કરવાનો યત્ન કરવાનો અપરાધ હતો અને શેશન જડજે આમાપર તે અપરાધ કાયમ રાખી તેજી માપર ખુન કરવાને શાહ્ય કરવાનો અપરાધ રાખ્યો. પરંતુ આમા જો અપરાધ કરતી હતી તે સુલભ રીતે થાય તેને માટે તેની મા ત્યાં હાજર હતી તો ઈ. પી. કો. કા. ૧૧૪ પ્રમાણે આમા અને તેનો એકજ અપરાધ છે. અને આમાપરથી તે અપરાધ કમી ન થાય તો તેની મા પરથી પણ કમી ન થાય. આમાપરનો અપરાધ ઉપરના કારણથી રદ કરી તેને શિક્ષામાંથી મુક્ત કરી.

કા. ૩૦૭ ખુનની કોશીશ.

કા. ૧૧૪ જે સખસ અગર ગેરહાજર હોય તો મદદ-ગાર દાખલ શિક્ષા પામવાને લાયક થાય તે સખસને

તે મદદગારીને લીધે જો કામ અથવા ગુનાહને માટે શિક્ષા
યોગ્ય શકે એવું હોય, તે કામ અથવા ગુનાહો કર્યા એમ
સમજવું.

સરકાર વિરુદ્ધ કાશીનાથ બચાણ બાગુલા.

તા. ૩૧ અગષ્ટ સને ૧૮૭૧

પા. ૧૦૮ ૨ આરોપિત અને બીજા કેટલાક લોકોએ મળી
પા. ૧૦૮ ૧ તા. ૮ જાનવારી સને ૧૮૭૧ ને રોજ એક

પત્રપર સહી કરી તે પત્ર તેમણે બીરબાડી
તાલુકે માઠના બ્રાહ્મણ સાતીને એકલ્યો તેમાં “ત્રીબક
હરી જોગીએ કનિષ્ઠ સાતની એક સ્ત્રી જોડે બ્યબીચાર
કર્યા” એવું અને એ વિગરે તેને લગતી બાબતનું બીજુ
કેટલુંક લખાણ કર્યાપરથી કનિષ્ઠ સાતની તે સ્ત્રી નાગીએ
આરોપિતપર આપ્યું લીધા બદલ ફરીયાદી કર્યાથી થા-
ણના આકરીંગ આસીસ્ટન્ટ જડજ્જ. એસ્ટેએ તેને
ઈ. પી. કો. કા. ૪૯૯ પ્રમાણે ગુન્હેગાર ડરાવો તેને ખસે
કર્પાયા દંડની અને તે ના આપે તો ત્રણ મહીનાની આ-
સાત કેદની સજા કરી. આરોપિતે દંડ ભર્યો.

આરોપિતે હાથકાંઈમાં અપીલ કર્યાથી ડરાવ્યું કે તે
પત્રમાં “હલકી (કનિષ્ઠ) સાતની સ્ત્રી” એટલાજ શબ્દ
લખ્યા છે તેમાં નાગીનું નામ કીંવા તે નાગી છે એવું
બતાવનારા શબ્દ નથી એટલા માટે તે પત્ર નાગીનો
આખર લેવા જોગ છે કીંવા નહીં એ વીશિ આ કોર્ટને
સંશય છે એમ દખાય છે, તેથી જો કોઈની આખર ગઈ
હોય તો તે ત્રીબક નામના માણસની ગઈ હોવી જોઈએ,
પણ તે ફરીયાદી કરતો નથી તેમ તેવું કરવાને તે ખુશી
નથી. તેથી કરીને આ કામમાં ખાત્રી નહી થવા જોગ
સ્વરૂપ આવ્યું છે. ગમે તેમ હો પરંતુ પોતાના ધર્મ સં-
બધી અને તેજ પ્રમાણે બ્રાહ્મણ સાતીના ધર્મ સંબંધને
જો વાતથી બાધ આવનારો છે તે વાત વિશ્વે પોતાના
પાસેના બ્રાહ્મણ લોકનું કહેવું થું છે તે સમજ લેવાનો

કેદીનો ધરાદો હોવાથી તે પત્ર જો પ્રમાણિકપણાએ અને નિષકપટે લખ્યું હોયતો ઈ. પી. કો. કા. ૪૯૬ના અપવાદ ૮ અને ૧૦ નો ફાયદો અપેલેટેને મળવાનો હક છે; અને કામમાંની સર્વે હકીકતનો વિચાર કરી જોતાં તે પત્ર પ્રમાણિકપણાએ લખેલો નહીં છતાં બીજે પ્રકારે હતો એવું કહેવાને કોઈ તૈયાર નથી માટે શીક્ષા રદ કરી.

કા. ૪૯૬ ને માણસ બોલેલા અથવા વાંચવાને ઈરાદો રાખેલા શબ્દો અથવા કોઈ ચોળો કે આકારોથી કોઈ સખસની બાબત કોઈ આરોપ મુકે અથવા પ્રગટ કરે, એવા ઈરાદાથી કે તે આરોપથી તે સખસની આખરને હાની પોહાંચાડવી, અથવા હાની પોહાંચશે એવું જાણીને અથવા એવું માનવાનું કારણ છતાં, તે તેણે તે સખસની આખર લીધી એમ સમજવું; પણ નીચેના અપવાદો મધ્યેની બાબતોમાં એમ સમજવું નહીં.

અપવાદ આઠમો. કોઈપણ સખસની ઉપર, તોહોમતની બાબતમાં તે સખસની ઉપર જે સખસોનો કાયદા પ્રમાણે અખતાર હોય તે સખસોમાંના કોઈપણ સખસની આગળ સુધ છુદ્ધીથી કોઈ તોહોમત મુકવું, એ આખર લેવી છે એમ સમજવું નહીં.

અપવાદ દસમો. કલાણાથી હિંસિયાર રહેજે એવી સુચના શુદ્ધવૃદ્ધીથી કોઈ સખસને આપવી, એ આખર લેવી ગણાય નહીં પણ ક્યારે કે જે સખસને તે સુચના આપી હોય તે સખસનો, યા જે સખસની સાથે તેનો સંબંધ હોય એવા કોઈ સખસનો કાયદો થાય એવા ઈરાદાથી યા લોક કલ્યાણના ઈરાદાથી તે સુચના કરી હોય તો.

વોલ્યુમ ૯ મું.

સરકાર વિરૂદ્ધ લખના ચાંગો.

તા. ૧૧ જાન્યુઆરી ૧૮૭૨

વાં ૦૬ } મુંબાઈના સને ૧૮૬૭ ના આક્ટ ૭ ની
વાં ૦૫૩ } કલમ ૨૭ પ્રમાણે થાણાજીલ્લાના ડીસ્ટ્રીક્ટ સુ-
પરીન્ટેડે જાહેરનામું કરી જે હુકમ કર્યો તે
હુકમ અમાન્ય કરી આરોપિતે પોતાના ઘરમાં સતાવીશ
અઠાવીશ માણસ એકઠાં કરી નીચેલા વખતની બાહાર
મોટા અવાજે નગારાં વગડાવ્યાં.

તેથી થાણાના જુલખાવર માજીસ્ટ્રેટ કુંવરજી કાવસજીએ
તા. ૬ અક્ટોબર સને ૧૮૭૧ ને રોજ આરોપિતને
ગુનેગાર ઠરાવી તેનો પાંચ રૂપિયા દંડ કર્યો અને તે ના
આપે તો બે દિવસની આસાન કેદનો હુકમ કર્યો.

સદરહુ માજીસ્ટ્રેટના સને ૧૮૭૧ ના અક્ટોબર મહી-
નાના માહી રીટર્નની તપાસણી કર્યા ઉપરથી આ કામમાં
ઠરાવેલી ગુણે અને શિક્ષા કાયદેસર છે કે નહીં તેનો
નિચાર કરવા હાઈકોર્ટે આ કામના કાગળપત્ર અને પ્રો-
સીડીંગ મંગાવ્યું.

અને ઠરાવ્યું કે સને ૧૮૬૭ ના મુંબાઈ આક્ટ ૭ ની
કલમ ૨૭ ઉપરથી ખાતગી ઘરમાં વાજાં વગાડવાનો
અટકાવ કરવાનો પોલીસને અધિકાર નથી એવા કારણ-
થી આરોપિતપરનું તોહામત અને શીક્ષા રદ કર્યો.

સને ૧૮૬૭ ના મુંબાઈ આક્ટ ૭ ની કાં ૨૦ સાર્વ-
જનિક રસ્તામાં અથવા ગલીમાં અથવા રાહદારીની
બીજી જગ્યાએ લોકો એકઠા થાયતો તેઓએ શી રીતે એકઠા
થવું, અને એકઠા થઈને જાય ત્યારે શી રીતે એકઠા થઈ-
ને જવું (તથા વરઘોડા વગેરે શી રીતે કાઢાડવા) તે બાબત
કામ પડે ત્યારે હુકમ કરવાનો અધિકાર અને વરઘોડા
વગેરે કયે રસ્તે અને કઈ વખતે લઈ જવા તે ઠરાવવા-

નો અધિકાર પોલિસના ડિસ્ટ્રીક્ટ સુપરધન્ટેન્ટને તથા આસિસ્ટન્ટ ડિસ્ટ્રીક્ટ સુપરધન્ટેન્ટને છે. વાર તેલેવારને દાહાડે અથવા ધર્મ સંબંધી ક્રિયાને પ્રસંગે ગામના રસ્તામાં વાજાં વગાડવા દેવા બાબત નિયમ ઠરાવવાનો અધિકાર પણ તેઓને છે.

સરકાર વિરૂદ્ધ જ્વેલ્સ હેસ્ટીંગ.

તા. ૨૦ જાન્યુઆરી સને ૧૮૭૨

વા. ૦૬ } જ્વેલ્સ હેસ્ટીંગ ઉપર જન. એ. સ્કાટ નામના
વા. ૦૧૫૪ } એક ફુલપાવર માણસેટ અને જર્સીસ ઓફ

ધી પીસે એક વારંટ સને ૧૮૬૧ ના આક્ટ ૨૫ ની કલમ ૭૬ પ્રમાણે મુંબાઈના પોલીસ કમીશનરના નામનું કાહાડી તેમાં જણાવ્યું કે સરકારી નોકરે લાંચ લેવાના કામમાં સાહ્ય કર્યા બદલનું તોહિમત જ્વેલ્સ હેસ્ટીંગ પર છે માટે તમને હુકમ કરવામાં આવે છે કે સદરહુ જ્વેલ્સ હેસ્ટીંગને પકડી અમારી રૂબરૂ આણવો.

સદરહુ વારંટ કાયદેસર રીતે કરવામાં આવ્યું નથી એવી આરોપિત તરફથી આનેસ્ટી બારીસ્ટરે હાઈકોર્ટની અવલ હકુમતમાં અરજ કરી જણાવ્યું કે જે માણસે તે વારંટ આવ્યું તેનો તેનાપર સીફો નથી, તેમ કેદની પકડ્યા છતાં તેને ક્યાંહાં લઈ જવા કીંવા કોના આગળ હાજર કરવો એ તેમાં લખ્યું નથી, વળી જે માણસને પકડવાનો છે તેનું કાંઈ વર્ણન તે વારંટમાં લખ્યું નથી એટલે ક્યા જ્વેલ્સ હેસ્ટીંગને પકડવાનો છે તે સમજવાને તે વારંટમાં કાંઈ નથી અને તોહિમતના ખરા સ્વરૂપનું વર્ણન લખવું જોઈયે એટલે કે જે સરકારી નોકરને લાંચ આપ્યા બદલ કહેવું છે તે સરકારી નોકરનું નામ તે વારંટમાં લખવું જોઈતું હતું.

આ બાબત જડજ સારજંટે ઠરાવ કર્યો કે કી. પ્રો. કો. કા. ૭૬ પ્રમાણે કરેલા વારંટ ઉપર થીકો હોયો જોઈયે અને તે વારંટ ઉપરથી જે માણસને પકડવાનો તે

માણસને ઓળખવાને અડચણ પડે નહીં તેથી તેના બદલ જેટલી યોગ્ય માહિતી હોવાની જરૂર છે તેટલું તે માણસનું વર્ણન તે વારંટમાં લખવું જોઈએ અને તે વારંટ આપનાર માણસે પોતાનું નામ અને હોદ્દો પૂર્ણપણે લખી સહી કરવી જોઈએ; અને કલમ ૮૪ ઉપરથી એવું દેખાય છે કે જે ડોકાણે માણસે વારંટ પર સહી કરી હોય તે ડોકાણું તે વારંટ પર લખવું જોઈએ અને જે માણસની રૂબરૂ કેદીને મોકલવાનો તે માણસનું ડોકાણું લખવા બદલ એ આક્ટમાં જે વારંટનો નમુનો આપ્યો છે તેમાં જગા રાખેલી છે તેથી સદરહુ પ્રમાણે ઉદ્દેશ છે એમ દેખાય છે.

એથી કરીને આ વારંટ કાયદેસર નથી એમ કરાવી કેદીને અમે છોડી દઈએ છીએ.

કી. પ્રો. કો. કા. ૭૬ જે જે વારંટ કોઈ માણસે મોકલે તે લખેલું જોઈએ તથા તે ઉપર તે માણસે સહી તથા મોહોર કરવી જોઈએ, તથા પરીશીષ્ટ મધ્યે આપેલા (બ) નમૂના મુજબ અથવા તેવી મતલબનું હોવું જોઈએ.

એજ આક્ટની કલમ ૮૪. જે સખસની ઉપર કોઈ માણસે કોઈ વારંટ મોકલે તે સખસ અગર તે વારંટ મોકલનાર માણસેટની હકુમતની બાહારની કોઈ જગે નાહાસી જાય, અથવા જાય અથવા હોય, તો તે વારંટ તે જગે બજી રહે; અને જે સખસની ઉપર તે વારંટ મોકલ્યું હોય તે સખસને અગર તે જગે પકડવામાં આવે, તો તે વારંટ બજાવનાર પોલીસ અમલદાર અથવા બીજા સખસે તે સખસને જીલ્લાના માણસેટની આગળ અથવા બીજા જે માણસેટની હકુમતમાં તેને પકડ્યો હોય તે માણસેટની આગળ લઈ જવો. તે પકડેલા સખસની ઉપર જે ગુનાનું તોહામત મુકવામાં આવ્યું હોય તે ગુના અગર જામીન લઈ શકાય એવો હોય, અને તે સખસ જે માણસેટ વારંટ મોકલ્યું હોય તે માણસેટની આગળ

પોતે હાજર થવા સાર જામિન આપવાને રાજી તથા તૈયાર હોય. તો જે માજીસ્ટ્રેટની આગળ તેને લઈ ગયા હોય તે માજીસ્ટ્રેટે તે સખસની પાસે ઉપલી રીતે હાજર થવાનો જામિન લેવો, અને તેને કેદમાંથી છોડવો. અને જે માજીસ્ટ્રેટે તે વારંટ મોકલ્યું હોય તે માજીસ્ટ્રેટ પાસે મુચ્છકો અથવા બીજી જામિનખત મોકલી દેવું. અગર તે ગુન્હા જામિન લઈ શકાય એવો ન હોય, અથવા તે પકડેલા સખસને જામિન ન મળી શકતો હોય, તો જે માજીસ્ટ્રેટે તે વારંટ મોકલ્યું હોય, તે માજીસ્ટ્રેટ પાસે તેને મોકલી દેવો. અગર કોઈ સુપ્રિમકોર્ટની હકુમતની રયાનિક હદમાં તેને પકડવામાં આવે, તો પકડાય એટલે તે તોહિમતવાળા સખસને પોલીસના મુખ્ય કમિશનર પાસે અથવા કોઈ પોલીસ માજીસ્ટ્રેટ પાસે લેઈ જવો. તે મુખ્ય કમિશનર અથવા પોલીસ માજીસ્ટ્રેટે તે પકડેલા સખસને જે માજીસ્ટ્રેટે તે વારંટ મોકલ્યું હોય તે માજીસ્ટ્રેટની પાસે મોકલી દેવો, અથવા તે પકડેલા સખસની ઉપર જે ગુન્હાનું તોહિમત મુશ્યું હોય તે ગુન્હા અગર જામિન લઈ શકાય એવો હોય તો તેનો જામિન લઈને મુચ્છકો અથવા બીજી જામિનખત તે માજીસ્ટ્રેટ પાસે મોકલી દેવું.

ગણપતપ્રસાદ બીન સોલારામ અરજદાર.

તા. ૭ ફેબ્રુઆરી ૧૮૭૨

વા. ૯ ૨ સુમારે ત્રણ વર્ષ અગાઉ અરજદારે પોતાના
વા. ૧૫૦ ૧ ધરને કાંઈ પગથીઆં બાંધ્યાં અને તે બદલ

તથા બીજા કારણ માટે તે કેસની મ્યુનીસીપાલિટીને રૂ. ૧૩૦-૮-૦ આપ્યા. મ્યુનીસીપાલિટીએ તે પગથીઆં કાઢી નાખવાનો યત્ન ચલાવ્યાથી અરજદારે તા. ૩૦ નવેમ્બર સને ૧૮૭૦ ને રોજ મ્યુનીસીપાલિટીપર દાવો કરી તા. ૮ ફેબ્રુઆરી સને ૧૮૭૧ ને રોજ તે પગથીઆં કાઢી નાખવામાં નહીં એવી મ્યુનીસીપાલિટીને તાકીદ

આપણા વિશે હુકમનામું મેળવ્યું.

સોલાપુરના જીલ્લા માજીસ્ટ્રેટ એ. બોઝાંચિયે તે. ૧ અક્ટોબર સને ૧૮૭૧ ને રોજ એવો હુકમ કર્યો કે તે હુકમની તારીખથી એક સાસમાં તે પગથીયાં કાઢાડી નાખવાં. અરજદારે તે. ૨૪ અક્ટોબર ૧૮૭૧ ને રોજ હાજર થઈ તે પગથીયાં બાંધવાના પોતાના હક બદલ તે. ૮ ડ્યુઆરી ૧૮૭૧ ને રોજનું હુકમનામું રજૂ કર્યું, પણ તેનું તે કારણ બાજબી ન ગણ્યું તેથી તે. ૩૦ અક્ટોબર ૧૮૭૧ ને રોજ તેણે માજીસ્ટ્રેટને અરજ કરી કે પગથીયાં બાંધવાના મારા હક બદલ મેં નવો દાવો કર્યો છે માટે તે દાવાનો નિકાલ થતાં સુધી તમારે તે. ૬ અક્ટોબર ૧૮૭૧ ના રોજનો હુકમ અમલમાં લાવવો નહીં પણ માજીસ્ટ્રેટ તેની તે અરજ તે રોજ નાકબુલ કરી.

તેથી અરજદારે તે. ૩૧ અક્ટોબર ૧૮૭૧ ને રોજ માજીસ્ટ્રેટના નામની તાકીદ, આસીસ્ટન્ટ જ્જસાહેબની કોર્ટથી એવી મતલબની આપાવી કે પગથીયાં બાંધત દાવો આ કોર્ટમાં ચાલે છે માટે તે બાંધત અરજદાર ઉપર ફોજદારીમાં યા બીજા કોઈ પ્રકારનું કામ ચલાવવું નહીં તે તાકીદ માજીસ્ટ્રેટે ન માનતાં તે. ૧ નવેમ્બર સને ૧૮૭૧ ને રોજ તેણે અરજદારને એવો હુકમ કર્યો કે આ દાવો લેવાને હીવાની કોર્ટને અધિકાર નથી માટે તે. ૬ અક્ટોબર સને ૧૮૭૧ ને રોજ જે હુકમ થયો છે તે અમલમાં આણવો.

તેથી અરજદારે હાઇકોર્ટને અરજ કરી અને એમ જણાવ્યું કે માજીસ્ટ્રેટનું પ્રોસીડીંગ મંગાવી તેને તેની મરજમાં આવે તેવું ગેરકાયદેસર કત્ત કરતાં અટકાવો. નામદાર જ્જને એ તે અરજ લઈ સોલાપુરના માજીસ્ટ્રેટને મોકલી અને તેને તેવો હુકમ કર્યો કે આ અરજમાં લખેલી હકિકત બદલનો કાચો માહિતીનો રીપોર્ટ કરવો, અને આ કજબા સંબંધીનું તમામ કામ તદ્દત્ત કરવું.

માજીસ્ટ્રેટનો રિપોર્ટ આવ્યા પછી નામદાર હાઇકોર્ટ

ઠરાવ કર્યો કે કી. પ્રો. કો. કા. ૩૦૮ પ્રમાણે થયેલો હુકમ એ તેજ આકટની કા. ૪૦૪ ના અર્થ પ્રમાણે ન્યાયનું કામ છે અને તેથી તેમાં કાયદા સંબંધી ચુક હોય તો હાઈ કોર્ટને પોતાને અસાધારણ અધિકાર ચલાવી તેની તપાસણી કરવાનો અધિકાર છે.

અને આશ્ચર્યનર વિરૂધ્ધ કેશવ (વા૦૪ પાને ૧૫૯) ના કામમાં આ મુદ્દા પુરતો જોઈતો ઠરાવ છે તે રદ કર્યો. અને પછી હાઈકોર્ટે પોતાના ફેસલા માટે કેટલોક વિચાર કરી માજીસ્ટ્રેટે કરેલો હુકમ અયોગ્ય જણાવ્યાથી તે તા. ૭ ફેબ્રુઆરી ૧૯૭૨ ને રોજ રદ કર્યો. અને વળી સરકાર વિરૂધ્ધ દલસુખ હરીભાઈના કબજામાં નામદાર હાઈકોર્ટે કરેલી ટીકા પણ જોઈ.

ટીપ. સને ૧૯૫૮ ના મારચ માસની તા. ૨૮ ને રોજ એલ. આર. આસચરનર (ખાનદેશનો જીલ્લા માજીસ્ટ્રેટ) વિરૂધ્ધ કેશવ વલદે હકુપટેલના કામમાં આ કામના મુદ્દાની ખામતમાં એવો ઠરાવ કર્યો હતો કે “સને ૧૯૫૧ ના આકટ ૨૫ ની કલમ ૩૦૮ પ્રમાણે કોઈ માજીસ્ટ્રેટે એકાદ હુકમ કર્યો છતાં તે હુકમ તેજ આકટની કલમ ૪૦૪ પ્રમાણે ન્યાય સંબંધી કામ થવું નથી.”

સરકાર વિરૂધ્ધ દલસુખ હરીભાઈના કામમાં નામદાર હાઈકોર્ટે કરેલી ટીકાનો મતલબ એકે “સને ૧૯૫૦ ના આકટ ૧૮ મુજબ માજીસ્ટ્રેટ ઉપર નુકશાનની ફરીયાદ થાય તો તેને તે કાયદાનું રક્ષણ મળે કે નહીં એ સવાલ ઉઠે છે.”

કી. પ્રો. કો. કા. ૩૦૮ જ્યારે જીલ્લાના માજીસ્ટ્રેટ અથવા જીલ્લાના કોઈ ભાગના માજીસ્ટ્રેટના વિચારમાં એમ આવેકે ફલાણા સરિયામ રસ્તા અથવા સરકારી જગા-પરથી ફલાણી કાયદાવિરૂધ્ધ અડચણ અથવા અપકારક વસ્તુ ખસેડવી જોઈએ.

અથવા લોકની તંદુરસ્તી અથવા સુખને નુકશાન કરે

એવો ફલાણો વેપાર અથવા ધંધો છે, તે વેપાર કે ધંધો બંધ કરી નાખવો અથવા બીજી જગોપર લઈ જવો જોઈએ.

અથવા ફલાણા ઇમારત બંધાતી અટકાવવી જોઈએ અથવા આગ લાગે એવો સંભવ છે માટે ફલાણા સીંગ્ર જવાલા શ્રાહી પદાર્થની બ્યવસ્થા થતી અટકાવવી જોઈએ.

અથવા ફલાણી શરિયામ રસ્તા પાસેનું ફલાણું તળાવ અથવા કુવાની આસપાસ વાડ અથવા પાળ એવી રીતે બાંધી લેવી જોઈએ કે પછી તેથી લોકોને કાંઈ ભય ઉત્પન્ન થાય નહિં.

તારે જે જે સખસ તે અડચણ અથવા અપકારક વસ્તુ કરતો હોય, અથવા તે વેપાર કે ધંધો ચલાવતો હોય અથવા ઉપર લખેલી ઇમારત, પદાર્થ, તળાવ અથવા કુવાનો માલીક, અથવા કબજેદાર, અથવા તે ઉપર અખતાર ચલાવનાર હોય, તે સખસની ઉપર હુકમ મોકલવાને તે માજીસ્ટ્રેટ મુખત્યાર છે, તે હુકમમાં તે સખસને એમ ફરમાવવું કે આ હુકમમાં ડરાવેલી મુદતમાં તમે તે અડચણ અથવા અપકારક વસ્તુ ખસેડો.

અથવા તે વેપાર અથવા ધંધો બંધ કરો અથવા બીજો ડેકાણે લઈ જો; અથવા તે ઇમારત બંધાવતી બંધ રાખો, અથવા તેને ખસેડી લઈ જો, અથવા તે પદાર્થની બ્યવસ્થામાં ફેરફાર કરો; અથવા તે તળાવ કે કુવાને વાડ અથવા પાળ બાંધી લેજો (આટલી બાબતોમાંથી પ્રસંગ હોય તે બાબત તે હુકમમાં લખવી.)

અને તેમાં બીજી એમ ફરમાવવું કે અગર તમે એ પ્રમાણે ન કરો તો આ હુકમમાં લખેલી આટલી મુદતમાં એ હુકમ કેમ અમલમાં ન આવે તેનું કારણ દેખાડવાને તમે અમારા આગળ અથવા માજીસ્ટ્રેટનો અખત્યાર ચલાવનાર બીજા અમલદારની આગળ અથવા પેહલા વર્ગના તાબા માંહેના માજીસ્ટ્રેટની આગળ હાજર થજો.

કા. ૪૦૪ કોઈ શેથનકોર્ટ અથવા માજીસ્ટ્રેટના રીપોર્ટ ઉપરથી, અથવા સદર કોર્ટને યોગ્ય જણાય તારે, અગર

તે સદર કોર્ટને એમ જણાવ કે, અમારી હુકમત માંહેની ફલાણી ફોજદારી કોર્ટમાં ચાલેલી ફલાણી ફોજદારી તજવીજમાં અથવા કોઈ કોર્ટમાં ચાલેલી ફોજદારી તજવીજ શિવાયના ફલાણા ઇનસાફી કામમાં થએલા ફેસલામાં કાયદાની કાંઈ બાબત ભુલ થઈ છે અથવા કાયદાની કાંઈ બાબતને વિચાર તે સદર કોર્ટથી થવો જોઈએ તો તે ફોજદારી તજવીજ અથવા ખીજા ઇનસાફી કામના કાગળો મંગાવવાને તથા તે મુકદમામાંથી કાયદાની કાંઈ બાબત નિકળતી હોય તો તે વિશે ડરાવ કરવાને, તથા ત્યાર પછી ખોતાને યોગ્ય જણાય તેવો હુકમ કરવાને તે સદર કોર્ટ મુખ્યત્વાર છે.

સરકાર વિરુદ્ધ વકત વલદે લખુ

તા. ૮ ફેબ્રુઆરી ૧૮૭૨

વા. ૦ ૯ } એક મુખી પોલીશપટેલ હતો તેથી આધાની
વા. ૦ ૧૬૪ } રૂએ ડાખામાંનાં ઘોરાં સ્થાયવવાનું અને તેમના
ધાસપાણીનો અંદોળસ્ત રાખવાનું કામ તેનું
છે. સદરહુ મુખીએ ખોતાની જાએ એક માણસ નિમ્મલું
તેણે તે કામ કરવામાં કમુર કર્યાંથી સને ૧૮૭૧ની ૧ની
કા. ૨૭ પ્રમાણે તેના પર વીરમગામના સૈફંડ કલાથ માળ-
સ્થેટ પ્રાગજી આણંદરામે કામ ચલાવી તેને એક રૂપિયો
દંડ કર્યો.

તેપરથી અમદાવાદના જીલ્લા માળસ્થેટ એ.એ. બારોડેલે
આ કામ કી. પ્રો. કો. કા. ૪૩૪ના આધારે હાઇકોર્ટમાં
મોકલ્યાથી ડરાવ્યું કે જો માણસ પોતે ડાખાવાળો નહીં
છતાં તેને ફકત સને ૧૮૭૧ના આક્ટ ૧ ની કલમ ૬ ના
આધારે આધાની રૂપે ડાખાવાળા (પોલીશપટેલ)એ નિમ્મલો
હોય તેને માળસ્થેટ તેજ આક્ટની કલમ ૨૭ના આધારે
સજા કરી છે તે આ કોર્ટ ૨૬ કરે છે અને દંડ વસુલ
કર્યો હોયજો પાછો આપવો.

સને ૧૮૭૧ના આક્ટ ૧ ની કલમ ૨૭—કોઈ ડબ્બાવાળો કલમ ૧૯ના ઠરાવ વિરુદ્ધ દોરે છોડી મુકશે અથવા ખરીદ કરશે અથવા બીજાને સ્વાધીન કરશે અથવા ડબ્બામાં ધાલેલાં દોરને જોઈએ તેટલો ચારપુંજો નાખશે નહીં અને પાણી પાશે નહીં અથવા જે કામો કરવાનું તેને આ આક્ટમાં કહ્યું છે તેમાંનું કોઈ કામ કરવાને મુકશે તો તે બીજી કોઈ શિક્ષાને લાયક હશે તે શિક્ષા શિવાય. ૧જી તેને માનુશ્વેટની આગળ તેની ઉપર તે ગુન્હો સાબિત થાય તો પચાસ રૂપિયા સુધી દંડ કરવો.

ઉપર કહેલો દંડ ડબ્બાવાળાના પગારમાંથી કાપી લેવાનો અધિકાર છે. એજ આક્ટની કા.૧૯ આ આક્ટ પ્રમાણે દોરનું લીલામ થાય ત્યારે પોલિશ અમલદારે અથવા આ આક્ટ પ્રમાણે નિમેલા બીજા અમલદારે અથવા ડબ્બાવાળાએ હસ્તે અથવા પર હસ્તે દોર ખરીદ કરવાં નહીં.

ડબ્બામાં ધાલેલું દોર છોડી મુકવાનો અથવા સ્વાધીન કરવાનો માનુશ્વેટે અથવા દિવાની કોર્ટે હુકમ કીધો નહીં હોય તો કોઈ ડબ્બાવાળાએ તે દોર આ બાબના પહેલા બાગમાં જે રીત કહી છે તે રીત શિવાય બીજી રીતે છોડી મુકવું નહીં અથવા સ્વાધીન કરવું નહીં.

એજ આક્ટની કલમ ૧: ડિસ્ટ્રિક્ટના માનુશ્વેટે દરેક ડબ્બા સારૂ ડબ્બાવાળો નિમવો.

પણ એવું ઠરાવ્યું છે કે મદ્રાસ ધલાકામાં ગામના મુખીઓએ અને મુંબઈ ધલાકામાં પોલિશપટેલોએ અથવા જ્યાં પોલિશપટેલ નહીં હોય ત્યાં ગામના મુખીએ પોતાના હુદાના સમખયી ગામના ડબ્બાવાળાનું કામ કરવું.

માનુશ્વેટે જેને ડબ્બાવાળો નિમ્યો હોય તે દરેક જણને કામ ઉપરથી મોકુફ અથવા ખરતરફ કરવાને તે માનુશ્વેટ મુખ્યતરફ છે.

હરકોઈ ડબ્બાવાળાને સરકારના તાબામાં બીજી હરકોઈ આકરી કરવાનો અધિકાર છે.

દરેક ડબ્બાવાળો હિંદુસ્તાનના ફોજદારી કાયદાના અર્થ

પ્રમાણે સરકારી નોકર છે એમ સમજવું.

કી. પ્રો. કો. કા. ૪૩૪ કોષપણ નિયતી કોરટે કરેલો શિક્ષાનો ઠરાવ અથવા હુકમ કાયદા મુજબ છે કે નહીં તથા તે કોરટે કામ બરાબર રીતે ચલાવ્યું છે કે નહીં એ વિશે પોતાની ખાત્રી કરવા સાથે કોષપણ વખતે તે કોર્ટનું દફતર મંગાવીને તપાસવાને તે કોર્ટની તુરતનો ઉપરનો જે માજીસ્ટ્રેટ હોય અથવા તે કોર્ટની તુરત ઉપરની જે શેશન કોર્ટ હોય તે માજીસ્ટ્રેટ અથવા તે શેશન કોર્ટ મુખ્યત્વાર છે. અગર તે શેશન કોર્ટ અથવા માજીસ્ટ્રેટનો અભિપ્રાય એવો હોય કે તે શિક્ષાનો ઠરાવ અથવા હુકમ કાયદાથી ઉલટો છે તો સદર કોર્ટનો હુકમ થવા સાથે તે કોર્ટ અથવા માજીસ્ટ્રેટ તે કામ મોકલી દેવું. જે સંખ્યાનું લાગતું વળગતું હોય તે સંખ્યાએ આ આકટના ૩૦મા ખાખના ઠરાવો મુજબ બરાબર રીતે અપીલ નહીં કરી હોય, તો તે સદર કોર્ટ શિવાય બીજી કોર્ટ કોષપણ નિયતી કોર્ટનો શિક્ષાનો ઠરાવ અથવા હુકમ ફેરવવાને મુખ્યત્વાર નથી.

સરકાર વિરુદ્ધ ધોરી કુલન

તા. ૮ ફેબ્રુઆરી ૧૯૭૨

વાં ૦૯ } તોહામતવાળાની એક ગાડી સરકારી
વાં ૦૧૬૫ } અમલદારે બાડે માગી હતી તે તેણે

આપવાને ના કબુલ કર્યું. તેથી ઘોળકાના પહેલા વર્ગના સમોરડીનેટ માજીસ્ટ્રેટ પાસે તેના ઉપર ફોજદારીમાં કામ ચલાવ્યાથી તે સમોરડીનેટ માજીસ્ટ્રેટ સરકારી નોકર પોતાનું સરકારી કામ કરતા છતાં તેને બુધીપુર્વક હરકત કર્યાના ગુનાની તેના પર સાબિતી ઠરાવી ઇ. પી. કો. કા. ૧૮૯ પ્રમાણે તેનો ચાર રૂા દંડ કર્યો અને દંડ ના આપેતો સાતદિવસ આસાન કેદ બોગવવાની શિક્ષા કરી.

અમદાવાદના જીલ્લા માજીસ્ટ્રેટ એ. એ. બેરોડેસે આ કામ કી. પ્રો. કો. કા. ૪૩૪ના આધારે હાઇકોર્ટના અ-

બિપ્રાય સાર મોકલ્યાથી ઠરાવ્યું કે ગાડીના માલિકે પોતાની ગાડી સરકારી અમલદારને ભાડે આપવાને ના કબુલ કર્યાથી સદરહુ કલમ ૧૮૬ પ્રમાણેનો ગુનેગાર તે ઠરાતો નથી માટે તોહોમત અને શિક્ષા ૨૬ કર્યા અને દંડ વસુલ કર્યો હોયતો તે પાછો આપવો.

કી. પ્રો. કો. કા. ૪૩૪ પાને મે. સરકારવિરુદ્ધ વકત વલદે લખુના કામ નિચે જુઓ.

ઈ. પી. કો. કા. ૧૮૬ કોઈ સરકારી નોકરને તેના સરકારી કામ કરવામાં જે માણસ બુદ્ધિપૂર્વક અડચણ કરે, તે માણસને ત્રણમહિનાની મુદત સુધીની જેમાંના ગમેતે પ્રકારની કેદની, અથવા પાંચસેરપિયાસુધીના દંડની અથવા એ બંનેની શિક્ષા કરવામાં આવશે.

સરકાર વિરુદ્ધ સદુ દાદાભાઈ

તા. ૨૬ ફેબ્રુઆરી ૧૮૭૨

૫૧૦૬ } અમદાવાદ જીલ્લાના માજી સ્પેટ એ. એ.
૫૦૧૬૬ } બેરોડેલે આ કામ હાઈકોર્ટના અભિપ્રાય માટે એવા કારણથી મોકલ્યું કે કપટે આ-
જીલા અફીણના કામનો ફેસલો સને ૧૮૨૭ના કાયદા ૨૧ની કલમ ૪ના આધારે મેં કર્યો છે અને તે ફેસલા પર જશન જડજે અપીલ લીધી છે પણ સરકાર વિરુદ્ધ લખુવલદે શરફ (મુ. હા. વા. ૮ પાને ૧૧૮) ના કામમાં હાઈકોર્ટે ફેસલા ફેસલા પ્રમાણે એ અપિલ લઈ થકાય નહીં.

આ ઉપરથી હાઈકોર્ટે ઠરાવ્યું કે આ કોર્ટનો એવો અભિપ્રાય છે કે સને ૧૮૨૭ ના કાયદા ૨૧ ની કા. ૭ પ્રમાણે કપટે આજીલા અફીણના કામમાં મદદ કર્યા ખામતના ગુનાની ચોકશી કરવાના કામમાં જીલ્લા માજી-સ્પેટને અવલ કોજદારી હકુમત છે એવો કી. પ્રો. કો. કા. ૨૧ નો પરીણામ છે તોપણ કી. પ્રો. કો. કા. ૪૦૬ ઉપરથી જશન કોર્ટને જે અપિલ લેવાનો અધિકાર મ-

જેલો છે તે કા. ૨૧ ઉપરથી નહીં નવો થઈ શકતો નથી.

ટીમ. સરકાર વિરુદ્ધ લખુવલદ શરૂકુના કામમાં હાઈ કોર્ટે એવો ડરાવ કર્યો છે કે “દાંણુ ચોરીનું અફીણ કાયદા વિરુદ્ધ રીતે રાખ્યું તે ગુન્હો જુદા માજીસ્ટ્રેટ અથવા જુદાના બાગના માજીસ્ટ્રેટના અધિકારનો છે. બીજા કોઈ માજીસ્ટ્રેટને અથવા કોર્ટને સાર તપાસ કરવાનો અથવા આવા ગુન્હેગાર ઉપર મુકેલા તોહોમતની તપાસ કરવાનો અધિકાર નથી. સબજ. ડુ. પા. માજીસ્ટ્રેટે અધિકાર શિવાય કરેલું કામ તથા કમીટ કરવાનો કરેલો હુકમ રદ કરીએ છીએ.

સને ૧૮૨૭ ના કાયદા ૨૧ ની કલમ. ૪= કપટે આણેલું અફીણ રાખનારને તથા સંતાડનારને તથા સંતાડવા કે રાખવા દેનારને અફીણની કિંમત તથા બમણી જકાત જોડી દંડ પડશે અને લીલામમાં ઠરે તે અફીણની કિંમત બમણી.

એજ આક્ટની કલમ ૭ મુંબાઈ તામિના જુદામાં કપટે આણેલું અફીણ કોઈ રાખશે યા સંતાડશે તથા રાખવા કે સંતાડવા દેશે તો જકાતદારે જુદા જડજ પાસે ફરીયાદ કરીને આ કાયદાની ચોથી કલમમાં લખેલો દંડ કાયદા પ્રમાણે લેવો પણ ન આપનારને બે વર્ષથી વધારે કેદ ન કરવો.

રકમ ૨ પણ ઉપલી રકમ પ્રમાણે કોઈ સુપ્રીમ કોર્ટની હદમાં કરે તો આ કાયદાની છઠી કલમની ત્રીજી રકમ પ્રમાણે જકાતના કલેક્ટરે પીટી શેશનની કોર્ટમાં અથવા સુપ્રીમ કોર્ટમાં ફરીયાદી કરવી.

એજ આક્ટની કલમ ૯ ની રકમ ૩: જપત કરેલું અફીણ એક મણથી વધારે ન હોય તથા તે સાથે જપત થયેલી વસ્તુની કિંમત પાંચસે રૂપિયાથી વધારે ન હોય અને તે જપતી સુપ્રીમ કોર્ટની હદમાં થઈ હશે તો પીટી

શેશન કોર્ટમાં ફરીયાદી ચાલકો અને જુદામાં થઈ હશે તો જુદા માલિકોએ આગળ ચાલશે. અને તેઓએ ફરીયાદીનો ફેસલો તર્ક કરવો પણ જપત કરેલું અફીણ મંજૂરી વધારે હોય તો અને તે સાથે જપત કરેલી વસ્તુની કિંમત પાંચસે રૂપિયાથી વધારે હોય અને તે જપતી સુપ્રિમ કોર્ટની હદમાં થઈ હોય તો સુપ્રિમ કોર્ટમાં અને જુદામાં થઈ હોય તો જુદા જડજ પાસે ફરીયાદ કરવી નોંધાયે.

કી. પ્રો. કો. કા. ૨૧ જુદા જુદા દરજ્જાની ફોજદારી કોર્ટોને આ આક્ટથી જે જે અખતાર અપાયેલો છે તે તે અખતાર મુજબ, હિંદુસ્તાનના ફોજદારી કાયદા (સને ૧૮૬૦ ના ૪૫ મા આક્ટ) ઉપરથી, અથવા કોઈ પણ વિશ્વ કે રાષ્ટ્રીય કાયદા ઉપરથી જે ગુનાહોને માટે શિક્ષા થઈ શકે છે તે ગુનાહો બાબત, તે કોર્ટોને અધિકાર છે; (પણ જે ગુનાહોને માટે તેવા કોઈ કાયદા મધ્યે એવો ખાસ ઠરાવ કરેલો હોય કે શિક્ષા ફાળા બીજા અમલદારે કરવી તે ગુનાહો બાબત તે કોર્ટોને અધિકાર નથી) અને જે ગુનાહો બાબત તેઓને અધિકાર છે એમ આ ઉપરથી ઠરાવ્યું છે તે ગુનાહોની તપાસ તથા તજવીજ કરવામાં તેઓએ આ આક્ટના ઠરાવો મુજબ ચાલવું.

એજ આક્ટની કા. ૪૦૯ જુદાના માલિકોએ અથવા માલિકોએ અખતાર ચલાવનારા બીજા અમલદારથી થયેલી કોઈ તજવીજમાં જે સખસની ઉપર કાંઈ ગુનાહો ઠરે, અથવા ૨૯૫મી કલમ મુજબ અથવા ૨૯૬મી કલમ મુજબ જે સખસનો ફેલ નામિન તે માલિકોએ અથવા બીજા અમલદારે માગ્યો હોય તે સખસ જુદાની શેશનકોર્ટને અપીલ કરવાને મુખત્યાર છે.

સરકાર વિરુદ્ધ પાપિડીઓ મુઘડો.

તા. ૧ મે સને ૧૮૭૨

વા. ૯ } સુરત જીલ્લાના એક પુલપાવર માજીસ્ટ્રેટ
વા. ૧૬૭ } એક, બર્કમકે આ કામની ફરીયાદી લીધી
અને પેહેલાં તે ફરીયાદીને સોગત નહીં
આપતાં તે અરજી તેણે વેલોરના ચીફ કાર્ટેજલને
મોકલી. અને હુકમ કર્યો કે તેણે તે અરજીની પ્રથમ
ચોકશી કરી અપરાધ થયેલો દેખાય તો આ કામ સર્જોર-
ડીનેટ માજીસ્ટ્રેટ પાસે મોકલવું.

આ ઉપરથી આ કામ સર્જોરડીનેટ માજીસ્ટ્રેટ પાસે
ગયાથી કેદીને બીગાડના ગુન્હા બાબત ઇ. પી. કો. કા. ૪૨૬
પ્રમાણે ગુન્હેગાર ઠરાવી તા. ૭ મે સને ૧૮૭૦ ને રોજ
તેણે ૩૪) દંડ કર્યો અને દંડ ના આપે તો સાત દિવસ
કેદ બોગવવાની સજા કરી.

પણ પુલપાવર માજીસ્ટ્રેટને આ અરજીનો નિકાલ
કરવા માટે સર્જોરડીનેટ માજીસ્ટ્રેટ પાસે મોકલવાનો
અધિકાર નથી એવા કારણથી આ કામ હાઈકોર્ટના
અભિપ્રાય માટે મોકલ્યાથી તે કોર્ટે ઠરાવ્યું કે પુલપાવર
માજીસ્ટ્રેટ આ કામ સર્જોરડીનેટ માજીસ્ટ્રેટ પાસે મોકલ્યું
એ કામ તેણે મેરકાયદસર કર્યું એવો જ જીલ્લા માજી-
સ્ટ્રેટનો અભિપ્રાય છે તે આ કોર્ટને માન્ય છે સખખ
આરોપિતપરનો અપરાધ અને શિક્ષા આ કોર્ટ રદ
કરેછે. અને દંડ વસૂલ કર્યો હોય તો તે પાછો આપવાનો
હુકમ કરેછે.

ઈ. પી. કો. કા. ૪૨૬ જે માણસ બિગાડ કરે તેને
જાણ મહિનાની મુદત સુધીની જેમાંના ગમે તે પ્રકારની
કેદની, અથવા દંડની, અથવા એ બંનેની શિક્ષા કરવા-
માં આપશે.

સરકાર વિરૂદ્ધ સુલાના ખીનગણું.

તા. ૨૩ મે સને ૧૮૭૨

વા. ૯ ૨ આરોપિત ઉપર બુદ્ધિપૂર્વક બધા કર્યાનું
પા. ૧૯૬ ૧ તોહોમત મુક્યાથી થાણાજીલ્લાના સાલસી-
તના ખીન વર્ગના સખોરડીનેટ માજીસ્ટ્રેટ
વિનાયક ગણેશ તેની મોકશી કરી અને આરોપીત ઉપર
ખાત્રી થવા ન્નેગ પુરાવો નહીં હોવાથી ક્રી. પ્રો. કો.
કા. ૨૫૦ પ્રમાણે તેને છોડી દીધો.

આ પ્રમાણે છોડી દીધો એ બરોબર નથી એમ જણા
માજીસ્ટ્રેટને જણાવાથી તેણે સખોરડીનેટ માજીસ્ટ્રેટનું
પ્રોસીડીંગ હાઇકોર્ટના હુકમ માટે એટલા કારણ ઉપરથી
મોકલ્યું કે “આવા કામમાં ક્રી. પ્રો. કો. કા. ૪૩૫ પ્રમાણે
ફરી મોકશી કરવાનો હુકમ કરવાને જણા માજીસ્ટ્રેટને
અધિકાર છે કે નહીં.”

તે ઉપરથી હાઇકોર્ટે કુરાવ્યું કે બુદ્ધિપૂર્વક બધા કર્યાનો
ગુન્હો એ ક્રી. પ્રો. કો. ને ન્નેડલા પરીશીષ્ટના સાતમા
કોષ્ટકમાં ફક્ત શેશનકોર્ટે અગર શેક્મકોર્ટે યા જણા
માજીસ્ટ્રેટે મોકશી કરવા ન્નેગ આ ગુન્હો છે એમ લખેલું
નથી માટે તે ગુન્હો બદલ ફરી મોકશી કરવાનો હુકમ
કરવાને કલમ ૪૩૫ ઉપર જણા માજીસ્ટ્રેટને અધિકાર નથી.

ક્રી. પ્રો. કો. કા. ૨૫૦ ફરિયાદ કરનારની તથા ફરિયાદ
કરનારની તરફના શાહેદોની શાહેદી, તથા તે માજીસ્ટ્રેટની
નજરમાં જરૂર જણાય તેવી તે તોહોમતવાળા સખસની
જખાની, લખી લાંધા પછી અગર તે માજીસ્ટ્રેટને એમ
જણાય કે તે તોહોમતવાળા સખસની ઉપર કાંઈ ગુનોહ
સાબિત થયો નથી. તો તેણે તે સખસને છોડી મુકવો.
અગર તે માજીસ્ટ્રેટને એમ જણાય કે હિંદુસ્તાનના કોજ-
દારી કાયદાની અમુક કલમમાં લખેલાં લક્ષણમાં અથવા
સદરહુ કાયદાની કેટલીએક કલમોમાં લખેલાં લક્ષણો માલેનાં
કોષ્ટકણુ લક્ષણમાં દાખલ થાય તેવો ગુનોહ તે તોહોમ-
તવાળા સખસની ઉપર દુખાધતો સાબિત થાયછે, તો

આ આકટના ૧૩ મા બાબમાં ફરમાવેલી રીતે તેણે તે તોહોમતવાળા સખસની ઉપર એક તોહોમતનામું લખીને તૈયાર કરવું. તે ૧૩ મા બાબના સમ્રાજા ઠરાવે આ કલમ મુજબ તૈયાર કરેલાં તોહોમતનામાંએને લાગુ પડશે. આ કલમ મુજબ તૈયાર કરેલાં તોહોમતનામાંએમાં તોહોમતનામાંને છેડે “શેશનકોર્ટ સાંભળી શકે” એ શબ્દોને ટૂંકાણે “હું સાંભળી શકું” એ શબ્દો લખવા, અને હુકમ મહેતા “ઉપર લખેલી કોર્ટે” એ શબ્દો મુકી દેવા.

કલમ ૪૩૫ ને ગુનાની તબવીબ શેશનકોર્ટથીજ થઈ શકે અથવા શેશન કોર્ટથી કે જુદાના માજીસ્ટ્રેટથી થઈ શકે એહવું આ આકટને નોંડેલાં પરીશિષ્ટનાં ૭ મા આસનમાં લખેલું છે તે ગુનાનાં કામમાં ને તોહોમતવાળા સખસને માજીસ્ટ્રેટે જોડી દીધો હોય તે સખસને શેશન-કોર્ટમાં કમિટ કરવાનું ફરમાવવાને શેશનકોર્ટ મુખત્યાર છે. એવા ગુનાના કામમાં ને ફરિયાદ ચોકસી કર્યાવિના માજીસ્ટ્રેટે કાહાડી નાખી હોય તે ફરિયાદની ચોકસી કરવાનું ફરમાવવાને શેશનકોર્ટ મુખત્યાર છે.

સદરહુ પ્રકારના ગુના બાબત ફરિયાદ થઈ હોય ત્યારે માજીસ્ટ્રેટ તપાસ કર્યા વિના તોહોમતવાળા સખસને જોડી દેશે અથવા ફરિયાદ કાહાડી નાખશે તે માજીસ્ટ્રેટ તાબામાંહેનો માજીસ્ટ્રેટ હશે તો જુદાના માજીસ્ટ્રેટને ઉપર કક્ષા પ્રમાણે અપત્યાર છે.

ને સખસની ઉપર ગુનો સાબિત થયાનો ઠરાવ કોઈ માજીસ્ટ્રેટે કર્યો તે સખસે, ને ગુનાની તબવીબ કરવાનો અધિકાર તે માજીસ્ટ્રેટને નથી તેવો ગુનો કર્યો છે. એવું શેશન કોર્ટની નજરમાં આવે તો તે ઠરાવ તથા શિક્ષાનો હુકમ રદ કરવાને અને તે તોહોમતવાળા સખસની તબવીબ થવા સાર તેને શેશન કોર્ટમાં કમિટ કરવાનો હુકમ ફરમાવવાને શેશન કોર્ટ મુખત્યાર છે.

સરકાર વિરૂદ્ધ વ્યંકુનરસા.

તા. ૨૩ મે સને ૧૮૭૨

વા. ૬ } આરોપિત ઉપર ઈ. પી. કો. કા. ૫૦૦
 વા. ૧૭૦ } પ્રમાણે એક સ્ત્રીએ પુનાના બેક ટુલપાવર
 માજીસ્ટ્રેટ જી. બી. રીડને ફરિયાદી કરી.

તે ટુલપાવર માજીસ્ટ્રેટ ફરિયાદીનો પુરાવો લેઈ તોહામત તૈયાર કર્યું અને તે તોહામતવાળાને વાંચી સંભળાવ્યું. પછી કી. પ્રો. કો. કા. ૨૫૫ ના આધારે તા. ૧ નવેમ્બર સને ૧૮૭૧ ને રોજ તેને છોડી દેવાનો ઠરાવ કર્યો.

ફરીયાદીની અરજીપરથી પુનાના શેશનજડજે તા. ૨૪ જાન્યુઆરી ૧૮૭૨ ને રોજ સદરહુ છોડી દેવાનો હુકમ ૨૬ કર્યો. અને કી. પ્રો. કો. કા. ૪૩૫ પ્રમાણે આરોપિતને શેશન કોર્ટમાં ચોકશી કરવા કમિટ કરવા વિશે તે ટુલપાવર માજીસ્ટ્રેટને હુકમ કર્યો.

પુનાના જીલ્લા માજીસ્ટ્રેટ જી. ઈ. ઓલીફ્ટે નીચેની હકીકત સહિત આ કામ હાઈકોર્ટ વિચારમાં લઈ હુકમ થવા માટે તે કોર્ટને મોકલ્યું.

“સને ૧૮૬૯ ના આક્ટ ૮ થી સુધરેલી કા. ૪૩૫ માં “છોડી દેવું” એ શબ્દ છે તે શબ્દ એજ આક્ટ (કી. પ્રો.) ની કલમ ૨૨૫ અને ૨૫૦ પ્રમાણે જે કામનો નિકાલ કર્યો હોય તેને માત્ર લાગુ છે એમ દેખાય છે.

“હાલના આ કામમાં કલમ ૨૫૫ પ્રમાણે છોડી દેવાનો હુકમ કર્યો છે તો તે હુકમ ૨૬ કરવાનો અને કા. ૪૩૫ પ્રમાણે આરોપિતને કમિટ કરવાનો હુકમ કરવાનો શેશન જડજને અધિકાર નથી એમ મને દેખાય છે કેમકે તેનાપર તોહામતનામું તૈયાર કર્યા પછી તેને છોડી દીધેલો છે.”

આ પ્રમાણે હકીકત સાથે કામ હાઈકોર્ટમાં આવ્યાથી ઠરાવ્યું કે આરોપિતને તેની ચોકશી થવા પછી છોડી દીધેલો સખખ કા. ૪૩૫ પ્રમાણે આ કામમાં હાથ નાખવાનો શેશન જડજને અધિકાર નથી. માટે આરોપિતને શેશન કોર્ટમાં કમિટ કરવાવિશે શેશન જડજે કરેલો હુકમ

આ કોરટ રદ કરેછે.

કી. પ્રો. કો. કા. ૪૩૫ } પાને ૨૨ મે સરકાર વિરુદ્ધ
કી. પ્રો. કો. કા. ૨૫૦ } સુભાના બીન ગણના કામની
ફેસલો છે તે નિચે જુઓ.

ઈ. પી. કો. કા. ૫૦૦ જે માણસ કોઈ બીજા માણસની
આખર લે, તેને જે વરસની મુદતસુધીની આસાન કેદની,
અથવા દંડની, અથવા એ બંનેની શિક્ષા કરવામાં આવશે.

કી. પ્રો. કો. કા. ૨૨૫ તોહામતવાળા સખસને તેની
તજવીજ થવાસાર શેશન કોર્ટમાં કમિટ કરવાનો અથવા
પાછો મોકલવાનો કોઈપણ સખસ નથી એમ જ્યારે કોઈ
માજીસ્ટ્રેટને જણાય ત્યારે તેણે તે સખસને છોડી મુકવો,
પણ જો તે માજીસ્ટ્રેટને એમ જણાય કે એ સખસની
મારી આગળ તજવીજ થવી જોઈએ, તો તેને છોડી નહીં
મુક્તતાં તે માજીસ્ટ્રેટ આ આકટના ૧૪ મા બાબ મુજબ
કામ ચલાવવું.

એજ આકટની કા. ૨૫૫ અગર તોહામતવાળા સખસને
તે માજીસ્ટ્રેટ જે ગુહા ઠરાવે તો તેણે છોડી મુકવાનો હુકમ
દફતરમાં લખવો, અગર તોહામતવાળા સખસની ઉપર
ગુહા સાબિત થાય તો તે માજીસ્ટ્રેટ તેની ઉપર કાયદા
મુજબ શિક્ષાનો હુકમ કરવો.

સરકાર વિરુદ્ધ જેહા વલદે વસ્તેયા.

તા. ૨૩ મે સને ૧૮૭૨

વા. ૬ } પાનદેશ જીલ્લાના એક ફૂલપાવર માજીસ્ટ્રેટ
વા. ૧૭૧ } જી. ડબ્લ્યુ. અંડરસને આરોપિતપર સને

૧૮૫૯ ના આકટ ૧૩ની કલમ ૨ પ્રમાણે
નોકરીનો કરારતોજ્યાનું તોહામત રાખી તે સાબિત ઠરાવી
તેને જે મહિનાની સખત મજૂરીની કેદની શિક્ષા કરી.

આરોપિતને એક નાહાના પ્રયાગનું જીનું દેવું રૂ. ૧૯૫)
નું હતું તે આપવા બદલ તેણે સાડીસતાણું મહિના તેની
નોકરી કરવાનું તેને એક કરારનામું લખી આપ્યું તે

પ્રમાણે જોડાએ તેની નોકરી કરવા માંડી પણ ત્રણ મહિના થયા પછી તે નોકરી તેણે છોડી દીધી તથા નાનાએ ફરીયાદ કર્યાથી ફુ. પા. માજીસ્ટ્રેટે આરોપિતને સને ૧૮૫૬ ના આક્ટ ૧૩ પ્રમાણે ગુલેગાર ઠરાવ્યો.

માહિરિટર્નની હાઇકોર્ટે તપાસણી કરી અને માજીસ્ટ્રેટનું તે પ્રોસીડીંગ મંગાવી કામ જોઈ ઠરાવ કર્યો કે— સને ૧૮૫૬ ના આક્ટ ૧૩ ના અર્થ પ્રમાણે તેણે કપટે કરાર નોડ્યો નથી અને જે રીતે માજીસ્ટ્રેટે આ કામ ચલાવ્યું છે તે રીત ઉપરથી જોતાં તે કુલપાવર માજીસ્ટ્રેટ ઉપર ઘણો થોડો ભરોસો રાખવામાં આવશે.

પ્રોસીડીંગ જોતાં તેણે અગાઉ રોકડા પૈસા લીધા નહોતા અને ફરીયાદીનું કામ કરવા જે તેણે કરારનામુજબ આપ્યું હતું તે જીના કરજના મદદ હતું તો માજીસ્ટ્રેટે તેનાપર કામ ચલાવવાને ઘણી કસુર કરી છે. પણ આરોપિત જોડાએ આ અયોગ્ય શિક્ષા ભાગવી છે એટલે હવે આ કોર્ટ તેને કાંઈ મદદ આપવાને અસમર્થ છે.

સને ૧૮૫૬ ના આક્ટ ૧૩ ની કા. ૨ સદરહુ પ્રકારના કારીગરે અથવા મજૂરે અથવા ખેતારોએ ફરીયાદ કરનારની પાસેથી હરકાંઈ કામ બાબત અગાઉ નાણું લઈને પોતાના કરારની સરત પ્રમાણે તે કામ કરવાની અથવા કરાવી આપવાની જાણી જોઈને તથા કાયદાસર અથવા યોગ્ય કારણ વગર ગફલત કરી અથવા ના કહી એવું માજીસ્ટ્રેટની ખાતરી થાય તે રીતે સાબિત થાય તો ફરીયાદ કરનારની મરજી પ્રમાણે માજીસ્ટ્રેટ તે નાણું પાછું આપવાનો અથવા પોતાને બ્યાજબી જણાય તેટલો તેનો ભાગ પાછો આપવાનો, તે કારીગરને યા મજૂરને, યા ખેતારીને હુકમ કરવો. અને તે કારીગર યા મજૂર યા ખેતારી સદરહુ હુકમ પ્રમાણે ચાલવાને ચુકશે તો તેને ઘણામાં ઘણા ત્રણ મહિના સુધી સખત મજૂરી સાથે કેદની સજા કરવાનો ઠરાવ કરવાને માજીસ્ટ્રેટ મુક્તિયાર

છે. અથવા નાણું પાછું આપવાનો હુકમ કર્યો હોય તોપણ ઘણામાં ઘણા ત્રણ મહિનાસુધી અથવા તે મુદતની અંદર નાણું આપે ત્યાંહાં સુધી તેને સખત મજૂરી સાથે કેદની સજા કરવાનો ઠરાવ કરવાને માજીસ્ટ્રેટ મુન્નિયાર છે. પણ એવું ઠરાવ્યું છે કે આ આક્ટ કર્યો નહીં હોત તો ફરિયાદ કરીને અથવા બીજી રીતે નાણું વસુલ કરવાનો દીવાની ધલાજ્ઞ ફરિયાદ કરનારનો ચાલતે તે ધલાજ્ઞ નાણું વસુલ થવાનું બાકી હોય તે વસુલ થાય ત્યાંહાં સુધી નાણું પાછું આપવાનો સદરહુ પ્રમાણે હુકમ થયો છે તેથી ચાલશે નહીં એવું સમજવું નહીં.

સરકાર વિરુદ્ધ અનવરખાંત વલદે ગુલખાંત અને બીજો.

તા. ૨૩ મે સને ૧૮૭૨.

વા. ૬ } આરોપિત ઉપર ચોરી કરવાને ધરિદ્ધ ધર
પા. ૧૭૨ } ફોડવાનો અને રહેવાના ધરમાં ચોરી કરવાનો એવા બે ગુન્હા સાબિત ઠરાવી પુનાના કુલપાકર માજીસ્ટ્રેટ ઈ. ટી. રીચર્ડસને તેમને ઈ. પી. ૦ કો. ૦ કા. ૦ ૩૮૦ તથા ૪૫૭ ના આધારે બંને વરસની સખત મજૂરીની કેદની શિક્ષા કરી. આ સજા દરેક ગુન્હા બદલ એકએક વરસની સજા એ પ્રમાણે દરેકને બે વરસની કરી હતી.

અપીલમાં પુનાના સેસન જડજી આર. એચ. પિન્હે એ ઠરાવ્યું કે ચોરી કરવાને ધરિદ્ધ ધર ફોડવું, અને ધર ફોડી ચોરી કરવી એ કલ્પ એકજ ગુન્હાનો ભાગ છે. માટે ઈ. પી. ૦ કો. ૦ કા. ૦ ૭૧ ના ઠરાવ પ્રમાણે એ બે કલ્પ બદલ જુદી જુદી શિક્ષા થઈ શકતી નથી તેથી ચોરીના ગુન્હા બદલ જ એક વરસની શિક્ષા કરી છે તે રદ કરી અપેલેટને ૫૦ પા. માજીસ્ટ્રેટે આપેલી શિક્ષામાં કી. ૦ પ્રો. ૦ કો. ૦ કા. ૦ ૪૧૯ ના આધારે અમે ફરફાર કરીએ છીએ.

મીસ્તર. રીચર્ડસને સુચના કર્યાપરથી પુનાના જજ માજીસ્ટ્રેટ જ. ધ. ચોલિકુંટે આ કામ હાથકોરડે વિચાર

કરી હુકમ મળવા માટે મોકલ્યાથી હાથકોરેટ ઠરાવ્યું કે કેદી ઉપર ચોરી કરવાના ધરાદે ધર ફોડવાનો અને રહેવાના ઘરમાં ચોરી કરવાનો એવા બે અપરાધની સાબિતી થયાથી પ્રત્યેક તોહોમત બદલ જુદી જુદી શિક્ષા કરવાને કુલપાવર માજીસ્ટ્રેટને અધિકાર છે. પણ કેદીપર સાબિત થએલા અપરાધપૈકી મોટા અપરાધની જે શિક્ષા કહી હોય તે કરતાં બેઉ તોહોમત બદલની એકંદર શિક્ષા જામતી થાય નહીં અને તે એકંદર શિક્ષા માજીસ્ટ્રેટના અધિકાર બાહાર જાય નહીં એમ હોયતો બસ. એ ઉપર જોતાં કુલપાવર માજીસ્ટ્રેટ કરેલી શિક્ષા બ્યાજબી છે. માટે તે કાયમ રાખી શેશનજાડજે કરેલો હુકમ આ કોર્ટરદ કરેછે.

ઈ૦ પી૦ કો૦ કા૦ ૩૮૦ જે ધંમારત તંબુ અથવા વાહાણ માણસના રહેવામાં આવતું હોય અથવા જેમાં કાંઈ મિલકત રાખવામાં આવતી હોય, એવી કોઈ ધંમારત તંબુ, અથવા વાહાણમાંથી જે માણસ ચોરી કરે તેને સાતવરસની મુદતમુધીની જેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની શિક્ષા કરવામાં આવશે અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

એજ આક્ટની કા. ૪૫૭ કેદની શિક્ષા થઈ શકતી હોય એવો કોઈ ગુન્હો કરવાસાર જે માણસ રાત્રે ગૃહપ્રવેશ કરે અથવા રાતે ઘર ફોડવાનો ગુન્હો કરે તે માણસને પાંચવર્ષની મુદતમુધીની જેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની શિક્ષા કરવામાં આવશે; અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે, અને અગર ચોરીનો ગુન્હો કરવાનો ધરાદો કર્યો હોય તો તે કેદની મુદત ચૌદ વર્ષમુધીની થઈ શકે.

કા૦ ૭૧ જે જે વસ્તુ ગુન્હોછે તે જુદા જુદા ભાગોથી બનેલી હોય, અને તે ભાગો માંહેલો હરકોઈ ભાગ જાતેજ ગુન્હો હોય, તો એથી બીજી રીતે કરવું એવો સાફ ઠરાવ ન કર્યો હોયતો, ગુન્હેગારને તે તેના ગુન્હામાંના એક કરતાં વધારે ગુ હાની શિક્ષા કરવી નહીં.

ફી. પ્રો. કો. કા. ૪૧૯ નિમ્નલી કોરટનું કામ વાંચ્યા

પછી, તથા વાઢી અથવા તેનો વક્રીલ અથવા મુખત્સાર હાજર હોય તો તેની વાત સાંભળ્યા પછી, તે રદ કરવાને તે અપીલ કોર્ટ મુખત્સાર છે. પણ ને કાંઈ શિક્ષા કરી હોય તે શિક્ષામાં વધારો કરવાને તે મુખત્સાર નથી.

સરકાર વિરૂદ્ધ નારાયણ ગંગારામ અને બીજો

તા. ૧૧ જુલાઈ ૧૮૭૨

વાં ૬ } બેડ આરોપિત પાસે સુરતી પાસે કરતાં
વાં ૩૪૩ } વધારે અફીણ ગેરકાયદેશર રીતે રાખેલી

ગાંસડીમાંથી મળ્યું. મળેલા અફીણની દંડની રકમ એક હજાર રૂપીઆ કરતાં જ્યાંદિ વસુલ કરવા જોગ આ ગુન્હે છે. પોલીસે તેઓને વગર વારંટે પકડી પુનાના આકર્ટીંગ જીલા માજિસ્ટ્રેટ મીં બેલની પાસે મોકલ્યા. તે માજિસ્ટ્રેટે તે કામ શેશન જડજ પાસે કમિટ કર્યું.

શેશનકોરટે આ કામ કીં પ્રોં કોં કાંરે ની રકમ પ્રમાણે આસીસ્ટન્ટ શેશન જડજને મોકલ્યું. આસીસ્ટન્ટ જડજ મીંસતર સર્વેદ્રનાથ ટાગોરે આરોપિતને ગુન્હેગાર ડરાવી પ્રત્યેકના રૂ ૧૨૯૨-૬-૪ પ્રમાણે દંડ કર્યો. અને દંડ ના આપેથી છમાસ આસાનકેદની શિક્ષા કરી.

આ ગુન્હાની ચોકશી આસીસ્ટન્ટ શેશન જડજે કરવા જોગ નથી એવા શેશન જડજ મી. પીન્હેનો અભિપ્રાય હતો પણ જીલા માજિસ્ટ્રેટને કા. ૨૨ ના આધારે એક હજાર રૂપિયા કરતાં વધારે દંડ કરવાની સત્તા છેકે નહીં તેનો શક પડ્યાથી હાઇકોર્ટના અભિપ્રાય માટે આ કામ મોકલ્યાથી ડરાળ્યું કે—

આસીસ્ટન્ટ શેશન જડજને આ કામમાં અધિકાર નહોતો એવા શેશન જડજનો ને અભિપ્રાય છે. તે આ કોરટે માન્ય કર્યો. અને આ ગુન્હે વિશેષ કાયદા પ્રમાણે શિક્ષા કરવા જોગ હોવાથી સને ૧૮૨૭ના કાયદા ૨૧ પ્રમાણે ને દંડ કરવાનો કી. પ્રો. કો. કા. ૨૧ પ્રમાણે જીલા માજિસ્ટ્રેટને અધિકાર છે. એટલા માટે તે કામની ચો-

કશી તેણે કરવી એવો હાઈકોર્ટે હુકમ કર્યો.

કી. પ્રો. કો. કા. ૧૦૮ માં જે પ્રસંગે લખ્યો છે તે પ્રસંગે મૌત આરોપિતને વારંટ વગર પકડવાનો પોલીસને અધિકાર છે. પરંતુ આ કામના ગુન્હા બદલ વગર વારંટે આરોપિતને પકડવાનો સાધારણ રીતે ખે કાયદેશીર છે એવું શેશન જડજનું કહેવું છે તે હાઈકોર્ટે માન્ય કર્યું.

કી. પ્રો. કો. કા. ૨૨ ની રકમ ૩ મુંબાઈ પ્રેસીડેન્સી મધ્યે મુકદમાઓની તજવીજ કરવાનું કામ કોઈ આસિસ્ટન્ટ શેશન જડજને સોંપવાને શેશન જડજ મુખ્યત્વાર છે. અને એવે પ્રસંગે તે આસિસ્ટન્ટ શેશન જડજ નિચે લખેલી હદીની અંદર શિક્ષાનો હુકમ કરવાને મુખ્યત્વાર છે. (કાયદાથી જોડેલી એકાંત કેદ થઈ શકતી હોય તેટલી એકાંત કેદ સુધી) સાત વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ અથવા દંડ અથવા એ બંને અગર શિક્ષાનો હુકમ ત્રણ વરસ કરતાં વધારે મુદતની કેદનો કરવામાં આવે તો તે હુકમ થયા પછી શેશન જડજની મંજૂરીઅત થવી જોઈએ. શેશન જડજ પોતાના આસિસ્ટન્ટોના કામ તપાસી શકે તથા તે ઉપર અપીલો સાંભળી શકે, અને તેઓના શિક્ષાના સંબંધી ડરાયો અથવા હુકમો મંજૂર કરી તથા સુધારી અથવા રદ કરી શકે (પણ તેમાં કોઈ શિક્ષાનો વધારો કરવાને તે મુખ્યત્વાર નથી) કોઈ આસિસ્ટન્ટ શેશન જડજ માજીસ્ટ્રેટનાં કામ તપાસવાને અથવા તે ઉપર અપીલ સાંભળવાને મુખ્યત્વાર નથી.

કી. પ્રો. કો. કા. ૨૧ સરકાર વિરુદ્ધ સદુ દાદાભાઈનો ફેસલો પાને ૧૮ મેં છપાયેલો છે તે નિચે જુઓ.

એજ. આક્ટની કલમ કા. ૧૦૮ જે ગુન્હાને સાર વગર વારંટે પકડવાનો પોલીસ અમલદારને અખત્વાર ન હોય તેવો કોઈ ગુન્હો કોઈ સખસે કર્યો એમ જાણ્યામાં આગું હોય અથવા એવો તેની ઉપર શક ગયો હોય

અને પોલીસ અમલદારે માગ્યા છતાં તે સખસ પોતાનું નામ તથા રહેવાનું ઠેકાણું જાહેર ન કરે, અથવા જે ખોટું માનવાનું કારણ હોય એવું નામ અથવા રહેવાનું ઠેકાણું ખતાવે તો તે સખસનું નામ શું છે અથવા તે ક્યાં રહે છે એ વાત નક્કી કરવાસાર, તથા તેની ઉપર પછી કામ ચલાવવાના હેતુથી, તે સખસને અટકાવી રાખવા-ને તે પોલીસ અમલદાર મુખત્યાર છે.

સરકાર વિરૂદ્ધ ગરબડ એચર.

તા. ૨૨ અગષ્ટ ૧૯૭૨

વા. ૬ } આરોપિત સાથે માહાકોર નામની એક ઓ-
પા. ૩૪૪ } રત (માફી આપેલી શાક્ષીદાર) નો ખાન-
ગી સંબંધ હતો તે વાત તેના ધણી માનસં-
ગને ખબર પડ્યાથી તેણે ગરબડ (આરોપિત) ને એક જમીનમાંનો હીરસો આપવાને ના કબુલ કર્યું. આરોપિતે ઉમેદ અને ગીરધર જોડે મળાપ કરી એક ઝેરી પદાર્થ તેના ધણીને આપવા માટે માહાકોરને આપ્યો. માહાકોરે તે પદાર્થ તેના ધણીના ખોરાકમાં નાખ્યો અને તેથી તે મરી ગયો. જે માજીસ્ટ્રેટે આ કામ કમિટ કર્યું તે માજી-
સ્ટ્રેટની રૂબરૂ ગરબડે સદરહુ ગુલાની સરવે હકીકત કબુલ કરી પણ જે વખતે તેને તેની જુખાની વાંચી સં-
ભળાવી, અને જુખાનીમાં લખેલો મજકુર ખરો છે કે નહીં? એવું તેને પુછ્યું તે વખતે તેણે પ્રથમ કહેલો મજકુર પાછો ખેંચી લઈ પોલીસે મને માર્યા એમ કહ્યું. આ તેનું કહેવું ખોટું છે એવું માજીસ્ટ્રેટે ઠરાવ્યું અને તેજ પ્રમાણે શેશન જડજનો અભિપ્રાય હોવાથી તેણે માહાકોરની શાક્ષીથી અને આરોપિતની ઉપર પ્રમાણેની કબુલતથી તેનાપર ગુન્હે ઠરાવ્યો.

તેપર હાઇકોર્ટમાં અપીલ થવાથી ઠરાવ્યું કે કમીટ કરનાર માજીસ્ટ્રેટની રૂબરૂ આરોપિતે પ્રથમ ગુન્હે ત-
પસીલવારે કબુલ કર્યો પણ કી. પ્રો. કો. કા. ૨૦૫ ના આધારે જે વખતે તેને તેની જુખાની વાંચી ખતાવી

તે વખતે તેણે અગાઉ કહેલો સર્વ મજકુર નાકચુલ કર્યો.
અને એવું કહ્યું કે મને માર્યો હતો માટે એમ મેં કહ્યું.

એ ઉપરથી જોતાં પુરાવામાં લેવા જોગ કચુલત આ
કામમાં નથી અને માફી આપેલાની શાક્ષીને પુછી ક-
રવાને માટે કામની મુખ્ય બાબતને સંબંધે કામમાં કાંઈ
નથી માટે એકલા માફી આપેલાની શાક્ષીપર આ કોરટ
બરોસા રાખતી નથી સમજ્ય તોહોમત અને શિક્ષા અમે
૨૬ કરી તોહોમતવાળાને છોડી દેવાનો હુકમ કરવો જોઈએ.

કી. પ્રો, કો. કા. ૨૦૫ તોહોમતવાળા શખસની જ-
બાની એટલે તેને પુછેલો પ્રત્યેક સવાલ તથા તેણે આપેલો
પ્રત્યેક જવાબ એ સઘળું તેને દેખાડવું, અથવા વાંચી
સંભળાવવું, અને તેના જવાબો માંહેલી કાંઈ વાતનો
ખુલાશો કરવાને અથવા કાંઈ વાત વધારવાને તે સખસ
મુખત્યાર છે, અને તે ખરું કહે તેવું સઘળું થાય ત્યારે
તે જબાની પર તે માજીએટ પોતાની સહી કરવી અને
તેણે એ પ્રમાણે લખીને તેપર સહી કરવાં કે આ જબાની
મારે હજુરમાં તથા હું સાંભળતો હતો એવી રીતે લ-
વામાં આવી છે, અને તે તોહોમતવાળા સખસે કહેલો
સઘળો મજકુર ખરી રીતે એમાં લખેલો છે.

સરકાર વિરુદ્ધ નારાયણ બાબાજી અને બીજા બે.

તા. ૨૮ અગષ્ટ ૧૮૭૨

વાં ૯) આરોપિતમાં નંબર ૧નો નારાયણ યથા વ-
યાં ૩૪૬) ૧નો હેડ કાન્ટેબલ છે. નંબર ૨નો બીજા.

વર્ગનો હેડ કાન્ટેબલ છે. નંબર ૩નો ચીફ
કાન્ટેબલ છે. સદરહુ ત્રણે સખસ પુતાની પોલીસના
લોક છે. તેઓ ઉપર ઈન્પીઓરકાંરરં અને ૩૪૮
પ્રમાણે “પોતે જ કરેછે તે કાયદા વિરુદ્ધ છે એવું મા-
હિત છતાં અને એકાદ ગુનાએ પતો મળે એવી વાત
કચુલ કરવાની ફરજ પાડવા માટે કોવા એવી વાતની

અપર આપવાને ફરીયાદીને ફરજ પાડવા માટે દ્વેષપ્રુદ્ધી-
એ કેદમાં રાખ્યા બદલ નાં તોહોમત ફુલપાવર માણ-
ચેટ ડાકતર ફેજરની રૂબરૂ રાખવામાં આવ્યાં હતાં.

માણચેટે તોહોમતવાળાને કી૦ પ્રો૦ કો૦ કા૦ ૨૨૫ના
આધારે છોડી દીધા. તે પછી એજ આક્ટની કા૦ ૪૩૫
પ્રમાણે શેશન જડજ આર. એચ. પીન્હીને અરજ થઈ
તે ઉપરથી તા. ૧૭ જાન્યુઆરી ૧૮૭૨ ને રોજ તેણે
એવા હુકમ કર્યો કે તોહોમતવાળાએને ચોકશીને માટે
શેશનકોર્ટમાં કમિટ કરવા. આ ઉપરથી માણચેટે તેઓને
સેથનુકમિટ કર્યા અને તેની ચોકશી આસીસ્ટન્ટ જડજ
મીસ્તર મફ્ફીની રૂબરૂ થઈ તેમાં તોહોમતવાળા છુટ્યા.

ફરી સેશનજડજ મિસ્તર પિન્હેને અરજ થયા ઉપરથી
તેણે આ કામ કી. પ્રો. કા. ૪૩૪ ના આધારે હાઇકોર્ટના
અભિપ્રાય માટે મોકલ્યાથી હાઇકોર્ટે ઠરાવ્યું કે—

ગેર કાયદેસર રીતે કેદમાં રાખવા બદલ પુરાવો હોય
તેટલીજ વાત ઉપરથી તે કલ્પ દ્વેષપ્રુદ્ધિએ થયુંછે એમ
કાયદેસર અનુમાન નિકળતું નથી એવા પ્રકારે કેદમાં રાખવો
એ કામ કાયદા વિરુદ્ધ છે. એવા પ્રકારની માહિતી થવાને
એ વાત બનેલી વાતના સંબંધની છે અને કાયદાના
સંબંધની નથી માટે ઈ. પી. કો. કા. ૨૨૦ માં કહેલા
પ્રકારની પુર્તતા કરવા માટે તે સાબિત કરવી જોઈયે.
માટે મીસ્તર મફ્ફીએ પુરાવ ઉપરથી અને થયેલી વાત ઉ-
પરથી કહેલો ઠરાવ બરોબર છે.

કી૦ પ્રો૦ કો૦ કા૦ ૨૨૫ પાને ૨૪ એ સરકારવિરુદ્ધ
બંધુ નરસાના કામમાં જીએ.

કી૦ પ્રો૦ કો૦ કા૦ ૪૩૫ પાને ૨૨ એ સરકાર વિરુદ્ધ
શુભાના બીનગણના કામના ફેસલા નિચે જીએ.

કી૦ પ્રો૦ કો૦ કા૦ ૪૩૪ પાને ૧૫ એ સરકારવિરુદ્ધ
વકત વલ્લદે, લખુના કામ નિચે જીએ.

ઈ૦ પી૦ કો૦ કા૦ ૨૨૦ કોઈ માણસનો ઓઢો એવી તરે-

હનો હોય કે તેથી કોઈ સખસોને તેઓનો ઇનસાફ થવા સારું કમિટ કરવાનો અથવા તેઓને કેદમાં મોકલવાનો અથવા કોઈ સખસોને કેદમાં રાખવાનો તેને કાયદેસરે અભિયાર મળ્યો હોય, તે માણસ તે અભિયાર અમલમાં લાવતાં, લાંચ લઈને અથવા દૂષવ્યુદ્ધિથી, જો કોઈ સખસને તેનો ઇનસાફ થવા માટે કમિટ કરે અથવા તેને કેદમાં મોકલે, અથવા કોઈ સખસને કેદમાં રાખે, અને તે એમ જાણ્યો હોય કે આમ કરવામાં હું કાયદાથી ઉલટો ચાલુ છું, તો તે માણસને સાત વર્ષની મુદત સુધીના જેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, અથવા દંડની, અથવા એ બંનેની શિક્ષા કરવામાં આવશે.

એજ આક્ટની કાં ૩૪૮ કોઈ સખસને કેદ કરીને તે સખસ પાસે, અથવા તે સખસની સાથે સંબંધ રાખનારા કોઈ સખસ પાસે, જેથી કાંઈ ગુન્હો અથવા બદચાલ પકડાય એવી કાંઈ ખબર અથવા કબુલત જખરદસ્તીથી લેવાનાં કારણસર, અથવા કેદ કરેલા સખસ પાસે, કે તેની સાથે સંબંધ રાખનારા કોઈ સખસ પાસે, જખરદસ્તીથી કાંઈ મિલકત અથવા કીમતી દસ્તાવેજ પાછો અપાવવા અથવા અપાવવાનાં કારણસર, અથવા તે કાંઈ લોણું કે માંગણું પતાવે, અથવા જેથી કાંઈ મિલકત કે કીમતી દસ્તાવેજ પાછો મળી શકે એવી કાંઈ ખબર આપે, એમ કરવાનાં કારણસર, જે માણસ તે સખસને ગેરબ્યાજબી કેદ કરે, તે માણસને ત્રણ વર્ષની મુદત સુધીની જેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની શિક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

સરકાર વિરૂદ્ધ અહોત અકાંગ.

તા. ૫ સપ્ટેમ્બર ૧૮૭૨

વાં ૬ } આરોપિતે ઘર ફાડ્યાનો ગુન્હો કર્યા બદલ
વાં ૩૫૬ } પ્રિન્સઓફ વેલ્સ, સીંગાપુર, અને મલાકા-

કાની કોર્ટ આફ જુડી કેચરે તોહોમત સાબિત કરી. ગવર્નર જનરલ ઠરાવે તે કેકાણે તેણે ૧૦

વર્ષની સમુદ્ર પારની શિક્ષા ભોગવવી એવી શિક્ષા કરી. તે શિક્ષા પ્રમાણે તે આઠ વર્ષ એક માસ અને પંદર દિવસ સુધી રત્નાગીરીની જ્વેલમાં હતો. પછી તુરંગ ઉપરના ઇન્સ્પેક્ટર જનરલે તેને માફીના સરટીફિકેટ ઉપરથી તું કારવારમાં રહેજે એવી સરતે તેને છોડી દીધો તે કારવારમાં રહેતા છતાં તેણે રહેવાના ઘરમાં ચોરી કરી તે ઉપરથી ત્યાંના માજીસ્ટ્રેટ મીસ્તર ઇંગલે તેને પંદર મહિનાની સખત મજૂરીની શિક્ષા તા. ૧૦ માર્ચ ૧૮૭૨ને રોજ કરી. ને શિક્ષા પુરી થયા પછી તેજ માજીસ્ટ્રેટે પી. ૦ કો. ૦ કા. ૨૨૭ પ્રમાણે તેણે માફીની સરત તોડ્યાપરથી રેકાર્ડરની કોરટે કરેલી શિક્ષામાંની જોડલી તેણે ભોગવી નહોતી તેટલી શિક્ષા તેને કરી.

ફુલપાવર માજીસ્ટ્રેટના ક્યાલેંડર મધે રહેવાના ઘરમાં ચોરી કર્યાનો જે નંબર ૪૧નો કળયો છે તેના સંબંધે જીલ્લા માજીસ્ટ્રેટે આ કામનું પ્રોસીડીંગ રદ કરવાને સુચના કરી છે અને બીજા કામના સંબંધે મિટ્રીયઇડિયામાંની કોરટને અધિકાર છે કે નહીં? એ વિશે સંશય છે. આ ઉપરથી આ કામ હાઇકોર્ટના અભિપ્રાય માટે મોકલ્યાથી ડરાબું કે —

ફી. ૦ પ્રો. ૦ કો. ૦ કા. ૦ ૩૩માં “મુલના અપરાધની ચોકશી કરવાનો અધિકાર જે કોરટને હોય તે કોરટને” એવા જે શબ્દ છે તેનો અર્થ કેદોને જે અપરાધ બદલ શિક્ષા થઈ હતી તે અપરાધની ચોકશી કરવાનો જે કોર્ટ માજીસ્ટ્રેટને અધિકાર હોય તે માજીસ્ટ્રેટની કોર્ટ એવું સમજવું જોઈએ.

માટે ફુલપાવર માજીસ્ટ્રેટે બાકી રહેલી શિક્ષા કે જે તેના અધિકારમાં છે તે ભોગવવાને જે ડરાવ કર્યો છે તે બરોબર છે. અને ચોરીના કળયાનું પ્રોસીડીંગ રદ કરવાનું શું કારણ છે તે આ કોરટને સમજાવુ નથી માટે ફુલપાવર માજીસ્ટ્રેટે કરેલો ડરાવ બાહ્ય રાખ્યો.

૬૪૦ પી૦ કો૦ કા૦ ૨૨૭ કોઈ માણસે શિક્ષાની કાંઈ શરતી માફી કબુલ કરી હોય તે માણસ અગર જે સર- તથી તેને માફી મળી હોય તે સરત જાણીવુઝીને તોડે તો તે માણસને અગર તેણે અસલ શિક્ષામાંની કાંઈ ભોગવી નહીં હોયતો, જે શિક્ષાનો અસલ હુકમ થયો હોય તે શિક્ષા કરવામાં આવશે અને તે શિક્ષામાંની કાંઈ તેણે ભોગવી હોય, તો તે શિક્ષામાંની જેટલી નહીં ભોગવી હોય તેટલી શિક્ષા કરવામાં આવશે.

કી૦ પ્રો૦ કો૦ કા૦ ૩૩ કોઈ ઈનસાફની કોરટે કરેલા શિક્ષાના હુકમ ઉપરથી અથવા તે શિક્ષાના હુકમને બદલે બીજી કાંઈ હુકમ કરવામાં આવ્યો હોય તે હુકમ ઉપરથી જે કેદમાં કોઈ સખસને કાયદા મુજબ રાખેલો હોય તે કેદમાંથી અગર તે સખસ નાશી જાય અથવા હિંદુસ્થાનના ફોજદારી કાયદાની કા૦ ૨૨૭ મુજબ અથવા (સાસેનિક દાસત્વ સંબંધી) સન ૧૮૫૫ના આક્ટ ૨૪ની કલમ ૧૨ મુજબ શિક્ષા થઈ શકે એવું કોઈ ગુનાનું તો- હોમત કોઈ સખસની ઉપર મુકવામાં આવે તો જે જી- લ્લામાં અથવા જીલ્લાના જે ભાગમાં તે સખસને પકડ- વામાં આવે તે જીલ્લા અથવા ભાગમાં, અથવા જે જીલ્લામાં કે જીલ્લાના જે ભાગમાં તેના આગળ તજવીજ થઈ હોય તે જીલ્લા અથવા ભાગમાં, અથવા કેદમાંથી નાશી જવાની બાબતમાં જે જીલ્લા મંદિની કેદમાંથી તે નાકો હોય તે જીલ્લામાં તે ગુનાની ચોકસી અથવા ન્યાય થઈ શકે,

સરકાર વિશ્વ હરગોવિનદાસ અને હરીકીસનદાસ

તા૦ ૨૫ જાન્યુઆરી ૧૮૭૨

વા૦ ૬ } આરોપિતને એક મે નામના માણસનું દેવું
પા૦ ૪૪૮ } હતું તે મે એ તેમને ધમકી આપ્યાથી

આરોપિત માણસોએ તેમનું ધરે ગીરો લખી
આપવાને કબુલ કર્યું અને તેનું ખત લખી આપ્યું પણ

તેપર હરીકીશનની સહી અને શાક્ષીઓ ૫૪૬ નંબરે દર્શાવી
 મીઆન આરોપિત માણસોએ તેમના લેણદાર મુજબ
 એમ કહ્યું કે એક બીજા લેણદારને આપવા માટે રૂ. ૨૦૦/-
 અને આપોતો અમો દસ્તાવેજ પુરો કરી આપીએ. તેમ
 કરવાને મુજબ ના પાડી એટલે ખત પુર થયું નહીં.
 અને આરોપિત માણસોએ તેમને બીજાને ગીરો આપ્યું
 તેથી મુજબ તેઓપર ડગાઇના ફરિયાદી માંડી તેમાં બર-
 ચના ફલપાવર માણસેટ માણેકજી કાવશજી એટીએ એ
 બેઉને છ છ માસની સખત મજૂરીની કેદ અને પાંચસો
 પાંચસો રૂપિયા દંડ આપવાની શિક્ષા કરી. એ ઠરાવપર
 આરોપિત માણસોએ સુરતના શેશનજીડજને અપીલ ક-
 રાથી શેશનજીડજ મીં ન્યુનહામે તે ઠરાવ બાહાલ રાખ્યો
 એવા કારણથી કે બીજાને ગીરો આપવાની ખબર મને
 નહીં આપતાં તે ગીરો કર્યાથી મને કપટે ફસાવ્યો.

આરોપિત માણસો તે ઠરાવથી નારાજ થયા તેથી
 હાઈકોર્ટને તેમનો અસાધારણ અધિકાર ચલાવવા અરજ
 કર્યાથી તે કોર્ટે ઠરાવ્યું કે ડગાઇના ગુનાની સાબિતી ક-
 રવાને બનસાફ થવા માટે (જે વચન પ્રમાણે ન ચાલ્યાથી
 ડગાઇનો ગુનો પુરો થાય એવું વચન) તેનો ડગાઈ કરવાનો
 ઇરાદો હતો એ બાબત કાંઈ પુરાવા હોવા ન્તેહએ. અને
 આ કામમાં જે વાત સાબિત થઈએ તેપરથી ડગાઇનો
 ગુનો થતો નથી માટે તોહામત અને શિક્ષા આ કોર્ટ
 રદ કરેછે.

સરકાર વિરૂદ્ધ ફીકાબાઈ પરભુદાસ.

તા. ૫ ડીસેમ્બર ૧૮૭૨

વાં ૯) આરોપિત એ સુરત મધ્ય ગુજરાતમિત્ર ના-
 પાં ૦૪૫૧ } મના વર્તમાનપત્રનો એડીટર હતો. તેણે

“રેલવેપોલીસ” એ મથાળા નિએ તા. ૧

અક્ટોમ્બર સને ૧૮૭૧ના રોજના ગુજરાતમિત્રમાં કોઈએ
 લખી મોકલેલો મજકુર છાપેલો તેથી તેનાપર આખર લીધા

બદલ ગુંહાનો ફરિયાદ થયા ઉપરથી સુરતના કુલપાવર માજીસ્ટ્રેટ મીં જગજીવનદાસ ખુશાલદાસે તે ગુંહો આરોપિતપર સાબિત ઠરાવી તેને રૂપ૦૦૦ દંડ આપવાની અને તે ના આપેથી પાંચમાસ આશાનકેદ ભોગવવાની સજા એવા કારણથી કરી કે—

(૧) આખર લેવાના મજકુરમાં જે આરોપ પોલીસપર આણેલો છે તે ખરો નથી.

(૨) તે આરોપ પ્રમાણિકપણે આણેલો નથી.

(૩) અને ઈં પીં કોં કાંઈદેનાં જે અપવાદ છે તે અપવાદપૈકી ૧, ૨ અને ૬નો આરોપિતને કાયદો માગવાનો હક નથી.

આ ઉપરથી આરોપિતે સુરતના જીશનજડજ મીં જુનહામને અપીલ કરી તેમાં તેણે ઠરાવ્યું કે માજીસ્ટ્રેટનો કેસલો ઘણોખરો બ્યાજબીછે પરંતુ કાયદાની નજરે દોષ અને અસમજીતીનો દોષ તેમાં ઘણો ફેરછે માટે શિક્ષા કમી કરી રૂપ૦૦૦નો દંડ કાયમ રાખ્યો.

એ ઠરાવથી પણ આરોપિત નારાજ થયો તેથી તેણે નામદાર હાઇકોર્ટમાં તેનો અસાધારણ અધિકાર ચલાવવા નિયેના કારણથી અરજ કરી.

(અ) આ કામમાંનો અપરાધ અને શિક્ષા કાયદા વિરૂદ્ધ છે.

(૧) કારણ કે જે મજકુર છાપ્યા બદલ ફરિયાદછે તે મજકુર છાપવાનો કાંઈ પ્રસંગ હોવાથી આ આરોપ ઈં પીં કોં કાંઈદેના અપવાદમાં આવી જાયછે એવાત આ કામમાં જે આરોપ રાખવામાં આવ્યોછે તેમાં નાકબુલ કરી નથી.

(૨) જે મજકુર છાપ્યા બદલ ફરિયાદ થઈછે તે મજકુરમાં વડોદરા રેલવેપોલીસે એવું સ્પષ્ટ લખ્યું નથી.

(૩) કનિષ્ઠ કોર્ટે જે પુરાવાપર ભરોંસો રાખ્યો છે અને જે બનેલી વાતછે તે ઉપરથી ભેતો

છાપેલા મજદુરમાં જે વિવેચન કર્યું છે તે ખરું છે એવું સાબિત થયું છે.

(૪) તે વિવેચન બિલકુલ ખરું નથી એવું બે કે ઠરાવ્યું તોપણ કનિષ્ઠ કોરટે જે પુરાવાપર અરેસા રાખ્યો છે અને જે બનેલી વાત છે તે ઉપરથી જોતાં તે વિવેચન લોક કલ્યાણ વાસ્તે ધમાને છાપેલો છે એમ ઠરાવવું યોગ્ય છે.

(૫) જે દ્રઢકથન (વિવેચન), આખરું લેનારું છે માંડ આરોપ આપ્યો છે એવું વિવેચન બિલકુલ ખરું છે એવું આરોપિતે સાબિત કરવું જોઈએ અને ઠરાવવામાં કનિષ્ઠ કોરટે અંગરેજી કાયદા પ્રમાણે આજોલા દિવાની દાવામાં જે જાખ જવાખનો નિયમ અને કામ કરવાની રીત લાગુ છે તે રીત અને તે નિયમ આ કામને લાગુ કરેલો છે.

(૬) પોલીસની ગેરવર્તણૂંકનું ઉદાહરણ અમો અરજદારને કહેલું છે એવું સરવેશાક્ષીદાર પૈકી રતનસંકર અને એદલજી જાંહંગીરશાહ માત્ર કહે છે. બાકી કોઈ કહેતું નથી એવું કારણ જણાવી કનિષ્ઠ કોરટે ધણી કરીને પુરાવાનો વિચાર કરવાને છોડી દીધું છે પરંતુ અરજદારનું ધમાન સાબિત કરવાને આ સર્વ પુરાવા ઉપયોગી છે.

(૭) અરજદારના કામમાં જે મોટા મહત્વનો પુરાવા હતો તે કાંઈ પુરાવા લેવાને ફલપાત્ર માન્ય ના કબુલ કર્યું છે અને એ ગેરફાયદાસર રીત ખાખત જો કે કનિષ્ઠ કોરટમાં તકરાર કરવામાં આવી હતી તોપણ તે કોરટે તે ગેરફાયદાસર રીત દુરસ્ત કરી નહીં.

(૮) આ કામમાં દૂષણુદ્ધિ નથી એવું નિચેની કોરટની નજરમાં આવ્યું હતું સખખ તેણે તોલેમત અને શિક્ષા રદ કરવા જોઈતાં હતાં તેમાં વિશેષ કરીને દૂષણુદ્ધિ સાબિત કરવા વાસ્તે ફરિયાદીએ જે પુ-

રાવો આપ્યો હતો તે ઉપર નિચેની કોરટે ભરોસો
રાખ્યો નહોતો સખખ નિચેની કોરટે તે પ્રમાણે
કરવું યોગ્ય હતું.

સદરહુ તકરારને માટે હાઇકોર્ટે નિચે પ્રમાણે ઠરાવ કર્યો.
આરોપિતે દોષવાજો ને મજકુર છાપ્યો હતો તે વડોદરા
રેલવેપોલીસને લાગુ છે કે નહીં ? એ સંબંધે જોતાં આરોપિતે
છાપેલા મજકુરમાંની સર્વ વાત ઉપરથી તેમાંના શબ્દ
વડોદરા રેલવેપોલીસને લાગુ છે એમ ખુલ્લું છે.

સને ૧૮૬૧ના ૨૫ પ્રમાણે આખર લેવા ખાખતના
ગુન્હાનું તોહોમત તૈયાર કરવા વારતે ઈ૦ પી૦ કો૦ કા૦
૪૯૯માં ને અપવાદ કહ્યા છે તે અપવાદનો નિષેધ
કરવાની જરૂર નથી.

આખર લેવાનો ગુન્હો કરવા બદલ ને માણસપર આરોપ
મુક્યો છે તેને પોતે ખીજની આખર લેવા જોગ ને મજકુર
છાપ્યો છે તે મજકુરમાંનો જુદો જુદો દોષ એકાદ દિવાની
દાવામાં જોમ પ્રતિવાદી પાસેથી સાબિત કરી લે છે તેમ
સાબિત કરવાને જરૂરે કહ્યા છતાં તે કાષ્ટક સંબંધી મુક
યતી નથી.

આખર લેવા જોગ મજકુરમાં ને વાત લખેલી છે તે
વાતનું ખરાપણાના મુદા ઉપર કિંવા આરોપિતના પ્ર-
માણિકપણાના મુદા ઉપર કનિષ્ઠ અપીલ કોરટે ને ઠરાવ
કર્યો હોય ને ઠરાવમાં હાઇકોર્ટને પોતાની તપાસણીની
કોરટે એ રીતે ફાયદા ધાલવાનો અધિકાર નથી. એવી
ખાખતપર કનિષ્ઠ કોરટે કરેલી ઠરાવ હાઇકોર્ટે માન્ય કરવા
જોઈએ માટે અરજ નામંજુર.

ઈ૦ પી૦ કો૦ કા૦ ૪૯૯ પાને એ સરકાર વિરુદ્ધ
કાશીનાથ ખચાણ ખાગુલાનો ફેસલો છે તે જુઓ.

સદરહુ કલમનો અપવાદ ૧ લો. ને કાંઈ સાચી વાતનો
આરોપ કોઈ સખશની ઉપર મુકવો અથવા પ્રગટ કરવો
લોક કલ્યાણાર્થે જરૂર હોય તે આરોપ મુકવો અથવા

પ્રગટ કરવો એ આખર લેવી છે એમ સમજવું નહીં તેમ કરવું લોક કલ્યાણાર્થે જરૂર છે કે નહીં એ હકીકતની બાબત છે.

અપવાદ ૨ જો. પોતાનો સરકારી અમલ ચલાવવા સંબંધીની કોઈ સરકારી નોકરની ચાલ બાબત અથવા તે ચાલ ઉપરથીજ નજર આવતી તેની આખર બાબત શુધ્ધબુદ્ધિથી કાંઈ પણ અભિપ્રાય આપવો એ આખર લેવી છે એમ સમજવું નહીં.

અપવાદ ૬ જો. બીજાની આખર પર કાંઈ આરોપ મુકવો એ આખર લેવી ન ગણાય, પણ ક્યારે કે તે આરોપ મુકનાર સખસ પોતાનો અથવા કોઈ બીજા સખસનો લાભ જાળવવાને અથવા લોક કલ્યાણાર્થે, શુધ્ધબુદ્ધિથી તે આરોપ મુકતો હોય તો.

વાલ્યુમ ૧૦ મું.

સરકાર વિરૂદ્ધ જોડા ભલા.

તા. ૨૭ માર્ચ ૧૮૭૩

વા. ૧૦ } આરોપિત ઉપર બુદ્ધિપૂર્વક બથા કર્યાનું
પા. ૬૮ } તોહોમત મુકી માંડવીજીલ્લે સુરતના ત્રીજા
વર્ગના માજીસ્ટ્રેટની રૂબરૂ એક ભાજીયા
દીનીયાએ ફરિયાદી માંડી હતી. તે ફરિયાદી કાહાડી લે-
વાની તે કોરટે તેને પરવાનગી આપી હતી છતાં એવા
પ્રકારે તે ફરિયાદી કાહાડી ફેવાની પરવાનગી આપવાનો
તે માજીસ્ટ્રેટને અધિકાર નથી, એવા અભિપ્રાય સાથે
સુરતના જીલ્લા માજીસ્ટ્રેટ ડૉ. સીંહોપે આ કામ કી.
પ્રો. કો. કા. ૨૯૬ પ્રમાણે હાઈકોર્ટના અભિપ્રાય માટે
મોકલ્યાથી ઠરાવ્યું કે—

બુદ્ધિપૂર્વક બથા કર્યાનો ગુન્હો એ કાયદેસર રીતે પોત
પોતામાં માંડી વાળવા સરખો છે માટે કી. પ્રો. કો. કા.
૧૮૮ ના આધારે તે ગુન્હો બદલ થયેલી ફરિયાદી કાહાડી

લેવાની પરવાનગી છે માટે તેવા હુકમ કરી માજીસ્ટ્રેટે
(ત્રીજા વર્ગનાએ) કરેલો હુકમ કાયમ રાખ્યો.

કી. પ્રો. કો. કા. ૨૯૧ શિક્ષાનો ઠરાવ અથવા હુકમ કાયદા વિરુદ્ધ છે, અથવા નિષેધે તે કંતી વધારે સખર્ત સજાનો હુકમ કર્યો છે, અથવા નિષેધે તેટલી સજાનો હુકમ કર્યો નથી, એવું શેશનકોર્ટની અથવા ડિસ્ટ્રીક્ટના માજીસ્ટ્રેટની નજરમાં આવે, તો હુકમ થવા સાર તે કામ ખાખત હાઇકોર્ટને રિપોર્ટ કરવાનો તે કોર્ટને અથવા માજીસ્ટ્રેટને અપ્પિયાર છે.

સદરહુ પ્રકારની ફરિયાદીની ખાખતમાં અથવા જે ખાખતમાં તે કોર્ટની અથવા માજીસ્ટ્રેટની નજરમાં આવે કે તોહોમતવાળા સખસને ગેરવ્યાજબી રીતે છોડી મુક્યો છે તે ખાખતમાં શેશનના મુકદ્દમમાં તાખામાંની કોર્ટે ફરિયાદ ગેરવ્યાજબી રીતે કાહાડી નાખી છે અથવા તોહોમતવાળા સખસને ગેરવ્યાજબી રીતે છોડી મુક્યો છે, એવું શેશનકોર્ટની અથવા ડિસ્ટ્રીક્ટ માજીસ્ટ્રેટની નજરમાં આવે, તો તોહોમતવાળા સખસનો ધનસાફ થવા સાર તેને કમિટ કરવાનો હુકમ ફરમાવવાનો તે કોર્ટને અથવા માજીસ્ટ્રેટને અપ્પિયાર છે.

પણ એવું ઠરાવ્યું છે કે તોહોમતવાળા સખસે બીજી કાંઈ ગુન્હો કર્યો છે એવું પુરાવા ઉપરથી દિસેછે એવું સદરહુ કોર્ટનું અથવા માજીસ્ટ્રેટનું મત હોય તો સદરહુ ગુન્હાની ચોકશી તપેમાંની કોર્ટે કરવી એવું ફરમાવવાનો અધિકાર સદરહુ કોર્ટને અથવા માજીસ્ટ્રેટને છે.

એજ આટકની કા. ૧૮૮ જે ગુન્હા માહો માહો માંડી વાળવાનો કાયદા પ્રમાણે અખતિયાર હોય તે ગુન્હા કોર્ટની ખાહાર માંડીવાળવાનો અપ્પિયાર જે સખસોનું નુકશાન થયું હોય તે સખસોને છે, અને તે ગુન્હા કોર્ટમાં માંડી વાળવા હોય, તો કોર્ટની પરવાનગી લઇને માંડીવાળવા.

ફરિયાદનું કામ ચલાવવાનું ઉપર કહ્યા પ્રમાણે લઈ લેશે તો, તોલિમતવાળા સખસને છોડી દીધાનું જેવું તેનું કળ થશે.

સરકાર વિરૂદ્ધ ન્યમન શ્રાવણ.

તા. ૭ મારચ ૧૮૭૩

વા. ૧૦ } તોલિમતવાળાની જુખાની શાક્ષી તરીકે લે-
વા. ૧૯ } વાતી હતી ને વખતે તેણે ફરફાર ખાતી કો-
ર્ટનો વખત વગર કારણે ગુમાવ્યો એમ ક-
રાવી તેનાપર એક પહેલા વર્ગના માજીસ્ટ્રેટે ઈન્પીચ્કા.
કા. ૨૨૮ પ્રમાણે તોલિમત સાબિત કરી તેનો ચાર રૂપિયા
દંડ કર્યો.

સરકાર વિરૂદ્ધ આમાજુરાવ(મુ. હા. વા. ૪ પાને૬)
ના કામમાં થયેલા ઠરાવ પ્રમાણે આ ગુલે કાયદેસર
નથી. એવા શેયનજડજનો અભિપ્રાય હોવાથી તેમણે આ
કામ હાઇકોર્ટના અભિપ્રાય માટે મોકલ્યું.

તેથી તે કોર્ટે ઠરાવ્યું કે કોઈ સાક્ષીદાર નોંધયે તે રીતે
ફરફાર બાપણ કરે તે છતાં તે ઈ. પી. કો. કા. ૨૨૮
માં કહેલા ગુલેનો ગુલેગાર નથી એમ ઠરાવવાને આ
કોર્ટ તૈયાર નથી, કીંવા મુંબાઈ હાઇકોર્ટના ૪ થા વાલ્યુમના
૬ અને ૭ મા પૃષ્ઠ ઉપર છાપેલા કળ્યાનો જે જડજો
ફેસલો કર્યો છે તે જડજો સદરહુ પ્રમાણે ઠરાવ કર્યો છે
એમ આ કોર્ટને દેખાતું નથી. તે કામમાં પહેલી જે ટીપ
આપી છે તે ખરાખર નથી. આરોપિતે કાંઈક હરકત
કરી હતી એમ માજીસ્ટ્રેટના ઠરાવથી દેખાતું નથી એટલુંજ
એ ફેસલાપરથી દેખાઈ આવે છે. માટે શાક્ષીદાર ફરફારનું
બાપણ કરવા લાગ્યો તો તેથી કોર્ટને હરકત થતાર નથી
એમ નથી, પરંતુ તેવી વાત ઉપરથી અવશ્ય કોર્ટને હર-
કત થવીજ નોંધયે એમ પણ નથી એટલુંજ તૈ ફેસલા
પરથી છે, સરકાર વિરૂદ્ધ અબકુલા રહિમાન (કલ. કી.
૩૦ તા. ૧૬ મારચ ૧૮૭૧ જુઓ)ના કળઆમાં એવા

હરાવ થયોછે કે સાક્ષીદારનું ફેરફાર બાલવું અને તેને કરેલા પ્રશ્નનો તેણે જવાબ ન આપવો એ ઉપરથી ઈ. પી. કો. કા. ૨૨૮ અને કી. પ્રો. કો. કા. ૪૩૫ ના બાતાર્થ પ્રમાણે બ્રહ્મિપુર્વક કોર્ટને હરકત કરવાના ગુન્હા પ્રમાણે થઈ શકે.

ટીપ—મુંબઈ હાઈકોર્ટના વો. ૪ ને પાને. ૧ એ આપુઆ ભિવરાવના કામમાં ફેરફારનું છેકે “શહેદી સાક્ષી આપતાં ફેરફાર બાલ્યો તો તેથી કોઈ સરકારી નોકર આગળ ન્યાયનું કામ ચાલતાં તેને હરકત કરવાનો ગુન્હો બનતો નથી.”

ઈ. પી. કો. કા. ૨૨૮ કોઈ સરકારી નોકર કોઈ ઇનસાફી મુકદ્દમાના કોઈપણ ભાગમાં બેઠો હોય તે વળાએ તે સરકારી નોકરનું જે માણસ ધરાદાથી અપમાન કરે, અથવા તેને કોઈ હરકત કરે, તે માણસને છ મહિનાની મુદત સુધીની આસાન કેદની, અથવા એક હજાર રૂપિયા સુધીના દંડની અથવા એ બંનેની શિક્ષા કરવામાં આવશે.

કી. પ્રો. કો. કા. ૪૩૫ હિંદુસ્થાનના ફોજદારી કાયદાની ૧૭૫, ૧૭૬, ૧૭૯, ૧૮૦ અથવા ૨૨૮મી કલમમાં બ્યાન કરેલાં કોઈ ગુન્હા જ્યારે કોઈ દિવાની, ફોજદારી, કે રેવીન્યુ કોર્ટનાં દેખતાં અથવા તેની હજુરમાં કરવામાં આવે, ત્યારે, પછી તે ગુન્હો કરનાર રાણીની વિલાયતી રૈયત હોય કે નહીં હોય તોપણ, તેને પેહરામાં રાખવાને તે કોર્ટ મુજ્તિયાર છે; અને તેજ દાહાડે કોર્ટ ઉઠતા પહેલાં કોઈપણ વખતે તે ગુન્હાની તજવીજ કરવાને તે કોર્ટ મુજ્તિયાર છે; અને તે ગુન્હો કરનારને બસે રૂપિયા સુધીના દંડની શિક્ષા કરવાને અને તે દંડ ન આપેતો એક મહિનાની મુદત સુધી દિવાની તુરંગમાં કેદની શિક્ષા કરવાને તે કોર્ટ મુજ્તિયાર છે. પણ તે દંડ આપે એટલે તુરત તેને છોડી મુકવો.

એવો પ્રસંગ જ્યારે આવે ત્યારે શું શું કરેથી તિરસ્કાર

થયો છે તે હકીકત, તથા તે ગુન્હો કરનાર જે મજદુર કહે તે તથા કોર્ટના ઠરાવ, તથા શિક્ષાનો હુકમ, એટલી વાત તે કોર્ટ દફતરમાં લખવી.

હિંદુસ્થાનના ફોજદારી કાયદાની ૨૨૮ મી કલમ પ્રમાણે ગુન્હો હોય તો તે સરકારી નોકર ઇનસાફનું જે કામ કરતો હોય તે કામનો પ્રકાર તથા તે કામનો બાગ, અને જે હરકત અથવા બેઅદબી કરી હોય તેનો પ્રકાર દફતરમાં લખવો.

ઈંગ્લીશ કોડ કા. ૧૭૫ કોઈ સરકારી નોકરની આગળ કાંઈ લેખ હાજર કરવાની અથવા સ્વાધીન કરવાની જે સખસની કાયદુ મુજબ ફરજ હોય તે સખસે તે લેખ હાજર કરવામાં ઈરાદાથી કસુર કરવી; અગર તે લેખ કોઈ ઇનસાફની કોર્ટમાં હાજર કે સ્વાધીન કરવાનું કરનારું હોય, તો.

એંગ્લીશ કોડ કા. ૧૭૮ કોઈ સરકારી નોકરે કાયદા મુજબ સોગંદ ખાવાનું ફરમાવ્યા છતાં સોગંદ ખાવાની ના કહેવી.

એંગ્લીશ કોડ કા. ૧૭૯ સાચું બોલવાને કાયદા પ્રમાણે બંધાયા છતાં કાંઈ સવાલોના જવાબ દેવાની ના કહેવી.

એંગ્લીશ કોડ કા. ૧૮૦ કોઈ સરકારી નોકરની આગળ કહેલા કાંઈ મજદુર ઉપર સહી કરવાને કાયદા મુજબ ફરમાવ્યા છતાં તેમ કરવાની ના કહેવી.

સરકાર વિરુદ્ધ લાલા શંભુ

તા. ૨૭ માર્ચ ૧૮૭૩

વા. ૧૦ ૨ આરોપિતે ચોરીનો ગુન્હો કર્યો તે બાબત
વા. ૭૦ ૧ પોલીસનો રિપોર્ટ આવ્યો તેથી મોડાસા જીલ્લે
અમદાવાદના થર્ડ ક્લાસ માજિસ્ટ્રેટ હરિ-
લાલ સંપતરાને આરોપિતપર તે બાબત કામ ચલાવી
તે ગુન્હો તેનાપર સાબિત ઠરાવ્યો.

પણ પોલીસના રિપોર્ટ ઉપરથી થર્ડ ક્લાસ માજિસ્ટ્રેટને

કામ ચલાવવાનો અધિકાર નથી એવો જીલ્લા માજીસ્ટ્રેટ એ. એ. બેરોડેલનો અભિપ્રાય હોવાથી તેમણે આ કામ કી. પ્રો. કો. કા. ૨૬૬ પ્રમાણે હાઇકોર્ટના અભિપ્રાય માટે મોકલ્યાથી ઠરાવ્યું કે—

કી. પ્રો. કો. કા. ૨૦ અને પરીશિષ્ટ ઉપરથી કોઈપણ ગુનાની ચોકશી કરી તે બદલ શિક્ષા કરવાનો સર્વ માજીસ્ટ્રેટને સર્વ સાધારણ અધિકાર મળેલો છે. બાબ ૧૦ ઉપરથી કોઈ અપરાધનો તપાસ કરવાનો અને જરૂર હોય તો સર્વ પુરાવા સુધાં આરોપીતને માજીસ્ટ્રેટની રૂબરૂ આજુવાનો પોલીસને અધિકાર છે. (કલમ ૧૨૩) અને એ પ્રમાણે માજીસ્ટ્રેટની રૂબરૂ આવેલા લોકોની ચોકશી કરવાનો અધિકાર માજીસ્ટ્રેટને કલમ ૧૬૦ અને તે પાછળની કલમ ઉપરથી મળેલો છે.

સખ્ય સને ૧૮૭૨ના ૧૦મા આક્ટની કા. ૧૨૩ પ્રમાણે પોલીસ થાણું સ્વાધીન હોય તેવા અમલદારે જે આરોપિતને મોકલ્યો છે, તે આરોપિતે કરેલ અપરાધ બનીને લેવા બેગ હોય તો તેની ચોકશી કરવાનો ત્રીજા વર્ગના માજીસ્ટ્રેટને અધિકાર છે.

કી. પ્રો. કો. કા. ૨૬૬ સરકાર વિરૂદ્ધ જહા બલાનો કજીયો પાને ૪૧ મે છપાયો છે તે નિચે જુઓ.

એજ આક્ટની કા. ૧૨૩ અગર મળેલી અગર ઉપરથી એમ જણાય કે જે સખ્યસને પકડેલો છે તે સખ્યસની ઉપર જે ગુનાનું તોહિમત મુક્યું છે તે ગુના તે સખ્યસે કર્યો છે, અને તે ગુના જામિન લઈ શકાય એવા ન હોય, તો તે પોલીસની ચોકી જે અમલદારના હવાલામાં હોય તે અમલદારે તે ગુના બાબત જે માજીસ્ટ્રેટને અધિકાર હોય તે માજીસ્ટ્રેટની પાસે તે સખ્યસને પોલીસમાં મોકલી દેવા, અને ફરિયાદ કરનાર કોઈ હોય તો ઠરાવેલ દિવસે તે માજીસ્ટ્રેટની આગળ હાજર થવાસાથે તથા બીજી રીતનો હુકમ થાય ત્યાં સુધી હાજર રહેવા

સાર તે ફરિયાદ કરનારને તથા જે સખસો તે મુકદમાની કેફિયતથી વાકેફ હોય તેઓમાંથી જરૂર હોય તેટલા સખસોને લખતથી બાંધી લેવા.

જ્યારે તાબા માંહેના કોઈ પોલીસ અમલદારે આ બાબ મુજબ કાંઈ તપાસ કરી હોય, ત્યારે તે તપાસનો મને રિપોર્ટ કરી મોકલવો એ પ્રમાણે તે પોલીસની ચોકી જેના હવાલામાં હોય તે અમલદારે તેને ફરમાવ્યું હોય તો તેણે તેને રિપોર્ટ કરી મોકલવો, અથવા એ પ્રમાણે ફરમાવ્યા વિનાજ તે અમલદાર તે ચોકીવાળા અમલદારને તે રિપોર્ટ કરી મોકલવાને મુખત્યાર છે, અને ત્યારપછી જાણે પોતેજ તે તપાસ કરી હોય એવી રીતે તે પોલીસની ચોકી જે અમલદારના હવાલામાં હોય તે અમલદારે કામ ચલાવવું.

એજ આકટની કા. ૧૬૦ તોહોમતવાળો સખસ માજી-સ્ત્રેટની આગળ હાજર થાય અથવા તેને માજીસ્ત્રેટની આગળ લાવે ત્યારે, અથવા માજીસ્ત્રેટની નજરમાં આવ્યા પછી તેને જાતે હાજર થવાની માફી આપી હોય ત્યારે તે તોહોમત જે બાબતનું હોય તે બાબતની હકીકત તથા તેની સાથેની કેફિયત જે સખસોના જાણવામાં છે એમ કેહેવામાં આવે તે સખસોની તથા ફરિયાદ કરનારની શહાદી તે માજીસ્ત્રેટે લેવી.

એજ આકટનો બાબ ૧૦ મો પોલીસને તપાસ કરવાનો અધિકાર છે તે બાબતનો છે.

કી. પ્રો. કો. કા. ૨૦ ગુન્હાનો ધનસાફ કરવા બાબત અને તે ગુન્હા જે માણસો ઉપર સાબિત થાય તે માણસોને શિક્ષા કરવાના હુકમ કરવા બાબત માજીસ્ત્રેટનો અખત્યાર હેઠળ લખ્યા પ્રમાણે છે.

પહેલા વર્ગના માજીસ્ત્રેટને કાયદા પ્રમાણે જેટલી એકાંત કેદ થઈ શકતી હોય તેટલી એકાંત કેદ સુધાં બે મરસ સુધીની કેદ, અને હજાર રૂપિયા સુધી દંડ તથા ફટકા મારવાનો હુકમ કરવાનો અધિકાર છે.

બીજા વર્ગના માજીસ્ટ્રેટોને કાયદા પ્રમાણે જોટલી એકાંત કેદ થઈ શકતી હોય તેટલી એકાંત કેદ સુધાં છ મહિના સુધીની કેદ, બસે રૂપિયા સુધી દંડ, અને ફટકા મારવાનો હુકમ કરવાનો અધિકાર છે.

ત્રીજા વર્ગના માજીસ્ટ્રેટોને એક મહિના સુધીની કેદ, પચાસ રૂપિયા સુધીનો દંડ એ શિક્ષાનો હુકમ કરવાને અધિકાર છે પણ એકાંત કેદની શિક્ષાનો હુકમ અથવા ફટકા મારવાની શિક્ષાનો હુકમ કરવાનો અધિકાર તે માજીસ્ટ્રેટને નથી.

શિક્ષાના જે હુકમ કરવાનો કાયદા પ્રમાણે પોતાને અધિકાર હોય તેમાંની ગમે તે શિક્ષાના હુકમ એકઠા કરીને કાયદાસર ગમે તે શિક્ષાનો હુકમ કરવાનો હરકોઈ માજીસ્ટ્રેટને અધિકાર છે.

ખુલાસો—જોટલી મુદતની કેદ ઠરાવવાનો આ કલમ પ્રમાણે પોતાને અધિકાર હોય તેટલી બધી મુદતની કેદ સિવાય વળી, દંડ નહીં આપવા બાબત કેદ ઠરાવવાનો હરકોઈ માજીસ્ટ્રેટને અધિકાર છે.

સરકાર વિરૂદ્ધ નવરતબેગ કુલાબેગ

તા. ૨૧ માર્ચ ૧૯૭૩.

૧૮૧૦ } આગેપિતે પોતાની કોર્ટમાં બુદ્ધિપૂર્વક ખોટી
૧૮૭૩ } શહેદી આપી માટે અમદાવાદના પહેલા

વર્ગના માજીસ્ટ્રેટ ડબલ્યુ આરપ્રાટે તેનાપર તોલિમત શાખિત ગણી તેને એ વર્ષની કેદની સજા કરી.

અમદાવાદ જીલ્લાના માજીસ્ટ્રેટોનાં સન ૧૯૭૩ ના બહુઆરી મહિનાનાં રિટર્ન હાઇકોર્ટે તપાસ્યા; તે ઉપરથી જડજ મેલવીલે સદરહુ કામના કાગળપત્રો મંગાવ્યા અને તે પેહિંઆથી તેની સુનાવણી જડજ બેલી તથા વેગ્ટ એઓની રૂબરૂ થઈ તેમાં નિચે પ્રમાણે તેઓએ ઠરાવ કર્યો.

કોર્ટના કામનું અયોગ્ય રીતે છેવટ આવવા માટે કો-

ધવે કાંઈ ચલ કર્યો છતાં તે પ્રત્યેક ચલ કોર્ટની બેઝમદબી થાય છે. અને ખોટી સાહેદી આપવી એ વાત તેવાજ પ્રકારની બેઝમદબી છે એવો કોર્ટનો અભિપ્રાય છે. એટલા માટે ખોટી સાહેદી આપવાનો ગુન્હો એકાદ માણસેટની રૂબરૂ થયો હોય તો તેની ચોકશી કરવાનો અધિકાર તે માણસેટને નથી. એ ગુન્હો શેશનકોર્ટેજ ચુકવવો એમ નથી તેટલા માટે એવો ગુન્હો શેશનકોર્ટની રૂબરૂ થયો હોય તો કી. પ્રો. કો. કા. ૪૭૨ અને ૪૭૩ના આધારે તેની ચોકશી થવા માટે તે કામ એકાદ માણસેટ પાસે તે કોર્ટે મોકલવું જોઈએ. અને તેથી કરીને એવાજ ગુન્હો એકાદ માણસેટની રૂબરૂ થયો હોય તો તેની ચોકશી થવા વાસ્તે તે કામ બીજી કોર્ટમાં ન મોકલતાં તેજ માણસેટ તે ગુન્હાની ચોકશી કરી અપરાધ શાખિત કરેલા એમ કાયદા કરનારનો હેતુ હોય એમ હમારા સમજવામાં આવતું નથી.

સખબ કલમ ૨૬૭ના આધારે આ કામમાં થયેલી ચોકશી આ કોર્ટને કરે છે અને પેહેલા વર્ગના માણસેટે કીવા શેશન જટજની રૂબરૂ તેની નવેસરથી ચોકશી થવા માટે આ કામ અમે પાછું મોકલીએ છીએ.

કી. પ્રો. કો. કા. ૨૬૭ કોષપણ મુકદ્દમો પોતે મંગાવ્યો હોય, અથવા હુકમ થવા સાર જ મુકદ્દમા બાબત પોતાને ત્યારિપોર્ટ આવ્યો હોય અથવા જ મુકદ્દમાની પોતાને અંતર થઈ હોય તે મુકદ્દમામાં પોતાના તાબામાંની ફલાણી કોર્ટનાં ધનસાફી કામમાં જરૂરિયાત ચુક થઈ છે એવું હાઇકોર્ટને દેખાયતો હાઇકોર્ટ પોતાને યોગ્ય જણાય તેવું ફેસલો અથવા શિક્ષાનો ઠરાવ અથવા હુકમ કરેલો.

તોહોમતવાળા સખસને ગેરબાજબી રીતે છોડી મુક્યો છે એવું હાઇકોર્ટની નજરમાં આવે તો તેનો ધનસાફી કરેલા બાબત અથવા તેનો ધનસાફી થવા સાર તેને કમિટ કરેલા બાબત હુકમ ફરમાવવાનો તે કોર્ટને અધિકાર છે.

તોહોમતનામુ અશુદ્ધ તૈયાર કર્યુંછે અને કેદીની ઉપર જે ગુન્હો ઠરાવ્યો તે શિવાય બીજો ગુન્હો તેની ઉપર ઠરાવવો જોઈતો હતો એવું તે મુકદ્દમાની કેફીયત ઉપરથી દખાયછે એવું હાઇકોર્ટની નજરમાં આવે, તો કેદીની ઉપર જે ગુન્હો ઠરાવવો જોઈતો હતો તે ગુન્હો બાબત શિક્ષાનો હુકમ તે કોર્ટે કરવો.

પણ એવું ઠરાવ્યુંછે કે તોહોમતનામામાં ચુક થઈતેથી તોહોમતવાળો સખસ પોતાનો જવાબ કરવામાં ઉલટું સમજ્યો તેથી તેને ઘણું નુકશાન થયું એવું દખાયતો હાઇકોર્ટે ગુન્હો શાબિત થયાનો ઠરાવ રદ કરીને અને તોહોમતનામુ સુધારીને તે મુકદ્દમો નિચલી કોર્ટમાં મોકલવો; અને પછી તે નીચલી કોર્ટે જાણે પોતેજ તે તોહોમતનામુ સુધાર્યું હોય તેમ કામ ચલાવવું.

માજીસ્ટ્રેટે કોઈ માણસની ઉપર ગુન્હો ઠરાવ્યો હોય તે માણસે, જે ગુન્હાનો ઇનસાફ કરવાનો અધિકાર તે માજીસ્ટ્રેટને નથી તે ગુન્હો કર્યોછે એવું પોતાની નજરમાં આવે, તો તે ઇનસાફ રદ કરીને પુરા અધિકારવાળી કોર્ટનો આગળ નવેસરથી ઇનસાફ કરવાનો હુકમ કરાવવાનો હાઇકોર્ટને અજિયારેછે.

તોહોમતવાળા સખસની ઉપર જે ગુન્હો ઠરાવ્યો, અથવા મુકદ્દમાની કેફીયત ઉપરથી જે ગુન્હો કાયદેસર રીતે ઠરી શક્યો હોત તે ગુન્હો બાબત તે તોહોમતવાળા સખસને જે શિક્ષાનો હુકમ કાયદાસર રીતે થઈ શકતો, નથી તેવો શિક્ષાનો હુકમ થયોછે એવું હાઇકોર્ટની નજરમાં આવે તો તે શિક્ષાનો હુકમ રદ કરીને કાયદા પ્રમાણે શિક્ષાનો હુકમ હાઇકોર્ટે કરવો.

શિક્ષાનો હુકમ કર્યા તે જોઈએ તે કરતાં વધારે સખત છે એવું હાઇકોર્ટની નજરમાં આવેતો કાયદા મુજબ થઈ શકતો હોય એવી કોઈ હલકી સજાનો હુકમ કરવાને તે કોર્ટે મુજિયારેછે; અગર શિક્ષાનો હુકમ જોઈએ તેવો નથી એવું હાઇકોર્ટની નજરમાં આવે તો યોગ્ય શિક્ષાનો હુકમ

કરવાને તે કોર્ટ મુજિયારછે.

તપાસની કોર્ટ દાખલ પોતાની પાસે કોઈ કામ આવે તે કામનો શિક્ષાનો હુકમ પોતાની નજરમાં આવે ત્યારે બંધ રાખવાનું ફરમાવવાનો, અને તે શિક્ષાના હુકમ ઉપરથી જે સખસને કેદમાં રાખ્યો હોય તે સખસને જે ગુન્હા બાબત કેદમાં રાખ્યો હોય તે ગુન્હા જામિન લઈ શકાય તેવો હોય, તો તે સખસનો જામીન લઈને તેને છોડવાનું ફરમાવવાને હાઇકોર્ટ મુજિયારછે,

૩૨૮ અને ૩૯૮મી કલમમાં ડરાવ કરેલોછે તે વતરોગ હાઇકોર્ટ શિવાય બીજી કોઈ કોર્ટે પોતાના તાબાની કોઈ કોર્ટનો કરેલો શિક્ષાનો ડરાવ અથવા હુકમ, જે પક્ષકારોનો સંબંધ હોય તે પક્ષકારોની અપીલવગર ફરવવો નહીં.

હાઇકોર્ટ તપાસ કરવાનો પોતાનો અધિકાર ચલાવશે ત્યારે તે કોર્ટમાં પોતાની જાતે અથવા મુજિયારની મારફતે પોતાની વાત જાહેર કરવાનો કોઈને હક નથી, પણ તે માણસની વાત તેને માંડેથી અથવા મુજિયારની મારફતે સાંભળવાનું હાઇકોર્ટની નજરમાં આવશે તો તે પ્રમાણે સાંભળવાને તે હાઇકોર્ટ મુજિયારછે.

એજ આક્ટની કા. ૪૭૨ શેશન કોર્ટની આગળ અથવા તેના જણ્યામાં આવે તે રીતે કાંઈ ગુન્હો કરવામાં અને તે ગુન્હાનો ધનસાફ તે શેશનકોર્ટજ કરી શકે એવા તે ગુન્હો હોય, તો તે ગુન્હાની માટે કોઈ સખસની ઉપર તોહામત મુકવાને તથા તેનો ધનસાફ થવાસાફ તેને કેદમાં મોકલવાને અથવા તેનો જામીન લેવાને અને પોતાનાજ મુકેલા તોહામત ઉપરથી તે સખસનો ધનસાફ કરવાને તે શેશનકોર્ટ મુજિયારછે.

એવે પ્રસંગે ધનસાફની વખતે ફરિયાદ કરનારની તરફની અથવા જવાબ કરનારની તરફના કોઈપણ સાહેબને સંમત કરવાનો તથા હાજર કરવાનો જે અજિયાર આ આક્ટ ઉપરથી માજીસ્ટ્રેટને આપ્યોછે તેજ

અખિયાર તે શ્વશનકોરટને મળશે.

ધનસાક્ષીની વખતે તે સાહેબને હાજર કરવાનું માજી-
સ્ત્રેટને ફરમાવવાને તે કોરટ મુખિયાર છે.

એજ આકટ કા. ૪૭૩, કલમ ૪૩૫ અને ૪૩૬ અને
૪૭૨ મી માં ઠરાવ છે તે શિવાય પોતાના અધિકારનો
તિરસ્કાર કરવાના ગુન્હાને માટે કોઈપણ સખસનો
ધનસાક્ષી કોઈપણ કોરટે કરવો નહીં.

સરકાર વિરૂદ્ધ માનસંગ ભાવસંગ.

તા. ૨૧ માર્ચ ૧૮૭૩.

વા. ૧૦ } સમુદ્રના પાણીથી જે મીઠું તેની જેણે ઉત્પન્ન
પા. ૭૪ } થાય છે તે કોઈયે લેવું નહીં તેને માટે ગંધ-
રમાં જે કષ્ટમ આતુ છે તે આતાના અમલદારની દૃષ્ટિએ
નિચે ગંધરની ખાડી આબ્યાછતાં તે ખાડીમાં પોતાની
જેણે ઉત્પન્ન થયેલા મીઠા પૈકી એક મણ મીઠું આરોપિત
લીધું. તેથી તેના પર ચોરીનું તોહામત ઠરાવી વાગરા જીલ્લા
ભરૂચના બીજા વર્ગના માજીસ્ત્રેટ દામોદરદાસ ગોકળદાસે
તેને વીસ દિવસની સકત કેદની અને રૂ. ૩૩ દંડની અને
દંડ ન આપેથી બીજા સાત દિવસ વધારે સકત મજ્જુ-
રીની કેદ ભોગવવાની શિક્ષા કરી.

પણ જીલ્લા માજીસ્ત્રેટ મિસ્તર અંડરસનને (ફકીરો
અંડયા વિગેરેના કામમાં જડજા લોઈડ અને કેમ્પાલે તા.
૧૨ સપ્ટેમ્બર ૧૮૭૨ ને રોજ કરેલા ઠરાવથી) આ કામમાં
તોહામતદાર ગુન્હેગાર છે કે નહીં તેનો શક આબ્યાથી
આ કામ તેણે હાઈકોર્ટના અભિપ્રાય મારે મોકલ્યું.

તે ઉપરથી ઠરાવ થયો કે આ કામમાં મીઠું કાયદેસર
ઉપયોગમાં લાવવામાં આવતું એમ જણાય છે તેથી તે
કોઈ ગેરકાયદેસર રીતે લઈ જાયતો તે ચોરી થાય છે સ-
ખખ આ કામમાં હાઈકોર્ટ હાય ધાલતી નથી (જડજા
બેલી અને વેસ્ટ).

ટીપ. સરકાર વિરૂદ્ધ ફકિરા ખંડ્યાના કામમાં જડજ લોઈડ અને કેમ્બાલ એમોએ એવા ડરાવ કર્યો હતો કે “જે ખાડી એકાદ મીઠા અગરનો ભાગ નથી તે ખાડી-માં તેની મેળે ઉત્પન્ન થયેલા મીઠા પૈકી 'કાંઈ મીઠું કોઈ માણસે પોતાના ઉપયોગમાં લીધું તે છતાં ઇંડીયન પીન-લકોડ પ્રમાણે કીંવા સને ૧૮૫૦ ના આક્ટ ૩૭ પ્રમાણે તથા સને ૧૮૩૭ના આક્ટ ૨૭ પ્રમાણે કોઈ ગુન્હે થતો નથી પણ સને ૧૮૩૭ના આક્ટ ૨૭ ની કલમ ૭ ઉપરથી તે મીઠું અટકાવી મુકવાને પાત્ર હોય તોપણ હરકત નથી.”

સને ૧૮૩૭ના આક્ટ ૨૭ ની કા. ૭ અને વળી એમ ડરાવ્યું છે કે જે ટુકાણે મીઠું પાકે તે ટુકાણાની પાસે ચોકી રાખવાને મુંબાઈની ગવર્નર કોસલ મુજિયાર છે. અને જે અમલદારના હવાલામાં ચોકી હશે તે આ રીતે હુકમ આપવાને મુજિયાર છે, કે જો-તમારા મનમાં એમ આવશે કે આ કાયદાના હુકમથી ઉલટું કોઈ એક ચોકીને રસ્તેથી મીઠું લઈ જાયતો તમારે તેઓને અટકાવીને ગાંસડોનો શોષ કરવો અને હુકમ પ્રમાણે નહીં હોયતો તે મીઠું જપ્ત કરવું તથા દસ્તાવેજ ફાડી નાખવા.

સરકાર વિરૂદ્ધ બાઈ રતન

તા. ૨૫ સપ્ટેમ્બર ૧૮૭૩.

વા. ૧૦ } બાઈ રતને પોતાના ધણીનું તેણીના એક
પા. ૧૬૬ } ચાર દાદાબાઈ સાથે રહી ખુન કર્યું તેથી
તે ગુન્હા બદલ સુરતના શેશનજડજ એચ.
એમ. બરડઉએ બાઈ રતનને મોતની શિક્ષાનો અને દાદા-
બાઈને નિર્દોષ કરવાનો ડરાવ કરી બાઈ રતનની બાબત-
માં મંજુરી મેળવવા આ કામ હાઇકોર્ટમાં મોકલ્યું અને
બાઈ રતને અપીલ પણ કરી.

તેમાં હાઇકોર્ટે ડરાવ્યું કે જે આરોપિતને શેશનમાં
કમિટ કરવાનો કીંવા તેની પોતે તપાસ કરવાનો જે મા-

જીએટને અધિકાર નથી તેવા કોઈ માણસેટની રૂબરૂ આરોપિતે ગુન્હો કર્યા બદલ આપેલી કબુલત નિચે તે આરોપિતની સહી યા તેનું નિશાન કર્યું ન હોય તો તે મજબૂર પુરાવામાં લેવા લાયક નથી.

કી. પ્રો. કો. કા. ૩૪૬ની આખરની રકમમાં “પ્રથમ કરવાની ચોકશી” એવા જે શબ્દ છે તે બાબ ૧૪ (ચોકશી અને ઇનસાફની બાબત) અને બાબ ૧૫ (જે ખટલોનો ઇનસાફ કરવાનો અધિકાર શેશનકોર્ટે કીંવા હાઇકોર્ટે છે તે ખટલોની ચોકશી બાબત) માં જે ચોકશી કહેલી છે તેને લાગુ છે માટે કલમ ૧૨૨ પ્રમાણે અપરાધ કબુલ કર્યાની વાત દફતરે દાખલ કરી મુકેલી હોય તેને તે શબ્દ લાગુ પડતા નથી કારણ કા. ૧૨૨ એ ઇનસાફના કામમાં ચાલેલી ચોકશીને કીંવા આરોપિતને કમિટ કરવાના હેતુએ ચાલેલી ચોકશીને લગતી નહીં છતાં આરોપિતનો જે માણસેટની રૂબરૂ ઇનસાફ થવાનો તે માણસેટ પાસે આરોપિતે કબુલ કરેલી વાત મોકલતી વખતે કરવાની ચોકશીને લાગુ છે. એ પ્રમાણે કા. ૧૨૨ પ્રમાણે લીધેલી કબુલત જે વખતે પુરાવામાં લેવાને અગ્રાહ્ય (નહીં લેવાં લાયક) હોય તે વખતે તે કબુલત થયા વિશે કીંવા તેમાં શર્તીકાર્ય છે તે બતાવવા વિશે મુખ્ય જુબાન પુરાવો આપ્યા છતાં તે પુરાવો પણ અગ્રાહ્ય છે (ઈંડયાના પુરાવાના આક્ટની કા. ૯૧) માટે બાઈ રતનને દોષ મુક્ત કરીએ છીએ.

કી. પ્રો. કો. કા. ૧૨૨ કોઈ માણસે પોતાને જે મજબૂર કહ્યો હોય તે મજબૂર, અથવા કોઈ માણસની ઉપર કોઈ પોલીસ અમલદારે અથવા બીજા માણસે કાંઈ ગુન્હાનું તોહોમત મુક્યું હોય તે માણસે ગુન્હો કબુલ કર્યો હોય તે વાત દફતરમાં દાખલ કરવાનો અખતિયાર હરકોઈ માણસેટને છે. એ પ્રમાણે કહેલો મજબૂર, સાદેદી દફતરમાં દાખલ કરવા બાબત આ આક્ટમાં આગળ જે રીત કહી છે તે

રીતે દફતરમાં દાખલ કરી મુકવો. અને ગુન્હો કબુલ કર્યાની વાત ૩૪૫ અને ૩૪૬ મી કલમમાં કહેલી રીતે દફતરમાં લખી લેવી. અને તે મજકુર તથા ગુન્હો કબુલ કર્યાની વાત દફતરમાં લખી લીધા પછી તે કાગળ જે માજી-સ્ત્રેટ તે મુકદમાની ચોકશી અથવા ધનસાફ કરતો હોય તે માજીસ્ત્રેટની પાસે મોકલવા. પોતાની રાજી ખુશીથી ગુન્હો કબુલ કર્યો એવું ચોકશી કરતાં લાગતું નહીં હોય તો એ પ્રમાણે ગુન્હો કબુલ કર્યાની વાત કોઈ માજીસ્ત્રેટ દફતરમાં દાખલ કરવી નહીં. અને એ પ્રમાણે ગુન્હો કબુલ કર્યાની વાત લખી મુકી હોય તેની નિચે માજીસ્ત્રેટ હેઠળ લખ્યા પ્રમાણે ટીપ લખવી.

“મને લાગે છે કે આ ગુન્હો પોતાની રાજી ખુશીથી કબુલ કર્યો છે.”

(સહી) અ. બ.

માજીસ્ત્રેટ.

એજ આક્ટ કા. ૩૪૫ તોહોમતવાળા સખસને કાંઈ સોગત અથવા ખેતિસા આપવી નહીં.

એજ આક્ટની કા. ૩૪૬ જ્યારે તોહોમતવાળા સખસની જખાની લેવામાં આવે ત્યારે તેની તે સઘળી જખાની એટલે તેને પુછેલો પ્રત્યેક સવાલ, તથા તેણે આપેલો પ્રત્યેક જવાબ પુરેપુરો લખી રાખવો, અને તે તેને દેખાડવી અથવા વાંચી સંભળાવવી, અને તેના જવાબો માંહેલી કાંઈ વાતનો ખુલાસો કરવાને અથવા કાંઈ વાત વધારવાને તે સખસ મુક્તિયાર છે.

એ જખાની ખરોખર છે એવું તે કહે ત્યારે તે જખાની પર તે માજીસ્ત્રેટ અથવા શ્રેયત જડજે પોતાને હાથે સહી કરવી. અને તેણે એ પ્રમાણે લખીને તેપર સહી કરવી કે આ જખાની મહારી હજીરમાં તથા હું સાંભળતો હતો એવી રીતે લેવામાં આવી છે અને તોહોમતવાળા સખસે કહેલો સઘળો મજકુર ખરી રીતે એમાં લખેલો છે.

જે મુકદમાઓમાં તોહોમતવાળા સખસની જખાની

માજીચ્છેટ અથવા શેશન જડજ પોતાની જાતે લખી નહીં લીધે તે મુકદમાઓમાં જખાની લેવાતી જાય તેમ માજીચ્છેટ અથવા શેશન જડજ તેની યાદદાસ્ત ડિસ્ક્રિક્ટ-ની ભાષામાં અથવા પોતાને અંગ્રેજી ભાષા ખરાખર આવડતી હોયતો અંગ્રેજીમાં કરવાની તેને જરૂર છે. તે યાદદાસ્ત માજીચ્છેટ અથવા શેશન જડજ પોતાને હાથે લખીને તે ઉપર સહી કરવી, અને તે દફતરની સાથે રાખવી, ઉપર ફરમાવ્યા મુજબ અગર તે માજીચ્છેટથી અથવા શેશન જડજથી યાદદાસ્ત ન થાયતો તે પોતાથી ન થવાનું કારણ દફતરમાં લખવું.

તોહામતવાળા શખસે તે જખાની ઉપર પોતાની સહી અથવા નિશાણી કરવી.

પ્રથમ ચોકસી કરતી વખતે તોહામતવાળા શખસની જખાની લીધો હોય અને આ કલમના ઠરાવ પ્રમાણે ખરાખર લેવામાં આવી નથી એવું શેશનફોર્ટની નજરમાં આવે તો જે મજકુર લખી લીધો છે તે કેદીએ ખરાખર રીતે કહ્યો છે કે નહીં તે બાબત તે ફોર્ટ પુરાવા લેવો. પણ તે સુકથી કેદીનું નુકશાન થતું નહીં હોય તો ઉપર કહ્યા પ્રમાણે લખી લીધેલો મજકુર કબુલ રાખવાને તે સુકથી હરકત છે એવું સમજવું નહીં.

પુરાવાનો આકટ સને ૧૮૭૨નો ૧લો તેની કલમ ૬૧ નીચે પ્રમાણે.

જ્યારે કોઈ કરારની કીંવા દાનની, કીંવા મિલકતની બીજી હરફોઈ વ્યવસ્થાની શરતોનો દસ્તાવેજ થયો હોય ત્યારે, તથા જે કામોમાં કોઈ બાબતનો દસ્તાવેજ કરવાનું કાયદામાં ફરમાવ્યું હોય તે સર્વે કામોમાં એવા કરારની, કીંવા દાનની, કીંવા મિલકતની બીજી વ્યવસ્થાની શરતોની સાબિતીમાં, અથવા એવી બાબતની સાબિતીમાં સદરહુ, મુજબ દસ્તાવેજ શિવાય, અથવા આ આકટમાં ઉપર કહી ગયેલા નિયમો મુજબ જે કામોમાં, હોયમ પુરાવા લઈ શકાતો હોય તે કામમાં સદરહુ દસ્તાવેજના

મજકુરના દોયમ પુરાવા શિવાય, બીજી કંઈ પુરાવા આપવા નહીં.

અપવાદ ૧ લો. જ્યારે કોઈ સરકારી અમલદારને લખાણ કરીને નિમવાનું કાયદામાં ફરમાવ્યું હોય, અને જ્યારે એવું બતાવવામાં આવે કે કોઈ અમુક સખસે એવા અમલદારના હોદ્દાનું કામ કીધું છે, ત્યારે જે લખાણથી તે સખસની નિમલ્યુક થઈ હોય તે લખાણ સાબિત કરવાની જરૂર નથી.

અપવાદ ૨ જો. હીંદુસ્થાનના વારસા બાબતના આકટ પ્રમાણેના મત્યુપત્રો પ્રોમેટવડે સાબિત કરી શકાય છે.

ખુલાસો ૧ લો. જે કામોમાં ઉપર કહેલા કરાર, કીંવા દાન, કીંવા મિલકતની બીજી બ્યવસ્થા એક દસ્તાવેજમાં લખી હોય તે કામોને, તથા જે કામોમાં તે સર્વે એક કરતાં વધારે દસ્તાવેજમાં લખ્યાં હોય તે કામોને, એ બેજોને આ કલમ સરખી રીતે લાગુ પડે છે.

ખુલાસો ૨ જો. જ્યારે અસલ દસ્તાવેજ એક કરતાં વધારે હોય ત્યારે માત્ર એકજ અસલ દસ્તાવેજને સાબિત કરવાની જરૂર છે.

ખુલાસો ૩ જો. આ કલમમાં જે હકિકત વિશે લખ્યું છે તે હકિકત શિવાયની બીજી કોઈ હકિકતનો કોઈપણ મજકુર કોઈ દસ્તાવેજમાં લખેલો હોય, તો તે પ્રમાણે લખ્યા ઉપરથી સદરહુ બીજી હકિકતનો મુખ્યતુબાની પુરાવો લેવાઈ શકાતો નથી એમ સમજવું નહીં.

સરકાર વિરૂદ્ધ પેસ્ટનજી દીનશા.

તા. ૧૧ માર્ચ સને ૧૮૭૩

ઝોરીજીનલ	}	હાઇકોર્ટના ચાર્ટરની કલમ ૨૫ પ્રમાણે
સાઈડવાગી		એકાદ કામ જડજે હાઇકોર્ટના અભિપ્રાયને ૭૫

પ્રમાણે જે કામ બદલ એડવોકેટ જનરલ સર્ટીફિકેટ આપ્યું છે તે કામ હાઇકોર્ટની રૂબરૂ આવ્યા

હતાં, તે કામની પહેલી ચોકશી થઈ તે વખતે જો કોઈ જડજ ચોકશી કરનારો હોય તે જડજ ચોકશી સમંધી લખેલો મંજુર નિર્ણાયક પુરાવો છે એમ હાથકોરડે સમજવું જોઈએ. તે ચોકશીની વખતે હાજર થયેલા બીજા લોકો કીંવા જ્યુરોએ આપેલી એફીડેવીટ ઉપરથી, કીંવા ખારીશ્વરે, કીંવા ટુંકામાં લખનારાએ લીધેલા ટીપણુ ઉપરથી સદરહુ પ્રમાણે જડજે લખી મોકલેલો મજુર ૨૬ થઈ શકતો નથી.

ફોજદારી ખટલાની ચોકશી કરતી વખતે જો જડજ તે કામ કરેછે તે જડજે એકાદ કાયદાનો મુદ્દો હાથકોરડેના અભિપ્રાય વાસ્તે મોકલવાનું ના કબુલ કર્યાછતાં તે તેનું કારણ તેની મુખત્યારીમાં છે. અને એવા પ્રકારે તેણે ચલાવેલી મુખત્યારીની ખાખતમાં લેટર્સ પેટેટની કલમ ૨૬ પ્રમાણે હાથકોરડે તપાસણીનું કામ કરવા વાસ્તે બેઠાછતાં ચોકશી કરનાર નહીં.

રીપોર્ટર નો અભિપ્રાય. જડજે કાંઈ વાત જ્યુરીને કહી ન હોયતો તે બદલ લેટર્સ પેટેટની કલમ ૨૬ ના આધારે એડવોકેટ જનરલ સર્ટીફિકેટ આપી શકતો નથી.

જડજે જ્યુરીને કાંઈ મજુર અયોગ્યરીતે કહ્યો છે કે નહીં? એ ખાખત વિચાર કરવાના કામમાં જડજે ખટલામાંની હકિકતની જો મુદ્દાની વાત કાહાડી હોય તેનો પરિણામ શોછે એનો વિચાર કોરડે કરવો જરૂર છે અને જ્યુરીને જડજે જો હકિકત કહી તે ખરેખર હતી એવો જો કોર્ટેનો અભિપ્રાય થાયતો તે જડજે એકાદ મહત્વના મુદ્દા ઉપરની હકિકત સ્પષ્ટરીતે જ્યુરીને કહેલી ન હોય તોપણ તે બદલ કોર્ટ વિચાર કરનાર નથી.

પ્રશ્ન. જાદુના સમંધે કીંવા સંભવવા જોગ નહીં એવા બીજા ઉપાયો એ ખુન કરવાને મદદ કરવી એ કલ્પ ઇંડીયન પીનલકોડ પ્રમાણે ગુન્હો થાયછે કીંવા નહીં.

કાયદાના કીંવા વહીવટના કીંવા અધિકારનો વિશેષ મહત્વનો મુદ્દો હોવા શિવાય ફોજદારી કામમાં પ્રીવીઝો-

સાલમાં અપીલ કરવાની પરવાનગી હાઇકોર્ટ સાધારણરીતે આપનાર નથી.

સરકાર વિરુદ્ધ પ્રેમજી ભગવાન.

તા. ૩ જુલાઈ સને ૧૮૭૩

વા. ૧૦ } આરોપિતે ભિળ કરેલો કપાસ દાખવા માટે
પા. ૨૬૫ } આપ્યો હતો તેથી તનાપર તે ગુનાની મા-
કશી અમદાવાદના એક પહેલા વર્ગના
માજીસ્ટ્રેટ કરી તેને ગુનાગાર ઠરાવી મુંબાઈના સને ૧૮૬૩
ના આકટ ૯ ની કલમ ૮ પ્રમાણે રૂ૨૫) ના દંડની શિક્ષા
કરી. અને રૂ૧૫૦૦) ની કિમ્મતની ગાંસડીઓ નંગ આઠ
જપત કરવાનો હુકમ કર્યો. સદરહુ ઠરાવથી નારાજ થઈ
આરોપિતે જીલ્લા માજીસ્ટ્રેટને અપીલ કરી પણ તે ના
મંજૂર થઈ.

તેથી આરોપિતે હાઇકોર્ટને પોતાનો અસાધારણ અ-
ધિકાર ચલાવવા અરજ કર્યાથી હાઇકોર્ટ ઠરાવ્યું કે—

આરોપિતે કેટલોક કપાસ દાખવા વાસ્તે આપ્યો,
જેમાં મુંબાઈના સને ૧૮૬૩ના આકટ ૯ ની કલમ ૨ માં
કહ્યા પ્રમાણેનો ભિળ કરેલો હતો. માટે તેજ આકટની
કલમ ૮ માં કહેલી શિક્ષાને તે પાત્ર છે. અને આરો-
પિતનો હેતુ કપટ કરવાનો હતો; કીંવા તે કપાસ ભિળ
કરેલો છે, કીંવા ખરાબ થયેલો છે એવું આરોપિતને મા-
હિત હતું એમ સાબિત કરવાની ક્રિયાદાંતિ જરૂર નથી.

મુંબાઈના સને ૧૮૬૩ ના આકટ ૯ ની કા. ૨—કોઈ
માણસ રૂમાં કપાસીઆ અથવા કચરો અથવા પથરા
અથવા બીજી જનસ ભિળશે અથવા ભિળ કરીને રૂ
ખરાબ કરશે; અથવા સાફ કરેલો અને સાફ કર્યા વ-
ગરનો (એટલે કપાસ) અથવા બે જુદી જુદી જાતનો રૂ
એક ગાંસડીમાં કપટથી અથવા બદલ્યાનતથી ભિળશે;—
અથવા ઝાકળમાં રૂ નાખીને, અથવા બીજી કાંઈ ઉ-

પાય કરીને કપટથી અથવા બદધ્યાનતથી ભારે કરશે અથવા ભારે કરવાનો યત્ન કરશે તો તેની ઉપર તે વાત સાબિત થશે એટલે તે ઘણામાં ઘણા ખાર મહિનાસુધી ખેમાંના હરકોઈ પ્રકારની કેદની શિક્ષાને તથા દંડને પણ લાયક થશે. જે રૂમાં સદરહુ પ્રમાણે ભિળ કર્યો હશે અથવા જે રૂ ખરાબ કર્યો હશે અથવા કપટથી ભિળો કર્યો હશે અથવા દગલખાજીથી ભારે કર્યો હશે અને જે રૂ ખાખત સદરહુ પ્રમાણે ગુન્હો સાબિત થયો હોય તે સઘળો રૂ જપત કરવો.

એજ આકટની કા. ૮ કોઈ માણસ ૨ જી કલમમાં કહ્યા પ્રમાણે ખરાબ કરેલો અથવા ભિળવાળો રૂ ચંપાવવાને લાયક તો તેની ઉપર તે વાત સાબિત થશે એટલે એક હજાર રૂપિયા સુધી દંડને લાયક થશે, અને તે બધો રૂ સરકાર દાખલ થશે.

સરકાર વિરૂધ્ધ પીરતાઈ.

તા. ૧૯ જુલાઈ ૧૮૭૭

વા. ૧૦ } આ કામમાં ચાર કેદી હતા. તેમાં પહેલા
વા. ૩૫૬ } ત્રણ કેદીએ ખુનનો અને ચોથા (પીરતા-
ઈ) એ ખુન કરવામાં મદદ કર્યાનો ગુન્હો
કર્યાનું સાબિત ઠરાવી સતારાના શેથન જડને ચારેજણને
મોતની શિક્ષાનો હુકમ કર્યો.

તે ઠરાવથી નારાજ થઈ ચોથા નંબરના કેદી (આ
અરજદાર) એ અપીલ કર્યાથી હાઇકોર્ટે ઠરાવનું કે બા-
બાજીની વિધવા પીરતાઈ ઉપર જે ગુન્હો સાબિત ઠરાવી
શિક્ષા કરી છે તે તોલિમત અને શિક્ષા અમે ૨૬ કર્યો
છે. કારણ કે તે પરરાજ્યમાં રહેનાર પ્રજા છે. અને
ખુન કરવામાં મદદ કરવાનો જે ગુન્હો તેણે કર્યો છે તે
સર્વ પર મુલકમાં થયો છે. કી. પ્રો. કો. એ બ્રિટીશ કોર્ટને
માત્ર લાગુ છે. અને તે કોડ ઉપરથી જે કોર્ટ સ્થાપન
થયેલી છે તે તે કોર્ટની સ્થળ સામમાં જે ગુન્હો થાય તે

ગુનહાને માત્ર કલમ ૧૬ લાગુ છે. ઈ. પી. કો. કા. ૨ ઉપરથી કી. પ્રો. કો. એ બિટિશ મુલકમાં થયેલા ગુનહાને લાગુ છે. અને ઈ. પી. કો. કા. ૩ પ્રમાણે વિશેષ કાયદાર્થી પિરતાઈ બિટિશ મુલકની કોર્ટથી ચોકસી થવાને લાયક થવાનું દેખાઈ આવતું નથી.

કી. પ્રો. કો. કા. ૧૬ કાંઈ કામનો સંબંધ ને બીજા કામ ગુનહા લેાય તે કામની સાથે લેાય તેથી ગુનહા થતો લેાય ત્યારે પોલીસ કલેલા ગુનહાનાં તોલોમતની ચોકસી તથા ઇનસાફ ને ડિસ્ટ્રિક્ટમાં તે ગુનહા થયો તે ડિસ્ટ્રિક્ટમાં અથવા ને ગુનહાની સાથે તેનો સંબંધ છે તે ગુનહા ને ડિસ્ટ્રિક્ટમાં થયો તે ડિસ્ટ્રિક્ટમાં કરવાનો અખતાર છે.

ઇંડીયન પીનલકોડ કલમ ૨—સને ૧૮૫૩ ના મે મહીનાની તારીખ ૧ લીને દીને અથવા ત્યાર પછી સદરહુ મુલુક મધ્યે આ કાયદાના ઠરાવો વિરુદ્ધનાં ને કામ અથવા કસુરનો ને સખસ ગુનેગાર થશે, તે સખસને તે કામ અથવા કસુર ખામત આ કાયદા મુજબ શિક્ષા કરવામાં આવશે; બીજી રીતે કરવામાં આવશે નહીં.

એજ આક્ટની કલમ ૩—સદરહુ મુલુકની હદ બાહાર કરેલા કોઈ ગુનાહને માટે ને સખસની તજવીજ, હિંદુસ્તાનના ગવરનર જનરલ ઇનફોર્સીલ કરેલા કોઈ કાયદાર્થી, થઈ શકતી હોય તે સખસની ઉપર સદરહુ મુલુકની બાહાર કરેલા કામને માટે, તે કામ જાણે સદરહુ મુલુકની માંદિજ કર્યું હોય એ પ્રમાણે આ કાયદાના ઠરાવો મુજબ અમલ કરવામાં આવશે.

સરકાર એપેન્ટ
રાખમા અને બીજા રેસ્પોન્ટ

તા. ૪ સપ્ટેમ્બર ૧૮૭૩

વા. ૧૦ ૨ અમુક માલ ચોરીનો છે એમ જાણીને તે
વા. ૩૭૩ ૬ માલ રેસ્પોન્ટે રાખ્યો તેથી તેના પર ઈ. પી.

કો. કા. ૪૧૧ મુજબ ગુનહા સાબિત ઠરાવી

કુલપાવર માજીસ્ટ્રેટ કેસરે તેને બે માસની સખત મજુરીની કેદની શિક્ષા કરી.

તે ઉપર રેસ્પોન્ડેન્ટ પુનાના શેથન જડજને અપીલ કર્યાથી આર. એચ. પિન્હીએ તેના પરનું તોહામત અને શિક્ષા રદ કર્યાં. એવા કારણથી કે “અમુક માલ ચોરીનો છે એમ જાણ્યાછતાં તે માલ લીધો હોય પણ તે બદલ્યાનતથી લીધો નહોય તો કલમ ૪૧૧ પ્રમાણે ગુન્હો ઠરી શકતો નથી. પુરાવામાં કામ લાગવા માટે પોલીસનો સોપાઈ ચોરીનો માલ કોર્ટની રૂબરૂ લાવેછે તોપણ તે ગુન્હોગાર બણાતો નથી કેમકે તે મીલકત લાવવામાં તેની બદલ્યાનત નથી. જે આરોપ ઉપરથી કેદીની ચોકશી આ કામમાં થઈછે તે આરોપમાં કીંવા તે તોહામતની સાબિતીના કાગળ પત્રોમાં આરોપિતે બદલ્યાનતથી ચોરીનો માલ લીધો એવું લખ્યું નથી; માટે તેને જે કલમ પરથી શિક્ષા થઈછે તે કલમ પ્રમાણે શિક્ષા આપવા જોગ ગુન્હો તેણે કર્યો નથી.”

મિસ્તર કેસરના સુચવ્યાપરથી આ પ્રોસીડીંગ જુદા માજીસ્ટ્રેટ હાઇકોર્ટના અભિપ્રાય માટે મોકલ્યું. પણ આ કામમાં કી. પ્રો. કો. કા. ૨૭૨ પ્રમાણે સરકારે અપીલ કર્યાં શિવાય અંતે હાથ ધાલનાર નથી એવો હાઇકોર્ટે જવાબ આપ્યો.

તે પ્રમાણે સરકારે અપીલ કરી. તેના મોટીસ રેસ્પોન્ડેન્ટને આપી તે પછી મુદતે હાઇકોર્ટે ઠરાવ કર્યો કે—

તોહામતનામાં કીંવા તે સાબિતીના કાગળ પત્રમાં બદલ્યાનતથી એ શબ્દ લખ્યા નથી એટલાજ કારણ ઉપરથી શેથન જડજે આ કામમાંનું તોહામત અને શિક્ષા રદ કર્યો છે. પણ આરોપિતપર જે આરોપ છે તે આરોપની આરોપિતને પૂર્ણ માહિતી હતી, અને તે શબ્દ ન ધાલવાથી આરોપિતને કાંઈ નુકશાન થયું નથી (એટલા માટે અપરાધ અને શિક્ષા રદ કરવાને શે. જડજે બતાવેલું કારણ બસ નથી (કા. ૨૮૩ ૪૪૩ કી. પ્રો.)

માટે આ કામમાં જે પુરાવ છે તે પરથી તોહોમત સાબિત થાય છે તેથી માળુજ્જે કરેલી શિક્ષા અને તોહોમત અમે કાયમ રાખીએ છીએ.

ઈંડીયન પિનલકોડ કલમ ૪૧૧. કોઈ માણસ બદલા- નતથી કોઈ ચોરીની મિલકત લે અથવા રાખે, અને તે ચોરીની મિલકત છે એમ તે જાણતો હોય, અથવા એમ માનવાનું તેને કારણ હોય તો તે માણસને ત્રણ વર્ષની મુદત મુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, અથવા દંડની, અથવા એ બંનેની શિક્ષા કરવામાં આવશે.

કી૦ પ્રો૦ કો૦ કા૦ ૨૭૨ છોડી મુકવાનો અસલ કામ- માં અથવા અપીલમાં ફેસલો થયો હોય તે ફેસલા ઉપર અપીલ કરવાનું પબ્લિક પ્રોસીક્યુટરને અથવા એ કામ સારૂ વિશેષ અથવા સામાન્યરીતે જે બીજા અમલદારને નિમ્નો હોય તે અમલદારને ફરમાવવાનો સ્થાનિક સર- કારને અપ્પતાર છે. પણ છોડી મુકવાનો ફેસલો કોઈ ફોજદારી કોર્ટમાં થયો હશે તે ઉપર બીજા કોઈ પ્રસંગે અપીલ ચાલશે નહીં.

તે અપીલ હોર્ટમાં કરવી, અને તે જે ફેસલા બાબત અપીલ હોય તે ફેસલાની તારીખથી છ મહિના થઈ ગયા પછી આ કલમ પ્રમાણે અપીલ કરવી નહીં.

જે કામમાં સદરહુ પ્રમાણે અપીલ થઈ હોય તે કામનો બીજા કોર્ટપાસે નવે સરથી ઇનસાફ કરાવવાનો હુકમ કર- વાનો અથવા કાયદાના આધારથી થઈ શકે તેવા ફેસલો અથવા શિક્ષાનો ઠરાવ અથવા હુકમ કરવાનો હાઇકોર્ટને અપ્પતાર છે.

એન્ડ આક્ટની કા૦ ૨૮૩ તોહોમતનામાંમાં અથવા ઇનસાફની વખતે અથવા ઇનસાફ થતા પહેલાં ચાલેલાં કામમાં કોઈ ભુલ અથવા ખામી પડ્યાના સબબનેલીધે અથવા કોઈ પુરાવો અયોગ્યરીતે લીધાના અથવા ૨૬ કથાના સબબનેલીધે અથવા જડજે બુધરીને બાબ્યાન

કરીને કહી સંભળાવ્યું હોય તેમાં કાંઈ ચક્ર થયાના સખ-
ખનેલીધે અપીલમાં કોઈપણ ખરાખર અધિકારવાળી
કોટનો ઠરાવ અથવા શિક્ષાનો હુકમ ૨૬ થઈ કે ફરી શકશે
નહીં. પણ તે બુલયી અથવા ખામીથી ફરિયાદીનું કામ
ખરાખર રીતે ચલાવવાને હરકત થઈ તેથી અથવા કેદીને
પોતાનો જવાબ કરવામાં (હરકત થઈને) નુકશાન થયું
હોય તેથી ઇનસાફ ખરાખર થયો નહીં હશે, તોજ તે ઠરાવ
અથવા શિક્ષાનો હુકમ ૨૬ થઈ કે ફરી શકશે.

ઇનસાફ થવા માંડ્યો ત્યાંહાંસુધી તજવીજનું જે કામ
ચાલ્યું તેમાં કાંઈ ગેર શિરસ્તાનું કામ થયું હોય તે વાત,
યોગ્યરીતે ઇનસાફ કરીને કાંઈ ફેસલો અથવા શિક્ષાનો
હુકમ અથવા (ખીજેકાંઈ) હુકમ કર્યો હોય તે ૨૬ કરવાને
ખરાખર પાકો સખખ છે એવું સમજવું નહીં.

અગર તોહોમતવાળા સખસની ઉપર અપીલ કોર્ટના
અભિપ્રાયમાં એમ આવેકે પુરાવા પ્રમાણે ફલાણો ગુન્હો
ઠ્યો છે તે ગુન્હાને માટે જોટલી શિક્ષા થઈ શકે તે કરતાં
તે સખસને વધારે શિક્ષાનો હુકમ થયો છે, તો હિંદુસ્થા-
નના ફોજદારી કાયદા મુજબ અથવા ખીજ તે વેળાના
ચાલતા કાયદામુજબ તે ગુન્હાને માટે શિક્ષાની જે હદ હોય
તે હદમાં આવે એ પ્રમાણે ઉપલી શિક્ષા ઓછી કરવાને
તે અપીલ કોર્ટ મુજ્તિયાર છે.

એજ આક્ટની કાં ૪૪૩ જે રીતે તોહોમતનામુ લખ્યું
હોય તે રીતમાં, અથવા જે વિગત લખવાનું ૪૪૧ મી
કલમમાં કહ્યું છે તે વિગતમાં કાંઈ ચુક હોય તેથી અને
ગુન્હો લખવામાં અથવા વિગત લખવામાં કાંઈ કસુર
કરી હોય તેથી તોહોમતવાળો સખસ ખરેખર ઉલટુ સમ-
જ્યો નહીં હોત તો તે ચુક અથવા કસુર જરૂરની છે એવું
ચાલતે મુકદમે કોઈપણ વખતે સમજવું નહીં.

એજ આક્ટની કાં ૪૪૧ જે વાતનું તોહોમતવાળા
સખસ ઉપર તોહોમત મુક્યું છે તે વાત ૪૩૬ અને ૪૪૦
મી કલમમાં કહેલી વિગત ઉપરથી તે માણસનાં સમ-

જ્યામાં બરાબર આવતી નહી હોય એવા પ્રકારનું કામ હોય ત્યારે ગુન્હો કર્યાનું કહેતા હોય તે ગુન્હો કર્યાની રીત બાબતની જે વીગતથી તેવાત તેના સમજ્યામાં બરાબર આવે તે વિગત પણ તોહોમતનામાં લખવી જોઈએ.

કલમ ૪૪૦ ગુન્હો થયાનું કહેતા હોય તે ક્યારે અને ક્યાં કર્યો અને ક્યાં માણસનો ગુન્હો કર્યો તે બાબતની વિગત, જે વાતનું તોહોમતવાળા સખસની ઉપર તોહોમત મુક્યું હોય તે વાત તેના સમજ્યામાં આવવાસાફ, વાજબીરીતે જોઈએ તેટલી તોહોમતનામાં લખવી જોઈએ.

કલમ ૪૩૬ તોહોમતવાળા સખસની ઉપર જે ગુન્હાનું તોહોમત મુક્યું હોય તે ગુન્હો તોહોમતનામાં લખવો.

જે કાયદામાં કોઈ વાતનો ગુન્હો ડરાબો હોય તે કાયદામાં તે ગુન્હાનું કોઈ મુકરર નામ લખ્યું હોય તો તે ગુન્હાનું ખ્યાન તે નામથીજ તોહોમતનામાં લખવાને અધિકાર છે.

જે કાયદામાં કોઈ વાતને ગુન્હો ડરાબો હોય તે કાયદામાં તે ગુન્હાનું કોઈ મુકરરનામ લખ્યું નહીં હોય તો જે વાતનું કેદીની ઉપર તોહોમત મુક્યું હોય તે વાત તેના સમજવામાં આવે તેટલી તે ગુન્હાની બ્યાખ્યા લખવી જોઈએ.

જે આકટ તથા જે આકટની જે કલમ અથવા કલમો વિરુદ્ધ ગુન્હો કર્યાનું કહેતા હોય તે આકટ તથા તે આકટની તે કલમ અથવા કલમો તોહોમતનામાં લખવી.

તોહોમત મુક્યુંછે તે વાત, જે ગુન્હાનું તોહોમત મુક્યું વાને કાયદાસર જેજે સરતની કાયદા પ્રમાણે જરૂર હોય તે તે શરત તે મુકરર કામમાં પાર પડી છે એવું કહ્યા સમાન છે.

તોહોમતનામું અંગ્રેજીમાં અથવા ડિસ્ક્રીકટની ભાષામાં લખવાનો અખતાર છે. કેદી જે ભાષા સમજતો હોય તે ભાષામાં તોહોમતનામું લખ્યું નહીં હોય તો તે જે ભાષા સમજતો હોય તે ભાષામાં તે તેને વાંચી સંભળાવવું.

તોહોમતવાળા ઉપર અગાઉ કાંઈ ગુન્હો ઈર્ષા હોય અને જો શિક્ષા ઠરાવવી હોય તે ઠરાવવા સારૂ અગાઉનો ઠરાવ સાબિત કરવાનો ધરાવો હોય તો અગાઉ ગુન્હો સાબિત થયો હતો તે વાત તોહોમતનામામાં લખવી. તે વાત લખી નહીં હોય તો શિક્ષાનો હુકમ કર્યા પહેલા કોઈ પણ વખતે તે વાત દાખલ કરવાનો અધિકાર છે. પણ શિક્ષાનો હુકમ કર્યા પછી દાખલ કરવાનો અધિકાર નથી.

સરકાર વિરૂદ્ધ રણછોડ દયાળ

તા. ૨૬ અક્ટોબર ૧૮૭૩

વા. ૧૦ } અંકલેશ્વર જીલ્લે ભરચના બીજા વર્ગના
પા. ૪૨૪ } માજીસ્ટ્રેટ અમરતરામ ચીંતામણી શંકરે
આરોપિતપર ફી. પ્રો. કો. કા. ૫૧૮ પ્રમાણે
એક હુકમ કર્યો. પણ તે હુકમ મુદતની અંદર આરોપિતે
માન્ય નહીં કર્યો તેથી તેજ માજીસ્ટ્રેટે તે આરોપિતની
ચોકસી કરી તેનાપર ઈ. પી. કો. કા. ૧૮૮ પ્રમાણે તોહો-
મત ઠરાવી તેને એક રૂ. ના દંડની અને એક રૂપિયો
ના આપે તો બે દિવસ આસાનકેદ ભોગવવાની શિક્ષા કરી.

જીલ્લા માજીસ્ટ્રેટનો અભિપ્રાય ફી. પ્રો. કો. કા. ૪૭૩
પ્રમાણે આ કામની ચોકસી કરવાનો તે બીજા વર્ગના
માજીસ્ટ્રેટને અધિકાર નહોતો, એવા હોવાથી આ કામ
હાઈકોર્ટના અભિપ્રાય માટે મોકલ્યું તેથી ઠરાવ કર્યો કે—

ફીમીનલ પ્રોસીજર કોડ કલમ ૫૧૮ મુજબ બીજા વર્ગના
માજીસ્ટ્રેટે એકાદ હુકમ કર્યા છતાં તે હુકમ અમાન્ય
થયો હોય તો તે બદલ ફીમીનલ. પ્રો. કો. કા. ૪૭૩ ઉપ-
રથી શિક્ષા કરવાનો તેને અધિકાર મળતો નથી. માટે
બીજા વર્ગના માજીસ્ટ્રેટે ઠરાવેલું તોહોમત અને શિક્ષા ૨૬
કરીએ છીએ. અને ઈ. પી. કો. કા. ૧૮૮ માંના ઠરાવપર તે
બીજા વર્ગના માજીસ્ટ્રેટે ધ્યાન આપવું કે એકાદ હુકમ
અમાન્ય થયો એટલુંજ સાબિત થવું બસ નથી પણ તેણે
તે હુકમ નહીં માન્યાથી કાયદેસર કામ કરનારા માજીસ્ટ્રેટને

કાંઈ હરકત યા ઉપદ્રવ અગર નુકશાન થાય અગર થવાનો સંભવ હોય અગર તેથી હરકત અગર ઉપદ્રવ અગર નુકશાની થવાનો ભય થશે એવું સામિત થવું જોઈએ એવું થાયછે.

કી. પ્રો. કો. કા. ૪૭૩-સરકારે વિરુદ્ધ નવરતમેગ ફુલા-બેગનો ફેસલો પાતે ૪૮ છે તે નિચે છપાઈછે.

ઈ. પી. કો. કા. ૧૮૮-કોઈ સરકારી નોકરને કાંઈ હુકમ જાહેર કરવાનો કાયદા મુજબ અખતાર હોય, તે પ્રમાણે હુકમ જાહેર કરીને તે કાંઈ માણસને એ પ્રમાણે ફરમાવે કે તમારે ફલાણા કામથી દુર રહેવું, અથવા તમારા કબજામાં કે તમારા વહિવટમાં ફલાણી મિલકત છે તે ખાખત ફલાણી તરેહનો બંદોબસ્ત રાખવો અને એ પ્રમાણે તે સરકારી નોકરે ફરમાવેલું છે એમ જાણ્યા-છતાં તે માણસ તે હુકમ ન માને અને તે હુકમ તેણે ન માનવાથી અગર કાયદેસર રહેલા કોઈ સખસોને કાંઈ અડચણ કે નુકશાન થાય અથવા થશે એવું થાય તો તે માણસને એક મહિનાની મુદત સુધીની આશાન કેદની, અથવા બસે રૂપિયા સુધીના દંડની, અથવા એ બંનેની શિક્ષા કરવામાં આવશે, અને અગર તેણે તે હુકમ ન માનવાથી માણસની જીંદગીને, તે દુરસ્તીને અથવા સલામતીને જોખમ થાય અથવા થશે એવું થાય, અથવા હંગામો કે બખેડો થાય અથવા થશે એવું થાય, તો તે માણસને છ મહિનાની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની અથવા એક હજાર રૂપિયા સુધીના દંડની, અથવા એ બંનેની શિક્ષા કરવામાં આવશે.

ખુલાસો, તે ગુન્હેગારે હાની કરવાનો ધરાદો કરવો જોઈએ અથવા તે હુકમ ન માનેથી હાની થવાનો સંભવ છે એવો તેને વિચાર થવો જોઈએ, એમ કાંઈ જરૂર નથી. તે એમ જાણે કે હું ફલાણો હુકમ માનતો નથી, તથા તે હુકમ તેણે ન માનવાથી હાની થાય અથવા થશે

એવો સંભવ હોય તો બસ છે.

કી. પ્રો. કો. કા. ૫૧૮-તમારે ફલાણા કામથી દૂર રહેવું
અથવા તમારા કબજામાંની અથવા વહીવટમાંની ફલા-
ણી મિલકતની તમારે ફલાણી વ્યવસ્થા કરવી એવું એક
લખેલો હુકમ કરીને હરકોઈ માણસને ફરમાવીશુ તો હેઠળ
લખેલી વાતોનો ધ્યાન કરીને અટકાવ થશે અથવા અટ-
કાવ થાય તેવું છે એવું પોતાની નજરમાં આવે ત્યારે તે
પ્રમાણે લખેલો હુકમ કરવાનો અખત્યાર ડિસ્ટ્રીક્ટના
માજીસ્ટ્રેટને અથવા ડિસ્ટ્રીક્ટના ભાગના માજીસ્ટ્રેટને
અથવા જે માજીસ્ટ્રેટને ખસુસ કરીને અધિકાર આપ્યો
હોય તે માજીસ્ટ્રેટને છે. તે વાતોની વિગત.

કાયદાસર રીતે કામ કરનારાં માણસને અડચણ
અથવા દુઃખ અથવા નુકશાન કરવું અથવા અડચણ
અથવા દુઃખનો અથવા નુકશાન કરવાનો નોખમ પોંદિ-
ચાડવો.

અથવા માણસની જીંદગીને અથવા તનદુરસ્તીને અ-
થવા સલામતીને નોખમ પોંદિચાડવો.

અથવા હંગામો કે બખેડો કરવો.

ખુલાસો ૧ જો જે પ્રસંગે પેહેલો હલાજ કરવો યોગ્ય
હોય અને ૫૨૧ મી કલમમાં અને તે કલમની પછીની
કલમમાં કામ ચલાવવાની રીત કહી છે તે રીતે કામ ચલા-
વવામાં આવશે તો વાર લાગશે તેથી જે માણસને હુકમ
કરવો હોય તેને જે નુકશાન થવાનું હોય તે કરતાં વધારે
નુકશાન થશે અથવા આ બાબની મતલબ પાર પડશે
નહીં. એવું માજીસ્ટ્રેટની નજરમાં આવશે તે પ્રસંગ બાબત
ડરાવ કરવો એવી આ કલમની મતલબ છે.

ખુલાસો ૨ જે—જરૂરી પ્રસંગે અથવા જે પ્રસંગે
નોટિસ અપાતી નહીં હોય એવી હકિકત હોય તે પ્રસંગે
એક તરફી હુકમ કરવાનો અખત્યાર છે; અને જે પ્રસંગે
માજીસ્ટ્રેટની ખાતરી થાય તેવી બખેર મળે તે સહજે
પ્રસંગે તે બખેર ઉપરથી હુકમ કરવાનો અખત્યાર છે.

. ખુલાસો ૩ જો—કોઈ મુકરર સખસનું નામ લખીને હુકમ કરવાનો અખતાર છે અથવા કોઈ મુકરર જગાએ લોકો આવતા જતા હોય ત્યારે સઘળા લોકોને સાધારણ હુકમ કરવાનો અખતાર છે.

ખુલાસો ૪ થો—પોતાની જાતે અથવા પોતાના હોદ્દા ઉપર પોતાની અગાઉ જે અમલદાર હોય તે અમલદારે આ કલમ પ્રમાણે જે હુકમ કર્યો હોય તે હુકમ રદ કરવાનું અથવા તેમાં ફેરફાર કરવાનો અખતાર હરકોઈ માં જીજ્ઞેષ્ટને છે.

સરકાર વિરૂદ્ધ અમૃતા ગોવિંદા

તા. ૧૭ ડીસેમ્બર ૧૮૭૩

વાં ૧૦ } આરોપિતે ખુતનો ગુન્હો કર્યાથી પુનાના
પાં ૪૯૭ } શેશન જડજ વ્યારન લાર પેટે ન્યુરીની સાથે
રહી એકસી કરી આરોપિતને જન્મપર્યંત
સમુદ્રપારની શિક્ષા કરી.

તેપર આરોપિતે હાઇકોર્ટમાં અપિલ કર્યાથી ડરાબું કે—

સવાલ જવાબના રૂપમાં જે કબુલત લીધી નથી અને જેના ખરાપણા વિશે તેના ઉપર માજીસ્ટ્રેટનો શેરો નથી એવી કબુલત પુરાવામાં લેવા બદલ જો કોઈ પક્ષકારે તકરાર કરી નહોય તોપણ તે પુરાવામાં લેવા જોગ નથી. (જુઓ કી. પ્રો. કો. કા. ૪૫-૧૨૨-૨૫૬-૩૪૬ અને પુરાવાના આકૃષ્ટની કલમ ૯૧)

કોઈ ગુન્હામાં મદદ કરનાર માણસ, તે ગુન્હો થયો તે વખતે પાસે હોવાથી તે અપરાધ તેણેજ કર્યો એવું સમજી તેનાપર ઈં પીં કોં કાં ૧૧૪ પ્રમાણે તોડેમત મુકાય તો તેનું તે સાલ્વ કરવું, તે અપરાધ બનતા સુધી એક સરખુ ચાલુ રહેવું જોઈયે. આખરનું કસ થયા અગાઉ એક ક્ષણ પહેલાં જોકે તેણે પોતાનું અંગ તેમાંથી કાઢાડી લીધું હોય તો તેની મદદથી તે અપરાધ બન્યો એમ કહેવાય નહીં. એકાદ ખુત કરવામાં મેં મદદ કરી એવું કોઈ માણસ કબુલ કરતો હોય, પરંતુ તેના સોખ-

તીએ પાસેથી તે ખુન થયા અગાઉ જો તેણે તેમાંથી પોતાનું અંગ કાઢી લીધું હોય તો તેનું તે કબુલપાણું તેના સોખતિ વિરુદ્ધ પુરાવામાં લેવામાં આવનાર નથી. પછી કબુલ કરનાર માણસની તેના સોખતિને મળીને ચોકશી કરી હોય તોપણ હરકત નથી (ઈંડયાના પુરાવાના આક-ટની કલમ ૩૦

આ કામની ચોકશી જ્યુરી પાસેથી થઈ છે પણ તેમાં કેટલોક પુરાવો અગ્રાહ્ય છે તે પુરાવો ૨૬ કર્યાછતાં પણ આરોપિત અપરાધી છે એવું જ્યુરીએ ઠરાવવાને આ કામમાં બીજો પુરાવ છે એવું અમારી નજરમાં આવે છે.

માટે તોહિમત અને શિક્ષા ૨૬ કરી નવીન ચોકસી કરવાનો હુકમ કર્યો.

કી. પ્રો. કો. કા. ૧૨૨ } સરકાર વિરુદ્ધ બાઈ રતનનો
કી. પ્રો. કો. કા. ૩૪૬ } ફેસલો પાને ૫૩ મે છપાયો છે
તે નીચે છે.

પુરાવાના આકટની કા. ૯૧ સરકાર વિરુદ્ધ બાઈ રત-નનો ફેસલો પાને ૫૩ મે છપાયો છે તે નીચે છે.

ઈ. પી. કો. કા. ૧૧૪ સરકાર વિરુદ્ધ આમનો ફે-સલો પાને ૪ મે છપાયો છે તે નીચે છે.

કી. પ્રો. કો. કા. ૪૫ કોઈ માજીસ્ટ્રેટની આગળ કાંઈ કામ ચાલતાં તેની નજરમાં પુરાવો એવો જણાય કે જે ગુ-હાનો ઇનસાફ કરવાનો મને અખત્યાર નથી એવો કાંઈ ગુ-હો તોહિમતવાળા શખ્સે કર્યો છે એમ અનુમાન થઈ શકે છે.

અથવા જે ગુ-હાને માટે તોહિમતવાળા શખ્સને તેનો ઇનસાફ થવા સાર કમિટ કરવાનો મને અખત્યાર નથી એવો કાંઈ ગુ-હો તોહિમતવાળા શખ્સે કર્યો છે એવું અનુમાન પુરાવ ઉપરથી થઈ શકે છે એવું માજીસ્ટ્રેટની નજરમાં આવે તો,

તેણે તે કામ ચલાવવું બંધ રાખીને જે માજીસ્ટ્રેટના

હાથતળે પોતે હોય તે માણસેટની આગળ તે મુકદ્દમો મોકલી દેવો, અથવા અધિકાર હોય એવા જે બીજા માણસેટની પાસે તે મુકદ્દમો મોકલવાનું ડિસ્પૂઝનો માણસેટ ફરમાવે તે માણસેટની પાસે મોકલી દેવો.

જે માણસેટની પાસે તે મુકદ્દમો મોકલવામાં આવે તે માણસેટ પોતે તે મુકદ્દમાનો ધનસાફ કરવો, અથવા અધિકાર હોય એવા પોતાના હાથતળેના કોઈ અમલદારને તે મુકદ્દમો સોંપવો, અથવા બેઠેય તો તે તોહોમતવાળા સંખસને તેનો ધનસાફ થવાસાફ માણસેટ કમિટ કરવો.

એવાં કોઈપણ કામમાં તે માણસેટ અથવા ઉપર લખેલા અમલદારે પક્ષકારો તથા શહેદોની જગ્યાની લેવી; અને જાણે કોઈ બીજા કોર્ટમાં કોઈ કામ નહીં ચાલ્યું હોય એવી રીતે સર્વ પ્રકારે કામ ચલાવવું.

પણ જે માણસેટની આગળ મુકદ્દમો પહેલાં આવ્યો હોય તે માણસેટની આગળ તોહોમતવાળાનું કામ ચાલતું હોય ત્યારે તેણે યોગ્યરીતે જે વાત કહી હોય અથવા કબુલાત કરી હોય તે વાત અથવા કબુલાત, પછી જે કામ ચાલે તે સઘળાં કામમાં પુરાવામાં લેવી.

એજ આક્ટની કલમ ૨૫૬. કાયદાની બાબતની સઘળી તકરારોનો અને જે બનેલી વાતો સાબિત કરવાનો વિચાર હોય તે વાતોના સંબંધ બાબત તકરારો નિકળે તે સઘળી તકરારોનો વિશિષ્ટ કરીને ફેસલો કરવો, અને સાહેદી પુરાવો લેવા લાયક છે કે નહીં તે ફરાવવું; અથવા પક્ષકારો અથવા તેઓના મુજિબાર જે સવાલો પુછે તે પુછવા લાયક છે કે નહીં તે બાબત જે તકરારો ચાલતે ધનસાફ નિકળે તે તકરારોનો ફેસલો કરવો, અને જે શહેદી પુરાવો લેવા લાયક નહીં હોય તે બાબત પક્ષકારોએ તકરાર કરી હોય કે નહીં હોય તોપણ તે પુરાવો હાજર કરવાની મને કરવાનું પોતાની નજરમાં આવે તો તે પ્રમાણે મને કરવી, એ જડજનું કામ છે.

ધનસાફની વખતે પુરાવામાં જે દસ્તાવેજો આપ્યા

હોય તે સઘળા દરતાવેળોનો અર્થ ઠરાવવો;

કાંઈ મુકરર વાતનો પુરાવો આપવાસાંજ ને બનેલી વાતો સાબિત કરવાની જરૂર હોય તે સઘળી વાતોનો ફેસલો કરવો;

કાંઈ તકરાર પડે તેનો નિકાલ પોતે કરવા કે બન્યુરીએ કરવો તેનો ફેસલો કરવો એ જડજનું કામ છે; અને એ વાત બાબત તે ફેસલો કરશે તે આપરનો જાણવો.

સાહેદી પુરાવાનો સાર કહી સંભળાવતી વખતે પોતાની નજરમાં યોગ્ય જણાશે તો કાંઈ બનેલી વાત વિષેની તકરાર બાબત અથવા ચાલેલાં કામની સાથે જે કાયદાનો અને બનેલી વાતનો સંબંધ હોય તે એક મળીને તકરાર હોય તે તકરાર બાબત પોતાનો જે અભિપ્રાય હોય તે બન્યુરીને કેહેવાનો જડજને અભિપ્રાય છે.

પુરાવાના આકરની કલમ ૩૦—જ્યારે એકજ ગુનાને સાર એકથી વધારે સખસો ઉપર એકડી તજવીજ ચાલી હોય અને જ્યારે તે સખસો પૈકી એક જણાએ પોતાને વિશે તથા તે સખસોમાંના બીજા કોઈ સખસને વિશે કીધેલી કબુલત સાબિત થાય, ત્યારે જે સખસે તે કબુલત કીધી હોય તેની વિરૂદ્ધ, તેમજ સદરહુ બીજા સખસની વિરૂદ્ધ તે કબુલત વિચારમાં લેવાને કોર્ટ મુક્તિયાર છે.

વોલ્યુમ ૧૧ મુ.

સરકાર વિરૂદ્ધ ભવાનીશંકર વિગેરે

તા. ૧૯ ફેબ્રુઆરી ૧૮૭૪

વા૦ ૧૧ } આરોપિત ભવાનીશંકર ઉપર તેણે ખોટો
પા૦ ૩ } દરતાવેજ બનાવ્યા બદલ, તથા બનાઉ દરતાવેજ છે એવું માહિત છતાં તે ખરા માટે બદ દયાનતથી ઉપયોગમાં લાવ્યા બદલ તોહિામત છે. અને બીજા આરોપિત ઉપર બનાઉ દરતાવેજ જાણ્યા છતાં તે ખરા માટે બદ દયાનતથી ઉપયોગમાં લાવવાના

ગુરુદાને મદદ કર્યાનું અને સરકારી નોકરને જાણીબુજીને ખોટી ખબર આપ્યા વિગેરેનું તોહોમત છે. આ કામની ચોકશી અમદાવાદના આકર્ટીંગ આસીસ્ટન્ટ જડજ ને ડબલ્યુ વાકરે કરી તેમાં તેણે આરોપિતને શિક્ષા કરી. તે ઠરાવપર તોહોમતવાળાએ અપીલ કરી તેમાં ડિસ્ટ્રિક્ટ મેજિસ્ટ્રેટ જડજે ઠરાવ્યું કે—

આરોપિત ભવાનીશંકર એ, દલસુખ હરગોવીંદ નામના માણસનો મ્યાનેજર હતો, અને ખીજો તોહોમતવાળો તેમનો એક શીપાઈ હતો અને તે શીપાઈનું કામ ભવાનીશંકરના કલ્હા પ્રમાણે ચાલવાનું હતું. દલસુખરામનું કેટલાક એકુત પાસે સોંપનું લેણું હોવાથી તે લેણું વસુલ થવા માટે સને ૧૮૨૭ ના કાયદા ૧૭ પ્રમાણે મામલેતદારની મદદ મળવા સાથે તે ભવાનીશંકરે દલસુખરામના નામની સહી તેના હાથે કરી કેટલીક અરજીઓ મામલેતદારને આપી. સદરહુ સહીઓ દલસુખરામના જીવીજ હતી.

ભવાનીશંકરને મે મારા નામની સહી કરવાનો અધિકાર આપ્યો હતો. એવી જોડે દલસુખરામ જીવ્યાની આપી છે પણ પોતાના ધણીને (શેઠને) ગેરબાજબી કાયદો કરવો અને દીવાનીમાં દાવા કરવામાં જુ સ્ટાંપ જોઈએ તે સ્ટાંપનું સરકારને નુકસાન કરા મામલેતદારને ફસાવવા, એવા હેતુથી દલસુખની સહી ભવાનીશંકરે વગર અધિકારે કરીછે. માટે તોહોમત સાબિત ગણી છ છમાસની શિક્ષા કરી કરી.

આ બાબત હાઇકોર્ટને અરજ થયાથી ઠરાવ્યું કે આ કામમાં પહેલા કેદીપર જે આ ફરીયાદ થઈ તે કાંઈ બાજબી કારણ નહી છતાં થયેલીછે. અને તેનું આક્ત કાયદાની અતીશય ખેચતાણ કર્યા શિવાય ખોટા દસ્તાવેજના વર્ણન નિચે આવી શકતું નથી એમ અમને દેખાય છે.

દલસુખે અધિકાર આપ્યો હતોયા મને તેવો અધિકાર હતો એમ ભવાનીશંકરને પ્રમાણિકપણે દેખાયું હતું તે

બનાઉ દસ્તાવેજ કર્યાનો તે અપરાધી નથી. પરંતુ કેદીને તેવા અખતાર નહતો એવી જોડે કલ્પના કરીએ તો પણ તે અરજી ઉપર તેણે ઇ. પી. કો. કા. ૪૬૪ પ્રમાણે બદ-
દયાનતથી કીંવા કપટે સહી કરી ન હોય તો બનાઉ દસ્તાવેજ કર્યાનો તે અપરાધી છે એમ ઠરાવવામાં આ-
વતું નથી. એમાં મામલેતદારને ફસાવવાનો હેતુ કપટનો હતો એમ અમે માનતા નથી. સરકારવિરુદ્ધ મ્યાર્કસના કળ્યામાં જડ્ડ કેસવેલે એવું કહ્યું છે કે “કાયદા પ્રમાણે ફસાવવાનો હેતુ સાબિત થવાને તે બનાઉ દસ્તાવેજથી કોઈ માણસને નુકશાન થવાનો સંભવ હોવા જોઈએ, કીંવા તેણે પોતાની ટીકામાં અગાઉ એમ કહ્યું છે કે તે બનાઉ દસ્તાવેજ ઉપરથી કોઈ માણસ ફસાવો એટલીજ વાત બસ નથી. પણ ખરેખર તેથી કોઈને નુકશાન થવાનો સંભવ હોવા જોઈએ તો તે ગુન્હો થાય છે.”

આ કામમાં તોહિમતવાળાએ કરેલા કામથી કોઈ માણસને નુકસાન થવાનો સંભવ જણાતો નથી. માટે તોહિમત અને શિક્ષા ૨૬ કર્યાં.

ઈ. પી. કો. કા. ૪૬૪—જે માણસ નિચે પ્રમાણે કરે, તેણે લેખ બનાવ્યો એમ સમજવું.

પહેલું—જે માણસ બદદયાનતથી અથવા દગલબાજીથી કાંઈ લેખ અથવા લેખનો ભાગ બનાવે, તે ઉપર સહી કરે, મોહોર કરે, અથવા તે લખીઆપે, અથવા કોઈ લેખ લખીઆપ્યો છે એવું બતાવવાની કાંઈ નીશાણી કરે, એવા ઇરાદાથી કે જે સખસે અથવા જેના અખતારથી તે લેખ અથવા તેનો તે ભાગ બન્યો નથી, એવું તે માણસ પોતે જણાવતો હોય તે સખસે અથવા તેના અખતારથી તે લેખ અથવા તેનો તે ભાગ બન્યો છે, અથવા તેપર સહી કે મોહોર થઈ છે, અથવા તે લખી આપ્યો છે, એવા વિશ્વા-
સ ઉત્પન્ન કરેલો, અથવા જે વખતે બન્યો નથી, તેપર સહી કે મોહોર થઈ નથી, અથવા તે લખી આપ્યો નથી,

એવું તે માણસ જાણતો હોય, તે એવે વખતે તે બન્યો છે, તેપર સહી કે મોહાર થઈ છે, અથવા તે લખી આપ્યો છે, એવા વિશ્વાસ ઉત્પન્ન કરેલા; અથવા:—

બીજી—જે માણસ કાંઈ લેખ પોતે ખુદ કે બીજા કોઈ સખસે કર્યા અથવા લખી આપ્યા પછી, ચેહેરીને અથવા બીજીરીતે કાંઈ જરૂરના ભાગમાં તે લેખને કાયદેસર અખિયાર સિવાય, બદલ્યાનતથી અથવા દગલખા-જીથી ફેરવે; પછે તે ફેરવતી વખતે તે બીજા સખસ હયાત હોય કે મરી ગયો હોય તોપણ; અથવા:—

ત્રીજી—જે માણસ બદલ્યાનતથી અથવા દગલખા-જીથી, કોઈ સખસ પાસે કાંઈ લેખપર સહી કે મોહાર કરાવે, અથવા કાંઈ લેખ તે સખસ લખી આપે એમ કરે, અથવા તેની પાસે કાંઈ લેખને ફેરવાવે; એવું જાણ્યા છતાં કે, તે લેખમાં શું લખ્યું છે, અથવા હું શા ફેરફાર કર્યું. એ વાત તે સખસ દીવાનગી અથવા કેફના સખ-બથી જાણવાને શક્તિમાન નથી, અથવા તેને ફેરવ દીધો છે તે સખબથી તે વાત તે સખસ જાણતો નથી.

ખુલાસો ૧જો. કોઈ માણસ પોતાના નામની સહી કરે, તો તે પણ ખોટો લેખ બનાવવાનો ગુન્હો થઈ શકે છે. (ખારે કે પોતાના નામનો બીજા સખસ હોય તે બીજાની સહી છે એમ જાણવા કાંઈ હુંડી વગરેપર પોતે પોતાની સહી કરે તો તે પણ ગુન્હો છે)

ખુલાસો ૨જો. કોઈ માણસ કોઈ ખોટા સખસના નામથી કાંઈ ખોટો લેખ કરે, એવા ધરાદાથી કે તે લેખ કોઈ ખરા સખસે કરેલો છે એવું માનવામાં આવે, અથવા કોઈ મુવેલા સખસના નામથી કરે, એવા ધરાદાથી કે તે સખસે પોતાની હયાતીમાં તે લેખ કર્યો છે એવું માનવામાં આવે તો તે પણ ખોટા લેખ બનાવવાનો ગુન્હો થઈ શકે છે.

સરકાર વિરૂદ્ધ જીજ્ઞાસુ વળા

તા. ૧૯ ફેબ્રુઆરી ૧૯૭૪

વા૦ ૧૧ } જે કામ ન્યાયનું નથી એવા કામમાં આરો-
 પા૦ ૧૧ } પિતે જાણી બુજીને ખોટી સાહેદી આપી તે
 બદલ આરોપિતપર ઈ. પી. કો. કા. ૧૯૩
 પ્રમાણે તોહામત કરાવ્યું હતું. માટે સને ૧૯૭૩ ના સપ-
 ટેમ્બર મહીનાનું એડાજીલાનું ફાઇનલરી રીટર્ન તપાસવા
 માટે હાઇકોર્ટે મંગાવ્યું.

તે કામ તપાસી જોતાં કામની હકીકત એવી માલમ
 પડી કે મિસ્તર પ્રોપર્ટની અગાઉ એડાનો જીલ્લામાજિસ્ટ્રેટ
 મિસ્તર શેફર્ડ હતો તેણે એક મુલકી પટેલની નીમનોક કરી
 હતી. તે નિમનોકની બાબતમાં આરોપિત જીજ્ઞાસુએ
 એડાના તે વખતના જીલ્લામાજિસ્ટ્રેટ પ્રોપર્ટને અરજ
 કરી અને તે અરજમાં મિસ્તર શેફર્ડને માટે લખેલો
 મજકુર ત્રાસદાયક હતો તેથી તે અરજીનો લખનાર કોણ?
 તેનો શ્રાધ કરવા આરોપિતની શાગનપર જીબાની લીધી
 તેમાં તેણે કેટલોક કહેલો મજકુર ખોટો છે. તેથી તેનાપર
 ઈ. પી. કો. કા. ૧૯૩ પ્રમાણે કામ ચલાવી મિસ્તર ઝાંટે
 તેને શિક્ષા કરી હતી.

તેમાં હાઇકોર્ટે ઠરાવ કર્યો કે ત્રાસદાયક અરજ લ-
 ખનાર કોણ છે? એ બાબત શ્રાધ કરવામાં જે કામ મા-
 જિસ્ટ્રેટ ચલાવે તેમાં સોગન આપવાનો તે માજિસ્ટ્રેટને
 અધિકાર નથી. માટે આરોપિત એ ખોટી શક્તી આ-
 પ્પાનો યુત્તેજાર નથી તેથી તેનાપરનું તોહામત અને
 શિક્ષા રદ કર્યાં.

ઈ. પી. કો. કા. ૧૯૩—જે માણસ કોઈ ઇનસાફી
 મુકદ્દમાના કોઈપણ ભાગમાં ઈરાદાથી ખોટી સાહેદી આપે,
 અથવા કોઈ ઇનસાફી મુકદ્દમાના કોઈપણ ભાગમાં વપ-
 રાય એવા કારણસર ખોટો પુરાવા બનાવે તે માણસને
 સાતવરસની મુદત સુધીની બંધાના ગમેતે પ્રકારની કેદની

શિક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડનેપણુ લાયક થશે; તથા બીજી કોઈ બાબતમાં જે માણસ ધરાદાથી ખોટી શહેદી આપે અથવા ખોટો પુરાવો બનાવે, તે માણસને ત્રણવરસની મુદત સુધીની જેમાંના ગમેતે પ્રકારની કેદની શિક્ષા કરવામાં આવશે; અને વળી દંડને પણ લાયક થશે.

ખુલાસો ૧જો. કોઈ કોર્ટ માર્શલ અથવા મીલીટરી કોર્ટ આગરીકવેસ્ટની આગળ તજવીજ આપતી હોય, તેને ઇનસાફી મુકદ્દમો સમજવો.

ખુલાસો ૨જો. કોઈ ઇનસાફીની કોર્ટની આગળ મુકદ્દમો ચાલતા પહેલાં કાયદાએ ફરમાવેલી તજવીજ થતી હોય તેને ઇનસાફી મુકદ્દમાનો એક ભાગ સમજવો, પછી તે તજવીજ કોઈ ઇનસાફીની કોર્ટની આગળ નહિ થતી હોય તોપણ.

ખુલાસો ૩જો. કોઈ ઇનસાફીની કોર્ટે કાયદા મુજબ કોઈ તજવીજ કરવાનું ફરમાવ્યું હોય, અને તે તજવીજ કોઈ ઇનસાફીની કોર્ટના હુકમ મુજબ થતી હોય, તો તે તજવીજને ઇનસાફી મુકદ્દમાનો એક ભાગ સમજવો. પછી તે તજવીજ કોઈ ઇનસાફીની કોર્ટની આગળ નહીં થતી હોય તોપણ કોઈ જમીનની હદમુકરર કરવા સાથે એક ઇનસાફીની કોર્ટે કોઈ અમલદારને તે જગાપર મોકલ્યો હોય, તે અમલદારની આગળ થતી તજવીજમાં અસોગંદ પાઇને એવી એક વાત કહે કે જે ખોટી તે એમ જાણતો હોય, તો એ તજવીજ ઇનસાફી મુકદ્દમાનો એક ભાગ છે માટે અમે ખોટી શહેદી આપી એમ સમજવું.

સરકાર વિશ્વ દાદખસયા અને બીજા.

તા. ૧૨ ફેબ્રુઆરી ૧૮૭૪

વા૦૨૧ } આરોપિતે, એક વખારનો તે માંહેના માલ
ખ૦૧૩ } સુધાંત નાથ કરવાના હેતુએ, તે વખારપર
અહીં તેને આગ લગાડી. તેથી તેના પર ઈન્પી.

કોઠા કાઠ ૪૩૬ અન્વયે તથા કાઠ ૪૩૫ અન્વયે બિલગા-
મના શેશનજડજ સીઠ એક. એચ. શા એ કામ ચલાવીને
કા. ૪૩૬ પ્રમાણે સાત અને કાઠ ૪૩૫ પ્રમાણે ત્રણવર્ષની
કેદની શિક્ષા કરી.

આ ઠરાવપર હાઇકોર્ટનાં અપીલ થઈ તેમાં ઠરાવ
થયો કે આરોપિતે કેરું કૃત્ય અને તેનો ધરાદો એ ઉ-
પરથી નોંધયેલો એક મોટો અપરાધ થાય છે. પણ જો
તેનું તે કૃત્ય નોંધયેલો તે જે ગુનાનું સ્વરૂપ કમી રૂપનું
છે તે ગુનાના વર્ણન નિચે આવે એમ હોયતો તે આરો-
પિત અનેક ગુના બદલ શિક્ષાને પાત્ર થતો નથી.

માટે કલમ ૪૩૬ પ્રમાણેનું તોહોમત કાયમ રાખી કાઠ
૪૩૫ પ્રમાણેનું તોહોમત રદ કર્યું.

ઈં પીઠ કોઠા કાઠ ૪૩૫ જો કોઈ માણસ અગ્નીથી
અથવા અવાજ સાથે ઢુટે એવા કાંઈ પદાર્થથી બિગાડ
કરે, અને તેથી કાંઈ મિલકતને સો અથવા વધારે રૂપી-
યાની નુકશાની કરવાનો તેનો ધરાદો હોય અથવા તેથી
તેટલી નુકશાની થશે એવા સંભવછે એમ તે જાણતો
હોય તો તે માણસને સાતવરસની મુદત સુધીની જેમાંના
ગમે તે પ્રકારની કેદની શિક્ષા કરવામાં આવશે અને
વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

એજ આકટની કાઠ ૪૩૬ જો કોઈ માણસ અગ્નીથી
અથવા અવાજ સાથે ઢુટે એવા કોઈ પદાર્થથી બિગાડ
કરે અને તેથી જે ધમારત ઘણું કરીને પ્રજના ઠોકાણા
દાખલ અથવા માણસના રક્ષાના ઠોકાણા દાખલ અ-
થવા માલ ભરવાના ઠોકાણા દાખલ વપરાતો હોય એવી
કોઈ ધમારતનો નાશ કરવો એવા તેનો ધરાદો હોય અ-
થવા તેથી તેનો નાશ થશે એવા સંભવછે એમ તે જાણતો
હોય, તો તે માણસને જીવતાં સુધી સમુદ્રપારની અથવા
દશવરસની મુદત સુધીની જેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની

શિક્ષા કરવામાં આવશે અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

સરકાર વિરૂદ્ધ ખાલાજી સીતારામ.

તા. ૧૮ માર્ચ ૧૮૭૪

વા૦૧૧ } આરોપિત અને એક અનાજી પરશરામ કોઈ
પા૦૩૪ } ગામની જગત વસુલ કરવાના કામમાં વધ્યા,
તેથી તેઓએ અકુએકપર દીવાની અરજી દાખલ
દારીમાં ફરિયાદ કરી તેમાં એક બીજાએ આપેલી જુઓની
ખોટી છે એમ એકમેકનું કહેવું છે. તે પૈકી અનાજી પર-
શરામ એક પ્રસંગે ખોટી શક્ષી આપ્યા બદલ પાંચવર્ષની
કેદની શિક્ષા ભોગવી હતી અને હવે હાલ આરોપિતપર
ફોજદારીમાં કામ ચલાવવાને તે યત્ન કરે છે, તેને માટે
તેણે મંજુરી મેળવવા કેટલીક અરજીઓ કરી તેમાં તે
ફાળો નહિ. પણ આખરે સતારાના જલ્લા માજીસ્ટ્રેટે
તેને નિચે પ્રમાણે પરવાનગી લખી આપી.

ઈન્પીન્કોન્કા૦ ૧૯૩ના આધારે ખાલાજી સીતારામ
જુદી જુદી કોર્ટમાં સોગન ઉપર જુદો જુદો મજકુર
કહ્યો છે શબ્દ તેના ઉપર ફોજદારીમાં કામ ચલાવવાની
મંજુરી આપ્યું.”

આ મંજુરીના હુકમપર આરોપિતે હાઈકોર્ટને તેનો
અસાધારણ અધિકાર ચલાવવા અરજ કર્યાથી હાઈકોર્ટે
ઠરાવ્યું કે એકાદ માજીસ્ટ્રેટની કોર્ટમાં કિંવા એકાદ સ-
બારડીનેટ જજની કોર્ટમાં ખોટો મજકુર કહ્યા બદલ
કોઈ માણસ ઉપર આરોપ આણવાનો ધરાદો હોય તે
પ્રત્યેક બાબતમાં ફોજદારીમાં કામ ચલાવવા વિશે યોગ્ય
મંજુરી લેવી જોઈએ. કી૦ પ્રી૦ કો૦ કા૦ ૪૭૦ પ્રમાણે
ફોજદારીમાં કામ ચલાવવાની મંજુરી આપવાની તેમાં
જે ખોટો મજકુર કહ્યો તે મજકુર જે કોર્ટમાં ખોટો કહ્યો
હોય તે અને જે પ્રસંગે કહ્યો હોય તે કોર્ટનું નામ અને
પ્રસંગ એવું લખવું જોઈએ.

આ મંજુરીમાં તેમ લખ્યું નથી માટે મંજુરી ૨૬

કરીએ છોએ.

૪૦ પી૦ કો. કા. ૧૯૩—સરકારે વિરૂદ્ધ જીજ્ઞાસા વળ-
નો ફસલો પાને ૭૧ મે છપાયો છે તે નિચે જુઓ,

કી૦ પ્રો૦ કો૦ કા. ૪૭૦. ૪૯૭. ૪૯૮, અને ૪૯૯
મી કલમમાં કહેલી મંજૂરિય- મોક્ષમ રીતે આપ-
વાનો છે, ખાસિયાર છે અને તેમાં તોહોમતવાળા શખસનું
નામ લખવાની જરૂર નથી.

સદરહુ પ્રકારની મંજૂરિયત કોઈ પણ વખતે આપી
શકાય અને ઉપરની છેલી ત્રણ કલમો મધ્યેની કોઈ
પણ એક કલમ પ્રમાણે મંજૂરિયત આપી હશે તે બાકી
રહેલી બે કલમોમાંની કોઈ પણ કલમ લાગુ હોય એવા
ગુન્હો બન્યો છે એવું હકીકત ઉપરથી જણાય; તો તોહો-
મત ફરવવાને તે ગુન્હાનું તોહોમત મુકવાને કોર્ટને પુરો
આધાર છે એવું સમજવું.

ખુલાસો—આ બાબ પ્રમાણે કામ બન્યું હોય તેમાં
સરકારી નોકરનો અથવા કોર્ટનો રીપોર્ટ અથવા અરજી
હોય તે બરાબર ફરિયાદ છે એવું સમજવું.

એજ આકટની કા૦ ૪૯૭. હિંદુસ્થાનના ફોજદારી કા-
યદાના ૧૦મા બાબમાં કહેલા જે ગુન્હાઓને આ આ-
કટની ૪૩૫-૩૬મી કલમ લાગુ નહીં હોય એવા કોઈપણ
ગુન્હાની ફરિયાદી કોઈ પણ ફોજદારી કોર્ટમાં સાંભળવી
નહીં; પણ જેનું લાગતું વળગતું હોય તે સરકારી નોકર
અથવા તેનો ઉપરી અમલદાર મંજૂરિયત આપે અ-
થવા ફરિયાદ કરે તો તે ગુન્હાની ફરિયાદ કોઈ પણ ફો-
જદારી કોર્ટે સાંભળવી.

આ કલમમાં લખેલી મના હિંદુસ્થાનના ફોજદારી
કાયદાની ૧૮૯મી તથા ૧૯૦મી કલમોમાં બદલા કરેલા
ગુન્હાઓને લાગુ નથી.

એજ આકટની ક૦ ૪૯૭. હિંદુસ્થાનના ફોજદારી કા-
યદાની કલમ ૧૯૩, (કોઈ ઇનસાફી કામમાં ખોટી શક્તિ

દી આપવી અથવા ખોટો પુરાવો બનાવવો; કે બીજા કોઈ કામમાં તેમ કરવું) ૧૯૪, (દેહાંત શિક્ષા જોગ ગુન્હો કોઈની ઉપર સાબિત કરવાના ધરાદાયી ખોટી શહેદી આપવી અથવા ખોટો પુરાવો બનાવવો; અગર તેમ કરવાથી કોઈ બે ગુન્હા સંપત્તિની ઉપર ગુન્હો સાબિત થઈને તેનો જીવ લેવામાં આવે તો.) ૧૯૫, (સમુદ્રપારની અથવા ૭ વર્ષ કરતાં વધારે કેદની શિક્ષા થઈ શકે એ એવો ગુન્હો કોઈની ઉપર સાબિત કરાવવાના ધરાદાયી ખોટી શહેદી આપવી અથવા ખોટો પુરાવો બનાવવો) ૧૯૬, (કોઈ ઇનસાફી કામમાં બનાવટી અથવા ખોટો જાણેલો પુરાવો વાપરવો.) ૧૯૬, (કાયદા પ્રમાણે પુરાવામાં લઈ શકાય એવા કોષ્ટએ કરારમાં લખેલી ખોટી કેફિયત ૨૦૦, એવા કોઈ ખોટો જાણેલો એ કરાર ખરાની માફક વાપરવો) ૨૦૫, (કોઈ દિવાની કે ફોજદારી મુકદ્દમા મધે કાંઈ કામ કરવા સારૂ અથવા જામિન થવા સારૂ ખોટો વેશ લીધો) ૨૦૬, (કાંઈ મિલકત સરકારે જપ્ત થતી અથવા શિક્ષાના હુકમથી દંડમાં વસુલ થતી અથવા હુકમનામું બજાવવામાં લેવાતી અટકાવવા સારૂ તે મિલકત દગલખાજીથી ખસેડવી અથવા છુપાવવી વગેરે) ૨૦૭, (કાંઈ મિલકત સરકારે જપ્ત થતી, અથવા શિક્ષાના હુકમથી દંડમાં વસુલ થતી, અથવા હુકમનામું બજાવવામાં લેવાતી, અટકાવવા સારૂ દગલખાજીથી તે મિલકતપર હક નહીં છતાં દાવો કરવો, અથવા તેહેના કાંઈ હક ખાખતે ડગાઈ કરવી.) ૨૦૮, (જે રકમ લેહેણી નથી તેને સારૂ દગલખાજીથી હુકમનામું થવા દેવું, અથવા હુકમનામું પૂરું થયા પછી તે બજાવવા દેવું) ૨૦૯, (કોઈ ઇનસાફી કેસમાં ખોટો દાવો કરવો, ૨૧૦, જે રકમ લેણી નહીં હોય તેનેસારૂ દગલખાજીથી હુકમનામું કરાવી લેવું, અથવા હુકમનામું પૂરું થયાપછી તે બજાવવાવું, ૨૧૧, (નુકશાન કરવાના ધરાદાયી ગુન્હાનું ખેતું તોહિમત મુકવું; અગર ગુન્હાનું તોહિમત મુક્યું હોય તે

ગુજરાત દેહાંત શિક્ષા નોંઝ અથવા જીવતા મુખી સમુદ્રપારની શિક્ષા નોંઝ, અથવા ૭ વર્ષ કે તેથી વધારે કેદની શિક્ષા નોંઝ હોય તો) અથવા ૨૨૮, (કોઈ સરકારી નોકર કાંઈ ઇનસાફી મુકદ્દમાના કોઈપણ ભાગમાં એકા છતાં તેહેનું ઈરાદાથી અપમાન કરવું, અથવા તેને હરકત કરવી) મી કલમમાં ખ્યાન કરેલા સરકારી ઇનસાફીની વિરુદ્ધ કાંઈ ગુજો. અગર કોઈ દિવાની કે ફોજદારી કોર્ટની આગળ અથવા તેની વિરુદ્ધ કરવામાં આવ્યો હોય, તો તે ગુજરાતી ફરિયાદ ફોજદારી કોર્ટમાં સાંભળવી નહીં, પણ જે દિવાની અથવા ફોજદારી કોર્ટની આગળ અથવા વિરુદ્ધ તે ગુજો કરવામાં આવ્યો હોય તે ફોજદારી કે દિવાની કોર્ટની મંજૂરીયત હોય, અથવા તે કોર્ટ જોને તાબે હોય તેવી કોઈ બીજી કોર્ટની મંજૂરીયત હોય તો તે ફરિયાદ સાંભળવી.

એજ આક્ટની કા. ૪૬૯ હિંદુસ્થાનના ફોજદારી કાયદાની કલમ ૪૬૩, (ખોટો લેખ બનાવવાનો ગુજો.) ૪૭૩, (જાણી બુજીને બનાવટનો લેખ ખરી દાખલ વાપરવો; અગર તે ખોટો બનાવવાના લેખ ઈંડ્યા સરકારની પ્રામીસરી નોટ હોયતો.) ૪૭૫, હિંદુસ્થાનના ફોજદારી કાયદાની ૪૬૭મી કલમમાં લખેલા પ્રકારના લેખોનું ખરાપણું દેખાડવાસારે વપરાતી હોય તેવી કોઈ મુદ્રા અથવા નિશાણી ખોટી બનાવવી, અથવા ખોટી નિશાણી કરેલો પદાર્થ કબજામાં રાખવો.) અથવા ૪૭૬ (હિંદુસ્થાનના ફોજદારી કાયદાની ૪૬૭મી કલમમાં લખેલા પ્રકારથી જુદા પ્રકારના લેખનું ખરાપણું દેખાડવાસારે વપરાતી હોય એવી કાંઈ મુદ્રા અથવા નિશાણી ખોટી બનાવવી, અથવા ખોટી નિશાણી કરેલો પદાર્થ કબજામાં રાખવો) મોમાં ખ્યાન કરેલા લેખો સંબંધી કોઈ ગુજરાતી ફરિયાદ, જો તે લેખો કોઈ દિવાની અથવા ફોજદારી કોર્ટ મહેનાં કોઈ કામ મધ્યે પુરાવામાં આપવામાં આવ્યા હોયતો, તે કામ મધ્યેના કોઈ પક્ષકારની ઉપર કોઈપણ ફોજદારી

કોર્ટ મધ્યે સાંભળવી નહીં, પણ જે કોર્ટમાં તે લેખ પુરાવામાં આપ્યો હોય તે કોર્ટની મંજૂરિયત હોય અથવા તે કોર્ટ જેને તામ્હે હોય એવી કોઈ બીજી કોર્ટની મંજૂરિયત હોય, તો તે ફરિયાદ સાંભળવી.

સરકાર વિરુદ્ધ પરભુદાસ અંબારામ અને બીજા.

તા. ૨ જી જાન્યુઆરી ૧૮૭૪

વા. ૧૧ ૨ નંબર એકના આરોપિત પરભુદાસ ઉપર પા. ૬૦ ૧ તેણે ફકીરચંદ નામના માણસના નામની એક વાયદાચીઠી બનાવટ કર્યા બદલ અને બીજા ચારપર તેને મદદ કર્યા બદલ તોહોમત મુકવામાં આણું હતું. તેની ચોકચી અમદાવાદના શેશન જડજ ન્યુનહામિ કરી અને પ્રત્યેક જણને સાત સાત વર્ષની સજા મજૂરીની કેદની શિક્ષા કરી.

આ ઠરાવપર કેદીઓએ હાથકોર્ટમાં અપીલ કર્યાથી તે કોર્ટે ઠરાવું કે જે દસ્તાવેજ સ્પષ્ટ બનાઉ હતા, કીંવા બનાઉ કરવા વાસ્તે કાગળ તૈયાર રાખ્યા હતા એવા જે કેટલાક કાગળો કેદી પાસેથી મળ્યા તે પુરાવા માટે શેશન જડજને લેવા નહોતા કેમકે પુરાવાના આકટની કા. ૪૩ અને ૧૫૩ જોતાં કોઈ માણસ અમુક એક વાયદાચીઠી બનાવી કરીએ એવા બીજા ઉપર આરોપ રાખે અને એક પણ વાયદાચીઠી પોતે કદી કોઈને કરી આપી નથી એવું કહેતો જે વાયદાચીઠી બનાવી કર્યા બદલ તેનું કહેવું છે તે વાયદાચીઠી સરખીજ બીજી એક વાયદાચીઠી તેણે લખી આપી હતી એ વિશેનો પુરાવો અગ્રાહ્ય થશે. અને તે વાયદાચીઠી ઉપરથી થયેલો ફેસલો પણ પુરાવામાં ગ્રાહ્ય કરવામાં આવનાર નથી.

ઉપર કહેલા મુદ્દાનો નિકાલ ઈંગ્લાંડમાં ગ્રીફીન્સ વિરુદ્ધ પેનીના મુકદ્દમામાં થયો છે. તે કામમાં પ્રા. ૦ ની એવા જવાબ હતો કે હુંડી શીકાર્યા બદલનો જે મારા નામનો હુંડીપર શેરો છે તે બનાઉ છે અને તે કામમાં તેણે એવાજ

પ્રકારે જે કેટલીક હુંડીઓ બનાઉ કરેલી વાદીના કબજામાંથી મળી હતી તે પુરાવામાં આપી; તે પુરાવા લોહ ઉત્તમને નાકબુલ કર્યા. અને એવું ઠરાવ્યું કે બનાઉ દસ્તાવેજ કરવાના ગુનાની બાબતમાં એવા પ્રકારનો પુરાવા તદ્દન અગ્રાહ્ય છે એ ખુલ્લું છે. એવા પ્રકારનો પુરાવા ગ્રાહ્ય કરવાને સમર્થ ઇંગ્લેન્ડ કાયદામાં જેવા ઠરાવ છે તેથી ઇંગ્લાન્ડના પુરાવાના આકટમાં જમ્સની ઠરાવ નથી. ઇંગ્લાન્ડના પુરાવાના આકટ ઉપરથી અગાઉનો અપરાધ સ્થાપન માત્ર લાગુ વાત છે પરંતુ તેવું અંગરેજી કાયદા ઉપરથી થતું નથી.

સદરહુ આરોપિત માણસના ધરમાંથી જે કાગળો મળ્યા છે તે કાગળના સ્વરૂપ ઉપરથી જોતાં એ લોકોના બ્યવહાર વિશે અતિશય સંશય ઉત્પન્ન થાય છે, કેમકે તેઓના કબજામાંથી મળેલા કાગળો પૈકી કેટલાક કોરા સ્ટાંપ જુદા લોકોના નામના ખરીદ કરેલા છે, બીજા કેટલાક આ કરજદારે સહી કરેલા દસ્તાવેજ છે પણ તેના પર શાક્ષી કરેલી નથી, વળી કેટલાક કોરા કાગળો પર કલ્પિત કરજદારોની સહી કરેલી હતી. સદરહુ કાગળો વિષે બીલકુલ ખુલાસો કેદીઓએ કર્યો નથી અને હાલ જે ખત બનાઉ કર્યો બદલ તકરાર છે તે ખત બનાઉ છે એવું જોડે સાબિત નથી તોપણ ઉપરની વાતથી કોર્ટના મનમાં શંકા આવ્યાથી કેદીને સજા કરી તેથી તેના ટેકામાં વિદ્વાન લીગલ રીઝમ્પ્લનસરે એવી તકરાર કરી છે કે “કેદીના ધરમાં ધર ફોડવાનાં હથિયાર જડ્યાથી ધર ફોડવાનો અપરાધ કર્યા બદલની સાબિતી કરવાને જે કારણથી હથિયાર પુરાવામાં ગ્રાહ્ય થાય છે તેજ કારણ ઉપરથી સદરહુ પુરાવા પણ લાગુ થાય છે.” પરંતુ હથિયારોનો જે પુરાવો ગ્રાહ્ય કરવામાં આવે છે તે ધર ફોડવાની વાત સાબિત કરવા વાસ્તે નહીં છતાં ધર ફોડવાનો પુરાવો બીજા પ્રકારે થયા છતાં તે ફોડવાનો અપરાધ કેદીએ કર્યો છે એમ સાબિત કરવા વાસ્તે તે પુરાવો ગ્રાહ્ય કરવામાં આવે

છે. હાલના આ કામમાં તો બનાઉ દસ્તાવેજ થયેછે એ વાત સાબિત કરવા વાસ્તે બનાઉ દસ્તાવેજ કરવાનાં હથિયાર કેદી પાસે હોવાની વાત પુરાવામાં લીધેલી છે.

પરંતુ એવા જે અયોગ્ય પ્રકારે પુરાવો લીધેલો છે તે જો કે એક બાજુએ મુકીએ તો પણ કેદીપર થયેલો અપરાધ કાયમ રાખવાને બીજો પુરાવો પુષ્કળ છે. ફરિયાદી તરફના ઘણા પુરાવા ઉપર ઘેસન જડને અને આસેસરે બરોસો રાખ્યો છે એવા પ્રકારનો પુરાવો હમીસ બનાઉ કરેલો હોય છે એટલાજ કારણ ઉપરથી કનિષ્ઠ કોર્ટનો ઠરાવ રદ કરીએ તો ન્યાય ધાય નહીં. નંબર ૩ના કેદીતે ફરિયાદીએ લખી આપેલા ખત બદલનો પુરાવ બરસો રાખવા જોગ નથી. સખબ તે જો પુરાવામાં ગ્રાહ્ય કર્યો તો તે ઉપરથી ફરિયાદી તરફનો પુરાવો રદ થઈ શકતો નથી એવા અમારો અભિપ્રાય છે માટે તોહોમત અને શિક્ષા કાયમ રાખ્યાં.

પુરાવાના આકટ (સન ૧૮૭૨નો ૧ લો) ની કા. ૪૩-કલમ ૪૦-૪૧-૪૨ માં જણાવેલા છે તે શિવાયના બીજા ફેસલા, હુકમ, કીંવા હુકમનામાં થયાં છેકે નહીં એ મુદ્દાની હકિકત ન હોય, કીંવા આ કાયદાના બીજા કોઈ ઠરાવ મુજબ તે લગતી હકીકત ન હોય, તો તેવા ફેસલા કીંવા હુકમ કીંવા હુકમનામાં ગેર લગતાં છે એમ સમજવું.

એજ આકટનો કા. ૪૦. કોઈ કોર્ટે કોઈએક દાવાની ફરિયાદી સાંભળવી કે નહીં, કીંવા કોઈએક તજવીજ ચલાવવી કે નહીં, એવી જ્યારે તકરાર હોય ત્યારે, જે ફેસલો કીંવા હુકમનામુ થયાનાં કારણને લીધે સદરહુ ફરિયાદી સાંભળવાને કીંવા સદરહુ તજવીજ ચલાવવાને કાયદાથી કોર્ટેન અટકાવ પહોંચતો હોય, તે ફેસલો કીંવા હુકમ કીંવા હુકમનામુ થયું છે, એ વાત લગતી હકીકત છે.

એજ આકટની કા. ૪૧. કોઈ કાયદેસર સંબંધ કોઈ સખસને છે કીંવા નથી અથવા કોઈ સખસનો કોઈ અમુક

વસ્તુ ઉપર હક છે કીંવા નથી, એ વાત જ્યારે લગતી હોય, ત્યારે પ્રોત્તે સંબંધીના, કીંવા લગ્ન સંબંધીના, કીંવા સમુદ્ર ઉપરનાં, કીંવા નાદારી સંબંધીના, પોતાના અધિકારનો અમલ ચલાવતાં કોઈ અધિકારવાળી કોરેટ આપરી ફેસલો કીંવા હુકમ કીંવા હુકમનામુ કર્યું હોય, અને તે ઉપરથી સદરહુ કાયદેસર સંબંધ કોઈ સખસને આપ્યો હોય અથવા તેની પાસેથી છીનવી લીધો અથવા કોઈ સખસનો એવા સંબંધ ઉપર હક છે એમ ઠરાવ્યું હોય, અથવા સદરહુ અમુક વસ્તુ ઉપર સદરહુ સખસનો હક છે એમ ઠરાવ્યું હોય અને તે હક કોઈ બીજા અમુક માત્ર એકજ સખસના દાવા વિરુદ્ધ તે સખસને છે એમ ન ઠેરવતાં હક મજબૂર સ્વતંત્ર પુરો તે સખસનો છે એમ ઠરાવ કર્યો હોય, તો તે ફેસલો, કીંવા હુકમ, કીંવા હુકમ નામુ, લગતાં છે એમ સમજવું.

જ્યારે સદરહુ ફેસલો કીંવા હુકમ કીંવા હુકમનામુ અમલમાં આવ્યું ત્યારે તે ઉપરથી આપેલો સદરહુ કાયદેસર સંબંધ ઉત્પન્ન થયો એ હકીકતની,

તથા જે કાયદેસર સંબંધ ઉપર સદરહુ કોઈ સખસનો હક તે ફેસલામાં અથવા હુકમમાં, અથવા હુકમનામામાં ઠેરવ્યો હોય, તે હક જે વખતે તે સખસને વિશે ઉત્પન્ન થયાનું ફેસલા કીંવા હુકમ કીંવા હુકમનામાં મજબૂરમાં ફરમાવ્યું હોય, તે વખતે હક મજબૂર સખસ મજબૂરને વિશે ઉત્પન્ન થયો એ હકીકતની,

તથા સદરહુ સખસ પાસેથી જે કાયદેસર સંબંધ છીનવી લેવામાં આવ્યો હોય તે સંબંધ જે વખતથી બંધ થયાનું ફેસલા કીંવા હુકમ કીંવા હુકમનામા મજબૂરમાં ફરમાવ્યું હોય, તે વખતે તે સંબંધ થયો અથવા થવો જોઈએ એ હકીકતની,

તથા કોઈ સખસનો હક જે વસ્તુ ઉપર સદરહુ ફેસલામાં કીંવા હુકમ કીંવા હુકમનામામાં ઠરાવવામાં આવ્યો હોય,

તે વસ્તુ જે વખતે તે સખસની થવાનું ફેસલા કીંવા હુકમ કીંવા હુકમનામા મજકુરમાં કરાવવામાં આવ્યું હોય, તે વખતે તે વસ્તુ તેની યદ અથવા યતી જોઈએ એ હકીકતની,

સરહ ફેસલો કીંવા હુકમ કીંવા હુકમનામુ નિર્ણયકારક સાબિતો છે.

એજ આક્ટની કલમ ૪૨ કલમ એકતાલીસમાં ખતાબ્યા છે તે શિવાયના ફેસલા, હુકમ, કીંવા હુકમનામામાં જો ચાલતી ચોકસીને લગતી સાર્વજનિક પ્રકારની ખાખત સંબંધી હોય, તો તે ફેસલા, હુકમ, કીંવા હુકમનામાં લગતાં છે એમ સમજવું; પરંતુ તેવા ફેસલા, હુકમ, કીંવા હુકમનામાં, તેમાં લખેલા મજકુરના નિર્ણયકારક સાબિતો છે એમ સમજવું નહીં.

એજ આક્ટ કલમ ૧૫૩ જ્યારે કોઈ સાહેબને હરકાંઈ સવાલ પૂછ્યો હોય તથા તેનો તેણે જવાબ આપ્યો હોય, તે ઉપરથી તેના ચાલ ચલણને હાનિ પહોંચ્યાથી તેના ઉપરનો બરોસો ખખજો થાય એટલેજ માત્ર સવાલ મજકુર થતી તજવીજમાં લગતો હોય, ત્યારે તે સાહેબને ખોટો પાડવા સાર કાંઈપણ પુરાવો આપવો નહીં. પણ તેણે જો ખોટો જવાબ દીધો હોય તો તેના ઉપર પાછળથી ખોટી સાહેદી આપવાનું તોહામત મુકી શકાય છે.

અપવાદ ૧ જો.—કોઈ સાહેબને એવો સવાલ પૂછ્યો હોય કે તમારા ઉપર પેસ્તર કાંઈ ગુન્હો સાબિત થયો છે કે નહીં, અને તેના જવાબમાં તે ના કહે તો પેસ્તર ગુન્હો સાબિત થયાની વાતનો પુરાવો આપી શકાય છે.

અપવાદ ૨ જો.—કોઈ સાહેબના નિષપક્ષપાતીપણાને દોષ પોંદોંચે એવો હરકોઈ સવાલ તે સાહેબને પૂછવામાં આવે, અને તેના જવાબમાં જે હકીકત સુચવી હોય તેનો તે ધનકાર કરે તો તેને ખોટો પાડી શકાય છે.

સરકાર વિરૂદ્ધ ગુલાબદાસ કુબેરદાસ.

તારીખ ૧૧ ફેબ્રુઆરી ૧૮૭૪.

વા. ૧૧ } સને ૧૮૭૩ ના સપ્ટેમ્બર માસમાં અમ-
પા. ૯૮ } દાવાદના સેસન જડજ મીં બેલવીલ સર-
કાર વિરૂદ્ધ ગોવિંદ નરસીના કામનો ફેસલો
કર્યો. તે કામમાં આરોપિતે ખાટી સાહેદી આપી એવા
તેનાપર આરોપ મુકવામાં આવ્યો હતો. સદર્દુ આર્જને
માટે આરોપિતની પહેલાં માજીસ્ટ્રેટ તપાસ કરી અને
તેનાપરનું તે આર્જ કહાડી નાખવામાં આવ્યું હતું; પરંતુ
તેને કમીટ કરી મોકલવા એમ પાછળથી સેસન જડજે
હુકમ કર્યો હતો.

સદર્દુ હુકમને આધારે આ કામ કમીટ થયું તેમાં અ-
મદાવાદના આસીસ્ટન્ટ જડજ જ. ડબ્લ્યુ. વાકરે તેનાપર
અપરાધ ઠરાવી તેને ત્રણ વર્ષની સખત મજુરીની
કેદની શિક્ષા કરી.

આ ઉપરથી કેદીએ હાઇકોર્ટમાં પોતાનો અસાધારણ
અધિકાર ચલાવવા અરજ કરી એવાં કારણથી કે આ
કામ સેસનથી તબવીજ કરાય તેવું નથી, તો સેસન જડ-
જને આ કામ કમીટ કરવાનો હુકમ કરવાને અધિકાર
નહોતો; તેમજ આસીસ્ટન્ટ સેસન જડજ, એ સેસન જડજની
કોર્ટનો એક ભાગ છે, માટે સેસન જડજની રૂબરૂ કરેલા
અપમાનના ગુનાને માટે આસીસ્ટન્ટ સેસન જડજ કામ
ચલાવી શકે નહીં.

તેથી નામદાર હાઇકોર્ટે ઠરાવ્યું કે ફી. ૦ પ્રો. ૦ કોડ કલમ
૪ ના અર્થ પ્રમાણે “સેસનનો કજીઓ” એટલે માત્ર
સેસન જડજે જોક્સી કરવા જોગ કજીઓ એમ નથી;
પણ જ કજીઆનો ઈનસાફ સેસન કોર્ટથી કીંવા ડિસ્ટ્રિક્ટ
માજીસ્ટ્રેટથી તપાસ થઈ શકે એવા હોય તેનો પણ
તેમાં સમાવેશ છે.

તેમજ ફી. ૦ પ્રો. ૦ કોડ કલમ ૪૭૩ ના કારણ માટે આ-

સીસ્ટન સેસન જડજની કોર્ટ એ સેસન જડજની કોર્ટથી જુદી છે. સખખ સેસન જડજના અધિકારનો અપમાન કર્યાનો ગુન્હો થયો હોય તો તે આસીસ્ટન્ટ સેસન જડજે ચોકસી કરવા જોગ ગુન્હો છે માટે અરજી નામંજુર કરી.

ફી.પ્રો.કો. કલમ ૪ “સેસન મુકદ્દમો એટલે કળયો” એટલે જે મુકદ્દમાઓનો ધનસાફ સેસન કોર્ટથી થઈ શકે એવું આ આક્ટને જોડેલાં ચોથાં પરિશિષ્ટના ૭ મા આસનમાં લખેલું છે તે સઘળા મુકદ્દમા, અને માજીસ્ટ્રેટ પોતે ધનસાફ કર્યા હોય તો ચાલતે તેવા જે મુકદ્દમા માજીસ્ટ્રેટ સેસનકોર્ટમાં કમીટ કરે છે, તે સઘળા મુકદ્દમા જાણવા, અને તે શબ્દોમાં તે સઘળા મુકદ્દમાઓને સમાવેશ થાય છે એવું સમજવું.

વિશિષ્ટ કાયદામાં અને સ્થાનિક કાયદામાં ઠરાવેલા ગુન્હાને પ્રસંગે “શેશનન્મે મુકદ્દમો” એટલે જે મુકદ્દમાઓનો ધનસાફ શેશન કોર્ટથી થઈ શકે અથવા માજીસ્ટ્રેટ પોતે ધનસાફ કર્યા હોય તો ચાલતે તેવા જે મુકદ્દમા માજીસ્ટ્રેટ શેશન કોર્ટમાં કમીટ કરે છે તે સઘળા મુકદ્દમા જાણવા.

એજ આક્ટની કલમ ૪૭૩ સરકાર ટ્રિસ્ટ નવરનમેગ ફુલામેગનો ફેસલો પાને ૪૮ એ છપાયો છે તે નિચે જુઓ.

નારાયણ મોરેશ્વર પેંડરેની બાબતમાં.

તા. ૧૮ મારચ સને ૧૮૭૪.

વા. ૧૧ } એક નારાયણ જગનનાથ બીડે નામના
વા. ૧૦૨ } માણસે ન્યાયના કામમાં ખાટી શહેદી

આપી એવા તેના પર ફરિયાદીએ આરોપ મુક્યો. અને પોતાની તરફથી તે કામ ચલાવવા માટે મીસ્ટર લીધ નામના બારીસ્ટરને નિમ્નો. બારીસ્ટરને તે કામ ચલાવવા સાર જુદા માજીસ્ટ્રેટ પાસેથી અધિકાર મળ્યો નથી, એ કારણસર તે બારીસ્ટરને હાજર થઈ બોલવાની પરવાનગી આપવાને શેશન જડજે ના કબુલ

કર્ચું તેથી ફરિયાદીએ હાઇકોર્ટને અરજ કરી તેમાં ઠરાવ કર્યો કે,

પોતાના કળ્યાનું કામ પ્રોસીયુટરથી ચલાવવાની ફરિયાદીને કી૦ પ્રો૦ કોડ કલમ ૫૬ પ્રમાણે પરવાનગી મળી હોય કીંવા નહીં; તોપણ પોતાના વકીલને કળ્યા સમજાવી આપવાનો તેને હક છે. અને તેમ થયું એટલે હાઇકોર્ટના રૂલના નંબર ૭ આપટર ૧૧ પ્રમાણે કોર્ટમાં હાજર થવાનો હક તેને મળવો જોઈએ અને પછી તે વકીલની મદદ લેવાને કલમ ૬૦ ઉપરથી પબ્લિક પ્રોસીયુટરને અધિકાર છે.

કી૦ પ્રો૦ કોડ કલમ ૨૩૫ એ કલમ ૫૬ અને ૬૦ ની સાથે વાંચી તેથી એમ જણાય છે કે શેશન કોર્ટની રૂબરૂ કોર્ટ કામનો ઇનસાફ થાય તે પ્રત્યેક કામ કલમ ૬૦ નિયમે આવે છે એટલે કોઈ માણસે ખાનગી રીતે એકાદ વકીલ નિમ્ણા છતાં તેની મોકરીનો ફાયદો પબ્લિક પ્રોસીયુટરે હમેશાં લેવો જોઈએ. અને તેવું કર્યું એટલે તે કામની બવરયા કરવાનો તેનો હક, તે નહીં જોવા થતો નથી.

અને એકવાર કૌન્સિલની મદદ લેવાને કલ્પક કર્યું એટલે જ વખતે પબ્લિક પ્રોસીયુટરને પોતાની તરફના મજકુરનો શારાંશ કહેવાનો અને પ્રતિઉત્તર આપવાનો પ્રસંગ આવે તે વખતે વકીલની મદદ છોડી દેવાતી નથી. એ બાબતને કલમ ૨૫૧ અને ૨૫૨ લાગુ છે.

કી. પ્રો. કો. કા. ૫૬ કોર્ટ મુકદ્દમાની શેશન કોર્ટના કરતાં નિયેના દરજ્જાની કોર્ટ કોર્ટ ચોકસી અથવા ઇનસાફ કરતી હોય તે કોર્ટ દરકોર્ટ માણસને પ્રોસીયુટર દાખલ તે મુકદ્દમાનું કામ ચલાવવાની પરવાનગી આપવાને મુખ્યત્વાર છે. પણ તેવી પરવાનગી વગર તે પ્રમાણે કરવાનો કોઈ માણસને હક નથી. જો માણસને ફરિયાદનું કામ ચલાવવાની પરવાનગી આપી હશે તે માણસને તે કામ

પોતાની જાતે અથવા કૌંસેલની (એટલે ખારિયટર વકીલની) મારફતે ચલાવવાનો અખતાર છે.

એજ આકટની કા. ૧૦ પોતાને સોંપેલા હરકોઈ મુકદમાની ચોકસીનું અથવા ઇનસાફનું અથવા અપીલનું કામ જે કોર્ટમાં ચાલુ હોય તે સઘળી કોર્ટમાં લખેલાં મુખત્યારનામાં વગર હાજર થઈને બોલવાનો પબ્લિક પ્રોસિયુટરને અખતાર છે. અને પબ્લિક પ્રોસિયુટરને સ્વાધીન કરેલા હરકોઈ મુકદમામાં કોઈ માણસની ઉપર ફરિયાદ ચલાવવાનું કોઈ ખારિયટરને અથવા અટર્નીને અથવા વકીલને કોઈ માણસ કેહે, તો તે મુકદમાનું કામ ચલાવવાનો બંદોબસ્ત પબ્લિક પ્રોસિયુટરે રાખવો, અને તે માણસે પબ્લિક પ્રોસિયુટરના હુકમ પ્રમાણે ચાલવું.

એજ આકટની કા. ૨૩૫ શેથન કોર્ટની આગળ જેને ઇનસાફ થાય તેમાં ફરિયાદીનું કામ પબ્લિક પ્રોસિયુટરે અથવા સરકારી વકીલ કે બીજા કોઈ અમલદારને ફરિયાદીનું કામ ચલાવવા સારૂ ડિસ્ટ્રિક્ટનો માજિસ્ટ્રેટ ખસુસ કરીને અધિકાર આપે તેણે ચલાવવું.

એજ આકટ કા. ૨૫૨ ફરિયાદનું કામ ચલાવનારની તરફના સાહેબોની અને તોહિમતવાળાની જખાની સેવાનું કામ પુરૂં થયા પછી તોહિમતવાળાને પુછવું કે તારે કાંઈ સાહેબો બોલાવવા છે કે નહીં? તે કહેશે કે મ્હારે કાંઈ બોલાવવા નથી તો મુકદમાનું કામ ચલાવનારો પોતાની તરફના મજદૂરનો સાર કહી સંબળાવવાને મુખત્યાર છે. પછી કોર્ટની નજરમાં આવશે કે આગળ કામ ચલાવવાનું કારણ નથી, તો આસેસરોલઈને જે મુકદમાનો ઇનસાફ કર્યો હોય તે મુકદમામાં તોહિમતવાળા સખસે ગુન્હે કર્યો નથી એવા ઠરાવ દફતરમાં લખવાનો કોર્ટે અખતાર છે; અથવા જ્યૂરીથી મુકદમાના ઇનસાફ કર્યો હોય, તો તે મુકદમામાં તોહિમતવાળા સખસે ગુન્હે કર્યો નથી એવા ઠરાવ કરવાનું જ્યૂરીને કહેવાનો કોર્ટે અખતાર છે.

કોર્ટની નજરમાં આવશે કે મુકદ્દમાનું કામ આગળ ચલાવવાના કારણ છે, તો તોહિમતવાળા સખસને જવાબ કરવાનાં કારણો કહેવાનું તથા પોતાના શહેદો રજુ કરવાનું કોરટે ફરમાવ્યું.

પછી તોહિમતવાળા સખસને અથવા તેના કૌન્સેલને (એટલે વકીલ, બારિસ્ટરને) અથવા અખત્યાર આપેલા મુખત્યારને તોહિમતનો જવાબ દેવાનો અને તોહિમતવાળા સખસની તરફના કાંઈ શહેદો રજુ કર્યા હોય તો તેઓની જબાની લેવાનો અખત્યાર છે, અને એ પ્રમાણે જબાની લેવાનું કામ પૂર થઈ રહે એટલે પોતાની તરફના મજકુરનો સાર કહી સંબળાવવાનો અખત્યાર છે.

એજ આક્ટ કા. ૨૫૨ અગર તોહિમતવાળા સખસની તરફથી કાંઈ પુરાવો હાજર કરવામાં આવે, તો ફરિયાદીનું કામ ચલાવનારા અમલદારને તેનો પ્રત્યુત્તર આપવાનો હક છે એમ સમજવું.

સરકાર વિરુદ્ધ દોરાબજી બાલાભાઈ અને બીજા

તા. ૨૫ જુન ૧૮૭૪

વા. ૧૨ } આરોપિત દોરાબજી બાલાભાઈ અને
પા. ૧૨૭ } બીજાઓની ખુન કર્યાના અપરાધ બદલ
થાણાના ક્ષેત્ર જડત્વે ચોકસી કરી. તેમાં તેઓ નિર્દોષ જણાયાથી તેણે તેમને તા. ૬ નવેમ્બર ૧૮૭૩ને રોજ દોષ મુક્ત કર્યા. તેથી મુંબાઈ સરકારે તે ઠરાવપર હાઇકોર્ટમાં તા. ૫ જુન સન ૧૮૭૪ને રોજ કી. પ્રો. કો. કા. ૨૭૨ મુજબ અપીલ કરી.

તેમાં હાઇકોર્ટે ઠરાવ્યું કે કી. પ્રો. કો. કા. ૨૭૨ એ સને ૧૮૭૪ના આક્ટ ૧૧ની કલમ ૩૩ ઉપરથી જે પ્રમાણે સુધરી છે તે ઉપરથી જ્નેતાં આરોપીને જોડી દેવાનો જે હુકમ થયો તેપર તે હુકમની તારીખથી ૬ મહીના પછી સરકારે અપીલ કર્યા છતાં તેને મુદતની હરકત છે પછી સને ૧૮૭૪નો આક્ટ અમલમાં આવ્યાની

તારીખેજ તે છ મહિનાની મુદત પુરી થતી હોય તોપણ હરકત નથી. આરોપિતને દોષમુક્ત કર્યાના ઠરાવમાં કી. પ્રો. કો. કા. ૨૯૭ ઉપરથી હાઇકોર્ટ હાય ધાલનાર નથી.

કી. પ્રો. કો. કા. ૨૭૨ (સને ૧૮૭૪ ના આક્ટ ૧૧ ઉપરથી સુધાર્યા પ્રમાણે) સરકાર વિરૂદ્ધ રખમા અને એએનો ફેસલો પાને ૧૧ મે છપાયો છે તે નિચે છે.

કી. પ્રો. કો. કા. ૨૯૭ સરકાર વિરૂદ્ધ નવરનમેગ ફુ-લામેગના ફેસલા નિચે છાપી છે પાને ૪૮ મેંછે તે ફેસલા નિચે જુઓ.

સરકાર વિરૂદ્ધ ઉત્તમચંદ કપૂરચંદ અને બીજા.

તા. ૨૫ જુન ૧૮૭૪

વાં ૧૧ } આરોપિત ઉત્તમચંદ અને બીજા, એએના
યાં ૧૨૦ } કામમાં સુરતના પહેલા વર્ગના માજીસ્ટ્રેટ
જગજીવનદાસ ખુસાલદાસે જે કામ ચ-
લાવ્યું હતું તે ખંદલ કી. પ્રો. કો. કા. ૨૯૧ પ્રમાણે રીપોર્ટ
કરીને તે સુરતના આક્ટીંગ મેજિસ્ટ્રેટ જડજી એચ. એમ.
ખડઉડે હાઇકોર્ટના અભિપ્રાય વાસ્તે મોકલ્યું.

આ કામની મુખ્ય મુદ્દાની વાત એછે કે સરવે આ-
રોપિતપર ઈ. પી. કો. કા. ૧૫૨ પ્રમાણે તોહામત સાબિત
ઠરાવવામાં આવ્યું હતું. અને તે પૈકી એક ઉપર કા. ૩૨૩
મુજબ પણ અપરાધ સાબિત થયો હતો. આરોપિત ન-
વલચંદ મેજિસ્ટ્રેટ જડજીને અપીલ કર્યાથી તેના પરનો અપ-
રાધ અને શિક્ષા ૨૬ કર્ષો, બાકીના આરોપિતને ૩૫૦)
થી કમી ૨૬ મનો દંડ થયો હોવાથી તેઓને અપીલ કર-
વાનો હક નહોતો પરંતુ ફરીયાદી તરફના શાક્ષીદારે પો-
લીસની ૩૫૩ જે મજકુર કહ્યો હતો તે મજકુર વિરૂદ્ધ
તેણે માજીસ્ટ્રેટની ૩૫૩ મજકુર કહ્યો છે એવું સાબિત
કરવાની અમને પરવાનગી આપી નહીં એમ બાકીના

આરોપિતે શેશન જડજને અરજ કરી હતી તે ઉપરથી માજીસ્ટ્રેટનો જવાબ માગ્યો તે વખતે માજીસ્ટ્રેટે લખી મોકલ્યું કે ફરિયાદી તરફના શાક્ષીદારને કોથ એકઝામીન કરવાની પરવાનગી આરોપિતને મેં આપી નથી કારણકે કી. પ્રો. કો. કા. ૧૧૯ ઉપરથી જોતાં શાક્ષીદારે પોલીસની રૂબરૂ કહેલો મજકુર પોલીસે લખી લીધો હોય તો તે લખ દફતરનો કાગળ છે એમ સમજવું નહીં કીંવા તે પુરાવામાં લેવો નહીં એમ છે. માજીસ્ટ્રેટે જે પુરાવો ના કબુલ કર્યો તે ફરિયાદીના શાક્ષીદારના મજકુરમાં ખરાપણું નથી એવું બતાવવા વાસ્તે પુરાવામાં લેવાનો હતો એમ શેશન જડજનો અભિપ્રાય હોવાથી તેમણે આ કામ મોકલ્યું.

તેથી હાઈ કોર્ટે ડરાબ્યું કે પુરો તપાસ ચાલ્યા છતાં જે કાંઈ મજકુર કહેવામાં આવ્યો હોય તે પોલીસે લખી લેવો જોઈએ એમ કી. પ્રો. કો. કા. ૧૧૯ ઉપરથી થતું નથી કીંવા તે કલમ ઉપરથી કીંવા ઇંજ્યાના પુરાવાના આકટની કલમ ૯૧ ઉપરથી તે મજકુર બાબત મુખ્ય જુખાન પુરાવ અગ્રાહ્ય છે એમ પણ નથી. એવા પ્રકારનો મજકુર જો લખી લીધો હોય તો તે દફતરમાંનો એક ભાગ છે એમ સમજવામાં આવશે નહીં, કીંવા તે પુરાવામાં ઉપયોગમાં લાવવામાં આવશે નહીં. પરંતુ ઇંજ્યાના પુરાવાના આકટની કા. ૧૫૬ પ્રમાણે માદદાસ્ત તાજ કરવા વાસ્તે માત્ર તે લખનો ઉપયોગ થશે. એટલા વાસ્તે જે માણસે તે મજકુર કહ્યો હોય તે માણસને તે મજકુર બદલ પ્રશ્ન કરવામાં આવશે અને જે પોલીસ અમલદારને કીંવા બીજા કોઈ માણસના સાંભળવામાં આવવા સરખો તે મજકુર કહેનારનું ખરાપણું બતાવવા વાસ્તે લેવાનો અધિકાર છે (પુરાવાના આકટની કા. ૧૫૫)

માટે ફરિયાદી તરફના સર્વ સાક્ષીદાર કીંવા તે પૈકી કોઈએ માજીસ્ટ્રેટની રૂબરૂ જે મજકુર કહ્યો તે કરતાં વિરૂધ્ધ

મજકુર પોલીસ રૂબરૂ કહ્યો હતો એમ સાબિત કરવા વાસ્તે ફરિયાદી તરફના શાક્ષીદારને કોસ એકઝામીનિસન મધે પ્રશ્ન કરી જવાબ લેવાની આરોપિતને માજીસ્ટ્રેટ પરવાનગી આપવામાં ચુક કરીછે. કી. પ્રો. કો. કા. ૨૯૭ ના અર્થ પ્રમાણે મોટી મુદાની ચુકછે. એટલા માટે આ કામમાંનું તોલોમત ૨૬ કરવું જોઈએ. અને ફરિયાદી તરફના શાક્ષીદાર પૈકી અમુક એક શાક્ષીદારે અગાઉ વિરુદ્ધ મજકુર કહ્યો હતો તેથી તેનાપર બરોસો રાખવામાં આવતો નથી એમ સાબિત કરવાની આરોપિતને પરવાનગી આપી અને કી. પ્રો. કો. કા. ૨૧૮ પ્રમાણે સદરહુ કામ વાસ્તે જે કોઈ શાક્ષીદારને બાલાવવાની આરોપિતની ઇચ્છા હોય તે શાક્ષીદારને બાલાવી લાવી નવીન ફેસલો કરવાને વાસ્તે આ કજીયો માજીસ્ટ્રેટ પાસે પાછો મોકલવો જોઈયે. એ પ્રમાણે કર્યા પછી માજીસ્ટ્રેટ જે ફેસલો કરે તે વખતે તેણે કી. પ્રો. કો. કા. ૪૬૪ માંના ઠરાવને અનુસરીને ચાલવું એવો તેમને હુકમ કર્યો.

કી. પ્રો. કો. કા. ૧૨૯ પોલીસની કોઈ ચોક્કી ને અમલદારના હવાલામાં હોય ને અમલદાર, અથવા કોઈ તપાસ કરતો હોય એવો બીજો પોલીસ અમલદાર, તે કામની હકીકતથી તથા કેફિયતથી ફલાણા સખસ વાકેફ છે, એમ ધારવામાં આવે, તે સખસને મોહોડથી સવાલ પુછવાને અને એ પ્રમાણે જે સખસને સવાલ પુછે તે સખસ જે કહે તે લખી લેવાને મુખત્યાર છે.

તે મુકદ્દમા બાબત તે અમલદાર પોતાને જે સવાલ પુછે તે સઘળા સવાલોના જવાબ તે માણસે દેવા જોઈયે પણ તે સવાલોનો જવાબ દેતાં પોતે ગુન્હેગાર થાય તે સવાલનો તે માણસે જવાબ દેવો નહીં.

જે મજકુર એ પ્રમાણે લખી લેવામાં આવે તે મજકુર પર તે કહેનારની સહી લેવી નહીં, અને તેને દફતરના બાગ દાખલ સમજવો નહીં તથા તે પુરાવા દાખલ

વાપરવો નહીં.

એજ આકટની કા. ૨૧૮ અગર તે તોહિમતવાળા સખસને કાંઈ જવાબ કરવાનો હોય તો તેને તે જવાબ કરવાનું ફરમાવવું, અને તેના સાહેદો હાજર હોય તો તેઓને રજુ કરવાનું ફરમાવવું, અને ફરિયાદ કરનારની તરફના સાહેદોને પાછા બોલાવીને તેઓને આડા સવાલ પુછવાની તેને રજા આપવી.

તોહિમતવાળો સખસ કાંઈ મજકુર લખી આપશે, તો તે દફતરમાં ફેલ કરવાને માજીસ્ટ્રેટ મુજ્તિયાર છે, પણ તે પ્રમાણે તેણે કરવું જ નોંધયે એવું સમજવું નહીં.

એજ આકટની કા. ૪૬૪ જે મુદ્દાની વાત અથવા વાતો ઠરાવવાની હશે તે વાતો તથા તે વાતો ઉપરથી કરેલા ઠરાવ તથા તે ઠરાવ કરવાનાં કારણો ફેસલામાં અથવા છેલા હુકમમાં લખવાં નોંધયે. તથા તે કેહેતી વખતે જડજે તે ઉપર બરકોટમાં તારીખ લખીને સહી કરવી નોંધયે. ફેસલા ઉપર અથવા છેલા હુકમ ઉપર સદરહુ પ્રમાણે સહી કરી એટલે તે ફેસલો અથવા હુકમ કરનારી કોર્ટથી તેમાં ફેરફાર થઈ શકે નહીં અથવા તેની તપાસ કરી શકાય નહીં. તોહિમતવાળા સખસની ઉપર ગુન્હો સાબિત થયાનો ઠરાવ થયો હશે તે ગુન્હો તથા જે શિક્ષાનો હુકમ કર્યો હશે તે હુકમ ફેસલામાં અથવા છેલા હુકમમાં લખવો નોંધયે. અથવા તેને બીન તકસ્તીર ઠરાવો હોય તો તેને છોડી મુકવાનો ઠરાવ કરવો.

ફેસલો અથવા હુકમ તોહિમતવાળા સખસને, અથવા તે ફેસલો અથવા હુકમ જે સખસને બાગુ હશે તેને સમજવો નોંધયે; અને તે અરજી કરે તો તે ફેસલાની અથવા હુકમની નકલ વગર ખરચે જેમ બને તેમ જલદી તેની સ્વબાધામાં આપી શકાય તો તેની સ્વબાધામાં નહીં તો કોર્ટની બાધામાં તેને આપવી નોંધયે.

અસલ ઠરાવ અથવા હુકમ કામના કાગળોની સાથે દફતરમાં દાખલ કરવો તથા જે કામમાં તે અસલ કાગળ

તે ડિસ્ટ્રીક્ટમાં નિત્ય વપરાતી ભાષાથી જુદી ભાષામાં લખ્યો હોય તે કામમાં તેનો તરજુમો તે શિક્ષાના ઠરાવ અથવા હુકમના કાગળની સાથે રાખવો.

જ્યુરીથી ઇનસાફ કર્યો હશે તેમાં પોતાના ઠરાવનું કારણ લખવાની કોર્ટને જરૂર નથી. પણ જ્યુરીને તોહોમતનું વ્યાખ્યાન કરીને કહી સંભળાવ્યું હશે તે તોહોમતનામાંની કલમો દફતરમાં લખવી જોઈએ.

જ્યુરીથી જડજનું મત જુદુ હશે તથા તે કામ હાઈ-કોર્ટમાં મોકલવાનું જડજી ઠરાવ્યું હશે તો તેણે પોતાના મતનું કારણ દફતરમાં લખવું જોઈએ.

છલા હુકમ સિવાય બીજા કોઈ પણ હુકમ રદ કરવાની મના, કોઈપણ કોર્ટને આ કલમના કોઈપણ ઠરાવ ઉપરથી છે એમ સમજવું નહીં.

કેમલામાં કોઈ પણ ચુક અથવા ખામી હોય તો તે ચાલિલું કામ વેલેવાર ઉપયોગી નથી એવું સમજવું નહીં. સદરહુ પ્રકારની ચુક અથવા ખામી ઉપરથી મુકદ્દમાની કેફિયતને હરકત થાય એવી તે ચુક અથવા ખામી નહીં હોય ત્યારે.

એજ આક્ટની કા. ૨૯ સરકાર વિરુદ્ધ જેઠા બલાના કામનો કેસલો પાને ૪૧ મે છે તે નિચે જુઓ.

પુરાવાના આક્ટની કા. ૯૧ સરકાર વિરુદ્ધ બાઈરતનનો કેસલો પાને ૫૩ મે છે તે નિચે જુઓ.

પુરાવાના આક્ટની કલમ ૧૫૫ કોઈ સાહિદ ઉપરના બરોંસાને નિચે લખેલી રીતોયોએ સામો પક્ષકાર, અથવા ઈ પરવાનગી આપે તો તે સાહિદને બોલાવનાર સખસ દોષ આપી શકે છે.

(૧) જે સખસો એવી સાહિદી આપે કે સાહિદ મજકુરને અન્ન પીછાનીએ છીએ તે ઉપરથી અન્ન તેને ભરસાને પાત્ર માનતા નથી તેવા સખસોના પુરાવાથી,

(૨) પુરાવો આપવાને સાહિદ મજકુરને રૂશ્વત આપવામાં આવી છે, અથવા આપવા માંડેલું તે કબુલ

કરવામાં આવ્યું છે, અથવા તેને હરકાંઈ બીજી અયોગ્ય લાલચ મળી છે, એવું સાબિત કર્યાથી,

(૩) શાહેદ મજકુરની શાહેદીના જે ભાગ પેસ્તરે તેની કહેલી અથવા લખેલી વાતથી વિરુદ્ધ એવું સાબિત કર્યાથી,

(૪) જ્યારે કોઈ શખ્સના ઉપર બળાત્કારે સંભાગ કરવાને માટે, અથવા બળાત્કારે સ્ત્રી ગમન કરવાની કોસીસને માટે, ફોજદારી મુકદ્દમો ચાલતો હોય ત્યારે ફરિયાદ કરનાર ઓરત બહુ કરીને બદમાલની છે એવો પુરાવો આપી શકાય છે.

ખુલાસો અમુક શાહેદ બરોસાને પાત્ર નથી એવું કહેનાર શાહેદ એ પ્રમાણે પોતાને માનવાનાં કારણો મુખ્ય તપાસણી વખતે ન આપેતો તે મુજ્તિયાર છે. પરંતુ ઉલટ તપાસણી વખતે કારણો મજકુર પુછી શકાય છે, અને તે જે જવાબ આપે તેની વિરુદ્ધ પુરાવો આપી શકાતો નથી; પરંતુ જો તે ખોટો હોય તો તેના ઉપર પાછળથી ખોટી શાહેદી આપ્યાનું તોહોમત મુકી શકાય છે.

એજ આઝટની કલમ ૧૫૯ કોઈ શાહેદને જે કાર્ય સંબંધી સવાલ પુછ્યો હોય તે કાર્ય બન્યું તે વખતે શાહેદ મજકુરે પોતાને હાથે કાંઈ લખાણ કર્યું હોય તે લખાણ વડે, અથવા સદરહુ કાર્ય બન્યું ત્યારપછી એટલા તો નજદીક વખતમાં કાંઈ લખાણ કર્યું હોય કે તે લખાણ કરતી વખતે કાર્ય મજકુર તેની યાદદાસ્તમાં તાજુ હતું એવો કોઈની નજરમાં સંભવ લાગે તો તે લખાણવડે, શાહેદ મજકુરે શાહેદી આપતો હોય તે દરમ્યાનમાં, પોતાની યાદદાસ્ત તાજુ કરે છે.

એવું લખાણ હરકોઈ બિજા શખ્સે કર્યું હોય તથા તે શાહેદ મજકુરે ઉપર કહેલા વખતમાં વાંચ્યું હોય, અને તે ખરૂં છે એમ તે વાંચતી વખતે જાણતો હતો એવું હોય, તો તેવા લખાણને પણ શાહેદ મજકુરે જોઈ શકે છે.

જે જે કામોમાં હરકોઈ દસ્તાવેજ જોઈને શાહેદ પોતાની યાદદાસ્ત તાજુ કરી શકે છે, તે તે કામોમાં કોઈની પરવાન-

ગીથી એવા દસ્તાવેજની નકલ પણ તે જોઈ શકે છે; પરંતુ કોર્ટની ખાત્રી થવી જોઈએ કે અસલ દસ્તાવેજ રજી ન થવાનું પુરતું કારણ છે.

કુશળ માણસો પોતાની યાદદાસ્ત પોતાના રોજગાર સંબંધીના ગ્રંથોવડે તાજી કરી શકે છે.

પીતલકોડ ની કલમ ૧૫૨ કોઈ સરકારી નોકરે પોતાનો સરકારી ઓફિસો બજાવવામાં કાંઈ કાયદા વિરુદ્ધ મંડળી વિખેરી નાંખવાની અથવા કાંઈ હંગામો કે બખેડો બંધ પાડવાની મહેનત કરતો હોય તેવામાં તેની ઉપર જે માણસ હુમલો કરે અથવા હુમલો કરવાનો ડર દેખાડે અથવા તેને હરકત કરે, અથવા હરકત કરવાની કોશીશ કરે, અથવા તે સરકારી નોકર પર સાપરાધ બળ વાપરે, અથવા તે વાપરવાનો ડર દેખાડે અથવા તે વાપરવાની કોશીશ કરે, તે માણસને ત્રણ વરષની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, અથવા દંડની, અથવા એ બંનેની શિક્ષા કરવામાં આવશે.

એજ આક્ટની કલમ ૩૨૩, કલમ ૩૩૪ મીમાં લખેલી ખાખત શિવાય બીજી કોઈપણ ખાખતમાં જે માણસ બુદ્ધિપૂર્વક બંધા કરે તેને એક વર્ષની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની અથવા એક હજાર રૂપિયા સુધીના દંડની અથવા એ બંનેની શિક્ષા કરવામાં આવશે.

એજ આક્ટની કલમ ૩૩૪ બારે તથા આકસ્મિક ક્રોધ ચડેથી કોઈ માણસ બુદ્ધિપૂર્વક બંધા કરે અને તે ક્રોધ ઉત્પન્ન કરનાર શિવાય બીજા કોઈ શખસને બંધા કરવાનો તેણે ધરાવે કર્યો ન હોય, તથા તે શિવાય બીજા કોઈ શખસને પોતાથી બંધા થવાનો સંભવ પણ તેના જાણવામાં ન હોય, તો તે માણસને એક મહિનાની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની અથવા બે હજાર રૂપિયા સુધીના દંડની અથવા એ બંનેની શિક્ષા કરવામાં આવશે.

ખુલાસો—એ ઉપલી બે કલમોને પણ ૩૦૦ મી કલમના ૧ લા અપવાદને જે સરતો લાગુ પડે છે તે સરતો

લાગુ પડે છે.

એજ આક્ટની કલમ ૩૦૦ ના પહેલા અપવાદની સરતો નિચે પ્રમાણે છે.

પહેલી સરત—કોઈ શખ્સને મારી નાંખવા અથવા કાંઈ હાની કરવા સારા બાંહાનાં દાખલ તે ક્રોધ ગુન્હે-ગારે માગી આણેલો અથવા બુદ્ધિપૂર્વક ઉત્પન્ન કરેલો ન હોયો જોઈએ.

બીજી સરત—કાયદા મુજબ, અથવા સરકારી નોકરીનો અખિયાર અમલમાં લાવતાં ક્રોધ સરકારી નોકરે, કરેલી કાંઈ વસ્તુથી તે ક્રોધ ઉત્પન્ન થયેલો નહોયો જોઈએ.

ત્રીજી સરત—ખાનગી બચાવનો હક કાયદા મુજબ અમલમાં લાવતાં કરેલી કાંઈ વસ્તુથી ક્રોધ ઉત્પન્ન થયેલો ન હોયો જોઈએ.

સરકાર વિરૂધ્ધ સખારામ મનોહર.

તારીખ ૨ જુલાઈ ૧૮૭૪.

વાં ૧૧ } સતારાના પહેલા વર્ગના 'માજુએટ' એ.
વાં ૧૨૫ } વિંગેટ ઈં ૦ પીં ૦ કોડ કલમ ૧૬૧ પ્રમાણે
આરોપિતપર ગુન્હો શખિત કર્યો. તેથી
આરોપિતે હાઈકોર્ટમાં ફીં ૦ પ્રોં ૦ કોડ કલમ ૨૯૭ પ્રમાણે
પોતાનો અસાધારણ અધિકાર ચલાવવા અરજ કર્યા
ઉપરથી હાઈકોર્ટે ઠરાવ કર્યો કે—

ફીં ૦ પ્રોં ૦ કોડ કલમ ૨૯૭ માં “મુદાની ચુક” એવા ને શબ્દ છે તેમાં પુરાવાની યોગ્યતા સમજવામાં ચુક થઈ હોય તો તે ચુકનો સમાવેશ થતો નથી. અને ફીં ૦ પ્રોં ૦ કોડ કલમ ૨૮૩ માં અપિલ કોર્ટ બાબત ને ઠરાવ છે. તે એજ આક્ટની કલમ ૩૦૦ ઉપરથી તપાસણી કરનારી કોર્ટને પણ લાગુ કરેલા છે. એટલા માટે કેવળ પુરાવાની યોગ્યતા સમજવામાં ચુક થઈ એટલાજ સખ્ય ઉપરથી, ફીં ૦ કેવળ કાયદાની ચુક થઈ હોય તો તે મુધાં તેટલાજ સખ્ય ઉપરથી, તે ચુક દુરસ્ત કરી છતાં હાઈકોર્ટ એ અપીલ

કોઈ તરફે તે કોઈ કંઈ છતાં પણ ન્યાય થનાર નથી. પરંતુ તે સુકથી ન્યાય ખરોખર થયો નથી એમ હોય તોજ માત્ર તે સુક દુરસ્ત કરવી. આમાં તેમ નથી માટે અરજદારની અરજ નામંજુર કરી.

પીત્તકોડની કલમ ૧૬૨. જે માણસ સરકારી નોકર હોય, અથવા સરકારી નોકર થવાની ઉમેદ રાખતો હોય, તે માણસ પોતાના હોદ્દાનું કાંઈ કામ કરવા અથવા ન કરવાનાં કારણ દાખલ અથવા બદલામાં અથવા પોતાના હોદ્દાનો અમલ ચલાવવામાં કોઈ શખસની ઉપર મેહરબાની અથવા ઇતરાજી કરવા અથવા ન કરવાના કારણ દાખલ અથવા બદલામાં અથવા હિંદુસ્તાનની કાયદા બાંધનારી કે હકુમત કરનારી સરકારની જોડે, અથવા કોઈ પ્રેસીડેન્ટની સરકાર જોડે, અથવા કોઈ લેફ્ટેનેન્ટ ગવર્નરની જોડે તેના સરકારી હોદ્દા સંબંધી કોઈ શખસને માટે અથવા કોઈ શખસની વિરુદ્ધ કાંઈ વગ ચલાવવાની અથવા વગ ચલાવવાનો કોશીશ કરવાનાં કારણ દાખલ અથવા બદલામાં, કોઈ પણ શખસ પાસે, પોતાને માટે અથવા બીજા કોઈ શખસને માટે કાયદેસર મેહિનતાણા શિવાય બીજા કાંઈ પણ અવેજ લે, અથવા મેળવે, અથવા લેવાને કબુલ કરે, અથવા મેળવવાને કોશીશ કરે, તો જે માણસને ૩ વર્ષની મુદત સુધીની જેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, અથવા દંડની, અથવા એ બંનેની શિક્ષા કરવામાં આવશે.

ખુલાસો—“સરકારી નોકર થવાની ઉમેદ રાખતો હોય” અગર કોઈ શખસ સરકારી નોકર થવાની ઉમેદ રાખતો ન હોય, અને તે બીજાઓને એમ સમજાવે કે મને સરકારી નોકરી મળવાની છે અને તારે હું તમારું કામ કરીશ, અને એ પ્રમાણે તેઓને કહીને કાંઈ અવેજ મેળવે તો તે ઠગાઈનો ગુન્હેગાર થઈ શકે; પણ તે કાંઈ આ કલમમાં ખ્યાન કરેલા ગુન્હાનો તકર્શીરવાર ગણાય નહીં.

“અવેજ” અવેજ શબ્દવડે એકલા પૈશાજ; અથવા જેની કીમ્મત પદ્ધિથી થઈ શકે એવો અવેજજ સમજવો નહીં.

“કાયદેશર મહેનતાણું,” “કાયદેસર મહેનતાણું” એ શબ્દો વડે કોઈ સરકારી નોકર જે મહેનતાણું કાયદા મુજબ માગી શકે તે મેનતાણુંજ સમજવું નહીં, પણ જે સરકારની તે નોકરી કરતો હોય તે સરકારની તેને જે જે મહેનતાણાં લેવાની પરવાનગી હોય તે સંઘના મહેનતાણાનો તેઓમાં સમાવેશ થાયછે.

“કરવાનું કારણ અથવા બદલો” જે સખસ કોઈ વસ્તુ કરવાનો ઈરાદો રાખતો ન હોય તે વસ્તુ કરવાના કારણ દાખલ અથવા જે વસ્તુ તેણે કરી ન હોય તે વસ્તુ કરવાના બદલામાં, કાંઈ અવેજ લે, તો તે શબ્દોમાં દાખલ થાયછે.

કી. પ્રો. કો. કા. ૨૯૭—સરકાર વિરુદ્ધ નવરનખેગ ફુલાખેગના કામનો ફેસલો પાને ૪૮ મે છપાયોછે તે નિચે જુઓ.

કી. પ્રો. કો. કા. ૨૮૩—સરકાર વિરુદ્ધ રખમા અને ખીખા એએના ફેસલો પાને ૬૧ મે છપાયો છે તે નિચે જુઓ.

કી. પ્રો. કો. કા. ૩૦૦ (આ કલમ બાબ ૬૬માં આવેલી છે) આ બાબ મુજબ તપાસ કરીને જે હુકમ કરવામાં આવશે તેને ૨૮૩ મી કલમના ડરાવ લાગુ છે એવું સમજવું.

સરકાર વિરુદ્ધ બળવંત પેંઢારકર

તા. ૯ જુલાઈ ૧૮૭૪

વા. ૧૧ } બનાઉ દસ્તાવેજ કર્યાના તોહિમતપરથી
વા. ૧૩૭ } આરોપિતની એકથી પુનાના શેશનજડજ
એન. ડાનીયલે જ્યુરીથી કરી. આરોપિતને
છોડી દેવાનો જ્યુરીના ધણા, માણસનો અભિપ્રાય હતો,

પરંતુ શેશનજડજનો જીદો અભિપ્રાય હોવાથી શેશનજડ-
જે આ કામ કી. પ્રો. કો. કા. ૨૬૩ પ્રમાણે હાઇકોર્ટમાં
મોકલ્યું. તે ઉપરથી હાઇકોર્ટે ઠરાવ્યું કે—

આરોપિત માણસની કબ્જલત, તેને કાંઈ લાલચ, કીંવા
ધમકી, કીંવા વચન આપીને લીધી છે એમ પુરાવા ન
હોયતો તે અયોગ્ય દાખ વિગરેથી લીધી છે એમ અનુમાન
કરવું નહીં.

લાલચ, ધમકી યા વચન આપીને આરોપિતની ક-
બ્જલત લીધી છે. એમ કોર્ટને દેખાય તો માત્ર તે કબ્જલત
પુરાવામાં લેવી નહીં એમ ૧૮૭૨ ના આક્ટ ૧ની કા. ૨૪
મીમાં છે. આ કામમાં આરોપિતની કબ્જલત સદરહુ
પ્રકારે લીધેલી નથી, એમ શેશન જડજને દેખાયું માટે
આ કામ શેશનજડજે હાઇકોર્ટના અભિપ્રાય માટે મોકલ્યું.
તેથી તે તપાસતાં એમ જણાય છે કે શેશનજડજે કબ્જલત
પુરાવામાં લીધી એ કામ બરોબર કર્યું છે અને તે કબ્જ-
લતને ભરોસો રાખવા જોગ પુરાવાથી મજબુતી મળે છે
એટલામાટે આરોપિતે મ્યુનિસિપાલ કમિટીનો કર વસુલ ક-
રવાનો જે ઉપરથી પોતાને અધિકાર મળેલો તેવા બે
દસ્તાવેજો બનાઉ કર્યા એવો જે આરોપિતપર આરોપ
છે તે સાબિત થયો છે એમ ઠરાવી તેને બે વર્ષની સખત
મજબુરીની કેદની શિક્ષા નામ કરીએ છીએ.

કી. પ્રો. કો. કા. ૨૬૩ જે મુકદ્દમાનો ઇનસાફ જ્યુરીથી
કર્યો હોય તે મુકદ્દમામાં પોતે શો ઠરાવ કરવો તે વાતનો
વિચાર કરવા સાર કોર્ટમાંથી ઉડીને એકાંતમાં જવાને
જ્યુરી મુખત્સાર છે. કોર્ટના અમલદારની ફરજ છે કે તે
ખીન્ન કોર્ટ સખસને તે જ્યુરીમાંના કોઈની જોડે બોલવા
અથવા ચોડીપત્રી વગરેવડે વ્યવહાર ચાલવા ન દે. જ્યુ-
રીએ પોતાના ઠરાવનો વિચાર કર્યાપછી પોતાનો જે ઠરાવ
હોય તે અથવા જ્યુરીનાં માણસોનાં બહુમત પ્રમાણે જે
ઠરાવ હોય તે જ્યુરીનાં અગ્રેસરે કોર્ટને જણાવવો.

જે તોહોમત ઉપરથી તોહોમતવાળો શખસનો ધનસાફ કર્યો હોય તે સઘળાં તોહોમત બાબત જ્યુરીએ પોતાનો ઠરાવ કહી સંભળાવવો, અને તેઓનો શો ઠરાવ છે તેનો નિશ્ચય કરવા સાફ જે સવાલો પુછવાની જરૂર હોય તે સવાલો તેઓને પુછવાને મુખત્યાર છે. તે સવાલો અને તેઓના જવાબ દફતરમાં લખી રાખવા.

જ્યુરીનાં સઘળાં માણસો એકમત નહીં હોય, તો વધારે વિચાર કરવા સાફ એકાંતમાં જવાનું તે જ્યુરીને ફરમાવવાને જડજ મુખત્યાર છે. જડજ યોગ્ય ધારે તેટલી મુદત પછી જ્યુરીનાં સઘળાં માણસો એકમત નહીં હોય તો પણ જ્યુરીને અખત્યાર છે કે પોતાનો ઠરાવ કહી સંભળાવે.

જ્યુરીના માણસનો ઠરાવ થયો હોય તે અથવા જ્યુરીનાં માણસોનાં બહુમત પ્રમાણે ઠરાવ થયો હોય તે ના કબ્જા કરવાની જરૂર નથી એવું કોર્ટની નજરમાં આવશે, તો કોર્ટે તે પ્રમાણે ઠરાવ કરવો જોઈએ તોહોમતવાળો શખસ ખીન તકસીર ઠરે તો કોર્ટે તેને છોડી મુકવાનો હુકમ દફતરમાં લખવો, અગર તોહોમતવાળો શખસ તકસીરવાર ઠરે તો કાયદા પ્રમાણે કોર્ટે તે બાબત શિક્ષાનો હુકમ કરવો.

જે તોહોમત બાબત કેદીનો ધનસાફ કર્યો હશે તે સઘળાં તોહોમત બાબત અથવા તેમાંના હરકાંઈ તોહોમત બાબત જ્યુરીના ઠરાવ પ્રમાણે અથવા તે જ્યુરીનાં બહુમત પ્રમાણે કરેલા ઠરાવ પ્રમાણે કોર્ટનું મત નહીં હોય અને ધનસાફની મતલબ બરાબર પાર પડવા સાફ તે કામ હાથકોર્ટમાં મોકલવાની જરૂર છે એવું કોર્ટની નજરમાં આવે તો તે પ્રમાણે કરવાનો અખત્યાર તે કોર્ટને છે. કોર્ટ સદરહુ પ્રમાણે કરે તો જે તોહોમત બાબત કેદીનો ધનસાફ કર્યો હશે તેમાંના હરકાંઈ તોહોમત બાબત કેદીએ ગુલ્હો કર્યો નથી એવો ઠરાવ અથવા તેના ઉપર ગુલ્હો સાબિત થયો એવો ઠરાવ કોર્ટે દફતરમાં લખવો નહીં પણ તે કેદીને પાછો કેદમાં મોકલવાનો અથવા તેનો જામીન લેધને તેને છોડવાનો અખત્યાર કોર્ટને છે.

સદરહુ પ્રમાણે મોકલેલાં કામની તજવીજ અપીલની પેઠે હાઈકોર્ટ કરવી પણ જે વિશેષ તોહોમત આપત જ્યુરીએ કરેલા ઠરાવ પ્રમાણે સેશન કોર્ટનું મત નહીં હોય તે તોહોમત ઉપર નજર ન રાખતાં કાયદા પ્રમાણે તથા તેજ પ્રમાણે થયેલી વાત પ્રમાણે તોહોમતવાળા સખસે ગુન્હો કયો નથી એવો ઠરાવ અથવા તેના ઉપર ગુન્હો સાબિત થયો એવો ઠરાવ કરવાનો અખત્યાર હાઈકોર્ટને છે. અને તે સખસની ઉપર ગુન્હો સાબિત થયો એવો ઠરાવ હાઈકોર્ટ કરશે તો શેશનકોર્ટ શિક્ષાનો હુકમ કરતે તેવો શિક્ષાનો હુકમ તે કોર્ટ કરવો.

પુરાવાના આકટની કા. ૨૪ કોઈ ફોજદારી કામમાં કોઈ તોહોમતદારવાળા સખસે કરેલી કબુલત કોઈ અધિકારવાળા સખસ તરફથી તે તોહોમતવાળા ઉપરના તોહોમતને સંબંધે મળેલી લાલચ કીંવા ધમકી, કીંવા વચન ઉપરથી કરવામાં આવી છે એવું કોર્ટની નજરમાં આવે, તથા તે લાલચ કીંવા ધમકી કીંવા વચન કોર્ટના અભિપ્રાયમાં એવાં હાય કે પોતાના ઉપર જે કામ આવે છે તે કામને સંબંધે પોતાને સદરહુ મુજબ કબુલત કરીથી મંસાર વિષયનો હરકાંઈ ફાયદો થશે, અથવા એવી હરકાંઈ આફત દૂર થશે, એમ સમજવાને સદરહુ તોહોમતવાળા સખસને યોગ્ય જણાય એવા સમય તેને સદરહુ મુજબની લાલચ કીંવા ધમકી કીંવા વચન ઉપરથી મળ્યાં છે, તો કબુલત મજકુર સદરહુ ફોજદારી કામમાં લાગતી નથી.

સરકાર વિરૂદ્ધ છોટમલાલ લછીરામ

તા. ૩૦ જુલાઈ ૧૮૭૪

વા. ૧૧ } જુદી જુદી જાતના બે કપાસ એક ગાં-
પા. ૧૪૪ } સડીમાં બદલવાનતથી ભેગા કરેલા એવી

એક ગાંસડી આરોપિત પાસે ચંત્રમાં દાખવા માટે આવી. અને તે પ્રમાણે આરોપિતે તે દાખી તેથી સને ૧૮૬૭ ના મુંબાઈના આકટ ૯ પ્રમાણે આરોપિતપર

આરોપ સાબિત કરી ખાનદેશના બીજા વર્ગના માણ-
સોટે તેને એક માસની શખત મજૂરીની કેદની અને
ત્રણસો રૂ. ના દંડની શિક્ષા કરી.

આરોપિતે હાઇકોર્ટને પોતાનો વિશેષ અધિકાર ચલા-
વવા અરજ કરી એવા કારણથી કે “આ કામમાં બિજા
કરવાનું કામ આરોપિતે નહીં કર્યા છતાં તેની પાસે તે
કપાસ આવ્યા અગાઉ તે કામ થયેલું હતું. અને તેની
પાસે આવ્યા પછી તેણે તો તે માલ સાફજ કર્યો છે. ”

આ ઉપરથી હાઇકોર્ટે ડરાબું કે જુદી જુદી જાતના
બે કપાસ યંત્રમાં દાખવા એ કૃત્ય, પહેલા કૃત્ય કરતાં
(યંત્રમાં બિલ કરેલો કપાસ દાખવા મોકલ્યો એ) તે કપાસ
જરૂરી એક બીજામાં મેળવવા પ્રમાણે છે. અને તેવું
થયું એટલે તે બે પ્રતિના કપાસ જુદા કરવા તદ્દન અ-
શકત છે. માટે જ બે જાતના કપાસ અગાઉ એકત્ર
બિજાવા હોય તે કપાસ યંત્રમાં ધાલી દાખવા એ કૃત્ય
પણ સને ૧૮૬૩ ના મુંબાઈ આક્ટ ૯ ની કલમ બે
પ્રમાણે બિજા કરવા ખરાબર છે. અને આ કામમાં
તેમજ થયું છે માટે અરજ નામંજૂર કરી શિક્ષા અને
તોહામત કાયમ રાખ્યાં.

મુંબાઈના સને ૧૮૬૩ ના આક્ટ ૯ ની કલમ બે
સરકાર વિરૂદ્ધ પ્રેમજી બગવાંનનો ફેસલો પાને ૫૯ બે
છપાયો છે તે નિચે જુઓ.

સરકાર વિરૂદ્ધ કાળ પાટીલ અને બીજા

તા. ૧૩ અગષ્ટ ૧૮૭૪.

વા. ૧૧ } ઈ. પી. કો. કા. ૩૯૫ પ્રમાણે ડાકાઈટી
વા. ૧૪૬ } કર્યા બદલના તોહામત ઉપરથી કેદી કાળ

પાટીલ અને બીજા સાત આસામીના
ઓકશી થાણાના આસીસ્ટન્ટ મેજિસ્ટ્રેટ ડબલ્યુ. એચ.
કો. એ કરી. કેદી પૈકી એક કેદી નોર્યા એ કમીટ કર-

નારા માજીસ્ટ્રેટની રૂબરૂ ખુદ પોતાના અને બીજા પાંચ આસામીના અંગ ઉપર આવનારો, એવો અપરાધ કર્યો બદલ કબુલ કર્યું છે. અને તેણે શેશન જડજની રૂબરૂ અપરાધ કબુલ કર્યો તેથી તેનાપર તે જડજે અપરાધ સાબિત ઠરાવી તેને ચાર વર્ષની સખત મજુરીની કેદની શિક્ષા કરી. ત્યારબાદ બીજાઓપર કામ ચલાવ્યું તેમાં સરકાર તરફથી તે કેદીની શાક્ષી લેઈ તેની કબુલત પુરાવામાં દાખલ કરી. અને તે કબુલત જે પાંચ કેદીને લાગુ હતી તે પાંચે કેદી ઉપર તે કબુલત ઉપરથી આસીસ્ટન્ટ જડજે અપરાધ સાબિત કરી બાકીના બેને છોડી દીધા તે ઠરાવપર તે કેદીઓએ હાઇકોર્ટમાં અપીલ કરી એવા કારણથી કે “આસીસ્ટન્ટ શે. જડજે નોંધ્યાની કબુલત બીજા કેદી વિરૂદ્ધ પુરાવામાં જે વખતે દાખલ કરી તે વખતે પુરાવાના આકટની કા. ૩૦ ના ઠરાવ પ્રમાણે નોંધ્યા અને બીજા કેદીના એકત્ર મળી ચોકચી ચાલી નહોતી કેમકે તે વખતે તેનાપર તોહોમત સાબિત થઈ તેને શિક્ષા પણ થયેલી હતી. શખખ તેની ચોકચીનું છેવટ આવ્યું હતું તો તેની કબુલત બીજા કેદી વિરૂદ્ધ પુરાવામાં લેવાય નહીં.”

આ ઉપરથી હાઇકોર્ટે ઠરાવ્યું કે જે કેદીએ ગુણે ના કબુલ કર્યો હતો તે કેદી વિરૂદ્ધ તે કબુલત પુરાવામાં લેવામાં આસીસ્ટન્ટ શેશન જડજે ભુલ કરી છે. એવી વખતે યોગ્ય માર્ગ એટલોજ હતો કે કબુલ કરેલા આરોપિતપર તોહોમત સાબિત કરી તેને શિક્ષા કરવી હતી અને બીજાઓની બાબત કેટલી સાબિતી કામમાં છે તે તપાસવી હતી. એ પ્રમાણે તપાસતાં કેદીની કબુલત બાદ કરતાં જે બાકીના ત્રણ શાક્ષી છે તેમની જુમાનીમાં ધણો ફરક છે. પણ આ ફરકને માટે સરકાર તરફથી એમ તકરાર કરવામાં આવશે કે “આ શાક્ષીઓને જો શિખરીને આજ્યા હોત તો તેઓ એક સરખો મજુર કહેત અને બીજકુલ ફરક પડત નહીં, પરંતુ એમ ન કર્યાથી

આ ફરક પડ્યો છે સખખ તે ફરક એ વજનદાર કારણ નથી.” પરંતુ આવા કામમાં તેવી ખબરદારી લીધી નથી અને લીધી હોતતો તેનો ઉપયોગ થાત નહીં. ખબરદારી લીધી હોત તો ફરક પડ્યો નહોત એટલીજ વાત ઉપરથી થયેલા ફરક ઉપરથી શાક્ષીદારપર ગેર ભરોસાં કરવાને કારણ થતું નથી એમ નથી. આ કામમાં શાક્ષીદારની શાક્ષીમાં જે ફરક પડેલો છે તે ઉપરથી કેદીપરનું તોહામત કાયમ રાખવું એ બાજબી નથી એટલા માટે આ કામમાં તોહામત અને શિક્ષા અન્ન ૨૬ કરીએ છીએ.

પુરાવાના આકટની કલમ ૩૦ સરકાર વિરુદ્ધ અમૃતા ગોવીંદાનો કેસલો પાને ૬૯ મે છે તે નિચે જુઓ.

ઈ. પી. કો. કા. ૩૯૫ જે માણસ ડાકાઘટી કરે તેને જીવતાં સુધી સમુદ્રપારની અથવા દશ વરસની મુદત સુધીની સખત કેદની શિક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

સરકાર વિરુદ્ધ સખારામ મુકુંદજી અને બીજા.

તા. ૨ શપ્ટેમ્બર ૧૮૭૪

વા. ૧૧ } “વાહાલા” ગામના દેડવાડાને આગ
પા. ૧૬૬ } લગાડ્યાનો, અને ગેર કાયદેસર મંડળીના માણસ તેઓ છે તેથી તેનો આરોપ આરોપિત સખસોપર મુકવામાં આપ્યા હતા. તેઓની તે આપતની ચોકશી પુનાના આકટીંગ જશન જડજ એન ડાનીયલ અને જ્યુરીની રૂબરૂ થઈ. કેટલાક શાક્ષીદારની શાક્ષી લીધા પછી કાલુ સતુ નામના માણસની શાક્ષી ફરિયાદી તરફથી લેવામાં આવી પ્રતિવાદીના વકીલે તેની ઉલટ તપાસણી કરવાને ના કબુલ કર્યું માટે જશન જડજ પોતે તેને કેટલાક પ્રશ્ન કર્યાં તે વખતે આરોપિતની વિરુદ્ધની ઘણી વાત બાહાર પડી તે વખતે તે શાક્ષીદારનું ખરાપણું કેટલું છે એ બતાવવા વાસ્તે તેની ઉલટ તપા-

સણી કરવાની પરવાનગી મેળવવા માટે પ્રતિવાદીના વકીલે શેયન જડજને અરજ કરી પરંતુ કોરટે પ્રશ્ન કર્યાથી તે શાક્ષીદારે જે જવાબ આપ્યા હતા તે જવાબમાં ઉત્પન્ન થયેલી વાતપર, માત્ર તેની ઉલટ તપાસણી કરવી તે શિવાય બીજી વાત વિશે ઉલટ તપાસણી કરવી નહીં એમ શેયન જડજે તે વકીલને કહ્યું, પણ તે પરવાનગીનો તે વકીલે ફાયદો લીધો નહીં.

ફરિયાદી તરફનું કામ પુરૂ થયા પછી આરોપિત તરફના પુરાવાની સરવાત થઈ તેમાં ઘોંડુ અને જનકુની શાક્ષી પણ લીધી. તેઓએ એમ કહ્યું કે જે ગામ આગ લાગી તે ગામ અમે આગ લાગી તે વખત હતા, અને આરોપિત સખસોને અમે ત્યાંહાં જોયા એમ ફરિયાદી તરફના શાક્ષીદાર સાંવઠ્યા અને સોમાએ કહ્યુંછે; પરંતુ તે શાક્ષીદાર તે દિવસે તે ગામ નહીં છતાં ઘોંડ ગામ હતા. જ્યુરીને મુકદમાનું બાપ્પાન કહી સંભળાવતી વખતે ઘોંડુ અને જનકુની શાક્ષી સંબંધી શેયન જડજે એમ કહ્યું કે “શાક્ષીદાર સાંવઠ્યા અને સોમાપર બરોસો રાખવો નહીં એવું બતાવવા જે પુરાવો આપ્યો છે તે પુરાવો ગ્રાહ્ય કરવા જોગ નથી અને તે ઘોંડ ગામમાં, તે દિવસે બપોરે હતા એવું જે આરોપિતના શાક્ષીદારે કહ્યુંછે તેને મળતો ફરીયાદી તરફના શાક્ષીદારે પણ મજબૂર કહ્યો છે એમ કહેવાને હરકત નથી. વાહાલા ગામ ઘોંડની પાસે છે સખખ તે તે દિવસેજ ઘોંડથી વાહાલે ગામ ગયા હોય, અને તે દિવસે બપોરે તમે ઘોંડ ગામમાં નહોતા કે કેમ? એવો સવાલ જે અરથે સાંવઠ્યા અને સોમાને કર્યો નહોતો તે અરથે કેદી કીંવા તે પૈકી કોઈ આશામી સાંવઠ્યાના ઘર પાસે આવી પહોંચ્યું હતું એ વિશે ફરિયાદી તરફથી જે વાત સાબિત થઈછે તે વાતને આરોપિત તરફના પુરાવાથી બાધ આવતો નથી.”

એ પછી જ્યુરી સાથે જડજે એકમત થઈ કેદીને ગુલ્હ-ગાર ઠરાવી પહેલા અપરાધ બદલ પાંચ વર્ષની અને

બીજા અપરાધ બદલ છ માસની સખત મજૂરીની કેદની શિક્ષા કરી.

આ ઉપરથી કેદીએ હાઇકોર્ટમાં એવા કારણથી અપીલ કરી કે કાલુ સતુની ઉલટ તપાસણી કરવાને શેશન જડને પરવાનગી આપી નહીં એ તેણે ચુક કરીછે. અને ઘોંકુ તથા જાનકુએ કહેલો મજકુર શેશન જડને જ્યુરીને કહેલો નથી એ તેણે ખરોખર કહ્યું નથી.

આ ઉપરથી હાઇકોર્ટે ઠરાવ્યું કે જે શાક્ષીદારની શાક્ષી પહેલાં પક્ષકારે લીધેલી છે કીંવા જેની શાક્ષી લેવાને પક્ષકારે ના કબ્જા કર્યાથી કોર્ટે પોતે લીધેલીછે તે શાક્ષીદારની કોર્ટની પરવાનગી શિવાય પક્ષકારથી ઉલટ તપાસણી કરી શકાય નહીં એવું જે મુળતત્વછે તે, તે શાક્ષીદારે થયેલી વાત વિશે જે મજકુર કહ્યો હોય તે મજકુર ખામત ઉલટ તપાસણી કરતી વખતે કીંવા જે વાત ઉપરથી શાક્ષીદારના ખરાપણા વિશે સંદેહ ઉત્પન્ન થવા જોગ હોય તે વાત ખામત ઉલટ તપાસણી કરતી વખતે એક સરખુજ લાગુછે. કારણ કે તેના ખરાપણા ઉપર જેણે કરીને દોષ આવશે એવા ઉદ્દેશ જે પ્રશ્ન કરવામાં આવે તેનાં યોગે શાક્ષીદારે જે કાંઈ જવાબ આપ્યો હોય તે જવાબ ઉપરથી થનાર પરિણામ, તેનાથી વિરુદ્ધ મજકુર કહી કીંવા પુરાવાના આકટની કલમ ૧૫૫ પ્રમાણે તેના ખરાપણા વિશે દોષ કરીને નહીં જેવો કરવાનો ઉદ્દેશ હોયછે.

હું અમુક ઠોકાણે હતો અને મેં આરોપિતને જોયો હતો એવું જે ફરિયાદી તરફના શાક્ષીદારે કહ્યું છે તે સાક્ષીદાર તે વખતે અમુક એક બીજા ઠોકાણે હતો, સમય તે જે ઠોકાણે હું હતો એમ કહેછે તે ઠોકાણે તે દિવસે નહોતો એવા પ્રકારે કેદી તરફના સાક્ષીદારે કહેલો મજકુર યોગ્ય રીતે પુરાવામાં લેવામાં આવેછે. પછી સરકાર તરફના શાક્ષીદારની જુમાની લીધી તે વખતે તે મુદા ઉપર તેની ઉલટ તપાસણી કરી નહીં હોય તોપણ હરકત નથી.

(પુરાવાના આક્ટની કલમ ૫, ૧૧ અને ૧૫૩ નું ઉદા-
હરણ કે જુઓ.)

કેદી તરફના શાક્ષીદારે સદરહુ પ્રમાણે કહેલો મજકુર
પુરાવામાં લીધા છતાં તે જ્યુરીને કહ્યો નહોતો. પણ ઘાંડુ
અને જનકુની શાક્ષી પુરાવામાં લીધી તે ખરોખર છે
એટલા વાસ્તે તે જ્યુરીને કહેવો જોઈતો હતો. અમુક દિ-
વસે અમુક વખતે આરોપિત અમુક ઠેકાણે હતો એવા જે
સાંવણ્યા અને શામાએ મજકુર કહ્યો છે તે તદ્દન અસં-
ભવિત છે એવું બતાવવાનો તે શાક્ષીનો હેતુ હતો સખખ
તેની માતખરી કેટલી છે એ, તે શાક્ષી ઉપરથી જોવાની
જ્યુરીને પરવાનગી આપવી જોઈતી હતી તે આપી નથી
સખખ ફરી નવેસરથી ઈનસાફ કરવા અમે હુકમ કરી-
એ છીએ.

પુરાવાના આક્ટની કા. ૧૫૫ સરકાર વિરુદ્ધ ઉત્તમ-
ચંદ કપુરચંદ અને બીજાઓનો કેસનો પાને ૯૩ ને
છપાયો છે તે નિચે જુઓ.

એજ આક્ટની કા. ૫ પ્રત્યેક મુદ્દાની હકીકત ખુની
છે કીંવા ખની નથી તેનો, તથા જે હકીકતો લગતી છે
એવું આ આક્ટમાં નિચે ઠરાવવામાં આવ્યું છે તેવી
બીજી હકીકતોનો પુરાવો હરકોઈ મુકદ્દમામાં કીંવા કામમાં
આપી શકાય છે; એ શિવાય બીજી કોઈ હકીકતનો
પુરાવો આપી શકાતો નથી.

ખુલાસો—દિવાની કામ ચલાવવાની રીત બાબતના
જેના તે વખતના ચાલુ કાયદાના હરકોઈ ઠરાવ ઉપરથી
કોઈ એક સખસનો એકાદી હકિકતનો પુરાવો આપવાનો
હક ન હોય તો તે હકિકતનો પુરાવો સખસ મજકુર આ
કલમ ઉપરથી આપી શકે છે એમ સમજવું નહીં.

એજ આક્ટની કા. ૧૧ જે હકિકત બીજી કોઈ રીતે
લગતી ન હોય તે જો નિચે મુજબની હોય તો લગતી છે

એમ સમજવું.

(૧) હરકોઈ મુદાની કીંવા લગતી હકિકતથી તે વિરૂદ્ધ હોય તો;

(૨) હરકોઈ મુદાની કીંવા લગતી હકીકત અન્યાનો ધણો સંભવ છે કીંવા સંભવ નથી એવું, સ્વતંત્રરીતે તે ઉપરથી, અથવા બીજી હકિકત સાથેના તેના સંબંધ ઉપરથી, માલમ પડે એવી હોય તો;

એજ આકટની કા. ૧૫૩ શરકાર વિરૂદ્ધ પરબુદાસ અંબારામ અને બીજાનો ફેસલો પાને ૮૩ મે છે તે નિચે છપાઈ છે તે જુવો અને તેનું ઉદાહરણ કું નિચે પ્રમાણે છે.

ઉદાહરણ કું ૨૫ એવું કહે છે કે મેં અમુક દિવસે બું ને લાહોરમાં દીઠો હતો.

૨૫ ને એવો સવાલ પુછ્યો કે તમે પોતેજ તે દિવસે કલકત્તામાં હતા કે નહીં. ૨૫ ના કહે છે.

દિવસ મજકુરે ૨૫ કલકત્તામાં હતો તે બતાવવાને પુરાવો આપવા માંડ્યો.

એ પુરાવો લેવાઈ શકાય છે. તેનું કારણ એક બું તે દિવસે લાહોરમાં બેવામાં આવ્યો હતો, એ વાત વિરૂદ્ધ તે ઉપરથી પુરાવો થાય છે. ૨૫ ઉપરનો ભરોસો કમી થાય એવી હકીકત બાબત ૨૫ વિરૂદ્ધ પુરાવો થાય છે એ કારણ નથી.

૨૫ એ ના કહી તે ખોટી હોય તો સદરહુ દરેક વાતને સાર તેના ઉપર ખોટી શહેદી આપવાનું તોહિમત મુકી શકાય છે.

સરકાર વિરૂદ્ધ હરીરામ ખીરભાનની બાબતમાં.

વા. ૧૧ } અરજદાર હરીરામ એ મુચલકા પ્રમાણે
પા. ૧૭૦ } ચાલતો નથી એવો એક પોલીસ અમલદારે

રીપોર્ટ કર્યો ઉપરથી અરજદારે મુચલકો તોડ્યો એમ માજીસ્ટ્રેટ ઠરાવ્યું. અને મુચલકો તોડવાનું

કારણ શું? તે ખતાવવાનો તેને હુકમ કર્યો અગાઉ તેણે તેમ ક્યું છે એ બાબત કોઈની પણ શાક્ષી રીત પ્રમાણે દાખલ નહીં કરતાં મુચ્છલકાની રકમ ભરવા કુલપાવર માણસેટ ડબલ્યુ. ડબલ્યુ. લાકે હુકમ કર્યો હતો. તે હુકમ અમદનગરના શેશન જડજ બોર્ડાફેટે કાયમ રાખ્યો.

તેથી અરજદારે હાઇકોર્ટને પોતાનો વિશેષ અધિકાર અલાવવા અરજ કર્યાથી તે કોરટે ઠરાવ્યું કે કી. પ્રો. કો. કા. ૪૬૩ પ્રમાણે જે માણસે મુચ્છલકો લખી આપ્યો છે તે માણસે તે તોડ્યો છે એમ સોગન ઉપર શાક્ષી લેવાઈ સાબિત થયા ચિવાય દંડની રકમ આપવા વિશે કીવા ન આપવાનું કારણ ખતાવવા વિશે તેને હુકમ કરવાનો માણસેટને અધિકાર નથી (કી. પ્રો. કો. કા. ૫૦૨)

કી. પ્રો. કો. કા. ૪૬૩—તે ખત (મુલેહનું) બીજા પરિશિષ્ટમાં આપેલા (ઈ) નમુના પ્રમાણે અથવા તેવી મતલબનું લખવું; અને તેમાં દંડની જે રકમ લખવી તે મુક્કદમાની કેફીયત ઉપર તથા તે ધણીના ગળ ઉપર બરાબર નજર રાખીને લખવી.

જમીનોને જે બંધનમાં લેવા તે તે ખતમાં લખેલા દંડની રકમ કરતાં વધારે રકમને માટે બંધનમાં લેવા નહીં.

એજ આક્ટની કા. ૫૦૨ જ્યારે માણસેટની આગળ એમ સાબિત થાય કે આ બાબ મુજબ લીધેલા ફલાણા મુચ્છલકા અથવા બીજા ખતની શરત ટૂટીછે, ત્યારે તેણે તે સાબિતીનાં કારણ દફતરમાં લખવાં; અને જે સખસને મુચ્છલકાથી અથવા ખતથી બંધાયેલો હોય તે સખસને તેણે ફરમાવવું કે એમાં લખેલો દંડ તમે આપો, અને નહીં આપો તો તે શા માટે ન આપવો તેનું કારણ દેખાડો.

અગર કાંઈ પાકુ કારણ દેખાડવામાં નહીં આવે, તથા તે દંડ ભરવામાં નહીં આવે તો જે સખસ તે મુચ્છલકાથી અથવા ખતથી બંધાયેલો હોય તે સખસની હરકાંઈ જંગમ મિલકત જપત કરીને વેચવાનું વારંટ

આપીને તે માજીસ્ટ્રેટે તે દંડ વસુલ કરવો.

તે વારંટ જે ડિસ્ટ્રિક્ટમાં આપ્યું હશે તે ડિસ્ટ્રિક્ટના માજીસ્ટ્રેટની હકુમતની હદમાં બજાવવાનો અખતાર છે. અને મુચલકો લખી આપનારની જંગમ મિલકત જે ડિસ્ટ્રિક્ટમાં હોય તે ડિસ્ટ્રિક્ટનો માજીસ્ટ્રેટ તે વારંટની પાછળ સહી કરશે એટલે તે માજીસ્ટ્રેટની હકુમતની હદ બાહાર તે વારંટ ઉપરથી તે મિલકત જપત કરીને વચવાનો અધિકાર છે એવું સમજવું.

અગર તે દંડ ભરવામાં નહીં આવે, તથા તે જપતી તથા વેચાણથી વસુલ નહીં થઈ શકે, તો તે માજીસ્ટ્રેટના હકમથી છ મહીનાની મુદત સુધી દિવાની તુરંગમાં કેદ થવાને તે સખસ લાયક થશે.

મુચલકો લખી આપનારને કારણ દેખાડવાની તક મળે ત્યાંસુધી અને શરતો તોડ્યાનું સાબિત થાય ત્યાંસુધી જાપરીથી દંડ વસુલ કરવો નહીં.

ગમે તે ગુન્હો ગમે તે ઠેકાણે કર્યો અથવા કરવાની કોશીશ કરી અથવા કરવામાં મદતગારી કરી તોપણ મુચલકો તોડ્યો એવું સમજવું.

સુલેહનો ભંગ થવાની જે ડિસ્ટ્રિક્ટમાં દહેશત હોય તે ડિસ્ટ્રિક્ટમાં અથવા જે ડિસ્ટ્રિક્ટમાં મુચલકાની શરતો તોડીને ગુન્હો કર્યો હોય તે ડિસ્ટ્રિક્ટમાં અથવા જે સખસનો મુચલકો લેવો હોય તે સખસ જે ડિસ્ટ્રિક્ટમાં હોય તે ડિસ્ટ્રિક્ટમાં આ બાબ પ્રમાણે કામ ચલાવવાનો અખતાર છે.

સરકાર વિરુદ્ધ બાપુ જાદવ અને રામા તુન્દી.

તા. ૧૦ સપ્ટેમ્બર ૧૮૭૪

વા. ૧૨ } આરોપિત પૈકી એકે ખોટું નાણું કયું છે એમ
પા. ૧૭૨ } સાબિત થયું છે. તે નાણાંની એક બાજુએ
“જલાલદીન અકબર બાદશાહ ગાજસને
૯૮૮” એવા અક્ષર હતા. અને બીજી બાજુએ “એક

ધધિર છે બીજી નથી અને મહમદ એ ધધિરનો પેગંબર છે” એવી જે મુસલમાની શાસ્ત્રની રીત છે તે લખીછે. આ નાણું જે વખતે પાણું તે વખતે બીજી આરોપિત ત્યાં હતો એમ સાબિત થયું છે.

સદરહુ પ્રમાણે સાબિત થયાથી બેઉ આરોપિતપર બોટાં નાણાં પાડ્યાનું તોહિમત સાબિત કરી અહમદનગરના શેષત જડજ એ. બોટાંકવેટે તેમને સાત વર્ષની સખત મજૂરીની કેદની શિક્ષા કરી અને તે બાબતના પોતાના ડરાવમાં શેષતજડજે એમ લખ્યું છે કે “આવા પ્રકારનો જેનાપર લેખ છે એવાં પુષ્કળ નાણાં મેં જોયાં છે એમ મુસલમાની બાપા શિખવનાર એક મુકુલમાસ્તર સરાફ અલીબેગ કહેછે” એવા પ્રકારનાં નાણાં જો ખરી હોયતો તે હું વેચાણ લગી અને કંપની એક રૂપિયા કર્તી એવા એક રૂપિયાની કિમ્મત એક કીંવા દોન કીંવા તેથી અધિક આના જાસ્તી કીમ્મત આપુ એમ મુલતાનીચંદ સરાફ કહેછે. એટલા માટે આ નાણાં ઉપર જે શોક્કો માર્યાછે તો તેમાં કાંઈ રૂપ છે અને તેની કિમ્મત કાંઈક છે એમ બતાવવા માર્યા છે એમ તેમને દેખાયુ. કોઈ પગુ નાણાંનો એટલોજ ઉપયોગ થયો તો બસ. કેમકે તે વેપારના ઉપયોગમાં આવે એમ થયું. સાધારણ નાહાના દુકાનદાર તે લે કીંવા નહીં? એ વાત ઘણી મુદાની નથી પૈસાનો વ્યવહાર કરનારા લોક આ નાણાંના પૈસા છે એમ સમજે એટલે બસ છે.

આ ડરાવપર કેદીએ અપીલ કર્યાથી હાઇકોર્ટે ડરાબુંકે:-
નાણાં એટલે જે ધાતુનો પૈસા તરફિ ઉપયોગ કરેછે તે ધાતુનો તુકડો. પૈસા એ સાધારણ કિમ્મતનું પરીમાણ છે. અને અદલા બદલાના વ્યાપારમાં તે મધ્યમ છે. અમુક એક ધાતુનો તુકડો એ પૈસા છે કીંવા નહીં? એની કસોટી જોવી તે, તે તુકડા બજારમાં લઇગયા છતાં તેને બદલે જોઇયે તે જણસ મળે કીંવા નહીં? તે જોઈ કરવી અને

તેટલા વાસ્તે તેની કિમ્મત ઠરાવવી જોઈયે અને તે બજારમાં મથકુર હોવો જોઈયે. તેની કિમ્મત માહિતગાર લોકને અને ચતુર લોકને માત્ર માહિત હોય તો તે બસ નથી. આ બાબત તપાસતી વખતે રસલ એન કાઠમ્સને પૃષ્ઠે ૯૫ મે લખ્યા પ્રમાણે તે નાણું ચાલુ છે કીંવા ૬૦ પી૦ કો૦ પ્રમાણે તે નાણાંનો પૈસા તરીકે ઉપયોગ થાય છે એનો નિર્ણય કરવા જોઈયે.

અકબર બાદશાહની વખતનાં નાણાં ચાલુ નાણાં નથી. સખબ તે નાણાં ખોટાં પાડ્યાથી તોહોમત ઠરી થકતુ નથી માટે આરોપિત સખસોપરનું તોહોમત અને શિક્ષા ૨૬ કર્યાં.

સરકાર વિરુદ્ધ મક્લાપા બીન કપના અને બીજા.

તા. ૧૫ જુલાઈ ૧૮૭૪

વા૦ ૧૨ } એક પારાપા નામના માણસ સુધાં ચાર
વા૦ ૧૯૧ } કેદીપર ખુનનું અને ડાકાઘટીનું તોહોમત
મુકી તેની એકથી કલાદગીના શેશન જડજ
એસ. એન. ટાગોરે કરી એક ગુન્હા (પારાપાપર ફક્ત
ડાકાઘટીનાં) સામ્મિત ઠરાવી તેઓને શિક્ષા કરી. તે ઠરાવ
વપર કેદીઓએ અપીલ કરી તેથી હાઈ કોર્ટે ઠરાવ કર્યો કે.

સાથી માણસની શાક્ષીની પુષ્ટી કરનારો જ પુરાવો જોઈયે તે સ્વત્રંત્ર અને વિશ્વાસ રાખવા લાયક ડેકાણેથી આવવો જોઈયે. અને સાથી માણસે પોતે જ કાંઈ મજકુર કહ્યો હોય તે મજકુર તેણે એકથીની વખતે જ કાંઈ શાક્ષી આપી હોય તેને જો કે મળતો હોય તોપણ તે ઉપર કહેલા પ્રકારનો પુષ્ટી કરનારો પુરાવો, એમ નથી.

કેદી પૈકી એકે કરેલી કબુલત, સાથી માણસની શાક્ષીની પુષ્ટી કરનાર હોય તોપણ બીજા કેદી વિરુદ્ધ જ સાથી માણસે શાક્ષી આપી હોય તે શાક્ષીને પુષ્ટી કરનાર તરીકે તે કબુલત ઉપયોગમાં આવી થકનાર નથી.

સખબ જ આરોપિતે અમારી રબર અપીલ કરી છે

તેનાપરથી અપરાધ અને શિક્ષા અન્ન રદ કરીએ છીએ.

સરકાર વિરુદ્ધ દયા આનંદ અને રણુછોડ ખોલ્યા.

તા. ૧૯ માર્ચ ૧૮૭૪

વા. ૧૧ } આરોપિત માણસે પોતાની જુખાનીપર સહી
વા. ૪૪ } કીવા નિશાની કરવી નોંધાયે એવો ઠરાવ જે
કી. પ્રો. કો. કા. ૩૪૬ માં છે તેની ચુસ્તતા
“અ. બ. (આરોપિત) એની સહી. ક. ડ. એના હસ્તાક્ષર”
એટલું લખ્યાથી થતી નથી. આ કામમાં તેવીરીતે કેદી-
એ કબુલતપર સહી કરી હતી અને તે ઉપરથી તોહોમત
સાબિત કર્યું હતું તેમાં હાથકોરટે તે તોહોમત રદ કરી
એવું ઠરાવ્યું કે એવી કબુલત કોટમાં હાજર કરવાની શેશન
જડત્તે મનાઈ કરવી હતી.

કી. પ્રો. કો. કા. ૩૪૬ સરકાર વિરુદ્ધ બાઈ રતનન
કામનો ફેસલો પાને ૫૩ મે છપાયોછે તે નિચે જુઓ.

સરકાર વિરુદ્ધ માણેકરામ સુરજરામ.

તા. ૧૨ નવેમ્બર ૧૮૭૪

વા. ૧૧ } સને ૧૮૬૮ ના મુંબાઈ આક્ટ ૪ ની કલમા
વા. ૨૩૨ } ૧૫ પ્રમાણે આપેલી નોટીશ અમાન્ય કર્યા
બદલ કોઈ માણસ ગુન્હેગાર છે એમ ઠરા-
વવું હોય તો પુરાવો હાજર કરવા માટે તેને જે નોટીસ
કરી હોય તેમાં જે દસ્તાવેજ મંગાવ્યા હોય તેની પુરી
તપસી લખવી નોંધાયે.

સને ૧૮૬૫ ના મુંબાઈ આક્ટ ૧ ની કા. ૧૪ ની
રકમ ૧ પ્રમાણે પુરાવો હાજર કરવા વિશે કરેલો હુકમ
અમાન્ય કર્યો તો તે ઉપરથી તે માણસપર ફોજદારીમાં
કામ ચલાવવામાં આવતું નથી પરંતુ તેની ગેરહાજરીમાં
ફેસલો કરવાનો માત્ર અધિકાર છે.

સને ૧૮૬૮ ના મુંબાઈ આક્ટ ૪ ની કલમ ૧૫-

મુંબાઈના સન ૧૮૬૫ ના ૧ લા આક્ટની કલમ ૧૦ પ્રમાણે જનરલ નોટિસ અથવા સમન આપીને જે માણસને હાજર થવાનું કાયદાસર રીતે ફરમાવ્યામાં આવશે તે માણસને તે નોટિસ પ્રમાણે અથવા સમન પ્રમાણે પોતાની જાતે અથવા મુખત્યારની મારફતે હાજર થવાની કાયદા પ્રમાણે જરૂર છે. હરકોઈ દસ્તાવેજ જોવા સારૂ તે દસ્તાવેજ હાજર કરવાનું જે માણસને મુંબાઈના સન ૧૮૬૫ ના ૧ લા આક્ટની ૧૪ મી કલમ પ્રમાણે કાયદાસર રીતે ફરમાવ્યામાં આવશે તે માણસને તે દસ્તાવેજ હાજર કરવાની કાયદા પ્રમાણે જરૂર છે.

સને ૧૮૬૫ ના મુંબાઈ આક્ટ ૧ ની કા. ૧૦—જનરલ નોટિસ અથવા સમન આપીને જમીનના ધણીને અથવા આતાદારને પોતાની જાતે અથવા જેને યરાયર રીતે કહી મુક્યું હોય, અને જરીફના સઘળા સવાલોનો જવાબ દઈ શકે એવા કાયદાસર મુખત્યારની મારફતે હાજર થવાનું ફરમાવવાનો અધિકાર, અને તાલુકાના તથા ગામના જે અધિકારીઓને પોતાના હુદાના સખ-ખથી પોત પોતાના થાણામાં કાયદા તથા રિવાજ પ્રમાણે ચાકરી કરવી પડેછે તેઓને હાજર થવાનું ફરમાવવાનો અધિકાર, અને રેવન્યુ સરવેના કામમાં તેઓની લાયકી પ્રમાણે મદત તથા ચાકરી કરવાનું ફરમાવવાનો અધિકાર મુખત્યારને અથવા તેણે જે અમલદારને અધિકાર આપ્યો હોય તે અમલદારને છે.

એજ આક્ટની કા. ૧૪—રકમ ૧ લી. સદરહુ પ્રમાણે હદની ચોકશી કરતી વેળાએ ધણીને અથવા આતાદારને અથવા ધણીના અથવા આતાદારના મુજ્તીયારને તેની જમીન બાબત જે સનદો તથા કોલ તથા પટા તથા બીજાં ખતપત્રો હોય તે સઘળાં જોવા સારૂ હાજર કરવાનું ફરમાવવાનો સરવૈ મુખત્યારને, અથવા તેણે જે બીજા અમલદારને અધિકાર આપ્યો હોય તે અમલદારને અજ્તિયાર છે. અને સદરહુ સરવૈ ચોકશીસરે માફક

મુદત લખીને ઠરાવી હોય તે મુદતમાં તે ધણી અથવા ખાતાદાર અથવા મુક્તિયાર સદરહુ પ્રકારના દસ્તાવેજ હાજર કરવાને ચુકશે તો જે ખીન્ને પુરાવા મળી શકે તે ઉપરથી પોતાની નજરમાં આપે તે પ્રમાણે જમીનની હદ તુરત ઠરાવવી.

રકમ ૨ જી—એતરની હદ વિશે તકરાર નહીં હોય અને તે બરાબર છે એવું ગામના અધિકારી હાજર હોય તેઓ, જાહેર કરે તો, જે પ્રમાણે હદ દેખાડી હોય તે પ્રમાણે ઠરાવવાનો અધિકાર છે. પણ એતરની હદ વિશે તકરાર હોય તો સરવૈ આફીસરે ગામના હિસાબ પ્રમાણે હદ ઠરાવવી. અને હિસાબ નહિ હોય તો ગામના અધિકારીઓને તથા પાસેની જમીન એડનારને પુછવાથી અથવા ખીન્ન પુરાવા ઉપરથી ભાગવટો કરે તે પ્રમાણે હદ ઠરાવવી.

રકમ ૩ જી—ઉપરની રકમો પ્રમાણે હદનો ઠરાવ કર્યો હશે તે ઉપર અપીલ લેવી નહીં; પણ ખાંણ ખાંધ્યાની તારીખથી ૬ મહિનાની અંદર રીતી પ્રમાણે અપીલ કરે તો લેવી.

રકમ ૪ થી—પણ રેવીન્યુ સરવૈના (એટલે જરીફના) નવા ઠરાવેલા દર ચાલુ કર્યા પછી એક વરસમાં યોગ્ય કારણ દેખાડશે તો હરકોઈ હદમાં ફેરફાર કરવાને સરવૈ સુપ્રિન્ટેન્ડેન્ટ મુક્તિયાર છે.

પણ એવું ઠરાવ્યું છે કે; જમીન ઉપર મારો હક છે એ રીતે કોઈ માણસ દાવો કરતો હોય તો તે માણસનો આ કલમ પ્રમાણે હદનો ઠરાવ કર્યો નહીં હોત તો કબજો તુટવા બાબત કાયદાસર જે ઉપાય ચાલતે તે ઉપાય કરવાને આ કલમ પ્રમાણે હદ ઠરાવના સમયથી હરકત થાયછે એવું સમજવું નહીં.

(૧૨૦)

સરકાર વિરુદ્ધ દેવા દયાળ

તા. ૨૩ નવેમ્બર ૧૮૭૪

૫૧૦ ૧૧ } આરોપિતે તેને કમિટ કરનાર માણસો-
૫૧૦ ૨૩૭ } ની રૂબરૂ જે જુખાની આપી તે નીચે
તેની સહી કી. પ્રો. કો. કા. ૩૪૬ પ્રમાણે

ન લીધી તો તે કલમના અર્થ પ્રમાણે તે આરોપિતનું નુ-
કશાન થયું એમ સમજવું નહીં. પણ કામના ગુણદોષ
ઉપરથી પોતાને જવાબ આપવાને જો તેને વાસ્તવિક
રીતે બાધ આવ્યો હોય તોજ માત્ર તેમ સમજવું.

કેદીએ જ્યન કોર્ટમાં પોતાની તરફે જવાબ આપવાને
વકીલ રોક્યો હોય, અને તેની જુખાની જે વખતે જ્યન
કોર્ટમાં લીધી તે વખતે કેદીના વકીલને હરકત લેવાને
વખત છતાં તેણે તેવી હરકત લીધી નહી હોય તો કેદીને
નુકશાન થયું છે એમ સમજવું નહીં.

કી. પ્રો. કો. કા. ૩૪૬—સરકાર વિરુદ્ધ બાઈ રતનનો
ફેસલો પાને ૫૩ મે છપાયો છે તે નીચે જુઓ.

સરકાર વિરુદ્ધ ચાંદનુર અને પીરભાઈ આદમજી

તા. ૨૩ નવેમ્બર ૧૮૭૪

૫૧૦ ૧૧ } કેટલાક ભાગ મળી થનારા અપરાધ બ-
૫૧૦ ૨૪૦ } દલ કોઈના ઉપર તોહોમત મુક્યું હોય અને
તે ભાગ પૈકી કાંઈ ભાગ મળીને એકાદ
નાહાનો અપરાધ પૂર્ણ થતો હોય તો કી. પ્રો. કો. કા. ૪૫૭
પ્રમાણે તે માણસપર તે નાહાના અપરાધ બદલ જુદું
તોહોમત ન મુક્યું હોય તોપણ તે અપરાધ ઠરાવવાને
હરકત નથી. પરંતુ તેનાપર જે મોટું ચાર્જ મુક્યું હોય તે-
માંની હકીકત ઉપરથી નાહાનો અપરાધ થાયછે એમ
માત્ર દેખાઈ આવવું જોઈયે.

ઉપરના કારણને લીધે આ કામમાંના આરોપિતપર
ખુનનું તોહોમત મુકી ખુનમાં મદદ કર્યાના ગુનાની સા-

મિતી કરી અને શિક્ષા કરી તે આ કોર્ટ ૨૬ કરી મદદ કરવાના તોહોમત પરથી આરોપિતનો ફરી ધનસાફ કરવાનો હુકમ કર્યો.

ફી. પ્રો. કો. કા. ૪૫૭—કોઈ સખસની ઉપર કોઈ ગુન્હાનું તોહોમત મુઠ્ઠું હોય અને તે તોહોમતનો કોઈ ભાગ સાબિત થયો નહીં પણ જે ભાગ સાબિત થયો તે ભાગ ઉપરથી બીજી ગુન્હા સાબિત થયો હોય ત્યારે જે ગુન્હા તેણે કર્યો એવું સાબિત થયું તે ગુન્હાનું તેની ઉપર તોહોમત મુઠ્ઠું નહીં હોય તોપણ તે ગુન્હો તેની ઉપર સાબિત થયાનો ઠરાવ કરવાનો અપ્યત્તર છે.

સરકારવિરુદ્ધ જોરા હસજી, ભાપજી રૂપસંગ અને ભોગા પીરા.

તા. ૩ ડીસેમ્બર ૧૮૭૪

પાઠ ૧૧ } કોઈ મિલકત માલ્યાના સમંધે કોવા હાજર
પાઠ ૨૪૨ } કરવાના સમંધે જે માણસ પર એકાદ અ-
પુરાય કરવાનો આરોપ છે તે માણસ પોલીસ
અમલદારના હસ્તક છતાં તેણે કહ્યો પ્રત્યેક મજદુર
ઈંડ્યાના પુરાવાના આકટની કા. ૨૭ પ્રમાણે ગ્રાહ્ય છે
એમ નથી. જે મજદુરથી કોઈપણ એકાદ મિલકત તરતજ
જણાઈ આવે તે મજદુર, અને તે મિલકત જણાઈ
આવવાને તે મજદુરથી જેટલા અંશે ઉપયોગ થતો હોય
તેટલા પુરતો તે મજદુર, માત્ર યોગ્ય રીતે ગ્રાહ્ય છે. જણાઈ
આવેલી વાતનું ગમે તેવું સ્વરૂપ હોય તોપણ તે વાત
સર્વ ખામતમાં ખરેખરી તે કામને લાગુ હોવી જોઈએ.
અને તે મજદુર ગ્રાહ્ય થવા વાગે તે મજદુરનો અને
જણાઈ આવેલી વાતનો એવો સમંધ હોવો જોઈએ કે જે
માહિતી ઉપરથી તે વાત જણાઈ આવી, તે માહિતી
તે મજદુરથી મળવી જોઈએ. જે મજદુર પુરાવામાં ગ્રાહ્ય
હોવા બદલ ઉપર કહ્યું તે મજદુરને લાગુ થનારો બીજો
મજદુર છતાં તે તેવો છે. માટે જણાઈ આવેલી વાતને
લાગુ હોય તો તે મજદુર ગ્રાહ્ય નથી. અમુક એક નુકશા

મારી રૂબરૂ કાઝો છે એવું કોઈ શાક્ષીદાર કહેતો હોય તો તેટલા ઉપરથી તે નુકશો પુરાવામાં લેવાને પુરતું કારણ નથી. આ નુકશો મારી સમજીતી પ્રમાણે ખરેખર છે એવું જો તે શાક્ષીદાર કહે તો માત્ર તે પુરાવામાં લેવામાં આવશે.

પુરાવાના આકટની કલમ ૨૭—પરંતુ એવું ઠરાવ્યું છે કે કોઈ સખસની ઉપર કોઈ ગુનાનું તોહોમત મુક્યું છે, અને તે સખસ પોલીસ અમલદારના હવાલામાં છે, તે સખસ પાસેથી કોઈ ખર્ચ મળી તે ઉપરથી કોઈ હકિકતનો શોધ લાગ્યો છે, એવી જુખાની પડે ત્યારે, એવી ખર્ચનો જોડો ભાગ ખર્ચ મજકુર ઉપરથી શોધી કાઢેલી હકિકત સાથે સ્પષ્ટ રીતે સંબંધ રાખતો હોય તેટલો ભાગ સાબિત કરી શકાય છે, પછી તે ખર્ચ કબુલત ગણાય એવી હોય કીંવા ન હોય તોપણ.

સરકાર વિરુદ્ધ ફતાઆદાલત અને ખીલા ખે.

તા. ૩ ડીસેમ્બર ૧૮૭૪

વા. ૧૧ } ને માળસેટ કમીટીંગ માળસેટ નથી
વા. ૨૪૭ } એવા માળસેટ આગળ મરણ વખતે

કોઈ માણસે કોઈ મજકુર કલો હોય અને તેપર સહી કરી હોયતો, પછી તે મજકુર તેણે પ્રતિજ્ઞા ઉપર કલો હોય તોપણ હરકત નથી. તે જમકુર, આ મજકુર મયત માણસે કલો એ બદલ કાયદેસર પુરાવો હોવા શિવાય પુરાવામાં લેવાને ગ્રાહ્ય નથી.

સરકાર વિરુદ્ધ ગોવિંદ બાબનરાઉલ અને બાબાલ

ગોવિંદ કુખ,

તા. ૨ ડીસેમ્બર ૧૮૭૪

વા. ૧૧ } આ એ ખુન કર્યા બદલ અને બ એ ખુન
વા. ૨૭૬ } માં મદદ કર્યા બદલ એવી રીતે જોડે ઉપર

શેશન કોર્ટમાં એક ઇનસાફ આજ્ઞાકર્તા
 બ એ કલ્યાણી મે ખુન કર્યું એમ એ એ કબુલ કર્યું હતું.
 તે એ ની વિરુદ્ધ પુરાવામાં ગણી એ ની ઉપરનું ચાર્જ
 બદલ્યું અને તેનાપર ખુનમાં મદદ કર્યાનું તોહોમત મુક્યું
 અને ઈજ્જાના પુરાવાના આક્ટની કલમ ૩૦ ત્રીસ ઉ-
 પરથી શેશન જડાવે તે એ ની કબુલત બેઉ વિરુદ્ધ પુરા-
 વામાં લેઈ બેઉપર તોહોમત સાબિત કર્યું.

તે કામમાં હાઇકોર્ટ એમ ઠરાવ્યું કે સુળનું તોહોમત
 અને નવું બદલેલું તોહોમત એ એક એકને એટલું લાગુ
 છે કે તે ઉપરથી કરેલો ઇનસાફ એ નવીન બદલેલા તો-
 હોમત ઉપરથીજ પ્રથમથીજ કરેલો છે એમ સમજવાને
 જરા હરકત નોહોતી, અને એ ઉપર તોહોમત જે વખતે
 અને તેણે કરેલી અગાઉની કબુલત તેની વિરુદ્ધ જે વ-
 ખતે પુરાવામાં લીધી તે વખતે બ એ વકીલ નિમ્નો હતો
 તોપણ તેણે તકરાર કરી નથી. સત્ય એ ની કબુલત બ
 ની વિરુદ્ધ ઉપયોગમાં આણી એ શેશન જડાવે અન્યાય
 કર્યો એમ કહેવાય નહીં.

પુરાવાના આક્ટની કા. ૩૦ સરકારે વિરુદ્ધ અમૃતા
 એવિદાનો ફેસલો પાને ૬૯ મે છે તે નિચે જુઓ.

સરકાર વિરુદ્ધ અર્જુન મેઘા અને માનાજીશા.

તા. ૨૬ અગષ્ટ ૧૯૭૪

વાં ૧૧ } પ્રથમની ચોકસીની વખતે માળખેટની
 વાં ૨૮૨ } રૂબરૂ જે જુમાની યાય છે તે શેશનકોર્ટની

રૂબરૂ ઇનસાફની વખતે પુરાવામાં ઉપ-
 યોગ પડે એમ સને ૩૯૭૪ ના આક્ટ ૧૨ ની કલમ ૨૨
 ઉપરથી સુધરેલા ફી. પ્રો. કો. કા. ૨૪૬ ની મતલબ
 દેખાય છે. પરંતુ એ પ્રમાણે તે જુમાનીનો ઉપયોગ કરવો
 એમ શેશન જડાવે પોતાને મળેલી મુજિબારીએ જો ઠરાવે
 તો માત્ર તેમ હોય. પરંતુ એવા પ્રકારે શેશન જડાવે જે

મુજિયારી ચલાવશે તે એક થયેલી વાત કૌંવા કાયદાની વાત છે એમ સમજી એપેલેન્ટ કોર્ટ તેની તપાસ કરશે.

ફી. પ્રો. કો. કા. ૨૪૬ (સને ૧૮૭૪ ના આક્ટ ૧૧ ની કા. ૨૦ ઉપરથી મુધરી છે તે મુધર્યા પ્રમાણે) સાહેબને સેશન કોર્ટની આગળ અથવા હાઇકોર્ટ પોતાની અવલ ફરિયાદ લેવાની અથવા અપીલ લેવાની ફાજદારી હકુમત ચલાવતી હોય તે હાઇકોર્ટની આગળ રજુ કરવામાં આવે ત્યારે ધનસાફને સાફ કમિટ કરનારા માજીસ્ટ્રેટની આગળ તેણે જખાની આપી હોય તે તોહોમતવાળા સખસની રખર યોગ્ય રીતે લીધી હોય તો તે પ્રમુખ અધિકારીની જગાએ બેસનાર જડજની નજરમાં આવે તો તે મુકદ્દમામાં પુરાવા પ્રમાણે સમજીને તે પ્રમાણે વહિવટ કરવાનો તેને અજિયાર છે.

ખુલાસો—ગેરહાજર શહેદી અગાઉ જખાની આપી હોય તે ઉપર હિંદુસ્તાનના પુરાવા ખાખતના આક્ટ પ્રમાણે અથવા પુરાવા ખાખતના બીજા કોઈ ચાલુ કાબદા પ્રમાણે જુ કામમાં હવાલો આપવાનો અજિયાર હોય તે કાગ ચિવાય બીજા કામમાં તે જખાનીના કાગળ ઉપર હવાલો આપવાનો અજિયાર આ કલમ ઉપરથી કોર્ટને છે એવું સમજવું નહીં.

વાલ્યુમ ૧૨ મું.

સરકાર વિરુદ્ધ રામાજીરાવ જીવભાજીરાવ અને એક બીજો

તા. ૧૦ ફેબ્રુઆરી ૧૮૭૫

વાળ ૧૨ } નંબર એકનો તોહોમતવાળો વરસાલ ગામનો
વાળ ૧ } ધનસાફતદાર એટલે જંગલની મેલેમુલનો પટો

રાખનાર છે. તેણે “જી” આકે દાખલ થયેલો દસ્તાવેજ કલેક્ટર સાહેબને લખી આપ્યો હતો. ફરિયાદી તરફથી એમ કહેવામાં આવ્યું છે કે નંબર ૨ નો

તોહામતદાર પરશરામ નંબર ૧ ના તોહામતદાર રામા-
જીરાવનો આડતીઓ છે. (હાલની તકરારની ખાતર તે
ખરું છે એમ માનીએ) આંક “૭” ના દસ્તાવેજ મુજબ
નંબર ૧ ના તોહામતવાળાના કહેવાથી નંબર ૨ ના તોહા-
મતવાળાએ કેટલોક હિસાબ તૈયાર કર્યો હતો. તે હિસાબ
વરસાલી ગામના જંગલમાંથી જે ગાડીવાળા લાકડાં લઈ
ગયા હતા, તેમને જે પાસ (પરવાના) આપવામાં આવેલા
તે સાથે મળતો હતો. આ હિસાબ (આંક ૨) ખરો છે.
એમ ફોરેસ્ટ (જંગલખાતાના) ઇન્સ્પેક્ટરને બતાવવામાં
આવ્યું હતું. હિસાબ (આંક ૩) નંબર ૧ ના તોહામતવા-
ળાના ઘરમાંથી માલમ પડી આવ્યો હતો. આ હિસાબ
ઉપરથી અને બીજા પુરાવા ઉપરથી એમ માલમ પડે
છે કે આંક ૨ વાળો હિસાબ ખોટો છે. અને સરકારને
એહેસુલનું નુકશાન કરવાના હેતુથી એ હિસાબ તૈયાર
કરવામાં આવ્યો હતો.

ઉપર પ્રમાણે હકિકત બન્યાથી થાણાના આસીસ્ટન્ટ
શ્રેયન જડજી નંબર એકના તોહામતવાળા ઉપર ઈ. પી.
કો. કા. ૪૦૯, ૫૧૧, ૧૬૭, ૨૧૮ અને ૧૯૩ પ્રમાણે
સરકારી નોકર તરીકે સાપ્રાધ વિધાસ ધાત કરવાની કો-
શીશ કર્યાનું, તથા તેજ હોદામાં નુકશાન કરવાને એક
ખોટો દસ્તાવેજ દગલખાજીથી કર્યાનું, તથા તેજ પ્રમાણે
એક સખસને સબમાંથી બચાવવાના ધરાદાથી તેવો
દસ્તાવેજ બનાવ્યાનું તોહામત મુકી તે તોહામતની ચો-
ક્કસી કરી.

આ ગુન્હા કરવામાં નંબર ૨ ના તોહામતવાળાએ
નંબર ૧ ના તોહામતવાળાને મદદ કરી તેથી તે પ્રમાણે
તોહામત તેના પર મુકી તેની પણ ચોક્કસી કરી. અને બે-
ઉને શીક્ષા કરી.

તે ઉપરથી હાઈકોર્ટમાં અપીલ થયાથી ઠરાવ કર્યો કે—

ઈંડીયન પિનલકોડની કલમ ૨૧ ની સેક્શન ૬ માં આ-

ફીસર એ શબ્દ છે તેનો અર્થ એવો છે કે સરકારનું નિમંત્રણ કામ કેટલોક દરજ્જે કરવાને જે સમ્પત્તિને કામ લગાડ્યો હોય તે સમ્પત્તિ. તે માણસને કેટલોક અખત્યાર આપેલો હોયો જોઈએ, અથવા તે સરકાર તરફથી હોયો જોઈએ, અથવા તેનું કામ જે માણસને તેવો અખત્યાર આપેલો હોય તેને મદદ કરવાનું હોયું જોઈએ. તેથી ફીસરને એક મળકતદાર, (જંગલવાળા ગામનો પટેદાર) કે જેણે તે ગામના જંગલના મહેસુલનો હિસાબ રાખવાને તથા કંઈક ભાગ સરકારને આપવાને અને બાકીનો ભાગ પોતે રાખવાને માથે રાખેલું છે તે સમ્પત્તિ “ઓફીસર” નથી અને તેટલા માટે તે કલમ ૨૨ પ્રમાણે સરકારી નોકર નથી.

એક ફોરેસ્ટ (જંગલખાતાનો) ઓફીસર કે જેને કાયદા પ્રમાણે તપાસ કરવાનો તથા પુરાવો લેવાનો અધિકાર માળ્યો નથી તે સમ્પત્તિની રૂબરૂ રજુ કરવાના ધરાદારથી ખોટો હિસાબ તૈયાર કરવો એ ધનડીયન પીનલકોડની કા. ૫૬૩ પ્રમાણે ખોટો પુરાવો બનાવ્યો કહેવાય નહીં.

ફી. પ્રો. કો. કા. ૪૫૫ તથા ૪૫૬ પ્રમાણે આસીરન્ટ ફેશન જડાઈ ડગાઈ કરવાને કોશીશ કર્યાનો તેને ગુન્હેગાર સાબિત ગણવો જોઈએ હોતો અને તેથી તંદિબતવાળાને માટે ફીસર તપાસ કરવાનો હુકમ કરીએ છીએ.

ઈ. પી. કો. કા. ૪૦૬—કોઈ માણસ તેના દરજ્જાથી સરકારી નોકર દાખલ, અથવા તેના ઘંઘાસર, તેને સરકાર, વેપારી, કોઠીદાર, દલાલ, વકીલ, કે આડતીયા દાખલ, કોઈ મીલકત અથવા કોઈ મિલકત ઉપર અતિયાર કોઈ પણ રીતે સોંપ્યો હોય તે માણસને તે મિલકત ખામત સાપ્રાધ વિશ્વાસઘાત કરે, તો તેને જીવતા સુધી સમુદ્રપારની અથવા દસવરસની મુદત સુધીની બંધાંતી ગમે તે પ્રકારની કેદની શિક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

એન આક્ટની કા. ૫૧૧—જે ગુન્હાને માટે આ

કાયદામાં સમુદ્રપારની અથવા કેદની શિક્ષા ઠરાવી હોય એવા કોઈ ગુન્હો કરવાની અથવા એવા કોઈ ગુન્હો કરાવાની, જે માણસ કોસીસ કરે, અને તે કોશિશમાં તે ગુન્હો કરવા તરફ કાંઈ કામ કરે, તે માણસને, તેવી કોશિશ માટે શિક્ષા સંબંધી આ કાયદામાં કોઈ સાફ ઠરાવ ન કર્યો હોય તો તેને ઠેકાણે તે ગુન્હાને માટે જે પ્રકારની, કેદની શિક્ષા ઠરાવી હોય તે પ્રકારની, તથા તે ગુન્હાને માટે કેદની અથવા સમુદ્રપારની ધણામાં ધણીજ મુદત ઠરાવી હોય તેની અડધી મુદતની, કેદની અથવા સમુદ્રપારની, અથવા તે ગુન્હાને માટે ઠરાવેલા દંડની, અથવા એ બંનેની શિક્ષા કરવામાં આવશે.

એજ આક્ટની કા. ૧૬૭ કોઈ માણસ સરકારી નોકર હોય અને તેને પોતાના સરકારી ઓહદાના જોરથી કાંઈ લેખ તૈયાર કરવાનું અથવા તેનો તરજુમો કરવાનું સોંપ્યું હોય તે માણસ પોતે જોને ખોટી જાણતો હોય અથવા જાનતો હોય એટલી રીતે તે લેખ બનાવે અથવા તેનો તરજુમો કરે એવા ધરાદાથી કે તેમ કરીને પોતે કોઈ સખસનું નુકશાન કરવું અથવા તેમ ફરવાથી પોતાથી કોઈનું નુકશાન થાય એવા સંભવ છે એમ જાણ્યા છતાં, તો તે માણસને ત્રણ વરશની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, અથવા દંડની અથવા એ બંનેની, શિક્ષા કરવામાં આવશે.

એજ આક્ટની કા. ૨૧૮—કોઈ માણસ સરકારી નોકર હોય, અને તેના સરકારી ઓહદાસર તેને કાંઈ દફતર અથવા બીજી લખાણ તૈયાર કરવાનું કામ સોંપ્યું હોય, તે માણસ જો તે દફતર અથવા લખાણ જે રીત ખોટી છે એવું તે જાણતો હોય તેવી રીતે તૈયાર કરે, એવા ધરાદાથી કે તેથી લોકને અથવા કોઈ સખસને ટોટો અથવા નુકસાન થાય, અથવા ટોટો કે નુકસાન થશે એવા સંભવ છે એમ જાણીને, અથવા એવા ધરાદાથી કે

તેથી કોઈ સખસને કાયદેસર શિક્ષાથી બચાવવો, અથવા તેથી કોઈ સખસ કાયદાસર શિક્ષાથી બચશે એવો સંભવ છે એમ જાણીને, અથવા તેથી કોઈ મિલકત સરકારે જપ્ત થતી, અથવા કોઈ રૂપિયા તેમાંથી કાયદા મુજબ આપવા જેવા હોય તે અપવાદથી તે બચી જાય, અથવા તે બચી જશે એવો સંભવ છે એમ જાણીને, તો તે માણસને ત્રણ વર્ષની મુદત મુઘીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, અથવા દંડની, અથવા એ બંનેની શિક્ષા કરવામાં આવશે.

એજ આકટની કા. ૧૬૩. સરકાર વિરુદ્ધ જીજ્ઞાસુ વળતના ફેસજી પાને ૭૫ એ છપાવો છે તે નિચે મુજબ.

એજ આકટની કા. ૨૧ ની રકમ ૯—હરએક અમલદાર જેહેનું કામ, પોતાના એહિદાને લીધે, સરકારની વતી કોઈ મિલકત લેવાનું, કબ્જા કરવાનું, રાખવાનું, કે ખરચવાનું, અથવા સરકારની વતી કોઈ તપાસ અથવા માપણી, જમાવંદી, કે કરાર કરવાનું, અથવા મેહેસુલ બાબતના કોઈ હુકમ બજાવવાનું, અથવા સરકારના પૈસા સંબંધી લાભની કોઈ બાબતની તજવીજ કરવાનું, કે તે વિશે રિપોર્ટ કરવાનું, અથવા સરકારના પદ્ધતિ સંબંધી લાભ બાબતનો કોઈ લેખ કરવાનું, તેહના ખરા પણા વિશે સહી કરવાનું, કે તે લેખ પોતાના હવાલામાં રાખવાનું, અથવા સરકારના પદ્ધતિ સંબંધી લાભની સંભાળને માટે કરેલા કોઈ કાયદા તોડાતા અટકાવવાનું, હોય તે; તથા હરએક અમલદાર જે સરકારની ચાકરી કે પગારમાં હોય, અથવા જેને કોઈ સરકારી કામ કરવાસાર “ફી” કે “કમીશન” મળતું હોય તે; સરકારી નોકર સમજાવો.

ફી. પ્રો. કો. કા. ૪૫૫—જે વાતો સાબિત થઈ શકે છે તે ઉપરથી કેટલાએક ગુનાઓમાંનો કયો ગુનો થાય છે તે બાબત થક પડે એવા પ્રકારનું એકજ કામ અથવા

કામોનો સમુદાય હોય ત્યારે સદરહુ પ્રકારનો કોઈપણ ગુન્હો કર્યાનું તોહોમત તોહોમતવાળા સખસની ઉપર મુકવાનો અખત્યાર છે; અને સદરહુ પ્રકારનાં ગમે તેટલાં તોહોમતો હોય તોપણ તેઓનો એકી વખતે ઈનસાફ કરવાનો અખત્યાર છે, અથવા સદરહુ ગુન્હાઓમાંનો એક નહીં તો બીજો ગુન્હો કર્યાનું વિકલ્પની રીતે તેની ઉપર તોહોમત મુકવાનો અખત્યાર છે.

એજ આકટની કા.૪૫૬—પાછલી કલમમાં કહેલે પ્રસંગે તોહોમતવાળા સખસની ઉપર ફક્ત એકજ તોહોમત મુખ્ય હોય અને તે જુદા જુદા ગુન્હા બાબત તે કલમના ઠરાવો પ્રમાણે તેની ઉપર તોહોમત મુકી શકાય તેવો જુલ્લેજ ગુન્હો તેણે કર્યો છે એવું પુરાવા ઉપરથી દેખાય તો ફત્તેહો ગુન્હો તેણે કર્યો છે એવું સાબિત થાય તે ગુન્હાનું તોહોમત તેની ઉપર મુખ્ય નહીં હોય તોપણ તે ગુન્હો તેની ઉપર સાબિત થવાનો ઠરાવ કરવાનો અખત્યાર છે.

સરકાર વિરુદ્ધ ગુલામ આપાસ

તા. ૧૫ અપ્રેલ. ૧૮૭૫

વા. ૧૨ } આરોપિત ઉપર ઈ. પી. કો. કા. ૩૮૧
વા. ૧૪૭ } મુજબ તેના શેઠના ઘરમાંથી બે પ્રસંગે
ગોરી કર્યાનું તોહોમત મુકવામાં આવ્યું હતું.
તેનાપર ગુન્હા સાબિત થયાથી સુરતના ફર્ટકલાસ મા-
જિસ્ટ્રેટ સંકર પાંડુરંગ પંડિતે તેને પેહેલા ગુન્હા બદલ બે
વરસ સખત કેદની અને ૩૫૦)ના દંડની ને દંડ ન આ-
પેથી બીજા ત્રણ માસ વધારે સખત મજૂરીની કેદ ભાગ-
જવાની તથા બીજા ગુન્હા બદલ ૧૦ સાક ફટકા મારવાની
શિક્ષા કરી હતી.

તે ઠરાવપર આરોપિતે સુરતના શેઠન જડજને અપીલ
કરીથી શેઠન જડજ એચ. એમ. બર્ડઉડ પુરાવા ઉપરથી
પેહેલા ગુન્હાની શિક્ષા રદ કરી. અને બીજા ગુન્હાને
માટે જે શિક્ષા કરવામાં આવી છે તેમાં હાથ નાખવાનો
પોતાને અખત્યાર નથી એવો અભિપ્રાય બતાવી તેને

માટે આ કામ કી. પ્રો. કો. કા. ૨૪૬ પ્રમાણે હાઈકોર્ટમાં મોકલ્યું.

તે ઉપરથી હાઈકોર્ટે ઠરાવ કર્યો કે અપીલના કારણ માટે એકજ જાતના ઘણા ગુન્હાને માટે એકજ તપાસમાં કોઈ સમ્પત્તિ એકુંદર શિક્ષા કરવામાં આવી હોય તો તે એકજ શિક્ષા છે.

એકજ જાતના ઘણા ગુન્હાને માટે કોઈ સમ્પત્તિ ઉપર એકજ વખતે એકથી ચલાવવામાં આવી હોયતો એક કર્તો વધારે શિક્ષા કરવાની જરૂર નથી. પણ દરેક તોહો-મત ઉપર જુદી જુદી શિક્ષા કરવામાં આવી હોય તો એકજ તપાસમાં થયેલી શિક્ષાઓનો સમુદાય ગણી તે ઉપર અપીલ ચાલી શકે છે.

કી. પ્રો. કો. કા. ૨૪૬—સરકાર વિરૂદ્ધ જેઠા બલાના કામનો ફેસલો પાને ૪૧ મે છપાયો છે તે નિચે જુઓ.

ઈ. પી. કો. કા. ૩૮૧ કોઈ માણસ ઢિલેતો અથવા ચાકર હોય અથવા ઢિલેતા દાખલ કે ચાકર દાખલ રાખેલો હોય તે માણસ અગર પોતાના શુદ્ધ અથવા રાખનારના કમળ માહેલી કાંઈ મિલકતની ચોરી કરે તો તેને સાત વરસની મુદત સુધીની જેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની શિક્ષા કરવામાં આવશે અને વળી તે દંડને પણ ભાયક થશે.

સરકાર વિરૂદ્ધ તુકારામ રાધો.

તા. ૧ જુલાઈ ૧૮૭૫

વા. ૧૨ } આરોપિતને એક બીજા વર્ગના માણસો
પા. ૨૩૪ } શ્રીપત પાંડુરંગે પિતૃકોટની કા. ૩૫૪ મુ-
જબ એક સ્ત્રીની સભ્યતા ઉપર ધરાદા

પૂર્વક હુમલો કર્યાનો ગુન્હેગાર ગણી તેને શિક્ષા કરી હતી. તેથી આરોપિતે થાણાના ડિમ્પ્ટ્રકટ માણસોને અપીલ કરી તેથી તે માણસો સેકંડ ક્લાસ માણસો કરેલી શિક્ષા રદ કરી. તે એવા કારણથી કે—

“આ કામમાં જે પુરાવા દાખલ થયેલો છે તે જે બરોસો રાખવા લાયક હોયતો ઈ. પી. કો. કા. ૩૭૬ તથા

૫૧૧ મુજબ બખાત્કાર સ્ત્રી સંભાગ કરવાને કોશિશ કર્યાનો ગુન્હો બનેછે અને તેની તપાસ કરવાનો સેંકડ કલાસ માળુસ્ટને અધિકાર નથી.”

ડિસ્ટ્રિક્ટ માળુસ્ટે એ પ્રમાણે ઠરાવ કર્યો તે ઉપરથી થાણાના શેશન જડજી ડબ્બીયુ. એમ. પી. કોગલાને આ કામ હાઇકોર્ટના અભિપ્રાય માટે મોકલ્યું તેથી હાઇકોર્ટે ઠરાવ કર્યો કે—

ક્રી. પ્રો. કો. કા. ૨૮૪ પ્રમાણે ડિસ્ટ્રિક્ટ માળુસ્ટને તે શિક્ષા રદ કરવાનો અધિકાર નથી. પણ ડિસ્ટ્રિક્ટ માળુસ્ટે આ કામ હાઇકોર્ટના અભિપ્રાય માટે મોકલવું જોઈતું હતું.

ઈ. પી. કો. કા. ૩૫૮—કોઈ સ્ત્રીની લાજ લેવાના ઈરાદાથી અથવા પોતે તેમ કરવાથી તેની લાજ જવાનો સંભવ છે એમ જાણ્યાછતાં જે માણસ તે સ્ત્રીની ઉપર હુમલો કરે અથવા સાત્રાધબળ વાપરે તે માણસને એ વર્ષની મુદત સુધીની જેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની અથવા દંડની અથવા એ બંનેની શિક્ષા કરવામાં આવશે.

એજ આક્ટની કા. ૩૭૬—જે માણસ બખાત્કાર સંભાગ કરે, તે માણસને જીવતાસુધી સમુદ્રપારની અથવા દસ વરસની મુદત સુધીની જેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની શિક્ષા કરવામાં આવશે અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

ઈ. પી. કો. કા. ૫૧૨. સરકાર વિરુદ્ધ રામાજીરાવ જીવ બાજીરાવનો ફેસલો પાને ૧૨૪ મે છે તે નિચે જુઓ.

ક્રી. પ્રો. કો. કા. ૨૮૪—જે કોર્ટને જે ગુન્હોનો ઈનસાફ કરવાનો અધિકાર નહીં હોય તે કોર્ટે તે ગુન્હો કોઈ સખમની ઉપર ઠરાવ્યો હોય, તો તે કોર્ટે ઠરાવેલો ગુન્હો તથા શિક્ષાનો હુકમ રદ કરવાને તથા પુરા અધિકાર વાળી કોર્ટથી તે કામનો ઈનસાફ થવાનું ફરમાવવાને તે અપીલ કોર્ટ મુખિયાર છે.

મુંબાઈ હાઈકોર્ટના જેફેસલા રીપોર્ટમાં છપાયલા નથી તેવા ફોજદારી ફેસલાનો ટુંકસાર.

(અહમદનગરના માલુમ્મેટના પત્ર નંબર ૧૯૮૪ સને ૧૯૬૬ થી તા. ૨૭ સપ્ટેમ્બર ૧૯૬૬ ના રોજનો ઠરાવ)
ફોજદારી કામ ચલાવવાની રાતના કાયદાની કલમ ૨૩ ગી ઉપરથી કલમ ૨૭૩ અન્વયે કામો મોકલવા સારું જુદાના માલુમ્મેટના અન્યતર વિશેના કાયદામાં કોઈ ફેરફાર થયો નથી તેથી એ કાયદાના બાબ ૧૬ ના અર્થમાં ફલપાવર માલુમ્મેટ એ કોઈ તાબામાંનો માલુમ્મેટ નથી.

કા. ૨૩ ગી (સને ૧૮૬૧ ના ૨૫ મુ આકટ ઉપર સો. ૧૮૬૬ નો ૮ મો થયોછે સુધારાનો તેમાંછે તે) આ આકટમાં અથવા બીજા કોઈ ચાલુ કાયદામાં બીજી રીતનો ઠરાવ કર્યો હોય તો જે માલુમ્મેટો તથા તાબા માલેના માલુમ્મેટો જે જુદામાં પોત પોતાનો અપિયાર ચલાવતા હોય તે જુદાના માલુમ્મેટના તાબામાં તે સઘળા માલુમ્મેટો તથા તાબામાલેના માલુમ્મેટો છે એવું સમજવું નહીં.

સને ૧૮૬૧ ના ૨૫ ની કા. ૨૭૩ (બાબ ૧૬ માં મો. ૬) જુદાના માલુમ્મેટની આગળ અથવા જુદાનો ભાગ જેના હવાલામાં હોય તેવા કોઈ માલુમ્મેટની આગળ, ખુદ તે માલુમ્મેટને ફરિયાદ કરેથી અથવા કોઈ પોલીસ અમલદારે રિપોર્ટ કરી મોકલેથી, જે ફોજદારી મુકદ્દમા આણવામાં આવે, તે મુકદ્દમા તે માલુમ્મેટથી પોતાના હાથ તળેના કોઈ પણ માલુમ્મેટને સોંપી શકાય. તે સોંપણુ જે કરવી તે ચોકસી કરવાને માટે, અથવા મુલ્કો તે કનિટ માલુમ્મેટથી તજવીજ થઈ શકે એવો હોય

તો તજવીજ કરવાને માટે, અથવા તે માછલેટને શેયન કોર્ટમાં કમિટ કરવાનો અપ્પત્યાર હોય તો શેયન કોર્ટમાં કમિટ કરવાને માટે, અથવા તે કનિષ્ઠ માછલેટને સુપ્રિમ કોર્ટમાં કમિટ કરવાનો અપ્પત્યાર હોય તો સુપ્રિમ કોર્ટમાં કમિટ કરવાને માટે કરવી. પરંતુ કોઈ પણ કનિષ્ઠ માછલેટની પોતાની આગળ ફરિયાદ કરવામાં આવેથી, અથવા (જે કામોમાં રિપોર્ટ લેવાનો તે કનિષ્ઠ માછલેટને અપ્પત્યાર હોય તે કામોમાં) કોઈ પોલિસ અમલદારે રિપોર્ટ કરેથી, તે વેળાના આજતા કોઈ પણ કાયદાથી જે કામ સાંભળવાનો તે કનિષ્ઠ માછલેટને અપ્પત્યાર હોય તે સાંભળવામાં આ કલમમાંની કોઈ પણ વાત મને કહે છે એમ સમજવું નહીં.

સરકાર વિરુદ્ધ રામચંદ્ર જોશી.

તા. ૧૬ અગષ્ટ ૧૮૯૬ (એપ્રિલમાંનો કરાવ)

કોઈ તોહિમતવાળા આશામીનિ તોહિમત નામાના એક કરતાં વધારે સદસે પ્રમાણે ગુનેગાર ઠેરવવા સાર પુરાવા બસ છે એમ કોઈ કોર્ટને નજરમાં આવે અને દરેક સદસેમાંના ગુહાની સાર અમુક મુદતની કેદની સજા યોગ્ય છે એવું વિચારનાં આવે તો તે કોર્ટે પહિલા સદસે નિચે શીરસ્તા પ્રમાણે ગુહાની સાબિતી દાખલ કરી બીજા સદસે છોડી દેવા નહીં. પણ તે કોર્ટનો ઉત્તમ પ્રકારનો વહીવટ એ છે કે તોહિમતનામાના પ્રત્યેક સદસે ઉપરથી ગુહાની સાબિતી કરાંને એકી વખતે આણુ થાય એવી શિક્ષાઓ આપવી.

આ ફરિયાદ કી. પ્રો. કો. કા. ૪૬ ઉપર છે—તેથી તે કલમ નિચે પ્રમાણે જ્યારે કોઈ સમ્પત્તી ઉપર હિંકુ-સ્તાનતા ફોજદારી કાયદાની એકજ અથવા ગુદી ગુદી કલમો મુજબ શિક્ષા થઈ શકતી હોય એવા બે અથવા વધારે ગુહાઓ એકી વખતે સાબિત થાય ત્યારે, જે

ગુનહા તે સખસની ઉપર સાખિત થયા હોય તે ગુનહાએને માટે તે કાયદા મધે ઠરાવેલી જુદી જુદી ને શિક્ષાઓ કરવાનો કોરટને અજિયાર હોય તે શિક્ષાઓનાં તે સખસની ઉપર હુકમ કરવાને તે કોરટ અજિયાર છે; તે શિક્ષાઓ ને કેદની હોય, તો તે એક પુરી થઈ રદવાપછી બીજી શરૂ થાય. એક ગુનહો સાખિત થયેથી જોટલી શિક્ષા કરવાનો તે કોરટને અજિયાર હોય તેટલી શિક્ષા કરતાં તે જુદા જુદા ગુનહાની સામટી શિક્ષા વધારે શાયદ એટલાજ સખખપરથી કોઈ ઉપલી કોરટ આગળ તજવીજ થવાસાથે તે ગુનહેગારને મોકલવાની તે કોરટને જરૂર નથી. પરંતુ કોઈ પણ કામમાં તે સખસને યોદ વર્ષ કરતાં વધારે મુદતનો કેદની શિક્ષાનો હુકમ કરવો નહીં; અને અગર તે મુકદ્દમાની તજવીજ કોઈ માજીસ્ટ્રેટ કરી હોય, તો જોટલી શિક્ષા કરવાનો તે માજીસ્ટ્રેટનો સાધારણ અધિકાર હોય તે શિક્ષાથી અમણી શિક્ષા કરતાં તે સામટી શિક્ષા વધારે થવી ન જોઈયે.

સરકાર વિરૂદ્ધ ડાયા કેસર.

તા. ૮ સપ્ટેમ્બર ૧૮૯૬

ફરિયાદ કાહાડી નાખવા માટે પેરતર ફરિયાદ કરનારે સાહિદો બોલાવ્યા હોય તેમાંના પ્રત્યેકની જુબાની ફોજદારી કામ ચલાવવાની રીતની કાયદાની કલમ ૧૬૩ પ્રમાણે માજીસ્ટ્રેટ લેવી જોઈયે. (સજાહ માટે મોકલેલા કામમાં થયેલો ઠરાવ).

કી. પ્રો. કો. કા. ૧૬૩ તે તોમત ને બાબતનું હોય તે બાબતની હકીકત તથા તેની સાથેની કેફિયત ને સખસોના જાણ્યામાં છે એમ કહેવામાં આવે તે સખસોની તથા ફરિયાદ કરનારની સાહિદી તે માજીસ્ટ્રેટ લેવી.

બાનદેશના શેશનજુજના પત્ર નંબર ૮૧૫ સને ૧૮૯૬થી

તા. ૩ અગષ્ટ ૧૮૬૬ને રોજ એન્નરમાં થયેલો ઠરાવ.

કોઈ તોહિમતવાળા આશામી ઉપર ફાજદારી કાયદા અન્વયે કાંઈ ગુન્હાસાર કેદનીશિક્ષાનો હુકમ આપવામાં આવે અને તે આશામી ઉપર તેના પેગર બીજા ગુન્હાસાર સાબિતી થઈ શિક્ષા આપવામાં આવેલી હોય તો પેહેલી શિક્ષાને બીજી શિક્ષા એકી વખતે ચાલુ કરવી એ ફાજદારી કામ ચલાવવાની રીતના કાયદાની કા. ૪૮ માંના ઠરાવથી ઉલટું દેખાય છે.

એવા કામોમાં અગર એ શિક્ષાઓ પૈકી એક શિક્ષા અમલમાં આવે નહીં એવું હોય તોપણ એમાંથી કોઈપણ ગુન્હાની સાબિતી વિશે અપીલ કરવા સાર તોહિમતવાળાને હક છે.

કી. પ્રો. કો. કા. ૪૮ એક ગુન્હાને સાર થયેલી કેદનીશ અથવા સમુદ્રપારની શિક્ષા કોઈ સખસ ભાગવતો હોય તેવામાં બ્યારે તે સખસની ઉપર કોઈ બીજા ગુન્હાને સાર શિક્ષાનો હુકમ કરવામાં આવે ત્યારે અગર તે હુકમ કેદનો હોયતો, કોરટે અમ ફરમાવવું કે એ સખસની ઉપર આગળ થયેલા શિક્ષાના હુકમમાં ફરમાવેલી કેદનીશ અથવા સમુદ્રપારની મુદત પુરી થઈ રહ્યાથી આ હમણાની કેદ શરૂ થાય; અથવા અગર તે સખસ કેદનીશ શિક્ષા ભાગવતો હોય, અને પાછળથી તે ગુન્હેગાર ઠરેથી સમુદ્રપારની શિક્ષાનો હુકમ કરવામાં આવે તો તે હુકમનો અમલ તરત શરૂ થાય એમ ફરમાવવાને, અથવા તે સખસને આગળ કરેલી કેદનીશ શિક્ષાની મુદત પુરી થઈ રહ્યા પછી તે શરૂ થાય એમ ફરમાવવાને કોરટ મુન્તિયાર છે. પરંતુ તે આગલા કે પાછલા સાબિત થયેલા ગુન્હાને માટે જે શિક્ષાને તે સખસ લાયક થયો હોય તે શિક્ષાના કોઈપણ ભાગમાંથી તે સખસ બચી જાય એવા આ કલમ માંહેલી કોઈપણ વાતનો અર્થ સમજવો નહીં.

તા. ૧૪ સપ્ટેમ્બર ૧૮૯૬ને રોજ એમ્બરમાંથી થયેલો ઠરાવ.

ફાજદારી કામ ચલાવવાની રીતના કાયદાના બાબ ૯ પ્રમાણે જીલ્લા પોલીસના કોઈ અમલદારને ચોકસી કરવા સારૂ અધિકાર નહોય તેવા અધિકારી ને ફાજદારી કામ ચલાવવાની રીતના કાયદાની કા. ૧૦૯ પ્રમાણે કોઈ તોહિમતવાળાને પકડે તો તેણે જે માજીસ્ટ્રેટને અધિકાર હોય અથવા જે અધિકારના હવાલામાં પોલીસ ચોકી હોય તેની પાસે તે તોહિમતવાળાને વગર કારણની ઠીલ કર્યા સિવાય મોકલી દેવો જોઈયે. ફાજદારી કામ ચલાવવાની રીતના કાયદાની કા. ૧૫૨ પ્રમાણે તોહિમતવાળા આશામીને ૨૪ કલાક અટકાવી રાખવાનો તેને અધિકાર નથી.

એજ આકટના બાબ ૯ પ્રમાણે ચોકસી કરવા સારૂ જ્યારે કોઈ પોલીસ અધિકારીને અધિકાર હોય ત્યારે કલમ ૧૫૨ પ્રમાણે અટકાવવા સારૂ ૨૪ કલાક લખેલા તે જે વખત તોહિમતવાળા આશામી માજીસ્ટ્રેટની તરફ જવા સારૂ પોલીસ ચોકી છોડે તે વખત સુધી ગણવા જોઈયે. માજીસ્ટ્રેટ તરફ જવાની મુસાફરીમાં જે વખત ગુંથાય તે વખત એ ૨૪ કલાકમાં ગણવો નહીં; પણ જેટલે દુર જવાનો હોય તે ઉપર તથા બીજા સ્થાનિક વિચાર ઉપર નજરે રાખતાં જે વખત રોકાવો તે યોગ્ય છે એવી ત. પાસ કરવાનું કામ માજીસ્ટ્રેટનું છે.

જે ૨૪ કલાક સુધી ગામના પોલીસ કોઈ તોહિમતવાળાને મુખાઈના સને ૧૮૯૭ ના આકટ ૮ પ્રમાણે અટકાવી રાખે તે ૨૪ કલાક ફાજદારી કામ ચલાવવાની રીતના કાયદાની કા. ૧૫૨ પ્રમાણે જે જીલ્લા પોલીસ અધિકારીને ૨૪ કલાક આપેલા છે તેમાં નહીં ગણવા.

કી. પ્રો. કો. કા. ૧૦૯ (૧ ઠા બાબમાં આ કલમ છે) આ બાબ મુજબ જે પોલીસ અમલદારે કોઈ સખસને પકડ્યો હોય તે પોલીસ અમલદારે તે સખસને તે કા-

મમાં જેનો અધિકાર હોય તેવા માજીસ્ટ્રેટની આગળ અથવા કોઈ પોલીસની ચોકી જેના હવાલામાં હોય એવા અમલદારની પાસે, નકામી ઢીલ ન કરતાં, લઈ જવો અથવા મોકલી દેવો.

એજ આક્ટની કા. (૧૫૨ બાબ ૬ મામાં છે) મુકદ્દમાની સઘળી કેફીયત જોતાં યોગ્ય હોય તે કર્તી વધારે મુદત સુધી, કોઈ માજીસ્ટ્રેટના ખાસ હુકમ વગર, કોઈ તોહિમતવાળા સખસને કોઈ પોલીસ અમલદારે પોલિરામાં રાખવો નહોં; તે મુદત કોઈપણ કામમાં ચોવીસ કલાકથી વધારે ન હોવી જોઈયે. અગર ચોવીસ કલાકમાં ચોકસી પુરી ન થઈ હોય, અને તોહિમત સારા આધારવાળું છે એમ માનવાના સખખ હોય, તો અધુરી ચોકસી છતાં પણ તે પોલીસની ચોકી જે અમલદારના હવાલામાં હોય તે અમલદારે તે તોહિમતવાળા સખસને માજીસ્ટ્રેટ પાસે મોકલી દેવો, અને મુજ્તેસરમાં એમ લખી મોકલવું કે એ સખસને ફલાણા ગુન્હાને માટે પકડેલો છે.

કલાદગીના માજીસ્ટ્રેટનું પત્ર નંબર ૪૪૪ સને ૧૮૬૬ નું

આજુનું તે ઉપરથી તા. ૧૨ અક્ટોબર ૧૮૬૬ ને

રોજ એમ્બરમાં કરાય થયો જો.

જામીન લેવા સાર પોલીસને અખતાર આપવા બાબત ફોજદારી કામ ચલાવવાની રીતના કાયદાથી બ્યવસ્થા થઈછે. સમમ ફોજદારી કામ ચલાવવાની રીતના કાયદા ઉપરથી જે ગુન્હાને સાર જામીન લેવાય તેવા ગુન્હાને સાર મુંબાઈના સને ૧૮૬૭ના આક્ટ ૮ મા કરાય પ્રમાણે પોલીસ પટેલો જે સખસોને મોકલે તે સખસોનો જામીન લેવાને કોર્ટ પોલીસ કાન્સ્ટેબલને અધિકાર આપી શકતી નથી. મુંબાઈના સને ૧૮૬૭ ના આક્ટ ૮ ની કલમ ૧૨ ની રકમ ૧ ઉપરથી કાંઈ બારે ગુન્હા સાર તોહિમતવાળાએ પકડવા સાર પોલીસ પટેલને અધિકાર છે.

ટીપ. આ ઠરાવ કી. પ્રો. કો. કા. ૧૩૩ અને ૧૯૨ના ધોરણ ઉપર કરવામાં આવ્યો છે તેથી તે કલમો નિચે પ્રમાણે.

કી. પ્રો. કો. કા. ૧૩૩ આ આક્ટની સાથેના પરિશિષ્ટનાં ૩ ના આસન મધે જે ગુન્હાને માટે પોલીસ અમલદાર વગર વારંટે પકડવાને મુખ્યત્વાર છે એમ લખેલું છે તે ગુન્હાઓ સિવાયના હિંદુસ્તાનના ફોજદારી કાયદા મુજબ શિક્ષા કરી શકાય એવા કોઈ બીજા ગુન્હા બાબત, કોઈ માજીસ્ટ્રેટના આસ હુકમ સિવાય, કોઈપણ પોલીસ અમલદારે ચોકસી કરવી અથવા કામ સાંભળવું નહીં. પણ હિંદુસ્તાનના ફોજદારી કાયદા મુજબ અથવા કોઈ વિશેષ કે સ્થાનિક કાયદા મુજબ શિક્ષા કરી શકાય એવા કોઈપણ ગુન્હા બાબત, કોઈ પોલીસ અમલદારે રિપોર્ટ કરેથી અથવા તેમ ન છતાં ચોકસી કરવાનું કોઈ પણ પોલીસ અમલદારને ફરમાવવાને માજીસ્ટ્રેટ મુખ્યત્વાર છે.

એજ આક્ટની કા. ૧૯૨ કોઈ પોલીસની ચોકી જે અમલદારના હવાલામાં હોય તે અમલદારે આ બાબ મુજબ જે અખુતીયાર ચલાવવાનાં છે તે અગ્નિયાર, અગર તે અમલદાર ગેરહાજર અથવા બીમાર હોયતો, કાન્સ્ટેબલ, સિપાઈ અથવા બકે અંદાજના દરબજા કરતાં ઉચ્ચ દરબજાનો તેહની પછીની પાયરીનો જે પોલીસ અમલદાર તે પોલીસની ચોકીપર હાજર હોય, તે પોલીસ અમલદારે ચલાવવો.

સને ૧૮૬૭ ના મુબાર્ક આક્ટ ૮ ની કા. ૧૨ ૨૬મ ૧લી પોતાના ગામના ફલાણા માણસે મોટો ગુન્હો કર્યો છે એવું માનવાનો સમ્મય હોય તો તેને પોલીસ પટેલે પકડવો અને પુરાવાના કામમાં આવે તેવી જે જનસો હોય તે જનસો સુધાં તે માણસને પોતાનું ગામ જે પોલીસ થાણાંની હદમાં હોય તે થાણુ જે પોલીસ અમલદારને સ્વાધીન હોય તે પોલીસ અમલદારની પાસે

મોકલવો.

૨૬મ ૨ જી — ઉપર કહ્યા પ્રમાણે પકડેલાં માણસને ૨૪ કલાકની અંદર જે ડીસ્ટ્રિક્ટ પોલીસ થાણાની હદમાં પોતાનું ગામ હોય તે થાણામાં મોકલવું.

સરકાર વિરૂદ્ધ પાપદેવ ગોમાજી

સલાહ માટે મોકલેલું કામ.

તા. ૨૩ શપ્ટેમ્બર ૧૮૯૬

કી. પ્રો. કો. કા. ૧૯૪ માં ફરમાવ્યા પ્રમાણે અમલ થયા સારું કોઈ ફરિયાદીની જુગ્યાની તેને તોહોમતવાળાની રૂબરૂ પાંચી સંભળાવવી એટલું બસ નથી ફરિયાદીની તપાસ કરવી તે તેની રૂબરૂમાં કરવી નોંધાયે.

કા. ૧૯૪—ફરિયાદ કરનારની તથા તેની તરફના શહિદોની જુગ્યાની તે તોહોમતવાળા સખસની રૂબરૂ અથવા જો તેને જુતે હાજર કર્યા વિના કામ ચલાવ્યું હોય અને તે કોઈ મુખત્યારની મારફતે હાજર થયો હોય તો તે તેના મુખત્યારની રૂબરૂ લેવી. તે તોહોમતવાળો સખસ અથવા તેના મુખત્યાર તે ફરિયાદ કરનારને અથવા તેના શહિદોને કોઈ આડા સવાલ પુછે તે પુછવા દેવા.

રજાગીરીના ગ્રંથન જરૂરનો પત્ર નંબર ૮૯૬ સન ૧૮૯૬ નો આપ્યા ઉપરથી તા ૧૭ અગષ્ટ ૧૮૯૬ ને

રોજ એમ્બરમાં થયેલો ફરાવ.

ઈ. પી. કો. કા. ૩૨૩ પ્રમાણેના તોહોમતનામા મધ્યે જે કેફીયતો ઉપરથી વિશિષ્ટ અપવાદ થતો હોય તે કેફિયતોનો અભાવ સ્પષ્ટ રીતે લખી જણાવવો નોંધાયે. શાથી જે ફોજદારી કામ ચલાવવાની રીતના કાયદાની કા. ૨૩૭ ના શબ્દોની મતલબ છે તે મતલબ કા. ૨૩૬ (૬) માં લખેલા તોહોમતનામાના નમુના ઉપરથી કોંઈપણ

હુકમ વિશે અનુમાન થાય તો તે હુકમ કરતાં (તે મતલબ) અમલમાં જરૂરી રહેવી જોઈએ.

કી. પ્રો. કો. કા. ૨૩૭—તોહોમતનામાં લખેલી સ-
દરહુ કાયદાની કલમમાં અગર કાંઈ અપવાદ લખેલો
હોય, અને તે અપવાદ તે સાધારણ અપવાદો માંથી
ન હોય, તો પછે તે કલમ મધે લખેલા અપવાદ માંથી
કેફિયતોનો અભાવ સ્પષ્ટ રીતે લખેલો ન હોય તો તે તો-
હોમતનામાં તે કેફિયતનો અભાવ સમજવો નહીં.

એન્ડ આક્ટની કા. ૨૩૬—જ્યારે કોઈ તોહોમતના-
માં એકજ કલમ હોય, ત્યારે તે નિચેના નમુના મુજબ
અથવા તેવી મતલબનું હોવું જોઈએ.

તેના પેટા ૨૬મ (૧) કે તેણે (ફલાણે કેકાણે) તથા
(ફલાણે) દીવસે અથવા તે અરસામાં (ફલાણા સપ્તસ)
ને બુદ્ધીપુરવક માહાવ્યથા કરી અને તેથી હિંદુસ્તાનના
ફાજદારી કાયદાની કા. ૩૩૫ મુજબ શિક્ષા થઈ શકે,
તથા શેયનકોરટ સાંભળી શકે એવો ગુન્હો તેણે કર્યો છે.

પી. કો. કા. ૩૨૩ કા. ૩૩૪ માં લખેલી ખામત
સાવાય બીજી કોઈપણ ખામતમાં જે માણસ બુદ્ધીપુરવક
વ્યથા કરે તેને એક વર્ષની મુદત સુધીની જેમાંના ગમે તે
પ્રકારની કેદની અથવા એક હજાર રૂપિયા સુધીના દંડની
અથવા બંનેની શિક્ષા કરવામાં આવશે.

સરકાર વિરુદ્ધ ગુલામચંદ વિગેરે.

તપાસણીથી થયેલો ઠરાવ

તા. ૮ જુલાઈ ૧૮૯૬

જે કામમાં તોહોમતવાળા ઉપર છ મહિના કરતાં
વધારે કેદની શિક્ષા થઈ શકે એવા ગુન્હાનું તોહોમત
મુકેલું હોય તથા જેની તજવીજ ખામ ૧૪ પ્રમાણે
થાય એવા કામમાં ફાજદારી કામ ચલાવવાની રીતના

(૧૪૧)

કાયદાની કા. રપ૬ ના ડરાવ લાગુ પડતા નથી માટે કુરિયાદીની ગેરહાજરીના સખખથી બુદ્ધિપૂર્વક બચા કરવાના ગુના વિશેની કુરિયાદી કાહાડી નાખવા સાર તજવીજ કરનાર માણસેટને અપ્તિયાર નથી.

કી. પ્રો. કો. કા. રપ૬ તોહોમતવાળા સખસે હાજર થવા સાર ડરાવેલે દિવસે અથવા ત્યારપછી બીજે જે દિવસે તે મુકદ્દમો રજુ કરવામાં આવે તે દિવસે અગર કુરિયાદ કરનાર હાજર ન થાય, તો તે માણસેટે કુરિયાદ કાહાડી નાખવી, પણ કાંઈ કારણસર તે મુકદ્દમો સાંભળવો. કોઈ બીજા દિવસ ઉપર મુજતવી રાખવો તે માણસેટને યોગ્ય જણાય, તો પોતાને યોગ્ય જણાય તેવી સરતથી તે મુકદ્દમો મુજતવી રાખવો.

સરકાર વિરુદ્ધ જગજીવન ધરમચંદ.

સલાહ માટે મોકલેલું કામ

તા. ૨૦ સપ્ટેમ્બર ૧૮૬૬

કુરિયાદી કુરિયાદ ચલાવવા સાર ના કહે છે એવા સખખ ઉપરથી બુદ્ધિપૂર્વક મહાઅથા કરવામા ગુના વિશેની કુરિયાદ કાહાડી નાખવા સાર સમોરડીનિટ માણસેટને અપ્તિયાર નથી.

ટીપ. આ ડરાવ કી. પ્રો. કો. કા રપ૬ ઉપર છે અને તે કનમ આની ઉપરના ફેસલા નિચે છે.

સરકાર વિરુદ્ધ હંકા રામલા.

ફાજદારી ફરો તપાસણી

તા. ૮ જુલાઈ ૧૮૬૬

જ્યાં તોહોમત મુકેલા ગુનાસાર છ મહિના કરતાં વધારે મુદતની કેદની શિક્ષા અપાય તથા બાબ ૧૪ પ્રમાણે તજવીજ થાય એવા કામમાં કી. પ્રો. કો. કા. ૨૭૧

લાગુ પડતી નથી. અને એવો ગુનેહ કયા વિશેષું ને ફરિયાદીમાં કહેલું છે તે ફરિયાદી કાહાડી લઈ શકાતી નથી.

કી. પ્રો. કો. કા. ૨૭૧ (ખાખ ૧૫ માં છે) આ ખાખ મુજબ કોઈપણ કામમાં છેલ્લો હુકમ થતા પહેલાં કોઈપણ વખતે અગર ફરિયાદ કરનાર તે માજીસ્ટ્રેટની ખાતરી કરી આપે કે મારી ફરિયાદ કાહાડી લેવાની મને રજા આપવાના પાકા કારણ છે, તો તે ફરિયાદ કરનારને પોતાની ફરિયાદ કાહાડી લેવાની રજા આપવાને તે માજીસ્ટ્રેટ મુખત્યાર છે. આ કલમ મુજબ કાહાડી લીધેલી ફરીયાદ ફરીથી સાંભળવામાં આવશે નહીં.

સરકાર વિરૂદ્ધ ફકીરા નીંગાપા

સલાહ માટે મોકલેલું કામ

તા. ૧૭ સપ્ટેમ્બર ૧૮૯૬

જે ફુલપાવર માજીસ્ટ્રેટ જીલ્લાનો માજીસ્ટ્રેટ નહીં હોય અથવા જેને હવાલે જીલ્લાનો કાંઈ ભાગ નહીં હોય એવા ફુલપાવર માજીસ્ટ્રેટને કી. પ્રો. કો. કાં. ૨૭૩ પ્રમાણે તજવીજ થવા સારૂ મુકદ્દમો તાગ્યામાંના માજીસ્ટ્રેટ ઉપર મોકલવાનો અર્ખત્યાર નથી.

કી. પ્રો. કો. કા. ૨૭૩ — અહમદનગરના માજીસ્ટ્રેટના પત્ર નંબર ૧૬૮૪ સત્ર ૧૮૯૬ થી થયેલો ફેસલો પાને ૧૩૨ મેં છે તે નિચે જુઓ.

સરકાર વિરૂદ્ધ કચરા પ્રેમચંદ

સલાહ માટે મોકલેલું કામ

તા. ૬ સપ્ટેમ્બર ૧૮૯૬

મુલેહ રાખવા સારૂ જાત મુચ્છકાના દસ્તાવેજમાં જે દંડ લખ્યો હોય તે કલમ ૨૬૩ પ્રમાણે કમો કરવા સારૂ માજીસ્ટ્રેટને અત્તિયાર નથી એ દંડ પુરેપુરી રકમ પ્રમાણે ભરી લેવા જોઈએ.

કી. પ્રો. કો. કા. ૨૬૩ જ્યારે તે માજીસ્ટ્રેટ અથવા ઉપર લખેલા બીજા અમલદારની આગળ એમ સાબિત થાય કે આ બાબ (બાબ ૧૮) મુજબ લીધેલા ફલાણા મુચ્છલકા અથવા બીજા અતની શરત ટુટીછે, ત્યારે તેણે તે સાબિતીનાં કારણ દફતરમાં લખવાં, અને જે સખસ તે અતથી બંધાયેલો હોય તે સખસને તેણે ફરમાવવું કે એમાં લખેલો દંડ તમ આપો; અને નહીંતો તે સામાટે ન આપવો તેનું કારણ દેખાડો; અને અગર કાંઈ પાકુ કારણ દેખાડવામાં નહીં આવે, તથા તે દંડ ભરવામાં નહીં આવે, તો જીલ્લાના માજીસ્ટ્રેટની હકુમતમાં જે સખસ તે અતથી બંધાયેલો હોય તે સખસની જે કાંઈ જંગમ મિલકત જડે તે મિલકત જપ્ત કરી તથા વેચીને તે માજીસ્ટ્રેટ અથવા ઉપર લખેલા બીજા અમલદારે તે દંડ વસુલ કરવો, અને અગર તે દંડ ભરવામાં નહીં આવે, તથા તે જપ્તી તથા વેચાણથી વસુલ નહીં થઈ શકે, તો તે માજીસ્ટ્રેટ અથવા ઉપર લખેલા બીજા અમલદારના હકમથી છ મહિનાની મુદત મુધી દિવાની જેલમાં કેદ થવાને તે સખસ લાયક થશે.

સરકાર વિરુદ્ધ સુંદર ભીમ.

ફેજદારો ફરી તપાસણી

તા. ૧૭ સપ્ટેમ્બર ૧૮૬૯

કી. પ્રો. કો. કા. ૨૬૬ પ્રમાણે સારી ચાલનો જામીન લેવડાવવાની ફરિયાદીને કાંઈ ગુન્હા બાંધે હોય તે બાબતના ચાલેલા કાંઈ કામ સાથે બીલકુલ સંબંધ ન જોઈએ.

કી. પ્રો. કો. કા. ૨૬૬—આબરૂ તથા ચાલમલકત બાબતનો જે પુરાવો પોતાની આગળ રજૂ કરવામાં આવ્યો હોય તેપરથી જ્યારે તે માજીસ્ટ્રેટ અથવા ઉપર લખેલા બીજા અમલદારને એમ જણાય કે ફત્તાણી

સમ્પત્તિ પ્રસિદ્ધ અપહરણ કરનાર, ધર ફોડનાર, અથવા ચોર, અથવા જાણી બુજીને ચોરીની મિલકત લેનાર છે, અથવા પ્રસિદ્ધપણે માઠી રીતે પાતાનું ગુજરાન ચલાવે છે, તો એક વર્ષની મુદત સુધી તે સમ્પત્તિના ફેલ જામિન માંગવાને તે માજીસ્ટ્રેટ અથવા ઉપર લખેલી બીજી અમલદાર મુખત્તાર છે.

અકબરઅલી દાઉદભાઈના કામમાં

તા. ૨૬ જુલાઈ ૧૮૯૬

સને ૧૮૯૬ ના આકટ ૮ થી ફોજદારી કામ ચલાવવાની રીતના કાયદાને મુધારવામાં આવ્યો તેલેના પેસ્તર તે કાયદા અન્વયે તે કાયદાના બાબ ૨૦ પ્રમાણે તજવીજનું કામ ફુલપાવર માજીસ્ટ્રેટ ઉપર મોકલવા સાથે જીલ્લાના માજીસ્ટ્રેટને અધિકાર નહોતો અથવા ફુલપાવર માજીસ્ટ્રેટને તાબા માલેના માજીસ્ટ્રેટ ઉપર તે મોકલવા સાથે કંઈ પણ અધિકાર નહોતો.

(ટીપ બાબ ૨૦ એ સ્થાનિક અપકારક વસ્તુ વિશેનો છે.)

સરકાર વિરૂદ્ધ સુકલાલ વિગેરે.

સલાહ માટે મોકલેલું કામ

તા. ૧૭ સપ્ટેમ્બર ૧૮૯૬

કી. પ્રો. કો. ના બાબ ૨૦ પ્રમાણે (સ્થાનિક અપકારક વસ્તુ વિશેની બાબ) પેસ્તર કામ ચાલેલું નહીં એવા સબબ ઉપરથી પીનલકોડની કા. ૨૬૮ પ્રમાણે લોકાપકારક કસ વિશેની ફરિયાદીનું કામ ચલાવવું બેકાયદેસીર નથી.

પીનલકોડ કા. ૨૬૮ ને સમ્પત્તિ એવું કાંઈ કામ કરે, અથવા એવી કાંઈ કાયદા વિરૂદ્ધ કસુર કરે, કે જેથી લોકને, અથવા જે માણસો પાડોસમાં રહેતા હોય અ-

થવા જેઓના કબજામાં ત્યાં પાડોસમાં કાંઈ મિલકત હોય. તે સર્વ માણસોને, કાંઈ સાધારણ નુકશાન, ભય, અથવા દુઃખ યાય, અથવા જેથી જે સખસોને કંઈ સાર્વજનિક હક વાપરવાની જરૂર પડે તે સખસોને નુકશાન, અડચણ, ભય, અથવા દુઃખ થયાવિના રહેજ નહીં; તે સખસે લોકાપકારક કૃત્ય કર્યું એમ સમજવું.

કોઈ સર્વાપકારક કૃત્યથી કાંઈ અનુકુળતા અથવા લાભ થતો હોય તે તે સખસથી તે ગુનોહ માફ થઈ શકતો નથી.

ગીરધર ધનજીના કામમાં

તા. ૧ ડીસેમ્બર ૧૮૯૬

જ્યારે કબજાવાળા કોઈ આશામી ખોટા તોહિમતનામા ઉપરથી પકડાવાના સખસથી તેનો કબજો ગયો હોય અને તેના સામાવાળો તે દરમીયાનમાં તે કબજો લેતો જે આશામી પાસેથી તેવી રીતે કબજો ગયો છે તેને કી. પ્રો. કો. કા. ૩૧૮ પ્રમાણે માજીસ્ટ્રેટ કબજો પાછો આપી શકતા નથી. કારણ કે તજવીજને વખતે ખરેખરો કબજાવાળો કોણ છે એટલું તેને ચોક્કસાઈથી જાણું જોઈયે.

કી. પ્રો. કો. કા. ૩૧૮—જીલ્લાના માજીસ્ટ્રેટની અથવા માજીસ્ટ્રેટનો અખીયાર ચલાવનાર બીજા અમલદારની જ્યારે એમ ખાતરી યાય કે આપણી હકુમતની હદમાં કાંઈ જમીન, જગા, પાણી, માંછલાં પકડવાનાં ડોકાણાં, પાક, અથવા જમીનની બીજી પેદાયશ બાબતની એવી કાંઈ તકરાર છે કે તેથી સુલેહનો ભંગ થવાનો સંભવ છે ત્યારે તેણે દફતરમાં એક મીનીટ લખવી, અને તેમાં પોતાની ઉપલી ખાતરીનાં કારણો લખવાં, અને તે માજીસ્ટ્રેટ અથવા ઉપર લખેલા બીજા અમલદારે મુદત કરાવીને તે તકરારમાં જેઓનું લાગતું વળગતું હોય તે સમજા સખસોને ફરમાવવું કે આટલી મુદતમાં તમે જાતે

અથવા મુખ્યસારની મારફતે અમારી કોરૂઠમાં હાજર થઈને તે તકરારની વસ્તુ ખરેખર કોના કબજામાં છે તે વિશે તમે તમારા ધોતપોતાના દાવાની બીના લખી આપો. કબજાના હક બાબત કોઈ સખસના દાવાના ગુણ દોષનો વિચાર ન કરતાં તે માછલેટ અથવા ઉપર લખેલા બીજા અમલદારે ઓક્સી કરવી કે તકરારની વસ્તુ કયા સખસના કબજામાં છે, અને તે બાબત પોતાની ખાત્રી કરી લીધા પછી તેણે દફતરમાં એક મીનીટ લખવી, તેમાં એ પ્રમાણે લખ્યું કે ફલાણા સખસના કબજામાં એ વસ્તુ છે તેના કબજામાંથી કાયદાની રીતે તે લેઈ લેવામાં આવે. જ્યાં સુધી તે વસ્તુનો કબજો રાખવાનો તેનો હક છે, અને ત્યાં સુધી તે કબજામાં કોઈએ ગરબડ કરવી નહીં.

સરકાર વિરૂદ્ધ સત્યાનંદી આપા.

તા. ૯ અગષ્ટ ૧૮૯૬

જ્યારે કોઈ તોહિમતવાળા સખસને પુછવામાં આવે છે કે તું ગુન્હો કીધો છે કે શી રીતે? અથવા તારે પોતાનો ખચાવ કરવાનો છે કે શી રીતે? તારે તે કોઈ જવાબ દેતો નથી તો તે સખસ હટાઈથી મુંગો રહે છે કે દૈવકોપે કરી મુંગો છે. એ વિશે તપાસ કરવી જોઈએ. જો તે હટાઈથી મુંગો રહે છે એવું માલમ પડે તો ગુન્હો કીધો નથી એ સખસ દાખલ કરી તજવીજ ચલાવવી. જો દૈવકોપે કરી મુંગો છે એવું માલમ પડે તો તે સાવધ સ્થિતિમાં છે કે ગાંડો છે? અને તજવીજને લાયક છે કે નથી? એ વિશે ઓક્સી કરવી. જો સાવધ માલુમ પડે તો ગુન્હો કીધો નથી એ સખસ દાખલ કરી તજવીજનું કામ ચલાવવું. પણ ગાંડો છે એવું માલમ પડે તો ફોજદારી કામ ચલાવવાની રીતના કાયદાના બાબ ૨૭ માં જે કામ ચલાવવાની રીત લખી છે તે પ્રમાણે અમલ કરવો.

(૧૪૭)

સરકાર વિરૂદ્ધ સુબીશાની.

તા. ૨૬ અગષ્ટ ૧૮૯૬

કોઈ મરનાર સખસે દિવાની મુકદમા મધે જીખાની આપી હોય તે જીખાનીને ફાજદારી તજવીજમાં દાખલ થવા સારૂ કી. પ્રો. કો. કા. ૩૬૯ ઉપરથી અધિકાર મળતો નથી.

કી. પ્રો. કો. કા. ૩૬૯ અગર કોઈ શહીદ મુજરી ગયો હોય, અથવા કોર્ટની ખાતરી થાય કે કાંઈ પાકા કારણુ ને લીધે તેને હાજર કરી શકાય એવું નથી, તો તે શહીદની જે જખાની તે તોહોમતવાળા સખસના દેખતાં મા-જીલ્લે લઈને તેપર સહી કરી હોય તે જખાની પુરાવામાં આપી શકાય.

સરકાર વિરૂદ્ધ ઈમામ વલદેળાન.

તા. ૨૫ નવેમ્બર ૧૮૯૬

કોઈ તોહોમતવાળા સખસને (એટલે સાત વરસની ઉપર અને બાર વરસની અંદરની વયના બાળકને) પોતાની ચાલના સ્વરૂપ તથા પરીણામ વિશે વિચાર કરવા સારૂ સમજ નેઈયે તેટલી પુખ્ત છે કે શી રીતે? એતો બનેલી હકીકતની તકરાર છેકે જેના ઉપર જે જ્યુરીથી તજવીજ થયેલાં કામો હોય તો તોહોમતવાળાને જ્યુરીનો ફેસલો મળવાનો હક રહેછે. આ તકરાર શેયન જડજે જ્યુરીને મોકલી નહીં એટલા સખખ ઉપરથી સાબીતી રદ કરી નથી તજવીજ સારૂ હુકમ કરવામાં આવ્યો છે.

સરકાર વિરૂદ્ધ દેવજી તથા બીળાઓ.

તા. ૬ સપ્ટેમ્બર ૧૮૯૬

જો બનેલી હકીકતનો નિર્ણય થઈ તે ઉપરથી નાઃસંદહ એમ નિકળી શકે કે જે હકીકત સાબિત થઈ તેના ઉપરથી ફાજદારી કાયદાની એક કલમ અન્વયે બે મુ-

નહામાંથી એક ગુન્હો થાયછે. અથવા જ્યારે પુરાવા ઉપરથી કાયદાની બે કલમો મધ્યેની એક કલમમાં લખેલી ગુન્હો બન્યાની સાબિતી થાયછે. અને એ કલમોમાંની કહી કલમો લાગુ પડેછે એ વિશે અંદેશો રહેછે ત્યારે ફોજદારી કામ ચલાવવાની રીતના કાયદામાં વૈકલ્પિક ઠરાવની યોજના છે. બે જોડના ધરો મધ્યેનાં દરેક ધરમાં ડાકાઘટી કર્યાનું તોહોમતવાળા ઉપર તોહોમતનામાંની ૨ સદસેમાં તોહોમત મુકેલું હોય અને તેણે કયા ધરમાં પ્રવેશ કર્યો એ વાતનો શેશન જડજ નિર્ણય કરી શક્યા નહીં ત્યારે વૈકલ્પિક ઠરાવ ઉપરથી તેને અપરાધી ઠરાવવામાં તેણે ચુક કરી એમ ઠરાવવામાં આવ્યું—

સરકાર વિરૂદ્ધ અમરીતા સાહાજી

તા. ૨૦ ઓક્ટોબર ૧૮૯૯

એક તોહોમતવાળા ઉપર શેશન કોર્ટમાં ખોટી શાક્ષી આપવાનો ગુન્હો સાબિત થયો તે ફક્ત એટલાજ સમય ઉપરથી કે શેશન કોર્ટમાં તેની જ શાક્ષી લેવામાં આવી તે શાક્ષી તેણે મુકદ્દમો મોકલનાર માજીસ્ટ્રેટની રૂબરૂ આપેલી તેનાથી જીદી પડેછે. એવું ઠરાવવામાં આવ્યું કે જો તેની શાક્ષી મધ્યેનો તફાવત એવો હોય કે તે ઉપરથી તેના ઉપર ગુન્હો સાબિત કરવો બાજબી છે તો કી. પ્રો. કો. કા. ૩૮૨ (નમુના ૧૧) પ્રમાણે ઠરાવ વૈકલ્પિક થવો જોઈએ.

કી. પ્રો. કો. કા. ૩૮૨ ઠરાવ તથા શિક્ષાનો હુકમ નિચે લખેલા નમુના માહેલા એક નમુના મુજબ અથવા તેવી મતલબનો દફતરમાં લખવો જોઈએ.

નમુનો નંબર ૧૧ મો—આસેસરોમાંના એક આસેસરની સાથે એકમત થઈને કોર્ટ ઠરાવેછે કે જુ એ ચોરી કરી અને તેથી હિંદુસ્તાનના ફોજદારી કાયદાની ૩૭૯મી કલમ મુજબ શિક્ષા થઈ શકે એવો ગુનોહ તેણે કર્યોછે, અથવા

(૧૪૯)

નહીંનો તેણે સાપ્રાધ વિધાસધાત કર્યો અને તેથી હિંદુસ્તાનના ફોજદારી કાયદાની ૪૦૬મી કલમ મુજબ શિક્ષા થઈ શકે એવો ગુન્હો તેણે કર્યો છે, એ તો હોમતની પહેલી કલમમાં લખેલા ગુનાહનો, અથવા એ તો હોમતની બીજી કલમમાં લખેલા ગુનાહનો એ તકસ્તીરવાર છે; અને કોર્ટ ફરમાવે છે કે હિંદુસ્તાનના ફોજદારી કાયદાની ઉપલી કલમોના ઠરાવો મુજબ, તથા તે કાયદાની ૭૨ મી કલમના ઠરાવો મુજબ, એ એ ને (આ ઠેકાણે શિક્ષાનો હુકમ લખ્યો)

સરકાર વિરૂદ્ધ ગોપાળ સીરૂ વિગેરે

ફોજદારી ફરી તપાસણી

તા. ૨૦ જુલાઈ ૧૮૯૯

જે અપિલ કાયદા પ્રમાણે સાંભળવા સારૂ શેશન જડજને હક નથી તેવી અપીલ સાંભળ્યા ઉપરથી તે ઉપર એ કોઈ તો હોમતવાળાને બીન તકસ્તીરવાર ઠેરવી છોડી દીધો હોય તો તેને કેદની જે મુદતની શિક્ષા અવલ થઈ હોય તે વીતી ગયા પછી પણ ફરી પકડી બાકી રહેલા ભાગની શિક્ષા ભોગવાવવી.

સરકાર વિરૂદ્ધ આનટોનજેસ

ફોજદારી ફરી તપાસણી

તા. ૧૪ સપ્ટેમ્બર ૧૮૯૯

કી. પ્રો. કો. કા. ૪૧૭, ૪૧૯, ૪૨૧ ઉપરથી જે અનુમાન કાડવામાં આવે તે અનુમાન ઉપરથી અથવા કાયદાના કોઈ પણ વિશેષ ઠરાવ ઉપરથી કેદની શિક્ષા જેના ઉપર થઈ હોય એવા અપીલન્ટને તેની અપીલની મુનાવણીની વખતે શેશન કોર્ટમાં બોલાવવા સારૂ શેશન જડજને અધિકાર મળે છે એવું દેખાતું નથી.

કી. પ્રો. કો. કા. ૪૧૭ અગર તે અપીલની અરજી

તથા જે શિક્ષાના ઠરાવ અથવા હુકમ ઉપર અપીલ કરી હોય તે ઠરાવ અથવા હુકમની તકલ વાંચી જોતાં, તથા અપીલ કરનાર, તેનો વકીલ, અથવા મુખત્યાર હાજર હોય તો તેની વાત સાંભળ્યા પછી, અપીલ કોરટના વિચારમાં એમ આવે કે તે ફેસલાના ખરાપણા વિષે તકરાર કરવાનું કાંઈ પાકું કારણ નથી, અથવા જે શિક્ષાના ઠરાવ કે હુકમપર અપીલ કરીછે તે ઠરાવ અથવા હુકમમાં હાથ ધાલવાનું કાંઈ પાકું કારણ નથી, તો તે અપીલની અરજી નામંજૂર કરવાને તે અપીલ કોરટ મુજ્તિયાર છે. અપીલ નામંજૂર કરતાં પહેલાં તે કોરટ નિચલી કોરટનું કામ અથવા તેનો કાંઈ બામ મંગાવાને વાંચી જોવાને મુજ્તિયાર છે, પણ તેમ કરવાની તેની ફરજ નથી.

કી. પ્રો. કો. કા. ૪૧૯ સરકાર વિરુદ્ધ અનવરખાન વલદે ગુલખાન અને બીજાનો ફેસલો પાને રજમ છે તે નિચે જુઓ.

એજ આકટ કા. ૪૨૨ (સન ૧૮૯૯ ના ૮ ઉપરથી શુધર્ધા પ્રમાણે) જે કામમાં અપીલ મંજૂર કરવામાં આવે તે કામમાં, તે અપીલ ચાલે ત્યાંસુધી, શિક્ષાનો હુકમ બંધ રાખવાનું ફરમાવવાને તે અપીલ કોર્ટ મુખત્યાર છે, અને જામિન લઈ ચકાય એવા કોઈ ગુનાને માટે અગર તે અપીલ કરનાર કેદમાં હોય, તો જામિન લખને તેને છોડવાનું ફરમાવવાને તે મુજ્તિયાર છે; અને જે મુકદ્દમા તપાસવાને સારૂ હાઇકોર્ટમાં આવે તે મુકદ્દમામાં તેજ અપીલ ચલાવવાને હાઇકોર્ટ મુજ્તિયાર છે.

વકીલ દાજી મનસુખરામના કામમાં.

સલાહ સેવામાટે મોકલેલું કામ.

તા. ૭ ઓક્ટોબર ૧૮૯૯

જે વકીલ કે સને ૧૮૨૭ ના (મુંબાઈના) કાયદા ૨

પ્રમાણે ઘટતી રીતે લાયક થયો હશે તેને કોઈ તોહોમતવાળા આશામીની તરફથી જવાબ કરવામાં ફોજદારી કામ ચલાવવાની રીતના કાયદાની કલમ ૪૩૨ (સને ૧૮૬૯ ના) અટક ૮ થી સુધારેલી તે) પ્રમાણે અટકાવ થઈ શકતો નથી.

કી. પ્રો. કો. કા. ૪૩૨ કોઈપણ ફોજદારી કોર્ટની આગળ જે સખસની ઉપર કાંઈ ગુનાનું તોહોમત મુખ્ય હોય તે સખસનો હક છે કે તે તોહોમતનો જવાબ હાઈ કોર્ટના હરકોઈ બારીષ્ટરની અથવા અટરનીની અથવા સને ૧૮૬૫ ના અટક ૨૦ ના નિયમ પ્રમાણે અથવા વકીલ બાબત જે બિન્ને કાયદો ચાલુ હોય તે કાયદા પ્રમાણે યોગ્યરીતે લાયક થયો હોય એવા વકીલની મારફતે કરે, પણ સદરહુ પ્રકારનો હરકોઈ સખસ જવાબ દેવામાં પોતાને મદદ કરવાસાર કોર્ટની પરવાનગી લઈને બારિશ્ટર અથવા અટરની અથવા વકીલ નહીં હોય તેવા હરકોઈ બિન્ન સખસને રાખવાને મુખ્યત્વાર છે. (પણ કોર્ટની પરવાનગી વગર) બીજીરીતે રાખવાને મુખ્તિયાર નથી.

સલાહ માટે મોકલેલું કામ

તા. ૮ ડીસેમ્બર ૧૮૬૯

કોઈ તોહોમતવાળો કે જેના ઉપર પેસ્ટર એ વખત શાખિતી થયાછતાં ગ્રહપ્રવેશ કરવામાં આગ્રહ કરે છે. તેના ઉપર થયેલી ફરીયાદી પહેલા વર્ગના માજીસ્ટ્રેટ (તાબાના માજીસ્ટ્રેટ) કાહાડી નાખે છે, તો તે ફરીયાદી કાહાડી નાખવા બાબતના હુકમમાં જીલ્લાનો માજીસ્ટ્રેટ હાથ ધાલી શકતો નથી. કારણ કે ફોજદારી કામ ચલાવવાની રીતના કાયદાની કા. ૪૩૫ માં જે પ્રકાર બતાવેલા છે તેમાંના એક પ્રકારનો પણ એ ગુનો નથી.

એવા કામમાં જીલ્લાના માજીસ્ટ્રેટને ફરીયાદી કરવામાં આવે તો તેની તજવીજ તે પોતે ચલાવે અથવા કોઈ

(૧૫૨)

તાબામાંના માજીસ્ટ્રેટ ઉપર તે મોકલી દે.

કી. પ્રો. કો. કા. ૪૩૫ સરકાર વિરૂદ્ધ સુભાના ખીન ગણના કામનો ફેસલો પાને ૨૨ મે છપાવેલે તે નિચે જુઓ.

સરકાર વિરૂદ્ધ લખા જીભાઈ

સલાહ માટે મોકલેલું કામ

તા. ૨૦ સપ્ટેમ્બર ૧૮૯૯

સને ૧૮૫૪ નાં આક્ટ ૧૮ની કલમ ૧૭ પ્રમાણે લો-
અંડની સડક ઉપર અધિકાર વગર જવાના તોહોમત
વિશે કી. પ્રો. કો. ને લગાડેલું પરિશિષ્ટ સને ૧૮૯૯ ના
આક્ટ ૮ પ્રમાણે સુધાર્યું છે તેના છેલ્લા બાગ મુજબ
પહેલા વર્ગના તાબાનો માજીસ્ટ્રેટ ચોકસી કરી શકે.

સને ૧૮૫૪ નાં આક્ટ ૧૮ ની કલમ ૧૭—ઉપર
લખેલા પ્રકારની હરકોઈ લોહોડાંની સડક ઉપર અથવા
તે મંડળીની હરકોઈ જમીન ઉપર અથવા થાણાં ઉપર
અથવા બીજી જગા ઉપર કોઈ માણસ અધિકાર વગર
જશે તો તે વિસ રૂપિયા સુધી દંડને પાત્ર થશે, અને
મંડળીના કોઈ અમલદારે અથવા કામદારે અથવા તે
મંડળીની તરફથી બીજા કોઈ માણસે સદરહુ પ્રકારની
લોહોડાંની સડક ઉપરથી અથવા જગામાંથી નિકળી જા-
વે એવું તેને કહ્યા છતાં સદરહુ પ્રકારનું કોઈ માણસ
એમ કહે કે હું જતો નથી તો તે પચાસ રૂપિયા સુધી
દંડને પાત્ર થશે અને સદરહુ પ્રકારની લોહોડાંની સડક
ઉપરથી અથવા જગા ઉપરથી તેને તાબડોતોમ કહાડી
મુકવાનો અધિકાર સદરહુ પ્રકારના અમલદારને અથવા
કામદારને અથવા બીજા માણસને છે.

(૧૫૩)

મેડાના માલુમ્મેટનુ પત્ર નંબર ૧૩૮ સ. ૧૮૧૯

નું આબ્યા ઉપરથી થયેલા ઠરાવ

તા. ૧૭ નવેમ્બર ૧૮૧૯

સરકાર વિરૂદ્ધ લખા જીભાઈ.

કી. પ્રો. કો. ના પરિશીષ્ટના મથાળે ખુલાસાની ટીપ
૭ ને સને ૧૮૧૯ ના આકટ ૮ પ્રમાણે સુધારેલી તે
કામ ચલાવવાની રીતને લાગુ પડેછે. ગુલ્હાની શિક્ષા
જેનાથી કરી શકાય એવા અધિકારીઓના વર્ગને લાગુ
પડતી નથી.

સરકાર વિરૂદ્ધ ખુસાલ પરભુદાસ

સલાહ માટે મોકલેલું કામ

તા. ૧૫ જુલાઈ ૧૮૧૯

સમત લેવા તા. સહી કરવા સારૂ નાકબુલ કરવું એ
ઈ. પી. કો. કા. ૧૭૩ ના અર્થ પ્રમાણે બજાવણીને અ-
ટકાવ કર્યો એમ થયું નથી.

ઈ. પી. કો. કા. ૧૭૩—જે સરકારી નોકરને પોતાના
ઓહોદાના જોરથી સમત, અથવા નોટીસ, અથવા હુકમ
કરવાનો કાયદા મુજબ અજિયાર હોય એવા કોઈ સરકારી
નોકરે કરેલો સમત, અથવા હુકમ પોતાને અથવા બીજા
કોઈ પણ સજ્જસને પોહોંચે તો જે માણસ કોઈ પણ રીતે
છરાદાથી અટકાવે અથવા કાયદા મુજબ તે સમત,
નોટીસ, અથવા હુકમ કોઈ જગોપર ઓહોડતાં જે માણસ
કોઈ પણ રીતે છરાદાથી અટકાવે અથવા જે જગોપર
તે સમત, નોટીસ, અથવા હુકમ કાયદા મુજબ ઓહોડ્યો
હોય તેવી કોઈ જગોપરથી જે માણસ કોઈ પણ રીતે તેને
છરાદાથી ખસેડે, અથવા જે સરકારી નોકરને પોતાના
સરકારી ઓહોદાના જોરથી કોઈ જાહેર ખર્ચે આપવાનું
દરમાવવાનો કાયદા મુજબ અજિયાર હોય તેવા કોઈ
સરકારી નોકરના હુકમથી તેવી કોઈ જાહેર ખર્ચે કાયદા

મુજબ અપાતી ને માણસ કોઈ પણ રીતે ધરાદાયી અ-
ટકાવે, તે માણસને એક મહિનાની મુદત સુધીની આશાન
કેદની અથવા પાંચસે રૂપિયા સુધીના દંડની, અથવા એ
બંનેની શિક્ષા કરવામાં આવશે, અથવા અગર તે સમન,
નોટીસ, હુકમ કે જાહેર ખર્ચા જાતે અથવા મુજારની
મારફતે કોઈ ઈનસાફની કોર્ટમાં હાજર થવા બાબતની
અથવા કાંઈ લેખ હાજર કરવા બાબતની હશે તો, તે
માણસને છ મહિનાની મુદત સુધીની આશાન કેદની અ-
થવા એક હજાર રૂપિયા સુધીના દંડની; અથવા એ બંનેની
શિક્ષા કરવામાં આવશે.

સરકાર વિરૂદ્ધ લક્ષ્મણદાસ પ્રેમચંદ વિગેરે

ફાજદારી ફરી તપાસણી

તા. ૨૩ સપ્ટેમ્બર ૧૮૯૯

ખોટો દાવો કરવા બાબત ઈ. પી. કો. કા. ૨૦૯ પ્ર-
માણે ફલપાવર માજીસ્ટ્રેટ એક તોહોમતવાળા સખસને
અપરાધી ડેરવેલો તે મુકદ્દમામાં તોહોમતવાળાએ પોતાની
ફરિયાદ અરજી ઉપર ખોટી પ્રતિજ્ઞા કરેલી એવું માલુમ
પડ્યું તે તોહોમતની સાબિતી હાથકોરેટ એવા કારણથી
૨૯ ફરી કે પિનલકોડની કા. ૧૯૩ પ્રમાણે ને ગુ-હાસાર
શિક્ષા થઈ શકે એવા મુહો થયો હતો અને માજીસ્ટ્રેટને
અધિકાર નહોતો તે મુકદ્દમામાં તોહોમતવાળા ઉપર
વધારે કામ ચલાવવાનું માજીસ્ટ્રેટના વિચાર ઉપર રાખ્યું.

ઈ. પી. કો. કા. ૨૦૯ ને માણસ દગલબાજીથી
અથવા બદદયાનતથી, અથવા કોઈ સખસને નુકશાન
કરવાને કે દુઃખ આપવાના ધરાદાયી કાંઈ ખોટો દાવો છે
એમ જાણીને કોઈ ઈનસાફની કોર્ટમાં તે દાવો કરે તે
માણસને બે વરસની મુદત સુધીની જેમાંના ગમે તે પ્ર-
કારની કેદની શિક્ષા કરવામાં આવશે; અને વળી તે
દંડને પણ લાયક થશે.

(૧૫૫)

ઈ. પી. કો. કા. ૧૯૩ સરકાર વિરૂદ્ધ છુટ્તાઈ વ-
ળનો ફેસલો પાને ૭૬ મ છપાવો છે તે નિચે જુઓ.

સરકાર વિરૂદ્ધ પથા વિગેરે

તા. ૨ જુલાઈ ૧૮૯૯

પિનલકોડની કલમ ૨૭૭ ના અર્થ પ્રમાણે નદીએ એક
સાર્વજનિક જલરો નથી.

પી. કો. કા. ૨૭૭ સાર્વજનિક ઝરા અથવા જળાગયનું
પાણી મેલુ કરે તેને ત્રણ માસ જેમાના ગમે તે પ્રકારની
કેદ અથવા રૂ૧૦૦૦) સુધી દંડ અથવા બંનેની શિક્ષા
કરવામાં આવશે.

સરકાર વિરૂદ્ધ ગણપતી સાલુંકે

ફોજદારી ફરી તપાસણી

તા. ૧૨ અગષ્ટ ૧૮૯૯

નાથ વગરના બળદોથી જોડેલી ગાડી ફક્ત હાકવી એ
પિનલકોડની કલમ ૨૮૯ ના અર્થ પ્રમાણે બેફિકરાઈથી
હાકવાનો ગુન્હો થતો નથી.

ઈ. પી. કો. કા. ૨૭૯ શરિયામ રસ્તાપર બેફિકરાઈથી
હાકે અથવા સ્વારી કરે, એવી રીતે કે તેથી માણસની
હાનુગી જોખમમાં રહે વિગેરે કરે તેને છ મહિના સુધી
જેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ અથવા દંડ અથવા બંને
શિક્ષા કરવામાં આવશે.

સરકાર વિરૂદ્ધ બીકાજી કાસીનાથ.

તા. ૧૯ સપ્ટેમ્બર ૧૮૯૯

તકરારી હકદાવો કહી મિલકત ખસેડવામાં આવી હોય
તો તે દાવાને બ્યાજબી આધાર નહીં હોય તો પણ તે
(મીલકત) નું ખસેડવું એ ચોરી થતી નથી.

(૧૫૬)

સને ૧૮૭૦ ની સાલના
કાનડાના માજીસ્ટ્રેટના નંબર ૪૩ ના પત્રથી
થયેલો ચેમ્બરમાંનો ઠરાવ
તા. ૧૮ જાનવારી ૧૮૭૦

જપતીનો હુકમ કરી પાછળથી વેચાણનો હુકમ કરવા
સાર કી. પ્રો. કો. કા. ૧૧ ઉપરથી માજીસ્ટ્રેટને અધિકાર
નથી. દંડ વસુલ કરવા તેઓએ પોતાનું વારંટ આપ્યું
એટલે વેચાણ કરવાના વખત વિશે હુકમ આપવાને તે-
ઉને અભિયાર નથી.

કી. પ્રો. કો. કા. ૧૧ કોઈ ગુન્હેગારની ઉપર દંડની
શિક્ષાનો હુકમ કરવામાં આવે ત્યારે તે ગુન્હાને માટે એ-
કલા દંડનીજ શિક્ષા થઈ શકતી હોય કે નહીં હોય તો પણ
તથા દંડ ન આપે તો તે ગુન્હેગાર કેદ ભાગવે એમ તે
શિક્ષાના હુકમમાં ફરમાવ્યું હોય કે નહીં હોય તો પણ તે
ગુન્હેગારની જે કાંઈ જંગમ મિલકત જરૂર તે મિલકત
જપત કરાવે તથા વેચાણે તે દંડની રકમ વસુલ કરવાનું
વારંટ મોકલવાને, તે ગુન્હેગારને શિક્ષાનો હુકમ કરનારી
કોર્ટ મુજિયાર છે સદરહુ વારંટ જે કોર્ટે મોકલ્યું હોય તે
કોર્ટની હદમાં તે જગતી શકાશે અને સદરહુ કોર્ટની હદ
બાહાર જે જિલ્લામાં તે ગુન્હેગારની જંગમ મિલકત હશે
તે જિલ્લાના માજીસ્ટ્રેટની તે વારંટની પાછળ સહી થશે
એટલે તે વારંટ ઉપરથી તે મિલકત જપત કરીને વેચા-
શકાશે.

સરકરર વિરુદ્ધ સૈયદઉમર વજદે સૈયદહુસેન.

તા. ૧૦ ફેબ્રુઆરી ૧૮૭૦

મુંબાઈના સને ૧૮૬૭ ના આક્ટ ૭ પ્રમાણે નિમાયલા
કોઈ પોલીસ અમલદારે પોતાના તાબામાંથી બે જાહેર
ચોરો કેદમાં હતા તેઓને નાશી જવા દીધા; અને પોતાના
વરીષ્ટને રિપોર્ટ કરવાનું તેનું કામ છતાં તેણે કાંઈ રિપોર્ટ

કર્ચો નહીં તેથી મુંબાઇના સને ૧૮૬૭ ના આક્ટ ૭ ની કા. ૨૬ પ્રમાણે યોગ્ય અધિકારીએ કરેલા હુકમને જાણી જોઈને તોડ્યાના અથવા તે બળવવામાં કસુરે કર્યાના ગુના વિશે તેને પોલીસના સુપ્રિટેન્ડેન્ટ કે જે જુલપાવર માજીસ્ટ્રેટ પણ હતો તેણે ગુનેગાર ઠેરવ્યો.

તે કામમાં ઠરાવ કર્યો કે પોલીસના સુપ્રિટેન્ડેન્ટે તે જુલપાવર માજીસ્ટ્રેટ હોય તો પણ એ કામની તજવીજ કરવાનો અધિકાર નોંદાતો (એજ આક્ટની કા. ૭)

મુંબાઇના સને ૧૮૬૭ ના ૭ ની કા. ૭ પોતાને યોગ્ય જાણાય તે હદમાં માજીસ્ટ્રેટનો સચળો અથવા કાંઈએક અભિયાર પોલીસના આસિસ્ટન્ટ કમિશનરને અથવા ડિસ્ટ્રિક્ટ સુપ્રિટેન્ડેન્ટે અથવા આસિસ્ટન્ટ ડિસ્ટ્રિક્ટ સુપ્રિટેન્ડેન્ટે આપવાને સરકાર મુક્તિયાર છે. પણ એ પ્રમાણે તે અમલદારોને જે અભિયાર મળ્યો હોય તેટલો સુલેહનો ભંગ થતો અટકાવવા સાર તથા ગુના નહીં થવા દેવા સાર તથા ગુનેગારોને શોધી કાઢાડવા સાર તથા તેઓને પકડવા સાર તથા માજીસ્ટ્રેટની આગળ લઈ જવા સાર તેઓને અટકાવી રાખવા સાર ચલાવવાં અને આ આક્ટ ઉપરથી તેઓને જે કામો સોંપી આપ્યાં છે તે કરવા સાર જરૂર હોય તેટલો ચલાવવો.

એજ આક્ટની કા. ૨૬ પોલીસ અમલદાર પોતાને જે રીતે ચાહતે કામ કરવું જોઈએ તેથી ઉલટો ચાલશે, અથવા યોગ્ય અધિકારીએ કરેલી કાનુન અથવા કાયદો અથવા કાયદાસર હુકમ જાણી જોઈને તોડશે અથવા તેમાં ગફલત કરશે, અથવા પરવાનગી વગર અથવા બે મહિના અગાઉ સુચના આપ્યા વગર પોતાના હોદ્દાનું કામ છોડશે, અથવા પોલીસની આકરી સિવાય બીજા કાંઈ કામ હુકમ વગર માથે લેશે, અથવા બિહી-કણપણુ કરશે અથવા કોઈ માણસ પોતાના તાબામાં

(૧૫૮)

કેદમાં હોય ત્યારે તેને વગર આધારે મારકુટ કરશે તો માલુસ્ટ્રેની આગળ તે વાત સાબિત થયાપછી તે પોલીસ અમલદાર ઘણામાં ઘણા ત્રણ મહિનાના પગાર નેટલા દંડને અથવા ઘણામાં ઘણા ત્રણ મહિના સુધી હરકોઈ એક પ્રકારની કેદની શિક્ષાને અથવા એ બેઝે શિક્ષાને લાયક થશે.

સતારાના માલુસ્ટ્રેનું પત્ર નંબર ૩૩૫ નું

આગ્યું તે પરથી થયેલો ચેમ્બરનો ઠરાવ

તા. ૧૬ ફેબ્રુઆરી ૧૮૭૦

કોઈ મુકદ્દમાની તજવીજ પોતાની રૂબરૂ શરૂ થયાની આગમ્ય કોઈ સમોર્ડિનિટ માલુસ્ટ્રેને એવું માલમ પડે કે એની તજવીજ કરવા સારૂ તેને અધિકાર નથી, તો ને માલુસ્ટ્રેને અધિકાર હોય તેની પાસે તેને લેઈ જવાસારૂ પોલીસને કહેવું બેઠયે.

સરકાર વિરુદ્ધ બેચર પીતાંબર.

તા. ૨૨ ફેબ્રુઆરી ૧૮૭૦

કી. પ્રો. કો. કા. ૪૩૨ ના ઠરાવો અપેલેટને લાગુ પડતા નથી અપેલેટના તરફથી સુન્નિયારનું બોલવું સાંભળવાની તે કાયદાની કા. ૪૨૭ તથા ૪૧૯ પ્રમાણે અપેલેટ કોર્ટની ફરજ છે.

કી. પ્રો. કો. કા. ૪૩૨ વકીલ દાહ મનસુખરામનાકામ ખામતનો ફેસલો પાને ૧૫૦ મે છપાયો છે તે નિચે જુઓ.

કી. પ્રો. કો. કા. ૪૨૭ સરકાર વિરુદ્ધ આનટોન બેન્સનો ફેસલો પાને ૧૪૬ મે છપાયો છે તે નિચે જુઓ.

એજ આક્ટની કા. ૪૧૬ સરકાર વિરુદ્ધ અનવરખાન વલદેગુલખાન અને ખાંખનો ફેસલો પાને ૨૭ મે છે તે નિચે જુઓ.

(૧૫૯)

સરકાર વિરુદ્ધ સુકર બુધીયા.

તા. ૩ માર્ચ ૧૮૭૦

પહેલા વર્ષના એક સબોરડીનેટ માણુએટ કોઈએક જગ્યામાં મુડદાં દાટવા તથા બાળવા સાર લોકોને મનાઈ કરવા બાબતનો હુકમ તે જગોએ ચોડેલો તે હુકમ તોડ્યાના ગુન્હાની સાબિતી પિતલકોડની કા. ૧૮૮ અન્વયે એક સખસ ઉપર થઈ.

તેમાં ઠરાવ કરવામાં આવ્યો કે સદરહુ હુકમ ખુદ તોહામતવાળાને પોહિંચાડવામાં નહીં આવેલો સખસ એ ગુન્હાની સાબિતી ગેરકાયદેસર છે.

ઈ. પી. કો. કા. ૧૮૮ સરકાર વિરુદ્ધ રણુછોડ દયાળનો ફેસલો પાને ૬૬ મેછે તે નિચે જુઓ.

સરકાર વિરુદ્ધ મરદાન હુસેન.

તા. ૧૦ માર્ચ ૧૮૭૦.

કી. પ્રો. કો. કા. ૬૨ પ્રમાણે જે હુકમ કરવામાં આવે તે કોઈએક સુકરાર સખસના નામનો લખેલો જોઈયે.

કી. પ્રો. કો. કા. ૬૨—નિચે લખેલા પ્રમાણે હુકમ કરવાથી કાયદેસર રહેલા કોઈ સખસોને કોઈ અડચણ, કુઝ્મ, કે નુકશાન થતું અટકશે અથવા અટકે એવો સંભવ છે, અથવા કોઈ અડચણ, કુઝ્મ કે નુકશાનનું જોખમ અટકશે અથવા અટકે એવો સંભવ છે, અથવા તેથી માણુસની જીંદગીને, તંદુરસ્તીને, અથવા સલામતીને જોખમ થતું અટકશે અથવા અટકે એવો સંભવ છે, અથવા તેથી હંગામો કે બખેડો થતો અટકશે અથવા અટકે એવો સંભવ છે એમ જ્યારે કોઈપણ માણુએટની નજરમાં આવે, ત્યારે તમારે ફલાણા કામથી દૂર રહેવું અથવા તમારા કબજામાં કે તમારા વહિવટમાં ફલાણી મિલકત છે તે બાબત ફલાણી તરેહનો બંદોબસ્ત રાખવો,

એ પ્રમાણે લખેલા હુકમથી કોઈપણ સખસને ફરમાવવાને તે માછલોટ મુખતાર છે.

સરકાર વિરૂદ્ધ છોટાલાલ જવેર.

તા. ૩૧ મારચ ૧૮૭૦

એક દાવાની સુનાવણીની વખતે એક સ્મોલકોર્ટ કોર્ટના જડજના વિચારમાં એમ આજ્યું ને કોઈ એક સખસે ખોટો દસ્તાવેજ કીધો છે; અને તેણે પિનલકોડની કા. ૪૬૫ પ્રમાણે ખોટો લેખ બનાવ્યાના ગુન્હાસાર તેની તજવીજ થવાને તેને જ્ઞશનમાં કમીટ કર્યો.

હરાજ્યું ને એ કમિટ કરવું એ કાયદાશીર થયું હતું. શાથી ને ખોટો દસ્તાવેજ કરવાનો ગુન્હો જજની રૂબરૂમાં થયેલો નથી.

ઈ. પી. કો. કા. ૪૬૫ ને માણસ ખોટો લેખ બનાવવાનો ગુન્હો કરે, તેને એ વર્ષની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, અથવા દંડની અથવા એ બંનેની શિક્ષા કરવામાં આવશે.

સરકાર વિરૂદ્ધ જીવાજી આખાજી વગેરે

તા. ૭ એપ્રિલ ૧૮૭૦

એ તોહોમતવાળા સખસોની તજવીજ એકજ કામમાં થઈ તેઓના ઉપર (યથાનુક્રમે) “બનાવટનો દસ્તાવેજ બનાવવા દાખલ કપટથી વાપરવા” (પીનલકોડની કા. ૪૬૭) તથા “ઈનસાફી કામમાં ઈરાદાથી ખોટી સાહેદી આપવા” (પીનલકોડની કલમ ૧૯૩)ના ગુન્હાઓ શાબિત થયા.

તજવીજ કરનાર જડજને હાઈકોર્ટે એવી સુચના કરી કે હમારા વિચારમાં એવું આવેછે કે દરેક તોહોમતવાળાનું ખોટી સાહેદી આપવાના તોહોમત ઉપરથી જુદુ જુદુ કામ ચલાવવું જોઈતું હતું માટે તે તોહોમતનામાં ઉપરથી થયેલી સાબિતીને તે કોર્ટે ૨૬ કીધી પણ તોહો-

મતનામાના પહેલા સદર પ્રમાણે થયેલી શિક્ષા આ મુક-
દમામાં જોઈએ તેટલી બસ હોવાને લીધે ફરી તજવીજ
સાર હુકમ આપ્યો નહીં.

ઈ. પી. કો. કા. ૧૯૩. સરકાર વિરુદ્ધ જીજ્ઞાસા વ-
ળનો ફેસજો પાને ૭૬ ને છપાયો છે તે નિચે જુઓ.

ઈ. પી. કો. કા. ૪૬૭—જે લેખ કાંઈ કિમ્મતિ દસ્તા-
વેજની મતલબનો, અથવા કાંઈ વીજની મતલબનો,
અથવા દત્તક લેવાનાં અપ્તિયારનામાંની મતલબનો હોય,
અથવા જે લેખ કોઈ સખમને કાંઈ કિમ્મતી દસ્તાવેજ
કરવાનો અથવા ખોજનાં નામનો કરો આપવાનો, અથવા
તેના મુદ્દા રૂપિયા, બાજ, કે નફાની વૈદ્યેય લેવાનો,
અપ્તિયાર આપવાની મતલબનો હોય, અથવા કાંઈ
નાણું, જંગમ મિલકત, અથવા કિમ્મતી દસ્તાવેજ, લેવાનો
કે આપવાનો અપ્તિયાર આપવાની મતલબનો હોય, અ-
થવા જે લેખ કાંઈ ફારગતી અથવા નાણાં બંધાની
પટ્ટાંચની મતલબનો, અથવા કાંઈ ફારગતી કે કાંઈ
જંગમ મિલકત અથવા કિમ્મતી દસ્તાવેજ આપ્યાની પોં-
હોચની મતલબનો હોય, એવો કાંઈ લેખ જે માણસ ખોટો
બતાવે, તેને જીવતા સુધી સમુદ્રપારની, અથવા દશ વર્ષની
મુદત સુધીની બેમાંના ગમ્મ તે પ્રકારની કેદની, શિક્ષા
કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

સરકાર વિરુદ્ધ નારાયણ રામચંદ્ર.

તા. ૨૭ એપ્રિલ ૧૮૭૦

પબ્લિક વર્કસ ડીપાર્ટમેન્ટના એક એકઝીક્યુટીવ ઇન્જી-
નીઅરે એક ટુલપાવર માજીજેટના ઉપર પત્ર લખી
પોતાના હાથ નિચેના ફર્સ્ટ ગ્રેડ ઓવરસીયર કે જેને
સરકારની મંજૂરી સિવાય તેના હોદ્દા ઉપરથી દૂર કરી
શકાય નહીં એવા હતો, તેવા તોહોમત વાળા આશામી
ઉપર એક ભુલ વાળો દસ્તાવેજ બનાવ્યા બાબત ફરિયાદ

(૧૬૨)

ચલાવવા મંજૂરી આપી (તે ઉપરથી) પુલપાવર માજીસ્ટ્રેટ
કાંમ ચલાવી તોહોમતવાળાને ગુન્હેગાર ડેરવ્યો પરંતુ
ફરિયાદી બાબત મંજૂરી નથી એવા સખબ ઉપરથી
શ્રેયન જડને ગુન્હાની સાબિતી ફેરવી નાખી.

તે કામમાં ઠરાવવામાં આવ્યું કે એકઝીક્યુટીવ ઇન્જી-
નીયરનું પત્ર એજ ફરિયાદ સાફ જોધયે તેવી મંજૂરી હતી.

સરકાર વિરૂદ્ધ બાબત અંતોન વિગેરે.

તા. ૨૮ એપ્રિલ ૧૮૭૦

ડિસ્ટ્રીક્ટના માજીસ્ટ્રેટને કી. પ્રો. કો. કા. ૨૭૩ પ્રમાણે
કોઈ મુકદ્દમાની તજવીજ થવા સાફ પુલપાવર માજીસ્ટ્રેટને
તે સોંપવાનો અપ્તિયાર નથી.

કી. પ્રો. કો. કા. ૨૭૩ અહમદનગરના માજીસ્ટ્રેટના
પત્ર નંબર ૧૯૮૪ ઉપરથી થયેલા ઠરાવનો ફેસલો પાને
૧૩૨ મે છે તે નિચે જુઓ.

સરકાર વિરૂદ્ધ પુજા કાળા વિગેરે

તા. ૨૮ એપ્રિલ ૧૮૭૦

એક કામમાંની તજવીજમાં શાહિદોએ જે જીખાની
આપી તે ઉપરથી શ્રેયન જડજની નજરમાં આવ્યું કે
ગુન્હે પરરજ્યમાં બન્યો તેથી સને ૧૮૪૬ ના આકટ
૧ ની કલમ ૩ પ્રમાણે સરકારનો હુકમ મંગાવવા સાફ તે
ઉએ કમિટ કરનાર માજીસ્ટ્રેટને ફરમાવ્યું અને કલમ
૪ મુજબનો હુકમ પહોચા ઉપરથી તોહોમતનામુ દુરસ્ત
કરી તજવીજ જારી રાખી જે કામ ચાલેલું તે તોહોમ-
તવાળાઓને વાંચી બતાવવાનો યા તેઓની મરજી હોય
તો શાહિદોની શાહિદી ફરી લેવાનો વિચાર કીધો.

તેમા ઠરાવ્યું કે શ્રેયન જડને એ જે રીત ચલાવી તે
દુરસ્ત છે.

સને ૧૮૪૬ નો આક્ટ ૧ કલમ ૩—ઈનસાફને સારૂ જે માળુસ્ટ્રેટ ગુલ્દેગારને ઉપરી અધિકારીને સાંપે તે માળુસ્ટ્રેટ તામ્બડતોમ તથા ઈનસાફ થતા પેલેલાં એવા દરેક મુકદ્દમા બાબત સરકારને જાહેર કરવું અને સરકારનો તે બાબત તેને જે હુકમ આવે તે પ્રમાણે તેણે ચાલવું.

એજ આક્ટની કા. ૪ અંગ્રેજી મુલકમાં ગુલ્દે થયો હોય ત્યારે તોહામતવાળા માણસનો ઈનસાફ કરવાનો અધિકાર જે ફાજદારી કોર્ટને હોયછે તે કોર્ટ માંહેની ગમ્તે કોર્ટની રૂબરૂ એવા મુકદ્દમાનો ઈનસાફ કરવાનો હુકમ આપવાને સરકાર મુજિબાર છે.

થાણાના માળુસ્ટ્રેટના પત્ર ઉપરથી

થયેલો ચેમ્બરમાંનો ઠરાવ

તા. ૧૪ જુન ૧૮૭૦

કી. પ્રો. કો. કા. ૩૬ પ્રમાણે પોતાના તાબામાંની કોઈ કોર્ટમાંથી કાડી લેવિના ચિવાયનો મુકદ્દમો ડિસ્ટ્રિક્ટ માળુસ્ટ્રેટથી કામ ચલાવવા સારૂ દુલપાવર માળુસ્ટ્રેટ ઉપર સોંપી શકાય નહીં.

કી. પ્રો. કો. કા. ૩૬ પોત પોતાને તાબેની કોઈપણ કોર્ટ મધ્યેથી કોઈપણ ફોજદારી મુકદ્દમો લઈ લેખને તે મુકદ્દમાની ચોકસી અથવા તજવીજ પોતેજ કરવાને, અથવા તેની ચોકસી અથવા તજવીજ કરવાનો અધિકાર હોય તેવી પોતાને તાબેની બીજી કોઈ કોર્ટને તેની ચોકસી અથવા તજવીજ કરવાનું કામ સોંપવાને જુલાનો માળુસ્ટ્રેટ અથવા જે માળુસ્ટ્રેટના હવાલામાં જુલાનો કોઈ બામ હોય તે માળુસ્ટ્રેટ મુજિબાર છે.

(૧૬૪)

સરકાર વિરૂદ્ધ ગોપાળ વસદે પરશુરામ વીગેરે.

તા. ૧૬ જુન ૧૮૭૦

તોહીમતવાળાઓ ઉપર પિનલકોડની કા. ૩૯૫ પ્રમાણે ડાકાઢટી કરવાનું તોહીમત મુકવામાં આવ્યું હતું અને પીનલકોડની કા. ૪૧૨ પ્રમાણે ચોરીનો માલ ડાકાઢટી કરનાર લોકો પાસેથી લેવાના ગુહનહાની સાબિતી થઈ.

તેમાં ઠરાવવામાં આવ્યું જે ગુહનહાની સાબિતીના ઠરાવ દુરસ્ત નથી. શાથી જે શેયન જડજે કા. ૪૧૨ પ્રમાણે કાંઈ ચાર્જ મુખ્યો નહોતો અને કી. પ્રો. કો. કા. ૫૬ થી તે ૫૬ મુદ્દામાંના નિયમો લાગુ પડ એવો એ મુકદ્દમો નહોતો.

ઈ. પી. કો. કા. ૩૯૫. સરકાર વિરૂદ્ધ કાણુ પાટીલ અને બીજાનો ફેશલો પાને ૧૦૬ ને છે તે નિચે જુઓ.

ઈ. પી. કો. કા. ૪૧૨—કોઈ માણસ બદલાતથી ચોરીની મિલકત લે અથવા રાખે અને તે મિલકતનો કબજો ડાકાઢટી કરવાથી એકની પાસેથી બીજાની પાસે આવેલો છે એમ તે માણસ જાણતો હોય અથવા એમ માનવાનું તેને કારણ હોય અથવા જે સખસ ડાકાઢટીની ટોળીમાં છે અથવા તેઓની ટોળીમાં હતો એવું જાણીને અથવા એમ માનવાનું કારણ છતાં એવા કોઈ સખસ પાસેથી કોઈ માણસ બદલાતથી કાંઈ મિલકત લે અને તે મિલકત ચોરી છે એમ તે જાણતો હોય અથવા એમ માનવાનું તેને કારણ હોય તો તે માણસને જીવતા સુધી સમુદ્રપારની અથવા દશ વર્ષની મુદત સુધીની સખત કેદની શિક્ષા કરવામાં આવશે અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

સરકાર વિરૂદ્ધ ખોડા ભારથી

તા. ૧૬ જુન ૧૮૭૦

એવો ઠરાવ કરવામાં આવ્યો જે મુંબાઈના સને ૧૮૬૭ ના ૭ મા આક્ટની કા. ૨૮ પ્રમાણે રસ્તાની ધોગ્ય ખા.

જીએ હાંકવા વિશે લોકોને હુકમ ફરમાવવા બાબત સામાન્ય જાહેરનામું કરવા સારૂ પોલીસને અજ્ઞિયાર છે.

સને ૧૮૬૭ નો મુબાઈનો આકટ ૭ કા. ૨૮—સાર્વજનિક રસ્તામાં તથા ગલીમાં તથા રાહદારીની જગ્યાએ તથા નાહવાની તથા ધોવાની તથા ઉતરવાની જગ્યાએ તથા લોકોને આવવા જવાની સમ્મળી જગ્યાએ અથવા લોક ભક્તિ કરતા હોય તારે ભક્તિ કરવાની જગ્યાની આસપાસ બંદોબસ્ત રાખવો, અને સાર્વજનિક રસ્તામાં અથવા ગલીમાં અથવા રાહદારીની જગ્યાએ તથા નાહવાની તથા ધોવાની તથા ઉતરવાની જગ્યાએ રસ્તો બંધ નહીં થઈ જાય તથા સાર્વજનિક તરમાં ઘણી બીડ નહીં થાય તેવો બંદોબસ્ત રાખવો, એ પોલીસનું કામ છે.

કલાદગીના માજીસ્ટ્રેટનું ત્રિમાસીક પત્રક

તપાસ્યાપરથી થયેલો ઠરાવ

તા. ૧૨ જુલાઈ ૧૮૭૦

નિજામ સરકારના અધિકારીઓને અંગરેજ સરકારના મુજકમાં કોઈને પકડવાનો અજ્ઞિયાર નથી.

ગુલે બન્યાની આગમચ છ માસ મુધી તોહોમતવાળો અંગરેજ સરકારના મુલકમાં રહેતો હતો એ પ્રમાણે ફરિયાદ કરનારાએ મપજ રીતે ફરિયાદ કર્યા વગર તોહોમતવાળાને કેદ કરવો નહીં; પણ કોઈ પણ કામમાં સને ૧૮૪૬ ના આકટ ૧ પ્રમાણે સરકારના હુકમો આણ્યા સિવાય તેને કેદમાં રાખવો નહીં.

સતારાના શેયન જડજનું પત્ર નંબર ૫૧૨ નું

આઆથી ચેમ્બરમાં થયેલો ઠરાવ.

તા. ૧૨ જુલાઈ ૧૮૭૦

દંડ અથવા દંડનો કોઈ ભાગ વસુલ કરવા સારૂ કરેલું

પ્રત્યેક વારંટ ને કોરટે શિક્ષા કીધી હોય તે કોરટેજ કરવું જોઈયે. શિક્ષા થયાપછી કોઈ વખતે દંડ અથવા તે મ-
ઘનો કોઈ ભાગ વસુલ થયા વગર રહેલો હોય અને કોર-
ટને કોઈપણ રીતે ખાતમી મળ્યા ઉપરથી એવું ધારવા
સાર સમજ્ય હોય કે ગુન્હેગારની કોઈ જંગમ મિલકત
(તે કોર્ટની) હકુમતના અંદર છે તો તે કોરટે જપતી કરી
વેચવા સાર નવું વારંટ કરવું, અને ફલાણી મુદતમાં
તેનો અમલ થઈ તે પાછું આવવું જોઈયે, એવી મુદત
તેમાં લખવી જોઈયે.

સરકાર વિરૂદ્ધ સખારામ ગોવિંદ

તા. ૨૮ જુલાઈ ૧૮૭૦

એક તરીના ઈજ્જરદારે ઈજ્જરો પુરો પાડવા સાર ને
મછવો ભાડે રાખ્યો હતો તેમાં જોઈયે તેટલો નિરમ ન
હોવાથી તે હંધો વળી ગયો એવા પુરાવ ઉપરથી તે ઈ-
જ્જરદાર ઉપર પીનલકોડની કા. ૨૮૦ તથા ૧૦૬ મુજબ
બે ફીક્રાઈ ભરેલી રીતે વાંદાણુ ચલાવવાના ગુન્હાને
મદદગારી આપ્યાનો ગુન્હો સાબિત થયો.

તે કામમાં ડરાબું કે વાહાણુ સલામત રીતે ચલાવવા
સાર ને કોઈ જરૂર છે એવું તે ઈજ્જરદારને માલુમ
છતાં તેણે જાણી જોઈને તે પુર પાડ્યું નહીં એમ ખતા-
વવાસાર કોઈ પુરાવો નથી તેથી મદદગારીના ગુન્હાની
સાબિતીને આધાર મળી શકતો નથી.

પી. કો. કા. ૧૦૬—અગર કોઈ માણસ કોઈ ગુનાહમાં
મદદગારી કરે અને તે મદદગારી ઉપરથી તે મદદગારી
કરેલું કામ કરવામાં આવે, અને તે મદદગારીની શિક્ષાને
માટે કાયદામાં કોઈ સાફ ડરાવ કરેલો નહીં હોય, તો તે
ગુન્હાને માટે ડરાવેલી શિક્ષા તે માણસને કરવામાં આવશે.

એજ આક્ટ કા. ૨૮૦ ને સખસ કોઈ વાહાણુ એવી
બેફીકરી અથવા ગફલતી ભરેલી રીતે ચલાવે કે તેથી

(૧૬૭)

માણસની જીંદગી જોખમમાં આવે અથવા કોઈ બીજા સખસને બધા અથવા નુકશાન થશે એવો સંભવ દેખાય, તે સખસને છ મહીનાની મુદત સુધીની જિમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની અથવા એક હજાર રૂપિયા સુધીના દંડની અથવા એ બંનેની શિક્ષા કરવામાં આવશે.

સરકાર વિરૂદ્ધ ફલાણરાય વરજરાય

તા. ૨૮ જુલાઈ ૧૮૭૦

નવો સ્ટાંપ આકટ સને ૧૮૬૯ ના ૧૮ મો અમલમાં આઆપછી સને ૧૮૬૨ ના આકટ ૧૦ પ્રમાણે પ્રસીદ્ધ થયેલા નિયમો પ્રમાણે સ્ટાંપ વેચવાસાર એક સખસને કલેક્ટરે રાખ્યો.

તે કામમાં ડરાબ્યું કે તે સખસની નિમનોક નવા સ્ટાંપ આકટ પ્રમાણે થઈ નહોતી. અને જુનો આકટ તો ૨૬ થયો હતો તેથી તે આકટ પ્રમાણે કાંઈ તેને નિમાઈ શકાતો નહોતો તેથી તે સખસે સરકારી માલ એટલે સ્ટાંપ વેચવા સાર "કલેક્ટની સાથે કરાર કરેલો એમ ફકત ગણી શકાય અને એ કરારથી કાંઈ હોદ્દો ઉત્પન્ન થતો નથી તો તે પિનલકોડની કા. ૨૧ ની ૨૬મ ૫ ની સમજણ અથવા અર્થ પ્રમાણે હોદ્દાર થતો નથી.

ઈ. પી. કો. કા. ૨૧ ૨૬મ ૫—સરકાર વિરૂદ્ધ રામા-જીરાય જીવબાજીરાયનો ફેસલો પાને ૧૨૪ મેઝિ તે નીચે જુઓ.

સરકાર વિરૂદ્ધ તાપી પુળ.

તા. ૧૧ અગષ્ટ ૧૮૭૦

ઈનકમ ટ્યાક્સ નહીં ભરવાના ગુન્હાસાર ગુન્હેગાર ડેરવવાને બીજા વર્ગના સબોરડીનેટ માજીસ્ટ્રેટને સને ૧૮૬૯ ના આકટ ૬ પ્રમાણે અધિકાર નથી શાયી જો એ આ-કટની કલમ ૨૫ પ્રમાણે એવી સાબિતીઓ માજીસ્ટ્રેટની

(૧૬૮)

આગળ થવી જોઈએ. અને માલુસ્ટ શબ્દનો અર્થ કલમ ૩ માં માલુસ્ટનો અધિકાર ચલાવનાર અથવા પેહેલા વર્ષનો સમોર્ડિનેટ માલુસ્ટ એવો કીધો છે.

સરકાર વિરૂદ્ધ આર્લીયા, ધરમા વિખેરે

તા. ૧૭ અગષ્ટ ૧૯૭૦

કેટલાએક સપ્સોએ પોતાની ન્યાત વાળા ફરિયાદ કરનારને એવું કહ્યું કે તું તારું ખેતર છોડી દે, નહીં તો અમો તને ન્યાતખાહાર મુકીશું.

તેમાં ઠરાવ્યું કે એ પિનલકોડમવેના અર્થ પ્રમાણે (એવું કહ્યાર્થી) શાપ્રાધ ધમકી થતી નથી કારણ કે પિનલકોડની કલમ ૪૪ માં જે સમજણ લખી છે તેમાં જે નુકશાની વિશે ધમકી આપી હતી તે આવતી નથી.

સરકાર વિરૂદ્ધ અમરચંદ વિરચંદ

તા. ૧૮ અગષ્ટ ૧૯૭૦

કોઈ જમીન ખાખતની તકરાર ઉપરથી સુલેહનો ભંગ થશે એવી પોતાની ખાત્રી થયાના સખખો પોતાના પ્રોસીડીંગ (દફતર) માં લખ્યા વગર કોઈ જુલખાવર માલુસ્ટે કી. પ્રો. કો. કા. ૩૧૮ પ્રમાણે કબજા વિશેની તકરારનો ઠરાવ કર્યો તેનું પ્રોસીડીંગ હાઇકોર્ટે રદ કર્યું.

કી. પ્રો. કો. કા. ૩૧ ગીરધર ધનજીના કામનો ફેસલો પાને ૧૪૫ એ છે તે નિચે જુઓ.

સુરેતના જુલખાવર માલુસ્ટ ઇંચાર્જનું પત્ર

નંબર ૧૧૬૩ તા. ૮ સપ્ટેમ્બર ૧૯૭૦ નું

આવ્યાથી સેપ્ટેમ્બરમાં તા. ૧૩

સપ્ટેમ્બર ૧૯૭૦ ને રોજ

થયેલા ઠરાવ

જે સપ્સ ઉપર ગુહાની સાગિતી થાય, તેણે બરેલા.

(૧૬૪)

દંડમાંથી તજવીજ કરનાર અધિકારીએ કાંઈ ભાગ ફરિયાદ કરનારને અપાવવાની ના પાડી હોય તો તે દંડ-માંથી કાંઈ પાણુ ભાગ અપાવવાનો અધિકાર અપેલેટ કોર્ટને કાયદાથી અપાયેલો નથી.

સરકાર વિરુદ્ધ હીરૂ ચીમા

તા. ૧૫ સપ્ટેમ્બર ૧૮૭૦

શેશન કોર્ટમાં એક કામ ચાલ્યું તે મધે શેશન જડને પોતાના ઠરાવમાં જે સખમો બતાવ્યા છે તેમાં તેમણે લખ્યું છે જે કેટલાએક શાક્ષીદારોએ માજીસ્ટ્રેટની રૂબરૂ કેદીની વિરુદ્ધ પુરાવો આપ્યો હતો અને તે પુરાવો તેજ શાક્ષીદારોએ શેશન કોર્ટમાં ફેરવી નાખ્યો, છતાં શેશન જડને તે ખરો માન્યો હાથકોરડે એવો અભિપ્રાય આપ્યો જે શેશન કોર્ટમાં જે શહીદી અથવા પુરાવો અપાયો હોય તે પુરાવો કાયદા ઉપરથી ગ્રાજી ઠરવવામાં આવ્યો નહીં હોય તો તે પુરાવાનો કેદીના વિરુદ્ધ ઉપયોગ કરવો ગેર-કાયદેસર છે. આ કામમાં માજીસ્ટ્રેટની રૂબરૂ જે પુરાવો શાક્ષીદારોએ આપ્યો છે તેના ઉપયોગ એટલેજ થઈ શકતે કે તે ઉપરથી એટલું દેખાડવામાં આવે તે કે તેઓએ જે શેશન કોર્ટમાં પુરાવો આપેલો હતો તે કંઈ કામનો નથી તા. તે જરાએ વિચારમાં લેવો નહીં જોઈયે.

સરકાર વિરુદ્ધ માયા દેવજી

ફરી તપાસણી

તા. ૧૫ સપ્ટેમ્બર ૧૮૭૦

એક તોહોમતવાળા ઉપર સને ૧૮૫૦ ના આક્ટ ૩૧ ની કલમ ૩ પ્રમાણે એક ફુલપાવર માજીસ્ટ્રેટ ગુજરાતી શાખિતી ઠરાવી રૂ.૫૦) ના દંડની શિક્ષા કરી અને તે નહીં ભરે તો છ હફતા કેદ રહેવાની શિક્ષા કરી દંડ પૈકી રૂ.૩૮-૧૪-૩ ભરવામાં આવ્યા તે ઉપરથી બાકી

રહેલી દંડની રકમ એટલે બે દિવસની કેદના પ્રમાણની રકમ પીનલકોડની કા. ૬૬ પ્રમાણે માફ કરી.

હરાબું જે દંડ ના બરે તો કેદમાં રાખવાની જે શિક્ષા કરવામાં આવેલી તેને કાયદાનો આધાર નથી.

વળી હરાવ કરવામાં આવ્યો જે આ કામમાં પિનલકોડની કા. ૬૬ લગાડવામાં આવી તે ગેર શીરસ્તેછે સાચી જે તે કલમતો તે કાયદામાં લખેલા ગુન્હાઓનેજ લાગુ પડેછે અગર એ કલમ લાગુ પડે તો તે જે દંડનો ભાગ આપવા માંડ્યો હતો તે માફ કરવા સાર તે કાયદાની તાર પછીની કલમથી આધાર મળતો નથી. જે કાયદો આરંભે બતાવવામાં આવ્યો છે તે કાયદો લાગુ પડે એવા કામમાં જો તોહોમતવાળાએ દંડનો ફક્ત કોઈ ભાગ આપવા માંડ્યો હોત તો તેને કાયદા પ્રમાણે છોડી દેવાત પણ જે કેદ ભોગવવામાં આવી હોય તે દંડનોજ ભાગ ભરવામાં આવ્યો નહીં હોય તેના કરતાં કમી નહીં હોય તો તેમ થાય પણ પિનલકોડની કા. ૭૦ પ્રમાણે તો ન ભરાયતી રકમ હજી પણ વસુલ કરાય.

સને ૧૮૫૦ ના આક્ટ ૩૧ ની કા. ૩—જે કોઈ માણસ જમીન અથવા દરીયાને મારગે આ અથવા બીજા કોઈ આક્ટના હરાવથી ઉલટી રીતે મીઠું લઈ જવામાં સામિલ રહેશે તે વધારેમાં વધારે ત્રણ મહિના સુધીની કેદની, અથવા પાંચસેરા. સુધીના દંડની રકમની અથવા એ બંનેની શિક્ષાને લાયક થશે.

પીનલકોડની કા. ૬૬—દંડ નહીં આપે તેને માટે કેદની મુદત જે હરાવેલી હોય, તે મુદત પૂરી થતાં પહેલાં અગર તે દંડનો એટલો ભાગ આપવામાં કે વસુલ કરવામાં આવે, કે દંડનો જેટલો ભાગ બાકી રહ્યો હોય તેના પ્રમાણમાં દંડ ન આપ્યાથી ભોગવેલી કેદની મુદત ઓછી ન હોય, તો કેદ અંધ થશે.

(૧૭૧)

એજ આક્ટ કા. ૭૦ દંડ અથવા તેમો જેટલો ભાગ આપવાનો બાકી રહે તેટલો ભાગ શિક્ષાનો હુકમ થયા પછી છ વરસ સુધીમાં કોઈ પણ વખતે, વસુલ થઈ શકે અને અગર, તે શિક્ષાના હુકમ મુજબ ગુન્હેગાર છ વર્ષ કરતાં વધારે મુદતની કેદની શિક્ષાને લાયક હોય તો તે મુદત પુરી થતાં પહેલાં કોઈ પણ વખતે વસુલ થઈ શકે; અને ગુન્હેગારના મોતથી, જે મિલકત તેનું મરણ થયા પછી તેનાં કરજને સાર કાયદા પ્રમાણે જવાબદાર હોય, તે મિલકત તે દંડની જવાબદારીમાંથી છુટતી નથી.

સરકાર વિરૂદ્ધ રામાખીન બહીર વિગરે.

તા. ૨૮ સપ્ટેમ્બર ૧૮૭૦

પિનલકોડ પસાર થવાની અગાઉના કાયદા તા. આ-ક્ટોમાં કેદ એ શબ્દનો અર્થ શખત મજૂરી સાથેની કેદ યા તે વિનાની કેદ એવો વારંટમાં ફરમાવ્યા મુજબ થાય છે (સને ૧૮૨૬ ના કાયદા ૧૪ ની કા. ૭ ની રકમ ૩) માટે જે ઠેકાણે કાયદામાં મજૂરી વિનાની કેદ આપવા વિશે મુજરત ડરાવ હોય (ઉદાહરણ સન ૧૮૨૭ નો કાયદો ૧૪ કલમ ૧૬ રકમ ૨) તે શિવાયે કરીને તજવીજ કરનારા અધિકારીઓ શખત મજૂરી સાથેની કેદના સગ્ન આપી શકેછે.

સને ૧૮૨૭ ના કાયદા ૧૪ ની કા. ૭ ની રા. ૩=ગુને-ગારને મજૂરી સુધાં કેદ એવી હરજી કે તે કેદ હોય ત્યાં સુધી રમતા સાર કરવા તથા તળાવ ખાંધવાં એ કામનો ખાર વેહવો એવી તરેહની લોકને મુખ્ય કરવા સાર મજૂરી કરવાનો હુકમ કરવાને ફોજદારી અદાલતની બધી કોરટો મુજ્તિયાર છે પણ ખાત્તાણને તથા કોઈ મોટા માણસને તથા સ્થાનિ મજૂરી કરવાનો હુકમ ન કરવો ને વળી તેણે એવો ગુનો કર્યો હોય કે તે ઉપર મજૂરીની શિક્ષા ડરાવ-

વવાનું લોકને યોગ્ય લાગે તો તે શિક્ષા ઠરાવવાને કોર્ટ મુક્તિયાર છે.

એજ કાયદાની કા. ૧૬ ની રા. ૨ — પણ ખોટા રૂપૈયા વગેરે નાણુ દશથી ઓછું ક્રોધયે ચલવ્યું હશે અને આગળથી તે ઉપર દશથી વધારે ચલવ્યાનો ગુન્હો હરેકો ન હોય તો તેની પાસેથી ચલવેલા ખોટા નાણાથી ત્રણ ગણો દંડ ઠરાવવાને કોર્ટો મુક્તિયાર છે અથવા દંડને બદલે દર રૂપૈયા વગેરેના બે દિવસ પ્રમાણે કેદ કરવાને કોર્ટો મુક્તિયાર છે.

સરકાર વિરુદ્ધ હાઉ, નાગજી વિગેરે

તા. ૧ ડીસેમ્બર ૧૮૭૦

નફા અથવા કાયદાને સાર જે જુગારનું મકાન રાખવામાં આવેછે તેને “સાધારણ જુગાર ખેલવાનું મકાન” કહેવું. સર્વ લોકોને કાંઈ ખરેખરી હરકત થાયછે એવા પુરાવા શિવાય હરેક સખશ જે જુગાર રમનારા એને પોતાનાં ઘરમાં લે તે સખસ તથા જે સખસો તેમાં જુગાર રમે તે સર્વ સખસો પિનલકોડની કા. ૨૬૮ ના અર્થ પ્રમાણે લોકાપકારક કૃત્ય કરવાના ગુન્હેગાર થાય છે એવો ઠરાવ કરતો નથી.

પી. કો. કા. ૨૬૮ — સરકાર વિરુદ્ધ શુકલાલના કામનો ફેસલો પાને ૧૪૪ મે છપાયોછે તે નિચે જુવો.

સરકાર વિરુદ્ધ રામચંદ હેમચંદ

તા. ૧ ડીસેમ્બર ૧૮૭૦

પીનલકોડની કા. ૪૧૧ ની સામે કી. પ્રો. કો. ના પરીશિષ્ટના ૭ મા આસનના પહેલા વર્ગના કનિષ્ઠ એટલે સર્વોર્ડિનિટ માજીસ્ટ્રેટ એવા શબ્દો જોડેલાછે તે ઉપરથી એ કલમ ૪૧૧ પ્રમાણે જે ગુનાની તજવીજ થઇશકે તે ગુ-

નાઓ કી. પ્રો. કો. કા. ૪૩૫ ના અમલમાંથી નિકળી જાય છે, કારણકે કાયદા કરનાઓનો ધરાદો એવો છે કે બારે કામોમાં માત્ર શેશન કોરટે હાથ ધાવવો જોઈએ. પી-નલકોડની કા. ૪૧૨ પ્રમાણે કાઠના ઉપર તોહામત મુક્યું હોય તેને જો કોઈ ધૂનપાવર માજીસ્ટ્રેટ છોડી દીધો હોય તો તેને કમિટ કરવાનો હુકમ શેશન કોરટ કરી શકતી નથી.

પી. કો. કા. ૪૧૧ સરકાર વિ. રાજમા અને બીજાનો ફેસલો પાને મ છે તે નિચે જુઓ અને કી. પ્રો. કો. કા. ૪૩૫ સરકાર વિ. શુભાના બીન ગણુનો ફેસલો પાને રર મ છે તે નિચે જુઓ.

સરકાર વિરુદ્ધ ગોવિંદા વલ્લ્લે રામા

તા. ૮ ડીસેમ્બર ૧૯૭૦

કોઈ માજીસ્ટ્રેટ જે કામોમાંના તોહામતોનો પોતે જાતે અવગત થી તજવીજ કરી ફટકાની શિક્ષા આપી શકતો હોય તેવા કામોનાં પ્રોસીડીંગો કી. પ્રો. કો. કા. ૨૭૭ પ્ર-માણે એ માજીસ્ટ્રેટ તરફ મોકલવામાં આવે તો તેમાં પણ ફટકાની શિક્ષા આપવાનો તેને અધિકાર છે.

કી. પ્રો. કો. કા. ૨૭૭—અધિકાર હોય એવા કોઈ માજીસ્ટ્રેટ તજવીજ કરેલાં કોઈ કામમાં તોહામતવાળો સખ્ત તકસીરવાર હરે તે કામમાં અગર તે માજીસ્ટ્રેટના વિચારમાં એમ આવે કે જે ગુન્હો તોહામતવાળા સખ્ત-સની ઉપર સાબિત થયો છે તે ગુન્હાને માટે મને અજિયાર છે તે કત્તી વધારે સખ્ત સજા થવી જોઈએ, તો તેણે પોતાનો ઠરાવ દફતરમાં દાખલ કરીને જે માજીસ્ટ્રેટના હાથ તળે પોતે હોય તે માજીસ્ટ્રેટની પાસે પોતાનું કામ મોકલી દેવું. અને તે માજીસ્ટ્રેટ તે કામમાં પોતાનો યોગ્ય જણાય તેવો કાયદા મુજબ શિક્ષાનો ઠરાવ અથવા હુકમ કરવો એવે પ્રસંગે જે માજીસ્ટ્રેટની પાસે તે કામ

(૧૭૪)

મોકલવામાં આવ્યું હોય તે માજીસ્ટ્રેટ પક્ષકારોની જગ્યાની લેવાને, તથા તે કામમાં જોણે આગળ શહેદી આપી હોય તેવા કોઈ પણ સાહેબને પાછો ખોલાવીને તેની જગ્યાની લેવાને, તથા બીજી કોઈ પુરાવો માંગવા અથવા લેવાને મુજ્તિયાર છે.

સરકાર વિશ્વ કાશીરાજ મારતંડા વિખરે

તા. ૮ ડીસેમ્બર ૧૮૭૦

“કીમતી દસ્તાવેજો” એ જંગમ મિલકત છે (અને તે ચોરીમાં જાય તો) તે ચોરીનો ગુન્હે થાય.

સરકાર વિશ્વ ખુદીઆવલદે ગુરીયા વિગરે.

તા. ૧૫ ડીસેમ્બર ૧૮૭૦

માજીસ્ટ્રેટની આગળના સખસોમાંનો કોઈ એક સખસ પણ પ્રસિદ્ધ અપહરણ કરનાર, ઘરે ફોડનાર, અથવા ચોર વિગરે છે એવો આપર તથા સાક્ષી ચલગત વિશે કી. પ્રો. કો. કા. ૨૬૬ પ્રમાણે પુરાવો થવો જોઈયે, તેવો થયા વગર તે કલમ મુજબ જામીન લેવાનો હુકમ કરેલો હોય તે ગેરકાયદેશીર છે. તે કલમ મુજબ જામીન લેવા અગાઉ કા. ૨૬૫ પ્રમાણે પુરાવો દફતરમાં દાખલ કરવાની પણ જરૂર છે.

કી. પ્રો. કો. કા. ૨૬૫. જો માજીસ્ટ્રેટને અથવા માજીસ્ટ્રેટનો અજિયાર ચલાવતો હોય એવા કોઈ અમલદારને એમ જણાય કે ફલાણો સખસ મારી હુકુમતમાં સંતાનો ફરેછે, તેના ઉદર નિર્વાહનું કોઈ સાધન જણાતુ નથી, અથવા તે પોતાની ખામતમાં ખાતરી બરેલા જવાબ આપી શકતો નથી, તો છ મહિનાની મુદત સુધી તે સખસનો ફેલ જામિન માંગવાને તે માજીસ્ટ્રેટ અથવા ઉપર લખેલો બીજો અમલદાર મુજ્તિયાર છે.

(૧૭૫)

એજ આક્ટની કા. ૨૬૬ સરકાર વિરુદ્ધ મુંદર ભીમનો
ફેસલો પાને ૧૪૩ મે છે તે નિચે જુઓ.

સરકાર વિરુદ્ધ જમાલવસદે નાનુભાઈ

તા. ૨૨ ડીસેમ્બર ૧૮૭૦

કોર્ટ મુન્દેગારને જોશન જડને એક વર્ષની શકત મ-
જુરી સાથે કેદની શિક્ષા કરી તેના છુટવાના અગાઉ એક
હપતા ઉપર ૩૦ ફટકા મારવા એવી શિક્ષા કરી હતી
તે કામમાં હાલકોરટે એ ફટકા મારવાની શિક્ષા એકદમ
અમલમાં લાવવાનો હુકમ કીર્તી શાથી ને તે શિક્ષા ત-
હકુમ રાખવાનો હુકમ ફટકા મારવા વિશેના આક્ટની
એટલે સને ૧૮૬૪ના આક્ટ ૬ ની કલમ ૬ થી વિરુદ્ધાયે.

સને ૧૮૬૪ના આક્ટ ૬ ની કલમ ૬—ને કોર્ટના શિ-
ક્ષાના ઠરાવ ઉપર ઉપરી કોર્ટમાં અપીલ ચાલે છે તેવી
કોર્ટે કેદ શિવાય વળી ફટકાની શિક્ષા ઠરાવી હોય ત્યારે
તે ઠરાવની તારીખથી પંદર દિવસ સુધી અથવા તે મુદત-
માં અપીલ કરી હોયતો શિક્ષાનો ઠરાવ ઉપરી કોર્ટ મંજુર
કરે ત્યાં સુધી ફટકા મારવા નહીં. પણ પંદર દિવસ થયા
પછી તામડ તોમ અથવા અપીલ કરી હોય તો શિક્ષાનો
ઠરાવ મંજુર કરનારી કોર્ટનો હુકમ પંદર દિવસમાં નહીં
પોહીંગેલો તો તે હુકમ પોહીંગ્યાપછી તામડતોમ ફટકા મારવા.

સને ૧૮૭૧

ખાનદેશના માજીસ્ટ્રેટનું પત્ર ના. ૧૬ તથા ૩૨૭

તા. ૬ ફેબ્રુઆરી ૧૮૭૧ ના રોજનું આવ્યાથી

ચેમ્બરમાં થયેલો ઠરાવ.

તા. ૨૭ ફેબ્રુઆરી ૧૮૭૧

ને કામને સને ૧૮૭૦ ના કોર્ટ ફી આક્ટની કા. ૩૨
લાઘુ પડે છે તે કામનો નિકાલ જ્યારે જોશન કોર્ટથી થાય
ત્યારે ફરિયાદીએ પોતાની ફરિયાદ અરજી ઉપર ને કોર્ટ

(૧૭૬)

ફી આપેલી છે તે તેને પાછી આપવાનો હુકમ કરવા
સાથ તે કોર્ટનેજ યોગ્ય અધિકાર છે કમિટીંગ માજી-
સ્ટ્રેટને નથી.

સને ૧૮૭૦ ના આક્ટ ૭ની કા. ૬૧ (કોર્ટફી આક્ટની)
રકમ ૧ જે ગુન્હાને વાસ્તે પોલિસ અમલદારો વગર
વારંટે પકડવાને મુખત્તાર છે તે ગુન્હા સિવાય બીજા
ગુન્હાની ફરિયાદીની અથવા તોહોમતની અરજી કાંઈ
ફોજદારી કોર્ટને આપવામાં આવે ત્યારે તોહોમતવાળાં
માણસને તે કોર્ટ ગુન્હેગાર ઠરાવે અને તે માણસને દંડ
કરે તો તે દંડ ભરવાનો હુકમ કરવો અને સદરહુ પ્રકારની
અરજી બાબત ફરિયાદ કરનારે ફી આપી હોય તો તેને
પાછી આપવાનો કોર્ટે તે ગુન્હેગારને હુકમ કરવો.

૨ ૧૮ મી કલમમાં કહેલે પ્રસંગે તોહોમતવાળાં
માણસને કોર્ટ ગુન્હેગાર ઠરાવે અને તે માણસને દંડ કરે
તો તે દંડ ભરવાનો હુકમ કરવો અને ફરિયાદ કરનારે
જપાની બાબત કાંઈ ફી આપી હોય તો તે ફી તેને પાછી
આપવાનો કોર્ટે તે ગુન્હેગારને હુકમ કરવો.

૩ આ કલમની ૧લી અથવા ૨ જી રકમમાં કહેલા
પ્રસંગમાંના હરકંઈ પ્રસંગે પ્રોસેસ પોંદિંઆડવા બાબત
ફરિયાદ કરનારે ફી આપી હોય ત્યારે તોહોમતવાળાં માણ-
સને કોર્ટ ગુન્હેગાર ઠરાવે અને તેને દંડ કરે તો તે દંડ
ભરવાનો હુકમ કરવો અને સદરહુ પ્રકારની ફી ફરિયાદી
કરનારને પાછી આપવાને પણ તે ગુન્હેગારને કોર્ટે
હુકમ કરવો.

૪ જે ફી પાછી આપવાનો આ આક્ટ પ્રમાણે હુકમ
થાય તે સમ્રળી ફી કોર્ટે દંડ કીધો હોય તે પ્રમાણે વસુલ
કરવાનો અધિકાર છે.

સરકાર વિરૂદ્ધ જીજીભાઈ નથુભાઈ વિગરે

તા. ૧૬ ફેબ્રુઆરી ૧૮૭૧

એક પહેલા વર્ગના સબો. માજીસ્ટ્રેટ પોતાના મામલે.

તદારીના દરબીની સને ૧૮૬૪ના મુબાર્ક આક્ટ ૫ પ્રમાણે કાંઈ એતરનો કમળે ફરિયાદ કરનારને આપવા સાર તોહોમતવાળા ઉપર હુકમ કીધો પણ તે હુકમ તોહોમતવાળાએ માન્યો નહીં, તે ઉપરથી પિનલકોડની કા. ૧૮૮ મુજબ સરકારી નોકરે કાયદા મુજબ પ્રસિદ્ધ કરેલો હુકમ ન માનવાના તોહોમતથી ફરિયાદીને તોહોમતવાળા ઉપર ફોજદારી કામ ચલાવવા સાર કી. પ્રો. કો. કા. ૨૭૨ પ્રમાણે ફરિયાદીને પોતાની ફરિયાદ પાછી લેવા હીધી ફરિયાદ કરનાર એ મામલેતદાર હતો એ સમયે ઉપરથી જુદા માજીસ્ટ્રેટના અભિપ્રાયમાં એ વાત એકાયદેસર માલુમ પડી.

તે કામમાં ઠરાવ્યું કે ફરિયાદ પાછી લેવા દેવાનો હુકમ કાયદેસર હતો. કી. પ્રો. કો. કા. ૧૯૮ માં એવો ઠરાવ છે કે જે કામમાં કોઈ કોર્ટ અથવા સરકારી નોકરના અધિકારનો તિરસ્કાર કરવામાં આવેલો હોય તે કામમાં તે કોર્ટ અથવા સરકારી નોકર ફરિયાદ કરે અથવા જે સમયે નુકશાન થયું હોય તેની તરફથી ફરિયાદ થવા વિશેની મંજૂરી આપે. હાલના કામમાં હુકમ ન માનવાથી જે સમયે નુકશાન થયું અને જેને તોહોમતવાળા ઉપર ફોજદારી કામ ચલાવવાની રજા મળી તે ફરિયાદ કરનાર હતો અને કી. પ્રો. કો. કા. ના બાબ ૧૫ની અંદર આવે એવાં કામોમાં તે પોતાની ફરિયાદી પાછી લઈ શકે.

પીનલકોડ કા. ૧૮૮ સરકાર વિરુદ્ધ રણછોડ દયાળનો ફેસલો પાને ૧૬ ને છે તે નિચે જુઓ.

કી. પ્રો. કો. કા. ૧૯૮ કોઈ કોર્ટ અથવા સરકારી નોકરના કાયદેસર અધિકારના તિરસ્કારનું તોહોમત અથવા પી. કો. ના બાબ ૧૦ મધ્યે બ્યાન કરેલો, સરકારી નોકર પોતાના હોદાપર છતાં તેહની વિરુદ્ધ કરેલો કોઈ બીજો ગુન્હો, જે આ આક્ટની ૧૯૩ મી કલમમાં દાખલ ન થતો હોય, તેવા ગુન્હાનું તોહોમત, કોઈપણ ફોજદારી કોર્ટમાં સાંભળવું નહીં, પણ જેનું લાગતું વળગતું હોય

તે કોરટ અથવા સરકારી નોકરની મંજૂરિયત અથવા ફરિયાદ હોય, અથવા અગર તે નોકર કોઈ હાથ તળેન્ને હુકમ અમલવાનો નોકર હોય તો, તેના ઉપરી અમલદારની મંજૂરિયત અથવા ફરિયાદ હોયતો તે તોલિમત સાંભળવું. આ કલમમાં લખેલી મને હિંદુસ્થાનના ફોજદારી કાયદાની કા. ૧૮૯-૧૯૦ માં ખ્યાન કરેલા ગુનાને લાગશે નહીં.

એજ આક્ટની કા. ૨૭૧—આ બાબ મુજબ કોઈપણ કામમાં છેલ્લો હુકમ થતા પેલેલાં કોઈપણ વખતે અગર ફરિયાદ કરનાર તે માલુમ્મેટની ખાત્રી કરી આપે કે મારી ફરિયાદ કાલાડી લેવાની મને રજા આપવાનાં પાકાં કારણછે, તો તે ફરિયાદ કરનારને પાતાની ફરિયાદ કાલાડી લેવાની રજા આપવાને તે માલુમ્મેટ મુજ્તિયાર છે. આ કલમ મુજબ કાલાડી લીધેલી ફરિયાદ ફરીથી સાંભળવામાં આવશે નહીં.

સરકાર વિરૂદ્ધ આવજી મુખ્યાલ

તા. ૨૩ ફેબ્રુઆરી ૧૮૭૧

પીનલકોડની કા. ૨૯૯ (શિક્ષણીય મનુષ્યવધ) તથા ૩૦૭ (ખુન કરવાની કોશીશ) તથા કા. ૩૨૪ (ભયંકર સહઅવડે બુધીપૂર્વક બંધા કરવા) એવા વૈકલ્પિક તોલિમતો ઉપરથી તોલિમતવાળા ઉપર સાબિતી થઈ તેના ઉપર એ વર્ષની સખત મંજૂરીની દેદ તથા થયેલી સજા પુરી થએથી એક વરસ સુધી સારી ચાલ ચાલવા બાબત મુચ્ચલકો લખી આપવાની શિક્ષા થઈ.

હરિવ કરવામાં આવ્યો જે એ મુચ્ચલકો કી. પ્રો. કો. ના બાબ ૧૮ પ્રમાણે સુલેહ રાખવા સંબંધીનો જોઈતો હતો, ૧૯ મા બાબ પ્રમાણે સારી ચાલ ચાલવા વાંશિનો જોઈતો નહોતો પણ બીજા પ્રકારે એ થયેલા હુકમને કી. પ્રો. કો. કા. ૨૮૦ નો આધાર છે.

(૧૭૯)

કી. પ્રો. કો. કા. ૨૮૦ સરકાર વિરુદ્ધ ધરાપાળીન
અસાપ્પાના કામનો ફેસલો પાને ૧ છે તે નિચે જુઓ.

પી. કો. કા. ૩૦૭ સરકાર વિરુદ્ધ ચામાનો ફેસલો પાને
૪ થે છે તે નિચે જુઓ.

પી. કો. કા. ૨૯૯) એ બે કલમોનો ટુંકો મજબૂર આ ફેસ-
પી. કો. કા. ૩૨૪) લામાં ચાલતીસરે ફોસમાં બતાવ્યોછે.

સરકાર વિરુદ્ધ વિડ્યા વજેદે સુભાના

તા. ૨ મારચ ૧૯૭૧

કી. પ્રો. કો. કા. ૨૨ પ્રમાણે જે સબ સમ્યારડીનટ
માજુસ્ટ્રેટ કરી શકે તે કરતાં વધારે સબ કરવા સાર
પિતલકોડની કા. ૭૫ થી તેને અધિકાર મળતો નથી.

કી. પ્રો. કો. કા. ૪૬ થી તેનો અધિકાર સ્પષ્ટરૂપે વધાર-
વામાં આપ્યા શિયાય એમ બની શકે નથી.

કી. પ્રો. કો. કા. ૨૨ પ્રમાણે સમ્યારડીનટ માજુસ્ટ્રેટ
સબ કરી શકે તે નિચે પ્રમાણે -

૧ જો વર્ગ. છ મહિના સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની
કેદ, અથવા બેસે રૂપિયા સુધીનો દંડ, અથવા જે જે
કામોમાં હિંદુસ્તાનના ફાજદારી કાયદાથી કેદ તથા દંડ
એ બંને શિક્ષા થઈ શકતી હોય તે સર્વ કામોમાં એ
બંને શિક્ષા.

૨ જો વર્ગ. એક મહિના સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકાર-
ની કેદ, અથવા પચાસ રૂપિયા સુધીનો દંડ, અથવા જે જે
કામોમાં હિંદુસ્તાનના ફાજદારી કાયદાથી કેદ તથા દંડ
એ બંને શિક્ષા થઈ શકતી હોય તે સર્વ કામોમાં એ
બંને શિક્ષા.

એજ આક્ટની કા. ૪૬ સરકાર વિ. રામચંદ્ર નેરામનો
ફેસલો પાને ૧૩૩ મે છે તે નિચે જુઓ.

પીતલકોડ કા. ૭૫ જે સપ્પસની ઉપર એવા કોઈ
ગુનેહો સાબિત થયો હોય કે જેને માટે આ કાયદાના

બાબ ૧૨ માં અથવા બાબ ૧૭ માં મુજબ ત્રણ વર્સ અથવા તેથી વધારે મુદતની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની શિક્ષા થઈ શકે તે સખસ ફરીથી એવા કોઈ ગુન્હે કરે કે જેને માટે તે બે બાબો માંહેના ગમે તે બાબ મુજબ ત્રણ વર્સ અથવા તેથી વધારે મુદતની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની શિક્ષા થઈ શકે, તો તે સખસ એવા પાછળના હરેક ગુન્હાને માટે જીવતા સુધી સમુદ્ર-પારની શિક્ષાને, અથવા એ પ્રમાણે ન બન્યું હોય તો તે ગુન્હાને માટે જેટલી શિક્ષાને તે લાયક થાય તેથી બમણી શિક્ષાને લાયક થશે; પરંતુ કોઈ પણ બાબતમાં દસ વર્સથી વધારે મુદતની કેદને તે લાયક થશે નહીં.

સરકાર વિરુદ્ધ કેશવરાય નારાયણ

તા. ૧૬ માર્ચ ૧૮૭૧

કી. પ્રો. કો. કા. ૬૨ પ્રમાણે જે હુકમ થયો હોય તેમાં અપીલની કોર્ટ અથવા ફરી તપાસની કોર્ટ દાખલ હાઈ કોર્ટ હાથ ધાવી શકતી નથી.

કી. પ્રો. કો. કા. ૬૨ સરકાર વિરુદ્ધ મરદાનનો ફેશલો પાને ૧૫૬ છે તે નિચે જુઓ.

સરકાર વિરુદ્ધ અબ્દુલરહેમાન

તા. ૧૬ માર્ચ ૧૮૭૧

કોઈ સાહેબ ફેર ફટક બોલે અને સવાલનો જવાબ આપવા સાફ ના કહે તો તે ઉપરથી પીનલકોડની કા. ૨૨૮ તથા કી. પ્રો. કો. કા. ૧૬૩ ના અર્થ પ્રમાણે તેણે ધરાદાથી હરકત કરી એવું થાય છે.

કી. પ્રો. કો. કા. ૧૬૩ પીનલકોડની કા. ૧૭૫, ૧૭૮, ૧૭૯, ૧૮૦, અથવા ૨૨૮ મી કલમમાં બ્યાન કરેલો કોઈ ગુન્હે બ્યારે કોઈ દિવાની, ફોજદારી, કે રેવિન્યુ

કોરટના દેખતાં અથવા તેની હજુરમાં કરવામા આ-
વે, તારે પછી તે ગુન્હો કરનાર રાણીની વિલાયતી
રૈયત હોય કે નહીં તોપણ, તેને પોહારામાં રખાવવાને તે
કોરટ મુજ્તિયાર છે; અને તેજ દાહાડે કોરટ ઉઠતાં પેહેલાં
કોઈપણ વખતે તે ગુન્હાની તજવીજ કરવાને તે કોરટ
મુજ્તિયાર છે; અને તે ગુન્હો કરનારને ખસે રૂપિયા મુ-
ધીના દંડની શિક્ષા કરવાને અથવા તે દંડ તેટલી મુદત
પેહેલાં ન આપે તો એક મહિનાની મુદત મુધી દિવાની
જેલમાં કેદની શિક્ષા કરવાને તે કોરટ મુજ્તિયાર છે.

(આ કલમનો મુખ્ય ભાગ લખ્યો છે તેનો હેતુ જણાઈ
આવવાને) પી. કો. કા. ૨૨૮ સરકાર વિનં જયમલ આ-
વણનો ફેસલો પાને ૪૩ છે તે નિચે જુઓ.

તાત્યા વિઠોઆ પાડકના કામમાં

સલાહ માટે મોકલેલું કામ.

તા. ૧૩ અપ્રેલ ૧૮૭૧

કોઈ પેહેલા વર્ગના સમોરડીનેટ માળુએટે એક કુવાને
કાંઈ મરામત કરવા સાર કી. પ્રો. કો. કા. ૧૨ પ્રમાણે
તોહામવાળા ઉપર હુકમ કીધો. અને તે મરામત તેણે
કીધી નહીં તે ઉપરથી હુકમ નહીં માનવા બામત તેના
ઉપર પીનલકોડની કા. ૧૮૮ પ્રમાણે તજવીજ ચલાવી
તેના રૂ. ૧૦૦) દંડ કીધો. અને કી. પ્રો. કો. કા. ૪૪ પ્ર-
માણે એવો હુકમ કીધો જે એ કુવાને મરામત કરાવી તે
ખરચ દંડમાંથી આપવો.

તે કામમાં ઠરાવ્યું કે આ કામમાં કી. પ્રો. કો. કા.
૩૦૮ ફકત લાગુ પડે છે. માટે એ કામમાં સમોરડીનેટ
માળુએટેને અધિકાર નથી. અને કી. પ્રો. કો. કા. ૪૪
પ્રમાણે કુવાને મરામત કરાવાનો હુકમ કરવા સાર તેને
અધિકાર નહોતો.

(૧૮૨)

પી. કો. કા. ૧૮૮ સરકાર વિ. રણછોડ દયાળનો ફેસલો
પાને ૯૯ છે તે નિચે જુઓ.

કી. પ્રો. કો. કા. ૪૪ કોઈ ફેસલદારી કોર્ટ દંડની શિક્ષા
કરે ત્યારે તે સધળો દંડ અથવા તેનો કાંઈ ભાગ હેઠળ
લખેલી વાત બાબત આપવાનો હુકમ કરવાને તે કોર્ટ
મુખત્યાર છે.

(૧) ફરિયાદ ચલાવવામાં ફરિયાદ કરનારને યોગ્ય
રીતે ખરચ થયો હોય તે બાબત.

(૨) જે ગુન્હા બાબતની ફરિયાદ થઈ હોય તે ગુ-
ન્હાથી થયેલું નુકશાન પૈસાવડે ભરી અપાશે એવું કોર્ટની
નજરમાં આવતું હોય તે ગુન્હાથી થયેલાં નુકશાન બાબત.

સદરહુ પ્રમાણે નાણું આપવું હોય તે કોર્ટની નજરમાં
આવે તે પ્રમાણે ફરિયાદ કરનારને અથવા જે સખસનું
નુકશાન થયું હોય તે સખસને અથવા તે બેઉને અથવા
તેઓના લાભને માટે આપવું.

અગર જે કોર્ટે દંડ આપવાનો હુકમ કર્યો હોય તે
કોર્ટનો ફેસલો (ઉપલી કોર્ટથી) તપાસી શકાતો હોય તો જે
રકમ આપવાનો હુકમ કર્યો હોય તે રકમ તે હુકમની
તારીખથી બે મહિનાની મુદત વીતા સુધી આપવી નહીં.

સરકારના સેક્રેટરીના નંબર ૧૦૪૩ તા. ૧૦

મારચ ૧૮૭૧ ના પત્ર ઉપરથી

એમ્પરમાં થયેલો ડરાવ

તા. ૨૧ મારચ ૧૮૭૧

કી. પ્રો. કો. બાબ ૧૬ ના નામમાં તથા તે બાબમાં
સર્વેકાણે “સમોડીનિટ” માળખેટ એવા શબ્દનો ઉપ-
યોગ કીધાછે તે જે માળખેટને સમોરડીનિટ માળખેટ
કરી કહે છે, તેઓના વર્ગનેજ ફક્ત લાગુ પડે છે. અને
પુલપાવર માળખેટો કે જેઓને કલમ ૨૩ મી પ્રમાણે
જુદા માળખેટના તાબાના કીધાછે, એમ છે; તો પણ
તેઓને લાગુ પડતા નથી. માટે જુદા માળખેટથી

ક્રી. પ્રો. કો. કા. ૨૭૩ પ્રમાણે કોઈ મુકદ્દમો ફુલપાવર મા-
જીએટ ઉપર સોંપી શકાય નહીં કેમકે તે કલમના પહેલા
પેરેગ્રાફ મથિના શબ્દો એવી રીતે કામ સોંપવાનું બની શકે
એને સાર જોઈએ તેટલા પ્રશસ્ત છે તોપણ તેજ કલમમાં
સબોરડીનિટ માજીએટ એવા શબ્દો પાછળથી વાપરેલા છે
તેથી કરી એવા પ્રશસ્ત અર્થને હરકત પહોંચે છે. ફુલ-
પાવર માજીએટ એ “પોતાના તાબાની કોર્ટ” એમ
સમજી કી. પ્રો. કો. કા. ૩૬ પ્રમાણે તથા તે ફુલપાવર
માજીએટ પોતાના તાબાનો અમલદાર છે એવું સમજી
એજ આક્ટની કલમ ૨૭૬ પ્રમાણે જુદા માજીએટ
કોઈ મુકદ્દમો તેને સોંપે.

કી. પ્રો. કો. કા. ૨૭૩ } આ કલમો અહમદનગરના
તથા કલમ ૨૩ મી ગ } માજીએટના પત્ર નંબર ૧૯૮૪
સને ૧૮૯૬ પરથી થયેલો ઠરાવ પાને ૧૩૨ મે છે તે
નિચે જુઓ.

એજ આક્ટની કા. ૩૬ થાણાના માજીએટના પત્રથી
થયેલો ઠરાવ પાને ૧૬૩ છે તે નિચે જુઓ.

કી. પ્રો. કો. કા. ૨૭૬—કોઈ કનિષ્ઠ માજીએટની આ-
ગળ કોઈ તજવીજનું કામ ચાલતાં તેની નગરમાં પુરાવો
એવો જણાય કે જે ગુજરાની તજવીજ કરવાનો મને
અજ્ઞિયાર નથી, અથવા જે ગુજરાને માટે તોહોમતવાળા
શખ્સને તેની તજવીજ થવા સાર કમિટ કરવાનો મને
અજ્ઞિયાર નથી, એવો કોઈ ગુજરા તોહોમતવાળા સખ્સે
કર્યો છે એમ અનુમાન થઈ શકે, તો તેણે તે કામ
ચલાવવું બંધ રાખીને જે માજીએટના હાથ તળે પોતે
હોય તે માજીએટની આગળ તે મુકદ્દમો મોકલી દેવો.
અથવા અધિકાર હોય એવા જે બીજા માજીએટની
પાસે તે મુકદ્દમો મોકલવાનું જુદાનો માજીએટ કરમાય
તે માજીએટની પાસે મોકલી દેવો.

જે માણસેટની પાસે તે મુકદ્દમો મોકલવામાં આવે તે માણસેટ પોતે તે મુકદ્દમાની તજવીજ કરવી અથવા અધિકાર હોય એવા પોતાના હાથતળેના કોઈ અમલદારને તે મુકદ્દમો સોંપવો; અથવા તે તોહોમતવાળા સમ્પત્તિને તેની તજવીજ થવા સારૂ કમિટ કરવાને તે માણસેટ મુખત્તાર છે.

એવાં કોઈપણ કામમાં તે માણસેટ અથવા ઉપર લખેલા બીજા અમલદારે પક્ષકારો તથા સાહેબોની જાણની લેવી, અને જાણે કોઈ બીજી કોર્ટમાં કાંઈ કામ નહીં ચાલ્યું હોય એવી રીતે સર્વ પ્રકારે કામ ચલાવવું.

તોહોમતવાળા માણસની તજવીજ તાબા મહિના માણસેટની આગળ ચાલતી હોય ત્યારે તેણે યોગ્યરીતે જે વાત કહી હોય અથવા કબુલાત કરી હોય તે વાત અથવા કબુલાત પુરાવામાં લેવી.

સરકાર વિરુદ્ધ નથુ માણેકચંદ

તા. ૧૫ જુન ૧૮૭૧

એક તંટા ઉપરથી સુલેહનો ભંગ થાય એવા તંટા વિશે પોતાની ખાતરી થવાના સમયો લખી પ્રોસીડીંગ ફુલપાવર માણસેટે દફતરમાં દાખલ કરી કી. પ્રો. કો. કા. ૩૧૮ ના ઠરાવ પ્રમાણે અમલ કીર્તિ નહીં તે કામમાં આ કોર્ટે તે પ્રોસીડીંગ રદ કર્યું.

કી. પ્રો. કો. કા. ૩૧૮ સરકાર વિરુદ્ધ ગીરધર ધનજીના કામનો ફેસલા પાને ૧૪૫ મે છે તે નિચે જુઓ.

સરકાર વિરુદ્ધ સૈયદ કાજીવલદે ગનીશા વિગેરે.

તા. ૧૫ જુન ૧૮૭૧

પોલીસ લોકો કે જેઓને રેલવે પોલીસ કરી કહે છે અને જેઓને રેલવે કંપનીમાંથી પગાર મળે છે, તેઓને ડિમિટ્

ક્રૃ. પોલીસ આકટ (સન ૧૮૬૭ નો ૭ મુંબાઈનો) ની કલમ ૯ પ્રમાણે કમીશનર એફ પોલીસ તરફથી કમીશન મળેલું હોયછે તોપણ કામની ગફલતસાથ તેઓ સને ૧૮૫૪ ના આકટ ૧૮ની કા. ૨૭ના ઠરાવ પ્રમાણે જવાબદારછે.

સને ૧૮૫૪ ના આકટ ૧૮ ની કા. ૨૭ લોખંડની સડક બાંધનારી સદરહુ પ્રકારની મંડળીનો કોઈ અમલદાર અથવા કામદાર લોહોડાંની સડક ઉપર, અથવા તે સંબંધી હરકોઈ કારખાનામાં કાંઈ કામ કરતો હોય તે વખતે કેફ ચોંટી રિયતિમાં હોય તે, અને સદરહુ મંડળીનો કોઈ અમલદાર, અથવા કામદાર પોતાને કામ કરવાનું હોય તે ગફલતથી નહીં કરશે, અથવા પોતાનું કામ અયોગ્ય રીતે કરશે તે, પચાસ રૂપિયા સુધી દંડને પાત્ર થશે, અને આ કલમમાં ઉપર કહેલા હરકોઈ પ્રસંગ માંહેનું કામ એવા પ્રકારનું હોય કે તે નહીં કર્યાથી, અથવા ગફલતથી કર્યાથી સદરહુ પ્રકારની લોહોડાંની સડકે જનારાં, અથવા તે સડક ઉપરનાં કોઈ માણસની સલામતીને લોકો પોહાંચશે તો તે અમલદાર, અથવા કામદાર માણસની રૂબરૂ ગુલ્લો સાબિત થયા પછી ઘણામાં ઘણાં એક વર્ષ સુધી સકત મજૂરી સાથે, અથવા સકત મજૂરી વગર કેદને, અથવા દંડને અથવા એ બેઉ શિક્ષાને પાત્ર થશે.

મુંબાઈના સને ૧૮૬૭ ના ૭ મા આકટની કલમ ૯- સદરહુ પ્રમાણે નિમ્નલા દરએક પોલીસ અમલદારને તેની નિમણુક થયા પછી આ આકટને જોડેલા નમુના પ્રમાણે દાખલો કમીશનરના શિકાનો અથવા કમીશનર જે બીજા અમલદારને નિમણે તેના શિકાનો મળશે. એ પ્રમાણે જે માણસને દાખલો માળ્યો છે, તેને તે દાખલા ઉપરથી પોલીસ અમલદારનો અખતાર તથા કામ તથા હક મળેછે એવું સમજવું સદરહુ દાખલામાં જે માણસનું નામ લખ્યું હોય તે માણસ પોલીસ માંહેની આકરી

(૧૮૬)

ઉપરથી મોકુફ અથવા બરતરફ થશે અથવા બીજી રીતે કામ ઉપરથી દૂર થશે એટલે તે દાખલો ૨૯ થશે એવું સમજવું. અને તે માણસનો ઉપરી અમલદાર હોય તેને સ્વાધીન અથવા દાખલો લેઈ લેવાનો અખતાર જે બીજા અમલદારને આપ્યો હોય તેને સ્વાધીન તે દાખલો તાપડતોય કરેલો.

સરકાર વિરૂદ્ધ સપકુ વડે ઉખીયા વિગેરે

ફોજદારી ફરી તપાસણીના ૩૬ સ. ૧૮૭૧

તા. ૧૫ જુન ૧૮૭૧

રજીસ્ટર કરનાર અમલદારની રૂબરૂ હું ફલાણો છું એવા જુહો મજકુર કહેવાના કામમાં મદત કરવાનો ગુન્હો કે જે બાબત સને ૧૮૬૬ ના આક્ટ ૨૦ ની કા. ૯૪ પ્રમાણે કેદની શિક્ષા સાત વર્ષ સુધીની થઈ શકે તે ગુન્હો ફક્ત શેશન કોર્ટને તજવીજ કરવા યોગ્ય છે.

સને ૧૮૬૬ ના આક્ટ ૨૦ ની કલમ ૯૪—જે વાત બાબત આ આક્ટમાં શિક્ષા ઠરાવીએ તેવી કાંઈ વાતમાં કાંઈ માણસ હિંદુસ્થાનના ફોજદારી કાયદાના અર્થ પ્રમાણે મદત કરશે તો તેને ધણામાંધણા સાત વરસ સુધી કેદની શિક્ષા થશે અથવા દંડ થશે, અથવા એ બેઉ શિક્ષા થશે.

સરકાર વિરૂદ્ધ તુકારામ દોલત

તા. ૧ અગષ્ટ ૧૮૭૧

અગાઉના એકાદ તોહોમતની સાબીતી ઉપરથી તોહોમતદાર આસામી જે ગુન્હેગાર ઠરે તે તે વધારે અથવા જુદી સજાને પાત્ર થાય છે. એવા મુકદ્દમામાં અગાઉના તોહોમતની સાબીતી એ ચાર્જના જુદા સદરની બાબત થવી જોઈએ. અને જે ગુન્હા સાથે તેની તજવીજ ચાલેલી હોય તે ગુન્હા વિશે તેના ઉપર તોહોમત સાબિત થાય

તો તે ચાલના જુદા સદરની બાબત વિશે માત્ર તોહો-
મતદાર આશામીને બોલાવા કહેવું. અગાઉના તોહોમતની
સાબિતી તેણે કબુલ કીધી તો બસ છે. પણ તેણે તે
વિશે ઈનકાર કીધો તો અગાઉના મુકદમામાંનો ક્યાસ
તથા અગાઉ જે આશામી ઉપર તોહોમત સાબિત થયું
તેજ સખસ તોહોમતદાર એછે એ વિશે જેલરની અથવા
બીજા સખસની સાહેદી દાખલ કરી મજકુર અગાઉના
તોહોમત સાબિતી વિશે સાબિતી કરવી જોઈયે.

સરકાર વિરુદ્ધ ડોસાવલદે ઉમ્મર

તા. ૩ અગષ્ટ ૧૮૭૧

પોલીસ અમલદારોનું જે કાંઈ કામ તે તેઓ કરતાં
હોય ત્યારે તે સિવાય બીજી કેવી પણ ચાકરી કરવાનું
માથે લેવાની તેને મનાઈ કરવાનો મુંબાઈના સને ૧૮૬૭
ના આક્ટ ૭ ઉપરથી તેની કલમ ૧૧ નો હેતુ છે. પણ
જો પોલીસ અમલદાર કામ ઉપરથી મોકુબ થયો હોય
તો તેને બીજો કામ ધંધો કરીને પોતાનો નિર્વાહ ચાલવા
વિશે કાંઈ હરકત જણાતી નથી તેને કેટલીક મુદતસુધી
કામ ઉપરથી તહકુમ કર્યો હોય તે મુદત પુરી થાય ત્યારે
તે અવકાશમાં જે ચાકરી કરવાનું તેણે માથે લીધું હોય
તે ચાકરીનું એકદમ રાજીનામું આપવાને તે બંધાયેલો છે,
નહીં તો તે આક્ટની કા. ૨૬ માં લખેલી શિક્ષાને તે
પાતે પાત્ર થશે.

મુંબાઈના સને ૧૮૬૭ ના આક્ટ ૭ ની કા. ૨૬ સ-
રકાર વિરુદ્ધ ઉમરવલદે હસનના કામનો ફેસજો પાને ૧૫૬
મે છે તે નિચે જુઓ.

એજ આક્ટની કલમ ૧૧. આ આક્ટ પ્રમાણે પો-
લીસ અમલદારનું જે કામ હોય તે સિવાય બીજી કાંઈ
ચાકરી અથવા કામ કમિશનરની ખસુસ કરીને લખેલી
પરવાનગી લીધા વગર તેણે કબુલ કરેલું નહીં.

(૧૮૮)

સરકાર વિરૂદ્ધ તુકારામ વલદેભવાની.

તા. ૧૭ અગષ્ટ ૧૮૭૧

કોઈ મુકદ્દમામાં શેશન જડને પોતાની આગળ પક્ષ-
કારોએ આપેલો પુરાવો ફક્ત લઈ તે બાબત ઠરાવ કરવો
એટલુંજ તેનું કામ છે એમ નથી પણ તેણે પોતાના
આગળના પ્રકરણના ખરાપણા વિશે થાય તેટલી કોશીશ
કરવી જોઈએ.

સરકાર વિરૂદ્ધ બાળકબાણ,

તા. ૧૭ અગષ્ટ ૧૮૭૧

સાહિદી પુરી થયાની અગાઉ તેમાં જે કાંઈ વિરોધ
મજબૂર હોય તેનો ખુલાસો કરવાની તથા તે દુરસ્ત કર-
વાની સાહિદને તક આપવી જોઈએ અને આખર ફત્તવા
મજબૂર ખરો છે એમ તે સાહિદ જાહેર કરે તેજ મજબૂ-
રની જુગ્યાની લખી આપવાની સાહિદે યોજના કરી છે
એમ સમજવું જોઈએ.

સરકાર વિરૂદ્ધ જીગન કરીચ.

તા. ૧૭ અગષ્ટ ૧૮૭૧

દીલને દુઃખ થાય એવા વેપાર ધંધાની બાબતમાં
પ્રોસીડીંગ (કામ ચલાવવાની) કરવાની અગાઉ સને ૧૮૬૭
ના આક્ટ ૩ પ્રમાણે મુંબાઈની દરમજલાસ ગવર્નર
ઈનકૌન્સિલે પસાર કરેલા નિયમ તથા કાયદાના બાબ
વાણના નિયમ ૪૮ માં લખેલા શોગન કેટોનમેંટ માજી-
સ્ત્રે લેવા જોઈએ.

અમદાવાદ જીલ્લાના માજીસ્ટ્રેટનું તા. ૧૦ અગષ્ટ
૧૮૭૧ નું પત્ર નંબર ૨૬૧નું આજુબું તે ઉપરથી

સરકાર વિરૂદ્ધ વ્રીજવલ્લભ દયારામના

કામમાં થયેલો ઠરાવ.

તા. ૨૮ અગષ્ટ ૧૮૭૧

સેમરડીનેટ માજીસ્ટ્રેટનું પ્રોસીડીંગ મંગાવીને ડિમિટ્ટ કરે

માણસેટ ચોકસી કરેછે ત્યારે સંચારડીનેટ માણસેટનું તે પ્રોસીડીંગ જીલ્લા માણસેટના આગળના મુકદ્દમાના સામીલ થયા પ્રમાણે સમજવું જોઈએ અને શેશનજડજ તે મંગાવી શકેછે.

કી. પ્રો. કો. કા. ૪૩૪ પ્રમાણે શેશન જડજને પોતાનો અખતાર ચલાવવામાં આવે એટલા સારૂ તેની આગળ કાંઈ ફરિયાદ થવી જોઈએ એમ જરૂર નથી.

કી. પ્રો. કો. કા. ૪૩૪ સરકાર વિરુદ્ધ વકત વલદે લખુના કામનો ફેસજી પાને ૧૫ ને છે તે નિચે જુઓ.

સરકાર વિરુદ્ધ છોટીરામ ભાસ્કર વગેરે

તા. ૩૧ અગષ્ટ ૧૮૭૧

મુંબાઈના સને ૧૮૬૭ ના આક્ટ ૭ ની કલમ ૩૧ ની રકમ ૨ પ્રમાણે તેમાં લખેલું મનાઈનું જાહેરનામું લગાડ્યું નહીં હોય તો તેહોમત સાબિતી ગેર કાયદેસર છે કેમકે મજકુર રકમના અર્થમાં સમાવેશ થાયછે એવી (એટલે તેના અર્થ પ્રમાણે) નદી એ કાંઈ શનાન વિગેરે કરીને ખરાબ કરવાની જગો નથી.

મુંબાઈના ૧૮૬૭ ના ૭ મા આક્ટની કા. ૩૧—જે શહેરમાં અથવા બીજી જગાએ માણસેટ રહેતો હોય તે શહેરમાં અથવા બીજી જગાએ, અથવા જે શહેરને અથવા બીજી જગાને અથવા સાર્વજનીક રસ્તાને આ કલમ સરકારના જાહેરનામા ઉપરથી ખસુસ કરીને લાગુ કરી હોય તે શહેરમાં અથવા બીજી જગાએ અથવા રસ્તામાં અથવા રસ્તા પાસે કોઈ માણસ, રહેવાશીયોને અથવા આવનારા જનારા લોકોને અટકાવ થાય અથવા કુંટાજો આવે અથવા જોખમ અથવા બિહિક અથવા નુકશાન લાગે તેવી રીતે હેઠળ લખેલા ગુહા કરશે તો

માજીસ્ટ્રેટની આગળ તે વાત તેની ઉપર સાબિત થયા પછી તે પચાસ રૂપિયા સુધી દંડને લાયક થશે, અથવા દંડ નહીં આપશે તો ઘણામાંઘણા આઠ દાહાડા સુધી કેદની શિક્ષાને લાયક થશે અને કોઈ માણસ પોતાના દેખતાં તેવો ગુન્હો કરતાં માલમ પડશે તો તેને વારંદ વગર કેદ કરવાનો અધિકાર હરકોઈ પોલીસ અમલદારને છે. તે ગુન્હાની વિગત નિચે મુજબ.

રકમ ૨ જી:—સાવેજનીક કુવો અથવા તળાવ અથવા હૌદ અથવા પાણીની જગા જે કામ સાંચી નીમી હોય, તે કામમાં ઓછી ઉપયોગી પડે તેવી રીતે તેનાં કાંઈ માણસ નાહાશે અથવા ધોશે અથવા બીજી રીતે ખરાબ કરશે અથવા કરાવશે તો પણ એવું ઠરાવ્યું છે કે તેવું નહીં કરવા બાબતનું જાહેરનામું પાસેની પ્રસિદ્ધ જગોએ જિ-લાની બાબામાં માર્યું હશે તો.

સરકાર વિરુદ્ધ મુકતા માણુકા

તા. ૩૧ અગષ્ટ ૧૮૭૧*

પીનલકોડની કા. ૩૯૭ જેવી કલમના ઠરાવોમાં જ્યારે ગુન્હાનો સમાવેશ થાયછે ત્યારે દોષાધીક્ય કરનારી બાબતોના સમ્બંધથી તે ગુન્હાને ઓછામાં ઓછી જે સજા કરવા વીંચે તે કલમમાં ઠરાવ છે તો એ પણ તેવી દોષાધીક્ય કરનારી બાબતો શીંછે તે ચારજમાં લખવી જોઈએ જ્યો કરીને તોહામતદાર આશામી જે ગુન્હો પોતે કબુલ કરે તે ગુન્હો છુંછે તથા તેવા બાલવાનો પુરતો પરિણામ શીંછે? તે સમજી શકે અથવા ગુન્હાનો જે પોતે ઇનકાર કર્યો તો જે મુદ્દાની વાતો ૨૬ કરવા સાંચી તેને કહેવામાં આવ્યુંછે તે વાતો કહી તે તેના સમજવામાં આવશે.

પીનલકોડની કા. ૩૯૭ અગર અપહરણ અથવા ડાકાઘટી કરતી વખતે તે ગુન્હેગાર કાંઈ બચેકરે શસ્ત્ર વાપરે અથવા કોઈ સમ્પત્તિને માહાબ્ધા કરે, અથવા કોઈ સ-

(૧૪૧)

અસનું મોત આણવાની કે તેને માહાબધા કરવાની કોશિય કરે, તો તે ગુન્હેગારને કેદની, જે શિક્ષા કરવામાં આવશે તે સાત વરસથી ઓછી થશે નહીં.

સરકાર વિરૂદ્ધ દયારામ પાટીલ

તા. ૩૧ અગષ્ઠ ૧૮૭૧

કી. પ્રો. કો. કા. ૨૬૯ પ્રમાણે એકવાર ફરિયાદ કાડી નાખી એટલે તે ફરીથી ઉપસ્થિત કરવી નહીં આ નિયમ છે તો પણ પોતાની ગેરહાજરી વિશે ફરિયાદ કરનાર ખાતી લાયક કારણ કહી શકે તો તે ફરી ઉપસ્થિત થશે. તો પણ બન્યારે એમ હોય ત્યારે જે માજીસ્ટ્રેટ પોતાની ફરિયાદી કાડી નાખી તે માજીસ્ટ્રેટની પાસે તેણે પોતાની અરજી કરવી ને કોઈ બીજા માજીસ્ટ્રેટની પાસે કરવી નહીં.

કી. પ્રો. કો. કા. ૨૬૯ કોઈ ફરિયાદ સાંભળવામાં આવે તે પેલેલાં અથવા તે સંભળાતી હોય તેવામાં તે ફરિયાદ સાંભળવાનું કામ બીજા દિવસપર મુલતવી રાખવાને તે માજીસ્ટ્રેટ મુખ્યત્વાર છે, ને દિવસ જે ડરાવવો તે પક્ષકાર અથવા પક્ષકારોની હજુરમાં ડરાવવો તથા તેઓ સાંભળે એવી રીતે કહી સંભળાવવો; અને જે દિવસ પર તે ફરિયાદ સાંભળવાનું અથવા વધારે સાંભળવાનું કામ એ પ્રમાણે મુલતવી રાખ્યું હોય તે દિવસે અગર તે તોહોમતવાળો સમ્પસ હાજર નહીં થાય તો તે સમ્પસને પકડવા સાર પોતાનું વારંટ મોકલવાને તે માજીસ્ટ્રેટ મુખ્યત્વાર છે, અને અગર તે ફરિયાદ કરનાર હાજર નહીં થાય તો તે માજીસ્ટ્રેટ તે ફરિયાદ કાડી નાખવા મુખ્યત્વાર છે.

સરકાર વિરૂદ્ધ વીરભદ્ર ગવડી પાટીલ

તા. ૧૯ ડીસેમ્બર ૧૮૭૧

શાપ્રાધ રીતે ચાલી આવ્યાની ફરિયાદ જે સમ્પસે કરી તેને કોઈ ગુન્હા ઉપરથી ફોજદારી તુરંગમાં નાખ્યો સમ-

(૧૬૨)

બ સુનાવણીને દિવસે તેનાથી હાજર રહેવાયું નહી તેથી તે ફરિયાદ કી. પ્રો. કો. કા. ૨૬૯ પ્રમાણે કાડી નાખવામાં આવી ત્યારબાદ ફરિયાદીએ એક દિવસ હાજર થઈ એવી કાંઈ હકીકત કહી જે ઉપરથી માજીસ્ટ્રેટના મતમાં નિમ્ને દાહાડે તે ગેરહાજર રહા વીથિ બાજબી તથા યોગ્ય કારણ આપ્યું.

આ કામમાં ઠરાવ્યું કે તેવી હકીકત ઉપરથી મુકદ્દમો લઈને ફરીથી ચલાવવો.

કી. પ્રો. કો. કા. ૨૬૯ ઉપરના ફેસલા નિચે છે તે જુઓ

સરકાર વિરૂદ્ધ કાશીરામ ભાઉશેઠ

તા. ૭ સપ્ટેમ્બર ૧૮૭૧

તોહિમત વાળાએ ફરિયાદ કરનારના રહેવાના ઘરમાં પ્રવેશ કરી તે નહીં નહીં કહે તો પણ તેની રૂબરૂ કેટલીક મીલકત તે બદલ્યાનતથી લઈ ગયો.

તેમાં ઠરાવ્યું કે તે ઉપરથી પીનલકોડના કા. ૩૮૦ પ્રમાણે ગુન્હો થાયછે તે કલમ પ્રમાણે દોષવૃદ્ધી કરનારી બાબતો એવી છે કે રહેવાનું ઘર યા ઇમારત કે જેનો ઉપયોગ મિલકત રાખવા સાડ કરવામાં આવેછે. તેમાં પ્રવેશ કરવો એછે. એમ પ્રવેશ કર્યાથી ધણી ઘરમાંછે માટે સાપ્રાધપણમાં કાંઈ કમીપાણું થતું નથી.

પીનલકોડ કા. ૩૮૦ સરકાર વિરૂદ્ધ અનવરખાંન વલદે ગુલખાંન વિગરેનો ફેસલો પાને ૨૭ છે તે નિચે જુઓ.

સરકાર વિરૂદ્ધ ગોવિંદ ઝીલગા

તા. ૫ ઓક્ટોબર ૧૮૭૧

સને ૧૮૬૮ નો આક્ટ ૧ પસાર થવાની અગાઉ પસાર થયેલા આક્ટ અન્વયે લીધેલા દંડને સને ૧૮૬૮ના આક્ટ ૧ ની કલમ ૫ લાગતી નથી પણ તેવો દંડ પીનલકોડ પ્રમાણે કીધો યા વિશેષ અગર સ્થાનિક કાયદા

ઉપરથી કરેલો હોય અને તે દંડ વસુલ કરવા વિશે તે કાયદામાં કોઈ વિશેષ રીત ઠરાવી નહીં હોય તો ફોજદારી કામ ચલાવવાની રીતના કાયદાની કા. ૨૧ માંના ઠરાવથી દંડ લેવાના કામને કા. ૧૧ લાગુ કરવાની અસર થાય છે.

સને ૧૮૬૮ ના આક્ટ ૧ ની કા. ૫ હિંદુસ્થાનના ફોજદારી કાયદાની ૬૩ મી કલમના આરંભથી તે ૭૦ મી કલમના છેડા સુધીની કલમના તથા ફોજદારી ઇનસાફનું કામ ચલાવવાની રીત બાબતના કાયદાની ૬૧ મી કલમ ના ઠરાવ, હવે પછી કંઈ આક્ટ હરશે તેના આધારથી દંડ કરવામાં આવશે તેને લાગુ થશે, પણ તે આક્ટમાં એ વાત વિરૂદ્ધ અમુક કરીને ઠરાવ કરેલા હશે તો લાગુ થશે નહીં.

કી. પ્રો. કો. કા. ૨૧ સરકાર વિરૂદ્ધ પાપીડીયો મુથડો એ કામનો ફેસલો પાને ૨૧ મે છે તે નિચે જુઓ.

એજ આક્ટની કા. ૬૧ કેનેડાના માજીસ્ટ્રેટના પત્ર નંબર ૪૩થી થયેલો ઠરાવ પાને ૧૫૬ મે છે તે નિચે જુઓ.

સરકાર વિરૂદ્ધ તુકારામ વલ્લે ઠાવું

તા. ૭ ડીસેમ્બર ૧૮૭૧

સને ૧૮૫૦ ના આક્ટ ૨૬ ની કા. ૭ પ્રમાણે મ્યુનીસીપાલ નિયમોમાંથી એકાદ નિયમ તોડ્યા વિશે તોહોમતદારના ઉપર માજીસ્ટ્રેટે તોહોમત સાબિત કરી તેને આઠ રૂપિયા આપવાના દંડની સજા કરી તે દંડ કી. પ્રો. કો. કા. ૬૧ ની સરત મુજબ વસુલ કરવો યા (દંડ ન આપે તો) તેણે ચાર દિવસની સાદી કેદ ભોગવવી એમ જે મુકદમામાં ઠરાવવામાં આવ્યું હોય તે મુકદમામાં એમ બતાવવામાં આવ્યું કે સને ૧૮૫૦ના આક્ટ ૨૬ પ્રમાણે કરેલો દંડ સને ૧૮૩૬ના આક્ટ ૨ પ્રમાણે વસુલ કરવો હતો તથા જપતી તથા પેચાણનું વારંટ થઈને બળવવામાં પાછુ આવે ત્યાં સુધી દંડ નહીં

(૧૬૪)

આપ્યા બદલ કેદની સજા કરવી એ ગેરકાયદેસર હતું.

સને ૧૮૫૦ ના આક્ટ ૨૬ની કલમ ૭ (મ્યુનીસીપાલિટીનો હિ) સદરહુ કમીશનરોએ કરેલા નિયમમાંના ઠરાવ પૈકિ નિચે લખેલી વાત સંબંધી ઠરાવ અવશ્ય હોવા જોઇયે.

૧ કમીશનરના હાથ નિચે અમલદાર અને ચાકર અવશ્ય લાગે તેને મુકરર કરવા, અને તેના હાથે કામ લેવા, અને તેનો પગાર ઠરાવવો એ સંબંધી.

૨ આ કાયદાના હેતુ માટે પૈસા અવશ્ય જણાય તેટલા જમાં કરવા વીંછિ ગામમાંના અથવા ગામની નજીકમાંના કયા કયા મનુષ્ય ઉપર અને કયા કયા માલ ઉપર કર એસાડવો, એટલે ધરપટ્ટી (ધરવેરો) કિવા ગામમાં આવનારા અથવા જનારા માલ ઉપરની જકાત કીંવા બીજી તરેહ એ સંબંધી અને ઠરાવેલા કરની એકંદર જમાં અને દર એ સંબંધી, અને કર વસુલ કરવાનો અને જમવાનો અને એકઠા થયેલો રાખી મુકવાનો અને યોગ્યરીતે ખરચવાના પ્રકાર સંબંધી.

૩ ચાલતો કાયદો વખતે સુધારવાનો અથવા રદ કરવાનો પ્રકાર, અને ગવરનરે અથવા ગવરનરે કૌંસિલ અથવા લેફ્ટેનેન્ટ ગવરનરના અનુમતે નવા નિયમ ઠરાવવાનો પ્રકાર એ સંબંધી.

૪ ગામમાં અથવા ગામની નજીકમાં રહેનાર લોકોના અડચણના લક્ષણ અને મનાઈ સંબંધી.

૫ કમીશનરે કરેલા નિયમમાંથી એકાદ નિયમ તોડવા વીંછિ ધણામાંધણા પચાશ રૂપિયા સુધી યોગ્ય દંડ ઠરાવવો એ સંબંધી અથવા અડચણ રહેલી હોય તો દર દિવસે વધારેમાં વધારે પાંચ રૂપિયા સુધી દંડ ઠરાવવો એ સંબંધી.

સરકાર વિરૂદ્ધ લખે વલ્લદે શંકુ તથા ગણુ વલ્લદે સીતારામ તા. ૨૩ નવેમ્બર ૧૮૭૧

સને ૧૮૮૭ ના કાયદા ૨૧ ની કા. ૪ પ્રમાણે “કપક-

થી લાવેલુ અફીણ રાખવાના ધ્યા છુપાવાવના" જુહાની સાબિતી એક કર્તાં વધારે આશામીઓ ઉપર થયેથી સજા કરેતી વખતે કેદીઓએ સામાન્યતઃ દંડ આપવાને સઘળો યા કોઈ ભાગ આપવામાં નહીં આવ્યો હોય તો દરેકજણે સરખી મુદતની કેદ ભોગવવી જોઈયે પછી તે કેદ ભરે મુદતની યા કમી મુદતની હોય યા દંડનો કોઈ ભાગ આપવા બદલ હોય તો તેમ ફરમાવવું (ને) સમ અથવા વિષમ એવા ઠરાવેલા હિસ્સાથી તે નહીં અપાવેા એ જીલ્લા માજિસ્ટ્રેટને ઘટતો માર્ગછે. સઘળો દંડ નહીં આપવામાં આવ્યો તો સરવે કેદીઓ સદરહુ મુજબ તુરંગમાં રહેશે.

સને ૧૮૨૭ ના કાયદા ૨૧ ની કા. ૪ સરકાર વિરુદ્ધ સફુ દાદાભાઈના કામનો ફેસલો પાને ૧૮ મે છે તે નિચે જુઓ.

સરકાર વિરુદ્ધ ગણુપતપ્રસાદ સોભારામ

તા. ૨૦ ડીસેમ્બર ૧૮૭૧

સને ૧૮૫૨ ના આકટ ૩ પ્રમાણેની ફરિયાદ તે પીત-લકોડના કાયદાની કા. ૨૦૫ ના અર્થ મુજબ ફાજદારી ફરિયાદ છે.

કી. પ્રો. કો. ના બાબ ૨૦ પ્રમાણે માજિસ્ટ્રેટે કરેલો હુકમ તે જુડીશીયલ પ્રોસિડીંગ છે (યાય સંબંધનુ કામ કાજ છે)

૭ બંગાલા રીપોર્ટ પાને ૪૪૯ હુગલીના કલેક્ટરે વિગરે વિરુદ્ધ તારકનાથ મુખોપ્યાધ્યાએ નિયમ પસંદ કરી એ શખરનર વિરુદ્ધ કેશવ વલદે હુકુમે ફેસલો રદ કર્યો.

ટીપ. એ શખરનર વિરુદ્ધ હકુના ફેસલાની ટુંક હકીકત આ ઓપડીમાં પાને ૧૧ મે ગણુપતપ્રસાદ બીન સોભા-

(૧૯૬)

રામના કામમાં ફેસલો છપાયોછે તે નિચે છે તે ત્યાં જોવા.

પીનલકોડની કા. ૨૦૫—જે માણસ ખોટી રીતે કોઈ ખીજનો વેપ લે, અને તે વેપ લઈને કંઈ કબ્જલત કરે અથવા કાંઈ મજૂર કેહે અથવા કબ્જલતાથી ફેસલો કરાવે, અથવા કાંઈ હુકમ કડાવે, અથવા હાજર જામીન કે ખીજ તરેહનો જામીન થાય, અથવા કોઈ દિવાની કે ફાજલારી મુકદ્દમામાં કાંઈ ખીજી કામ કરે, તે માણસને ત્રણ વર્ષની મુદત સુધીની જેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, અથવા દંડની, અથવા એ બંનેની, શિક્ષા કરવામાં આવશે.

કી. પ્રો. કો. નો બાબ ૨૦ એ સ્થાનિક અપકારક વસ્તુ વિષેનો છે.

સને ૧૮૫૨ નો આક્ટ ૩—મુંબાઈ ઇલાકા તામિના દેશ મધ્યે અર્ક અને કેફની દારૂ અને અમલી જીનસ અને તેથી જે પદાર્થ થયાછે તે વિષેનો શિરસ્તો મુધારવા માટેનો કાયદો છે.

સને ૧૮૭૨

સરકાર વિરૂદ્ધ લીંગુકોમ સોમા.

તા. ૧૧ જાન્યુઆરી ૧૮૭૨

કુકરો પાસે ગફલતથી નુકશાની કરવા દેવામાં આવે તો તેને સારૂ સને ૧૮૭૧ ના આક્ટ ૧ ની કલમ ૨૬ માં બંદોબસ્ત કરેલો છે પણ ખીજ જાનવર સારૂ તો નુકશાની કરવા વિશેનો ધરાદો ઉઘાડી રીતે હોયો જોઈએ અથવા નુકશાન થવાનો સંભવ છે, એવી માહિતી જોઈએ. (સને ૧૮૭૧ ના આક્ટ ૧ ની કલમ ૨૫ તથા પીનલકોડની કલમ ૪૨૫ નું ડ્રાઈન્ટ (૬) જોવા.)

આ કામમાં ભેંસનો માલિક પાતે છે અને તે ભેંસ ફરિયાદીની મિલકતને નુકશાની કરી એવું તોહિમતવાળાએ કબ્જલ કર્યું, પણ તે માલિક તરફ ધરાદા યા માહિતી વિશે તોહિમત નહોતી તથા સાબિતી પણ નહોતી તેથી ગુ-

હાની સાબિતી તથા સજા ફેરવી નાખવામાં આવી.

પિનલકોડ કા. ૪૨૫—લોકને અથવા કોઈ સખસને ગેરબાજબી હાની અથવા નુકશાની કરવાના ધરાદાયી, અથવા તેવી હાની કે નુકશાની પોતાથી ચવાનો સંભવ છે એમ જાણીને, જે માણસ કાંઈ મિલકતનો નાશ કરે, અથવા કાંઈ મિલકતમાં કે તેની સ્થિતિમાં એવા કાંઈ ફેરફાર કરે કે તેથી તે મિલકતની કિંમતનો અથવા ઉપયોગીપણાનો નાશ થાય અથવા તેની કિંમત કે ઉપયોગીપણું ઓછું થાય, અથવા તેથી તે ઉપર નુકશાન ભરેલી અસર થાય, તો તે માણસે “બિગાડ” કર્યો એમ સમજવું.

ખુલાસો ૧ લો—જે મિલકતને નુકશાન કર્યું હોય અથવા જેનો નાશ કર્યો હોય તે મિલકતના ધણીને કાંઈ હાની અથવા નુકશાની કરવાનો ધરાદો તે ગુનાહ કરનારે કર્યો જોધવે એવું કાંઈ બિગાડના ગુનાહમાં જરૂર નથી. અગર કાંઈ મિલકતને નુકશાન કરીને કાંઈપણ સખસને ગેરબાજબી હાની અથવા નુકશાની કરવાનો તેનો ધરાદો હોય, અથવા તેવી હાની કે નુકશાની પોતાથી ચવાનો સંભવ છે એમ તેના જાણ્યામાં હોયતો બસ છે, પછી તે મિલકત તે સખસની હોય કે નહીં તોપણ.

ખુલાસો ૨ જો—પોતાનીજ અથવા પોતાની સાથે બીજા સખસોના રાસ ખાતાની કાંઈ મિલકત ખાખત પણ કાંઈ કામ કરીને તે કામ કરનાર તે કામથી બિગાડ કરી શકે.

સને ૧૮૭૧ ના ૧ ની કલમ ૨૫ જમીન ઉપર ઢોરોની પાસે અતિક્રમણ કરાવીને બિગાડ કરવાના ગુનાહ ખાખત દંડ થયો હોય તે દંડ જે ઢોરોએ અતિક્રમણ કર્યું હોય તે ઢોરો અથવા તેમાંના કેટલાંએક વચ્ચે વસુલ કરી લેવાનો અધિકાર છે. પછી તે ઢોરો અતિક્રમણ

(૧૯૮)

કરતાં પકડાયાં હોય અથવા ન હોય તોપણ તે વાતની ચીંતા નથી. અને જે માણસ ઉપર ગુન્હો સાબિત થયો હોય તેનાં તે ઢોરે હોય અથવા અતિક્રમણ થયું ત્યારે તે ઢોરે ફક્ત તેને સ્વાધીનજ હોય તો પણ તે વેચવાનો અધિકાર છે.

સરકાર વિરૂદ્ધ પાંદુરંગ ગણપતરાવ

તા. ૧૨ જાન્યુઆરી ૧૮૭૨

કી. પ્રો. કો. કા. ૪૨૯ મી અરજીઓ ઉપરના સરવે હુકમોને લાગુ પડતી નથી પણ ગુન્હાની તજવીજ તથા ચોકશીમાં જે આખરે હુકમો થયેલા તેઓનેજ લાગુ પડે છે (કાયદાની કા. ૨૧ જુઓ.)

કી. પ્રો. કો. કા. ૪૨૯. કોઈપણ ફોજદારી કોર્ટનો શિક્ષાનો ઠરાવ અથવા છેલ્લો હુકમ, તથા તે કરવા અથવા ફરમાવવાનાં કારણો તે કોર્ટ મધેના પ્રમુખ અધિકારીની સ્વભાષામાં લખવાં, અને તેપર તે ઠરાવ અથવા હુકમ કરતી યા ફરમાવતી વખતે તે અધિકારીએ તારીખ લખીને પોતાની સહી કરવી, અને તે અસલ કાગળ દફતર અથવા તે કામના કાગળોની સાથે દાખલ કરવો, તથા જે કામમાં તે અસલ કાગળ તે અધિકારીની આગળ નિત્ય વપરાતી ભાષાથી જુદી ભાષામાં લખ્યો હોય તે કામમાં, તેનો તરજુમો તે શિક્ષાના ઠરાવ અથવા હુકમના કાગળની સાથે રાખવો.

સરકાર વિરૂદ્ધ આળા આપાજી

તા. ૧૮ જાનેવારી ૧૮૭૨

સને ૧૮૨૭ ના ૨૧ મા કાયદા ઉપરથી જુદા માળ-સ્ટેટને જે વિશ્વ અધિકાર આપવામાં આવ્યો છે તેને કી. પ્રો. કોડથી હરકત થતી નથી, તેથી અફીણનો જથ્થો

(૧૯૯)

જે પકડાયો હોય તે એવો મોટો હોય કે (તેને સારું) જે દંડ લેવા નોંધાયે તે ક્ષી. પ્રો. કો. પ્રમાણે માજીસ્ટ્રેટના અધિકારથી વધારે થાય તોપણ અફીણના કાયદાએ વિરુદ્ધના તોહોમતની તજવીજ કરવાસારૂં તેને અધિકાર છે.

સરકાર વિરુદ્ધ બાવાજીબીન સંભા

તા. ૨૩ ફેબ્રુઆરી ૧૯૭૨

કોઈ સખસે મારે ખાસો અને રોગથી ભરાયલી તક્ષી ફટી જવાથી તે મરી ગયો. એ બાબતમાં એમ ઠરાવ્યું કે આ કામને પિનલકોડની કલમ ૩૨૧ બુદ્ધિપૂર્વક વ્યથા કરવા બાબતની યોગ્ય રીતે લાગુ પડે છે. ગફલતીથી મૃત્યુ આણવા બાબતની કલમ ૩૦૪ એ લાગુ પડતી નથી.

પીનલકોડ કા. ૩૨૧—જે માણસ કોઈ સખસને વ્યથા કરવાના ધરાદાએ અથવા તેથી કોઈ સખસને પોતાથી વ્યથા થવાનો સંભવ છે એમ જાણ્યા છતાં કોઈ કામ કરે, અને તે કામથી કોઈ સખસને વ્યથા કરે, તો તે માણસે “બુદ્ધિપૂર્વક વ્યથા કરી” એમ સમજવું.

એજ આકટની “કલમ ૩૦૪ એ—શિક્ષણીય મનુષ્ય વધ કરતાં ઊંચરતા દરજ્જાનું હરકાંઈ અવિચારનું અથવા ગફલતી ભરેલું કામ કરીને કોઈ માણસ કોઈનું મોત લાવે તો તેને ઘણામાં ઘણા બે વરસ સુધી જેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની શિક્ષા કરવી અથવા દંડ કરવો, અથવા એ બેઉ શિક્ષા કરવી” (સને ૧૯૭૦ ના આકટ ૨૭ માં આ વધારો થયો છે).

સરકાર વિરુદ્ધ બુજાબીન ચીની

તા. ૨૯ ફેબ્રુઆરી ૧૯૭૨

અમુક ગુન્હા વિશે અંદેશો આવેલા સખસો પાસેથી નહીં પણ જે સખસો કે માજીસ્ટ્રેટની હકુમતમાં છુપાઈ

કરતા હોય અને જેઓની પાસે ગુજરાત ચલાવવાનો દેખીતો ઉપાય નહીં હોય અને જેઓ પોતાનો ખાતી લાયક હોવાનું આપી શકતા ન હોય તેઓની પાસેથી જમીન લેવાસાથે કી. પ્રો. કો. કા. ૨૬૫ માં બંદોબસ્ત છે.

કી. પ્રો. કો. કા. ૨૬૫—સરકાર વિરૂદ્ધ બુધિયાવલદ ગુરિયાનો ફસલો પાને ૧૭૪ મે છપાયો છે તે નિચે જુઓ.

સરકાર વિરૂદ્ધ આત્મારામ ગોવિંદ.

તા. ૨૫ એપ્રિલ ૧૮૭૨

જે કોર્ટ તિરસ્કારની પ્રથમ મોટીસ લે એવી કોર્ટની હજુરમાં યા તેના દેખતાં તિરસ્કાર કરવામાં આવે અને દંડ ભરવાનું મરજી ઉપર નહીં રાખતાં કેદની યા ૨૦૦ કરતાં વધારે દંડ કરવાની શિક્ષા કરવાની જરૂર જણાતી નથી એ સિવાયના તિરસ્કારનાં સર્વ કામોમાં ખીજા મા-જીએટ તરફ કમિટ મેન્ટ કરવું જરૂર છે.

સરકાર વિરૂદ્ધ જેઠીયા સાથુ વિગરે

તા. ૧ મે સને ૧૮૭૨

એક ભેશનુ ચામડુ કે જેનો ધણી મળી શક્યો નહીં તે એક ગામના માહાર લોકોએ પોતાના ઉપયોગમાં લીધું—તેમાં ઠરાવ્યું કે—

બદ્દયાનત ભરેલા ધરાદા વિશે સાબિતી નથી તેથી એઓના ઉપર માલનો સાપ્રાધ ખોટો ઉપયોગ કીવો એવા ગુહાની સાબિતી બરોબર રીતે થઈ શકતી નથી.

સરકાર વિરૂદ્ધ કાળીયો કેરીઓ વિગરે

તા. ૨૭ જુન ૧૮૭૨

પિતલકોડની કલમ ૩૬૦ માંના બતાવેલા કારણમાંના કોઈ એક કારણસાથે દુઃખાપત કરવામાં આવી નહીં હોય પણ એકાએક આવી પહોંચેલા આદમીના હાથમાં પક-

ડાઈ નહી જવાસાઈ દુઃખાપત કરવામાં આવી હોય તો એ સદરહુ દુઃખાપતને લીધે એ ચોરી અપહરણ થતી નથી.

પીનલકોડ કલમ ૩૬૦ સર્વ અપહરણમાં અગર તે ચોરી અથવા જખરાઈથી કહડાવવાનો ગુનો હોય છે.

અગર કાંઈ ચોરી કરવા સાઈ, અથવા ચોરી કરવામાં, અથવા ચોરીથી મળેલી મિલકત લઈ જવામાં અથવા લઈ જવાની કોશિશ કરવામાં તે ગુનેગાર તે મતલબસર જુદી પુર્વક કોઈ સંખસનું મોત આણે, અથવા તેને બંધા કે ગેરબ્યાજખી અટકાવ કરે અથવા મોત બંધા કે ગેરબ્યાજખી અટકાવ કરવાની કોશિશ કરે અથવા તાત્કાલિક મોત, તાત્કાલિક બંધા, કે તાત્કાલિક ગેરબ્યાજખી અટકાવ કરવાનો ભય ઉત્પન્ન કરે, અથવા ભય ઉત્પન્ન કરવાનો કોશિશ કરે, તો તે ચોરી અપહરણ થાય છે એમ સમજવું.

અગર જખરાઈથી કહડાવવાનો ગુનો કરતી વખતે, તે ગુનો કરતી વખતે તે ગુનો કરનાર ભય પમાડેલા સંખસની આગળ હાજર હોય અને તાત્કાલિક મોત, અથવા તાત્કાલિક બંધા, અથવા તાત્કાલિક ગેરબ્યાજખી અટકાવ તે સંખસને અથવા કોઈ બીજા સંખસને કરવાને ભય તે સંખસને ઉત્પન્ન કરીને તે જખરાઈથી કહડાવવાનો ગુનો કરે અને એ પ્રમાણે ભય ઉત્પન્ન કરીને તે ભય પમાડેલા સંખસનું મત એવું કરે કે તે સંખસ તેજ વખતે અને તેજ ઠેકાણે જખરાઈથી કહડાવેલી વસ્તુ આપી દે, તો તે જખરાઈથી કહડાવવું અપહરણ થાય છે એમ સમજવું.

ખુલાસો—અગર તે ગુનો કરનાર એટલો નજદીક હોય કે તેથી તે બીજા સંખસને તાત્કાલિક મોતનો, અથવા તાત્કાલિક બંધાનો અથવા તાત્કાલિક ગેરબ્યાજખી અટકાવનો ભય ઉત્પન્ન થાય તો તે હાજર છે એમ સમજવું.

(૨૦૨)

સરકાર વિરૂદ્ધ દેવજી કેરૂ વિગેરે

તા. ૧ અગષ્ટ ૧૮૭૨

ભારે સખના જોખમની મર્યાદા પીનલકોડની કા. ૩૬૭ મુજબ જે ગુન્હેગાર અપહરણ અથવા ડાકાઘટી કરવામાં ખરેખર માહાબ્યા કરતો હોય તેના ઉપર કરવાની ફરેલીછે (મિન્સ ક્રિમ ટિકા ૭મી આનૃતી પાનું ૨૯૫ કા. ૩૬૭ ઉપરની ટીપ જુઓ)

પીનલકોડ કા. ૩૬૭—સરકાર વિરૂદ્ધ મુકતા માણુકાનો કેસલો પાને ૧૬૦ મે છે તે નિચે જુઓ.

નાશીકના જીલ્લામાજીસ્ટ્રેટનું પત્ર નંબર

૨૬૧૬ તા. ૨૬ જુલાઈ ૧૮૭૨નાથી

અંખરમાં થયેલો ઠરાવ.

તા. ૮ અગષ્ટ ૧૮૭૨

કોઈ કેદીને તોહોમતવાળા સખસ દાખલ હાજર કરવો હોય તો તે કામમાં હાઈકોર્ટ મધ્યસ્થ પડ્યા વગર સને ૧૮૬૬ ના આકટ ૧૫ ની કલમ ૩ ના આધારે કોઈ માજીસ્ટ્રેટ તેને હાજર કરી શકેછે એ આકટની કલમ ૭ મી તો જ્યારે કોઈ સખસની શહેદી લેવાની હોય તેનેજ લાગુ પડેછે એમ દેખાય છે. ફોજદારી તોહોમતનો જવાબ આપવા સાર કોઈ સખસને હાજર થવું જોઈયે તેને હાજર રાખવા સાર જે કોર્ટને જરૂર છે તે કોર્ટ જે ડિસ્ટ્રિક્ટમાં છે તે ડિસ્ટ્રિક્ટ શિવાયની બીજી ડિસ્ટ્રિક્ટના ટુરંગમાં તે સખસ કેદ થયેલો હોય તો એ આ આકટની કલમ ૬ પ્રમાણે કામ ચલાવવાની રીત યોગ્ય છે.

સને ૧૮૬૬ નો આકટ ૧૫ કલમ ૩—પેટેલા વર્ગના તામા મહેના માજીસ્ટ્રેટની કોર્ટ કરતાં નિચા દરજ્જાની કોર્ટ નહી હોય એવી કોઈ ફોજદારી કોર્ટ હાઈકોર્ટ હોય

અને અપીલ લેવાની પોતાની હકુમતની સ્થળ સિમ માં-
 હેના કોઈ તુરંગમાં કેદ રાખેલા સખસની શહેદી અથવા
 તે ફાજદારી કોર્ટ હાઇકોર્ટ નહીં હોય ત્યારે તે ફાજદારી
 કોર્ટ જે હાઇકોર્ટના તાબામાં હોય તે હાઇકોર્ટની અપીલ
 લેવાની હકુમતની સ્થળ સીમ માંહેના કોઈ તુરંગમાં કેદ
 રાખેલા સખસની શહેદી તે ફાજદારી કોર્ટમાં કોઈ મુકદ્દમો
 ચાલુ હોય તે મુકદ્દમામાં જરૂરના છે એવું તે કોર્ટની ન-
 જરમાં આવશે અથવા તે સખસની ઉપર ક્રિયાદ થઈ
 હશે અથવા ક્રિયાદ ચાલુ હશે અને તે ફાજદારી કોર્ટને
 યોગ્ય જણાશે તો તે કોર્ટ આ આકટને જોડેલાં અ અ-
 થવા બી પરિશિષ્ટના નમુના મુજબ પ્રસંગ પ્રમાણે હુકમ
 જે અમલદારના હવાલામાં તુરંગ હોય તે અમલદારનાં
 નામનો લખી મોકલવાને મુખત્યાર છે.

એજ આકટની કલમ ૫—જે સખસને હાજર થવાનો
 આ આકટમાં પાછળ કલ્પા પ્રમાણે હુકમ કર્યો હોય તે
 સખસ હુકમ કરનારી કોર્ટ અથવા હુકમ ઉપર મખલા-
 સી કરનારી કોર્ટ જે ડિસ્ટ્રિક્ટમાં હોય તે ડિસ્ટ્રિક્ટ શિવાય
 બીજી ડિસ્ટ્રિક્ટમાં કેદ હોય ત્યારે તે હુકમ જે કોર્ટે કર્યો
 હોય તે કોર્ટે અથવા તે હુકમ ઉપર જે કોર્ટે મખલાસી
 કરી હોય તે કોર્ટે તે હુકમ તે સખસ જે ડિસ્ટ્રિક્ટમાં
 અથવા ડિસ્ટ્રિક્ટના જે ભાગમાં કેદ હોય તે ડિસ્ટ્રિક્ટના
 અથવા ડિસ્ટ્રિક્ટના તે ભાગના માજિસ્ટ્રેટની ઉપર મો-
 કલવો એટલે તે તે હુકમ જે તુરંગમાં તે સખસ કેદ
 હશે તે તુરંગ જે અમલદારના હવાલામાં હશે તે અમ-
 લદારને પોહિંચાડાવશે.

એજ આકટ કલમ ૭—કલકત્તા, મદ્રાસ, અને મું-
 બાઈની ઈનસાફની હાઇકોર્ટની અસલ દિવાની ક્રિયાદ
 લેવાની મામુલ હકુમતની સ્થળ સીમ માંહેના તુરંગમાં
 કોઈ સખસ કેદ હોય, અથવા હાઇકોર્ટના તાબા માંહેની
 જે કોર્ટમાં તેની શહેદીની જરૂર હોય તે કોર્ટ જે ડેકાણે

ભરાતી હોય તે ડેકાણેથી સો માઈલ કર્તી વધારે આપેના તુરંગમાં તે કેદ હોય ત્યારે જે કોર્ટમાં તેની સાહેદીની જરૂર હોય તે કોર્ટમાં સદરહુ પ્રમાણે શહેદી પુરવા સાર તેને આ આકટ પ્રમાણે લાવવો યોગ્ય છે એવું તે કોર્ટના જડજની અથવા પ્રમુખ અમલદારની નજરમાં આવે અને જે હાઈકોર્ટના તાબામાં તે કોર્ટ હોય તે હાઈકોર્ટની અપીલ લેવાની હકુમતની સ્થળ સીમમાં તે તુરંગ હોય તો તે જડજ અથવા પ્રમુખ અમલદારે તેજ હાઈ કોર્ટને લખેલી દરખાસ્ત કરવી, અને તે હાઈકોર્ટની નજરમાં આવશે તો સદરહુ તુરંગ જે અમલદારના હવાલામાં હશે તે અમલદારનાં નામનો સદરહુ અ. પરિશિષ્ટના નમુના પ્રમાણે હુકમ કરવાને તે હાઈ કોર્ટ મુખ્યત્વાર છે.

હુકમ કરનારી હાઈકોર્ટ તે હુકમમાં જે સખસનું નામ લખ્યું હોય તે સખસ, જે ડિસ્ટ્રિક્ટમાં કીંવા ડિસ્ટ્રિક્ટના જે ભાગમાં કેદ હોય તે ડિસ્ટ્રિક્ટના કીંવા ડિસ્ટ્રિક્ટના તે ભાગમાંના માજીસ્ટ્રેટ પાસે મોકલવો અને તે માજીસ્ટ્રેટ તે હુકમ સદરહુ પ્રકારનો માણસ જે તુરંગમાં કેદ હોય તે તુરંગ સ્વાધીનમાં રાખનાર અમલદારને આપવો.

આ કલમની અને ૩ છ અને ૪ થી કલમના કારણ માટે બ્રિટિશ બરમાના ઓફ કમિશનર હાઈકોર્ટ છે એમ સમજવું સને ૧૮૫૩ ના ૨૧ મા આકટ પ્રમાણે નીચેલી રેકૉર્ડર કોર્ટ સદરહુ ઓફ કમિશનરના તાબામાંની કોર્ટ છે એમ સમજવું અને બ્રિટિશ બરમામાંની પ્રત્યેક તુરંગ સદરહુ ઓફ કમિશનરને અપીલ લેવાની હકુમતની સ્થળ સીમમાંની તુરંગ છે એમ સમજવું.

સરકાર વિરુદ્ધ જેઠા ગણેશ તથા બીજા ૨૩

તા. ૧૧ સપ્ટેમ્બર ૧૮૭૨

કોઈ કોજદારી કામની ચોકસી ખુદ માજીસ્ટ્રેટ કરતો હતો તે દરમિયાન કોર્ટની બાહારે તા. તોહોમતવાળાની

ગેરહાજરીમાં કેટલાએક શહેદોની જુખાનીઓ પ્રતિજ્ઞા ઉપર લીધી તે એવા નિશ્ચય વિચારથી કે જો તેઓ આગળ આપેલી જુખાનીથી પછવાડેથી ખુદી કોર્ટમાં ફરી જાય તો તેઓના ઉપર ફોજદારી કામ ચલાવવું.

આ કામમાં ફરાળ્યું કે માજીસ્ટ્રેટે જે કામ ચલાવ્યું તે ગેરસારસ્તે છે.

સરકાર વિરુદ્ધ ફકીરા ખંડ્યા વિગેરે

તા. ૧૨ સપ્ટેમ્બર ૧૮૭૨

જે ખાડી કોઈ મીઠા અગરમાંનો બાગ નથી તે ખાડીના તળીયા યા જગામાંથી કોઈ સખસ પોતાનાજ ઉપયોગસાર મીઠું લઈ જાય તો તેના ઉપરથી પીનલકોડની અથવા સને ૧૮૫૦ ના આક્ટ ૩૧ અથવા સને ૧૮૩૭ ના આક્ટ ૨૭ મુજબ ગુન્હો ખતતો નથી પણ સને ૧૮૩૭ ના આક્ટ ૨૭ની કલમ ૭ કે જે સને ૧૮૫૦ ના આક્ટ ૩૧ ની કલમ ૮ પ્રમાણે લાગુ પાડવામાં આવી છે તે કલમ પ્રમાણે જે મીઠું લઈ જવામાં આવ્યું છે તે મીઠું અટકાવી રાખવા યોગ્ય છે.

સને ૧૮૩૭ના આક્ટ ૨૭ ની કા. ૭=સરકાર વિરુદ્ધ માનસંગ બાવસંગના કામનો ફેસલો પાને પર મે છે તે નિચે જુઓ.

સને ૧૮૫૦ ના આક્ટ ૩૧ ની કલમ ૮=ફેસના જે કોઈ બાગમાં મીઠું પાકે છે તેને સને ૧૮૩૭ ના ૨૭ મા કાયદાની કલમ ૭ લાગુ છે.

સરકાર વિરુદ્ધ રડકયા બદર

તા. ૬ ઓક્ટોબર ૧૮૭૨

તોહામતવાજાને તેના સાથીએ નિશાની હોશા તોશીમાં અપમાન કર્યાથી તેણે તેને જમીન ઉપર નાખી દઈ તેના પડેલા શરીર ઉપર પોતાના પગોચાંપી બેવાર દાખી

(૨૦૬)

નાખ્યો. એ કૃત્યથી પડી ગયેલા આદમીનું વીસ દિવસમાં મરણ થયું. ડરાબુ કે તોહોમતવાળાના એ કૃત્યથી પીન-લકોડની કા. ૩૨૩ મુજબ શિક્ષા થઈ શકે એવા આપ ખુશીથી બચા કરવાનો ગુન્હો ખાખ્યો, કાંઈ કલમ ૩૦૪ એ મુજબ ખાખ્યો નથી.

પી. કો. કા. ૩૨૩ સરકાર વિરૂદ્ધ ઉત્તમચંદ કપુરચંદનો ફેસલો પાને ૬૩ મે છે તે નિચે જુઓ.

પી. કો. કા. ૩૦૪ એ. સરકાર વિરૂદ્ધ ખાવાજી ખીન સંબાનો ફેસલો પાને ૧૬૯ છે તે નિચે જુઓ.

સરકાર વિરૂદ્ધ ગળાનન મહીપત

તા. ૧૩ નવેમ્બર ૧૮૭૨

મુંબાઈના સને ૧૮૬૮ ના આક્ટ ૪ ની કલમ ૧૨ પ્રમાણે અરજ કરવામાં આવે તો કલેક્ટરને સનંદ કરી આપવાની જરૂર છે તે સનંદ લેવા સારું હાજર નહીં થયાના ગુન્હાની સાબિતી થઈ શિક્ષા થઈ. સને ૧૮૬૫ ના મુંબાઈ આક્ટ ૧ ની કલમ ૧૦ તા. ૧૪ માં જે ઉદ્દેશ વિશે યોજના છે તે ઉદ્દેશમાંનો આ ઉદ્દેશ નથી. એવા સમય ઉપરથી એ ગુન્હાની સાબિતી તથા સજા રદ કરવામાં આવી.

સને ૧૮૬૮ ના મુંબાઈ આક્ટ ૪ ની કા. ૧૨—જે અધિકાર આ આક્ટ પ્રમાણે ચલાવવાને કલેક્ટર મુખ્યત્વાર છે તે માહેનો હરકાંઈ અધિકાર અથવા તે સચળો અધિકાર હરકાંઈ આસીમંટ કલેક્ટરને અથવા ડેપુટી કલેક્ટરને અથવા જે સર્વે આફિસરનો દરજ્જો સર્વતા સગ આસીમંટ સુપ્રીન્ટેનડેન્ટના દરજ્જા કરતાં નીચો નહીં હોય તે સર્વે આફિસરને આપવાનો અખતાર કલેક્ટરને છે; પણ લખાને આપવો. એ પ્રમાણે જે અમલદારને અધિકાર માગ્યો હોય તે અમલદારે મુખ્ય-

ઈના સને ૧૮૯૩ ના ૨ જા અને ૭ મા આકટ પ્રમાણે કલેક્ટરનો સઘળો અધિકાર આ આકટની ૭ મી કલમનાં કારણસાર ચલાવવો પણ તેણે જે કામો આપ્યાં હશે તે સઘળાં કામો કલેક્ટર પોતાની જાતે તપાસી શકશે. કલેક્ટરે અથવા સદરહુ પ્રમાણે જે આસિસ્ટન્ટ કલેક્ટરને અથવા ડેપુટી કલેક્ટરને અધિકાર આપ્યો હોય તે આ-સિસ્ટન્ટ કલેક્ટરે અથવા ડેપુટી કલેક્ટરે આ આકટ પ્રમાણે ચોકશી કરવા સારું મુંખાઈના સને ૧૮૯૫ ના ૧ લા આકટ પ્રમાણે સર્વે આફિસરનો અધિકાર ચલાવવો.

મુંખાઈના સને ૧૮૯૫ ના ૧ ની કા. ૧૦. જનરલ નોટિસ અથવા સમન આપીને જમીનના ધણીને અથવા ખાતાદારને પોતાની જાતે અથવા જેને ખરાબર રીતે કહી મુકયુ હોય અને જરૂરીના સઘળા સવાલોના જવાબ હઈ શકે એવા કાયદાસર મુખત્યારની મારફતે હાજર થવાનું ફરમાવવાનો અધિકાર અને તાલુકાના તથા ગામનાં જે અધિકારીઓને પોતાના હુદના સખબધી પોત પોતાનાં યાણાંમાં કાયદા તથા રિવાજ પ્રમાણે ચાકરી કરવી પડેછે તેઓને હાજર થવાનું ફરમાવવાનો અધિકાર અને રેવેન્યુ સર્વેના કામમાં તેઓની લાયકિ પ્રમાણે મદત તથા ચાકરી કરવાનું ફરમાવવાનો અધિકાર મુખીન્ટેન્ડન્ટને અથવા તેણે જે અમલદારને અધિકાર આપ્યો હોય તે અમલદારને છે.

એજ આકટ કલમ ૧૪ રકમ ૧ લી સરકાર વિરુદ્ધ માણેકરામ સુરજરામનો ફેસલો પાને ૧૧૭ છે તે નિચે જુઓ. અને એજ આકટની કા. ૧૪ ની રકમ ૨. એતરની હદ વિશે તકરાર નહીં હોય અને તે ખરાબર છે એવું મામના અધિકારી હાજર હોય તેઓ જાહેર કરે તો, જે પ્રમાણે હદ દેખાડી હોય તે પ્રમાણે કરાવવાનો અધિકાર છે. પણ એતરની હદ વિશે તકરાર હોય તો સર્વે આફીસરે ગામના હિસાબ પ્રમાણે હદ કરાવવી. અને હિસાબ નહીં

હોય તો ગામના અધિકારીઓને તથા પાસેની જમીન ખેડનારને પુછવાથી અથવા બીજા પુરાવા ઉપરથી બો-
ગવટો ઠરે તે પ્રમાણે હદ ઠરાવવી.

૨૩મ ૩ જી. ઉપરની ૨૩મો પ્રમાણે હદનો ઠરાવ કર્યો
હશે તે ઉપર અપીલ લેવી નહીં પણ બાંણુ બાંધ્યાની
તારીખથી ૬ મહિનાની અંદર રીતી પ્રમાણે અપીલ
કરેતો લેવી.

૨૩મ ૪ થી. પણ રેવીન્યુ સર્વેના (એટલે જરીફના) નવા
ઠરાવેલા દર ચાલુ કર્યા પછી એક વરસમાં યોગ્ય કારણ
દેખાડશે તો હરકોઈ હદમાં ફેરફાર કરવાને સરવે સુપ્રી-
ટેંડેન્ટ મુખ્યત્વાર છે.

પણ એવું ઠરાવ્યું છે કે, જમીન ઉપર મારો હક છે
એ રીતે કોઈ માણસ દાવો કરતો હોય તે માણસનો આ
કલમ પ્રમાણે હદનો ઠરાવ કર્યો નહીં હોય તો કમળે ગુટલા
બાબત કાયદાસર ઇલાજ ચાલતે તે ઉપાય કરવાને આ
કલમ પ્રમાણે હદ ઠરાવના સમયથી હરકત થાય છે એવું
સમજવું નહીં.

સરકાર વિરુદ્ધ રોબહુસેન વસંદે સદરદીન

તા. ૧૩ નવેમ્બર ૧૮૭૨

જે કોરટની આપેલી શિક્ષા વિશે ફરીથી તજવીજ થવા
સાફ માર્ગ છે એવી કોરટ કેદની શિક્ષાના વધારામાં
ફટકા મારવાની સજા કરે તો તે સજા થાય તે તારીખથી
પંદર દિવસ થયા બાદ તુરતજ અમલમાં લાવવી જોઈએ,
યા એ મુદતમાં અપીલ કરવામાં આવે તો શિક્ષા મંજૂર
રાખવા બાબતનો અપેલેટ કોર્ટથી હુકમ પંદર દિવસમાં
નહીં આવી પહેાંચે તો તે હુકમ આવેથી તુરતજ અમ-
લમાં લાવવી જોઈએ શિક્ષાના ઠરાવમાં કેદની મુદત પુરી
થયેથી ફટકા બાંધી મારવા સાફ ફરમાવવું એ ગેરકા-
યદસર છે.

(૨૦૯)

સને ૧૯૭૩

સરકાર વિશ્વ વ્યક્તી માત્યા

તા. ૨૭ ફેબ્રુઆરી ૧૯૭૩

કી પ્રો. કો. કા. ૩૦૯ રકમ ૩થી પીનલકોડની કા. ૬૫ પ્રમાણે ચાલવાની ફરજ દૂર થતી નથી એકલા દંડની શિક્ષા કરી હોય ત્યારે તે દંડ નહીં આપે તો જેટલી કેદની શિક્ષા કરવાનો માજીસ્ટ્રેટને અધિકાર હોયછે તેટલી કેદની શિક્ષા તે ઠરાવે એટલોજ તેમાં ઠરાવછે (પણ તે મુદત પીનલકોડની કા. ૬૫ માં ઠરાવેલી છે તે કરતાં કદીજ વધારે નહીં હોવી જોઈયે) પણ કેદની તા. દંડની શિક્ષા કરી હોય ત્યારે દંડ નહીં આપેથી જે કેદની મુદત ઠરાવવાનો માજીસ્ટ્રેટને અધિકાર છે તે મુદતના અતુરયાંશ કરતાં તે વધારે નહીં હોવી જોઈયે.

કી પ્રો. કો. કા. ૩૦૯ રકમ ૩:—કોઈ સમ્પત્તિને એકલા દંડનીજ શિક્ષા કરી હોય ત્યારે દંડ ન આપે તો કેદની શિક્ષા ઠરાવવી તે, કાયદામાં કહી હોય તેટલી ઠરાવવાને માજીસ્ટ્રેટ મુખ્યત્વારછે. પણ આ આકટ પ્રમાણે તે માજીસ્ટ્રેટને જેટલી મુદતની કેદની શિક્ષા કરવાનો અધિકાર હોય તેટલી મુદત કરતાં તે કેદની મુદત વધારે ઠરાવવી નહીં.

પીનલકોડ કલમ ૬૫ અગર કોઈ ગુનાને માટે કેદ તથા દંડ એ બંને શિક્ષા થઈ શકતી હોય, તો તે ગુના કરનાર દંડ ન આપે તો તેને આટલી મુદત સુધી કેદ કરવા એ પ્રમાણે જે કોરટ ફરમાવે તેણે તે મુદત, તે ગુનાને માટે ઠરાવેલી ઘણામાંઘણી કેદની જે મુદત હોય તેના અતુરયાંશ કરતાં વધારે ઠરાવવી નહીં.

(૨૧૦)

નાસીકના માજીસ્ટ્રેટના રફરેન્સના ૬૩૬ સને ૧૮૯૩

તા. ૧૨ માર્ચ ૧૮૭૩ના પત્રથી એમ્પરને હરાવ

તા. ૪ એપ્રિલ ૧૮૭૩

કાગની બ્રેવલ ગુન્હા વિશે માજીસ્ટ્રેટની તરફ ફરીયાદીની અરજીઓ કરવામાં આવેછે તેઓને સાફ સ્ટાંપની જરૂર નથી.

સરકાર વિરુદ્ધ મહમદ હસમખાન વિખેરે

તા. ૧૭ એપ્રિલ ૧૮૭૩

સને ૧૮૬૨ ના મુંબઈ આક્ટ પ પ્રમાણે જો ઓકશીને સાફ મામલેતદારનો રામર સમસોએ હાજર રહેવું તે વીચિ તેમાં કાંઈ હરાવ નથી સમય મામલેતદારે તે આક્ટ પ્રમાણે કરેલા સમસ મુજબ હાજર ન રહેવાના સમયથી થયેલા તોહિમતની સામિતી ગેરકાયદેસર છે.

ઇનસાફકરનાર માજીસ્ટ્રેટની કોર્ટનોજ આ કામમાં તિરસ્કાર થયેલોછે ત્સારે તેને અધિકાર નથી આ સમયથી કી. પ્રો. કો. કા. ૪૭૩ પ્રમાણે તે તોહિમતની સામિતી ગેરકાયદેસર છે એમ પણ આ કામમાં ઉરવામાં આવ્યુંછે.

મુંબઈના સને ૧૮૬૨ નો આક્ટ પ એ બાગીદારી તા. નરવાનો વહીવટ કાયમ રાખતા આવતનો છે.

કી. પ્રો. કો. કા. ૪૭૩ સરકાર વિરુદ્ધ નવરતભેગ કુલાબગનો ફેસલો પાને ૪૮ મે છે તે નિચે જુઓ.

સરકાર વિરુદ્ધ આણાજી કબ્લા

તા. ૨૪ એપ્રિલ ૧૮૭૩

એક સેકંદકલાસ માજીસ્ટ્રેટ તોહિમતવાળાને ૬ મહિના સખત મજૂરી તથા ખસે રા. દંડ અને તે નહીં આપે તો એક મહિને વધારે સખત મજૂરી એવી શિક્ષા કરી પીનજકોડના ખામ ૧૨ થા ૧૭ પ્રમાણે તે સખસ ઉપર પેલેલાં શિક્ષણીય ગુન્હા કેટલીએક વખત સાબિત થયા

છે એ વાત ધ્યાનમાં લઈ (કલમ ૭૫) જીલ્લા માલુમ્મેટે તે મુકદ્દમો એવા સખમથી સલાહ સાર મોકલી દીધો ને તે સખસને હમેશાં ગુલેા કરવાની ટેવ છે માટે તેનો ઇનસાફ કરવાનો મજદુર સેકંડકલાસ માલુમ્મેટેને અધિકાર નથી. (કી. પ્રો. કો. કા. ૩૧૫)

પેરરના ગુલ્હાની સાબિતીથી કી. પ્રો. કો. કા. ૩૧૫ પ્રમાણે મજદુર સખસ વિશે તપાસ થવી યોગ્ય છે એવા તે જીલ્લા માલુમ્મેટેનો અભિપ્રાય છે તેની સાથે હાઈકોર્ટ મળતી છે તો એ પણ ઇનસાફ કરનાર માલુમ્મેટેને કલમ ૩૧૫ ઉપરથી નજર ચલાવવા વિશે અધિકાર આપવામાં આવેલો છે તે જોતાં મજદુર સેકંડકલાસ માલુમ્મેટેને અધિકાર નથી એમ આ કોર્ટ કહી શકતી નથી એવું ડેરવવામાં આવ્યું અને તેજ કારણસર નવો ઇનસાફ કરવા સાર આ કોર્ટથી હુકમ કરી શકાતો નથી.

કોર્ટે એમ ડેરવ્યું કે પેલેલા ગુલ્હાની સાબિતી મજદુર કાયદાની કા. ૪૩૬ મુજબ ચાર્જમાં દાખલ કીધેલી નથી માટે શિક્ષા વધારવામાં તેઓનો ઉપયોગ કરી શકાતો નથી.

પીતલકોડ કા. ૭૫ સરકાર વિરુદ્ધ વિઢીયા વલદેશુભાનાના કામનો ફેસલો પાને ૧૭૬ છે તે નિચે જુઓ.

કી. પ્રો. કો. કા. ૪૩૬ સરકાર વિરુદ્ધ રખમા અને બીનનો ફેસલો પાને ૧૧ છે તે નિચે જુઓ.

કી. પ્રો. કો. કા. ૩૧૫ હિંદુસ્થાનના ફોજદારી કાયદાના ૧૨ મા અથવા ૧૭ મા બાબ પ્રમાણે જે ગુલ્હા બાબત ત્રણ વર્ષની અથવા તે કર્તાં વતી મુદતની કેદની શિક્ષા થઈ શકે તેવો કોઈ ગુલ્હો ને કોઈ સખસની ઉપર કોઈ હોય તે સખસની ઉપર એ બેઉ બાબોમાંના કોઈ બાબ પ્રમાણે જે ગુલ્હા બાબત ત્રણ વર્ષની અથવા તે કર્તાં વતી મુદતની કેદની શિક્ષા થઈ શકે તેવા કોઈ ગુલ્હાનું પાછું તોહોમત આવ્યું હોય, અને તે સખસને હમેશાં ગુલેા કરવાની ટેવ છે એવું માલુમ્મેટેની નજરમાં

આવે તો તેનો ઇનસાફ થવા સાર તેને ધણુ કરીને શેશન કોર્ટમાં કમિટ કરવો.

પણ એવું ઠરાવ્યું છે કે જે ડિસ્ચિક્ટમાં ડિસ્ચિક્ટના માણસોને કરમી કલમ પ્રમાણે અધિકાર આપ્યો હોય તે ડિસ્ચિક્ટમાં તોહોમતવાળા સખસોનો ઇનસાફ થવા સાર તેઓને ડિસ્ચિક્ટના માણસોના પાસે મોકલી દેવા.

સરકાર વિરુદ્ધ ગોપાળ ભોંકાણ

તા. ૨૪ એપ્રિલ ૧૮૭૩

કોઈ એક સખસે પોલીસને અરજી કરી તે અરજીમાં એવા ખોટી હકીકત લખી કે કોઈ બીજા સખસે અપરાધ ક્યોઈ એવો પોતાને શક છે માટે મોકલી કરવી તે અરજી ઉપરથી પીનલકોડની કલમ ૨૧૧ ના અર્થ મુજબ તે સખસ ઉપર ફોજદારીમાં કામ ચલાવ્યું તેમ થતું નથી. સરકારી નોકરને પોતાનો કાયદેસર અખત્યાર અમલમાં આણવીને બીજા સખસને નુકશાન કરવાના ઇરાદાથી ખોટી ખબર આપ્યાનું તોહોમત મજકુર કાયદાની કા. ૧૮૨ પ્રમાણે તે અરજદાર ઉપર મુકવું જોઈયે.

પી. કો. કા. ૧૧૧ જે કોઈ માણસ કોઈ સખસને નુકશાન કરવાના ઇરાદાથી તે સખસની ઉપર કોઈ ફોજદારી કરે અથવા કરાવે, અથવા કોઈ સખસની ઉપર કોઈ ગુન્હો કર્યાનું ખોટું તોહોમત મુકે, અને તે એવું જાણીને કે તે સખસની ઉપર તે ફોજદારી કરવા અથવા તે તોહોમત મુકવાનું કોઈ બાજબી અથવા કાયદા મુજબ કારણ નથી. તો તે માણસને બે વર્ષની મુદત સુધી બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની અથવા હંડની, અથવા એ બંનેની શિક્ષા કરવામાં આવશે. અને અગર તે ફોજદારી કરે તે એવા કોઈ ગુન્હાનાં ખોટાં તોહોમતપરથી કરે કે તે ગુન્હાને માટે મોતની અથવા જીવતા સુધી સમુદ્રપારની શિક્ષા થઈ શકતી હોય, તો તે માણસને સાત વર્ષની

મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની (શિક્ષા કરવામાં આવશે, અને જ્યાં તે દંડને પણ લાયક થશે.

એજ આકટની કા. ૧૮૨ કાંઈ સરકારી નોકરથી પોતાના સરકારી હોદાનો કાયદેસર અનિયાર વાપરતાં કાંઈ સંખસને નુકશાન અથવા દુઃખ થાય, અથવા સાચિસાચો હકીકત તે સરકારી નોકરના જાણ્યામાં આવી હોય તો જે વસ્તુ કરવામાં તેણે કસુર કરવી ન જોઈએ તે વસ્તુ તે કરે, અથવા તે કરવામાં તે કસુર કરે, એવા ધરાદારી અથવા તે એમ કરશે એવો સંભવ છે એવું જાણ્યા છતાં જે માણસ તે સરકારી નોકરને પોતે જે અખરને ખોટી જાણતો હોય અથવા ખોટી માનતો હોય એવી કાંઈ અખર આપે, તે માણસને છ મહિનાની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, અથવા એક હજાર રૂપિયા સુધીના દંડની, અથવા એ બંનેની શિક્ષા કરવામાં આવશે.

નાસીક તથા રતનાગીરીના માજીસ્ટ્રેટના રેકૉર્ડસ ઉપરથી એખરમાં થયેલો ઠરાવ.

તા. ૨૫ એપ્રિલ તથા
૧૨ જુન સને ૧૮૭૩

કી. પ્રો. કો. કા. ૨૭૬ અને ૪૬૪ એ તદન જુદી જુદી છે તોહામતવાળાને જે ઠરાવ લાગુ હશે તે ઠરાવની તેની સ્વભાષામાં નકલ ખાખત કા. ૪૬૪ છે અને તે નકલ તે સંખસને તેની અરજી શીવાય આપવી જ જોઈએ પણ કા. ૨૭૬ એ નકલ કરવા સાથે તેણે કીચલી અરજી ઉપરથી જેને નકલ અપાય તેને લાગુ પડે.

સંખમ કા. ૪૬૪ એ સર્વ કોર્ટને લાગુ છે અને તે પ્રમાણે તોહામતવાળાને પોતાની સ્વભાષામાં નકલ કાંઈ પણ સરત શિવાય માગવાનો હક છે અને કા. ૨૭૬માં જે સરતો લખી છે તે પ્રમાણે જે ભાષામાં તે (ઠરાવ) લખ્યો હશે તેની પણ નકલ તેને મળવાનો હક છે.

(૨૧૪)

કી. પ્રો. કો. કા. ૪૬૪ સરકાર વિરુદ્ધ ઉત્તમચદ કપુરચંદનો ફેસલો પાને ૬૩ છે તે નિચે જુઓ.

એજ આકટની કા. ૨૭૧ કોઈ ફાજદારી કોરટે ફેસલો અથવા બીજી હુકમ કર્યો હોય તેની નકલ અને જે મુકદમાનો ઇનસાફ જ્યુરીથી કર્યો હોય તે મુકદમામાં જડત્તે જ્યુરીને વ્યાખ્યાન કરીને કહી સંભળાવ્યું હોય તે વ્યાખ્યાનની નકલ, તે ફેસલો અથવા બીજી હુકમ જે માણસને લાગુ હોય તે માણસ અરજી કરે એટલે ફીલ કર્યા વગર તેને આપવી.

તે નકલ જે માણસ માગે તે તુરંગમાં નહીં હોય અથવા કોઈ વિશેષ કારણથી તે નકલ મફત આપવી યોગ્ય નથી એવું કોર્ટની નજરમાં આવશે તો તેને તે નકલ કરવાનો ખર્ચ આપવો પડશે.

સરકાર વિરુદ્ધ સંગાપા સંકોપા

તા. ૨૧ મે સને ૧૮૭૩

કાન્ગ્રેસિયલ નહીં એવા યુન્હા વિશેની ફરિયાદી ઉપરથી વારંટ કાઢ્યા વગર પોલીસે ગેરકાયદેસર રીતે તોહામતવાળાને પકડ્યાના કારણથીજ માજીસ્ટ્રેટ તેને છોડી મુકે તો તે વ્યાજબી નથી. મુકદમાનો નિકાલ કરતી વખતે તે તોહામતવાળા વિરુદ્ધનો પુરાવો તે જે ત્યાં મુખી તેનાથી છોડી મુકવાનો હુકમ કરાય નહીં (કી. પ્રો. કો. કા. ૨૧૫)

કી. પ્રો. કો. કા. ૨૧૫ ફરિયાદ કરનારની અને ફરિયાદ કરનારની તરફના શહેદીની શહેદી, અને પોતાને જરૂર દેખાય તેવી તોહામતવાળાની જાણની લીધા પછી માજીસ્ટ્રેટની નજરમાં આવશે કે તોહામતવાળા સખસની ઉપર કોઈ યુન્હા સાબિત થયે નથી, તો માજીસ્ટ્રેટ તેને છોડી દેવો.

જુલાસો ૧ લો. યુન્હા કાયદાસર રીતે માંહોમાંહે માંડી વજાતો નહીં હોય અને યુન્હા સાબિત થાય તેવો બીજો

બરાબર પુરાવો દેખાય તો ફરિયાદ કરનાર ગેરહાજર છે તે વાત મુદ્દેગારને છોડી મુકવાનો પાત્ર સમજ છે એવું સમજવું નહીં.

ખુલાસો ૨ નો. છોડી મુકવાની વાત, મુદ્દો સાબિત નહીં થયાથી છોડી મુકવાની સમાન નથી; અને છોડી મુકવાના સમજાયથી તેજ મુદ્દો ખાખત પાછુ ફરીથી ફરિયાદનું કામ ચાલવાને હરકત છે એવું સમજવું નહીં.

ખુલાસો ૩ નો. ફરિયાદ કરનારની તરફના શહીદોનાં નામો લખી આપ્યાં હાય તેઓની શહીદી લીધા વગર છોડી મુકવાનો હુકમ થઈ શકશે નહીં.

સરકાર વિરુદ્ધ પીરખા જમા વિમરે

તા. ૨૧ મે સને ૧૮૭૩

અધિકારવાળા માજીસ્ટ્રેટે તંદામતવાળાને અયોગ્યરીતે મુદ્દામાંથી મુક્ત કરી દેવા તેવા કામમાં હાઇકોર્ટ પોતાનો ફરી તપાસનો અધિકાર ચલાવી હાય થાલશે નહીં અને નવા ચાર્જ ઉપરથી ફરી ઇનસાફ કરવા વિશે હુકમ કરશે નહીં (કી. પ્રો. કો. કા. ૨૯૭ તા. ૪૧.૦) એવા કામમાં કી. પ્રો. કો. કા. ૨૭૨ પ્રમાણે અપિલ કરવાનું રચાતીક સરકારે ફરમાવવું એ યોગ્ય ઇલાજ દેખાય છે.

કી. પ્રો. કો. કા. ૨૯૭ સરકાર વિરુદ્ધ નવરનમેગ ફાળિગનો ફેસલો પાને ૪૮ મે છે તે નિચે જુઓ.

કી. પ્રો. કો. કા. ૨૭૨ સરકાર વિરુદ્ધ રખમા અને બાંબાઓનો ફેસલો પાને ૯૧ મે છે તે નિચે જુઓ.

કી. પ્રો. કો. કા. ૪૧૦ ને સમ્પસની ઉપર એકવાર કોઈ મુદ્દો ખાખત ઇનસાફનું કામ ચાલીને તે મુદ્દો સાબિત થયો હોય અથવા તે છુટી ગયો હોય તે સમ્પસ તે મુદ્દો સાબિત થયાનો ઠરાવ અગર છુટી ગયાનો ઠરાવ અમલમાં હશે ત્યાં સુધી તેની તેજ વાત ઉપરથી તે અગાઉના અપરાધ ખાખત અથવા હુકમ લખેલા અ-

પરાધ બાબત ફરીથી ઇનસાફને લાયક થશે નહીં એટલે જે તોહામત તેની ઉપર અગાઉ મુક્ય હતું તેથી જુદુજ તોહામત બીજા કોઈ ગુન્હા બાબત ૪૫૫ મી કલમ મુજબ મુકી શકાતે અથવા જે ગુન્હા બાબત તેની ઉપર ૪૫૬ મી કલમ મુજબ ગુન્હા સાબિત થયાનો ઠરાવ ફરી શકાતે તે ગુન્હા બાબત તે ફરીથી ઇનસાફને લાયક થશે નહીં.

કોઈ સખસ ઉપર કોઈ ગુન્હા સાબિત થયો હશે અથવા તે છુટી ગયો હશે તે સખસનો અગાઉ ઇનસાફ થયો તે વખતે ૪૫૪ મી કલમના ૧ લા પારેગ્રાફ મુજબ તેની ઉપર જે ગુન્હા બાબત જુદુ તોહામત મુકી શકાતે તે ગુન્હા બાબત તેનો પછી ઇનસાફ કરવાનો અખિયાર છે.

કોઈ સખસના ઉપર હેઠળ લખેલા પ્રકારનો કોઈ ગુન્હા સાબિત થયાનો અથવા તે ગુન્હા તેણે કર્યો નથી એવો ઠરાવ થયો હશે તે ગુન્હાથી જુદોજ ગુન્હા, જે કોઈ કામનું પરિણામ થયું તે પરિણામ તથા તે કામ મળીને થયો હશે તે કામ બાબતનો ગુન્હા સાબિત થયાનો ઠરાવ થયો હશે અથવા ગુન્હા કર્યો નથી એવો ઠરાવ થયો હશે તે સખસના તે બીજા ગુન્હા બાબત પછી ઇનસાફ કરવાનો અખિયાર હેઠળ લખેલે પ્રસંગે છે એટલે તેણે ગુન્હા કર્યો નથી એવો ઠરાવ થયો તે વખતે અથવા તેના ઉપર ગુન્હા સાબિત થવાનો ઠરાવ જે વખતે થયો તે વખતે ઉપર લખેલું પરિણામ થયું નહતું અથવા થયું છે એવી કાઠિને બબર નહોતી એવે પ્રસંગે પછી ઇનસાફ કરવાનો અખિયાર છે.

કોઈ પણ વાતો બાબત કોઈ સખસે કોઈ ગુન્હા કર્યો નથી અથવા તે ગુન્હા તેની ઉપર સાબિત થયાનો ઠરાવ થયો હોય તે સખસ ઉપર તેવો ઠરાવ થયો હોય તોય પણ તેની તેજ વાત બાબત તેણે બીજો કોઈ ગુન્હા કર્યો હશે તે બીજા ગુન્હા બાબત પછી તેની ઉપર તોહામત

(૨૧૭)

મુકીને તેનો ઇનસાફ કરવાનો અધિકાર હેડલ લખેલ પ્રસંગે છે એટલે જે કોર્ટે તેનો પ્રથમ ઇનસાફ કર્યો તે કોર્ટને તેની ઉપર જે ગુનાનું તોહિમત મુખ્ય હતું તે ગુનાનો ઇનસાફ કરવાનો અધિકાર નહોતો એવું હશે તો અધિકાર છે.

સરકાર વિરુદ્ધ મથુર લાલદાસ વિગેરે

તા. ૫ જુન ૧૮૭૩

કી. પ્રો. કો. કા. ૨૭૮ પ્રમાણે અપીલ નાકબુલ કરતી વખતે સજા વધારવાનો શેશન જડજને અધિકાર નથી.

કી. પ્રો. કો. કા. ૨૭૮ અપીલ કરનાર સખસ અથવા તેનો કૌન્સેલ અથવા તેણે જેને અખત્યાર આપ્યો હોય તે મુજ્તિયાર હાજર થવા સાફ અપીલ કોર્ટે યોગ્ય મુદત ઠરાવવી, અને તે અપીલની અરજી તથા જે ફેસલા અથવા હુકમ ઉપર અપીલ કરી હોય તે ફેસલાની અથવા હુકમની નકલ વાંચી જોતાં, તથા અપીલ કરનાર અથવા તેનો કૌન્સેલ અથવા અખત્યાર પામેલો મુજ્તિયા હાજર હોય તો તેની વાત સાંભળ્યા પછી, અપીલ કોર્ટના વિચારમાં એમ આવે કે તે ફેસલાનાં ખરાપણાં વિશે તકરાર કરવાનું કાંઈ પાકુ કારણ નથી અથવા જે શિક્ષાના ઠરાવ કે હુકમ ઉપર અપીલ કરી છે તે ઠરાવ અથવા હુકમમાં હાથ ધાલવાનું કાંઈ પાકુ કારણ નથી, તો તે અપીલની અરજી નામંજૂર કરવાને તે અપીલ કોર્ટ મુજ્તિયાર છે. પણ નામંજૂર કરતી વખતે શિક્ષા વધારવી નહીં.

અપીલ નામંજૂર કરતા પહેલાં તે કોર્ટ નિમ્નલી કોર્ટનું કામ અથવા તેનો કાંઈ ભાગ મંગાવી તે વાંચી જોવાને મુજ્તિયાર છે, પણ તેમ કરવાની તેની ફરજ નથી.

સરકાર વિરુદ્ધ ગુમાન પરથામ

તા. ૧૨ જુન સન ૧૮૭૩

અમુક રોજે અમુક વેળાએ હાજર રહેવા વિશે કોર્ટે

શાક્ષીદારને આપેલો મોહોડાનો હુકમ એવા છે કે તે નહીં માનવો એ પીનલકોડની કા. ૧૭૪ પ્રમાણે શિક્ષા થવા જોગ છે.

પીનલકોડ કા. ૧૭૪ ને સરકારી નોકરને પોતાના સરકારી હોદાના જોરથી સમન, નોટીસ, હુકમ, અથવા જલદેખખર આવવાનો કાયદા મુજબ અજિયાર હોય, એવા કોઈ સરકારી નોકરે કરેલા સમન, નોટીસ, હુકમ, અથવા જલદેખખર મુજબ ફલાણે ડોકાણે તથા ફલાણી વખતે જાતે અથવા મુજિયારની મારફતે હાજર થવાની ને માણસની કાયદા મુજબ ફરજ હોય તે માણસ અગર દરિદ્રાથી તે ડોકાણે અથવા તે વખતે હાજર થવામાં કસુર કરે, અથવા ને ડોકાણે હાજર થવાની ફરજ હોય તે ડોકાણેથી જવાની કાયદેસર વખત થતા પહેલાં, ત્યાંથી જાય, તે માણસને એક મહિનાની મુદત સુધીની આશાન કેદની, અથવા પાંચસે રૂપિયા સુધીના દંડની અથવા એ બંનેની શિક્ષા કરવામાં આવશે, અથવા અગર તે સમન, નોટીસ, હુકમ, કે જલદેખખર જાતે અથવા મુખત્યારની મારફતે કોઈ ધનસાફની કોર્ટમાં હાજર થવા બાબતની હોય તો, તે માણસને છ મહિનાની મુદત સુધીની આશાન કેદની, અથવા એકહજાર રૂપિયા સુધીના દંડની અથવા એ બંનેની શિક્ષા કરવામાં આવશે.

સરકાર વિરૂદ્ધ રામા ઝીલુ

તા. ૧૯ જુન ૧૮૭૩

નાણું એ કોઈ જુગાર રમવાનું હથીયાર એટલે તે કામને સાર કલ્પનાથી અથવા યોજનાથી કરેલું સાધન નથી.

સરકાર વિરૂદ્ધ મુરાજી મોહન

તા. ૧૦ જુલાઈ ૧૮૭૩

એકાદ ગુન્હા વિશે ખખર આપવાની કાયદાથી જોને

ફરજ નથી એવા કોઈ સખસ કાંઈ ગુન્હો કરવામાં આવ્યા બાબત પોલીસને જોટી ખપ્પર આપે પણ ફલાણા સખસનું નુકશાન કરવું. અગર તેને દુઃખ આપવું એવા તેનો ધરાદો નહીં હશે તો એવી બાબતમાં પીનલકોડની કલમ ૧૭૭ અગર ૧૮૨ એમાંથી એક પણ કલમ મુજબ તેણે કાંઈ ગુન્હો કીધો નથી.

પી. કો. કા. ૧૮૨ શરકાર વિરુદ્ધ ગોપાળ ભીંકાજીનો ફેસલો પાને ૨૧૨ છે તે નિચે જુઓ.

પી. કો. કા. ૧૭૭ સરકારી હોદાના જોરથી કોઈ સરકારી નોકરને કાંઈ બાબત સબંધી કાંઈ ખપ્પર આપવાની કાયદા મુજબ ફરજ છતાં તે બાબત સબંધી જે ખપ્પર પોતે જોટીછે એમ જાણતો હોય, અથવા એમ માનવાનું પોતાને કારણ હોય, એવી કાંઈ ખપ્પર ખરી ખપ્પર દાખલ જે માણસ આપે તે માણસને છ મહીનાની મુદત સુધીની આસાન કેદની અથવા એકહજાર રૂપિયા સુધીના દંડની અથવા એ બંનેની, શિક્ષા કરવામાં આવશે, અથવા અગર જે ખપ્પર આપવાની તેની કાયદા મુજબ ફરજ હોય તે ખપ્પર કાંઈ ગુન્હો થવા બાબતની હોય, અથવા કાંઈ ગુન્હો થતો અટકાવવાના કારણસર, અથવા કાંઈ ગુન્હેગારને પકડવા માટે આપવી જોઈતી હોય તો તે માણસને બે વરસ સુધીની જેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની અથવા દંડની અથવા એ બંનેની શિક્ષા કરવામાં આવશે.

સરકાર વિરુદ્ધ સીધ્યા બીન સત્યા

તા. ૧૭ જુલાઈ ૧૮૭૩

પોતાના તાબામાંના એકાદ માણસોટે કી. પ્રો. કો. કા. ૨૧૫ મુજબ એકાદ તોહોમતવાળાને અપોગ્ય રીતે છોડી મુક્યોછે એમ જાણા માણસોટની નજરમાં આવે ત્યારે તેણે કા. ૨૫૬ મુજબ પ્રોસીડીંગ હાઈકોર્ટ તરફ ન

મોકલતાં કલમ ૧૪૨ મુજબ તે મુકદ્દમો (ધનસાફીને સાર) લઈ જરૂર હોય તો તે કલમ ૪૪ મુજબ ધનસાફી થવા સાર મોકલવો એજ યોગ્ય માર્ગ છે.

કી. પ્રો. કો. કા. ૨૧૫ સરકાર વિરુદ્ધ સંગાપાં સંકો-
પાનો ફેસલો પાને ૨૧૪ છે તે નિચે જુઓ.

કી. પ્રો. કો. કા. ૨૬૯ સરકાર વિરુદ્ધ જેઠા ભલાનો
ફેસલો પાને ૪૧ મે છે તે નિચે જુઓ.

કી. પ્રો. કો. કા. ૧૪૨ ડિસ્ટ્રિક્ટના માજીસ્ટ્રેટને અ-
થવા ડિસ્ટ્રિક્ટના ભાગના માજીસ્ટ્રેટને અથવા ફરિયાદ
લઈને સાંભળવાનો અધિકાર જે માજીસ્ટ્રેટને યોગ્ય રીતે
આપ્યો હોય તેને જે કામનો ધનસાફી કરવાનો અથવા
ધનસાફી થવા સાર કમિટ કરવાનો અધિકાર હોય તે
કામમાં તેને ફૂલાણા ગુન્હો થયો છે એવો શક હોય તે
ગુન્હા બાબત ફરિયાદ થયા વગર એકસી કરવાનો તેને
અખતાર છે. અને ફૂલાણા સખસે સદરહુ ગુન્હો કર્યા
છે, એવો પોતાને શક હોય તે સખસોને હાજર થવું પડે
તેમ કરવા સાર આ આકટમાં આગળ કહેલી રીતે
પ્રોસેસ કરવાનો અખતાર છે.

હિંદુસ્થાનના ફોજદારી કાયદાના ૧૯ મા અથવા ૨૦
મા અથવા ૨૧ મા બાબતમાં કહેલા પ્રકારનો ગુન્હો હોય
ત્યારે ફરિયાદ થયા વગર તે ગુન્હા બાબત એકસી કરે-
વાનો અખતાર, અથવા કોઈ ચાલુ કાયદા પ્રમાણે
મંજૂરી લીધા વગર તેવા ગુન્હાની ફરિયાદ લેવાનો અ-
થવા ફરિયાદ થયા વગર તેવા ગુન્હા બાબત એકસી
કરવાનો અખતાર આ કલમ ઉપરથી અથવા ઉપરની
છેલ્લી કલમ ઉપરથી માજીસ્ટ્રેટને છે એવું સમજવું નહીં.

કી. પ્રો. કો. કા. ૪૪. ડિસ્ટ્રિક્ટના માજીસ્ટ્રેટે અથવા
ડિસ્ટ્રિક્ટના ભાગના કોઈ માજીસ્ટ્રેટે જે ફોજદારી મુકદ્દમો
શક ઉપરથી લીધો હોય અથવા ફરિયાદ થયા ઉપરથી
અથવા પોલીસના રીપોર્ટ ઉપરથી પોતાની આગળ

આવ્યો હોય તેની ચોકશી અથવા ઇનસાફ પોતાના તા-
બામાંહેના હરકોઈ માજીસ્ટ્રેટને આ કામમાં આગળ
કહેલા ઠરાવ પ્રમાણે જેટલો અધિકાર આવ્યો હોય તેટલા
અધિકાર સુધી તેની પાસે કરાવવા સાર તેની પાસે
મોકલવાનો અખત્યાર ડિસ્ટ્રિક્ટના માજીસ્ટ્રેટને અથવા
ડિસ્ટ્રિક્ટના ભાગના માજીસ્ટ્રેટને છે.

એ પ્રમાણે મુકદ્દમો મોકલનારા માજીસ્ટ્રેટની પાસે તે
મુકદ્દમો ફરિયાદ થયા ઉપરથી આવ્યો હોય તો તે મોકલ્યા
પેહેલાં તે માજીસ્ટ્રેટ, ફરિયાદ કરનારની આ આકટમાં
કહ્યા પ્રમાણે જુગ્યાની લેવાને મુખત્યાર છે, પણ તે
પ્રમાણે જુગ્યાની નહીં લેતો જે માજીસ્ટ્રેટની પાસે તે મુ-
કદ્દમો મોકલવામાં આવે તેને ત્યાંજ તે ફરિયાદ થઈ
હોય તે પ્રમાણે તેણે તે ફરિયાદનું કામ ચલાવવું.

મુકદ્દમો મોકલવાનો હુકમ આલેલાં કામમાં દાખલ ક-
રવો; અને પોલીસ અમલદારના રીપોર્ટ ઉપરથી મુકદ્દમો
આવ્યો હોય તો તે હુકમ તે રિપોર્ટ ઉપર લખવો, અને
તોહામતવાળા માણસને અથવા સાહેબોને હાજર કરવા
ખાખત જે પ્રોસેસો કરવામાં આવશે તે સઘળા પ્રોસેસો-
માં જે માજીસ્ટ્રેટની પાસે તે મુકદ્દમો મોકલ્યો હોય તે
માજીસ્ટ્રેટને ત્યાં તેઓને હાજર થવાનું ફરમાવવું.

આ કલમના પેહેલા પેરેગ્રાફ પ્રમાણે (એટલે પેહેલા
ભાગ પ્રમાણે) મુકદ્દમો મોકલ્યો હોય તે મુકદ્દમો મોકલનારા
માજીસ્ટ્રેટની નજરમાં આવશે તો પાછો પોતાની ફૈલ ઉ-
પર લેવાનો તેને અખત્યાર છે; અને તે પ્રમાણે તે કરે
એટલે તેણે તે મુકદ્દમાનું કામ આગળ ચલાવવું. પણ
તેમ કર્યા પેહેલાં આગળ કામ ચલાવવું નહીં.

સરકાર વિરુદ્ધ રામા શોના વિગેરે.

તા. ૨૮ જુલાઈ ૧૮૭૩

જે મુકદ્દમામાં જે વીધીથી કોઈપણ પ્રકારે લગ્ન થતું
નથી તેની વીધી કરવામાં આવી ને જે મુકદ્દમામાં તેવી

વીધીથી લગ્નજ થાયછે એમ એક સખસ બીજને ફ-
સાવીને તેને વિશ્વાસ પાડે છે. અથવા જે મુકદમામાં
તે વીધીથી કંઈ બીજો દગલબાજીનો મતલબ પાર પા-
ડવાનો ઇલાજ હોયછે એવા મુકદમાઓને પીનલકોડની
કા. ૪૯૬ લાગેછે. આગળના લગ્નની વાતની બંને જ-
ણને માહિતીછે એવા મુકદમાને મજકુર કાયદાની કા. ૪૯૪
એ યોગ્યરીતે લાગેછે.

પી. કો. કા. ૪૯૪ જેનો વર અથવા જેની વહુ હયાત
હોય તે જો પરણે અને તે એવી રીતે કે તે વર અથવા
વહુની હયાતીમાં થયાના સખસથી તે લગ્ન થએલું રદ
ગણાય તો તેને સાત વરશની મુદત સુધીની જેમાંના ગમે
તે પ્રકારની કેદની શિક્ષા કરવામાં આવશે અને વળી તે
દંડને પણ લાયક થશે.

અપવાદ—જે સખસનો વર અથવા વહુ હયાત છે,
પણ જેનું તેની સાથે થએલું લગ્ન કોઈ મુખતીયાર કોરેટે
રદ કરાવ્યું છે; તેને આ કલમ લાગુ પડતી નથી; અને
જે સખસનું તે પાછળનું લગ્ન થતા પહેલાં સાત વરશની
મુદત સુધી નિરંતર તેનો વર અથવા વહુ બહાર રહ્યો
અથવા રહી હોય અને તે દરમિયાનમાં તે સખસને તે
વર અથવા વહુ હયાત છે એવી ખબર નહીં મળી હોય
અને તે સખસ પોતાના આગલા વર અથવા વહુની
હયાતીમાં લગ્ન કરે તેને પણ આ કલમ લાગુ પડતી
નથી, પરંતુ જે એ સખસ પ્રમાણે પાછળનું લગ્ન કરે
તેણે જેની સાથે તે લગ્ન કરે તેને તે લગ્ન થતાં પહેલાં
સર્વ બીના ખરેખરી પોતાના જણ્યામાં હોય તેટલી જ-
ણાવવી જોઈયે.

પી. કો. કા. ૪૯૬ જે માણસ બદલ્યાનતથી અથવા
દગલબાજીના ધરાદારથી પોતાનો લગ્નવીધી થવા દે એવું
જાણીને કે તેમ થવાથી કાયદા મુજબ માહાફ લગ્ન થવું
નથી તો તેને સાત વરશની મુદત સુધીની જેમાંના ગમેતે

પ્રકારની કેદની શિક્ષા કરવામાં આવશે અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

આનંદેશના માનુષ્યોના પત્ર નંબર ૩૧૯૭
તા. ૧૬ જુલાઈ ૧૮૭૩ થી એમ્બરમાં થયેલો ઠરાવ.
તા. ૨૮ જુલાઈ ૧૮૭૩

પોતાના સામે કુરિયાદ હોય ત્યારે કાગ્નીજેમલ નહીં એવા ગુન્હાઓની ચોકસી કરવા સારૂ થઈ કલાશ માનુષ્યો પોલીસને હુકમ કરી શકેછે. પણ તેમ નહીં હોયતો તે કરી શકતો નથી.

સરકાર વિરૂદ્ધ ફકીરાખીન ટીપાણુ

તા. ૧૧ સપ્ટેમ્બર ૧૮૭૩
મ્યુનીસીપાલિતી, કર એ ગુન્હેગારી દાખલની કલમ નં ૫ વસુલ કરાય તેમ વસુલ કરવા યોગ્યતાં તે નહીં આપ્યાથી કોઈ સમ્પત્તિ ગુન્હેગારીને પાત્ર નથી.

સરકાર વિરૂદ્ધ જોકીસન ગીરધર

તા. ૨ ઓક્ટોબર ૧૮૭૩
ફટકાની શિક્ષા કરવા વિશેના આક્ટની કલમ ૨, ૩, ૪ એ શરીર વચના ગુનેગારોને લાગેછે તેમજ કા. ૫ પણ લાગેછે. એ કલમની મતલબ કલમો ૩ તથા ૪ રદ કરવા વિશે નથી તોએ પણ તે કલમ યોગ્ય કામોમાં એ, નહીં તો તે કલમોની સાથે લાગુ પાડવા વિશેછે.

સને ૧૮૬૪ ના આક્ટ ૬ ની કલમ ૨—કોઈ માણસ હેઠળ લખેલાં ગુન્હામાંનો કોઈ ગુન્હો કર્યો તો તે તે ગુન્હા બાબત હીફ્ટુસથાનના ફોજદારી કાયદા પ્રમાણે જ શિક્ષાને લાયક હશે તે શિક્ષાને બદલે તેને ફટકાની શિક્ષા કરવાનો અધિકાર છે તે ગુન્હાની વિગત.

૧ સરરહુ કાયદાની કલમ ૩૭૯માં કહેલા પ્રકારનીચોરી.

- ૨ સદરહુ કાયદાની કા. ૩૮૦ માં કહેલા પ્રકારની ચોરી.
- ૩ સદરહુ કાયદાની કા. ૩૮૧ માં કહેલા પ્રકારની મેતાયે યા ચાકરે કરેલી ચોરી.
- ૪ સદરહુ કાયદાની કા. ૩૮૨ માં કહ્યા પ્રમાણે જીવ લેવાની અગર બીજી બધા કરવાની તૈયારી કરીને કરેલી ચોરી.
- ૫ સદરહુ કાયદાની ૩૮૮ કલમમાં કહ્યા પ્રમાણે બચ બતાવી જીલ્લે લેવું.
- ૬ સદરહુ કાયદાની કા. ૩૮૯ માં કહ્યા પ્રમાણે જામ-રાઈથી કડાવવાનો અપરાધ કરવા માટે કોઈ મા-ણસના ઉપર ગુન્હો કર્યાના આરોપનો બચ બતાવવો.
- ૭ સદરહુ કાયદાની કા. ૪૧૧ પ્રમાણે બદ્દયાનતથી ચોરીનો માલ લેવો.
- ૮ સદરહુ કાયદાની કા. ૪૧૨ પ્રમાણે ડાકાઈટી કરતાં ચોરીનો મળેલો માલ લેવો.
- ૯ આ કલમમાં જે ગુન્હો બદલ ફટકાની શિક્ષા કહી છે તેવો ગુન્હો કરવા માટે સદરહુ કાયદાની ૪૪૩ અને ૪૪૫ કલમમાં કહ્યા પ્રમાણે ગુમરાતે ઘરમાં પ્રવેશ કરવો અથવા ઘર ફોડવું.
- ૧૦ આ કલમમાં જે ગુન્હો બદલ ફટકાની શિક્ષા કહેલી છે તેવો ગુન્હો કરવા માટે સદરહુ કાયદાની ૪૮૪ અને ૪૮૫ મી કલમમાં કહ્યા પ્રમાણે ગુમરાતે રાતરે ગૃહપ્રવેશ કરવો અથવા ઘર ફોડવું.

એજ આકટની કલમ ૩ સદરહુ છેવટ કલમમાં કહેલા ગુન્હો પૈકી કોઈ પણ ગુન્હાની સાબીતી કોઈ પણ માણસ ઉપર અગાઉ થઈ છતાં તેના ઉપર તેવાજ ગુન્હાની ફરી સાબીતી થશે તે વખતે હિંદુસ્તાનના ફોજદારી કાયદા અનુસાર તે ગુન્હો બદલ તે જે બીજી શિક્ષાને પાત્ર હોય તે શિક્ષાને બદલે કીંવા તે શિક્ષા શિવાય વધારે તેને ફટકા મારવાની શિક્ષા કરવાનો અધિકાર છે.

એજ આકટની કા. ૪ નિચે લખેલા ગુના પૈકી કોઈ

૫૭ ગુનાની સાબિતી કોઈ માણસ ઉપર અગાઉ થઈ છતાં તેના ઉપર તેજ ગુનાની ફરી સાબિતી થશે તે વખતે હોંફુસ્થાનના ફાજદારી કાયદા અન્વયે તેજ બીજી શિક્ષાને પાત્ર હોય તે શિક્ષા શિવાય વધારે તેને ફટકા મારવાની શિક્ષા કરવાનો અધિકાર છે તે ગુનાની વિગત.

૧ હિંદુસ્તાનના ફાજદારી કાયદાની કલમ ૧૬૩ પ્રમાણેનો ગુનો (ખોટી શહેદી આપવાનો અગર ખોટો પુરાવો બતાવવાનો).

૨ એજ આક્ટની કલમ ૧૬૪ પ્રમાણે ખુનની શીક્ષા થઈ શકે એવો ગુનો સાબિત કરવા માટે ખોટી શક્ષી આપવી અગર ખોટો પુરાવો બતાવવો.

૩ એજ આક્ટની કા. ૧૬૫ પ્રમાણે સમુદ્રપારની શિક્ષા થઈ શકે એવો ગુનો સાબિત કરવા માટે ખોટી શહેદી આપવી અગર ખોટો પુરાવો બતાવવો.

૪ એજ આક્ટની કા. ૨૧૧ અને ૨૭૭ પ્રમાણે સૃષ્ટી ક્રમ વિરુદ્ધ મૈયુન કર્યાનો ખોટો આરોપ કોઈ માણસ પર મુકવો.

૫ એજ આક્ટની કા. ૩૫૪ પ્રમાણે સ્ત્રીની લાજ સેવાના ધરાદાયી તેના પર હુમલો કરવો અથવા શાપાઘ બળ વાપરવું.

૬ એજ આક્ટની કા. ૩૭૫ માં કહ્યા પ્રમાણે બળાત્કાર સંભોગ.

૭ એજ આક્ટની કા. ૩૭૭ પ્રમાણે સૃષ્ટીક્રમ વીરુદ્ધ મૈયુન.

૮ એજ આક્ટની કા. ૩૯૦ અને ૩૯૧ પ્રમાણે જામરાઈથી ચોરી અથવા ડાકાઘટી.

૯ એજ આક્ટની કા. ૩૯૩ પ્રમાણે જામરાઈથી ચોરી કરવાનો યત્ન કરવો.

૧૦ એજ આક્ટની કા. ૩૯૪ પ્રમાણે જામરાઈથી ચોરી કરવા બુદ્ધિપૂર્વક વ્યથા કરવી.

૧૧ એજ આક્ટની કા. ૪૧૩ પ્રમાણે ચોરીનો માત્ર

લેવાનો અગર તેવા માલનો વ્યાપાર કરવાનો વહીવટ રાખવો.

૧૨ એજ આકટની કા. ૪૬૩ પ્રમાણે બનાવટનો લેખ કરવો.

૧૩ એજ આકટની કા. ૪૬૬ પ્રમાણે બનાવટનો લેખ કરવો.

૧૪ એજ આકટની કા. ૪૬૭ પ્રમાણે બનાવટનો લેખ કરવો.

૧૫ એજ આકટની કા. ૪૬૮ પ્રમાણે ડગાઈ કરવા વાસ્તે બનાઉ લેખ કરવો.

૧૬ એજ આકટની કા. ૪૬૯ પ્રમાણે કોઈ માણુ-સની આપ્તની નુકસાની કરવા માટે બનાઉ લેખ કરવો.

૧૭ આ કલમમાં જે ગુના બદલ ફટકાની શિક્ષા કહીછે તેવા ગુના કરવા માટે સદરહુ કાયદાની ૪૪૩ અને ૪૪૫ મી કલમમાં કહ્યા પ્રમાણે ગુપ્ત રીતે ગૃહપ્રવેશ કરવો કીંવા ઘર ફોડવું.

૧૮ આ કલમમાં જે ગુના બદલ ફટકાની શિક્ષા કહીછે તેવા ગુના કરવા માટે સદરહુ કાયદાની ૪૪૪ અને ૪૪૬ કલમમાં કહ્યા પ્રમાણે ગુપ્ત રીતે રાતે ગૃહપ્રવેશ કરવો અથવા ઘર ફોડવું.

એજ આકટની કા. ૫ હીંદુસ્થાનના ફોજદારી કાયદામાં જે ગુના બદલ મોતની શિક્ષા ઠરાવી નથી તેવો ગુનો કોઈ સગીરવયના ગુનેગારે કર્યો છતાં તે સદરહુ કાયદા પ્રમાણે જે બીજી શિક્ષાને પાત્ર હોય તે શિક્ષાને બદલે તેને ફટકા મારવાની શિક્ષા કરવાનો અધિકારછે પછી તે તેનો પેહેલો ગુનો હોય કીંવા બીજી વખતનો હોય.

સરકાર વિરુદ્ધ ધીરતા બાબીન બીમાળ

તા. ૨ અક્ટોબર ૧૮૭૩

એક સખસના ઉપર ફોજદારી કામ ચલાવવાની મંજૂરીયાત આપવાનો ધરાદો શેશન કોર્ટના ઠરાવમાં બતાવેલો છતાં તે અમલમાં કોઈવાર પણ નહીં આવ્યો

(૨૨૭)

એવા ઠરાવના આધારથી ન્યાયના કામમાં જુડો સહિદી પુરવા બાબત તે સમ્પત્તિનો ઇનસાફ થયો તે યોગ્ય મંજૂરીયત વગર થયો માટે હાઇકોર્ટે ૨૯ કર્યો.

સરકાર વિરૂદ્ધ મગનીરામ વચરાજ

તા. ૧૫ ઓક્ટોબર ૧૯૭૩

આગળની કાયદેસર કામગીરી ઉપરથી જપતીમાં જે માલ તે કાયદેસર કામગીરી અન્વયે પકડીને લઈ જવો એ ગેરરીસ્તે પ્રકારનું કામ હોય તો એ પણ તેના ઉપરથી ચોરી થતી નથી.

સરકાર વિરૂદ્ધ ચીમયાબીન સીચયા

તા. ૨૭ નવેમ્બર ૧૯૭૩

નાનકાગનીજીમલ ગુન્હાવિશેની ફરિયાદની આખરી કાગનીજીમલ એવા ગુનાની સાબિતીના ઠરાવમાં થાય છે એવા કામમાં ફરિયાદી ઉપરના સ્ટાંપનો કર યોગ્ય રીતે પાડી અપાય.

સરકાર વિરૂદ્ધ ગોવીંદાબીન રામા નિગેર

તા. ૧૧ ડીસેમ્બર ૧૯૭૩

ચોરી કરવા સાથે રાત્રે ઘર ફોડવું તા. રહેવાના ઘરમાં ચોરી કરવી એ ગુન્હાઓ ફોજદારી કામ ચલાવવાની રીતના કાયદાની કા, ૪૫૪ પ્યારા ૩ મુજબ શિક્ષા કરવા સાથે એક ગુન્હા જેવા સમજવા એમ છે. માટે તે ગુનાઓની સાબિતીના ઠરાવ ઉપરથી એક ગુનાને સાથે બમણી કેદની શિક્ષા તથા બીજા ગુન્હાને સાથે ફટકા મારવાની શિક્ષા એમ કાયદેસર રીતે કરાય નહીં.

કા. ૪૫૪ રકમ ૩ કેટલાંએક કામો માંહેના એકજ કામથી અથવા એક કરતાં વધારે કામોથી ગુન્હો થતો હોય તે કેટલાંએક કામ મળીને, જે કોઈ ચાલુ કાયદામાં ગુ.

નાની બાળ્યા અથવા શિક્ષા ઠરાવી હોય તે કાયદા પ્રમાણે ગુનો થતો હોય તો જે માણસ તે કામો કરે તે માણસે જે ગુનો કર્યો હોય તે દરેક ગુના બાબત તેની ઉપર તોહોમત મુકવાનો અખત્યાર છે. પણ જે કોર્ટ તેનો ધનિસાફ કરશે તે કોર્ટને તે ગુનાઓમાંનાં ગમે તે એક ગુના બાબત અથવા તે બધા ગુના મળીને થયેલા ગુના બાબત જેટલી શિક્ષા કરવાનો અધિકાર હોય તે કરતાં સખત શિક્ષા તે બધા ગુના મળીને જે ગુનો થાય તે બાબત તેને કરવી નહીં.

સને ૧૮૭૪

ફોજદારી રેકૉર્ડ્સ નંબર ૧૭૯ સને ૧૮૭૪

તા. ૧૫ જાનવારી ૧૮૭૪

નાનકાગની ઝેમલ ગુના વિશેની ફરિયાદી ઉપરથી કાન્ગ્રેસી ગુનાની સાબિતી થઈ તેવા કામમાં એમ ઠરાવ્યું કે, કોર્ટફી આકટની કા. ૩૧ મુજબ પોતાની ફરિયાદ અરજી ઉપર વાપરેલા સ્ટાંપના પૈસા બેદી પાસેથી વસુલ કરી લેવાનો ફરિયાદીના હક છે (સ્ટાંપના પૈસા) વસુલ કરવા દેવા કે નહીં તેના નિશ્ચય કરવાનું પરિક્ષા સાધન ફરિયાદ અરજીનું સ્વરૂપ છે. અમે ગુનાની સાબિતી નથી.

સને ૧૮૭૭ ના ૭ મા આકટ (કોર્ટફી) મી કા. ૩૧

રકમ ૧ જે ગુનાને વારંતે પોલીસ અમલદારો વગર વારંતે પકડવાને મુખત્યાર છે તે ગુના સિવાય બીજા ગુનાની ફરિયાદીની અથવા તોહોમતમી અરજી કોઈ ફોજદારી કોર્ટને આપવામાં આવે તારે તોહોમતવાળા માણસને તે કોર્ટ ગુનેગાર ઠરાવે અને તે માણસને દંડ કરે તો તે દંડ ભરવાનો હુકમ કરવો અને સદરહુ પ્રકારની અરજી બાબત ફરિયાદ કરનારને ફી આપી હોય તો તે તેને પાછી આપવાનો કોર્ટે તે ગુનેગારને હુકમ કરવો.

(૨૨૯)

૨૬મ ૨ કલમ ૧૮ મીમાં કહેલે પ્રસંગે તોહોમતવાળાં માણસને કોર્ટ ગુલેગાર ઠરાવે અને તે માણસને દંડ કરે તો તે દંડ ભરવાનો હુકમ કરવો. અને ફરિયાદ કરનારે જાણની બાબત કાંઈ ફી આપી હોય તો તે ફી તેને પાછી આપવાનો પણ કોર્ટે તે ગુલેગારને હુકમ કરવો.

૨૬મ ૩ આ કલમની ૧ લી અથવા ૨ જી ૨૬મમાં કહેલા પ્રસંગોમાંના હરકોઈ પ્રસંગે પ્રોસેસ પોહોઆડવા બાબત ફરિયાદ કરનારે ફી આપી હોય ત્યારે તોહોમતવાળા માણસને કોર્ટ ગુલેગાર ઠરાવે અને તેને દંડ કરે તો તે દંડ ભરવાનો હુકમ કરવો અને સદરહુ પ્રકારની ફી ફરિયાદ કરનારને પાછી આપવાને પણ તે ગુલેગારને કોર્ટે હુકમ કરવો.

૨૬મ ૪ જે ફી પાછી આપવાનો આ આકટ પ્રમાણે હુકમ થાય તે સઘળી ફી કોર્ટે દંડ કીચી હોય તે પ્રમાણે વસુલ કરવાનો અધિકાર છે.

સરકાર વિરુદ્ધ બસાપા બીન નીગનગૌડ

તા. ૧૫ જાનેવારી ૧૮૭૪

તા. ૧૧ ફેબ્રુઆરી ૧૮૭૪

પેહેલા વર્ગથી ઉતરતા દરજ્જાના માણસોને સને ૧૮૬૦ ના આકટ ૩૧ મુજબના ગુલ્હાનો ધનસાફ કરવાનો અધિકાર નથી.

સરકાર વિરુદ્ધ ગોકળ ભગવાનદાસ

તા. ૨૨ જાનેવારી ૧૮૭૪

પિતલકોડની કા. ૧૯૪ મુજબ (કા. ૧૯૩ સાથે તેનો તફાવત જોતાં) કોઈ પણ માણસને ગુલેગાર ઠેરવવાને મુકદ્દમાની પ્રથમ ઓક્શની વખતે નહીં પણ આખરીની વખતે એટલે ધનસાફની વખતે તેણે ખોટી શાક્તી આપેલી યા ખોટો પુરાવો ઉભો કરેલો હોવો જોઈએ.

માજીએટ આગળ પ્રથમ ચોકશીની વખતે તોહોમ-
તદારે જાણાની આપી અને તેમાં એવી રીતે ખોટું
લખાવ્યું કે માજીએટની આગળ જે લોકો ગુન્હેગાર છે
તેઓને તેણે ખુન કરતાં દીઠા હતા એ કામમાં એવો
ઠરાવ થયો કે પીનલકોડની કા. ૧૯૪ લાગુ પડતી નથી
કેમકે એવા ખોટા પુરાવાનો સ્વભાવીક પરીણામ ધણામાં
ધણાં એટલોજ યાય કે ગુન્હેગાર લોકોને શેશનકોર્ટમાં કમીટ
કરવામાં આવે પણ તેથી (તેઓના ઉપર) સાબિતી કાંઈ
અવશ્ય કરીને થતી નથી અને તોહોમતદારના મનમાં
સ્વભાવીક એટલે સાધારણ પરીણામ હતો એવું અનુમાન
કરવું જોઈએ.

પીનલકોડ કા. ૧૯૪—જો કોઈ માણસ ખોટી સાહેદી
આપે અથવા ખોટો પુરાવો બનાવે એવા ધરાદાયી કે
તેમ કરવાથી કોઈ સખસની ઉપર આ કાયદા મુજબ
અથવા ઇંગ્લાંડેશના કાયદા મુજબ દેહાંત શિક્ષા જોગ
હોય એવો કોઈ ગુન્હો સાબિત થાય અથવા તેમ કર-
વાથી સાબિત થશે એવો સંભવ છે એમ જાણ્યા છતાં,
તો તે માણસને જીવતા સુધી સમુદ્રપારની અથવા દશ
વરસની મુદત સુધીની સખત કેદની શિક્ષા કરવામાં આવશે,
અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે અને અગર તે ખોટી
સાહેદીને લીધે કોઈ બે ગુન્હા સખસની ઉપર ગુન્હો સા-
બિત થઈને તેનો જીવ લેવામાં આવે તો તે ખોટી સાહેદી
આપનાર સખસને અગર તો મોતની અથવા ઉપર ખ્યાત
રેલી શિક્ષા કરવામાં આવશે.

એડા જજના માજીએટનો પત્ર નંબર ૯૪

તા. ૭ ફેબ્રુઆરી ૧૯૭૪ નો આવ્યાથી

એમ્પરમાં થયેલો ઠરાવ

તા. ૨૪ ફેબ્રુઆરી ૧૯૭૪

કી. પ્રો. કો. કા. ૩૨૭ માં ખતાવેલી ખાખત શીવાય

તોહોમતવાળાની ગેરહાજરીમાં લીધેલી ડાકતરી સાહેદની જગ્યાની ફાજલારી ઇનસાફના પુરાવામાં લઈ શકાતી નથી પણ શ્રેયનકોર્ટમાં કમિટ કરવાને પુરતો પ્રથમ દર્શની પુરાવો જ્યારે થયો હોય અને ડાકતરી અધીકારીની સાહેદી બ્રહ્મકર્ત્રીને ફક્ત શીરસ્તા મુજબજ લેવાની હોય અને સદર રટેશનથી માણુએટની કોર્ટ બણી દુર હોય ત્યાં સમન કરી તેને બોલાવવાથી બણી અડચણ પડે એવું હોય તો તે માણુએટની આગળ તેની જગ્યાની લેવાની કાંઈ જરૂર નથી પણ શ્રેયન કોર્ટમાં ડાકતરી અમલદાર હાજર રહે એવી જોડવણ કમીટીંગ માણુએટે કરવી.

બીજી સર્વ વખતે ડાકતરી અમલદારની સાહેદી માણુએટે પોતાની હજુર હમેશ અવશ્ય લેવી.

કી. પ્રો. કો. કા. ૩૨૭—તોહોમતવાળો સખસ નાચી ગયો હોય અને બરાબર રીતે તેની પાછળ જતાં પણ તે પકડાય નહીં તો જે ગુનાની ફરીબાદ થઈ હોય તે ગુના બાબત તે સખસનો ઇનસાફ કરવાનો અથવા તે સખસનો ઇનસાફ થવા સાર તેને કમિટ કરવાનો જે કોર્ટે અખતાર હોય તે કોર્ટ જે માણુસો ડેફીયતથી વાંકે હોય તે માણુસોએ જે મજદુર કલ્થો હોય તે મજદુર તે તોહોમતવાળો સખસ હાજર નહીં હોય ત્યારે દફતરમાં લખી લેવાને મુખત્યાર છે. અને તે સખસ પકડાયા પછી તે સાહેદો હાજર નહીં કરી શકાય તો તે ગુના બાબત તે સખસનો ઇનસાફ યામ ત્યારે તે જગ્યાનીએ પુરાવામાં આપવાનો અખત્યાર છે.

સરકાર વિરુદ્ધ બાપુજી બેચર.

તા. ૧૧ જુન ૧૮૭૪

માણુએટે કી.પ્રો. કો.કા. ૫૧૮ મુજબ વધી પડેલી વાડ કાપી બરાબર કરવાનો હુકમ કરેલો તે નહીં માનવા બાબત

પીનલકોડ કલમ ૧૮૮ મુજબ તોહોમતની સાબીતી થયલી તે કામમાં ઠરાવ્યું કે તુરતા તુરત ઈલાજ કરવાની કંઈ જરૂર નહોતી એવું મુકદ્દમાની હકીકત ઉપરથી માલુમ પડ્યું માટે જે હુકમ માનવામાં નથી આવ્યો તે હુકમ કરવાનો માજીસ્ટ્રેટને અપ્પત્તાર નહોતો કેમકે કા. ૫૧૮ ના પેલેલા ખુલાશામાં એવી બાબતને સારૂ બીજી અને થોડો સંક્ષેપ રસ્તો બતાવેલો છે.

માજીસ્ટ્રેટને એવી પણ ખબર આપવી કે એવા મુકદ્દમાને સન ૧૮૬૭ ના મુબાર્ક આક્ટ ૭ ની કા. ૩૩ વધારે લાગુ પડે છે.

કી. પ્રો. કો. કા. ૫૧૮ } સરકાર વિરુદ્ધ રાજાજીડ દયા-
પી. કો. કા. ૧૮૮ } જનો ફેસલો પાને ૬૬ મે છે
તે નિચે જુઓ.

મુબાર્કના ૧૮૬૭ ના ૭ મા આક્ટની કા. ૩૩ કોઈ માલુમ માજીસ્ટ્રેટની અથવા મ્યુનીસીપાલ કમિશનની પરવાનગી વગર કોઈ રાહદારીની જગાએ માંડવો અથવા છાપર અથવા તખ્તો અથવા તેવું બીજું કંઈ બાંધવું અથવા પથરા અથવા ઘર બાંધવાનું સામાન મુકથે અથવા પાસે રહેનારાઓને આવનાર જનાર લોકને કંટાળો આવે તેવી રીતે શેહેરની અથવા ગામની હદમાંની અથવા જગા મહિની ટાંકીઓમાં અથવા ઉકરડામાં અથવા તે બીજા કથાનાં ગોળે પદાર્થ પાકા કારણ વગર જાણી જોઈને એકઠો થવા દેશે; અથવા કોઈ ઘરમાંથી અથવા કારખાનામાંથી અથવા તખ્તોમાંથી અથવા સંડાસમાંથી અથવા તેવાં બીજાં કથામાંથી રાહદારીની જગાએ ગોળે પદાર્થ પાકાં કારણ વગર જાણી જોઈને વેહેવા દેશે; અથવા જે તળાવ અથવા હૌદ પાણી પીવા સારૂ નિમ્મા હોય તેમાં એમાસામાં જે વેહેવાને રસ્તે પાણી આવતું હોય તે વેહેવામાં મુએલું જનવર અથવા કચરો અથવા ગોજવાડ નાખશે, અથવા જે બીજી જગાએ સદરહુ પ્રકારનો કચરો પુજી નાખ્યાથી લોકોને ઉપદ્રવ

થાય તે જગોએ નાંખશે, અથવા ડરેલી કાનુનો અથવા માજીએટનો હુકમ નહીં માનીને ધાસ અથવા બીજી જવાબાગ્રાહી (એટલે તાબડતોબ સળગી ઉઠે તેવો) પદાર્થ રહેવાના ધરથી અથવા પડશાળથી અથવા બીજી ઇમારતથી ૫૦ વારની અંદર સીંચી મુકશે અથવા ભરી મુકશે, અથવા તે પ્રમાણે સીંચી કે ભરી મુક્યો હોય તે કાહાડીને લેઈ જવાને ચુકશે, અથવા કસબાની અથવા ગામની અથવા રહેવાની જગા માંહેની અથવા તેની પાસેની જમીન ઉપરની અથવા સાર્વજનિક રસ્તા માંહેની અથવા રાહાદારીનાં ઠેકાણાં માંહેની અથવા તેની પાસેની જમીન ઉપરની વાડ અથવા વધી ગયેલા કંટાળા અથવા ગ્રાડી ધણીજ વધવા દેવાથી લોકોને ઉપદ્રવ થવા જેવું હોય તે વાડ ઝારવાનો અથવા તે કંટાળા અથવા ગ્રાડી ઝારી નાખવાનો અથવા કાહાડી નાખવાનો માજીએટનો હુકમ કર્યો હોય તે નહીં માનશે તો તે વાત માજીએટની આગળ સાબિત થયા પછી તે માણસ સદરહુ પ્રકારનાં દરેક ગુના બાબત પચાસ રૂપિયા સુધી દંડને લાયક થશે અથવા દંડ નહીં આપશે તો ધણામાં ધણા આઠ દાહાડા લગી કેદની સજાને લાયક થશે. પણ એવું છે કે ૩ ફૂટ ઊંચી અને ૩ ફૂટ પોહાળી કર્તી આછી ઉચાઈની અને પહોળાઈની વાડ ઝારવાનું કોઈ માણસને ફરમાવવું નહીં.

સુરતના શેશન જડજના પત્ર નંબર ૧૧૨૦ થી

એપ્રિલમાં થયેલો ઠરાવ

તા. ૧૮ જુન ૧૮૭૪

કી. પ્રો. કો. કા. ૨૭૫ માં એવું ફરમાવ્યું છે કે અપીલની દરેક અરજીની સાથે જે ફેસલા યા હુકમ ઉપર અપીલ કરવી હોય તે ફેસલાની યા હુકમની નકલ આપવી જોઈએ એ પ્રમાણેની માગણી પુરી પાડવા સારૂ કેદીની પોતાની સ્વભાષાની નકલ આપવામાં આવે તો

બસ છે. કેમકે કાયદાની કા. ૪૬૪ મુજબ તોહામતવા-
ળાને યા ફેસલો યા હુકમ જેને લાગુ પાડ્યો હોય તેને
જે નકલ હવે આપવામાં આવે છે તે એવીજ હોય છે.

ફોર્ટની બાધામાં ફેસલાની નકલ જે સમ્પસને જોઈતી
હશે તો તેણે કા. ૨૭૬ પ્રમાણે કામના કાગળો તરીકે
તેની નકલ માગવી.

કી. પ્રો. કી. ૨૭૫ અપીલની હરેક અરજીની સાથે,
જે ફેસલા અથવા હુકમ ઉપર અપીલ કરવી હોય તે
ફેસલાની અથવા હુકમની નકલ આપવી જોઈએ.

કી. પ્રો. કો. કા. ૪૬૪. સરકાર વિરુદ્ધ ઉત્તમચંદ ક-
પુરચંદ વિગેરેનો ફેસલો પાને ૯૩ મે છે તે નીચે જુઓ.

કી. પ્રો. કા. ૨૭૬ નાશીકના. રત્નાગીરીના માજીસ્ટ્રેટ
ના રેફરેન્સથી થયેલો ઠરાવ પાને ૨૧૩ મે છે તે નીચે જુઓ.

સરકાર વિરુદ્ધ મહમદખેગ વિગેરે.

તા. ૨૮ જુલાઈ ૧૮૭૪

સને ૧૮૫૪ ના આક્ટ ૧૮ ની કા. ૩૦ અને કી.
પ્રો. કો. કા. ૨ થી માલુમ પડે છે કે રેલવે આક્ટ મુજબ
ગુન્હાઓને સાડ જેમાં વીસ રૂા. કરતાં જરૂરી રકમના
દંડની સજા થઈ શકે છે તેવા ગુન્હાનો ઈનસાફ પેહેલા
વર્ગના માજીસ્ટ્રેટથી હલકા દરજ્જાના માજીસ્ટ્રેટથી થઈ
શકતો નથી.

૧૮૫૪ ના આક્ટ ૧૮ ની કા. ૩૦ આ આક્ટમાં
જે ગુન્હા વિશે એકલા દંડની શિક્ષા ઠરાવી છે તે માલિનો
કોઈ ગુ. હો કોઈ માણસ પુરોપિયન, અથવા ખ્રિષ્ટિય
રૈયત હોય, અથવા ન હોય તો તે કરે તો તેને એવા
ગુન્હા બાબત શિક્ષા કરવાનો અખતાર ઈલાકાના મુખ્ય
મેજિસ્ટ્રેટના અટકે કલકતા, મદ્રાસ, અને મુંબઈ અહીંયાં-
ના જમીનદાર આફીસીસને અથવા માજીસ્ટ્રેટને, અથવા
જોઈટ માજીસ્ટ્રેટને, અથવા માજીસ્ટ્રેટનો અધિકાર ચ-
લાવવાનો જે માણસને કાયદા ઉપરથી અખતાર હોય

તેને છે; તે ગુલ્હો સદરહુ પ્રકારના અમલદારની હદમાં કર્યો હોમ કે નહોય તોપણ તેઓને સદરહુ અધિકાર છે; અને આ કલમમાં જે માણસને જમ્દીથ આફમીપીસે શિક્ષા કરવી એવું કહ્યું છે, તેની ઉપર સંક્ષેપરોતે ગુલ્હો સાબિત થાય એટલે તે શિક્ષાને પાત્ર થશે.

પુનાના માજીસ્ટ્રેટના પત્ર નંબર ૧૪૩૧થી

ચેમરમાં થયેલો ઠરાવ.

તા. ૧૮ અગષ્ટ ૧૮૭૪

પીનલકોડની કા. ૪૬૬ પ્રમાણેના ગુલ્હાની ફરિયાદ જ્વેવી કે પબ્લીક સરવંટના તાબાનું રજીસ્ટર ખોટું બનાવી તે ખોટો બનાવેલો દસ્તાવેજ પુરાવામાં આપ્યો એ બાબતની ફરીયાદી જે કોર્ટમાં તે પુરાવામાં આપ્યો તે કોર્ટની પરવાનગી અથવા તે કોર્ટ જે કોઈ બીજી કોર્ટને તાબે હોય તો તે બીજી કોર્ટની પરવાનગી વગર સાંભળી શકાતી નથી કેમકે પીનલકોડ કા. ૪૬૩ માં ગુલ્હાઓનું જે વધારે વીસ્તીર્ણ બ્યાન કરેલું છે તેમાં એ ગુલ્હો આવેછે અને તે કલમને ફોજદારી કામ ચલાવવાની રીતના કાયદાની કા. ૪૬૯ લાગુ પડેછે.

પી. કો. કા. ૪૬૬ કોઈ ઇનસાફની કોરેટનું દફતર, અથવા જનમ વગેરે બાબતનો સરકારી નોકર રાખતો હોય તેવું રજીસ્ટર ખોટું બનાવવું.

પી. કો. કા. ૪૬૩ જે કોઈ માણસ કોઈ લેખ અથવા લેખનો કંઈ ભાગ ખોટો બનાવે, એવા ઇરાદાથી કે, લોકને અથવા કોઈ સખસને કોઈ હાની કે નુકશાન કરવું, અથવા કોઈ દાવાને કે હકને મજબુતી આપવી; અથવા કોઈ સખસ પાસે કોઈ મિલકત છોડાવવી, અથવા તેની પાસે કોઈ સાફ કે અર્થાત સમજાય એવો કરાર કરાવવો અથવા એવા ઇરાદાથી કે દગો કરવો, અથવા દગો કર-

વામાં આવે તો તે માણસે ખોટો લેખ બનાવાનો ગુન્હો કર્યો એમ સમજવું.

કી. પ્રો. કો. કા. ૪૬૯ પી. કો. કા. ૪૬૩, ૪૭૧, ૪૭૫ અને ૪૭૬ મીમાં બ્યાન કરેલા લેખો સંબંધી કોઈ ગુન્હાની ફરિયાદ, જો તે લેખો કોઈ દિવાની અથવા ફોજદારી કોર્ટ માં હિના કોઈ કામ મધ્યે પુરાવામાં આપવામાં આવ્યા હોય તો, તે કામ મધ્યેના કોઈ પક્ષકારની ઉપર કોઈ પણ ફોજદારી કોર્ટ મધ્યે સાંભળવી નહીં, પણ જો કોર્ટમાં તે લેખ પુરાવામાં આપ્યો હોય તે કોર્ટની મંજૂરીયત હોય અથવા તે કોર્ટ જોને તાબે હોય એવી કોઈ બીજી કોર્ટની મંજૂરીયત હોય, તો તે ફરિયાદ સાંભળવી

સરકાર વિરૂદ્ધ જેકીશન નરસી

તા. ૨૦ અગષ્ટ ૧૮૭૪

ફરિયાદ કાડી નાખવામાં આવે ત્યારે નુકશાનીનો બદલો અપાવવા બાબત કી. પ્રો. કો. કા. ૨૦૯ માં જે નિયમો બતાવ્યા છે તે ધનસાફની રીઝયે છોડી મુકવાના ઠરાવોને લાગુ પડતા નથી.

કી. પ્રો. કો. કા. ૨૦૯ જે કામમાં માજીસ્ટ્રેટ ફરિયાદીને નજીવી તથા તરફી આપવાસાથે છે એમ મહાનિ કાહાડી નાખે તે કામમાં પોતાની ખૂશીમાં આવે તો પચાસ રૂપીયા સુધી જેટલી રકમ પોતાને બાજબી તથા લાયક જણાય તેટલી રકમ તે તોહામતવાળા સખસને નુકશાનીના બદલામાં ફરિયાદી કરનારે આપવી, એ પ્રમાણે તે ફરિયાદ કાહાડી નાખવાના હુકમમાં ફરમાવવાને તે માજીસ્ટ્રેટ મુખત્યાર છે.

એવા કામમાં એક કરતાં વધારે માણસો ઉપર તોહામત મુકીને ફરિયાદ કરી હોય તો તે તોહામતવાળાઓમાંથી દરેક જણને નુકસાનીના બદલામાં પચાસ રૂપીયા

સુધી આપવાનો તેજ પ્રમાણે ઠરાવ કરવાને માજીસ્ટ્રેટ મુખત્યાર છે.

એ પ્રમાણે જે રકમ આપવાનો હુકમ કરવામાં આવે તે રકમ ડિસ્ટ્રિક્ટના માજીસ્ટ્રેટની હકુમતમાં તે ફરિયાદ કરનારની જે કાંઈ જંગમ મિલકત જડે તે જપત કરી તથા વેચીને વસુલ થઈ શકશે; અને ડિસ્ટ્રિક્ટના માજીસ્ટ્રેટની હકુમત બાહાર ફરિયાદ કરનારની જંગમ મિલકત જે ડિસ્ટ્રિક્ટમાં હશે તે ડિસ્ટ્રિક્ટનો માજીસ્ટ્રેટ તે હકુમતની પાછળ સહી કરશે એટલે તે હકુમ ઉપરથી તે મિલકત જપત કરીને વેચવાનો અધિકાર મળશે; અને તે ઠરાવેલી રકમ તેવી જપતી કરતાં પણ વસુલ નહીં થાય તો ફરિયાદ કરનારને ઘણામાં ઘણી ત્રીસ દિવસની મુદત સુધી દિવાની જેલમાં (એટલે તુરંગમાં) કેદ રાખવો, પણ અગર તે સખસ તે મુદત પહેલાં તે બદલાની રકમ બરે, તો તેને છોડી દેવો.

થાણાનાં શેશનજડના પત્ર નંબર ૪૪૧૪

થી એમ્બરમાં થયેલો ઠરાવ

તા. ૧૮ નવેમ્બર ૧૮૭૪

કી. પ્રો. કો. કા. ૪૯ થી અગર જે જીલ્લા માજીસ્ટ્રેટને પોતાના જીલ્લાના અમુક બાગનું કામ અમુક સમયારડીનું માજીસ્ટ્રેટને સોંપવાનો અધિકાર મળેલો છે અને તે અધિકાર નકારનો તેમજ હકારનો એટલે કામ સોંપવાનો તેમજ કામથી અટકાવ કરવાનો છે તો પણ કા. ૧૪૧ નોવાથી માલમ પડે છે કે જે સખસોને ઇન્ટ થઈ હોય છે તેઓએ યા પોલીસ અમલદારે કરેલી ફરીયાદીને તે અધિકાર લાગુ પાડવાનો ઇરાદો દેખાય છે અને કોઈ પણ કોર્ટને તેના તોરફારમાં થયેલા ગુન્હાથી ઉત્પન્ન થતો ફોજદારી મુકદ્દમો કા. ૪૭૧ પ્રમાણે હરકોઈ માજીસ્ટ્રેટ જેને ઇનસાફ કરવાનો અથવા ઇનસાફસાફ કમીટ કરવાનો અધિકાર હોય તેની પાસે મોકલી દેવાનો વધારે ખાસ

અખત્યાર આપેલો છે તે અખત્યાર એ અધિકારથી અંધ કરવાનો અથવા ઓછો કરવાનો હરોદો નથી એવો મુકદ્દમો જે માજીસ્ટ્રેટની પાસે મોકલવામાં આવે તે માજીસ્ટ્રેટને મુકદ્દમો બીજા માજીસ્ટ્રેટની તરફ મોકલવાને અખત્યાર હોય તો તે ચલાવે પણ તેવો અખત્યાર તેને નહીં હોય તો ઉપર બતાવેલી કલમમાં લખ્યા પ્રમાણે તેણે કાયદા પ્રમાણે તે ઉપરથી તપાસ કરવી એટલે કોર્ટથી જે ચોકસી કરવાનું ફરમાવ્યું હોય તે ચોકસી તેણે કરવી.

કી. પ્રો. કો. કા. ૪૯ ફલાણી ફલાણી હદમાં જે ફરીયાદી બેગ તે ફરીયાદી સાંભળવાનો અધિકાર પોતાના તાબા માં હોના હરકોઈ માજીસ્ટ્રેટને સ્થાનિક સરકારના સામાન્ય કે વિશિષ્ટ હુકમ પ્રમાણે આપવાનો અખત્યાર અને તે હુકમ વખતે વખતે બદલવાનો અખત્યાર ડિસ્પિકટના માજીસ્ટ્રેટને છે પણ એવું ઠરાવ્યું છે કે જે ગુનાનો ઇનસાફ કરવાનો અથવા જે ગુનાનો ઇનસાફ થવા સાર કમિટ કરવાનો અધિકાર સદરહુ માજીસ્ટ્રેટને નહીં હોય તે ગુનાહની ફરિયાદ સાંભળવાનો અધિકાર તેને આપવો નહીં.

કી. પ્રો. કો. કા. ૧૪૧—ડિસ્પિકટના માજીસ્ટ્રેટને અથવા ડિસ્પિકટના બાગના માજીસ્ટ્રેટને અથવા ફરિયાદ લઈને સાંભળવાનો અધિકાર જે માજીસ્ટ્રેટને યોગ્ય રીતે આપ્યો હોય તેને જે કામનો ઇનસાફ કરવાનો અથવા ઇનસાફ થવા સાર કમિટ કરવાનો અધિકાર હોય તે કામમાં તેને ગુનાની ફરિયાદ લઈને સાંભળવાનો અખત્યાર છે. પછી તે ફરિયાદ કરનારે ખાસોખાસ કરી હોય કે પોલિસ અમલદારના રિપોર્ટ ઉપરથી આવી હોય તે વાતની ચિંતા નથી; અને તેવા ગુનાનું તોહોમત જે સખસની ઉપર આવ્યું હોય તેને હાજર થવું પડે તેમ કરવા સાર આ આક્ટમાં આગળ કહેલી રીતે પ્રોસેસ કરવાનો અખત્યાર છે.

મુકદ્દમો મોકલવાનો જે માજીસ્ટ્રેટને યોગ્ય રીતે અધિકાર મળ્યો હોય તેણે કોઈ મુકદ્દમો યોગ્ય રીતે જે માજીસ્ટ્રેટની પાસે મોકલ્યો હોય તે માજીસ્ટ્રેટને તે મુકદ્દમાનો નિકાલ કરવાનો અખત્યાર છે.

જે વાત બની હોય તેની, ફરિયાદ હોય અથવા તેનો રિપોર્ટ હોય તે વાત જે ગુનાહને લાગુ હોય તે ગુનાહની ઓકશી અથવા ઇનસાફ કરવાનો અખત્યાર, અને ગુનોહ બહાર થયો તે ગુનોહ ફલાણા સખસે કયોંછે એવું ફરિયાદ અથવા રિપોર્ટ થયો તે વખતે અથવા ત્યાર પછી ગમે તે વખતે દેખાય તે સખસનો ઇનસાફ કરવાનો અથવા તેનો ઇનસાફ થવા સાર તેને કમિટ કરવાનો અખત્યાર ફરિયાદ યા પોલીસનો રીપોર્ટ આવ્યા ઉપરથી અધિકારવાળા માજીસ્ટ્રેટને મળોંછે એવું સમજવું.

કી. પ્રો. કો. કા. ૪૭૨ જ્યારે કોઈ દીવાની કે ફોજદારી કોર્ટનો અભિપ્રાય એવો હોય કે ઉપલી ૪૬૭ મી, ૪૬૮, અને ૪૬૯મી કલમમાં બખેલા કોઈ તોહોમતની તપાસ કરવા સાર પાકો સખબછે. ત્યારે તે કોર્ટે જરૂર હોય તેવી પ્રથમ ઓકસી કરીને તે મુકદ્દમાનો ઇનસાફ થવા સાર પોતે તે મુકદ્દમો મોકલી દેવો, અથવા જે ગુનાહનું તોહોમત મુજબ હોય તે ગુનાહને માટે તે તોહોમતવાળા સખસનો ઇનસાફ કરવાનો અથવા ઇનસાફ થવા સાર તે સખસને કમિટ કરવાનો અખીયાર હોય એવા કોઈ માજીસ્ટ્રેટ પાસે તપાસ થવા સાર તે મુકદ્દમો મોકલી દેવાને તે કોર્ટ મુખતીયાર છે.

સદરહુ માજીસ્ટ્રેટે તે પ્રમાણે મુકદ્દમો આવ્યાથી કાયદા પ્રમાણે કામ ચલાવવું; અને તે સખસને પહેરામાં મોકલવાને, અથવા તે માજીસ્ટ્રેટ પાસે તેણે હાજર થવા આખત તેની પાસેથી પાકો જામીન લેવાને, તથા તે તપાસ તથા ઇનસાફની વખતે હાજર થઈને સહિદી આપવા સાર કોઈ પણ સખસને બખતથી બાંધી લેવાને, તે કોર્ટ મુખત્યાર છે.

જે માળુસ્ટ પાસે તે મુકદ્દમો આવ્યો હશે તેને તે મુકદ્દમો બીજાને સોંપવાનો અધિકાર હોય તો તે ચોકસી પોતે પુરી કરવાને બદલે તે કામની ચોકસી કરવાનો જે બીજા માળુસ્ટને અધિકાર હોય તેની પાસે મોકલવાને મુખત્યાર છે.

સને ૧૮૭૫

સરકાર વિરુદ્ધ લક્ષ્મણ કલ્યાણ

તા. ૧૧ જાન્યુઆરી ૧૮૭૫

અ એ બ ને પોતાને ઘેર બોલાવ્યો એટલા સાફ કે ઈનસાફી કામમાં શહેદી આપવા તે તૈયાર રહે. અ એ પોતાના ઘરમાં બને રોકી રાખવાને કોઈ પ્રકારની ધમકી યા શરીર શપ્તની વાપરી નહોતી પણ અને માફ લગાડવાને ધણુકરીને બને પસંદ નહીં યા તેને ડર લાગ્યો તેથી તે ત્યાં રહ્યો.

તેમાં ઠરાવ્યું કે અની ચાલથી કોઈ ગુનોહ થયો નથી અને ગેરબાજબી અટકાવ કરવાના સાબિતી ફેરવવામાં આવી.

રતનાગીરીના જીલ્લા માળુસ્ટનો પત્ર નંબર ૩૬૮૮

ના પત્રપરથી થયેલો ચેમ્બરમાંનો ઠરાવ.

તા. ૧૬ જાન્યુઆરી ૧૮૭૫

કી. પ્રો. કો. કા. ૧૪૭ પ્રમાણે કોઈ માળુસ્ટ કોઈ ફરિયાદીન્યારે કાડી નાખેછે ત્યારે તે બાબત કા. ૨૬૮ પ્રમાણે જરૂરી તપાસ કરવાનો હુકમ કરવાને તથા કલમ ૪૭ પ્રમાણે તે ફરિયાદ તેજ માળુસ્ટને યા પોતાના તાબાના બીજા કોઈ માળુસ્ટને સોંપવાને જીલ્લા માળુસ્ટ મુખત્યાર છે.

કી. પ્રો. કો. કા. ૪૭ પોત પોતાના તાબા માહેના કોઈ પણ માળુસ્ટને ત્યાંથી કોઈપણ ફોજદારી મુકદ્દમો લઈ લેને તે મુકદ્દમાની ચોકસી અથવા ઈનસાફ પોતેજ

કરવાને, અથવા તેની ચોકસી અથવા ધનસાફ કરવાનો અધિકાર હોય તેવા પોતાના તાબામાં હોના બીજા મા-જીએટને તેની ચોકસી અથવા ધનસાફ કરવાનું કામ સોંપવાને ડિસ્ચિક્ટના માજીએટો અથવા ડિસ્ચિક્ટના બાગોના માજીએટો મુખતીયાર છે.

બીજા અને ત્રીજા વર્ગના માજીએટોએ ગુપ્ત સાબિત થયાના કરાવ કર્યા હોય તે ઉપરની અપીલની તજવીજ કરીને નિકાલ કરવાનો અધિકાર તાબામાં હોના જે મા-જીએટને આપ્યો હોય તે તાબામાં હોના માજીએટને તાં-થો કાંઈપણ ફેજદારી અપીલ લઈ લેવાને અને પોતાના તાબામાં હોના જે માજીએટને અધિકાર હોય તે માજી-એટની પાસે ફેજદારી અપીલો મોકલવાને ડિસ્ચિક્ટોના માજીએટો મુખતીયાર છે.

કી. પ્રો. કો. કા. ૧૪૭ જે માજીએટની આગળ સ-દરહુ પ્રકારની ફરિયાદી બરાબર રીતે કરી હોય તે મા-જીએટ ફરિયાદ કરનારની જગ્યાની લે ત્યાર પછી આગળ કામ ચલાવવાનો પાકો સમય નથી એવું તેની નજરમાં આવશે, તો તે ફરિયાદ કાઢાડી નાખવાને મુખતીયાર છે.

ફરિયાદ કાઢાડી નાખી હોય તેથી આગળ કામ ચલાવવાની મને થાય છે એવું સમજવું નહીં.

કામ ચલાવવાનો પાકો સમય છે એવું માજીએટની નજરમાં આવે તો તેણે તોટિમતવાળા સમને પોતાની આગળ અથવા જેને અધિકાર હોય એવા કોઈ બીજા માજીએટની આગળ હાજર કરવા સારું અગર તે મુક-દમો સમનનો મુકદમો છે એવું નજરમાં આવે તો તેને સમન કરવો, અથવા તે મુકદમો વારંટનો મુકદમો છે, એવું નજરમાં આવે તો વારંટ કરવું.

કી. પ્રો. કો. કા. ૨૬૮ એકસો સુડતાળીસમી કલમ પ્રમાણે કાંઈ ફરિયાદ કાઢાડી નાખી હોય તે ફરિયાદની વધારે ચોકસી કરવી તે ડિસ્ચિક્ટના માજીએટ પોતેજ

(૨૪૨)

કરવા બાબત અથવા તેના તાબામાંના માણસોની પાસે
કરાવવા બાબત હુકમ કરવાનો અધિકાર હાઈકોર્ટને
અથવા શેશન કોર્ટને છે.

અથવા કોઈ પણ તાબામાંના માણસોને હુકમ
કરવાનો અધિકાર ડિસ્ટ્રિક્ટના માણસોને છે.

સરકાર વિરુદ્ધ ગુલાલ કરીમ

તા. ૨૮ જાન્યુઆરી ૧૮૭૫

મુદત થઈ ગયા પછી અપીલ આપવામાં આવી હોય
અને તેમાં અપીલ દાખલ કરતાં શા માટે ટીક થઈ તે
બાબત ખતાવેલું કારણ પૂરતું ન હોય તો તે અપીલ અ-
પેલેટની તકરાર સાંભળ્યા શિવાય મુદત બાહાર ગણી
નામેંજુર કરાય. કી. પ્રો. કો. કા. ૨૭૮ એવા કામને
લાગુ પડતી નથી.

કી. પ્રો. કો. કા. ૨૭૮ સરકાર વિરુદ્ધ મથુર લાલદાસ
વિગેરેનો ફેસલો પાને ૨૧૭ ને છે તે નિચે જુઓ.

રનાગીરીના માણસોના પત્ર નંબર ૨૦૫ થી
થયેલો ઠરાવ

તા. ૪ ફેબ્રુઆરી ૧૮૭૫

દંડ યા ફી વસુલ કરી લેવા બાબત એવો હુકમ આપ-
વામાં આવ્યો હોય કે ને સર્વ માણસો એકઠા ગુલેગાર
ઠરેલા છે તેઓ સર્વ મળીને આપે તો તે દંડ તેઓ સર્વ
પાસેથી અથવા તે પૈકી હરકોઈ પાસેથી વસુલ કરી શકે
છે અને ને એક સખસ તે દંડ પગાર કરે અને તેન
લગતો હુકમ ૨૬ થએથી તે વસુલાત પણ ૨૬ થાય તે
બાકીના બીજા સર્વેની તથા દરેકની જવાબદારી ફરી તાજી
છે કેમકે ને હુકમ ઉપર અપીલ થઈ શકે છે તે હુકમ
માત્ર સરતી છે અથવા પછવાડેની સરત તેને નડે છે.

(૨૪૩)

સુરતના જીલ્લા માજીસ્ટ્રેટના પત્ર નંબર ૩૦૬ થી

અમરમાં થયેલો ઠરાવ

તા. ૧૫ જુન ૧૯૭૫

કી. પ્રો. કો. કા. ૧૨૫ થી કોઈપણ પોલીસ અમલદારને ફરિયાદ કાઢાડી લેવાની અરજી લેવાનો અધિકાર નથી. ફરિયાદીને તેની ફરિયાદ પાછી એસી લેવા દેવી એ ધનસાફી કામ છે અને તે કામ કી. પ્રો. કો. કા. ૧૮૦ તથા ૨૧૦ મુજબ માજીસ્ટ્રેટોનુંજ છે અને એવા કામમાં હાય ધાલવાને પોલીસને સતા નથી.

કી. પ્રો. કો. કા. ૧૮૮ સરકારે વિરૂદ્ધ જેઠા બલાન્નો ફેસલો પાને ૪૧ મે છે તે નિચે જુઓ.

કી. પ્રો. કો. કા. ૧૨૫ તોહિમતવાળા સખસને માજીસ્ટ્રેટ પાસે મોકલવા જેવો પાકો પુરાવો અથવા શક લાવવાનું યોગ્ય કારણ નથી, એમ અગર જે અમલદારના હવાલામાં તે પોલીસની ચોકી હાય તે અમલદારને જણાય, તો જાલાયે તે વખતે હાજર થવા ખાખતનો તે તોહિમતવાળા સખસનો જામીન લઈને, અથવા તેનો પોતાનો મુચલકો લઈને તે અમલદારે તે તોહિમતવાળા સખસને છોડી મુકવો, અને માજીસ્ટ્રેટનો હુકમ થવા સાથે તે કામનો તેણે રીપોર્ટ કરી મોકલવો. તે રિપોર્ટ ૧૧૭ મી કલમમાં પોલીસનો ઉપરી અમલદાર કહ્યો છે તેની મારફતે મોકલવો એટલે તે અમલદાર માજીસ્ટ્રેટનો હુકમ આવે ત્યાં સુધી તપાસનું કામ ચલાવવાનો હુકમ કરવાને મુખત્યાર છે.

કી. પ્રો. કો. કા. ૨૧૦ આ ખાખ મુજબ કોઈપણ કામમાં છેલ્લો હુકમ થતા પહેલાં કોઈપણ વખતે અગર ફરિયાદ કરનાર તે માજીસ્ટ્રેટની ખાતરી કરી આવે કે માહારી ફરિયાદ કાઢાડી લેવાની મને રજા આપવાનાં પાકાં કારણો છે, તો તે ફરિયાદ કરનારને પોતાની ફરિ-

યાદ કાહાડી લેવાની રજા આપવાને તે માજીસ્ટ્રેટ મુજીયાર છે.

આ કલમ મુજબ કાહાડી લીધેલી ફરિયાદ ફરીથી સાંભળ્યામાં આવશે નહીં.

સરકાર વિરૂદ્ધ ગુલાલચંદ ખૂશાભ.

સરકાર વિરૂદ્ધ મહીપતરામભાઈ.

તા. ૨૧ મી તા. ૨૪ જુન સને ૧૮૭૫

જનરલ કલ્સાસ આક્ટ ૧ સને ૧૮૬૮ નો અમલમાં આવ્યો ત્યારપછી પસાર થયેલા કાયદાઓ પ્રમાણે (જેવા કે ડિસ્ટ્રિક્ટ મ્યુનીસીપાલ આક્ટ ૬ સને ૧૮૭૩ તા. જનરલ સ્ટાંપ આક્ટ ૧૮ સને ૧૮૬૯) કરેલા દંડ પગાર નહીં કરવામાં આવેથી કેદનો હુકમ કાયદેશીર છે.

સરકાર વિરૂદ્ધ બાવાજી કાળીદાસ તા. એક ખીળો.

તા. ૨૫ સપ્ટેમ્બર ૧૮૭૫

હગાઈ કે જેમાં મિલકત અપાઈ નથી તે પી. કો. કા. ૪૧૭ પ્રમાણે શિક્ષા થાય એવો ગુન્હો છે તથા તે બીજા વર્ગના માજીસ્ટ્રેટના અખતારમાંનો છે, પણ મિલકત અપાઈ છે એવી બાબતમાં તો તે કલમ ૪૨૦ પ્રમાણે શિક્ષા થાય એવો ગુન્હો થાય છે. તથા તેનો ઈનસાફ શેશનકોર્ટથી યા ૧ લા વર્ગના માજીસ્ટ્રેટથી થઈ શકે છે.

પી. કો. કા. ૪૧૭ જે માણસ હગાઈ કરે તેને એક વર્ષની મુદત મુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની અથવા દંડની અથવા એ બંનેની શિક્ષા કરવામાં આવશે.

પી. કો. કા. ૪૨૦ કોઈ માણસ હગાઈ કરે, અને તેથી કરીને બદલ્યાનતથી એમ કરે કે તે ફરેબ દીધેલો શખસ કોઈ મિલકત કોઈ શખસને આપે, અથવા કોઈ કીમતી દસ્તાવેજ બની શકે કે આખી કે થોડી ઘણી બનાવે, ફરેવે, કે તેનો નાશ કરે, તો તે માણસને સાત વરસની

મુદત મુધી બેમાંના ગમ્મતે પ્રકારની કેદની શિક્ષા કરવા-
માં આવશે, અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

સરકાર વિરુદ્ધ કાનદાસ ડાહ્યાભાઈ તા. ૩ ખીજા

તા. ૧૮ નવેમ્બર ૧૮૭૫

કાઠીયાવાડ પ્રાંતના લખતર ગામમાં એટલે માહારાણી
સાહેબના અમલ નિયેના હિંદુસ્તાનના મુલક બાહારની
જગામાં (૭૨ ના ૧૧ ની કા. ૩) એતદશિય અંગ્રેજ
સરકારની રૈયતે કાંઈ ગુલ્દા કર્યાનો વેલેમ આવ્યો હતો,
તથા ગુલ્દા કરનારાઓને મુરત ડિસ્ટ્રિક્ટમાં પેહેલા વ-
ર્ગના માલુસ્ટેટના વારંટના આધારે પકડ્યા હતા એવી
ખાબતમાં એવું ઠરાવ્યું કે—

સને ૧૮૭૨ ના ૧૧ ની કલમ ૯ પ્રમાણે માલુસ્ટેટને
પોતે ચોકસી પુરી કરવાનો અખતાર હતો, તથા સન ૧૮૭૨
ના ૧૧ ની કલમ ૯ પ્રમાણે જે સરટીફિકેટની જરૂર હતી
તે પોલીટીકાલ એજન્ટે ઘટતી રીતે આપ્યું હતું, માટે કી.
પ્રો. કા. કા. ૧૭૫ પ્રમાણે તોહામતવાળાઓને ડિસ્ટ્રિક્ટ
માલુસ્ટેટ તરફ મોકલવાની તેને કલમ ૧૭૦ પ્રમાણે
જરૂર નહોતી.

સને ૧૮૭૨ ના ૧૧ ની કલમ ૩—આ આક્ટમાં
“પોલીટીકાલ એજન્ટ” આ શબ્દો લખ્યા છે તેઓનો અર્થ
હેઠળ લખેલા અમલદારો એવો સમજવો અને તે શ-
બ્દોમાં હેઠળ લખેલા અમલદારોનો સમાસ થાયછે એમ
સમજવું.

(૧) બ્રિટિશઇંજ્યાની હદ બાહારના કોઈ મુલકમાં
અથવા જગાએ હિંદુસ્તાનની અંગ્રેજ સરકારની તરફથી
મુખ્ય અમલદાર હોય તે અમલદાર.

(૨) કોઈ જગા બ્રિટિશઇંજ્યાનો ભાગ નહીં હોય તે
જગાએ આ આક્ટ પ્રમાણે પોલીટીકાલ એજન્ટનો સહ-
જો અથવા કેટલોએક અધિકાર ચલાવવાને ગવર્નર

જનરલ ઇનકૌન્સિલે અથવા મદ્રાસ અથવા મુંબઈ ઇન્ડિયાના ગવર્નરને ઇનકૌન્સિલે પ્રિટિશ ઇંડિયામાંહેનો કોઈ અમલદાર હોય તે અમલદાર એવો અર્થ સમજવો અને તે અમલદારનો સમાસ થાયછે એવું સમજવું. “એતદેશીય સંસ્થાન” એટલે રાણી સાહેબનાં રાજના તાબામાંહેના હિંદુસ્થાનના મુલક બાહરની સઘળી જગા એવું રાણી સાહેબની હિંદુસ્થાનની એતદેશીય રૈયત બાબત સમજવું, અને.

રાણી સાહેબની સાથે દોસ્તી રાખનારા હિંદુસ્થાનના માંહેના રાજાઓનો અને સંસ્થાનાનો મુલક એવું રાણીની વિલાયતી રૈયત બાબત સમજવું.

એજ આક્ટની કા. ૬—પ્રિટિશ ઇંડિયામાં રાણીની વિલાયતી અને એતદેશીય રૈયત હોય તે રૈયત કોઈ એતદેશીય સંસ્થાનમાં ગુજા કરે તે બાબત તે સઘળાં માણસોની તજવીજ કરવી તે એવી રીતે કે પ્રિટિશ ઇંડિયા માંહેની કોઈ જગાએ તે માણસ હોય અથવા જડ તે ઠેકાણે તેણે તેના ગુજા કર્યા હોત તો જ પ્રમાણે તેની તજવીજ થાત તે પ્રમાણે તજવીજ કરવાનો અખતાર છે.

પણ એવું ઠરાવ્યું છેકે સદરહુ પ્રકારના કોઈ ગુજાના તોહોમતની ચોકસી પ્રિટિશ ઇંડિયામાં કરવી નહીં, પણ પ્રિટિશ ઇંડિયામાં ચોકસી થવી જોઈએ એવું મારા અભિપ્રાય પ્રમાણે તોહોમત છે એવો દાખલો જ મુકલમાં ગુનોહ કર્યાનું કહેતા હોય તે મુલકનો પોલિટિકલ એજન્ટ હોય અને તે લખી આપે તો પ્રિટિશ ઇંડિયામાં ચોકસી કરવી. અને વળી એવું ઠરાવ્યું છેકે તે ગુનોહ પ્રિટિશ ઇંડિયામાં કર્યો હોત તો તેજ ગુનોહ બાબત તે માણસ ઉપર આગળ બીજું વધારે કામ ચાલવાને આ કલમ પ્રમાણે તે માણસ ઉપર કાંઈ કામ ચલાવ્યું હોય તેથી હેઠળ લખેલી વાતને પણ હરકત થાયછે એવું સમજવું, એટલે તેજ ગુનોહ કોઈ એતદેશીય સંસ્થાનમાં કર્યો બાબત આ આ-

કટ પ્રમાણે તે માણસ ઉપર આગળ બીજી વવારે કામ ચલાવવાને હરકત થાયછે એવું સમજવું.

કી. પ્રો. કો. કા. ૧૭૪—કોઈ બીજી ડિસ્ટ્રિક્ટ મધ્યે અથવા બીજા ભાગ મધ્યે કોઈ ગુન્હો થયો એમ જાણવામાં આવ્યું હોય અથવા એવો શક હોય, તે ગુન્હો ખાતર કોઈ સખસને પકડવાનું આ આક્ટની કા. ૧૫૭ મુજબ કોઈ વારંટ મોકલ્યું હોય, તે સખસને પકડવામાં આવે, ત્યારે જે માજીસ્ટ્રેટ તે વારંટ મોકલ્યું હોય, તે માજીસ્ટ્રેટને અગર તે ચોકસી પોતેજ પુરી કરવાનો અખત્યાર ન હોય, તો તેણે તે પકડાયલા સખસને જે માજીસ્ટ્રેટની હકુમતની હદમાં તે ગુન્હો થયો એમ જાણવામાં આવ્યું હોય અથવા એવો શક આવ્યો હોય તે માજીસ્ટ્રેટની પાસે મોકલી દેવો; અથવા, જે ગુન્હો ખાતર તે સખસની ઉપર શક હોય તે ગુન્હો અગર જામીન લઈ શકાય એવો હોય તો તે માજીસ્ટ્રેટની આગળ હાજર થવાનો જામીન તેના લેવો.

પકડેલા સખસને કદા માજીસ્ટ્રેટ પાસે મોકલવો, એ વિષે અગર જે માજીસ્ટ્રેટ તે વારંટ મોકલ્યું હોય તે માજીસ્ટ્રેટનાં મનમાં ખાતર જમાં ન થાય, ત્યારે હાઈકોર્ટનો હુકમ થવા સાથે તેણે તે કામનો રિપોર્ટ કરી મોકલવો.

એજ આક્ટની કા. ૧૭૫ કા. ૧૫૭ મુજબ ડિસ્ટ્રિક્ટના માજીસ્ટ્રેટ સિવાય મિજા કોઈ માજીસ્ટ્રેટ મોકલેલાં વારંટ ઉપરથી અગર કોઈ સખસને પકડવામાં આવ્યો હોય, તો તે માજીસ્ટ્રેટ તે પકડાયલા સખસને ડિસ્ટ્રિક્ટના માજીસ્ટ્રેટ પાસે મોકલવો; પણ જે માજીસ્ટ્રેટની હકુમત મધ્યે તે ગુન્હો થયો એવો શક આવ્યો હોય તે માજીસ્ટ્રેટ અગર તે સખસને પકડવા સાથે પોતાનું વારંટ મોકલ્યું હોય, તો તે પકડેલા સખસને જે પોલીસ અમલદાર તે વારંટ બજાવતો હોય તે પોલીસ અમલદારને હવાલે કરવો, અથવા જે માજીસ્ટ્રેટ તે વારંટ મોકલ્યું હોય તે માજી-

ચેટની પાસે મોકલી દેવો.

તે પકડેલા સખસની ઉપર જે ગુન્હા બાબત શક આબો હોય તે ગુન્હા અગર તેજ ડિસ્ત્રિક્ટની બીજી તાબામાંની કોર્ટની હકુમત મધ્યે થયો હોય, તો આ આ-કટની ૧૫૭ મી કલમ મુજબ જે માજીસ્ટ્રેટે તે વારંટ મોકલ્યું હોય તે માજીસ્ટ્રેટે તે પકડાયેલા સખસને ડિસ્ત્રિક્ટના જે ભાગ મધ્યે તે ગુન્હા થયો હોય તે ભાગના માજીસ્ટ્રેટની પાસે મોકલી દેવો.

સરકાર વિરુદ્ધ સીવરામ રધુનાથ

તા. ૨૫ નવેમ્બર ૧૮૭૫

જે માલ પોતાની પાસેથી ચોરીએ ગયો હતો એવો ફરિયાદી કરનારને વેહેમ આબો તે માલ કહી કાંઈ લાકડાં તેણે પોલીસના તાબામાં આપ્યાં. તોહિમતવાળાએ એ લાકડાં પોલીસના તાબામાંથી જોર જુલમથી લીધાં ચોરાયેલો માલ છે એવું જણાયેલો ચોરીનો માલ બદલાનતથી લીધાના તોહિમત બદલ જો કે અવલ કોર્ટના માજીસ્ટ્રેટ તથા અપીલ કોર્ટના જિજ્ઞાસુ જડજ એ બંનેનું એવું મત હતું કે માલ પાછો લીધાથી જે પુરાવો થાય છે તે શિવાય લાકડાં ખરેખર ચોરાયેલાં હતાં એવો પુરાવો નથી તો પણ ચોરાયેલો માલ છે એવું જણાયેલો ચોરીનો માલ બદલાનતથી લીધાનું તા. હંગામો કર્યાનું તોહિમતવાળા ઉપર સાબિત થાય છે એવું તેઓએ ઠેરવ્યું.

તેમાં એવું ઠેરવ્યું કે લાકડાં લેવામાં તોહિમતવાળા તરફથી જે વર્તણૂક થઈ તે ઉપરથી લાકડાં ચોરીનાં છે એવું તે જણાતો હતો યાને એમ માનવાને કારણ હતું એવો પુરાવો થાય; પણ તે વર્તણૂક ઉપરથી લાકડાં ખરેખર ચોરીનાં છે એ વાત સાબિત થઈ શકતી નથી, તથા લાકડાં બદલાનતથી ફરિયાદ કરનાર પાસેથી લઈ તોહિમતવાળાને આપ્યાં એવું બાજબી રીતે સાબિત થાય

(૨૪૯)

એવો પુરાવો નથી, માટે ચોરેલો માલ બદલ્યાનતથી લેવાનું તોહોમત સાબિત થયાનો ઠરાવ કાયમ રહી શકતો નથી કારણ આ કોર્ટનો અભિપ્રાય એવો છે કે માલ ખરેખર ચોરીનો છે એ બાબતના આધારમાં જે કેવળ તલમાત્ર પુરાવો હોય તો તે દિવાની કામમાં પણ બુરુની સોંપવો નહીં, કોજદારી કામમાં તો તારે બુરુની સોંપવોજ ન જોઈયે ને માજીસ્ટ્રેટ તો તેની ઉપર સાબિતીના ઠરાવનો પાયો મુદલ રચવોજ ન જોઈયે.

સને ૧૮૯૬

સરકાર વિરુદ્ધ સીતા કોમવેંકુ વિગેરે

તા. ૧૦ જાન્યુઆરી ૧૮૭૬

પ્રથમ ચોકશી કરતી વખતે કાંઈ પુરાવો ન લેતાં કામ ઇનસાફ થવા સાફ કમીટ કરવું ગેરકાયદેસર છે એમ ઠરાવ થયો અને તે તેમ છે તેથી ૨૬ કરવામાં આવ્યું. તોહોમતવાળા સખસને સવાલ પુછી તેના જવાબ લેવાની કલમો ૧૯૩ તથા ૩૪૨ પ્રમાણે માજીસ્ટ્રેટને ફરજ છે એમ નથી પણ કલમ ૨૪૮ માં એવો અભિપ્રાય છે કે તેને સવાલ પુછી તેના જવાબ લેવા અને તોહોમતવાળા સખસને પોતાની તરફનો પુરાવો હાજર કરવાની તક પણ આપવી જોઈયે એમ કલમ ૩૫૭ માં છે તે પુરાવો ન લેવા બાબત પોતાનાં કારણો કયાં કયાં છે તે દફતરમાં લખ્યા વગર માજીસ્ટ્રેટથી તે લેવાની ના પડાય નહીં.

ફી. પ્રો. કો. કા. ૧૯૩ ચોકશી ચાલતી હોય તેવામાં તોહોમતવાળા સખસને અગાઉથી તાકિદ આપ્યા વગર વખતે વખતે તે તોહોમતવાળાની જગ્યાની લેવાને, તથા તેને જે સવાલ પુછવા પોતાને જરૂર જણાય તે સવાલો પુછવાને તે માજીસ્ટ્રેટ મુક્તિયાર છે.

તે સવાલોના જવાબ આપવાની ના કહેવા બાબત અ-
થવા તે સવાલોના ખોટા જવાબ દેવા બાબત તે તોહો-
મતવાળો સખસ શિક્ષાને લાયક થશે નહીં. પણ તેણે
એ પ્રમાણે ના કહી હોય તે ઉપરથી પોતાને બાજબી
જણાય તેવું અનુમાન માણજોડે કરવું.

ખુલાસો—તોહોમતવાળા સખસે જે જવાબ આપ્યો
હોય તે જવાબ ચોકસી ચાલી હોય તેજ કામમાં આપ-
વાનો અખતાર છે એટલુંજ નહીં, પણ તેના જવાબ
ઉપરથી તેણે જે બીજા ગુન્હા કર્યાનું દેખાતું હોય તે
ગુનાઓનો ઈનસાફ થાય ત્યારે પણ પુરાવામાં આપવાનો
અખતાર છે.

કી. પ્રો. કો. કા. ૨૪૮ ઈનસાફને સાફ કમિટ કરીને કામ
મોકલનારા માણજોડની આગળ તોહોમતવાળા સખસે
આપેલી જબાની ઈનસાફની વખતે પુરાવામાં આપવી.

કી. પ્રો. કો. કા. ૩૪૨ ચોકસી અથવા ઈનસાફનું કામ
ચાલતું હોય ત્યારે કોઈપણ વખતે ફાજદારી કોર્ટ પોતાને
યોગ્ય જણાય તેવા સવાલ વખતે વખતે તોહોમતવાળા
સખસને પુછવાને મુજ્તિયાર છે.

કી. પ્રો. કો. કા. ૩૫૭ ઈનસાફ થવા સાફ શેશનકોર્ટમાં
અથવા હાઇકોર્ટમાં કામ કમિટ કર્યા પહેલાં પ્રથમ ચો-
ક્સી કરતી વખતે માણજોડે ફરિયાદ કરનારની તરફના
સાહેબને હાજર કરવા તે, વારંટ કરીને ઈનસાફ કરવાના
મકદમામાં જે રીતે શાહેબને હાજર કરવામાં આવે છે
તે રીતે હાજર કરવા. અને તોહોમતવાળા ઉપર પુરાવો
પડ્યો હોય તેનો જવાબ દેવા સાફ અથવા તે ખોટો પા-
ડવા સાફ તેની તરફના જે શાહેબનું નામ કહ્યું હોય તેને
સમન કરવાનું માણજોડની નજરમાં આવે તો તેણે તેને
સમન કરવો. એ પ્રમાણે જે સાહેબનું નામ કહ્યું હોય તેને
સમન કરવાની માણજોડ ના કહે તો ના કહેવાનું કારણ
તેણે દફતરમાં લખવું.

ઈનસાફ થવાસાફ કામ કમિટ કર્યાપછી અને ઈન-
સાફ થવા માંડ્યા પહેલાં બીજા શહિદોને સમન કરીને
તેઓની શહિદી લેવાને અને હાજર થઈને શહિદી પુરવા
સાફ તેઓના મુચ્છલકા લખાવી લેવાને માજીસ્ટ્રેટ મુખ-
ત્યાર છે. તે શહિદોની શહિદી બને તો, તોહોમતવાળાની
રખત લેવી; અને દરેક પ્રસંગે તે શહિદોની જખાનીની
નકલ તેની પાસેથી ખરચ લીધા વગર તેને આપવી.

સરકાર વિરુદ્ધ ફકીરપરશોતમ

તા. ૧૦ જાન્યુઆરી ૧૮૭૬

મીઠાની જમાબંધી ખાતામાંનો નોકર એક સીપાઈની
પાસે એની મેળે થયેલું મીઠું મળ્યું તે તેણે પોતાના ખા-
નગી ઉપયોગને સાર એકઠું કર્યું હતું.

તેમાં ઠરાવ્યું કે મુંબાઈના સને ૧૮૭૩ ના આક્ટ ૭
ની કા. ૧૮ એ, તે તોહોમતવાળા સખસના કત્તને લા-
ગતી નથી તોપણ કલમ ૩ માં “પકાવવું” આ શબ્દનું
લક્ષણ લખ્યું છે તે કલમના આધારથી જોતાં તે શબ્દમાં
મીઠું એકઠું કરવું એનો સમાવેશ થાય છે. તથા તે કલમ
કલમ ૧૯ ઉપરથી સજા થવા પાત્ર હતું તથા કા. ૪૯
ઉપરથી તેને સાર સજા અપાય.

મુંબાઈના સને ૧૮૭૩ ના આક્ટ ૭ ની કા. ૩ માંથી
“પકાવવું” એની વાખ્યા.

“પકાવવું” આ શબ્દમાં મીઠું તૈયાર કરવું તથા
એકઠું કરવું એ બેઉ વાનાનો સમાસ થાય છે.

એજ આક્ટની કા. ૧૮ આ આક્ટના ઠરાવ પ્રમાણે
પરવાનો આપેલો નહીં હોય એવાં મીઠાગર ને જગાએ
અથવા ઢોકાણે હશે અથવા ને જગામાં અથવા ઢોકા-
ણામાં મીઠું પોતાના મેળે તૈયાર થાય છે તે જગામાં
અથવા ઢોકાણામાં કોઈપણ વખતે જવાનો અધિકાર આ

આકટ પ્રમાણે નિમ્નેલા કોઈપણ અમલદારને તથા કોઈ પણ રેવિન્યુ અથવા જકાતના અથવા પોલીસ અમલદારને છે. અને સદરહુ પ્રમાણે પાકવેલું મીઠું અથવા પોતાની મેળે થયેલું કોઈપણ મીઠું તથા સદરહુ પ્રમાણે મીઠું પાકવવા સાર તૈયાર કરેલાં અથવા ઉપયોગમાં આણેલાં કાંઈપણ કામ અથવા બાંધકામો કબજામાં લેવાનો અથવા તેનો નાશ કરી નાખવાનો અધિકાર તેને છે.

કલમ ૧૯—કોઈ માણસને મીઠું પાકવવાનો પરવાનો આ આકટમાં આગળ ઠરાવેલી રીતે આપ્યો નહીં હશે તેને મુંબાઈ પ્રેસીડેન્સીમાં મીઠું પાકવવાનો અધિકાર નથી.

કલમ ૪૯ જે કોઈ માણસ પરવાના વગર અથવા પોતાના પરવાનાની હદબાહારે અથવા પરવાનામાં લખેલી સરતોમાંની કોઈ શરત તોડીને મીઠું પાકવશે તેને પીતલકાંડમાં બે પ્રકારની કેદ કહી છે તેમાંની ગમે તે એક પ્રકારની કેદની શિક્ષા ઘણામાં ઘણા છ મહિના સુધીની કરવી અથવા ૧૦૦૦ રૂપિયા સુધી દંડ કરવો અથવા એ બેક શિક્ષા કરવી,

સરકાર વિરુદ્ધ ચતુર પુરુષોત્તમ.

તા. ૧૭ જાન્યુઆરી ૧૮૭૯

ગુનેગારના સોબતીની જુબાની બાબતનો હિંદુસ્તાનનો કાયદો જેને સને ૧૮૭૨ ના હિંદુસ્તાનના પુરાવાના આકટ ૧ ની કલમો ૧૩૩ તથા ૧૧૪ દ્રષ્ટાંત (બી) માં કહ્યો છે તે તથા તેજ બાબતનો ઇંગ્લાંડનો કાયદો એ અરેબર એ-કન્ન છે તે એવો કે ગુન્હાના કામમાં ગુનેગારના સોબતી એજે સમ્પ્રસોનાં નામો લીધાં હશે તેઓની વિશેષ પુષ્ટી મળે એવો પુરાવો મુકદ્દમમાં હોવો જોઈએ એટલું જ નહીં તો કાર્પસડિલેકટાય (ગુન્હા સંબંધી મુખ્ય મુદ્દાની વાત વિશે) તેજ પ્રમાણે કાંઈ પ્રથમ દર્શની પુરાવો પણ તેમાં હોવો જોઈએ, માટે તે સોબતીના કબજામાં મળેલા પત્રોમાંનો

મજ્જુર એટલો તો સંદીગ્ધ શબ્દોથી લખ્યો છે કે તે ખુદ તે સોઅતીએ કરેલા સુચક અર્થ બરાબર છે એમ પહેલ-વેલેલું કબુલ કર્યા શિવાય તે શબ્દો ઉપરથી તોહિમતવાળાની વિરૂદ્ધ કોઈ પણ પ્રતિકુળ અનુમાન કરાય નહીં એવા પત્રો ઉપરથી તે સોઅતીએ કહેલી વાત યા મજ્જુરને પુષ્ટી મળે એવો પુરાવો નથી એમ ઠેરવવામાં આવ્યું.

સને ૧૮૭૨ ના પુરાવાના આકટની કા. ૧૧૪ કોઈ અમુક કામની હકિકતને સંબંધ કુદરતી બનાવની, તથા મનુષ્યની વર્તણૂકની, તથા સરકારી તથા ખાનગી કામ-કાજની સાધારણ ગતી ઉપર વિચાર રાખતાં કોઈ હકિકત બન્યાનો સંબંધ છે, એવું કોર્ટની નજરમાં આવે, તો તે હકીકત બનેલી છે એવું અનુમાન કરવાને કોર્ટ મુખ્તિયાર છે.

દ્રષ્ટાંત (ખ) ગુન્હાના કામમાં ગુન્હેગારના સોઅતીની જુબાનીને મુખ્ય મુદ્દાની વાતે બીજા પુરાવાથી પુષ્ટી ન મળે તો તે સોઅતીનું કહેલું બરોસો રાખવા યોગ્ય નથી, એવું અનુમાન કરવાને કોર્ટ મુખ્તિયાર છે.

એજ આકટની કા. ૧૩૩ ગુન્હાના કામમાં તોહિમત-વાળાનો સોઅતી તોહિમતવાળાનો વિરૂદ્ધ શાહેદી આપવાને લાયક છે; અને કોઈ ગુન્હો સાબિત કર્યાનો ઠરાવ એવા સોઅતીની વગર પુષ્ટાંતી શાહેદી ઉપરથી કર્યા છે, એજ કારણને લીધે માત્ર સદરહુ ઠરાવ ગેરકાયદે છે, એમ સમજવું નહીં.

રનાગીરીના માજીસ્ટ્રેટનું પત્ર નંબર ૬૭૫ તા. ૭ મારચ

૧૮૭૬નું આબ્યાપરથી ચેમ્બરમાં થયેલો ઠરાવ

તા. ૨૧ મારચ ૧૮૭૬

તોહિમતવાળાને માજીસ્ટ્રેટની તરફ તાબડતોબ મોકલ-વાનું બાજબી થશે એવો પત્રો પુરાવો નથી એમ પોલીસ અમલદારને લાગ્યું માટે તે અમલદારે તે તોહિમતવાળાને જામીન લઈને છોડી મુક્યો અને જેમાં જામીન લેવાય

(૨૫૪)

નહીં એવું તે કામ હતું માટે તે વિશે માજીસ્ટ્રેટનો હુકમ મળવા સારૂ ફાજદારી કામ ચલાવવાની રીત બાબતના કાયદાની કલમ ૧૨૫ પ્રમાણે તે પોલીસ અમલદારે રિપોર્ટ કર્યો પણ માજીસ્ટ્રેટને એમ લાગ્યું કે તે પુરાવા ઉપરથી પ્રથમ દર્શની કામ સાબિત થાય છે માટે તે કામ આપણી તરફ બ્રેકલી દવાનો તેણે હુકમ કર્યો.

તેમાં ઠરાવ્યું કે કા. ૧૨૫ પ્રમાણે પોલીસે જામીન લેવા એ કેવળ ચાલુ પ્રસંગનો બંદોબસ્ત છે માટે જામીન લેવાય નહીં એવું કામ તોહોમતવાળા ઉપર પ્રથમ દર્શની સાબિત છે એમ જ્યારે માજીસ્ટ્રેટ ઠરાવ કરશે ત્યારે તોહોમતવાળાને ફરીથી પકડીને માજીસ્ટ્રેટ તરફ કેદ કરી મોકલવો.

કી. પ્રો. કો. કા. ૧૨૫ સુરતના માજીસ્ટ્રેટના પત્ર નંબર ૩૦૬ આઆપરથી થયેલો ઠરાવ પાને ૨૪૩ મે છે તે નિચે જુઓ.

સરકાર વિરૂદ્ધ ગણપથ્યાબીન હરી

તા. ૮ જુન ૧૯૦૬

એક સગીર વયના ગુલેગારે ઘરમાં ચોરી કર્યાનો ગુલેા કર્યો છે એમ ઠરાવ કરી માજીસ્ટ્રેટ તેને ત્રણ મહિના સખત કેદની શિક્ષા કરી હુકમ કર્યો કે આ શિક્ષાના બદલામાં તે ગુલેગારને ચઢેદ મહીના સુધી સુધારાના ઘરમાં કેદ રાખવો.

ઠરાવ્યું કે ફાલાણી મુદત સુધી કેદની સજા માજીસ્ટ્રેટ એકવાર આપ્યા પછી તે ગુનેગારને તથી વધારે મુદત સુધી સુધારાના ઘરમાં કેદ રાખવો એવો હુકમ તે ફરમાવી શકતો નથી.

સોલાપુરના જિલ્લેટ શ્રી. જડજનું પત્ર નં. ૮૩૮

તા. ૨૪ જુલાઈ સને ૧૯૦૬નું આઆપરથી

(૨૫૫)

ચેમ્પરમાં થયેલો ઠરાવ.

તા. ૨૫ જુલાઈ ૧૮૭૬

૨જા ઉપર જવા સાથે નિકળનારા કોષ્ટએક માણસોએ પોતાને ઇનસાફ કરવાસાથે યોગ્યરીતે અખતાર છે એવું એકાદ કામ કેદી તરફેણના શહેદો હાજર નથી અને પોતાની જગા ઉપર આગળ આવનારા માણસોએ તજવીજ નવેસરથી શરૂ કરવાને અગવડ પડે નહીં એટલાજ સખખ ઉપરથી તે કામ શેથન કોર્ટમાં કમિટ કરવામાં તેણે યોગ્ય નજર પોઆડી નહીં પણ તે કમિટમેંટ રદ કરવાનું હાઇકોર્ટથી બાજબી થયે એવા કાંઈ ગેર કાયદા પ્રકાર તેણે કરવામાં કરેલો નથી.

સરકાર વિરુદ્ધ આપ માહાદેવા

તા. ૫ અક્ટોબર ૧૮૭૬

લેટર્સ પેટેંટ તા. ૨૮ ડીસેમ્બર ૧૮૬૫ ની કા. ૨૬ ની રૂઢવે શેથન કોર્ટમાં ફાઇલ કરેલી એકાદ ફોજદારી અપીલ પોતે સાંભળવા સાથે હાઇકોર્ટ મોકલાવી શકે.

સરકાર વિરુદ્ધ ઇસખમુસા વિગેરે

તા. ૨૦ નવેમ્બર ૧૮૭૬

બરચના ઠાકોરોનો છુટકો કરનારો આકટ ૭૧ નો ૧૫ તેની રૂએ નિમેલા વહીવટદારે જમાંબંધી સંબંધી પ્રોસેસીસ (હુકમેના કાગળો) બજાવવાનું તથા વસુલ લેવાનું કામ કરવા સાથે રાખેલો કારકુન હિંદુસ્થાનના ફોજદારી કાયદાની કા. ૨૧ ની રકમ ૯ ના અર્થ મુજબ સરકારી નોકર છે કારણ કે એવા પ્રકારનો કારકુન કેવળ ઠાકુરોની તરફમાંજ નહીં પણ સરકારની તરફમાં પણ ધારો વસુલ કરેછે.

પી. કો. કા. ૨૧ રકમ ૯ સરકાર વિરુદ્ધ રામાજીરાવ

(૨૫૬)

જીવભાજીરાવ વિગરેનો ફેસલો પાને ૧૨૪ મે છે તે નિચે જુઓ.

સરકાર વિરૂદ્ધ ગોપાળ સંતુ

તા. ૨૧ નવેમ્બર ૧૮૭૬

પિતલકોડના બાબ ૧૨ થા ૧૭ ના આધારથી ૩ વરસ સુધીની અથવા ૩ વરસ કરતાં વધારે મુદતની કેદની શિક્ષા કેહેવાનો અખતાર છે એવો એકાદ ગુન્હે જાના ઉપર આગળ સાબિત થયો છે એવા તોહોમતવાળા ઉપર પાછળથી એ બાબોમાંથી એક બાબના આધારથી ૩ વરસ સુધીની કેદની શિક્ષા કેહેવાનો અખતાર છે એવો એકાદ ગુન્હે સાબિત થયેલા કામમાં.

હુરાબું કે ૧૦ વરસની સમુદ્રપારની શિક્ષા ગેરકાયદેસર છે. હોદુસ્થાનના ફોજદારી કાયદાની કા. ૭૫ મુજબ તોહોમતવાળાને જીવતા સુધી સમુદ્રપાર મોકલવો પણ તેને છ વરસથી વધારે મુદતની કેદ થવી નહીં જોઈયે.

પી. કો. કા. ૭૫ સરકાર વિરૂદ્ધ વિઠીયાવલદે સુભા-
નાનો ફેસલો પાને ૧૭૯ મે છે તે નિચે જુઓ.

સરકાર વિરૂદ્ધ ધોંડી વસદે શીવરામ

તા. ૨૧ નવેમ્બર ૧૮૭૬

સને ૧૮૬૬ નો મુંબાઈ આકટ ૨ પસાર થયા બાદ આગળ કલેક્ટરની કોર્ટ બંધ થઈ અને સને ૧૮૬૪ ના મુંબાઈ આકટ ૫ ના સંબંધમાં મામલેતદારોનું કલેક્ટરના તાબામાં રહેવું બંધ થયું છે ત્યારે મુંબાઈના આકટ ૫ સને ૧૮૬૪ ના આધારથી મામલેતદારની સામે જાણી જોઈને જુઠી સાક્ષી એકાદ ફરીયાદમાં આપ્યા બાબત એકાદ સખસ ઉપર ફોજદારી કામ ચલાવવાનો અખતાર આપવા સાથે કલેક્ટરની મંજૂરી બસ તથા

(૨૫૭)

સને ૧૮૭૭

સરકાર વિરૂદ્ધ વિઠ્ઠલજી વિગરે

તા. ૨૪ જાન્યુઆરી ૧૮૭૭

કમીટ કરનારા માજીસ્ટ્રેટ આપવા માંડલી માફી તોહોમતવાળાએ કબુલ કરી તથા શેશનકોર્ટ આગળ તેણે શાક્ષી આપી; પણ શેશન જડજના તથા આસેસર લોકોના ધાર્યામાં એવું આવ્યું કે તેણે જાણી જોઈને જરૂરની વાતો છુપાવી રાખી તેથી શેશન જડજે તેને પીજરમાં ઉબો કરવા એકદમ હુકમ કરી ગુલેગાર છડી એવા તેના જવાબ ઉપર તેને ગુલેગાર ડેરવ્યો.

(એ બાબતમાં) એવો ઠરાવ કરવામાં આવ્યો કે ગુલેગાર સાબિત થયાનો ઠરાવ એકાદસર છે તે ૨૬ કરવો જોઈએ કારણ કે ફોજદારો કામ ચલાવવાની રીત બાબતના કાયદાની કા. ૩૪૬ માં ફરમાવ્યા પ્રમાણે કમીટ કર્યા વગર શેશન જડજને તે ગુનાની એકશી કરવાનો અધિકાર નહોતો.

ફી. પ્રો. કો. કા. ૩૪૬—કલમ ૩૪૭. અથવા ૩૮૮ પ્રમાણે માફી આપવાનું કોઈ સખસને કહ્યું હોય ત્યારે અગર ઇનસાફ કર્યા પહેલાં માજીસ્ટ્રેટને, અથવા ફેસલી કર્યા પહેલાં શેશન કોર્ટને અથવા લખી મોકલીને પુછવાની અથવા તપાસની કોર્ટ દાખલ હાઈકોર્ટને એમ જણાવ કે જે સખસે માફી આપવા માંડલી કબુલ કરી છે તે સખસ તે માફી જે સરતોથી તેને આપવાનું કહેલું તે સરતો મુજબ ચાલ્યો નહીં, એટલે તેણે જાણી જોઈને કોઈ જરૂરની વાત છુપાવી અથવા ખોટી શહેદી આપી તો જે ગુલેગાર બાબત તે માફી આપવાનું કહ્યું હોય તે ગુલેગાર બાબત તે સખસનો ઇનસાફ થવા સાથે તે સખસને કમીટ કરવાને તે માજીસ્ટ્રેટ મુજબ તાર છે, અથવા તે સખસને કમીટ કરવાનું ફરમાવવાને તે કોર્ટ મુજબ તાર છે.

(૨૫૯)

આ કલમ પ્રમાણે જે માફી રદ કરી હોય તે માફીની વખતે કોઈ સખસે કાંઈ મજબુર કહ્યો હશે તે તેની ઉપર પુરાવામાં રજુ કરવાનો અખતાર છે.

કલાદગીના માળુસ્ટેટનું પત્ર નંબર ૫૬૭ સ. ૧૮૭૭ નું

આવ્યાથી ચેમ્બરમાં થયેલો ઠરાવ

તા. ૧૫ માર્ચ ૧૮૭૭

ફરિયાદ કરનારની તરફથી લખી આપેલા જે શહિદો હાજર તથા મળી આવતા હોય તેઓ બધાની શહિદી લેવામાં આવી હોય તો ફોજદારી કામ ચલાવવાની રીત ખાખતના કાયદાની કા. ૨૧૫ ના ૩ જ ખુલાસા ઉપરથી તોહિમતવાજાને છોડી મુખ્યાને પ્રતિબંધ થતો નથી.

કી. પ્રો. કો. કા. ૨૧૫ નો ખુલાસો ૩ જે સરકાર વિરુદ્ધ સંગાપા સંકોપાનો ફેસલો પાને ૨૧૪ મે છે તે નિચે જુઓ.

થાણાના માળુસ્ટેટનું પત્ર નંબર ૭૬૭ તા. ૧૭ માર્ચ

સને ૧૮૭૭ નું આવ્યાથી ચેમ્બરમાંનો ઠરાવ

તા. ૩૧ માર્ચ ૧૮૭૭

ગુન્હો કર્યાની તોહિમતવાજાની કબુલત કી. પ્રો. કો. કા. ૧૨૨ પ્રમાણે લખી લેનાર માળુસ્ટેટને તે કાયદાના ખાખ ૧૫ પ્રમાણે પ્રથમ ચોકસી કદાચીત પાછળથી કરવી પડે એટલી વાત ઉપરથી તે માળુસ્ટેટને તેના કબુલત લખી લેવાને હરકત નથી.

કી. પ્રો. કો. કા. ૧૨૨ સરકાર વિરુદ્ધ બાઈ રતનનો ફેસલો પાને ૫૩ મે છે તે નિચે જુઓ.

કલાદગીના માળુસ્ટેટનું ત્રીમાહીરિટર્ન તપાશ્યાથી

થયેલો ઠરાવ.

(૨૫૬)

તા. ૨૯ મે સને ૧૮૭૭

પરરાજ્યમાં આ લોકોપર ફાજદારી કામ ચાલુ છે એ-
ટલાજ ફક્ત કહેવાપરથી તે લોકોને પેહરામાં રાખવા
બ્રિટિશ માલુમ્મેટને અધિકાર નથી. પરરાજ્યના ગુલ્દે-
ગારોને સ્વાધીન કરવા બાબતના આકટ પ્રમાણે અટકાવી
રાખેલા સખસો બાબત યોગ્ય તજવીજ કરવામાં જો ન
આવે તો તેઓને છોડી મુકવા જોઈએ.

અમદાવાદના જીલ્લા માલુમ્મેટનો પત્ર નંબર ૭૧૮ તા. ૧૪

મે સને ૧૮૭૭ નો આબ્યાથી ચેમ્બરમાંનો ઠરાવ

તા. ૧૨ જુન સન ૧૮૭૭

કી. પ્રો. કો. કા. ૪૮૯, ૪૯૦, ૫૦૦ તથા ૫૦૪ એજ
કાયદાના પરીચીજ બેના નમુના ઈ તથા ગુ બેગી
લઈ ધ્યાનમાં લેતાં જે સખસોના મુલેહ રાખવા બાબત
અથવા જે સખસોના સારીરીતે ચાલવા બાબત તકરાર
કરવામાં આવી હોય તે સખસોએ મજદૂર કાયદાની
કા. ૫૦૯ પ્રમાણે લખી આપેલા ખતોને સને ૧૮૭૦ ના
કોર્ટફી આકટ ૭ ની કલમ ૨૯ ની રૂકમ ૧૫ પરથી
કોર્ટફીની માફી છે કારણ કે એ રૂકમમાં “પોતાની
જાતે હાજર થવા બાબતના અથવા બીજા કસા બાબ-
તના મુચ્છલકા” બાબત ફી બેસવાની નથી એમ લખ્યું
છે; પણ એ સખસ મુલેહ રાખશે અથવા કે સારીરીતે
ચાલશે એવા તે સખસના જે જામીનેએ જુઓ લીધો
હોય તેઓએ લખી આપેલાં ખતો હાજર જામીન ખતો
નથી તેમ મુચ્છલકા પણ નથી, તથા તેઓને એ પ્રમાણે
(ફીની) માફી નથી, પણ એજ આકટના પરીચીજ રની
રૂકમ ૬ પ્રમાણે તેઓની ઉપર આઠ આનાની કોર્ટ ફી
લાગુ છે, કારણ કે એ ખતનો સમાસ “જે બીજા દસ્તા-
વેજ ઉપરથી કંઈ વાત કરવાની જરૂર પડતી હોય તે
દસ્તાવેજ બાબત આ આકટમાં બીજીરીતે ઠરાવ કીધો

નથી તે દસ્તાવેજ કોઈ કોર્ટના અથવા હકુમત ચલાવનારા અમલદારોના હુકમથી આપ્યો હશે તારે" એ શબ્દમાં થાય છે.

ટીપ. ઉપર બતાવેલી ક્રી. પ્રો. કો. ની કલમો ઉપર જણાવી છે તે આ કામમાં ખાસ તાલુક રાખતી નથી કારણ કે આ ફેસલો કોર્ટની ઉપર છે. તેથી બધી કલમો પૂર્ણ ન લખતાં ક્રી. પ્રો. કો. ની કલમોની ટુંક વિગત નિચે આપી છે.

કા. ૪૮૯ (ગુલ્હો ઠરે તારે ગુલ્હોગાર પાસેથી મુલેહનોં મુચલકો લખાવી લેવા) કા. ૪૯૦ (મુલેહ રાખવા સાર જમીન) કા. ૫૦૦ (મુચલકા રદ કરવા) કા. ૫૦૪ (જ મહીના સુધીના ફેલ જમીન માગવા બાબત) કા. ૫૦૯ (જમીન માગવાના હુકમમાં શું લખવું તે.)

સને ૧૮૭૦ ના આકટ ૭ની કા. ૧૯ તથા તેની રકમ ૧૫

કા. ૧૯ આ આકટના કોઈ ઠરાવથી નિચે લખેલા દસ્તાવેજો બાબત ફી બેસસે એવું સમજવું નહીં.

રકમ ૧૫. ફોજદારી કામ માંહેના હાજર જમીનખત તથા ફરિયાદ કરવાના અથવા સાહેદી પુરાવાના મુચલકા અને પોતાની જાતે હાજર થવા બાબતના અથવા બીજા કશા બાબતના મુચલકા.

પરીશીષ્ટ ૨ નો નંબર ૬. જમીનખત બાબત અથવા જો બીજા દસ્તાવેજ ઉપરથી કોઈ વાત કરવાની જરૂર પડતી હોય તે દસ્તાવેજ બાબત આ આકટમાં બીજી રીતે ઠરાવ કીધો નથી તે જમીનખત અથવા દસ્તાવેજ કોઈ કોર્ટના અથવા હકુમત ચલાવનારા અમલદારના હુકમથી આપ્યો હશે તારે.

સરકાર વિરુદ્ધ પદમનાભ રામચંદ્ર પૈ.

તા. ૨૬ જુન સને ૧૮૭૭

ક્રી. પ્રો. કો. કા. ૨૯૪ અથવા ૨૯૫ પ્રમાણે અપેલેટ કોર્ટ મંગાવે અથવા કે ઉંચા દરજ્જાની કોર્ટ માગે તે

શિવાય પોતાનું ધનસાકી દફતર ખીજા કોઇને આપવાને કોઈપણ કોર્ટ મુખત્યાર નથી. આવું કાયદેસર માગણું આગળ કદી કરવામાં આવે તે વખતે આપવા સાર એવું દફતર રાખી મુકવું જોઈએ. હકુમત ચલાવનારી સરકારને કાંઈ લખાણ અથવા રીપોર્ટ કરી મોકલવો હોય તો તેવા કામ સાર કાગળપત્રોની નકલો બસ છે, પણ હંચા દરજની કોર્ટોને અપીલ કરવામાં આવી હોય અથવા કે તપાસ કરવો હોય તો તેવી બાબતમાં તો અસલ કાગળો અવશ્યક છે.

કી. પ્રો. કો. ૨૯૪ મી કલમ. કોઈપણ શેશન કોર્ટે જો મુકદ્દમાનો ધનસાકી કર્યો હોય તે ધનસાકી કરીને તે કોર્ટે કરેલી શિક્ષાનો ઠરાવ અથવા હકુમ કાયદા મુજબ અથવા બ્યાજખી છે કે નહીં, તથા તે કોર્ટે કામ બરાબર રીતે ચલાવ્યું હતું કે નહીં, એ વિશે પોતાની ખાતરી કરવાના હેતુથી તે મુકદ્દમાના કાગળો મંગાવીને તે તપાસવાને હાથકોર્ટ મુખત્યાર છે.

કી. પ્રો. કો. કા. ૨૯૫ પોતાના તાબામાં હોય તે કોઈપણ કોર્ટે કરેલી શિક્ષાનો ઠરાવ અથવા હકુમ કાયદા મુજબ છે કે નહીં, અને તે કોર્ટમાં કામ બરાબર ચાલે છે કે નહીં, એ વિશે પોતાની ખાતરી કરવાના હેતુથી તે કોર્ટનું દફતર ગમે તે વખતે મંગાવીને તપાસવાને કોઈપણ શેશન કોર્ટ અથવા ડિસ્ટ્રિક્ટનો માજીસ્ટ્રેટ મુખત્યાર છે.

આ કલમનાં કારણ સાર શેશન તુકડીમાંનો દરેક માજીસ્ટ્રેટ તે તુકડીના શેશન જડજને તામે છે એવું સમજવું.

કાનડા જીલ્લાના માજીસ્ટ્રેટે સલાહ લેવાસાર મોકલેલું કામ નંબર ૬૨ સને ૧૮૭૭ પૈકી

તા. ૨૬ જુલાઈ ૧૮૭૭

કી. પ્રો. કો. કા. ૫૧૮ મુજબ ફર્ટ ક્લાસ માજીસ્ટ્રેટે કરેલી હકુમ એ, તેજ કાયદાની કા. ૫૨૦ મુજબ ધનસાકી

ફનું ચાલેલું કામ નથી, માટે તે હુકમ હાઈકોર્ટ તરફ, સલાહ સાર મોકલવાનો ડિસ્પિક્ટ માન્યુસ્ક્રિપ્ટને અધિકાર નથી પણ ડિસ્પિક્ટ માન્યુસ્ક્રિપ્ટ એ અમલ બજાવનારી અમલદાર છે એ હોદ્દાથી તે હુકમનો નિકાલ કરવાને તેને છુટછે.

કી. પ્રો. કો. કા. ૫૧૮ સરકાર વિરુદ્ધ રણછોડ દયા-
બન્ને ફેસલો પાને ૬૬ મે છે તે નિચે જુઓ.

કી. પ્રો. કો. કા. ૫૨૦ કા. ૫૧૮ તથા ૫૧૯ મુજબ
કરેલા હુકમ ઇનસાફનું ચાલેલું કામ છે એમ સમજવું નહી.

બેલગામના શેશન જડને સલાહ માટે મોકલેલું

કામ નંબર ૮૦ સને ૧૮૭૭

તા. ૩૦ અગષ્ટ ૧૮૭૭

કી પ્રો. કો. કા. ૪૬ મુજબ જ્યારે કોર્ષ મુકદ્દમો (ચા-
લેલા કામ સાથે) ડિસ્પિક્ટ માન્યુસ્ક્રિપ્ટ તરફ મોકલવામાં
આવે ત્યારે તે કામમાં પોતાની સમજણ પ્રમાણે યોગ્ય
તથા જે કાયદેસર હોય તેવા ફેસલો, યા શિક્ષા યા હુકમ
તેજાજ કરવા જોઈયે. શેશન કોર્ટે અગર બીજી કોર્ષ
કોર્ટે (તે મુકદ્દમાનો) ફરીથી ઇનસાફ કરવા એવા હુકમ
કરવાનો તેને અપત્તાર નથી. પણ જે માન્યુસ્ક્રિપ્ટ આ-
ગમ (તે મુકદ્દમાનો) ઇનસાફ થયો તેની હુકમતની બાહારનો
કોર્ષ ગુન્હો બન્યો છે એવું ડિસ્પિક્ટ માન્યુસ્ક્રિપ્ટને લાગે તો
તેવા (એટલે ફરીથી ઇનસાફ કરવાનો) હુકમ કરવાને તેને
અપત્તાર છે.

કી. પ્રો. કા. ૪૬—અધિકાર હોય એવા રજા અથવા
૩જ વર્ગનો કોર્ષ માન્યુસ્ક્રિપ્ટ તોહોમતવાળા સખસને
તકસીરવાર ઠરાવે ત્યારે તે માન્યુસ્ક્રિપ્ટના વિચારમાં એમ
આવે કે જરૂરી સજા કરવાનો મને અપત્તાર છે તે
ઠરાવો વધારે સખત સજા તેને થવી જોઈયે તો તેને પો-

તાનો ઠરાવ દફતરમાં લખી મુકવાનો અખતાર છે અને શિક્ષાનો હુકમ કર્યો નહીં હોય તો ડિસ્મિક્ટના ને માજીસ્ટ્રેટના અથવા ડિસ્મિક્ટના બાગના ને માજીસ્ટ્રેટના હાથ તળે પોતે હોય તે માજીસ્ટ્રેટની પાસે મુકદમાના કાગળ અને તોહિમતવાળા સખસને મોકલી દેવાનો તેને અખતાર છે.

ને માજીસ્ટ્રેટની પાસે તે મુકદમાના કાગળ મોકલ્યામાં આવ્યા હોય તે માજીસ્ટ્રેટની નજરમાં આવશે તો પક્ષકારોની જખાની લેવાનો તથા તે કામમાં જેણે આગળ સહિદી આપી હોય તેવા કોઈ પણ સહિદને પાંજે બોલાવીને તેની જખાની લેવાનો અને બીજા કોઈ સહિદને સમન કરીને તેઓની સહિદી લેવાનો તે માજીસ્ટ્રેટને અખતાર છે. અને તે માજીસ્ટ્રેટ તે કામમાં પોતાને યોગ્ય જણાય તેવો કામદાર મુજબ ફસલો અથવા શિક્ષાનો ઠરાવ અથવા હુકમ કરવો પણ એવું ઠરાવ્યું છે કે આ આક્ટની ૨૦ મી કલમ પ્રમાણે તે ઘણું કરીને જેટલો અખતાર ચલાવે તે અખતાર બાહાર તેણે જવું નહીં.

ને માજીસ્ટ્રેટ મુકદમાની પ્રથમ મોકલી કરી હોય, તેને શેષન કોર્ટથી ઇનસાફ થઈ શકે તેવા મુકદમાની મોકલી કરવાનો અને તે કોર્ટમાં ઇનસાફ થવા સાર માણસો કમિટ કરવાનો અધિકાર આપેલો હોય તો પોતે ને કામ ચલાવ્યું હોય તેના કાગળ પર બિજા માજીસ્ટ્રેટની પાસે મોકલ્યા ને બદલે તોહિમતવાળાને તકસીરવાર ઠરાવ્યા વગર તેનો ઇનસાફ થવા સાર તેને શેષન કોર્ટમાં કમિટ કરવાનો અખતાર તે માજીસ્ટ્રેટને છે.

ફરી તપાસ નંબર ૧૭૧ સન ૧૮૭૭

સરકાર વિરુદ્ધ થોરેખાન નથેખાન

તા. ૬ સપ્ટેમ્બર ૧૮૭૭

ને ગુનહાની શિક્ષા પીનલકોડની કા. ૪૧૧ ઉપરથી માપ છે તે ગુનહા કોઈ તોહિમતવાળા ઉપર સાબિત થે-

યાનો ઠરાવ કોઈ બીજા વર્ગના માછરોને કર્યો અને ૫૦ રૂપિયાનો દંડ અથવા દંડ નહીં આપે તો ૪૫ દિવસની સખત મજૂરીની કેદ ભોગવવી એવો હુકમ કર્યો. તોહો-મતવાળાએ ડિસ્ચિક્ટ માછરોને તરફ અપીલ કરી. ડિસ્ચિક્ટ માછરોને તે અપીલ કબુલ કરી, અને શિક્ષામાં ફેરફાર કર્યો તે એવો કે દંડ ના આપ્યા બદલની જે શિક્ષા તોહોમતવાળાએ તારપછી ભોગવવાની હતી તેના બદલામાં ૫૦ ફટકા મારવાનો હુકમ કર્યો.

તે બાબતમાં ઠરાવ એવો થયો કે અપીલ ફરનારાએ કેટલાક દિવસની સજા ભોગવવી એ વાત બની ચુકી તો પણ તે શિક્ષાનો ફેરફાર કરવામાં તેણે એમ કરવું જોઈતું હતું કે ફટકાની શિક્ષા આપી તે રહેલી કેદની શિક્ષાના બદલામાં ના આપતાં બીજા વર્ગના માછરોને જે અવલ શિક્ષા આપી હતી તેના બદલામાં ફટકાની શિક્ષા આપવી હતી.

કી. પ્રો. કો. કા. ૨૭૮ સરકાર વિરુદ્ધ મંથુર લાલદાસનો ફેસલો પાને ૨૧૭ મે છે તે નિચે જુઓ.

કી. પ્રો. કો. કા. ૨૭૯—અપીલની તજવીજ કરવાનું અપીલ કોર્ટ ઠરાવે, તો તે કોર્ટે અપીલ ફરનારને નોટિસ અપાવવી, અને જુદા કોર્ટને અથવા હાઈકોર્ટને અપીલ કરી હોય તો ડિસ્ચિક્ટના માછરોને નોટિસ આપવી પછી તેણે જે તારીખે તે અપીલની તજવીજ થવાની હોય તે તારીખ જરૂર હોય તો, પબ્લીક પ્રોસિક્યુટરને અથવા જે સરકારી વકીલને અથવા બીજા અમલદારને એ કામ સારું સરકારે અપસાર આપ્યો હોય તેને જણાવવી.

અને ખસે ખાતેરમી કલમ પ્રમાણે મુકદ્દમો હોય ને તે બાબત અપીલની તજવીજ કરવાનું અપીલ કોર્ટ ઠરાવે ત્યારે તે કોર્ટે રેસ્પોન્ડને પણ નોટિસ અપાવવી.

બીનલકોડ કા. ૪૧૧ સરકાર વિરુદ્ધ રખમા અને

(૨૧૫)

ખીનનો ફેસલો પાને ૧૧ મે છે તે નીચે જુઓ.

સને. ૧૮૬૪ ના આક્ટ ૬ ની કલમ ૨ સરકારે વિરુદ્ધ
નેકીશન ગીરધરનો ફેસલો પાને ૨૨૩ મે છે તે નીચે જુઓ.

એડાના જીલ્લા માજીસ્ટ્રેટ સલાહ લેવા સારૂ મોકલેલું

કામ નંબર ૧૩૦ સને ૧૮૭૭

તા. ૨૯ નવેમ્બર ૧૮૭૭

કોઈ કોન્ટ્રારી ધનસાફનું કામ ચાલતાં છતાં ધનસાફ
કરનાર માજીસ્ટ્રેટ જે પુરાવો દફતરમાં દાખલ કર્યો હોય તે
ઉપરથી ખીનલકોડની કા. ૧૯૩ મધ્યેનો કોઈ ગુન્હો
(કોઈ સખસના હાથથી) બન્યો એવું પ્રથમ દર્શને તે મા-
જીસ્ટ્રેટને દુખાઈ આવે તો તે તોહોમતવાળાનો (એટલે જે
સખસ વિરુદ્ધ પ્રથમ દર્શની ગુન્હો બન્યો હોય તે સખ-
સનો) ધનસાફ ચવાની મંજુરીયત, સ્વતંત્ર (અલાયદી)
પ્રથમની ચોકચી કર્યા વગર આપવાનો તે માજીસ્ટ્રેટને
અધિકાર છે.

પી. કો. કા. ૧૯૩ સરકાર વિરુદ્ધ જીજીબાઈ વળનો
ફેસલો પાને ૭૬ મે છે તે નીચે જુઓ.

સને ૧૮૭૮

ધારવાડના માજીસ્ટ્રેટનો પત્ર નંબર ૬૮૨ તા. ૨૫-૨-૭૮

નો આબાથી એમ્બરમાં થયેલો ઠરાવ

તા. ૯ મારચ ૧૮૭૮

બ્યારે કોઈ કેદીને જે બે વારંટોથી એક પછી એક
ભોગવવાની શિક્ષાના હુકમો થયા હોય એવા વારંટોથી કેદ
મળી હોય ત્યારે ખીન વારંટને અમલમાં લાભ્યાની અ-
માઉ પેહલું વારંટ પુરતી રીતે બજાવવું જોઈએ એટલે તે
ઉપરથી અપાયેલી મુખ્ય કેદની શીક્ષા તથા દંડ ન આ-
પ્યા બદલની શિક્ષા એ બંને શિક્ષાઓ પુરી અમલમાં
આણવી.

સરકાર વિરૂદ્ધ સાંકળચંદ જોડાભાઈની ખાખતમાં

તા. ૮ એપ્રિલ ૧૮૭૮

પોલીસના સુપ્રીટેન્ડેન્ટ ચલાવેલું કામ હાઇકોર્ટ તરફ મોકલવાનો ડિસ્પિક્ટના માળુસ્ટને કી. પ્રો. કો. કા. ૨૬૬ મુજબ અખતાર નથી. કેમકે પોલીસનો સુપ્રીટેન્ડેન્ટ એ માળુસ્ટના “તાખામાંની કોરટ” નથી.

તેજ કાયદાની કા. ૧૨૮ મુજબ શક્તિઓને સમન કરી બોલાવવાની ખાખતમાં પોલીસના અમલદારને નજરમાં આવે તેવું કરવાની મુખત્યારી સોંપી છે તે મુખત્યારી પોલીસનો અમલદાર બનવે તેમાં ડિસ્પિક્ટનો માળુસ્ટ હાય ધાલી શકતો નથી. (માત્ર પોલીસના અમલદારને તે ડિસ્પિક્ટનો માળુસ્ટ મુચના તથા સલાહ આપી શકે છે).

કી. પ્રો. કો. કા. ૨૬૬ સરકાર વિરૂદ્ધ જોડા ભલાનો ફસલો પાને ૪૧ મે છે તે નિચે જુઓ.

કી. પ્રો. કો. કા. ૧૨૮—પોલીસની કોઈ ચોકી જે અમલદારના હવાલામાં હોય તે અમલદાર, અથવા તપાસ કરનારો બીજા અમલદાર જે કામની તપાસ કરતો હોય તે કામની હકીકત તથા કેફીયતથી મારી ચોકીની હદમાં અથવા પાસેની ચોકીની હદમાં ફલાણો સખસ છે તે વાકેફ છે, એમ ફરિયાદ કરનારના કહેવાપરથી અથવા બીજી રીતે તેને જણાય, તો એક લખેલા હુકમથી પોતાની આગળ હાજર થવાનું તે સખસને ફરમાવવાને તે અમલદાર મુખત્યાર છે. અને તે હુકમ પ્રમાણે તે માણસે હાજર થવું. અને તે મુકદ્દમા ખાખત તે અમલદાર તેને જે સવાલો પુછે તે સંધળા સવાલોના તેણે જવાબ દેવા.

પણ એવું ડરાબું છે કે જે સવાલનો જવાબ દેતાં પોતે ગુલેગાર થાય તે સવાલનો જવાબ કોઈપણ માણસે આપવોજ નોંધ્યે એવું સમજવું નહીં.

(૨૬૭)

સરકાર વિરુદ્ધ નીચકુંઠ બક્ષાસ તથા ગણેશ પદમાકર

તા. ૮ એપ્રિલ, ૧૮૭૮

મુંબાઈના સન ૧૮૬૭ ના આક્ટ ૭ ની કા. ૩૧ માં “અપકારકકત્ત કરે” એવા જે બોલ લખ્યા છે તેનો અર્થ પીનલકોડ કા. ૨૬૮ માં જે “અપકારક કત્તની” વાખ્યા આપી છે તેવો નથી પણ “અપકારક કત્ત કરો નહી” એવી જે લોકોને સામાન્ય નોટીસ (ચેતવણી) આપેલી હોય છે તેમાં “અપકારક કત્ત” એ બોલનો જે અર્થ થાય છે તેજ અર્થ સદરહુ ૩૧ માં સમજવો.

પી. કો. કા. ૨૬૮ સરકાર વિરુદ્ધ શુકલાલનો ફેસલો પાને ૧૪૪ મે છે તે નિચે જુઓ.

સને ૧૮૬૭ ના આક્ટ ૭ ની કલમ ૩૧ નો મુખ્ય ભાગ અને તેની બીજી રકમ સરકાર વિરુદ્ધ છોટીરામ બારકરનો ફેસલો પાને ૧૮૯ મે છે તે નિચે જુઓ.

અને તેનો બાકીનો ભાગ નિચે પ્રમાણે છે.

રકમ ૧ કોઈ માણસ કોઈ જનાવરને મનમાં આવે તેમ અવિચારથી અને નિર્દયપણે બડબડથે અથવા તેનો ગેરજોડપયોગ કરથે અથવા તેના ઉપર જીલમ કરથે તે.

રકમ ૩ કોઈ માણસ ઘોડાં ઉપર અંથવા બીજા ઢોર ઉપર બેસીને તેને કોઈ રસ્તામાં અથવા રાહદારીની જગ્યાએ બેપરવાઈથી અથવા ધણાં જોરથી હાંકથે, અથવા ચિખવથે (અથવા પલોટથે) અથવા તેને સંભાળવાનો પુરો બંદોબસ્ત કર્યાવગર મુકી જથે; અથવા ફલાણું ઢોર અથવા વાહન કાડી લઈ જાઓ એવી સુચના પહેંઆપછી જરૂર હોય તે કર્તી વતી વાર લાગી રહેવા દેથે, અથવા અંધારી રાતે હરકોઈ જાતની ગાડી જોઈયે તેટલું બરાબર અજવાણુ પડે તેવા દીવા વગર હાંકથે, અથવા વગર હુકમે કોઈ માત્ર વેચવાસાર અથવા બીજા કામ સાર માંડી મુકથે; અથવા નીમણી જગા સીવાય બીજા જગ્યાએ કચરો અથવા ગોજવાડ અથવા પુંગે મુકથે, અ-

થવા માછલેટની અથવા મ્યુનીસીપાલ કમીશનની અથવા પોલીસ અમલદારની પરવાનગી વગર દારૂઆનું (એટલે આતસખાજી) છોડશે અથવા સાર્વજનનીક રસ્તાથી ૫૦ ફુટની અંદર બંધુક વગેરે અગ્નીશસ્ત્ર અથવા દારૂઆનું છોડશે તે.

૨૬મ ૪ કોઈ માણસ સાર્વજનનીક રસ્તામાં અથવા ગલીમાં અથવા રાહદારીની જગાએ અથવા તેની પાસે તથા સામે કાંઈ ઢોરને મારીનાંખશે, અથવા મારેલું ઢોર અથવા ચામડું સાફ કરશે; અથવા જાણી જોઈને તથા નિર્દોષપણે પોતાનું શરીર ઉધાડું મુકશે; અથવા પૈસા મેળવવા સારૂ કંટાળો આવે એવું કુરૂપપણું અથવા રોગ ઉધાડો મુકશે; અથવા લોકાપકારક કૃત્ય કરશે અથવા દારૂ વિગેરે પીને તોફાન અથવા મસ્તી કરશે, અથવા પોતાનાથી પોતાની સંભાળ નહીં થાય તેવા છાકટો થઈ જશે તે.

સરકાર વિરુદ્ધ દાદા પરસરામ

તા. ૨ મે ૧૯૭૮

તોહોમતદારે ચોરી કરવાના ધરાદાથી બાર વરસની અંદરની વચનાં એક છોકરાને એક ઠોકાણે લલચાવી લઈ ગયો, અને ત્યાંહાં તે છોકરાના અંગ ઉપરથી તેણે બદ-ધ્યાનતથી કેટલાક દાગીના કાઢી લીધા.

શેથન જડજે, પેલેલાં ચોરી કરવાના ધરાદાથી હરણુ કરવાના ગુન્હાનો તથા બીજીવાર ચોરીના ગુન્હાનો એ રીતે તોહોમતદારને ગુનેગાર ઠેરવ્યો.

એ પ્રમાણે ગુન્હેગાર ઠેરવી પેલેલી ખાખત વિશે તેને એક વરસ સખત મજુરીની કેદ આપી તથા બીજી ખાખત વિશે તેને પંચોતેર ફટકા મારવાની શિક્ષા કરી.

તેમાં ડરાબું કે કી. પ્રો. કો. કા. ૪૫૪ મુજબ કેદની તથા ફટકાની બેવડી શિક્ષા ગેરકાયદેસર છે.

કા. ૪૫૪ રકમ ૧—એકજ કામ થાય એવી કેટલીક વાતોનો એક બીજાની સાથે સંબંધ હોય તે વાતોના એક સમુદાયમાં એકજ માણસે એક કર્તાં વત્તા ગુન્હા કર્યા હોય તો તે દરેક ગુન્હા બાબત એકજ વખતે તેની ઉપર તોહોમત મુકીને તેનો ધનસાફ કરવાનો અખત્યાર છે.

રકમ ૨ કોઈ ચાલુ કાયદા પ્રમાણે ગુન્હાની વાખ્યા કરવામાં આવે અથવા શિક્ષા કરવામાં આવે તેવી બે જુદી જુદી વાખ્યા લાગુ હોય તેવું એકજ કામ હોય તો જે માણસ તે કામ કરે તેની ઉપર બે પ્રમાણે કરેલા ગુન્હાઓમાંના દરેક ગુન્હાનું તોહોમત મુકવાનો અખત્યાર છે. પણ જે કોઈ તેનો ધનસાફ કરશે તે કોઈને તે બેઉ ગુન્હા માંહેના કોઈ પણ ગુન્હા બાબત જેટલી શિક્ષા કરવાનો અધિકાર હોય તે કરતાં સખત શિક્ષા તેને કરવી નહીં.

રકમ ૩ સરકાર વિરુદ્ધ ગોવિંદા બીન રામાનો ફેસલો પાને ૨૨૭ મે છે તે નિચે જુઓ.

સરકાર વિરુદ્ધ માહાકુ ગોપ્રાળ

તા. ૫ અગષ્ટ ૧૮૭૮

ફટકા મારવાની સજા કરવાની જવાબદારી જે અમલદારપર છે તે અમલદારે તે સજા કાયદામાં જણાવેલી મુદતો પુરી થતાંજ આપવી જોઈએ એવું કી. પ્રો. કો. કા. ૩૧૦ મુજબ તે અમલદારનું કામ છે. પરંતુ જો કોઈ આકસ્મિક બનાવથી અથવા ગફલતથી અથવા જાણી જોઈને (પોતાનું) કામ નહીં કરવાથી આ હુકમે અમાન્ય કર્યો હોય તો તેથી કરીને કેદીનો પોતાની જવાબદારીમાંથી છુટકારો કોઈ પણ રીતે થતો નથી. હજી રહેલી સજા અમલમાં લાવવી જોઈએ.

સજાનું વારંટ કોરટના અધિકારમાંનું નથી એવું હોદ્દા સિવાય તે વારંટ અમલમાં લાવવાને સને ૧૮૭૪, ના

મુખાઈ આકટ ૨ ની કા. ૩૦ મુજબ જેલર જવાબદાર છે. વારંટ અમલમાં લાવવાને કોઈ વાતની હરકત જેલરને આવે તો એવો રિપોર્ટ જ કોરટમાંથી તે વારંટ નિકળ્યું હોય તે કોરટને તેણે કરવો.

કી. પ્રો. કો. કા. ૩૧૦—જે કોર્ટનો શિક્ષાનો હુકમ ઉપરી કોર્ટ તપાસી શકતી હોય તેવી કોરટો કેદ સિવાય વળી ફટકા મારવાની શિક્ષા ઠરાવે ત્યારે તે ઠરાવની તારીખથી પંદર દિવસ સુધી, અથવા તે મુદતમાં અપીલ કરી હોય તો શિક્ષાનો હુકમ ઉપરી કોર્ટ મંજૂર કરે ત્યાં સુધી ફટકા મારવા નહીં, પણ પંદર દિવસ થયા પછી તાત્કાલિક ફટકા મારવા; અથવા અપીલ કરી હોય તો શિક્ષાનો હુકમ મંજૂર કર્યાનો અપીલ કોર્ટનો હુકમ આવી પોહિંઆ પછી તાત્કાલિક ફટકા મારવા.

મુખાઈના સન ૧૮૭૪ ના આકટ ૨ ની કા. ૩૦ કેદીઓ તુરંગમાં આવે ત્યારથી તેઓ કાયદાસર આધારથી છુટે ત્યાં સુધી તેઓને સંભાળીને રાખવા વિશે અને કેદીઓ ખાતના તથા તેઓની શિક્ષા ખાતનાં સઘળાં વારંટ તથા હુકમ યોગ્ય રીતે બજાવવા વિશે અને તુરંગમાં બંદોબસ્ત રાખવા વિશે જેલર જવાબદાર છે.

સરકાર વિરુદ્ધ નુકારામ રામજી

તા. ૨૬ અગષ્ટ ૧૮૭૮

માજીસ્ટ્રેટ ફેસલનામા ઉપર સહી કર્યા પછી તેમાં તેનાથી કી. પ્રો. કો. કા. ૪૬૪ મુજબ ફેરફાર થઈ શકે નહીં. પરંતુ માજીસ્ટ્રેટ આપેલી સજા ગેરકાયદેસર છે એવું તેને માલમ પડવાથી કેદીનું નુકશાન થતું હોય તો (તે સજાનો અમલ) તહકુમ્મ રાખવા વિશે તથા કેદીને ફક્ત અટકાવી રાખવા વિશે જેલરને તે હુકમ કરે અને જ્યારે મુકદ્દમો હાઈકોર્ટમાં મોકલ્યો હોય ત્યારે ટૂરવેલી મુદત ઉપરાંત વધારે વખત સુધી કાંઈ પણ કામમાં તેને અ-

(૨૭૧)

ટકાવી રાખવો નહીં.

કી. પ્રો. કો. કા. ૪૬૪ સરકાર વિરુદ્ધ ઉત્તમચંદ કપુ-
રચંદનો ફેસલો પાને ૯૩ મે છે તે નિચે જુઓ.

સરકાર વિરુદ્ધ રામચંદ્ર સીધેશ્વર

તા. ૩૧ ઓક્ટોબર ૧૯૭૮

ફરિયાદ કરનાર હાજર નહીં થાય તો ફરિયાદી કાઢી
નાખવી એવો હુકમ કી. પ્રો. કો. કા. ૨૦૫ માં લખેલો
છે. તે મજકુર કાયદાના બાબ ૩૫ મુજબના મુકદ્દમા-
ઓને લાગુ નથી.

એટલા માટે જે મુકદ્દમામાં કોર્ટના એક બેન્ચીફના અ-
ખતારની સામે થવા માટે એક માણસ ઉપર ફોજદારી
કામ ચલાવવા સાર કોરટે રજા આપી હતી તે મુકદ્દમામાં
એવો ઠરાવ થયો કે બેન્ચીફ હાજર થયો નહીં તેથી માળુ-
એટ ફરિયાદી કાઢી નાખવામાં બ્યાજબી કયું નહીં.

કી. પ્રો. કો. કા. ૨૦૫ તોહીમતવાળા સખસે હાજર
થવા સાર ઠરાવેલ દિવસે, અથવા ત્યારપછી બીજે જે
દિવસે તે મુકદ્દમો રજુ કરવામાં આવે તે દિવસે, અગર
ફરિયાદ કરનાર હાજર નહીં થાય, તો તે માળુએટ ફરિયાદ
કાઢી નાખવી; પણ કોઈ કારણસર તે મુકદ્દમો સાંભળવો
કોઈ બીજા દિવસપર મુલતવી રાખવો તે માળુએટને યોગ્ય
જણાય, તો પોતાને યોગ્ય જણાય તેવી સરતથી તે મુકદ્દમો
મુલતવી રાખવો..

સને ૧૯૭૯

સરકાર વિરુદ્ધ અદરસાપા બીન સતવીરાષા.

તા. ૨૦ ફેબ્રુઆરી ૧૯૭૯

મુખ્યાર્જના સને ૧૯૭૩ ના ૭ મા આક્ટની એટલે મીઠા
સંબંધી આક્ટની કા. ૩૫ તથા ૩૭ માં ૧૦ માહલનો

અંતર ને લખ્યો છે તે અંતર “કાગડો ઉડે છે તે પ્રમાણે” સાધી લીટીમાં એટલે ને ક્ષિતિ જૈક સુત્ર સપાટીએ માપવો અને ઘણા નજીકના જવા આવવાના રસ્તાથી માપવો નહીં.

મુખામના સને ૧૮૭૩ ના આકટ ૭ ની કા. ૩૫—મુખાઈ શેહેર અને ટાપુમાંની ઇમારતો અથવા બીજી અથવા તટી કે આડ ભરીને ઘેરી લીધેલી જગા અથવા (બીજી) જગા સિવાય ને બીજી ઇમારત અથવા બીજી અથવા તટી કે આડ ભરીને ઘેરી લીધેલી જગા અથવા (બીજી) જગા કોઈ મીઠા અગરથી અથવા સને ૧૮૫૭ ના આકટ ૨૬ પ્રમાણે સ્થાપેલાં ખુસ્કીની જકાતનાં યાણાથી અથવા મીઠું દેશમાં લાવવા સારૂ અથવા વાહાણ ઉપરથી ઉતારવા સારૂ ને અંદર અથવા જગા ડરાવી હોય અને નીમી હોય તે અંદરથી અથવા જગાથી ૧૦ માઇલની અંદર હોય અથવા ને બીજી હદ ગવરનર ઇન કૌન્સિલ મુખામના સરકારી ગ્યાઝેટમાં જાહેરનામું છપાવીને ડરાવશે તે બીજી હદમાં હોય તે ઇમારતમાં અથવા તટી કે આડ ભરીને ઘેરી લીધેલી જગામાં અથવા (બીજી) જગામાં વેચવા સારૂ મીઠું ભરી મુકવાનો અથવા લેવાનો મીઠાનાં વસુલના કલેક્ટરે પરવાનો આપ્યા વગર તે કામ સારૂ તે ઇમારત અથવા બીજી અથવા તટી કે આડ ભરીને ઘેરી લીધેલી જગા અથવા (બીજી) જગા વાપરવી નહીં.

એજ આકટની કા. ૩૭—૪૦ શરથી વધારે મીઠું ને પરવાનગી સીડીના આધારે ઉપરથી અથવા આ આકટની ૨૭ મી તથા ૨૮ મી કલમો પ્રમાણે આપેલી પરવાનગી સીડીના અથવા કુકમના આધારે ઉપરથી રસ્તે લઈ જવામાં આવતું નહીં હોય તે મીઠું અથવા ને મીઠું સદરહુ હદમાં ખાનગી ખપ સારૂ પોતાની પાસે રાખવા ખાખત વિશેષ પરવાનગી સીડીનો આધાર નહીં હોય તે મીઠું

સદરહુ હદમાં કમળમાં રાખવાનો અથવા વાહાણે
ઐકલવાનો અધિકાર નથી સદરહુ પ્રકારની વિશેષ પરવા-
નગો ચીઠીઓ પોતાને યોગ્ય દેખાય તે માણસને મીઠાના
વસુલના કલેક્ટરે તથા તેનો ડેપુટીઓએ તથા આસીસ્ટન્ટ-
ટોએ આપવી.

ખાતદેશના શેશનજડનો પત્ર નંબર ૪૨૦નો

આવ્યાથી એપ્રિલમાં થયેલો ઠરાવ

તા. ૨૧ એપ્રિલ ૧૮૭૯

એક ફર્ટ કલાસ માણસે ઓરીનો અપરાધ સાબિત
કરીને, તારીખ ૬ ઠી ફેબ્રુઆરી સન ૧૮૭૯ ને દીને
તોહામતદારને બે વરશની સખત મજુરીની કેદની શિક્ષા
કરી. તારીખાદ એક મહીને શેશન જડને એક ખીજ
કળ્યામાં તેજ તોહામતદારને ત્રણ વરશની સખત મજુ-
રીની શિક્ષા કરી અને તે શિક્ષા માણસેટે આપેલી
શિક્ષા પુરી થયા બાદ અમલમાં આણવી શરૂ કરવી
એવો હુકમ કી. પ્રો. કો. કા. ૩૧૭ મુજબ તેણે કર્યો હતો.
અમલમાં માણસેટે ઠરાવેલા અપરાધની સાબિતી
તથા કરેલી શિક્ષા રદ થઈ.

તેમાં ઠરાવ્યું કે શેશન જડને કરેલી શિક્ષા ને વખ-
તથી શરૂ થવાનો તેણે હુકમ કર્યો તેજ વખતથી એટલે
જે માણસેટે કરેલી શિક્ષા રદ હોવાના સમયથી અથવા
શિક્ષા પુરેપુરી ભાગવવાના સમયથી પુરો થાય તારીખ
શરૂ થઈ એમ સમજવું જોઈયે.

કી. પ્રો. કો. કા. ૩૧૭ એક ગુન્હાને સાફ થયેલી કેદ-
ની અથવા સમુદ્રપારની શિક્ષા કોઈપણ સખસ ભાગવતો
હોય તેવામાં જ્યારે તે સખસની ઉપર કોઈ ખીજ ગુ-
ન્હાને સાફ શિક્ષાનો હુકમ કરવામાં આવે, ત્યારે તે હુકમ
કેદનો અથવા સમુદ્રપાર કરવાનો હોયનો, કોરટે એમ
ફરમાવ્યું કે એ સખસની ઉપર આગળ થયેલા શિક્ષાનાં

હુકમમાં ફરમાવેલી કેદની અથવા સમુદ્રપારની મુદત પુરી થઈ રહ્યાથી આ હમણાંની કેદની અથવા સમુદ્રપારની શિક્ષા શરૂ થાય.

અથવા અગર તે સખસ કેદની શિક્ષા બાગવતો હોય અને પાછળથી તે ગુન્હેગાર હરેથી સમુદ્રપારની શિક્ષાનો હુકમ કરવામાં આવે તો તે હુકમનો અમલ તરત શરૂ થાય એમ ફરમાવવાને, અથવા તે સખસને આગળ ફરેલી કેદની શિક્ષાની મુદત પુરી થઈ રહ્યાથી તે શરૂ થાય એમ ફરમાવવાને કોર્ટ મુખત્સાર છે.

પરંતુ તે આગલા કે પાછલા સાબિત થયલા ગુન્હાને માટે ને શિક્ષાને તે લાયક હોય તે શિક્ષાના કોઈપણ ભાગમાંથી તે સખસ બચી જાય એવો આ કલમ માં-હેલી કોઈપણ વાતનો અર્થ સમજવો નહીં.

સરકાર વિરુદ્ધ તેમજલજી તથા બીજો.

તા. ૭ અગષ્ટ ૧૮૭૯

સને ૧૮૭૮ ના ચુંબાઈ અખકારીના આંકટ ૫ પ્રમાણે મેળવેલા લેસન અથવા મોડી અથવા વિશેષ હુકમની સત્તા શિવાય, કંઈ ચોકસ પ્રદેશ અથવા જગામાં દારૂ ચોકસ જયા કરતાં વધારે રાખવાના ગુન્હા સાથે સદરહુ આકટથી માણસ શિક્ષાને પાત્ર છે. એટલા વાસ્તે આ આકટ અમલમાં આપ્યા પેહેલાં હરેક કામમાં કુબળે ગેરકાયદે હતો કે નહીં તે વિશે વિચારવાનું જરૂર નથી.

સરકાર વિરુદ્ધ બાળકબ્બુ રાવજી

તા. ૧ અક્ટોબર ૧૮૭૯

કી. પ્રો. કો. કા. ૧૮ ઉપર નજર રાખતાં (એવું દીસે છે ને) આસીસ્ટન્ટ મેજિસ્ટ્રેટ જડજને કાળાપાણી મોકલવાની શિક્ષા કરવાનો અથવા કેદની શિક્ષાને બદલે કાળાપાણીની શિક્ષાનો હુકમ કરવાને અધિકાર નથી.

કી.પ્રો. કો. કા. ૧૮—આસીસ્ટન્ટ શેશન જડજ નિમ-
વાનો પણ અખત્યાર સ્થાનિક સરકારને છે. આસીસ્ટન્ટ
શેશન જડજે જે શેશન તુકડીને હવાસે કર્યા હોય તે ટુ-
કડીમાં તેઓએ અપીલોનો નિકાલ કરવાના અને મરણની
તથા સમુદ્રપાર કરવાની અને સાત વરસ કરતાં વતી કેદની
શિક્ષાના હુકમ કરવાના અખત્યાર શિવાય બાકીનો શેશન
કોર્ટનો સમગ્રો અધિકાર ચલાવવો. પણ સામાન્ય અ-
થવા વિશેષ હુકમ કરીને જે મુકદ્દમા શેશન તુકડીનો
શેશન જડજ પોતાને સોંપે તે મુકદ્દમાઓનોજ તેઓએ
ઠનસાફ કરવો.

આસીસ્ટન્ટ શેશન જડજે ત્રણ વરસ કરતાં વતી કેદની
શિક્ષાનો હુકમ કર્યો હોય તો તે શિક્ષા કાયમ થવાને શે-
શન જડજની મંજૂરી જોઈએ. આસીસ્ટન્ટ જડજે સદરહુ
પ્રકારનો શિક્ષાનો હુકમ કર્યો હોય તે બાહ્ય કરવાનો
અથવા તેમાં ફેરફાર કરવાનો અથવા તે રદ કરવાનો
અખત્યાર શેશન જડજને છે.

(સને ૧૮૭૪ ના ૧૨ મા આક્ટથી વધેલો મજકુર)

“અથવા તોહોમતવાળો શખસ તકસીરવાર છેકે બીન
તકશીર છે એ વિશે સંબંધ રાખનારી કાંઈ મુદ્દાની વાત
વિશે વધારે ચોકશી કરવી જોઈએ અથવા વધારે શક્તી
પુરાવા સેવા જોઈએ એવું તેને લાગે તો તે વધારે ચોકશી
કરવા બાબત અથવા વધારે શક્તી પુરાવા સેવા બાબત
હુકમ કરવાનો અખત્યાર તેને છે.

સને ૧૮૮૦

સરકાર વિરુદ્ધ નાના પતલુ

તા. ૧૦ જુન ૧૮૮૦

જે કામમાં પીનલકોડની કા. ૬૨ મુજબ એક સખસને
કાળાપાણીની શિક્ષા ભાગવવાનો હુકમ થયો હોય, અને
તે મુદ્દતમાં તેની મીલકતનું બાકુ તથા કૃત્તબ સરકાર
જપત કરી રાખે એવા હુકમ થયો હોય તેમાં ડરાવ કર્યો

કે જે કોરટની સામે તે સખસની તપાસ ચાલી અપરાધ સાબિત થયો હોય તે કોરટને મજબૂર બાંધુ તથા ઉત્પન્ન નો કાંઈ ભાગ ફરિયાદીને બદલા દાખલ આપાવવાનો અધિકાર નથી. કી. પ્રો. કો. કા. ૩૦૮ મિલકત જપત કરવા વિશેના હુકમોને લાગુ પડતી નથી.

પી. કો. કા. ૧૨ જે જે બાબતમાં કોઈ સખસની ઉપર મોતની શિક્ષા થઈ શકે એવો ગુન્હો સાબિત થાય, તે તે બાબતમાં તે સખસની સ્થાવર જંગમ સધળી મિલકત સરકારે જપત થાય, એવો હુકમ કરવાને કોરટ મુખીયાર છે; અને જે જે બાબતમાં કોઈ સખસની ઉપર એવો ગુન્હો સાબિત થાય કે તે ગુન્હાને માટે તેને સમુદ્રપાર કરવામાં આવે, અથવા સાત વરસ અથવા તે કરતાં વધારે મુદતની કેદની શિક્ષાનો હુકમ કરવામાં આવે, તે તે બાબતમાં તેના સમુદ્રપારની અથવા કેદની મુદતના દરમિયાનમાં તે સખસનાં કુટુંબ તથા અનુજીવીઓને માટે સરકારની નજરમાં દુરસ્ત જણાય તેવા બંદો બસ્ત સરકાર કરે એવી છુટ રાખીને, તે મુદતના દરમિયાનમાં તે સખસની સરવે સ્થાવર તથા જંગમ મિલકતનું બાંધું તથા ઉપજ સરકારે જપત થાય, એવો હુકમ કરવાને કોર્ટ મુખત્યાર છે.

કી. પ્રો. કો. કા. ૩૦૮. હરકોઈ ચાલુ કાયદા પ્રમાણે કોઈ ફાજદારી કોર્ટ દંડ કરે અથવા તે દંડની શિક્ષાનો હુકમ અથવા તે દંડ જે શિક્ષાના હુકમનો ભાગ હોય તે શિક્ષાનો હુકમ અપીલમાં અથવા તપાસમાં મંજૂર કરે ત્યારે તે સધળો દંડ અથવા તેનો કોઈ ભાગ હેઠળ લખેલી વાત બાબત આપવાનો હુકમ કરવાને તે કોર્ટ મુખીયાર છે.

(૧) ફરિયાદ ચલાવવામાં યોગ્ય રીતે ખરચ થયો હોય તે બાબત.

(૨) જે ગુન્હા બાબતની ફરિયાદ થઈ હોય તે ગુન્હાથી થયેલું નુકશાન પૈસાવડે ભરી અપાશે એવું કોર્ટની

નજરમાં આવતું હોય તે ગુન્હાથી થયેલાં નુકશાન બાબત
આપવાનો હુકમ કરવાને તે કોર્ટ મુજીબાર છે.

સદરહુ પ્રમાણે નાણું આપવું હોય તે કોર્ટની નજરમાં
આવે તે પ્રમાણે ફરિયાદ કરનારને અથવા જે સખસનું
નુકસાન થયું હોય તે સખસને અથવા તે જોગને અથવા
તેઓના લાભને માટે આપવું.

અગર જે કોરટે તે દંડ આપવાનો હુકમ કર્યો હોય
તે કોર્ટના ફેસલા ઉપર અપીલ ચાલી શકતી હોય અથ-
વા તે ફેસલો તપાસી શકતો હોય, તો અપીલ કરવા
બાબત કરાવેલી મુદત પૂરી થાય ત્યાં સુધી અથવા
અપીલ કરી હોય તો અપીલનો ફેસલો થાય ત્યાંસુધી જે
રકમ આપવાનો હુકમ કર્યો હોય તે રકમ આપવી નહીં.

તેનાં તેજ કામ બાબત પાઞ્ણથી કાંઈ દીવાની કામ
ચાલે તેમાં આ કલમ પ્રમાણે કાંઈ રકમ અપાવી હોય
તે કોરટે મજરે અપાવવી.

સરકાર વિરૂદ્ધ વીરખસાયા

તા. ૧૭ જુન ૧૮૮૦

એક પોલીસપટેલ, જેને વંચથી અથવા બીજી રીતે પટેલી
મળી હોય તેણે પોલીસપટેલ દાખલ કરેલા ગુન્હાની
ફરિયાદી સરકારની અથવા સરકારથી અધિકાર મળેલા
અમલદારની પરવાનગી વગર સાંભળી શકાય, કેમકે સને
૧૮૭૪ ના મુંબાઈ આક્ટ ૩ થા કી. પ્રો. કો. કા. ૪૬૬
પોલીસપટેલને લાગુ પડતી નથી કારણકે સને ૧૮૬૭ ના
મુંબાઈ આક્ટ ૮ ની દુરસ્ત કરેલી કલમ ૬ પ્રમાણે પો-
લીસ કમિશનરની રાજથી ફર્સ ક્લાસ માજીસ્ટ્રેટ તેને
ઠાહાડી મુકી શકે.

કી. પ્રો. કો. કા. ૪૬૬ સરકારની મંજૂરીયત શિયાય
પોતાના હોદ્દા ઉપરથી ખસેડી ન શકાય એવા કોઈ સર-
કારી નોકર અથવા કોઈ જડજની ઉપર સરકારી જોકર

અથવા જડજ ઉપરનાં તે તોહોમત બાબતની ફરિયાદ સાંભળવી નહી, પણ સ્થાનિક સરકારની અથવા સ્થાનિક સરકારે અખિયાર આપેલા કોઈ અમલદારની મંજૂરીયત કે હુકમ હોય તો, અથવા જે કોર્ટ અથવા બીજા અધિકારીને તામિ તે જડજ અથવા બીજા સરકારી નોકર હોય અને તેવી ફરિયાદી ચલાવવા બાબત મંજૂરીયત અથવા હુકમ આપવાનો જેનો અખિયાર હદમાં રાખવાને અથવા પાછો રાખવાને સરકાર પોષ્ય ધારે નહીં, તેવી કોઈ કોર્ટ અથવા બીજા અધિકારીની મંજૂરીયત અથવા હુકમ હોય, તો તે તોહોમત બાબતની ફરિયાદ સાંભળવી.

સદરહુ પ્રકારના કોઈ પણ જડજ અથવા સરકારી નોકરે પોતાના હોદ્દાનું કામ બજાવતાં જે કામ કર્યું હશે તે કામ બાબત તે જડજ અથવા સરકારી નોકર ઉપર સરકારની મંજૂરી લીધા વગર કામ ચલાવવું નહીં.

મંજૂરી કામ શરૂ થવાની અગાઉ આપવી જોઈએ.

કયા માણસે તથા શી રીતે કામ ચલાવવું તે ઠરાવવાનો અને કહી કોર્ટમાં ઇનસાફ કરાવવો તે કોર્ટ ઠરાવવાનો અખિયાર સ્થાનિક સરકારને છે.

આ કલમમાં “જડજ” તથા “સરકારી નોકર” આ શબ્દોનો અર્થ પીનજકાંડમાં જે કર્યો છે તે અર્થ સમજવો.

મુંબાઈના સને ૧૮૬૭ ના આક્ટ ૮ ની કલમ ૯ પોલીસ પટેલ અથવા પોલીસનું કામ પડે ત્યારે ગામના ચાકરોમાંથી જે માણસને તે કામ કરવું પડે તે માણસ પોલીસનું કામ કરવામાં ગફલત અથવા આળશ કરશે તો કુલપાવર માજીસ્ટ્રેટના હુકમથી તે માણસ પોતાના ત્રણ મહીનાના પગારની સરાસરી જેટલા રૂપિયા સુધી દંડને લાયક થશે. વત્તી શિક્ષા કરવા લાયક કોઈ કામ પોતે જે રીતે ચલાવવું જોઈએ તેથી ઉલટી રીતે ચાલીને પોલીસ પટેલ કરશે; અથવા કાનુન તોડશે, અથવા બીજા પ્રકારે ગેરરીતિ ચાલશે, અથવા ગુલ્હો કરશે તો તેને બર તરફ કરવાને સદરહુ માજીસ્ટ્રેટ મુખત્યાર છે, અથવા

પીનલકોડ પ્રમાણે સરકારી નોકરની પેઠે તેની ઉપર કામ
અજાવીને તેને શિક્ષા કરી શકાશે. અને ગુલે સામિત
યશ ત્યારે તે બરતરફ થવાને લાયક થશે. પણ એવું
હરાબું છેકે પટેલના દરબાના કોઈ માણસને પોલીસ
કમિશનરની મંજૂરી વગર આ કામ પ્રમાણે બરતરફ
કરવો નહીં

કારવારના ફર્ક કલાસ સમોરડીનેટ જડજ કે જેવ-

ણના અખતારમાં શેશન જડજનાં ચાલુ કામો

છે તેઓની તરફથી નંબર ૧૪૧ તા. ૫ જુન

૧૮૮૦ નું પત્ર આબ્યાથી થયેલો હરાવ.

તા. ૧૯ જુન સને ૧૮૮૦

કી. પ્રો. કો. કા. ૪૦૭ થી હુકમ કાઢાડવાની જે ફરજ
શેશન કોર્ટ ઉપર નાખવામાં આવીછે તે ફરજ શેશન
કોર્ટના ચાલુ કામોનો થોડીક મુદતનો અખતાર જે સમો-
રડીનેટ જડજ પાસે હોય તેનાથી બળવી શકાય નહીં.

કી. પ્રો. કો. કા. ૪૦૭—શેશન બરવાસાર જે વખત
હરાવી હોય તે વખતથી ઘણું કરીને ઓછામાં ઓછા
ત્રણ દિવસ અગાઉ શેશન કોર્ટે માજીસ્ટ્રેટ પાસે સમન
કરાવવાને હુકમ મોકલવો. તે સમન, તે શેશનમાં જ્યુરીથી
જે કામોનાં ઇનસાફ થવાનો હોય, તથા આસેસરોની મ-
દતથી જે કામોનો ઇનસાફ થવાનો હોય તે કામોના
ઇનસાફને સાફ જેટલાનો ખપ હોય તેટલા સદરહુ ત-
પાસેથી ટીપ મધ્યે લખેલા સખસોને કરવા, તે શેસનમાં
જે મુકદ્દમાનો ઇનસાફ કરવાનો હોય તે મુકદ્દમાને વારંતે
જેટલા સખસોનો ખપ હોય તેથી બમણા કર્તા ઓછાને
સમન કરવા નહીં.

જે સખસોને સમન કરવા હોય તેઓનાં નામ ખુલ્લી
કોર્ટમાં ચોઠીથી કાઢાડવા; અને તપાસેલી ટીપ મધિના
જેઓએ છ મહીના મધ્યે કામ કર્યું હોય તેઓને ખાતલ

કરવા; પણ તેઓને લીધા વિના નોંધતી સંખ્યા પુરી ન થાય તો તેઓને ખાતલ કરવા નહીં; અને તે સઘળાં નામ માજીએટને જે હુકમ મોકલવામાં આવે તે હુકમ મધ્યે લખી મોકલવાં.

મુંબાઈ હાઈકોર્ટના રીપોર્ટ ઈંડીયનલો રીપોર્ટમાંથી.

સરકાર વિરુદ્ધ ખંડેરાવ બાજીરાવ અને બીજા ૬

તા. ૧૨ નવેમ્બર ૧૮૭૫

વા. ૧ } દક્ષિણમાં એકુત લોકોએ કરેલા દંગા બદલ
પા. ૧૦ } જે કેટલાક કજીયા બન્યા છે તે પૈકી આ

એક છે. આરોપિત અને બીજા ૬ ઉપર ઈ. પી. કો. કા. ૩૨૬ અને ૪૫૭ મુજબ તોહોમત મુકી પુના જીલ્લાના ડુલપાવર માજીએટ મીસ્તર મેકકર્સને આ કામ ધનસાફ થવાને શેશન કોર્ટમાં મોકલ્યું. ફરિયાદી વિઠ્ઠલરાવ શાહુકારનો ધંધો કરતો હતો. તેનું કહેવું એમ છે કે આરોપિત સાથે બીજા ૫૦ કીંવા સો માણસો હતા પરંતુ તે વેગળા હતા. હું જે ઘરમાં હતો તે આરોપિતે ફોડ્યું અને માફ ખત હમણાંને હમણાં આપ એમ તેણે મારી પાસે માગણી કરી. તેણે મારાપર હથ્થાં કરી અને આખરે આરોપિત નંબર ૧ નાએ એક હથીયાર વડે માફ નાક કાપ્યું જે નંબર ૨ નાએ ગ્રાહી રાખ્યું હતું. તેની સાથે નંબર ૨ નાએ મારી આંગુડી સોનાની કાડી લીધી. આ પ્રમાણે ફરિયાદી પોતાની જુગ્યાનીમાં લખાવેછે.

માજીએટની રૂબરૂ ફરિયાદીએ આપેલી જુગ્યાની અને બીજી પુરાવા વાંચી શેશન જડને ધનસાફ કરવાની અમારે સર્વ આરોપિતપર ડાઘાઈટીનું એકજ તોહોમત મુક્યું. મુકદમાનો સારાંસ જુરોને કહેતાં શેશન જડને કહ્યું કે ફરિયાદીપરના હથ્થાંની વખતે જે આરોપિત ત્યાં હતા

તે પૈકી પ્રત્યેક સર્વનો જે મુખ્ય હેતુ તે સીધ જવા વાસ્તે કરેલા કૃત્ય બદલ બાકીના સોંપતી આરોપિત સરખા જવાબદાર છે. પુરાવાનો જરૂરનો ભાગ વાંચી બતાવ્યા પછી શેશન જડને જ્યુરીને એમ કહ્યું કે સોનાની અંગુઠી જબરાઇયો કાઢી લીધા બદલ જે શાક્ષીએ શાક્ષી આપી છે તેઓની જુબાનીમાં ઘણો ફરક છે તેની સાથે તેઓની શાક્ષીપર હું બરોસો પણ રાખતો નથી.

સર્વ આરોપિત અપરાધો નથી એમ જ્યુરીએ ઠરાવ કર્યો તે ઠરાવ શેશન જડને માન્ય ન હોવાથી શેશન જડને તે કામ હાઇકોર્ટના અભિપ્રાય માટે મોકલ્યું.

તેમાં હાઇકોર્ટે ઠરાવ્યું કે—ફી. પ્રો. કો. કા. ૨૬૭ પ્રમાણે જ્યુરી અને જડને એ બેઉનું કામ કરવાનો અધિકાર હાઇકોર્ટને છે. ઇંગ્લાંડની વરિષ્ઠ કોર્ટ કરતાં અહીંયાંની હાઇકોર્ટને સદરહુ કલમ ઉપરથી જ્યારે અધિકાર છે. અને જવાબદારી પણ તેનાપર વધારે છે; તો પણ અંગરેજ કાયદાના મુળતત્વને અનુસરીને બને ત્યાંસુધી જ્યુરીનો ઠરાવ હેકટપણાનો અને સ્પષ્ટ ચુકનો કોવા જડની જુલથી થયેલો હોવા સિવાય જ્યુરીનો ઠરાવ રદ કરનાર નથી. પણ જે કામમાં જ્યુરીનો ઠરાવ દુરસ્ત કરવાનો યોગ્ય જણાય તે કામમાંનો ઠરાવ હાઇકોર્ટ દુરસ્ત કરી શકે.

એ ઉપરથી આ કામમાં અમો ઠરાવીએ છીએ કે આરોપિતને છોડી દેવા કરેલો ઠરાવ જડને અને જ્યુરીની ચુકથી થયો છે માટે તે રદ કરીએ છીએ અને હવે આરોપિતે કપો અપરાધ કર્યો છે તે બરોબર ઠરાવવું એ અમારું કામ છે. ફરિયાદીના ખતની ચોરી સરવે આરોપીતે કરી છે અને તે ચોરી કરવા વાસ્તે તેણે તેને અઠકાવમાં રાખ્યો એમ સાબિત થયું છે એમ અમને દેખાય છે. આ વાત ડાકાઢટીનો ગુન્હો થવાને બસ છે. સંબબ સરવે આરોપિતને ડાકાઢટીના ગુન્હેગાર અમો ઠરાવીએ છીએ આરોપિત નંબર ૧ તથા ૨ નામે ડાકાઢટીનો ગુન્હો કરવામાં ફરિયાદીનું નાક કાપી તેને માહા બંધા કરી છે તે

ગુલ્હા બદલ પીનલકોડ કલમ ૩૬૭ માં સાત વર્ષની સખત મજ્જુરીની કેદની શિક્ષા કહેલી છે સખત મજ્જુરીની શિક્ષા કહેવાનું કારણ એ કે આવા કામમાં આસાન કેદ આપ્યાથી તે પુરી થનાર નથી. તો પણ આ બેઉ આરોપિતની વર્તણૂક અને આદેશની સ્થિતિ એપર લક્ષ આપતાં નંબર ૧, ૨ નાને દસ દસ વર્ષની સમુદ્રપારની શિક્ષા આપવી યોગ્ય છે એમ દેખાય છે. બીજા આરોપિતના સંબંધે તેઓને કમી શિક્ષા કરેથી બસ થશે. આરોપિત નંબર ૧, ૨ એ જે વખતે ફરિયાદીને માહાબ્થા કરી તે વખતે બાકીના આરોપિત ત્યાં હાજર છતાં તે કસને મદદ કરવાનો જો તેઓનો હેતુ હોત તો કાયદા ઉપરથી તેઓ પણ તે બેઉ પ્રમાણે એક સરખાજી અપરાધી ઠર્યા હોત તો પણ આ કામમાં જે વાત સાબિત થયેલી છે તે ઉપરથી જોતાં માહા બ્થા કરવાનો સર્વ આરોપિતનો ઉદ્દેશ હતો એમ દેખાતું નથી કીંવા ચોરીનો ગુલ્હા કરવાનો આ પરિણામ છે કીંવા ચોરીનો ગુલ્હા કરવાને માહાબ્થા કરવાને અવશ્ય હતું એમ પણ દેખાતું નથી સખત આરોપિત નંબર ૩ થી ૭ મુધીનાને બન્ને વર્ષની સખત મજ્જુરીની કેદની શિક્ષા કરીએ છીએ.

પીનલકોડ કા. ૪૫૭ સરકાર વિરૂદ્ધ અનવરખાં વલદે ગુજખાંનો ફેસલો પાને ૨૭ મે છે તે નિચે જુઓ.

એજ આકટ કા. ૩૬૭ સરકાર વિરૂદ્ધ મુકતા માણુ-કાનો ફેસલો પાને ૧૯૦ મે છે તે નિચે જુઓ.

કી. પ્રો. કો. કા. ૨૬૩ સરકાર વિરૂદ્ધ બળવંત પેઢારકરનો ફેસલો પાને ૧૦૨ મે છે તે નિચે જુઓ.

પી. કો. કા. ૩૨૬ કલમ ૩૩૫માં લખેલી બાબત શિવાય બીજી કોઈપણ બાબતમાં ગોળી અથવા તીર મારવાના, ખોશી ધાલવાના અથવા કાપવાના કાંઈ હથિયાર વડે અથવા જે હથિયાર મારેથી સામાનું મોત થવાનો સંભવ હોય એવા કાંઈ હથિયાર વડે અથવા અગ્નિ કે કાંઈ ગરમ કરેલા પદાર્થ

વડે અથવા કાંઈ જોરે કે ખાઈ જાય એવા કાંઈ પદાર્થ
વડે અથવા અવાજ સાથે ડુટે એવા કાંઈ પદાર્થવડે અ-
થવા દમ લેવાથી, ગળી જવાથી અથવા લોહીમાં જવાથી
જે પદાર્થ માણસના શરીરનો નાશકારક હોય એવા કાંઈ
પદાર્થવડે અથવા કોઈ જનનવરની મારફતે જે માણસ
બુધ્ધિપૂર્વક મહાબ્યથા કરેતો તે માણસને જીવતાસુધી સમુદ્ર
પારની અથવા દશવરશની મુદતસુધીની એમાના ગમે તે
પ્રકારની કેદની શિક્ષા કરવામાં આવશે; અને વળી તે
દંડને પણ લાયક થશે.

સરકાર વિરૂદ્ધ માફતીદાદા અને બીજા

તા ૧૨ નવેમ્બર ૧૮૭૫

વા. ૧ } આરોપિત માફતીના ઉપર ઘરફોડવાનો અને
પા. ૧૫ } રહેવાના ઘરમાં ચોરી કરવાનો ગુનો પુનાના
જુલખાવર માજીસ્ટ્રેટ મિસ્તર હેમીલટને સા-
બિત કર્યો હતો અને કાનગ્તાનસીઓ, મહાર, નારાયણ
અને સીતાબાઈ એઓએ માફતીને સદરહુ ગુન્હો કર-
વામાં મદદ કરી તેવા ગુન્હો તેમનાપર સાબિત ગણી
સરવેને જુદીજુદી શિક્ષાઓ કરી.

આ ઠરાવપર અપીલ થવાથી અપીલમાં પુનાના શે
શનજીજી એન.ડાનીઅલે માફતી, નારાયણ અને સીતા-
બાઈ એઓને છોડી દીધાં તે છોડીદેવાના હુકમ ઉપર
મુંબાઈ સરકારે હાઈકોર્ટમાં અપીલ કરી.

તે અપીલમાં આરોપિત નારાયણ અને સીતાબાઈ
એઓની તરફથી તેમના વકીલે એવીએક મુદાની તકરાર
કરી કે મુખ્ય આરોપિત માફતીને જે છોડી દીધો તો તેને
મદદ કરનાર નારાયણ અને સીતાબાઈ એઓ ઉપર કા-
યદેશર રીતે અપરાધ મુકવામાં આવતો નથી.

આ કામમાં હાઈકોર્ટે એમ ઠરાવ કર્યો કે સાહાય ક-
રવાનો ગુન્હો એ એક ઈ. પી. ફ્રે. માં પ્રથમ ગુન્હો ક-
હેલોએ. એટલા માટે સાહાય કરનારપર તોહામત શુબિત

કરવું તે મુખ્ય અપરાધીપર અપરાધ સ્થાપન થાયતોજ કરવો નહિતો કરવો નહિ એમ થવું નથી.

માટે અમે એમ ઠરાવીએ છીએ કે માફતીને છોડીદેવા બદલ શેશનજડણે કરેલો ઠરાવ ખરોખર છે. અને નારાયણ તથા સીતાબાઈપર માજીસ્ટ્રેટે કરેલો અપરાધ કાયમ રાખવાનો અને તેણે કરેલી શિક્ષા કાયમ રાખવાનો અમે હુકમ કરીએ છીએ પણ જેઠું કેદી ચોરીની વખતે હાજર નહોતા માટે રહેવાના ઘરમાં ચોરી કરવાના કસને સાચું કર્યા બદલ તેઓએ ગુન્હો કર્યો છે એટલો ફરકાર તેના પરના તોહોમતમાં કરીએ છીએ.

સરકાર વિરૂદ્ધ લખીયા ગોવીંદ અને બીજા

તા. ૧૮ નવેમ્બર ૧૮૭૫

વા. ૧ ૧ ગાયકવાડ સરકારના મુલકમાં વૈલનપુરગામમાં પા. ૫૦૬ ડાકાઘટી થઈ. ચોરીએ ગયેલા માલ પૈકીમાં કાંઈ માલ આરોપિતે ખ્રિશ્ચ મુલકમાં એટલે સુરતજીલ્લાના ચીખલી પ્રગણાના કોઈ ગામમાં છુપાવ્યો હતો અને તે ત્યાંથી જડ્યો.

તેથી તોહોમતવાળાની તપાસ સુરતના આસિસ્ટન્ટ જ. ડજ. મી. આસ્ટનસાહેબની રૂબરૂ થઈ. સદરહુ જડણે એમ માન્યુ કે “ડાકાઘટીનો ગુન્હોતો પરમુલકમાં થયો છે પરંતુ ચોરીનો માલ ખ્રિશ્ચ રાજ્યમાંથી મળ્યો માટે ડાકાઘટીના ગુન્હાનો ઇનસાફ કરવાનો મને અધિકાર છે.” તેથી આરોપિતપર તે તોહોમતની તપાસ કરી તે શાખિત ઠરાવો નંબર પેહેલાને સાતની અને નંબર બીજાને પાંચ વર્ષની સિક્કા કરી તે શિક્ષા શેશનજડણે કાયમ રાખી.

તે પર હાઇકોર્ટમાં અપીલ થયાથી ઠરાવ્યું કે ડાકાઘટીના ગુન્હાનો અપરાધ કાયમ રાખવામાં આવતો નથી કેમકે તે અપરાધ સ્વતંત્ર છે. અને ડાકાઘટીની સરખાત અને છેવટ પર મુલકમાં થયું છે. જે વૈલનપુર ગામ ખ્રિશ્ચ મુલકમાં હોત તો તે મિલકત પાછી ભઈ જવાનું

કત્ત પહેલા મુખ્ય અપરાધમાં બળી ગયેલું હોત અને પછી જે જે જીલ્લામાં તે મિલકત ગઈ તે તે જીલ્લામાં તે અપરાધની ચોક્કસ કરવાનો અધિકાર સને ૧૮૭૨ના ૧૦ માં આક્ટની (કી. પ્રો.) કા. ૬૭ ઉપરથી મળ્યો હોત. પણ ડાકાઘટીનો ગુન્હો સાબિત કર્યો તે બદલી ડાકાઘટીમાંનો માલ પોતાની પાસે રાખ્યા બદલ તેઓ પર પોનલકોડ કા. ૪૧૨ પ્રમાણે તોહોમત કરાવી આપેલી શિક્ષા કાયમ રાખી.

પી. કો. કા. ૪૧૨ સરકાર વિરુદ્ધ ગોપાળવલદે પરશુ-રામનો ફેસલો પાને ૧૯૪ મે છે તે નિચે જુઓ.

કી. પ્રો. કો. કા. ૬૭ ઘણીએક ડિસ્ટ્રિક્ટોમાંની કહી ડિસ્ટ્રિક્ટમાં ગુન્હો થયો હોય તેનો નિશ્ચય નહીં હોય અથવા કાંઈક ગુન્હો એક ડિસ્ટ્રિક્ટમાં અને કાંઈક બીજી ડિસ્ટ્રિક્ટમાં થયો હોય ત્યારે અથવા, ગુન્હો બંને હોય અને એક કર્તો વતી ડિસ્ટ્રિક્ટમાં બંને હોય ત્યારે, અથવા જુદી જુદી ડિસ્ટ્રિક્ટમાં કરેલાં ઘણાંએક કામો મળીને ગુન્હો થતો હોય ત્યારે તે ડિસ્ટ્રિક્ટમાંની ગને તે ડિસ્ટ્રિક્ટમાં તે ગુન્હાની ચોક્કસ તથા ધનિસાફ કરવાનો અખતાર છે.

સરકાર વિરુદ્ધ દેવમા અને શોમશેખર

તા. ૮ ડીસેમ્બર ૧૮૭૫

વા. ૧ } દેવમા અને તેના છોકરા સોમા સેખરે મારા
પા. ૬૪ } રહેવાના ટુકાણેથી સાત હજાર રૂ. ના કિમ્મ-

તી દાગીના લીધા એવી એક સુબદ્રા નામની વિધવાએ સને ૧૮૭૪ માં ઉત્તર કનાડાના માજુસ્કેટ મી. મીડલટનની રૂબરૂ ફરિયાદ કરી. મને ફરિયાદી પે દત્તક સેવાથી તે જગાનો અને મિલકતનો માલિક હું હોવાથી તે મિલકત હું લઈ ગયો છું એવો શોમશેખરે જવાબ આપ્યો. તેની ઘોડી ચોક્કસ કરી તે માજુસ્કેટ નિચે પ્રમાણે હુકમ કર્યો.

“કાંઈ દાગીના અને એક લુગડુ એ પ્રમાણે માલ ફરિયાદીને બીજા પક્ષકારે આપવા કબ્જલ કર્યાથી તેઓની તોડળેડ થઈ છે. ફરિયાદીએ પોતાની ફરિયાદ કાડી લીધી છે. એટલા વાસ્તે તેટલી જલ્દી ફરિયાદીને અપાવી છે અને બાકીની શ્રામશેષર અને દેવમાને અપાવી અને કામ કાડી નાખ્યું.”

એ પ્રમાણે તા. ૧૮ જાનેવારી ૧૮૭૫ ને રોજ થયું. મી. મીડલ્ટને પોતાના હુકમમાં કાંઈ આધાર ન બતાવતાં માહિવારી રીટર્નમાં કલમ ૨૧૫ પ્રમાણે છોડી દીધી એમ જ લખ્યું છે.

તે પછી પક્ષકારોની દમ્યાન તંટો પડ્યાથી ફરીથી ફરિયાદી ચલાવવાની ફરિયાદીની મરજી થઈ તેથી તેણે મી. મીડલ્ટનેને બદલે આવેલા મી. જરવાઇસ માજીસ્ટ્રેટને અરજ કરી. પણ આ ગુન્હો માહિમાહિ માંડી વાળવા જોગ નથી. એમ છતાં મીડલ્ટને ગેરકાયદેસર રીતે તે માંડી વાળવાની પરવાનગી આપેલી છે. માટે આ કામ હાઇકોર્ટના અભિપ્રાય માટે મોકલવું તે માજીસ્ટ્રેટને દુરસ્ત લાગ્યાથી કા. ૨૯૧ પ્રમાણે મોકલ્યું.

તેમાં હાઇકોર્ટે ઠરાવ્યું કે ચોરી કરવાના ધરદિ ધર ફોડવું એ ગુન્હો પીનલકોડ કા. ૨૧૪ પ્રમાણે માહિ માહિ માંડી વાળવા જોગ ગુનો નથી અને એવા પ્રકારના કામમાં ફરિયાદી કાડી નાખ્યા છતાં કી. પ્રો. કો. કા. ૧૮૮ પ્રમાણે આરોપિતને દોષ મુક્ત કર્યા પ્રમાણે થવું નથી. આ કામને કી. પ્રો. કો. કા. ૨૧૨ લાગતી નથી કારણ કે આ સમનનો કજીવો નથી. અને કા. ૨૧૨ માં જે જે ઠરાવ છે તે વારંટના કામનો જે બાબ છે તેમાં નથી.

માટે આ કોર્ટ આ કામમાં કાંઈ હુકમ ન કરતાં પહેલાંના માજીસ્ટ્રેટ કરેલા હુકમથી ન્યાય થયો નથી એમ દેખાય તો માજીસ્ટ્રેટ પોતાની મુખત્યારી ચલાવી કામ ચલાવવું.

કી. પ્રો. કો.કા.૨૬૯) સરકાર વિરુદ્ધ જ્ઞા બલાનો

કી. પ્રો. કો.કા.૧૮૮) ફેસલો પાને ૪૧મે છે તેનિચે જુઓ.

કી. પ્રો. કો. કા. ૨૧૫ સરકાર વિરુદ્ધ સંગાપા સંકો-
પાનો ફેસલો પાને ૨૧૪ મે છે તે નિચે જુઓ.

કી. પ્રો.કો. કા. ૨૨૨ આ બાબ પ્રમાણે ફરિયાદ કાડી
નાખે તો તેનું ફળ તોહિમતવાળા માણસે ગુન્ટો કર્યો
નથી એવો દરાવ કર્યા પ્રમાણે સમજવું.

આ બાબના દરાવ પ્રમાણે કોઈ ફરિયાદ કાડી નાખવી
નહીં; પણ સમનના મુકદ્દમા બાબત હશે તેટલીજ
કાહાડી નાખવી.

પીનલકોડ કા. ૨૨૪ કોઈ સખસ કોઈ ગુન્ટો છુપાવે
તેના, અથવા તે કોઈ ગુન્ટાની કાયદેસર શિક્ષાથી કોઈ
સખસને બચાવે તેના, અથવા કાયદેસર શિક્ષાએ પોં-
ચાડવાને કોઈ સખસની ઉપર તે કોઈ મુકદ્દમા નહીં
ચલાવે તેના બદલામાં જે માણસ તે સખસને કોઈ
અવેજ આપે અથવા બદલો વાળે, અથવા અવેજ આ-
પવાનું કે બદલો વાળવાનું કહે, અથવા કબ્જલ કરે અથવા
કોઈ મિલકત તે સખસને પાછી આપવાનું અથવા
અપાવવાનું કહે, અથવા કબ્જલ કરે, તે માણસને અગર
તે ગુન્ટાને માટે મોતની શિક્ષા થઈ શકતી હોય તો,
સાત વરસની મુદત સુધીની જેમાંના ગમે તે પ્રકારની
કેદની શિક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને પણ
લાયક થશે; અને અગર તે ગુન્ટાને માટે જીવતાં સુધી
સમુદ્રપારની અથવા દસ વર્ષ સુધીની કેદની શિક્ષા થઈ
શકતી હોય, તો તે માણસને ત્રણ વર્ષની મુદત સુધીની
જેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની શિક્ષા કરવામાં આવશે,
અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે; અને અગર તે
ગુન્ટાને માટે દશ વર્ષની મુદત સુધીની કેદની શિક્ષા નહીં
થઈ શકતી હોય, તો તે માણસને તે ગુન્ટાને માટે દરા-
વેલા પ્રકારની તથા તે ગુન્ટાને માટે કેદની ધણામા ધણી
જે મુદત દરાવી હોય તેની પા મુદત સુધીની, કેદની,

અથવા દંડની, અથવા એ બંનેની શિક્ષા કરવામાં આવશે.

અપવાદ—જે બાબતમાં થયેલો ગુન્હો ગુન્હેગારના ઇરાદા સાથે નિસબત ન રાખતુ ફક્ત તેનું કાંઈ કામ કાજ હોય, અને જે કામને માટે જેને નુકશાન થયું હોય તે સખસ દિવાનીમાં ફરિયાદ કરી શકતો હોય તે એવી કાંઈ પણ બાબતને ૨૧૩ મી તથા ૨૧૪ મી કલમોના ઇરાવ હાથ પડતા નથી.

જગજીવન નાહાનાબાઈની બાબતમાં

તા. ૧૯ જાનેવારી ૧૮૭૬

વા. ૧ ૨ પ્રેમા અને બીજા એએ શ્રીધર બાળકપણ પા. ૮૨ ૧ પરમુખાઈની સમાલકોજ કોર્ટમાં એક હુકમ-નામૂ સને ૧૮૭૨ ની સાલમાં જળવ્યું તે હુકમનામું અમલમાં આણવા વાસ્તે તેણે શી. પ્રો. કો. કો. ૨૧૨ માં કહેલા નમુનાની એક અરજ થાણાના ડિસ્ટ્રિક્ટ જડજને આપી અને પ્રાં ના" બે મીડાગરે છે એમ તેમાં લખ્યું. આ દરખાસ્ત જડજને સમીરડીનેટ જડજને મોકલી તેણે તે મીડાગર જપત કરી વેચાવવાનો હુકમ કર્યો. તે બાબતમાં કામ ચાલતાં જગજીવન નાના-બાઈએ આ કામમાં બનાકિ પુરાવો આપ્યોછે એમ સમીરડીનેટ જડજ અને જીલ્લા જડજને દેખાયું તેથી જગજીવન અને બીજાપર ફોજદારીમાં કામ ચલાવવા વિશે જીલ્લા જડજને તા. ૨૫ અક્ટોબર ૧૮૭૫ ને રોજ પરવાનગી આપી.

મુખાઈની સમાલકોજ કોર્ટના હુકમનામાની બજાવણીમાં સ્થાવર મિલકત જપત કરવાનો અને વેચવાનો અધિકાર સમીરડીનેટ જડજને નહોતો. સખબ તેની રૂબરૂ ચાલેલું કામ અધિકાર નહી છતાં ચાલ્યું છે, માટે મારાપર ફોજદારીમાં કામ ચલાવવા જીલ્લા જડજને જે હુકમ આપ્યોછે તે રદ કરવા માટે જગજીવને હાઈકોર્ટને અરજ કરી.

તેમાં હરાબું કે મુંબાઈની સ્માલકોન કોર્ટને પોતાનું હુકમનામું ફક્ત જંગમ મિલકતપર બજાવવાનો માત્ર અધિકાર છે. તથાપી જે કોર્ટને સી. પ્રો. કોડ લાગુ છે એવી એકાદ કોર્ટમાં તે બજાવવા વાસ્તે ગયાથી સી. પ્રો. કોડ કા. ૨૮૭ ના આધારે તે હુકમનામું સ્થાવર મિલકતપર પણ બજાવવાનો તે કોર્ટને અધિકાર છે. માટે અરજ નામંજૂર કરી.

સીવીલ પ્રોસીજર કોડ કા. ૨૧૨—હુકમનામું બજાવવાની દરખાસ્ત લખેલી જોઇએ, અને તેમાં પત્રકની રીતે લખેલી ખીના લખવી, એટલે ફરિયાદીનો નંબર, પક્ષકારોનાં નામ, હુકમનામાની તારીખ, હુકમનામાં ઉપર અપીલ કરીછે કે નહીં તે, અને તકરારી બાબત સંબંધી પક્ષકારોની મહિમાહે કાંઈ ગોઠવણ હુકમનામૂ થયા પછી થઈ છે કે નહીં, અને થઈએ તો શી થઈએ તે હુકમનામાની રૂએ માગણાં અથવા નુકશાની બાબતના લેહેણા રૂપિયા, અથવા હુકમનામામાં બીજી જે દાદ આપી હોય તે, ખરચ અપાવ્યો હોય તો તેનો આંકડો, જેની ઉપર હુકમનામૂ અમલમાં લાવવું હોય તે સખસનું નામ, અને કોર્ટની મદદ કહરીતે જોઇએ છીએ તે, એટલે જે મિલકત બાબત હુકમનામૂ કર્યું હોય તે મિલકતનો કોર્ટે કબજો અપાવવો, કે જેનું નામ લખ્યું હોય તે સખસને પકડીને કેદ કરવો, કે તેની મિલકત જપત કરવી કે શું કરવું તે લખ્યું.

એજ આકટની કા. ૨૮૭—જે કોર્ટને કોઈ હુકમનામાની અથવા હુકમનામું બજાવવાના હુકમની નકલ લખ્યા પ્રમાણે હુકમનામું બજાવવા સારૂ મોકલી હોય તે કોર્ટમાં તે દાખલ થાય એટલે તેજ કોર્ટનું તે હુકમનામું અથવા હુકમનામું બજાવવાનો હુકમ હોય એમ સમજવું અને તે કોર્ટ જે જીલ્લાની મુખ્ય અસલ દીવાની કોર્ટ હોય, તો તે કોર્ટ પોતે તે બજાવે, અથવા જે તાબેની

કોરટને તે બબવવાનું કામ સોંપે તે બબવે.

સરકાર વિરુદ્ધ રહીમત.

તા. ૧૯ ફેબ્રુઆરી ૧૮૭૬

વા. ૧ } આરોપિતે માનખી નામની એક ઓરતને
પા. ૧૪૭ } બુદ્ધિ પુર્વક બથા કર્યાથી ધુળીયા જીંદે ખાન-

દેશના પહેલા વર્ગના માજીસ્ટ્રેટ કેશવલાલ હીરાલાલે તેની ચોકસી કરી. પણ ચોકસી પુરી—થતાની દર-મિયાન ફરિયાદીએ ફરિયાદ કાડી લેવાની પોતાને પરવાનગી મળવા માટે અરજ કરી તે માજીસ્ટ્રેટે તે અરજ મંજૂર કરી.

માહીરિટને તપાસ્યા પરથી આ કામ હાઇકોર્ટે મંગાવી ઠરાવ કર્યો કે “બુદ્ધિપુર્વક” “બાળીબુજી,” “બદ્દયાનત,” અને “અપ્રમાણીકપણે” એ શબ્દ કીવા જે શબ્દના વર્ણનમાં કાંઈ એક વિશેષ પ્રકારનો ધરાદો હોયજ તે શબ્દ જે વખતે એકાદ અપરાધના વર્ણનમાં એકાદ વિશેષ કલ્પને મળીને આવેછે તે વખતે તે અપરાધમાં ધરાદો નથી એમ કહેવામાં આવતું નથી માટે તે અપરાધ માંહોમાંહે માંડી વાળવા વિશે પીનલકોડ કા. ૨૧૪ નો અપવાદ છે તે અપવાદ નિચે આવતો નથી. જે અપરાધ કરવામાં કાંઈ એક ધરાદો નહોય અને જે બદલ ફોજદારીમાં કામ ન ચલાવતાં ઇજ્જત થયેલા મા-ણસથી દિવાનીમાં કામ ચલાવી શકાય એવા પ્રકારના અપરાધ માંહોમાંહે માંડી વળાય તેજ રીતે આ કામનો યુનો માંહોમાંહે માંડી વળાય તેમ નથી.

માટે માજીસ્ટ્રેટ ફરિયાદી કાડી લેવા માટે આપેલો હુકમ રદ કરીએ છીએ અને કામની હકીકત ઉપરથી આ કામ આગળ ચલાવવું કે નહીં એનો નિકાલ કરવાનું કામ માજીસ્ટ્રેટની મુખત્યારીપર રાખીએ છીએ આ કામ કાડી નાખ્યાથી પક્ષકારને જે કાંઈ પેહેલાં આશા ઉત્પન્ન થઈછે તે આશા ભંગ કરવા વાસ્તે માજીસ્ટ્રેટ ધાણુકરીને કાંઈ તજવીજ કરશે નહીં એમ અમને દેખાય છે.

ટીપ. સરકાર વિરૂદ્ધ જેઠા બલારો ફેસલો જાણ્યુમ ૧૦ ને પાને ૯૮ મે છપાયલો છે (આ ચોપડીમાં તે ફેસલો પાને ૪૧ મે છપાયોછે) તે ફેસલો આ ઉપરથી રદ કર્યો છે. કેમકે તે આથી વિરૂદ્ધ હતો.

પી. કો. કા. ૨૧૪ સરકાર વિરૂદ્ધ દેવમા અને શોમ શેખરનો ફેસલો પાને ૨૮૫ મે છે તે નિચે જુઓ.

કેશવ લક્ષ્મણની બાબતમાં.

તા. ૨૩ માર્ચ ૧૮૭૬

વા. ૧ } અરજદાર કેશવ એ પીપલગામ જિલ્લે થા-
પા. ૧૭૫ } લાના સંચારડીનેટ જડજની કોર્ટનો એક

કારકુન છે. અને તેથી આબાવલદે કબ્જા પર થયેલા એક હુકમનામાની બજાવણીમાં કાંઈ મિલકત જપત કરવાનું વારંટ તેને આપ્યું હતું. સદરહુ બજાવ-ણીમાં જપતી કરતાં આબાએ મને હરકત કરી એવો રિપોર્ટ અરજદારે સંચારડીનેટ જડજને કર્યો તે ઉપરથી સદરહુ વાતની ફોજદારી કામ પ્રમાણે ચોકસી થવા માટે તે કામ તે સંચારડીનેટ જડજ પેહેલા વર્ગના માજીસ્ટ્રેટ પાસે મોકલ્યું. તે કારકુન અને બીજા સાક્ષીદાર એમના શાક્ષી લીધાપછી આબાએ તે જપતીના કામમાં હરકત કરી નથી એવો માજીસ્ટ્રેટે ઠરાવ કર્યો અને આબાને છોડી દીધો. અને આબાને નુકશાની બદલ તે કારકુને રૂપ) આપવા એવો કી. પ્રો. કો. કા. ૨૦૬ ના આધારે હુકમ કર્યો.

આ વાત થાણાના શેશન જડજને કહી પરંતુ તેણે તેમાં હાથ ધાલવાને ના કબ્જુલ કર્યું. પણ આ તપાસણી અરજીની ચોકસી હાઈકોર્ટના નામદાર જડજનેએ કરી.

અને ઠરાવ્યું કે આ કામમાં માજીસ્ટ્રેટની રૂબરૂ ને કામ આપ્યું તેમાં સંચારડીનેટ જડજ ફરિયાદી છતાં તે કારકુન ફરિયાદી નહોતો એમ સમજવું જોઈએ એવો આ કોર્ટનો અભિપ્રાય છે. સંચારડીનેટ જડજ તે કામ પોતાના

આધિકાર પરત્વે ક્યુંછે અને તેથી કી. પ્રો. કો. કા. ૨૦૬ માં કહેલી ગુનેગારીને તે પાત્ર નથી. તે કારકુને જે સંભારડીનેટ જડજને ખોટો રિપોર્ટ કર્યો હોય કીવા મા-જીજીનેટની રૂબરૂ ખોટી થાહેદી આપી હોય તો તે ખીજા પ્રકારની શિક્ષાને પાત્ર થાય પરંતુ આ કામમાં ફરિયાદી ન હોવાથી કી. પ્રો. કો. કા. ૨૦૬ પ્રમાણે જે નુકશાન આપવા વિશે તેને હુકમ થયોછે તે નુકશાની ભરી આપવાને તે પાત્ર નથી માટે માજીજીનેટ તે ભરી આપવા કરેલો હુકમ અમે ૨૬ કરીએ છીએ —

કી. પ્રો. કો. કા. ૨૦૬ સરકાર વિરુદ્ધ જેકીશન નરસીનો ફેસલો પાને ૨૩૬ એ છે તે નિચે જુઓ.

સરકાર વિરુદ્ધ તુઝ્યા ખીન તમણા.

તા. ૧૪ સપ્ટેમ્બર ૧૮૭૬

વા. ૧૧ } કેદી તુઝ્યા ખીન તમણાપર રાત્રે ઘર ફોડ્યા
પા. ૨૧૪ } બદલ ઈ. પી. કો. કા. ૪૫૭ પ્રમાણે અને
રહેવાના ઘરમાં ચોરી કર્યા માટે પી. કો. કા.
૩૮૦ પ્રમાણે આરોપ મુકી આમુપર જીલ્લે બેલગામના
પેહેલા વર્ગના માજીજીનેટ શ્રીનીવાસ બાળાજીએ તેની
ચોકસી કરી અને તેના બેપર બેઉ ગુન્હાની સાબિતી
થયાથી તે બેઉ બદલ એકઠી શિક્ષા પંદર મહિનાની
સખત મજૂરીના કેદની કરી. તે માજીજીનેટના ફોજદારી
રીટર્નની તપાસણી થઈ તે વખતે હાઇકોર્ટે સરકાર વિરુદ્ધ
હરીદાસના કામમાં કરેલા ઠરાવ પ્રમાણે બેઉ અપરાધ
બદલ પેહેલા વર્ગના માજીજીનેટ જુદી જુદી શિક્ષા આપી
નથી એ વાત મોટી મુદ્દાની ચુક થઈછે કે નહીં? એ
જોવા માટે આ કામના કાગળપત્ર અને પ્રોસીડીંગ મંગાવ્યું.

કાગળો જોઈ ઠરાવ્યું કે ચોરી કરવાના ઘરાદે રાત્રે ઘર
ફોડ્યું અને ચોરી કરવી એવા બે ગુન્હાની સાબિતી એ-
કજ કામમાં થઈ તો તે અપરાધ બદલ એકજ શિક્ષા

આપી તો પણ ચીંતા નથી પરંતુ તે શિક્ષા તે પૈકીમાં જે ભારે ગુન્હા હોય તેને માટે કાયદામાં જે શિક્ષા ફરમાવી હોય તે શિક્ષાથી જાસ્તી ન કરવી; કીંવા તે પૈકી પ્રત્યેક ગુન્હા બદલ જુદી જુદી શિક્ષા આપવી અને તે જુદી જુદી શિક્ષા પણ તેમાંના જાસ્તી ગુન્હા બદલ કાયદામાં ફરમાવેલી શિક્ષા કરતાં વધવી ન જોઈયે.

તેમજ કી. પ્રો. કો. કા. ૪૫૩ પ્રમાણે જુદા જુદા ગુન્હા બદલ જે કામમાં એકજ તોહિમત સાબિત કર્યું હોય તે વખતે જુદા અપરાધ બદલ જુદી શિક્ષા કરે કીંવા સર્વ અપરાધ બદલ મળીને એકજ શિક્ષા કરે તો પણ હરકત નથી.

પી. કો. કા. ૪૫૭) સરકાર વિ. અનવરખાં વલદે ગુ-
પી. કો. કા. ૩૮૦) લખાંના ફેસલો પાને ૨૭ મે છે તે
નિચે જુઓ.

કી. પ્રો. કો. કા. ૪૫૩—એકજ જાતના એક કર્તાં વતા ગુન્હા એક વર્ષ કરતાં ઓછી મુદતને આંતરે આંતરે કર્યાનું તોહિમત કોઈ માણસની ઉપર આવ્યું હોય ત્યારે તે ગુન્હાઓમાંના ઘણામાં ઘણા ત્રણ ગુન્હા સુધી ગમે તેટલા ગુન્હાનું એકજ વખતે તોહિમત મુકીને તેનો ધનસાફ કરવાનો અપત્તાર છે.

ખુલાસો—કેટલાએક ગુન્હાઓને ૪૫૫ મી કલમના ફરોવો લાગુ હશે તો તે ગુન્હાઓ આ કલમ પ્રમાણે એકજ જાતના ગુન્હા છે એવું સમજવું.

સરકાર વિરુદ્ધ શિવાપા, ભાગાઈનો પુત્ર અને બીજા ત્રણ

તા. ૫ એપ્રિલ ૧૮૭૬

વા. ૧ } ચાર કેદીપર ખુન કર્યાનું તોહિમત છતાં
પા. ૨૧૯ } તેનો ધનસાફ કલાદગી જીલ્લા બેલગામના
જેઠેટ શેશનજડજી ડબલ્યુ એચ કો. એ
કર્યા અને તેઓને ફાંસીની શિક્ષાનો હુકમ કર્યો.

જે વખતે તેઓને પકડ્યા તે વખતે તેઓ પૈકી કેટલાક આસામીને એક ત્રીજા વર્ગના માણસોની રૂબરૂ લેઈ ગયા અને તેઓએ ગુન્હેા કબ્જા કરી જીખાની લખી આપી અને તે ઉપર તેઓએ સહી કરી. માણસો તે જીખાની દફતરમાં દાખલ કરી રાખી. તે કબ્જાતપર કી. પ્રો. કો. કા. ૧૨૨ પ્રમાણે તે માણસોએ “મને લાગેછે કે આ અપરાધ તેમણે પોતાની ખુશીથી કબ્જા કર્યોછે” એવી ટીપ લખીછે. પણ કા. ૩૪૬ માં કહ્યા પ્રમાણે તેનાપર શેરો લખ્યો નથી. પછી પ્રથમની ચોકશી કરવા માટે તે આરોપિતને તેજ માણસોની રૂબરૂ હાજર કર્યા. તે વખતે તેમાંના બે જણે પોતે અગાઉ કહેલો મજકુર ના કબ્જા કર્યો. કા. ૩૪૬ માં કહ્યા પ્રમાણે તે જીખાનીપર શેરો લખ્યો અને તે સરવેને ઇનસાફ માટે શેશન કોર્ટમાં કમિટ કર્યા. શેશન જડજનને તેઓ અપરાધી જાણાવાયા ઉપર પ્રમાણે શિક્ષા કરી.

આ ઠરાવપર અપીલ થયાથી ઠરાવ્યું કે કી. પ્રો. કો. કા. ૧૨૨ પ્રમાણે કેદીની લખી લીધેલી કબ્જાતપર માણસોએ “મને દેખાયછે કે આ અપરાધ પોતાની ખુશીથી કબ્જા કર્યો છે”. એવી ટીપ લખીદેાયતેથી તે પુરાવામાં લેવા જોગ થતી નથી. પણ કા. ૩૪૬ પ્રમાણે “આ જીખાની મારી રૂબરૂ અને હું સાંભળુ એવી રીતે લીધેછે અને આરોપિતે જે મજકુર કહ્યો તે સર્વ મેં બરોબર લખ્યોછે.” એવો પોતાની સહીનો શેરો માણસોએ તેની પર લખવો જોઈએ.

આમાં પ્રથમ કા. ૧૨૨ પ્રમાણે લખેલી કબ્જાતપર કા. ૩૪૬ પ્રમાણે શેરો લખેલો નથી તેથી તે કબ્જાત પુરાવામાં લેવા યોગ્ય નથી અને તેમ નથીતારે તેવી કબ્જાત થઈ હતી કીંવા તેમાં અમુક મજકુર હતો એ શાખિત કરવાને મુખ્ય જીખાન પુરાવ લઈ શકાતો નથી. માટે આ કામમાંની કબ્જાત પુરાવામાં લેવાને અન્ને તદ્દન નાકબ્જા કરીએ છીએ અને તે શિવાય આમાં બીજા પુરાવ નથી

તારે આ કામમાંનું તોહિામત રદ કરીએ છીએ. આમ કરવાને અમોને સારૂ લાગતું નથી પણ જે કલ્પલત પુરાવામાં લેવા જોગ હોય તો એ, કેદીએ સર્વ મજકુર લખી આપ્યો નથી અને તેઓએ કહેલો મજકુર એક બીજા સાથે મળતો નથી માટે કેદીને છોડી દેવા બદલ આસેસરોનો જે અભિપ્રાય છે તે અભિપ્રાયને અમે મળીએ છીએ.

કો. પ્રો. કો.કા.૧૨૨ / સરકારવિરૂદ્ધ બાઇ રતનનોકેસલો
કો. પ્રો. કો.કા.૩૪૬ / પાને પડમે છે તે નીચે જુઓ.

સરકારવિરૂદ્ધ રામાલીવ જોડા.

તા. ૧૨ એપ્રિલ ૧૯૦૬.

વા ૧ } આરોપિતપર ત્રણ ચોરીઓ કર્યાનો આરોપ
પા. ૨૨૩ } હતો. તેનો ઇનસાફ રતનાગીરીના આસીસ્ટન્ટ
શેશનજજ એ. ડી. પોલને કર્યો અને તેના
પર અપરાધ શાખિત થયાથી તેને દરેક ગુન્હા બદલ ત્રણ
ત્રણ વર્ષની મુળી જુમલે નવવર્ષની શિક્ષા કરી.

આસીસ્ટન્ટ શેશનજજને આ શિક્ષાને માટે શેશનજજ-
જની મંજૂરી નહીં લીધાથી તેણે હાઇકોર્ટને એકદમ અ-
પીલ કરી. શેશનજજનો પણ એવાજ અભિપ્રાય હતો કે
આવા કામમાં મંજૂરીની જરૂર નથી.

હાઇકોર્ટે ઠરાવ્યું કે એકજ કામમાં જુદા અપરાધ
કર્યાની શાખિતી થયાથી કી. પ્રો. કો. કા. ૩૧૪ પ્રમાણે
જે કાંઈ જુદી શિક્ષા આપી હાય તે સર્વ મળી મંજૂરી
કીંવા અપીલના કારણ વાસ્તે એકજ શિક્ષાએ એમ સ-
મજવું જોઈએ. એમ આ કોર્ટને દેખાય છે માટે ક.૪૧૯
અરાડ પ્રમાણે શિક્ષાની મંજૂરી માગવી અવશ્ય છે તેથી
કામનું પ્રોસીડીંગ શેશનજજના હુકમ વાસ્તે મોકલ્યું છે. તે
સર્વ શિક્ષા કીંવા તેનો કાંઈ ભાગ જે તે કાયમ રાખેતો
આ અપીલના નિકાલ વાસ્તે આ કામના કાગળપત્ર
તેમણે હાઇકોર્ટમાં પાછા મોકલવા.

કી. પ્રો. કા. ૧૮ સરકાર વિખાળકાણુ રાવજીનો ફેસલો પાને. ૨૭૪ મે છે તે નિચે જુઓ.

કી. પ્રો. કો. કા. ૩૧૪—હરકોઈ ચાલુ કાયદાની એકજ અથવા જુદી જુદી કલમો મુજબ શિક્ષા થઈ શકતી હોય એવા બે થા વધારે ગુન્હા જ્યારે કોઈ શખસની ઉપર એકી વખતે શાખિત થાય, ત્યારે જે ગુન્હા તે શખસની ઉપર શાખિત થયા હોય તે ગુન્હાને માટે તે કાયદા અ-થવા કાયદાઓ મધ્યે ઠરાવેલી જુદી જુદી જે શિક્ષાઓ કરવાનો કોર્ટને અપ્તિયાર હોય તે શિક્ષાઓનો તે શખસની ઉપર હુકમ કરવાને તે કોર્ટ મુખત્યાર છે; તે શિક્ષાઓ ને કેદની અથવા સમુદ્રપાર કરવાની હોય, તો તે એક પુરી થઈ રહ્યા પછી બીજી શરૂ થાય.

એક ગુન્હા શાખિત થયેથી જોટલી શિક્ષા કરવાનો તે કોર્ટને અપ્તિયાર હોય તેટલી શિક્ષા કરતાં તે જુદા જુદા ગુન્હાની સામટી શિક્ષા વધારે થાય છે. એટલાજ શખસ પરથી કોઈ ઉપલી કોર્ટે આગળ ધનસાફ થવા સાફ તે ગુન્હેગારને મોકલવામાં તે કોર્ટને જરૂર નથી.

પણ એવું ઠરાવ્યું છે કે કોઈપણ કામમાં તે શખસને સૌદવર્ધ કરતાં વધારે મુદતની કેદની શિક્ષાનો હુકમ કરવો નહીં.

અને વળી એવું ઠરાવ્યું છે કે અગર તે મુકદમાનો ધનસાફ ૩૬ મી કલમ પ્રમાણે કામ ચલાવનારા માજીસ્ટ્રેટ શિવાય બીજા કોઈ માજીસ્ટ્રેટે કંઈ હોય, તો જોટલી શિક્ષા કરવાને તે માજીસ્ટ્રેટનો સાધારણ અધિકાર હોય તે શિક્ષાથી બમણી શિક્ષા કરતાં તે સામટી શિક્ષા વધારે થવો ન જોઈએ.

સરકારવિરુદ્ધ હજીરત ગૌડા.

તા. ૧૪ જાન્યુઆરી ૧૮૭૬

વા. ૧ } આરોપિતપર તેણે કપાસમાં ઢિજ કર્યાનો
વા. ૨૨૮ } ગુન્હો કર્યા બદલ સને ૧૮૬૩ના મુખાઈ આ-
કટ હતી કે. ૨ પ્રમાણે અરોપ મુકી ગદગના બીજા વર્ગના

માજીસ્ટ્રેટ બીસ્તો બીમાજીએ ધનસાફ કર્યો. અને ત્રણ મહિનાની સખત મજૂરીનીકેદની અને રૂ.૧૦૦)ના દંડની શિક્ષા કરી. અને જે કપાસ બદલ અપરાધ શાખિત થયો તે કપાસ જપત કરી વેચવી અને જે ઉત્પન્ન આવે તે સરકારમાં જમે કરવું એવોપણ હુકમ કર્યો.

આ શિક્ષાપર આરોપિતે પેહેલા વર્ગના માજીસ્ટ્રેટ મી. વાર્ડીંગટનકે જેને યોગ્યરિતે અપીલ લેવાનો અધિકાર મળ્યો હતો તેને અપીલ કરી પણ તેણે બીજા વર્ગના માજીસ્ટ્રેટ મુકેલું તોહિમત અને આપેલી શિક્ષા કાયમ રાખ્યાં.

તેથી આરોપિતે હાઇકોર્ટને તપાસણી કરવા અરજ કર્યાથી હાઇકોર્ટે તે અરજીની ઓક્સી કરી ઠરાવ કર્યો કે અમુક કપાસ ભિળ કરેલો છે એમ જાણ્યા છતાં તે કોઈ માણસે પોતાના કબજામાં રાખ્યો હોય તો તેટલા પરથી સને ૧૮૯૩ ના મુંબાઈ આક્ટ ૯ કલમ ૨ ના અર્થ પ્રમાણે કપડે ભિળ કર્યા બદલ તેનાપર તોહિમત ઠરાવી શકાતું નથી તે કપાસ વેચવા વાસ્તે કીંવા દબાવવા આપવા માટે અરેખરી રીતે બાહાર કાડતા સુધી તેવો કપાસ કબજામાં હોવાથી તે અપરાધ થતો નથી. અને આ કામમાં ભિળ કરેલો કપાસ ફક્ત આરોપિતના કબજામાં રાખી મુકેલો હતો તેટલાપરથી તેનાપર તોહિમત મુકીને તેને શીક્ષા થઈ શકતી નથી માટે તોહિમત અને શિક્ષા રદ કર્યાં.

મુંબાઈના સને ૧૮૯૩ ના આક્ટ ૯ કલમ ૨ સરકાર વિરૂદ્ધ પ્રેમજી ભગવાંતનો ફેસલો પાને ૫૯ મે છે તે નિચે જુઓ.

(૨૬૮)

સરકાર વિરૂદ્ધ લલુભાર્થ જોષાળ અને ખીળ

તા. ૨૨ જુલાઈ ૧૮૭૬

વા. ૧ } ચાર હીંદુપર ન્યાયતા કામમાં ખોટી શાક્તી
પા. ૨૩૨ } આપ્યાનો અને તેમાં મદદ કર્યાનો આ-
રોપ હતો. આરોપિતપરનું કામ ચાલતાં
તેની તરફથી એવી તકરાર કરવામાં આવી કે “હમારા
પરના ગુનાનો ઇનસાફ કરવા માટે જે જ્યુરી નિમવાની
તેમાં પાંચ આશામી તો યુરોપીયન કીંવા અમેરીકન જો-
ઈયે નહીં. અને કેદીએ રાણી સરકારની પ્રજા કહેવાડનારી
યુરોપીયન પ્રજા નથી. સબબ સદરહુ પ્રમાણે જ્યુરી
માંગવાનો કેદીને સને ૧૮૭૫ ના આક્ટ ૧૦ (હાઈકોર્ટના
કો. પ્રો. કો.) ઉપરથી હક મળેલો છે.”

આ તકરાર વાળી અરજ ના કબુલ કરી એવો ઠરાવ
જડજી ગ્રીન કર્યો કે રાણી સરકારની પ્રજા કહેવાડનારી
યુરોપીયન નહીં એવા એક કેદીપર રાણી સરકારની પ્રજા
કહેવાડનારી નીદાન એકાદ યુરોપીયન બરાબર એકત્ર મ-
ળીને ચાર્જ મુક્યા નહોય તો એ કેદીને સદરહુ પ્રમાણે
જ્યુરી ઠરાવવી એવું કહેવાનો સને ૧૮૭૫ ના આક્ટ ૧૦
ઉપરથી હક પહેાંચતો નથી માટે હીંદુસ્તાનના કેદીનો ઇ-
નસાફ કરવાની વખતે હમેશ જ્યુરી જેવી રીતે નિમવામાં
આવેછે તે પ્રમાણે નિમવી એવો હુકમ આપી પુરાવાથી
સાબિત જણાયાથી કેદીને કેદની શિક્ષા કરી.

પણ કેદીની તકરારની બાબતનો પુલબ્ધેયથી ઠરાવ
થવા ગ્રીન સાહેબે આ કામ મોકલ્યાથી ઠરાવ્યું કે કેદીની
અરજ બાબત ગ્રીન સાહેબે કરેલો ઠરાવ બરોબર છે માટે
અપરાધ અને શિક્ષા કાયમ રાખ્યાં.

સરકાર વિરૂદ્ધ ભીસ્તાખીન માદણા.

તા. ૨૧ અગષ્ટ ૧૮૭૬

વા. ૧ } આરોપિત પાસે પરવાના શિવાય (તોટાની)
પા. ૩૦૮ } બંદુક હતી માટે સીરસી જીલ્લા કાનડાના

(૨૪૬)

પહેલા વર્ગના માજીસ્ટ્રેટ ને. કે. સ્પેન્સે
સને ૧૮૬૦ ના આક્ટ ૩૧ પ્રમાણે તેની ચોકસી કરી
અને તેજ આક્ટની કા. ૩૨ ની રકમ ૬ પ્રમાણે તેને
તા. ૨૮ જુલાઈ ૧૮૭૬ ને રોજ રૂપ) દંડ કર્યો. પહેલા
વર્ગના માજીસ્ટ્રેટ કેદની શિક્ષા આપી નહીં માટે દંડની
શિક્ષા ગેરકાયદેસર છે એમ જણા માજીસ્ટ્રેટ એ. આર.
મેકડોનેલ્ડનો અભિપ્રાય હોવાથી તેણે તે કામ હાથે
અભિપ્રાય માટે મોકલ્યું.

તેમાં હાઈકોર્ટ ડરાબ્યું કે સને ૧૮૬૦ ના ૩૧
ની કા. ૩૨ ની રકમ ૬ પ્રમાણે ફક્ત દંડની કી ક્રિયા
કેદની શિક્ષા આપી તો તે કાયદાસર શિક્ષા છે.

જે વખતે એકાદ ફાજદારી કાયદાનો અર્થ સંસય યુક્ત
થતો હોય તે વખતે જો અર્થ પ્રજાની સ્વતંત્રતાને જાસ્તી
અનુકુળતાનો હોય તે જોઈએ જોઈએ. અને તેમાં વિચિત્ર
કરીને જે વખતે ફાજદારી કાયદામાંનો ડરાવ હમેશના
વહીવટ વિરુદ્ધ હોય જે વખતે તો તેનો સદરહુ પ્રમાણેજ
અર્થ કરવો જોઈએ.

સને ૧૮૬૦ના આક્ટ ૩૨ની કા. ૩૨ ની રકમ ૬—
જે પ્રાંતમાં અથવા જિલ્લામાં અથવા જગાએ અથવા કલમ
લાગુ કરી હોય તે પ્રાંતમાં અથવા જિલ્લામાં અથવા
જગામાં સદરહુ પ્રકારના હુકમમાં લખેલી મુદત પુરી
થયાપછી અથવા હથીયારો સારૂ ઝાડો લેવાનો હુકમ જે
પ્રાંતમાં અથવા જિલ્લામાં અથવા જગામાં કર્યો હોય અને
સદરહુ પ્રમાણે તે હુકમ ચાલ્યો હોય તે પ્રાંતમાં અથવા
જિલ્લામાં અથવા જગામાં સને ૧૮૬૦ ના આક્ટોઅપર
મહીનાના ૧લી તારીખ પછી કોઈ માણસ સદરહુ પ્રકાર-
ના પટા વગર પોતાના કબજામાં અથવા તાબામાં સદ-
રહુ પ્રકારનાં હરકાંઈ હથીયાર, અથવા ટોટીયો અથવા
ગંધક, અથવા ખંડુકનો દારૂ, અથવા ખીજી બુદ્ધ સામગ્રી

રાખ્યે તો તે સખત મજૂરી સાથે અથવા સકત મજૂરી વગર ઘણામાં ઘણાં એ વરસ સુધી કેદની શિક્ષાને તથા એક હજાર રૂપિયા સુધીના દંડને પાત્ર થશે. અને સદરહુ પ્રકારનું માણસ જે ધરમાં અથવા હમારતમાં રહેતું હોય અથવા જે ધરમાં અથવા હમારતમાં સદરહુ પ્રકારનાં હરકાંઈ હથીયાર અથવા તોટીઓ, અથવા ગંધક અથવા બંધુકનો દારૂ, અથવા બીજી કુદ સામગ્રી સંતાડી છે એવું લાગવાનો માણસેટને સમજ હોય તે ધરનો અથવા હમારતનો ઝાડો લેવાનો અથવા લેવડાવવાનો અધિકાર માણસેટને છે અથવા હુકમમાં જે બીજા અમલદારનું નામ લખ્યું હોય તે અમલદારને છે.

સરકાર વિરુદ્ધ ગજકોમ રાણું

તા. ૨૪ ઓગસ્ટ ૧૯૭૧.

વા. ૧ } અહમદનગરના શેશન જડજ એ બોઝાં
પા. ૩૧૧ } કવેટની રૂબરૂ એલેના એક ન્યાયના કામમાં
ખોટી શહેદી આપી બદલ આરોપિતપર
આરોપ રાખવામાં આવ્યો હતો. પૂણા વર્ગના માણસેટ
મીસ્તર હેમીલટને પ્રથમની ચોકસી કરી અને ધનસાફ
માટે તેને શેશન જડજ પાસે મોકલ્યો. તે અપરાધ તેજ
શેશને કોર્ટની રૂબરૂ હોવાથી તે કામનો ધનસાફ કરવાનો
અધિકાર સને ૧૯૭૨ ના આક્ટ ૧૦ ની કા. ૪૭૩
પ્રમાણે તેને ન હોવાથી મીસ્તર બોઝાંકવેટ તે કામ
હાઈકોર્ટના હુકમ માટે મોકલ્યું.

તેથી હાઈકોર્ટ ઠરાવ્યું કે ખોટી શહેદી આપવી એ
ગુન્હે સન ૧૯૭૨ ના આક્ટ ૧૦ ની કા. ૪૭૩ ના બા-
વાર્થ પ્રમાણે કોર્ટના અધિકારના અપમાન કર્યાનો ગુન્હે
છે માટે આરોપિતપર મુકેલી આરોપ જે શેશન જડજની
રૂબરૂ થયો તેજ શેશન જડજની રૂબરૂ તપાસ થાય એ
બરાબર નથી તેમ તેને ધનસાફ કરવાને કા. ૪૭૩ ઉપ-

રથી અટકાવ પણ છે તો પણ પહેલા વર્ગના માણસોએ
એ કામ તેજ શેશન જડજની રૂબરૂ મોકલ્યું તો તેમાં
કાયદાની કાંઈ ચુક કરી નથી સમજ્ય તે મોકલવું ૨૬ નહી
કરતાં આ કામ પુનાના શેશનજડજની રૂબરૂ ઇનસાફ
માટે મોકલવાનો હુકમ કરીએ છીએ.

આવાં કામ બીજી કોર્ટમાં મોકલવાથી લોકને ધણી
હરકત થાય તેથી એવે પ્રસંગે માણસોએને અધીક સારો
માર્ગ એજ છે કે તેણે પોતે તે કામનો ઇનસાફ કરવો.
અને તે માણસોએને ભરપુર શિક્ષા આપવાનો અધિકાર
ન હોય તો તે શિક્ષા જસ્ટી થવા માટે તે કામ શેશન
જડજે હાઇકોર્ટમાં મોકલવું એ ઉત્તમ માર્ગ છે.

કી. પ્રો. કો. કા. ૪૭૩ સરકાર વિરુદ્ધ નવરનખેગ ફુ-
લાખેગનો ફેસલો પાને ૪૮ મે છે તે નિચે જુઓ.

સરકાર વિરુદ્ધ પરસાપા માહોદેવઆપા

તા. ૧૭ અગષ્ટ ૧૮૭૬

વા. ૧ } પી.કો.કા.૨૯૧ પ્રમાણે બંધ કરવાની તાકીદ
પા. ૩૩૯ } થયા પછી અપકારક કૃત્ય જરૂરી રાખ્યા
બદલ હલીયાલના બીજા વર્ગના માણસોએ
આરોપિતની ચોકસી કરી તેનાપર તેજ કલમ પ્રમાણે
અપરાધ સાબિત કરી તેને શિક્ષા કરી.

જે માણસોએ કા. ૨૯૧ પ્રમાણે તાકીદ આપી હતી
તેજ માણસોએ તે તાકીદ ન માન્યા આખત કામ ચલાવી
ઇનસાફ કર્યો તે ઇનસાફના કાયદેસર પણાવિશે મિ.
મેકડોનલડને સંશય આપ્યો તે ઉપરથી તેણે આ કામ
હાઇકોર્ટના અભિપ્રાય માટે મોકલ્યું તેથી હાઇકોર્ટે
ફરિયાદી કે—

પોતાના અધિકારના અપમાન કર્યાના ગુન્હા બદલ
કોઈ માણસનો ઇનસાફ કોઈ કોર્ટે કરવો નહીં એવા જ
મજબૂર કી. પ્રો. કો. કા. ૪૭૩ માં છે તે પી. કો. ના

૧૦ મા બાબ નિચે આવનારા અપરાધને માત્ર લાગુ છે એવો જે અદલાખાદની હાઇકોર્ટે (સરકાર વિં કુળતાર-
 લુસીંગનો ફેસલો ઈ. લો. વા. ૧ પાને ૧૨૯ મે છે) ઠરાવ
 કર્યો છે તેને અનુસરીને આ કોર્ટે ચાલવાનું નથી એમ
 આ કોર્ટને દેખાય છે તે કલમ ન્યાયની વિરુદ્ધતા સર્વ
 અપરાધને અને સને ૧૮૭૨ ના આક્ટ ૧૦ ની કા.
 ૪૬૮ તથા ૪૬૯ માં કહેલા દસ્તાવેજ સંબંધીના ગુનાને તો
 અવશ્ય લાગુ છે એવું ઠરાવવાના કામમાં મદ્રાસ હાઇકોર્ટે
 (૭ મુ. હા. રી. અપેનડીક્ષ પૃષ્ઠ ૧૭ તથા ૨૪ માર્ચ
 ૧૮૭૩) જે કારણ લખ્યાં છે તે નિર્ણાયક છે એમ આ
 કોર્ટને લાગે છે. અને આ કલમ કોર્ટના સર્વ અપમા-
 નને લાગુ છે એમ સમજવું જોઈયે. એવો આ કોર્ટના
 ડીવીઝન ખેંચનો (સરકાર વિ. નવરનખેગ ફુલાખેગનો
 ફેસલો મુ. હા. વા. ૧૦ પા. ૫૭૩ આ ઓપડીને પાને
 ૪૮ મે છે) અભિપ્રાય હતો એમ દેખાય છે. અદલાખાદ
 હાઇકોર્ટે જે કલમની ધયતા ઠરાવી છે તે દૂર કરવી જોઈયે
 એમ આ કોર્ટને દેખાય છે. અને તેવી જ ધયતા દૂર
 કરી એટલે હાલ જે કોર્ટ રૂબરૂ કજીઓ છે તે કામને તે
 કલમ લાગુ છે એમ ઠરાવવું અવશ્ય છે. કારણ એકાદી
 પીડા દૂર કરવા વિશે માજીસ્ટ્રેટે તાકીદ આપ્યા પછી
 જો તે પીડા કોઈ કોઈ ચાલુ રાખે તો તે કરવું તે, તે
 માજીસ્ટ્રેટના અધિકારના અપમાન કર્યા પ્રમાણે છે તે
 ખુલ્લું છે.

માટે આ કામમાંનો અપરાધ અને શિક્ષા રદ કરી.

પી. કો. કા. ૨૯૧ ફલાણું લોકાપકારક કલ્પ તું ફરીથી
 ફરીશ નહીં અથવા જરૂરી રાખીશ નહીં એવી તાકીદ
 કરવાનો જે સરકારી નોકરને કાયદેસર અખત્યાર હોય તે
 સરકારી નોકરે તેવી તાકીદ કીધા છતાં જે માણસ તે લો-
 કાપકારક કલ્પ ફરીથી કરે અથવા જરૂરી રાખે તે માણસને
 છ મહીનાની મુદત મુધીની આસાન કેદની અથવા દંડની

અથવા એ બંનેની શિક્ષા કરવામાં આવશે.

કી. પ્રો. કો. કા. ૪૬૮ પીનલકોડની કા. ૧૯૩, ૧૯૪, ૧૯૫, ૧૯૬, ૧૯૬, ૨૦૦, ૨૦૫, ૨૦૬, ૨૦૭, ૨૦૮, ૨૦૯, ૨૧૦, અને ૨૧૧ મી અથવા ૨૨૮ મી કલમમાં ખ્યાન કરેલા સરકારી ઇનસાફની વિરૂદ્ધ કોર્ટ ગુન્હો અગર કોર્ટ દીવાની કે ફોજદારી કોર્ટની આગળ અથવા તેની વિરૂદ્ધ કરવામાં આવ્યો હોય, તો તે ગુન્હાની ફરિયાદ ફોજદારી કોર્ટમાં સાંભળવી નહીં, પણ જિલ્લા દીવાની અથવા ફોજદારી કોર્ટની આગળ અથવા વિરૂદ્ધ તે ગુન્હો કરવામાં આવ્યો હોય તે ફોજદારી કે દીવાની કોર્ટની મંજૂરીયત હોય, અથવા તે કોર્ટ જો નેતામિ હોય તેવી કોર્ટ બીજી કોર્ટની મંજૂરીયત હોય તો તે ફરિયાદી સાંભળવી.

કી. પ્રો. કો. કા. ૪૬૯ પુનાના માલુમ્મોટનાં પત્ર નંબર ૧૪૩૨ થી થયેલો ઠરાવ પાને ૨૩૫ મે છે તે નિચે જુઓ.

કી. પ્રો. કો. કા. ૪૭૩ સરકાર વિરૂદ્ધ નવરનખેગ ફુલાખેગનો ફેસલો પાને ૪૮ મે છે તે નિચે જુઓ.

સરકાર વિરૂદ્ધ લખ્યા કાદ્યા

તા. ૧૦ અગષ્ટ ૧૮૭૬.

વા. ૧) કાઠીયાવાડના આસીસ્ટન્ટ પોલીટિકલ એજન્ટ
પા. ૩૪૦) અને અમદાવાદના જુલપાવર માલુમ્મોટ
મેજર વોડ હૌસ પોતે કાઠીયાવાડ પ્રાંતના વઢવાણ છાવણીમાં છતાં કાઠીયાવાડ પ્રાંતમાંના થયેલા એક ગુન્હાના સંબંધે ઇંગ્લેન્ડ સરકારની પ્રજા પૈકી એક માણસને પકડવાનું વારંટ આપ્યું તે વારંટ પાલીયાદના ફોજદારના નામનું હતું પાલીયાદ ગામ જોકે પરમુલકમાં છે તોપણ અમદાવાદ જિલ્લા પૈકી ધંધુકા તાલુકામાંના ચૌરીયા ગામ સુધી તે ફોજદારને પોલીસનો અધિકાર આપ્યો છે તે ફોજદારે ચૌરીયામાં આરોપિતને તે વારંટ ઉપરથી પકડ્યો છે એ વારંટ પરમુલકમાં નીકળેલું

હોવાથી તે ગેરકાયદેસર છે અને રદ કરવું જોઈએ એવો મિસ્તર બારોડેલનો અભિપ્રાય હતો.

તેથી અમદાવાદના જીલ્લા માજીસ્ટ્રેટ એ. એ. બારોડેલે આ કામ કી. પ્રો. કો. કા. ૨૯૬ ના આધારે હાઈકોર્ટના અભિપ્રાય માટે મોકલ્યાથી ઠરાવ્યું કે—

કી. પ્રો. કો. કા. ૬૩ નો આ કામ સાથે સંબંધ નથી. આ ગુન્હો પરમુલુકમાં થયો હતો સખબ તેને પકડવા વાસ્તે વારંટ કાડતી વખતે મળરવોડહૌસ એ અમદાવાદ જીલ્લામાં હોવાની જરૂર નથી.

જે ઠેકાણે ગુન્હેગાર માણસ પકડાયો તેજ ઠેકાણે મળર વોડહૌસનો અધિકાર હતો સખબ તે અપરાધને પકડવાનું વારંટ આપવાનો તેને કલમ ૧૫૭ ઉપરથી અધિકાર હતો.

જે ગામ આરોપિતને પકડ્યો તે ગામપર પોલિશનો અધિકાર ચલાવવાનો અખતાર પાલીયાદના થાણુંદારને મળેલો છે એમ દેખાયછે સખબ તેના નામનું વારંટ આપવું તદન કાયદેસર હતું.

કી. પ્રો. કો. કા. ૨૯૬ સરકાર વિરુદ્ધ જેઠા બલાનો ફેસલો પને ૪૧ મેંછે તે નિચે જુઓ.

કી. પ્રો. કો. કા. ૬૩ જે ડિસ્ટ્રિક્ટમાં ગુન્હો થયો હોય તે ડિસ્ટ્રિક્ટમાં દરેક ગુન્હાની ચોકશી કરવી અને તેનો ધનસાફ માજીસ્ટ્રેટ કરેતો જે ડિસ્ટ્રિક્ટમાં તે ગુન્હો થયો હોય તે ડિસ્ટ્રિક્ટમાં કરવો તેનો ધનસાફ શેશનકોર્ટ કરેતો જે શેશનકોર્ટમાં માજીસ્ટ્રેટ (મુકદ્દમા) કમિટ કરે તે શેશનકોર્ટ કરવો.

માજીસ્ટ્રેટોને જે ડિસ્ટ્રિક્ટમાં નિમ્યા હોય તે ડિસ્ટ્રિક્ટ જે શેશન વુકડીમાં હોય તે શેશન વુકડીની શેશનકોર્ટ હોય તે કોર્ટમાં (અથવા જે મુકદ્દમા) કમિટ કરવા; પણ એવું ઠરાવ્યુંછે કે ફલાણી ડિસ્ટ્રિક્ટમાં કમિટ કરેલા ફલાણા ફલાણા મુકદ્દમાનો અથવા ફલાણા વર્ગના મુક-

દેમાનો ફલાણી શ્રેયન તુકડીમાં ઇનસાફ કરવાનો હુકમ ફરમાવવાને સ્થાનિક સરકાર મુખ્યત્વાર છે, પણ એવું ઠરાવ્યું છે કે સદરહુ હુકમ વિક્ટોરિયા રાણીની કારકિર્દીનાં ઓવીશમાં તથા પચીશમાં વરસમાં થયલા ૧૦૪થા ચા-પટરની પંદરમી કલમ પ્રમાણે અથવા આ કાયદાની એસકમી કલમ પ્રમાણે અગાઉ હરકાંઈ હુકમ કર્યો હોય તે વિરુદ્ધ કરવો નહીં.

કી. પ્રો. કો. કા. ૧૫૭ કોઈ બીજી ડિસ્ત્રિક્ટમાં અથવા ડિસ્ત્રિક્ટના બીજા ભાગમાં, અથવા સમુદ્રપાર અથવા પરદેશ મધ્યે કોઈ શખ્સે કાંઈ ગુન્હો કર્યો છે એવું જાણ્યામાં આવે અથવા એવો વેદેમ જાય, અને ડિસ્ત્રિક્ટના માજીસ્ટ્રેટની અથવા ડિસ્ત્રિક્ટના કોઈ ભાગના માજીસ્ટ્રેટની હકૂમતની હદમાં અગર તે ગુન્હો થયો હોય તો તેથી સમન અથવા વારંટ મોકલી શકાય એવો તે ગુન્હો હોય, તો તે ગુન્હા બાબત ડિસ્ત્રિક્ટનો માજીસ્ટ્રેટ, અથવા ડિસ્ત્રિક્ટના કોઈ ભાગનો માજીસ્ટ્રેટ, અથવા પે-હેલા વર્ગના જે માજીસ્ટ્રેટે યોગ્ય રીતે અધિકાર મળ્યો હોય અને સદરહુ ડિસ્ત્રિક્ટમાં અથવા ડિસ્ત્રિક્ટના ભાગમાં જેની હકૂમતની હદ હોય તે પેહેલા વર્ગનો માજીસ્ટ્રેટ તે ડિસ્ત્રિક્ટમાં અથવા ડિસ્ત્રિક્ટના ભાગમાં તે શખ્સને પકડવા સારૂ વારંટ અથવા સમન મોકલવાને મુખ્યત્વાર છે.

સરકાર વિરુદ્ધ ગોવિંદા

તા. ૧૮ જુલાઈ ૧૮૭૬

વા. ૧ } કેદીએ પોતાની બહરીને નિચે પાડી તેની
પા. ૩૪૨ } છાતીપર એક ગડદો માર્યો અને તેના જ-
ડાપર જે ચાત્રણ ગડદા માર્યા તેથી તેના
ડોકામાંથી લોહી વહેવા લાગ્યું. અને તેથી તે ત્યાંહાં લા-
ગલીજ કીંવા થોડા વખત પછી મરત થઈ.

આ ઉપરથી કેદીપર ખુતનો મુન્હો સાબિત કરી સ-
તારાના શ્રેયન જડજ આર. એફ. મકટીયરે તેને મૃતની

શિક્ષા કરી તે કામ મંજૂરીને માટે હાઇકોર્ટમાં મોકલ્યું.

તેમાં હાઇકોર્ટે ડરાબ્યું કે બધરીનો જીવ લેવાનો ધરાદો તેના ધણીનો નહોતો અને તેને જે દુઃખ થયું હતું તે સાધારણ રીતે હમેશ પ્રમાણે જીવ જવા ભોગ નહોતું માટે કેદીએ કરેલો ગુન્હો ખુન નહીં છતાં શિક્ષીણીય મનુષ્ય વધ થાય છે માટે કેદીપર તે ગુન્હાની સાબિતી ગણી તેને સાત વર્ષની કાળા પાણીની શિક્ષા આપવાનો ડરાવ કર્યો.

સરકાર વિરૂદ્ધ શંભુરથુ

તા. ૭ સપ્ટેમ્બર ૧૮૭૬

વા. ૧ } તેલી જાતમાંની સ્ત્રી નર્મદાનો પહેલો ધણી
પા. ૩૪૭ } જીવતાં છતાં બીજી લગ્ન કરવાના કામમાં
તેને અપેલેટ મંબુએ મદદ કર્યા બદલ આ-
નદેશના આસીસ્ટન્ટ શેશન જડજ. એચ. બ્યાટીએ તેને
છ અઠવાડીયાંની આસાન કેદની શિક્ષા આપી હતી. તે
શિક્ષાના ડરાવ ઉપર તેણે આ અપીલ કરી છે. નર્મદા
પર તોહોમત સાબિત થઈ તેને પણ બે મહિનાની આ-
સાન કેદની શિક્ષા થઈ હતી.

આ કામની હકીકત એવી છે કે નર્મદાએ તેના ધ-
ણીને એવી નોટીશ આપી કે તેને રક્ત પીતનો રોગ છે
માટે મને ફરી લગ્ન કરવાની પરવાનગી આપવી. તેના
ધણીએ તેને પરવાનગી આપી નહીં એમ જણાય છે તે
ઉપરથી નર્મદાએ તેની જાતના માણસોને એકઠા કર્યા
તે ઉપરથી તે જાતના સઘળા એકઠા થયેલાએ તેને
ફરી લગ્ન કરવાની પરવાનગી આપી.

આ ઉપરથી મેં ફરી લગ્ન કર્યાથી હું ગુન્હેગાર નથી
એમ નર્મદાની તકરાર છે, અને તેમ છે ત્યારે હું મદદ
કર્યાના ગુન્હાનો ગુન્હેગાર નથી એમ અપેલેટની તકરાર છે.

આ બાબતમાં હાઇકોર્ટે ડરાવ કર્યો કે આકરીંગ શે-
શન જડજે આ કામમાં ધણી કાળજીએ વિચાર કર્યો છે

અને તેનો નિર્ણય આ કોર્ટને માન્ય છે. પેહેલા આરો-
પિતની નાતની સ્ત્રીને પોતાના ધણીને રગતપીત છે
તેથી તેના છોડસીડી લીધા શીવાય બીજું લગ્ન કરવાનો
મને હક છે એમ જે વહીવટ ઉપરથી તે કેહેછે તેવા
વહીવટ તેની સાતમાં છે એમ આ કોર્ટને દેખાતું નથી.
એકાદ લગ્ન બર્થ છે એમ ઠરાવવાનો કીંવા એકાદ સ્ત્રીને
બીજું લગ્ન કરવાની પરવાનગી આપવાનો નાતવાળાને
અધિકાર છે એમ આ કોર્ટ માનતી નથી. અપેલેટ અને
તેની આ બધરીને પોતાની નાતની સમંતી હોવાથી આ
પોતાનો બીજો વિવાહ કાયદેસર થયોછે એમ પ્રમાણિક
પણે દેખાયું એમ દેખાય છે. પણ તે વાત શિક્ષા કમી
કરવાને જોડે કારણસર હોય તોપણ ઈ. પી. કો. કા. ૪૯૪
પ્રમાણે અને કા. ૧૦૯ પ્રમાણે મુકેલા ચાર્જના જવા.
બમાં આપવાને તેટલો વાત બસ નથી. માટે આ કામનું
તોહામત કોર્ટ કાયમ રાખેછે, પરંતુ અપેલેટ પચીસ દિવ-
સની કેદ ભાગવી ચુક્યો છે માટે તેની બાકીની શિક્ષાઓ
કોર્ટ ૨૬ કરેછે.

પી. કો. કા. ૪૯૪ સરકાર વિરુદ્ધ રામ્મા શોના વિગરેનો
ફેસલો પાને મે છે તે નિચે જુઓ.

પી. કો. કા. ૧૦૯ સરકાર વિરુદ્ધ સખારામ ગોવિંદનો
ફેસલો પાને ૧૯૬ મે છે તે નિચે જુઓ.

સરકાર વિરુદ્ધ વિઠલ પ્રાણજીવનદાસ અને બીજા

તા. ૨૪ નવેમ્બર ૧૮૭૬.

વા. ૧ } હિંદુ સાતના ચાર કેદી હતા તેમનાપર એક
પા. ૪૯૨ } ખોટી નોટ કર્યાનું તોહામત મુકવામાં આવ્યું
હતું તેની ચોકશી કરવા માટે જે જ્યુરી
નિમવામાં આવી હતી. તે સને ૧૮૭૫ નો આક્ટ ૧૦
અમલમાં આવ્યાપછી જે જ્યુરી નિમવાનો હાઇકોર્ટમાં
વહીવટ ચાલુ થયેલો છે તે વહીવટ પ્રમાણે નિમવામાં

આવી હતી. તે જ્યુરીમાં યુરોપીયન લોક જસ્ટી હતા તેથી આરોપિત તરફથી તકરાર કરવામાં આવી કે સને ૧૮૭૫ ના આક્ટ ૧૦ ની કા. ૩૩ (યુઆઇનો પ્રોસીજર) પ્રમાણે જ્યુરી નિમવામાં આવી નથી.

તે ઉપર હાઇકોર્ટના જડજ મી. બેલીએ તેને માટે ઠરાવ કર્યો કે સને ૧૮૭૫નો આક્ટ ૧૦ અમલમાં આવતા અગાઉ જ્યુરીમાં બાર આશામી હોતા. અને તેને નિમવા તે યુરોપીયન લોકોની પેટીમાંથી ૬ નામ, અને ઈંગ્લેન્ડના તથા પોર્ટુગીઝ લોકોની પેટીમાંથી ૩ નામ અને પારસી, હિંદુ, તથા મુસલમાન એએની પેટીમાંથી એક એક નામ કાઢાડી એ રીતે બાર આશામીની નીમણૂક કરતા હતા. સને ૧૮૭૫ નો ૧૦ મો અમલમાં આવ્યા પછી નવ આશામી જ્યુરીમાં નિમવા એમ ઠરાવ થયો છે અને તે ઠરાવ પ્રમાણે જ્યુરી નિમવી તે યુરોપીયન લોકોની પેટીમાંથી ૫ નામ અને બાકીની ચાર પેટીમાંથી એક એક નામ એમ કાઢાડી તેની જ્યુરી નિમવાની ચાલ શરૂ થઈ છે. પરંતુ આ વહીવટ બરાબર નથી એમ મને દેખાય છે. કારણ સને ૧૮૭૫ના આક્ટ ૧૦ ની કા. ૩૩ માં એમ ઠરાવ છે કે “જ્યુરીમાં નવ આશામી નિમવા અને જે લોકોને જ્યુરીમાં બેસવા માટે બોલાવ્યા હોય તે સર્વલોક મધ્યેથી જે નવ આશામીનાં નામ નિકળે તે લોકોને જ્યુરીનું કામ કરવા કહેવું.” આ ઉપરથી જે લોકોને જ્યુરીમાં બેસવા વાસ્તે બોલાવ્યા હોય તે સર્વ લોકનાં નામ એક પેટીમાં ઘાલી તેમાંથી જેના નામની પહેલી નવ સીડી નિકળે તેઓને જ્યુરીમાં નિમવા જોઈએ, એમ અમારો અભિપ્રાય છે; અને તે પ્રમાણે જ્યુરી નિમી આ કામનો ધનસાફ કરવો એ નવા આક્ટના ઠરાવને અનુસરીને છે માટે તેવી જ્યુરી નિમવાનો હું હુકમ કરું છું.

ટીપ. સને ૧૮૭૫ ના આક્ટ ૧૦ ની કા. ૩૩ની મતલબ ઉપર આવી ગઈ છે તેથી કલમ લખવાની જરૂર નથી. માટે લખી નથી.

સરકાર વિરૂદ્ધ બુધુ નનકુ અને બીજા

વા. ૧ } થાણાના શેશન જડજી ડબલ્યુ. એમ. પી.
પા. ૪૭૫ } કોગલાને સર્વે આરોપિતપર ડાકાઘટીના
ગુન્હાનું તોહોમત સાબિત કર્યું અને સર્વને
જન્મ પર્યંત કાળા પાણીની શિક્ષા કરી.

તે ડરાવપર સરવે આરોપિતે હાઇકોર્ટમાં અપીલ કરી
અપેલેટ બેસુદવલતા, રામા અંબુ, પાંડુગાથું, ગંગારામ
સીતારામ, સદુ રામજી, બાપુ ગોપાળ, અને ગોવિંદ ગાથું
એઓપર જે તોહોમત સાબિત થયું હતું તે બેઠે માફી
આપેલા કેદીની શાક્ષી ઉપરથી થયું હતું. તે શક્ષિને
અપેલેટના ઓળખવાના સબંધે અપેલેટ સાથે જે બીજા
કેદીની ઓકસી થઈ તે કેદીના કબુલપણા ચિવાય બીજા
પ્રકારની પુછી થયેલી નહોતી.

તેથી આ કામમાં હાઇકોર્ટે ડરાવ કર્યો કે માફી મળેલા
કેદીની શક્ષિને આરોપિત માણસ ઓળખવાના સબંધે
બીજા વાત ઉપરથી મજબુતી નથી તો માફી મળેલા
કેદીની શક્ષી ઉપરથી આરોપિત માણસપર ગુન્હાની
સાબિતી કર્યા છતાં તે સાબિતી કાયમ રાખવામાં આવ-
નાર નથી. અને સોબતી કેદીના કબુલપણા ઉપરથી તે
આરોપિત અપરાધી છે એમ થતું હોય તો તેનું કબુલ
પણું માફી મળેલા કેદીએ આપેલી શક્ષિને મજબુતી
થવાને બસ છે એમ સમજવામાં આવતું નથી માટે
આરોપિતપરનું તોહોમત અને શિક્ષા રદ કર્યો.

સરકાર વિરૂદ્ધ હણુમંતા

તા. ૨૯ ફેબ્રુઆરી ૧૮૭૭

વા. ૧ } આ કામમાંના આરોપિત સખસો ઉપર
પા. ૬૧૦ } સતાવિસ તોહોમતો રાખવામાં આવ્યાં
હતાં તેમાં સને ૧૮૭૨—૭૩ ની સાલે ચોરી
કર્યા બદલ અને ચોરીના કામને સહાય કર્યા બદલ અને
ચોરીનો માલ લેવા બદલ તથા સને ૧૮૭૩—૭૪ની સાલે

તેજ અપરાધ કર્યા બદલ અને સને ૧૮૭૪—૭૫ ની સાલે પણ તેજ અપરાધ કર્યા બદલ તથા સન ૧૮૭૪—૭૫ ની સાલે સરકારી નોકરને લાંચ આપ્યા બદલ તથા સરકારી નોકરે લાંચ લીધા બદલ અને આખરે સને ૧૮૭૬ ની સાલે ખોટો પુરાવો બતાવ્યાના કામને સાદ્ધ કર્યા બદલ આરોપિતપર આરોપ મુકવામાં આવ્યા હતા તે પૈકી એક આરોપિતપર માત્ર એ તોહામતની સાબિતી થઈ હતી અને બાકીના આરોપિત ઉપરનો ચાર્જ સાબિત ન થયાથી તેમને થાણાના શેશનજડજ બંધાન જાડીને છોડી દીધા હતા જેને શિક્ષા થઈ હતી તેઓએ પોતાપર ઠેરલાં તોહામત અને શિક્ષા રદ થવા હાઈકોર્ટને અપીલ કરી; અને તેનાપર બીજા આરોપ સાબિત થયા નથી એવો શેશનજડજે ઠરાવ કર્યો હતો તે ઠરાવપર અને બાકીના આરોપિતને છોડી દેવાનો ઠરાવ થયો હતો તેપર સરકારે હાઈકોર્ટને અપીલ કરી.

તેમાં હાઈકોર્ટે ઠરાવ્યું કે—આ કામમાં જે ચોકશી થઈ છે તે કી.પ્રો.કો. કા. ૪૫૨ પ્રમાણે ગેરકાયદેસીર છે અને તેજ પ્રમાણે આ અપીલની ચોકશી કરવી પણ ગેરકાયદેસીર છે પરંતુ સને ૧૮૭૪ અને ૧૮૭૫ ની સાલે થયેલા અપરાધને સંબંધે જોતાં તે અપરાધ બદલ આરોપિતની ચોકશી પૂર્ણપણે અને યોગ્ય રીતે થયેલી છે અને સદરહુ લખેલા ગેરકાયદાના પ્રકારથી આરોપિતને નુકશાન થયું નથી શબ્દ તે પુરતી આ અપીલની ચોકશી અમલ કરીએ છીએ.

હિસાબના ચોપડામાં જે રકમ લખેલી છે તે તેના અરખણા વિશે જેને પોતાને માહિતી છે એવા માણસે કીંવા એવા માણસના કહેવા ઉપરથી લખેલી ન હોય, પરંતુ તે ઉદ્યોગના ક્રમ પ્રમાણે હિસાબના ચોપડામાં માંડેલી હોય તો તે ઈંડ્યાના પુરાવાના આકટની (જરના ૧ની) કા.૩૪ પ્રમાણે પુરાવામાં લેવા લાયક થશે અને તેજ પ્રમાણે કા.૩૨ની રકમ ૨ ઉપરથી પણ થશે. હિસાબના ચોપડા

હમેશની રીત પ્રમાણે નથી એમ શાખિત થયું હોય તથાપી તે એકાદ પેઢીએ મુદામ હિસાબ રાખવા વાસ્તે નિમેલા નોકરે કોંવા મુખત્યારે તે પેઢીની તરફથી રાખ્યાછે એમ સાખિત થયા છતાં તેમાંનો મજ્જુર તે પેઢીના વિરુદ્ધ લાયુ પડશે.

જે આરોપિત માણસને ફી. પ્રો. કો. કા. ૩૪૭ પ્રમાણે માફી આપી નથી તે માણસની શક્તી લેવાનો માણસેટને અધિકાર નથી. જે અપરાધ કેવળ શેશનફોર્ટથી ઇનસાફ થવા સરખો નથી એવા અપરાધની બાબતમાં માફી આપેલા આરોપિતે આપેલી શક્તી લાયુ નથી. કારણુ તે માણસને છોડી દીધો નથી કોંવા તેનાપર તોહામત શાખિત પણ કરેલું નથી.

બંગલખાતાનો ઇન્સ્પેક્ટર એ સરકારી નોકરછે. એટલા માટે તેની પાસે જે લાકડાંનો કબજોછે તે ખુદ સરકારનોછે એમ સમજવું જોઈએ અને એટલા માટે તે લાકડાં બદલ જે ફી આપવી જરૂરછે તે ફી ન આપતાં પ્રત્યક્ષ તે ઇન્સ્પેક્ટરની સમંતી લેઈને તે લાકડાં કોઈ લેઈ ગયું હોય અને તેવી સમંતી આપવાનો તે ઇન્સ્પેક્ટરને અધિકાર ન હોય કોંવા તેણે તે સમંતી કપટે આપી હોય તો તે કરેલું પી.કો.કા. ૩૭૮ ના આધારે, ચોરીનો ગુનો થશે.

શખખ આ કામમાંનો ઠરાવ અમે ૨૬ ફરીએ છીએ અને આરોપિત નંબર ૧ હણમતા અને આરોપિત નંબર ૨ નો સખારામ એઓએ સને ૧૮૭૪ તથા ૧૮૭૫ ની સાલે ચોરીનો ગુનો કર્યોછે શખખ તેઓ પ્રત્યેકને ૨વર્ષની સખત કેદની અને એકએક હજાર રૂાના દંડની અને તે દંડ ન આપેથી વધારે ૬ મહિનાની સખત મજ્જુરીની કેદની શિક્ષા અમે આપીએ છીએ.

કેદી નંબર ૧ના હણમંતાની કેદની શિક્ષા તેને શેશન જડજે જે તારીએ શિક્ષા આપી તે તારીખથી શરૂ થઈ છે એમ સમજવું.

કી. પ્રો. કો. કા. ૪૫૨—કોઈ માણસની ઉપર જુદા જુદા ગુનાના તોહોમત મુકે ત્યારે તે દરેક ગુનાનું જુદું જુદું તોહોમત મુકવું; અને તે દરેક તોહોમતનો ઇનસાફ જુદો જુદો કરવો. પણ આ આકટમાં આગળ જે કામો ખાતલ કરવાછે તે કામોનો ઇનસાફ જુદોજુદો કરવો નહિ.

કી. પ્રો. કો. કા. ૩૪૭—આ આકટને જોડેલાં ૪ થા પરીશીષ્ટનાં ૭મા આસન મધ્યે જે ગુનાનો ઇનસાફ શે-શનકોરટથીજ થઈ શકે એમ લખેલુંછે તેવા કોઈ ગુનામાં પોતે જાતે અથવા બીજાની મારફતે જે સખસો સા-મિલ હોય, અથવા તે બાબત જાણીતા હોય એમ ધા-રવામાં આવતું હોય તેઓમાંના કોઈ એક અથવા વધારે સખસોને, તેણે અથવા તેઓએ તે થયેલા ગુના બાબતની જે ટેકીયત પોતાના જાણ્યામાં હોય તે સઘળી, તથા તે ગુના કરવામાં જે બીજા સખસ સામિલ હોય તે, એ સર્વ વાત પુરેપુરી ખરેખરી, અને સાફ રીતે જાહેર કરવી એવી સરતથી માફી આપવાનું કહેવાનો ડિસ્ચિકટના મા-જીસ્ટ્રેટ અથવા તે કામની ચોકશી કરનારો ૧લા વર્ગનો માજીસ્ટ્રેટ મુખત્યારછે, અથવા ઇનસાફ થવાસાફ શેશન કોરટમાં કામ કમિટ કરવાનો જે માજીસ્ટ્રેટને યોગ્ય રીતે અખત્યાર હોય તે માજીસ્ટ્રેટ ડિસ્ચિકટના માજીસ્ટ્રેટની મંજૂરી લઈને માફી આપવાનું કહેવાને મુખત્યારછે. પણ તેણે તેમ કરવાનું કારણ દફતરમાં લખવું.

આ કલમ મુજબ માફી આપવા માંડી હોય તે અ-ગર કોઈ સખસ કબુલ કરે તો સાહેબોની જગ્યાની લેવાની જે રીત છે તે રીત પ્રમાણે તે સખસ જાણે તે કામમાં સાહેબ હોય એવી રીતે તેની જગ્યાની લેવી.

તે સખસને અગર તેનો જામીન લઈને છોડેલો ન હોય, તો તે કામનો ઇનસાફ પુરો થતા સુધી તે સખસને કેદ-માં રાખવો.

જે માજીસ્ટ્રેટે આ કલમ પ્રમાણે માફી આપવાનું કહ્યું હશે અને તોહોમતવાળા સખસની જગ્યાની લીધી હશે

તે પોતાની જાતે તે મુકદ્દમાનો ઈનસાફ કરી શકશે નહીં.

સને ૧૮૭૨ ના આક્ટ ૧ની કા. ૩૨—જે સખસ મહર્ષિ પામ્યો હોય તેણે, કીંવા જે સખસ મળી શકતો ન હોય તેણે કીંવા સાદિદી આપવાને જે સખસ અશક્ત થયો હોય તેણે, કીંવા ઘણો વખત લાગ્યા શિવાય અથવા ઘણા ખર્ચ કર્યા શિવાય જે સખસને હાજર કરાતો ન હોય અને મુકદ્દમાની દેકીયત ઉપરથી તેમ કરવું કોરટને બાજખી દેખાવું ન હોય તેણે લખતી હકીકતનો માહે કહેલો કીંવા લખેલો મજકુર તેજ જાતે નિચે લખેલા કામમાં લગતી હકીકત છે એમ સમજવું.

૨કમ—૨ સદરહુ મજકુર જ્યારે એવા સખસે હમિશ મુજબ ને પોતાને કામને પ્રસંગે કશો હોય કીંવા લખ્યો ત્યારે તથાવિશેષે કરીને પોતાના કામને હમિશ મુજબને પ્રસંગે કીંવા પોતાના ઘંધા રોજગારનું કામ ચલાવવામાં રાખેલી ઓપડીમાં કાંઈ નોંધ કીંવા ટીપણુ તેણે કરી રાખ્યું હોય તેરૂં અથવા પૈસા કીંવા માલ, કીંવા દસ્તાવેજ, કીંવા કોઈ પણ જાતની મિલકત પોહિંચ્યાની પોહિંચ લખી હોય, કીંવા તેપર સહી કરી હોય તે રૂપે અથવા જે દસ્તાવેજનો ઉપયોગ વેપાર કરવામાં આવતો હોય ને તે તેણે લખ્યા હોય કીંવા તેના ઉપર સહી કરી હોય તે રૂપે અથવા જે પત્ર કીંવા બીજાં કાંઈ દસ્તાવેજ ઉપર તે હમિશ તારીખ નાખતો હોય, અથવા લખતો હોય અથવા તે ઉપર સહી કરતો હોય તે પત્ર કીંવા દસ્તાવેજની તારીખને રૂપે સદરહુ મજકુર હોય ત્યારે તે લગતો છે.

પુરાવાના આક્ટની કા. ૩૪— કામને પ્રસંગે નિયમ પુર્વક રાખેલી હિસાબની ઓપડીઓમાં કરેલી નોંધ જે બાબત વિશે કોઈને ચોકસી કરવાની હોય તે સબંધી હોય તો, તે લગતી છે, પરંતુ માત્ર સદરહુ મજકુર એકલો કોઈ સખસ ઉપર જવાબદારી નાખવાને સાફ પુરતો પુરાવા છે એમ સમજવું નહીં.

પીનલકોડ કા. ૩૭૮. જે માણસ કોઈ સખસના કામ

જામાંથી તે સખસની રજામંદી શિવાય કાંઈ જંગમ મિલકત બદલ્યાનતથી લેવાનો ધરાદો કરીને તે પ્રમાણે લેવા સાફ તે મિલકતને ખસેડે તે માણસે ચોરી કરી એમ સમજવું.

ખુલાસો ૧ લો. કાંઈ વસ્તુ જ્યાં સુધી જમીનમાં ચોરીથી હોય ત્યાંસુધી તે જંગમ મિલકત નથી. માટે તેની ચોરી થઈ શકે નહીં પણ જમીનથી તે જુદી પાડવામાં આવે કે પછી તેની ચોરી થઈ શકે.

ખુલાસો ૨ નો--જે કામથી જુદુ પાડવું થાય તેજ કામથી જે ખસેડવું થાય તે ખસેડવું ચોરી થઈ શકે.

ખુલાસો ૩ નો--કોઈ સખસ ખરેખર કાંઈ વસ્તુને ખસેડે, ત્યારે અને તેમજ તેનું ચલન થવામાં અટકાવ કરનારી કાંઈ અડચણ દૂર કરે અથવા તે વસ્તુને કાંઈ બીજી વસ્તુથી જુદી પાડે ત્યારે પણ તે સખસે તે વસ્તુ ખસેડી એમ સમજવું.

ખુલાસો ૪ થો--કોઈ સખસ કાંઈપણ ઉપાયથી કોઈ જતાવરને ગતીમાન કરે તો તેણે તે જાનવર ખસેડવું, તથા તે જાનવરને ગતી થયાથી તે જાનવરે જે જે વસ્તુ ખસેડી હોય તે તે વસ્તુ ખસેડી એમ સમજવું.

ખુલાસો ૫ મો--ઉપલાં લક્ષણમાં રજામંદી લખી છે તે સાફ રજામંદી હોય કે અર્થાત સમજાય એવી રજામંદી હોય અને તે કબજેદાર સખસ અથવા તે કારણસર જેને સાફ કે અર્થાત સમજાય એવો અખતીયાર હોય તેણે કાંઈ પણ સખસ આપી શકે.

અત્યુર્ણાખાઈની ખાખતમાં

તા. ૮ માર્ચ ૧૯૭૭

વા. ૧ } કોઈ માલ એવી બદલ આરોપિતપર પો-
પા. ૬૩૦ } લીધેની રૂબરૂ આરોપ મુકવામાં આવ્યો
હતો. આરોપિતે તે માલ ચોરીથી નથી એમ
પોલીસને દેખાવું અને તેણે બીજા વર્ગના માણસો પાસે

તે બદલ રિપોર્ટ કર્યો. તેનો પોલીશ પ્રમાણે અભિપ્રાય પડ્યાથી તે માલ આરોપિતને પાછો આપવા વિશે તેને હુકમ કર્યો. તેથી ફરિયાદીએ જીલ્લામાજિસ્ટ્રેટને અરજ કરી તે વખતે આરોપિતે બદલ્યાનતથી મયત માણસ પાસેથી તે માલ લીધો હતો એમ જીલ્લામાજિસ્ટ્રેટને દેખાયું તે ઉપરથી તેણે તે માલ મયતના વારસોને આપવાવિશે પોલીશને હુકમ કર્યો પોલીસે તે પ્રમાણે કર્યું. તેપર આરોપિતે થાણાના શેશન જડજને અરજ કરી તેથી શેશન જડજે તે કામ હાઈકોર્ટના અભિપ્રાય માટે મોકલ્યું તેમાં હાઈકોર્ટે ઠરાવ કર્યો કે.

કી. પ્રો. કો.નો બાબ ૩૦ એ આ કામને લાગુ પડતો નથી. કલમ ૪૧૫, ૪૧૬ અને ૪૧૭ એ કામની ઓકથી પેહેલાંના કામને લાગુ છે. સર્વ સાધારણ મુળતત્વ ઉપરથી જોતાં આરોપિતનો ઇનસાફ થઈને એકાદ ફોજદારી કોર્ટે તેને હોય મુક્ત કર્યો હોય કીંવા છોડી દીધો હોય તો તે પ્રસંગે જે માણસના તાબામાંથી એ માલ આણ્યો હોય તે માણસને તે માલ પાછો આપવો, એ તે કોર્ટના ફરજ છે પરંતુ તે માલના સંબંધે એકાદ અપરાધ થયો છે એમ તે કોર્ટને દેખાય તો માત્ર તે માલના સંબંધે યોગ્ય દેખાયતો હુકમ કરવાનો તે કોર્ટને અધિકાર પોહાયે છે.

પરંતુ આ કામમાંના માલ સંબંધી તેવો એકાદ અપરાધ થયો છે એમ બીજા વર્ગના માજિસ્ટ્રેટને ન દેખાયાર્થી તેણે તે માલ જેનો તેને પાછો આપવા વિશે હુકમ કર્યો હતો અને એટલા માટે કી.પ્રો.કો. કા. ૪૧૬ પરથી આ કામમાં હોય ધાલવાનો જીલ્લામાજિસ્ટ્રેટને અધિકાર નહોતો સમજાવે જીલ્લામાજિસ્ટ્રેટનો હુકમ અમે ૨૬ કરીએછીએ.

કી.પ્રો. કો. કા. ૪૧૫ કાંઈ મિલકત ચોરીએ એમ કહેવામાં આવતું હોય અથવા એવો શક જતો હોય, તે મિલકત અગર કોઈ પોલીશ અમલદારના પકડવામાં આવે, અથવા જેથી કાંઈ ચુન્દો થયનો શક ઉત્પન્ન થાય

એવી બીના સાથે જડેલી કાંઈ મિલકત કોઈ પોલીશ અ-
મલદારે પકડી હોયનો તે બાબત ડિસ્ટ્રિક્ટના માજીસ્ટ્રેટને
તુરત રિપોર્ટ કરી મોકલવો, અને તેપરથી તે મિલકત
રાખવા બાબત તથા તે હાજર કરવા બાબત પોતાની
નજરમાં યોગ્ય જણાય તેવો હુકમ તે માજીસ્ટ્રેટ કરવો.

તે માત્ર બગડી જાય તેવો હોય અથવા તે વેચવાથી
ઘણીનો ફાયદો છે એવું તે માજીસ્ટ્રેટની નજરમાં આવે,
તો તે વેચવાનો હરકોઈ વખતે હુકમ કરવાને તે મુખ્યત્વાર
છે, અને તેનું જે ઉપજ તે ૪૧૬ મી તથા ૪૧૭ મી
કલમમાં કલ્યા પ્રમાણે ધણીનેસાથે પોતાને સ્વાધીન રાખવું.

કા. ૪૧૬ તેવી કોઈ મિલકતનો કોઈ ધણી માલુમ નહિ
પડેતો, માજીસ્ટ્રેટ તે મિલકત અથવા તે મિલકત વેચી
હોય તો તેની ઉપજ રાખી મુકવાને મુખ્યત્વાર છે; અને
એ પ્રમાણે રાખી મુકે ત્યારે તે મિલકતમાં થીશી વસ્તુ છે
અથવા હતી તેનું ખ્યાન કરીને તે માજીસ્ટ્રેટ એક જાહે-
રનામું કરવું, અને તેમાં એમ ફરમાવવું કે જે શખ્સનો
એ મિલકત ઉપર અથવા એ મિલકતની ઉપજ ઉપર
દાવો હોય તે શખ્સે આ જાહેરનામાની તારીખથી છ
મહિનામાં હાજર થઈને પોતાનો દાવો શાખિત કરવો.

કા. ૪૨૭ અગર તે મુદતમાં કોઈ શખ્સ તે મિલકત
ઉપર અથવા તેની ઉપજ ઉપર પોતાનો દાવો શાખિત
ન કરે, અને મારી પાસે એ મિલકત કાયદાસર રીતે
આવેલી છે એમ જે સખ્સના કબજામાં તે મિલકત જડી
હોય તે સખ્સ બતાવી ન શકે, તો તે મિલકતપર સરકારનો
વ્યવસ્થાધિકાર થશે; અને તે મિલકત ડિસ્ટ્રિક્ટના મા-
જીસ્ટ્રેટના અથવા ડિસ્ટ્રિક્ટના બાગના માજીસ્ટ્રેટના અ-
થવા રજા વગેરે જે માજીસ્ટ્રેટને બરાબર રીતે અખ-
તાર મળ્યો હોય તે માજીસ્ટ્રેટના હુકમથી વેચી શકાશે,
અથવા માજીસ્ટ્રેટ તે મિલકત વેચી મુક્યો હશે તો તેની
ઉપજ ઉપર સરકારનો વ્યવસ્થાધિકાર થશે.

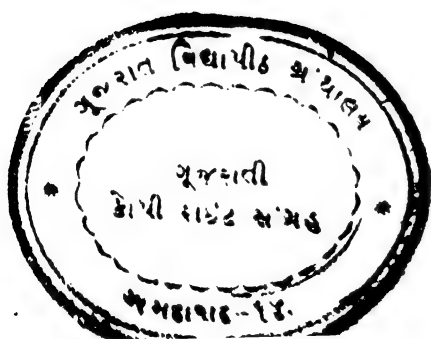
ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગુજરાત કૉપીરાઇટ વિભાગ]

૧૫૮૩/૨

અનુક્રમાંક ૧૫૮૩/૨ કિંમત -

પ્રથનામ મુંબઈ, કલકત્તા, અમદાવાદ
અને મદ્રાસ એ હાઈકોર્ટોના
વર્ગાંક શેઠદાસ ફેસલાની સહ

શિક્ષાના હુકમ ઉપર જે કોર્ટમાં અપીલ ચાલતી હશે તે કોર્ટમાં આ કલમ પ્રમાણે કરેલા હુકમ ઉપર અપીલ ચાલશે.

કા. ૪૧૯ પોતાના તાબા માહિની કોઈ કોર્ટ સદરહુ પ્રકારનો હુકમ કર્યો હોય તે બંધ રાખવા બાબત હુકમ કરવાને, અને તેમાં ફેરફાર કરવાને, અથવા તે ફેરવવાને અથવા રદ કરવાને અપીલકોર્ટ અથવા લખીને પુછવાની કોર્ટ અથવા તપાસની કોર્ટ મુખ્યત્વાર છે.

સરકારવિરુદ્ધ બાળાપા બીન ધુંડાપા અને બીજા

તા. ૨૬ એપ્રિલ ૧૮૭૭

વા. ૧ } આરોપિતપર ખુનનું તોહામત શાખિત થ-
પા. ૬૩૯ } માથી તેને મોતની શિક્ષાનો હુકમ થયો અને
તે કાયમ થવા વાસ્તે શેશનજડને હાઇકોર્ટમાં કામ મોકલ્યું તેમાં ઠરાવ થયો કે કામમાં દાખલ થ-

યેલા પુરાવા ઉપરથી કેદી ઉપર ખુનનું તોહામત શાખિત ન થતાં શિક્ષીણીય મનુષ્ય વધનું તોહામત શાખિત થવા ન્નગરે એમ હાઇકોર્ટની નજરમાં આવેતો તે બાબતમાં અપીલ થઈ નહોતી હાઇકોર્ટ તે અપરાધ ફેરવીશકે નહિ.

ખુન અને શિક્ષીણીય મનુષ્ય વધ એવા બે તોહામત ઉપરથી કેદીની ચોકશી થઈ. બેઉ તોહામત બદલ શેશન જડને આસેસરનો અભિપ્રાય લીધો. પરંતુ ફક્ત ખુનનું તોહામત પુરાવાથી શાખિત થાય છે એમ શેશનજડનો અભિપ્રાય હોવાથી કેદીને તેણે તે તોહામત બદલ શિક્ષા આપી. તે કામ સને ૧૮૭૨ ના આક્ટ ૧૦ની કા. ૨૮૭ પ્રમાણે હાઇકોર્ટના અભિપ્રાય વાસ્તે શેશનજડને મોકલ્યું.

વખતે જે તોહામતની કેદીપર શાખિતી થઈ છે તે ખુન ન છતાં શિક્ષીણીય મનુષ્ય વધ છે એમ હાઇકોર્ટને દેખાયું માટે તે કામનો નવેસરથી ચોકશી કરવા વિશે શેશનજડ-જને હુકમ ન આપતાં શિક્ષીણીય મનુષ્ય વધ કર્યા બદલના બીજા તોહામત પ્રમાણે ઠરાવ લખીને પેહેલી ચોકશી

પુરી કરવા વિશે હાઇકોર્ટે શેશનજડજને હુકમ કર્યો.

કી. પ્રો. કો. કા. ૨૮૭ શેશનકોર્ટ મોતની શિક્ષાનો હુકમ કરે, તો ચલાવેલાં કામનું દફતર હાઇકોર્ટમાં મોકલવું જોઈએ, અને શિક્ષાનો હુકમ હાઇકોર્ટે બહાલ કર્યા પછી તે અમલમાં લાવવો નહિ.

જે ગુન્હા બાબત મોતની શિક્ષા થઈ શકતી હોય તે ગુન્હા તોહામતવાળા શખ્સની ઉપર હોય અને મોતની શિક્ષા શિવાય બીજી કાંઈ શિક્ષા કોર્ટ તેની ઉપર ઠરાવેતો મોતની શિક્ષાનો હુકમ કેમ કર્યો નહિ તેનાં કારણો કોર્ટ પોતાના શિક્ષાના ઠરાવમાં લખવાં જોઈએ.

વોલ્યુમ ૨ જી.

ઈમ્પરટીકસ વિરુદ્ધ પીતાંબર જીના

તા. ૭ જુલાઈ ૧૮૭૭

વા. ૨ } રણછોડદાસ લવજી અને પીતાંબર જીના
પા. ૬૧ } એઓએ પ્રાગજી ધનજી નામના માણસનું
જીન કર્યા બદલસને ૧૮૭૭ની ત્રીજી શેશનમાં
તેનો ધનસાફ થયો.

બીજી કેદી પીતાંબર જીનાની તરફે બારીમુદર ધનવે-
રારીટીએ હાજર થઈ એ કેદીની પ્રથકપણે ચોકસી થવા
માટે ધનસાફની શરૂવાત વખતે અરજ કરી.

સદરહુ અરજી સાંઝે એડવોકેટ જનરલ મેરીયટ હરકત
લીધી અને તે ઉપરથી જડજ એટકીનસને તે અરજના
કબુલ કરી અને કેદીની એકત્ર ચોકસી કરી.

જે ચાકુએ કેદીએ જીન કર્યું તે વેચાણ લેવા વાગતે તે
જીન થયું તેને આગલે દિવસે ખેડ મળીને ગયા હતા
અને જે રાત્રે તે જીન થયું તે રાત્રે તે ખેડ અને જે
માણસનું જીન થયું તે માણસ એવા ત્રણે જણ એક
બળદની ગાડીમાં બેસી જે ડોકાણે જીન થયું તે ડોકાણેથી

થોડેજા અંતર પર ગયા હતા. તે ઠોકાણે તે સરવે ઉતર્યા અને પછી ચાલતા થયા. પછી કેટલોક વખત ગયા પછી નંબર એકનો કેદી એકલોજા પાછો આબ્જો અને ગાડીમાં બેઠો અને પછી ગાડી હાંક એમ તેણે ગાડીવાનને કહ્યું. તેની બાંધપર લોહીના ડાગ જોવાથી ગાડીવાનને શંક્ય આબ્જો તેથી તેણે રસ્તામાં પોલીસ એકી આવી ત્યાંહાં આગળ ગાડી ઉભી કરી અને પોલીસને ખબર આપી. તે ઉપરથી ખુનનો પતો લાગ્યો અને બેઠ કેદી પકડાયા એટલી હકીકત સાબિત થઈ છે.

તે ગાડીવાન સરકાર તરફનો એક સાક્ષીદાર હતો. તેની શાક્ષી ચાલતાં ઇનવેસ્ટિગેટીવે ઉલટ તપાસણીમાં નંબર ૧નો કેદી એકલોજા ગાડીમાં બેઠો છતાં તે શું કર્યું છે એમ એક પોલીસ સ્ટાપાઇએ તેને પૂછ્યું અને મેં એક માણસનું ખુન કર્યું છે અને બીજો નાસી ગયો છે એવો તેણે જવાબ આપ્યો” એ વાત તમે માંજળી છે કીંવા નહીં એવો પ્રશ્ન તે ગાડીવાનને મારે કરવો છે એમ તેણે જડજને કહ્યું. પોલીસ કેદી તરફ મીઠતર ગીલે અને સરકાર તરફ મારીઅટે એ સવાલને હરકત કરી. અને આ પ્રશ્ન ન પૂછવો એમ જડજે હરાવ કર્યો.

બેઠ કેદી અપરાધી છે એમ જ્યુરીએ હરાવ કર્યો તો પણ જડજ એટકીનસને સને ૧૮૯૫ ના લેટર્સ પેટ્રન્ટની કા. ૨૫ અને હાઈકોર્ટના કી. પ્રો. કા. કા. ૧૦૧ પ્રમાણે બીજા કેદીના બારીસ્ટર ઇનવેસ્ટિગેટીવે અરજ ઉપરથી નિચેનો પ્રશ્ન બેઠ જડજથી ફેસલો થવા માટે એમજ રાખી મુક્યો પોલીસ કેદીનું કબજાખાતે ખટલામાંની હકીકત ઉપરથી પુરાવામાં લીધું નથી તો એ કસ બરોબર છે કે નહીં ?

આ ઉપરથી આ કામ બેઠ જડજસાહેબોની રૂબરૂ ચાલતાં હરાવ થયો કે મિ. ઇનવેસ્ટિગેટીવે ગાડીવાન ખાલા રામજીની ઉલટ તપાસણીની વખતે જે પ્રશ્ન પૂછવાને જાણાવ્યું હતું તે પ્રશ્ન કેશની હકીકત ઉપરથી ગ્રાહ્ય

હતો એમ અમારો અભિપ્રાય છે. તે પ્રશ્ન એવો હતો કે “પેલેલો કેદી બળદની ગાડીમાં હતો તે વખતે પોલીસ સીપાઈએ તેને એક પ્રશ્ન કર્યો કીંવા નહીં? અને મેં એક માણસનું ખુન કર્યું અને બીજો કેદી નાસી ગયોછે એમ પેલેલા કેદીએ જવાબ આપ્યો કે નહીં? ઇનસાફ કરનાર જડજે જો આ પ્રશ્ન શાક્ષીદારને પૂછવાની પરવાનગી આપી હોત તો તે પ્રશ્નનો પેલેલા કેદી વિરુદ્ધ ઉપયોગ કરવાનો નથી એમ જ્યુરીને કહેવાને ફરજ પડી હોત, પરંતુ તેણે જો તે પ્રશ્ન કર્યો હોત તો તેનો ઉપયોગ બીજા કેદીની તરફ કરવાને હરકત નથી એમ પણ જ્યુરીને કહેવાત એમ અમારો અભિપ્રાય છે. તો પણ કામની હકીકત જ્ઞતાં તે પ્રશ્ન શાક્ષીદારને કર્યો હોત તો તેમાં કાંઈ ફરક થયો નહોત, કારણ કે “મેં ખુન કર્યું” એમ પેલેલા કેદીએ જવાબ આપ્યોછે એવી જો કલ્પના કરી તો તેટલા ઉપરથી બીજા કેદીએ ગુન્હો કર્યો નથી એમ તેણે સ્પષ્ટ પણે કહ્યુંછે એમ થતુ નથી. આ બેઉ કેદીએ મરનારનું ખુન કરવાના કામમાં એક વિચારથી કામ કર્યુંછે એવો જ્યુરીએ નિર્ણય કર્યોછે હવે જે પુરાવો નાકબુલ ક્યોછે તે લીધો હોત તો તે ઉપરથી પેલેલા કેદીએજ ખરેખરો ઘા કર્યો એમ કદાચીત સાબિત થયું હોત, પણ બીજો કેદી તેની સાથે એક વિચારથી કામ કરતો નહોતો એમ સાબિત થયું નહોત અને તેટલા માટે નાકબુલ કરેલા પુરાવાના સમંધે ઇનસાફના કામમાં જો ફેરફાર થવા જંગ નહોત તો તેહોમત અને શિક્ષા રદ કરવાં વ્યાજબી નથી. નાકબુલ કરેલો પુરાવ જો લીધો હોત તો તે ઉપરથી ઇનસાફના કામમાં કાંઈ ફરક થયો નહોત. બીજા કેદીના સમંધે જે પુરાવ થયોછે તે ઉપરથી જ્ઞતાં આરોપિતપર ફરેલું તેહોમત તદ્દન ખરાબર છે એમ અમારો અભિપ્રાય છે એટલા માટે તે કાયમ રાખવો જોઈયે.

હાઇકોર્ટના પ્રોસીજર (સન ૧૮૭૫ ના ૧૦ મો આક્ટ) ની કલમ ૧૦૧=હાઇકોર્ટ પોતાની અસલ ફોજદારી હકુ-મત ચલાવતી હોય તે અપત તે હાઇકોર્ટના કોઈ જડજની રૂબરૂ કામ ચાલતાંના દરમીઆન કોઈપણ સમય ઉપર યુક્તે સાબિત થયેલો હોયતો તે જડજની ધ્યાનમાં યોગ્ય લાગે તો તે સમયની તપાસના દરમીયાન કાયદાનો કોઈ સવાલ ઉત્પન્ન થયેલો હોય અને જેનો નિર્ણય થએ તે તપાસના છેવટ પરિણામ ઉપર અસર થતી હોય તે કાયદાનો સવાલ તે હાઇકોર્ટના એ અથવા વધારે જડજ વાલી કોર્ટના ડરાવને માટે મુલતવી રાખવાનો જડજને અપત્તાર છે.

જો તે જડજ તેવો કોઈ સવાલ મુલતવી રાખેતો જે સમયની ઉપર યુક્તે સાબિત થયેલો હોય તે સમયને તે સવાલનો નિર્ણય આવતા સુધી તુરંગમાં પાછો મોકલવો અથવા જો જડજની ધ્યાનમાં યોગ્ય લાગે તો જતમીન ઉપર છોડવો અને હાઇકોર્ટન તે કામ અથવા તે કામનો જે ભાગ જરૂર જણાય તે ભાગ ફરી તપાસવાને અને તે સવાલનો છેવટ નિર્ણય લાવવાને અને તે ઉપરથી અસલ હકુમતવાળી કોર્ટે જે સજા કરેલી હોય તે સજા ફરવવાને અને તે હાઇકોર્ટને યોગ્ય લાગે તે પ્રમાણે કે-સજા આપવાને તથા સજા કરવાને સત્તા છે.

સરકાર વિરૂદ્ધ ખાખનખાન મહસકોઝ

તા. ૧ અગષ્ટ ૧૮૭૭

વા. ૨ } સતારાના આકર્ષીંગ શેશન જડજ એમ.
પા. ૧૪૨ } એચ. સ્કોટ ઈ. પી. કો. કા. ૨૧૭ અને
૨૧૩ પ્રમાણે આરોપિતપર તોલેમત સા-
બિત કરી પહેલા અપરાધ બદલ એક વર્ષની સખત
મજૂરીની કેદની શિક્ષા અને બીજા અપરાધ બદલ એ
વર્ષની સખત મજૂરીની કેદની શિક્ષા અને ૩૫૦) ના
દંડની શિક્ષા અને દંડ ન આપેથી ત્રણ માસની સખત

મજુરીની શિક્ષા, એવી આરોપિતને શિક્ષા આપી હતી. તોહોમતવાળા ઉપર કા. ૨૧૭ નો આરોપ નિચે પ્રમાણે રાખવામાં આવ્યો હતો.

“આરોપિત એ મોજે સંબુ તાલુકે માણુ જીલે સતારાના ગામનાં હેડ કાન્દેબલ છતાં તેણે નારાયણ બાજુ બટના ઘરમાં ઘર ફેડીને થયેલી મોરીના પ્રકરણમાં મળેલા માલના સમગ્રે પાંડુવલદ નાના અને બીજા કેટલાક આશામીને કાયદાની રૂઢયે શિક્ષા થવાની હતી તે થાય નહીં અગર જે શિક્ષાને પાત્ર છે તે શિક્ષા તેમને થાય નહીં એવા ધરાદાએ કાયદામાં કહેલો હુકમ તા. ૨૫ અક્ટોબર ૧૮૭૬ ને રોજ કોવા તે સુમારે તોડી ગુન્હો કર્યો છે.”

પુરાવાથી શિશન જડતે તેને ગુન્હેગાર ઠરાવ્યો. તે ઉપર આરોપિતે અપીલ કર્યાથી હાઇકોર્ટે ઠરાવ્યું કે આરોપિતપર પેહેલા ચાર્જને માટે જે વર્ણન તોહોમતનામામાં લખવામાં આવ્યું છે તે મોઘમ છે કેમકે તેમાં કાયદાનો હુકમ કર્યો અને તે કયા કસથી આરોપિતે તોડ્યો એને માટે તે તોહોમતનામામાં કાંઈ લખવામાં આવ્યું નથી. અને તે વાત તોહોમતનામામાં નહીં લખાથી જખાગ આપવાના કામમાં આરોપિતને નુકશાન થયું છે એમ દેખાય છે.

માટે પેહેલા તોહોમત બદલ આરોપિતપર થયેલો અપરાધ અને આપેલી શિક્ષા રદ કરીને બીજા તોહોમત બદલ થયેલો અપરાધ અને આપેલી શિક્ષા કાયમ રાખીએ છીએ.

પી. કો. કા. ૨૧૩ પોતે કાંઈ ગુન્હો છુપાવવાના, અથવા કાંઈ ગુન્હાની કાયદેસર શિક્ષાથી કોઈ સખસને પોતે ખચાવવાના અથવા કાયદેસર શિક્ષાએ પોચાડવાને કોઈ સખસની ઉપર પોતે કાંઈ મુકદ્દમો નહીં ચલાવવાના, બદલીમાં જે માણસ પોતાને વારતે અથવા કોઈ બીજા

સામસને વાસ્તે કોઈ અવેજ કબુલ કરે અથવા મેળવવાની કાંશીય કરે, અથવા કબુલ કરવાની હા કહે, તે માણસને, અગર તે ગુહાને માટે મોતની શિક્ષા થઈ શકતી હોય તો, સાત વર્ષની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની શિક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે; અને અગર તે ગુહાને માટે જીવતાં સુધી સમુદ્રપારની, અથવા દસ વર્ષ સુધીની કેદની શિક્ષા થઈ શકતી હોય, તો તે માણસને ત્રણ વર્ષ સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની શિક્ષા કરવામાં આવશે; અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે, અને અગર તે ગુહાને માટે દસ વર્ષ સુધીની કેદની શિક્ષા નહીં થઈ શકતી હોય, તો તે માણસને તે ગુહાને માટે ઠરાવેલા પ્રકારની તથા તે ગુહાને માટે કેદની ઘણામાંઘણી જે મુદત ઠરાવી હોય તેની પા મુદત સુધીની કેદની, અથવા દંડની, અથવા બે બંનેની શિક્ષા કરવામાં આવશે.

પી. કો. કા. ૨૨૭—કોઈ માણસ સરકારી નોકર હોય, તેણે પોતાના સરકારી હોદાના જોરથી કેમ ચાલવું એ બાબતનાં કાંઈ કાયદાનો હુકમ અગર તે માણસ જાણી જુઝીને ન માને, એવા ઠરાવથી કે તેમ કરવાથી કોઈ સ. ખસ કાયદેસરશિક્ષાથી બચે, અથવા જે શિક્ષાને તે લાયક હોય, તેથી તેને એાછી શિક્ષા થાય, અથવા મારા તેમ કરવાથી તે શિક્ષાથી બચશે અથવા તેને એાછી શિક્ષા થશે એવો સંભવ છે એમ જાણ્યા છતાં, તો અથવા ઠરાવથી કે તેમ કરવાથી કાંઈ મિલકત સરકારે જપત થતી, અથવા કાંઈ રૂપિયા તેમાંથી કાયદા મુજબ આપવા જેવા હોય તે આપવાથી તે બચો જાય અથવા બચો જશે એવો સંભવ છે એમ જાણ્યા છતાં, તો તે માણસને બે વર્ષની મુદત સુધીની બેમાંની ગમે તે પ્રકારની કેદની, અથવા દંડની, અથવા બે બંનેની શિક્ષા કરવામાં આવશે.

સરકાર વિરૂદ્ધ પદ્મનાભ પરકર

તા. ૪ અક્ટોબર ૧૯૭૭

વા. ૨૨ જોટી સાક્ષી આપ્યા બદલના તોહિમત ઉ-
પા. ૩૮૪) પરથી એક પહેલા વર્ગના માણસો

પદ્મનાભ નામના માણસપર અપરાધ સા-
બિત કર્યા હતા. મિસ્તર માનટીય અને મિસ્તર ઠાકુર
એ એક પહેલા વર્ગના માણસો આગળ આરોપિત
એક બીજાની વિરૂદ્ધ એવા બે મજકુર કહ્યા ઉપરથી
તેના પર જોટી પ્રતિજ્ઞા કર્યાનું તોહિમત રાખવામાં આવ્યું
હતું. સને ૧૯૭૨ ના ૧૦ ની કલમ ૪૬૮ પ્રમાણે ફોજ-
દારીમાં કામ ચલાવવા માટે જે મંજુરીને હેતુ તે મંજુરી
મિસ્તર માનટીયે આપી હતી. પરંતુ મિસ્તર ઠાકુરની
રૂબરૂ આરોપિત જે મજકુર કહ્યો તે મજકુરના સંબંધે
તેણે તેવી મંજુરી આપવાને નાકબુલ કર્યું. તથાપી તે
ખામતમાં જુદા માણસોને અરજ થયાથી મી. ઠાકુરની
રૂબરૂ કહેલા મજકુરને સંબંધે આરોપિતપુર ફોજદારીમાં
કામ ચલાવવાની મંજુરી જુદા માણસો આપી. તે
ઉપરથી કામ ચાલી સદરહુ પ્રમાણે નિકાલ થયો એટલે
આરોપિતને શિક્ષા કરી.

તે ઉપર આરોપિતે શેયન જડજને અપીલ કરી તેમાં
શેયન જડજે માણસોનો ઠરાવ ૨૬ કર્યો કેમકે પહેલા
વર્ગનો માણસો એ જુદા માણસોના તાખામાંનો મા-
ણસો નથી, જોકે કેટલાક કામના સંબંધે સર્વ માણસો
જુદા માણસોના તાખાના માણસો છે તો પણ ન્યાયા-
ધીકારની રીતે તે માણસો જુદા માણસોના તાખા-
માંના માણસો નથી. અને પહેલા વર્ગના માણસોની
કોર્ટ જુદા માણસોના તાખામાંની કોર્ટ નથી, પરંતુ
પહેલા વર્ગના માણસોના ફેસલા પર હમિયની કોર્ટ તરીકે
શેયન જડજની કોર્ટમાં અપીલ ચાલે છે, સખખ તે કોર્ટના
તાખામાંની પહેલા વર્ગના માણસોની કોર્ટ છે. માટે
જુદા માણસોને તેવી મંજુરી આપવાનો અધિકાર નહોતો.

તે પહેલા વર્ગના માળસેટના સને ૧૮૭૭ નાં સાલના મારચ માસના રિટર્નની હાઇકોર્ટે તપાસણી કરી. અને કામના કાગળપત્ર મંગાવ્યા, તેની સાથે શેશન કોર્ટના ફે-સલાપર મુખ્ય સરકારે હાઇકોર્ટને અપીલ કરી.

તેમાં હાઇકોર્ટે ઠરાવ્યું કે કી. પ્રો. કો. કા. ૪૬૮ ના કારણ નાટે પહેલા વર્ગના માળસેટ એ જીલ્લાના માળસેટના તાબામાંના માળસેટ છે. પહેલા વર્ગના માળસેટની રૂબરૂ જાણી બુજીને જોટી શક્તી આપ્યા બદલ કોઈ માણસપર ફાજદારીમાં કામ ચલાવવાની જીલ્લા માળસેટે પરવાનગી આપ્યા છતાં તે પરવાનગી તેના પર કામ ચલાવવાને કાયદેસર અને વ્યાજબી છે એમ સમજવું જોઈયે. માટે શેશન જડજનો ઠરાવ રદ કરી આરોપિની અપીલનો નિકાલ ગુણુ દોષ વિશે ચોકસી કરી કરવાનો શેશન કોર્ટને હુકમ કરીએ છીએ.

કી. પ્રો. કો. કા. ૪૬૮ સરકાર વિરુદ્ધ પરસાપા માહાદેવ આપાનો ફેસલો પાને ૩૦૧ મે છે તે નિચે જુઓ.

સરકાર વિરુદ્ધ લક્ષ્મણ સખારામ, વામન હરી

અને બાલાજી કુશ્ણ.

તા. ૨૦ ડીસેમ્બર ૧૮૭૭

વા. ૨ } પુનાના આસીસ્ટન્ટ શેશન જડજને અંગે ગા-
પા. ૪૮૧ } મના માહાલકરી આરોપિત નંબર એકના
લક્ષ્મણ ઉપર પી. કો. કા. ૧૯૩ અને ૪૬૬
પ્રમાણે જોટી શક્તી અને બનાગ્રી જોટો પુરાવો આપ્યા
બદલ તોહોમત સાબિત કર્યું. અને બીજા આરોપિત
વામનહરી ઉપર લક્ષ્મણને સદરહુ અપરાધ કરવાના
કામમાં મદદ કર્યાનું તોહોમત સાબિત કર્યું. અને ત્રીજા
આરોપિત બાલાજી કુશ્ણપર જોટી શક્તી આપ્યા બદલ
અને લક્ષ્મણને મદદ કર્યા બદલ તોહોમત સાબિત કર્યું.

એ પ્રમાણે તોહિમત સાબિત કરી ત્રણને નિચે પ્રમાણે શિક્ષા કરી.

પહેલા આરોપિત લક્ષ્મણ (માહાલકરી) ને પાંચ વર્ષની સખત મજૂરીની કેદની તથા એક હજાર રા. ના દંડની કરી અને દંડ ન આપે તો એક વર્ષની સખત મજૂરીની કેદની વધારેની શિક્ષા ભોગવવી.

બીજા આરોપિત વામન હરીને ત્રણ વર્ષની સખત મજૂરીની કેદની શિક્ષા ભોગવવી અને રૂપ૦૦ નો દંડ આપવો અને દંડ ન આપેથી એક વર્ષ વધારે સખત કેદની શિક્ષા ભોગવવી.

ત્રીજા આરોપિત બાળાજીકણુને એ વર્ષની સખત કેદની અને રૂ૦૦૦ દંડની શિક્ષા કરી અને દંડ ન આપેથી છ માસની વધારે કેદ ભોગવવી.

જે દસ્તાવેજોના સબંધે આ અપરાધ સ્થાપન થયો છે તે નિચે લખ્યા પ્રમાણે છે.

૧ જો. વામન હરીએ સને ૧૮૬૪ના મુંબાઈ આકટ ૫ પ્રમાણે પોતાની સહીની અને પ્રતિષ્ઠા લેખ કરેલી તા. ૯ જુન ૧૮૭૬ના રોજની અરજ લક્ષ્મણ સખારામ માહાલ કરીને કરી હતી, તે પ્રતિષ્ઠા લેખ નિચે તેજ આકટની કા. ૫ પ્રમાણે જે શરો જોઈયે તે તેનાપર નહોતો અને તે અરજીપર નંબર ૫જી નહોતો.

૨ જો. સદરહુ ફરિયાદીમાં પ્રતિવાદી રાધાબાઈને ક-રેજો તા. ૧૦ જુન ૧૮૭૬ ના રોજનો સમન્સ. તે સમન્સપર નંબર નહોતો. અને સમન્સપર પોહિઆનો શરો હતો અને તે સમન્સની નકલ રાધાબાઈને પોહિઆના બદલ તે સમન્સપર રાધાબાઈની સહી હતી, અને તે સહી બાળાજી કણુના હાથની છતાં તેનાપર તા. ૨૧ જુન ૧૮૭૬ ની હતી.

૩ જો.—લક્ષ્મણ સખારામના હાથનું પ્રોસીડીંગ તા. ૧૩ મી જુનનું હતું. રાધાબાઈ અને બીજા જે શાક્ષીદાર એએએ આપેલું શાક્ષીનું ટીપણ તેમાંનું અને મહાલકરી

એ રીતે લક્ષ્મણ સખારામ તે કુળયામાં આપેલો ફેસલો હતો.

૪ થો. વામન હરીએ રાધાબાઈના ધણીને કરી આપેલી પોહિંચ. તે પોહિંચ પર લક્ષ્મણ સખારામની સહીના પહેલા અક્ષર છે.

રાધાબાઈએ વેહેચણ કરાવવા પુનાના સખારડીનેટ જડજની કોર્ટમાં એક દાવો વામન હરી ઉપર કર્યો હતો. તે દાવાના જવાબમાં વામન હરીએ, લક્ષ્મણ સખારામ માહાલકરીની રીતે જે ફેસલો કર્યો હતો તેની, અને શરદુ જે પોહિંચ કીવા ફારકતી માટે કહેલું છે તેની નકલ હાજર કરી હતી.

રાધાબાઈના બનેલી રામચંદ્રે અરજ કર્યાથી ત્રણે આરોપિતના કત્તની ઓકસી થઈ અને આરોપિત નંબર ૧ લક્ષ્મણ સખારામ માહાલકરી હોવાથી તેના પર ફોજદારીમાં કામ ચલાવવાની મંજુરી પુનાના જીલ્લા માજીસ્ટ્રેટ આપી, અને એવો હુકમ કર્યો કે “પી. કો. કા. ૪૬૬ અગર જરૂરી ઓકસી કર્યા પછી જે બીજી કલમ લાગુ પડે તે કલમ પ્રમાણે સદરહુ આરોપિતનો ધનસાફ કરવો.”

વામન હરી અને બાળાજી કજણ (આરોપિત નંબર ૨ અને ૩) એએપર ફોજદારીમાં કામ ચલાવવાની મંજુરી આપવાને સખારડીનેટ જડજે નાકબુલ કર્યું, પરંતુ તેમ કરવાની જીલ્લા જડજે મંજુરી આપી.

ઉપરની બાબતમાં ત્રણે આરોપિત પર તોહિમત સાબિત થઈ તેમને ઉપર પ્રમાણે શિક્ષા થયાથી તેઓએ હાઇકોર્ટમાં અપીલ કરી.

તેમાં ઠરાવ્યું કે—કી. પ્રો. કો. કા. ૪૬૬ એ કોષપણ સરકારી નોકરે કરેલા સર્વ કત્તને લાગુ પડે છે. માટે જે કામમાં વિશેષ પ્રકારનો અર્થ નહીં છતાં કેવળ સરકારી નોકરે તે કત્ત કર્યું છે એટલોજ તે કત્તનો અર્થ થતો હોય તે કત્તને પણ કલમ ૪૬૬ લાગુ છે. સખાબ એકાદ માહાલકરીની રૂબરૂ એકાદ કુળયાનો નિકાલ થયા છતાં

તેણે તે કામમાંના કાગળો ખનાજી કર્યાબદલ તે માહાલ-
કરી પર આરોપ રાખવામાં આવ્યો હોય, તો સદરહુ કલ-
મમાં કહ્યા પ્રમાણે મંજુરી લીધા શિવાય તે તોહામતની
ચોકસી કરાય નહીં.

કા. ૪૬૬ નો પહેલો પેરેગ્રાફ સરકારની કીંવા સરકારના
અમલદારની મંજુરી લેવા વિશે છે. અને એટલા વાસ્તે
તે પેરેગ્રાફ મુખ્યત્વે કરીને જે લોક વિશેષે કરીને, સર-
કારને જવાબદાર છે (જેવા એકાઉન્ટસે પોતાનું કામ ખ-
રાબર કર્યું નહોતો તો) તે લોક ઉપરના કામને લાગુ છે,
અને પેરેગ્રાફ ખેમાં ફક્ત સરકારની મંજુરી લેવા વિશે
કહ્યું છે. અને તે પેરેગ્રાફ જે લોક કાંઈ સરકારી અધિ-
કાર ચલાવે છે અને અમુક કામ કરવાનો તેમને અધિકાર
નથી કીંવા અમુક એક કામ તમારા અધિકાર બાહારનું
છે એવા કારણ ઉપરથી લોક હરકત લેતાં છતાં તે કામ
તે અધિકારના જોરે કરે છે તે લોક ઉપરના કામને લાગુ છે.

કલમ ૪૬૬ પેરેગ્રાફ એક એ જે વર્ગમાંના સરકારી
નોંકરને લાગુ છે તે વર્ગમાંનો માહાલકરી એ સરકારી
નોંકર છે, અને એટલા માટે તેના પર ફોજદારીમાં કામ
ચલાવવાની મંજુરી ડિસ્ટ્રિક્ટ માજિસ્ટ્રેટ આપ્યાછતાં બસ છે.

કી. પ્રો. કો. કા. ૪૬૮ પ્રમાણે ફોજદારીમાં કામ ચ-
લાવવાને મંજુરી આપવાના સમયે સમોરડીનેટ જડજની
કોર્ટ એ જુદા જડજના તાખામાંની કોર્ટ છે એમ સમજવું
જોઈયે. પછી સમોરડીનેટ જડજની રૂબરૂ ચાલેલા દાવાના
વિષયની રકમ રૂ ૫૦૦૦ કરતાં જમતી કીમતની હોય
અને તે દાવામાં સમોરડીનેટ જડજને કરેલા ફેસલા પર
હાઇકોર્ટમાં પરભારી અપીલ ચાલતી હોય તોપણ
હરકત નથી.

એ ઉપરથી તોહામતવાળાઓએ મંજુરી માટે લીધેલો
વાંધો દૂર કરીએ છીએ પણ કજીયામાંના ગુણદોષ ઉપ-
રથી ત્રણ આરોપિતને અમે છોડી દઈએ છીએ.

પી. કો. કા. ૧૯૩ સરકાર વિરુદ્ધ જીજીબાઈ વગ્નનો ફેસલો પાને ૭૬ મે છે તે નિચે જીએ.

પી. કો. કા. ૪૬૬ પુનાના માજીએટના પત્ર નંબર ૧૪૩૧ થી થયેલો ઠરાવ પાને ૨૩૫ મે છે તે નિચે જીએ.

કી. પ્રો. કો. કા. ૪૬૬ સરકાર વિરુદ્ધ વીરબસાપાનો ફેસલો પાને ૨૭૭ મે છે તે નિચે જીએ.

કી. પ્રો. કો. કા. ૪૬૮ સરકાર વિરુદ્ધ પરસાપા મા-હાદેવ આપાનો ફેસલો પાને ૩૦૨ મે છે તે નિચે જીએ.

સને ૧૮૬૪ નો ચુંબાઈ આકટ ૫ કલમ ૫—આ અરજી ઉપર મહારી રૂબરૂ સહી તથા અરજીના ખરા-પણાની પ્રતિજ્ઞાનો લેખ કર્યો છે એવો શેરો અરજીની પીઠ ઉપર મામલેતદારે લખ્યો. વાદીને લખતાં આવડતું નહી હોય ત્યારે ખરાપણાની પ્રતિજ્ઞાનો લેખ તેને સાડ ભરકોરટમાં લખાવ્યો. અને એવે પ્રસંગે વાદીના કહ્યા થી મારી રૂબરૂ ખરાપણાની પ્રતિજ્ઞાનો લેખ લખ્યો છે અને તે લેખના ખરાપણા સાડ વાદીએ પોતાના નામની નિશાણી કરી છે એવું મામલેતદારે લખ્યું.

સરકાર વિરુદ્ધ ભવાનીબીન પાંડુજી

અને સખારામબીન ખંડોજી

તા. ૧૪ ફેબ્રુઆરી ૧૮૭૮

વા. ૨ } કેદી ભવાની અને સખારામની, પી. કો.
પા. ૫૨૫ } કા. ૪૬૯ પ્રમાણે બનાઉ દસ્તાવેજ કર્યાના
ગુના ઉપરથી પુનાના આકટીંગ શેશન
જડજ એચ. ફીલપાટની રૂબરૂ જ્યુરી સાથે ઓક્સી થઈ.
જ્યુરીમાંના પાંચ આસામીમાંથી ચારજી કેદો અપરાધી
છે એમ ઠરાવ્યું, પરંતુ તે ઠરાવ શેશન જડજને માન્ય
નહોતો. તોપણ તેણે કેદી ઉપર તોહામત સાબિત કરી
દરેકને ત્રણ ત્રણ વર્ષની સખંત મજુરીનો કેદની શિક્ષા
આપી. શેશન જડજના ઠરાવમાં નિચે લખ્યા પ્રમાણે
મજબૂર છે.

“જ્યુરીના બહુમતે કરેલો ઠરાવ કોર્ટને માન્ય નથી; પરંતુ જ્યારે દેશી લોકની રીતભાત અને વહીવટ અને પુરાવો, એની યોગ્યતા ઉપરથી જે અર્થ આ કામનો નિકાલ થનાર છે અને આરોપિત લોકને કયા હેતુથી ઉતેજન આવેછે અને તે શુ કરેછે એ વાત એકાદ પરદેશી કરતાં દેશીલોકને ખરોખર સમજવા સરખીછે સખખ કલમ ૨૯૩ ના આધારે આ કામ હું હાઇકોર્ટમાં મોકલતો નથી.”

આ પ્રમાણે હકીકત હોવાથી કેદીએ હાઇકોર્ટમાં અપીલ એવા કારણથી કે જ્યુરીના ઠરાવ પ્રમાણે શેશન જડજનો અભીપ્રાય નહોતો તો તેણે કી. પ્રો. કો. કા. ૨૯૩ રકમ ૫ માં કહ્યા પ્રમાણે આ કામ હાઇકોર્ટના અભિપ્રાય માટે મોકલવું બાજબી હતું. તેવું તેણે કહ્યું નથી માટે તોહોમત અને શિક્ષા ૨૬ કરવાં.

આ કામમાં હાઇકોર્ટે ઠરાવ કર્યો કે કી. પ્રો. કો. કા. ૨૯૩ ની રકમ ૪ અને ૫ ના ઠરાવપર આ કામનો આધાર છે. આ રકમોમાંના ઠરાવ સાફ ખુલા નથી પરંતુ કાયદા કરનારાનો ઉદ્દેશ શા છે તે સમજવા માટે તે બેઉ રકમ એકઠી કરીને તેનો અર્થ અમારે કરવો જરૂર છે, અને તેમ કહ્યું એટલે એમ દેખાય છે કે રકમ ૪ માં “કોર્ટનું મત નહોત” એવા જે શબ્દછે તેજ વખતે ઈન-સાફ ખરોખર થવા માટે કામ હાઇકોર્ટમાં મોકલવું જોઈએ એવું શેશન જડજને દેખાય તે વખતે માત્ર લાગુછે એમ અમને દેખાયછે, આ કામમાં તે પ્રમાણે શેશન જડજની પુર્ણ ના પસંદગી નહોતી માટે આ કામમાં ડરેલુ તોહોમત અને શિક્ષા કાયમ રાખવાં જોઈએ. માટે અમે તેવા હુકમ કરીએ છીએ.

કી. પ્રો. કો. કા. ૨૯૩ સરકાર વિરુદ્ધ બળવંત પેઢાર-કરનો ફેસજી પાને ૧૦૨ એ છે તે નિચે જુઓ.

કી. પ્રો. કો. કા. ૪૯૯ પુનાના માજી સ્ટેટના પત્ર નંબર

૧૪૩૧ થી થયેલો ફસલો પાને ૨૩૫ મે છે તે નિચે જુઓ.

ગુકારામ વિઠ્ઠલની અરજીની બાબતમાં

તા. ૨૧ ફેબ્રુઆરી ૧૯૭૮

વા. ૨ } નાસિકની મ્યુનિસિપાલિટીએ આરોપિતને
પા. ૫૨૭ } એવી નોટીસ આપી હતી કે “નાસિક જિ-
હરમાં નંબર ૪૭૦નું ઘર તમારી માલકીનું
છે. તે ઘરના પાયાખાનાની (બજારની) મોરી કુટેલી છે
અને તેને બારણું નથી માટે આ નોટીસ પોહોઆ પછી
૧૫ દિવસમાં તમારે તમારા પાયાખાનાની મોરી બાંધવી
અને તે અમુક રસ્તા નિચેના નળને ઝળવી લેવી તથા
પાયાખાનાને દ્વાર કરવાની તજવીજ કરવી એમ કરવાને
ચુકવું નહીં. સને ૧૯૭૩ ના મુંબઈ આક્ટ ૬ની કા. ૩૯
અને ૩૬ પ્રમાણે નોટીસ આપવાવિશે મ્યુનિસિપાલ કમિ-
ટીએ તા. ૧૯ મી નવેમ્બર ૧૯૭૭ ને રોજ કરેલા ઠરાવ
ઉપરથી આ નોટિસ આપવામાં આવી છે.”

મ્યુનિસિપાલ આક્ટની કલમ ૩૯ની રકમ ૧ પ્રમાણે
કરેલી નોટીસ અમાન્ય કયા બદલ નાસિકની મ્યુનિસિપાલ
કમિટીએ આરોપિત વિગરે પર પોતાના સેક્રેટરી મારફત
નાયિકના બીજા વર્ગના માલિકને ૩૫૩ એક ફરીયાદ
કરાવી. સદરહુ આક્ટની કલમ ૭૪ની રકમ ૧માં જે
શિક્ષા કરવા બદલ ઠરાવ છે તે સદરહુ કા. ૩૯ની રકમ
૨ જીને માત્ર લાગુ છે કારણ કે થયેલી નોટીસ કા. ૩૬
અને ૩૯ પ્રમાણે છે. અને કા. ૩૬ તથા ૩૯ ની પહેલી
રકમમાં અમાન્ય કરેલા હુકમને માટે શિક્ષા કરવાનું ફર-
માણું નથી અને કા. ૩૯ની રકમ ૨ જીમાં શિક્ષા
કરવાનું ફરમાણું છે માટે કા. ૭૪માં જે કા. ૩૯ને માટે
શિક્ષા કરવાનું છે તે ફક્ત તે કલમની રકમ ૨ ને માટે
છે. એવા કારણ ઉપરથી તે બીજા વર્ગના માલિકને
તે ફરીયાદ કાઢી નાખી.

કી. પ્રો. કો. કા. ૨૯૮ ઉપરથી જીબા માલિકને જે

અધિકાર છે તે ચલાવી આ કામની ફરી ચોકસી કરવાનો તે બીજા વર્ગના માણસોને હુકમ કરવા માટે મ્યુનિસિપાલ કમિટીએ પોતાના ચેરમેન મારફત તેમને અપીલ કરી.

આ કામમાં ફક્ત કાયદાના મુદ્દાની તકરાર હોવાથી તે મુદ્દાની ફરી ચોકસી કરવાનો હુકમ આપવાનિરૂપયોગી છે એમ દેખાય છે. કા. ૭૪ માં કા. ૩૯ માંના ઠરાવ તોડ્યાથી શિક્ષા કરવા બદલ નિયમિત ઠરાવ છે એમ મારો અભિપ્રાય છે. અમુક રકમનેજ એ ઠરાવ લાગુ છે એમ કા. ૭૪ માં લખ્યું નથી માટે મારા અભિપ્રાય સહીત આ કામ ક્રી. પ્રો. કો. કા. ૨૯૯ પ્રમાણે નામદાર હાઇકોર્ટમાં મોકલવું એમ તે જજ્ઞા માણસોનો અભિપ્રાય હોવાથી આ કામ હાઇકોર્ટમાં મોકલ્યું. તે ઉપરથી તે કોર્ટે ઠરાવ કર્યો કે

સને ૧૮૭૩ના મુંબાઈ આક્ટની કલમ ૭૪ની રકમ ૧ એ તેજ આક્ટની કા. ૩૯ ની રકમ રને માત્ર લાગુ છે એવા જે બીજા વર્ગના માણસો ઠરાવ કર્યો છે તે તેના ઠરાવનું જે કારણ તેણે બતાવ્યું છે તે આ કોર્ટને માન્ય છે. માટે કામજન પાછા મોકલ્યા છે.

મુંબાઈ ડિસ્ટ્રિક્ટ મ્યુનિસિપાલ આક્ટ (૧૮૭૩નો)ની કલમ ૩૯ કોઈ ધરનેસાફ અથવા ઈમારતનેસાફ સંડાસ અથવા ટાંકી અથવા બીજા સંડાસો અથવા ટાંકીઓ કરાવવી જોઈએ એવા મ્યુનિસિપાલિટીનો અભિપ્રાય હોય ત્યારે મ્યુનિસિપાલિટીને યોગ્ય દેખાય તે રીતે કરવા બાબત તે ધરના અથવા ઈમારતના ધણીને લખેલી નોટિસ આપીને ફરમાવવાનો અધિકાર મ્યુનિસિપાલિટીને છે.

રકમ ૨૭. જે માણસ અથવા માણસો વિશ કંતો વધા કારીગર અથવા મજૂર રાખતાં હશે અથવા કોઈ બજારનું ધણીપણું અથવા વહીવટ ધારણ કરતાં હશે તે-ઓને લખેલી નોટિસ આપીને પોતાને યોગ્ય બાગે તેવા

સંડાસ અને મૂતરવાની જગા કરવાનું તથા ઠીકઠીક રાખવાનું અને દરરોજ સાફ કરાવવાનું ફરમાવવાનો અધિકાર મ્યુનિસિપાલિટીનેછે.

રકમ ૩ જી. કોઈ ધરના અથવા હમારતના ધણીની અથવા તેમાં રહેનારાની જગામાં સંડાસ હોય તે આપનારજનાર લોકોની તથા પાસે રહેનારાઓની નજરે નહિ પડવા દેવાસાથે તેને આડ કરવાસાથે નોંધએ તેવું છાપર અને ભીંત અથવા ફૂંડ તેણે કરાવવો; અથવા સંડાસનું કોઈ બારણું અથવા ફટકીયુઝીટ ઉપર ઉધડ છે તેથી લોકાપકારક કલ થાયછે એવું લાગતું હોય તે બારણું અથવા ફટકીયુ હુકમ પ્રમાણે ફેરવવાનું લખેલી નોટિસ આપીને ફરમાવવાને મ્યુનિસિપાલિટી મુખ્યત્વારછે.

એજ આકટની કા. ૩૬ રકમ ૧લી મ્યુનિસિપાલિટીની હદમાં જે મોટી ગટર તથા મોરીઓ તથા સંડાસો તથા ધરની ગલીઓ અને ટાંકીઓ હોય તે સઘળીની ઉપર મ્યુનિસિપાલિટીની તપાસ અને નિર્બંધ રહેશે. અને તે ખાતરી હશે તો તે જે ધરની અથવા જમીનની હોય અથવા તે જે ધરના અથવા જમીનના વાપરસાથે બાંધી હોય અથવા ચાલુ કરી હોય તે ધરના અથવા જમીનના ધણીને ખરચે તેમાં ફેરફાર કરવો; અથવા તેઓની મરામત કરવી અથવા તે સારી હાલતમાં રાખવી. અને મ્યુનિસિપાલિટીની નજરમાં આવશે તે પ્રમાણે તે ફેરવવાનું તથા દુરસ્ત કરવાનું અને સારી હાલતમાં રાખવાનું તે ધણીને લખેલી નોટિસ આપીને ફરમાવવાને મ્યુનિસિપાલિટી મુખ્યત્વારછે.

રકમ ૨ જી. આ આકટ અમલમાં આવ્યા પછી મ્યુનિસિપાલિટીના હુકમ વિરુદ્ધ અથવા સામાન્ય કાયદાવિરુદ્ધ અથવા આ આકટના કરાવ વિરુદ્ધ કોઈ માણસ સદરહુ પ્રકારની કાંઈ મોટી ગટર અથવા મોરી અથવા સંડાસ અથવા ધરની ગલી અથવા ટાંકી બાંધશે અથવા કોઈ માણસ કમિશનરની મંજૂરી વગર કાંઈ નવી મોટી ગટર

અથવા મોરી અથવા સંડાસ અથવા ઘરની ગલી અ-
થવા ટાંકી બાંધશે અથવા બાંગી નાખીને પાછી ફરીથી
બાંધશે અથવા ચાલુ કરશે તો એ પ્રમાણે કરનાર દરેક
માણસ આ આકટમાં આગળ ઠરાવેલી ગુન્હેગારીને લા-
યક થશે. અને મ્યુનિસિપાલિટીની નજરમાં આવશે તે
પ્રમાણે સદરહુ મોટી ગટર અથવા સંડાસ બાંગી નાખ-
વાનું અથવા સુધારવાનું અથવા તેમાં ફેરફાર કરવાનું
સદરહુ માણસને નોટિસ આપીને ફરમાવવાને પણ મ્યુ-
નિસિપાલિટી મુખ્યત્વાર છે.

એજ આકટની કા. ૭૪—આ આકટની જે કલમો
આ કલમમાં નિચે લખીછે તેઓના ઠરાવ જે કોઈ મા-
ણસ તોડશે તે દરેક ગુન્હા બાબત તે કલમોના સંબંધથી
ઘણામાં ઘણી જે ગુન્હેગારી આ કલમમાં કહી છે તે
ગુન્હેગારીને લાયક થશે:—

૩૩મી, ૩૮મી, ૩૯મી, ૪૨મી, ૪૫મી, ૪૭મી, ૪૮મી,	} ઘણામાં ઘણા ૨૫ રૂ
૪૯મી, ૫૦મી, ૫૧મી, ૫૩મી, ૫૪મી, ૫૫મી, ૫૬મી,	
૫૮મી, ૬૩મી, ૬૪મી, ૬૬મી, અને ૬૭મી કલમ	

પિયા સુધી દંડ.

૬૧મી કલમ .

૫૦ રૂપિયા

૨૯મી અને ૬૯મી કલમ

૧૦૦ રૂપિયા

૨૬મ ૨ જી:—પ્રસંગ પ્રમાણે ગુન્હાની સાબિતી થયા
પછી અથવા નોટિસ આપ્યા પછી કોઈ માણસ આ
આકટની જે કલમો આ કલમમાં નિચે લખીછે તે કલ-
મમાં કહેલા ગુન્હા કરવાનું જારી રાખશે તેની ઉપર કોઈ
પણ ગુન્હેગારી ઠરી ચુકી હશે તે શિવાય વળી જેટલા
દાહાડા સુધી ગુન્હો સદરહુ પ્રમાણે જારી રહેશે તેટલા
દાહાડા સુધી દરરોજ સદરહુ કલમોના સંબંધથી આ
૨૬મમાં જેટલી ગુન્હેગારી લખીછે તેટલી ગુન્હેગારીને તે
લાયક થશે.

૩૮મી, ૩૯મી, ૪૨મી, ૫૫મી ૫૬મી,	} ઘણામાં ઘણા ૫ રૂપિયા દંડ
૫૮મી, અને ૬૪મી કલમ	

૪૯મી, ૫૧મી, અને ૫૨ મી કલમ ૧૦ રૂપિયા
 ૩૯મી કલમ ૩૦ રૂપિયા
 ક્રી. પ્રો. કો. કા. ૨૬૮ રત્નાગીરીના માજીસ્ટ્રેટના પત્ર
 નંબર ૩૬૮૮થી થયેલો ફેસલો પાને ૨૪૦ છે તે નિચે જુઓ

સરકાર વિરૂદ્ધ ગૌડાપા બીન વ્યંકુગૌડા

તા. ૨૮ ફેબ્રુઆરી ૧૯૭૮

વા. ૨) કોઈ સરકારી નોકરને કાયદાથી જી અધિકાર
 પા. ૫૩૪) મળેલો છે તે અધિકારે તે માણસને નુકશાન
 કરે એવા ધરાવાએ તે નોકરને ખોટી ખપ્પર
 આપ્યા બદલ અને ન્યાયના કામમાં ખોટી સાક્ષી આ-
 પ્યા બદલ પી. કો. કા. ૧૮૨ અને ૧૯૩ પ્રમાણે આરો-
 પિતપર તોહોમત રાખવામાં આવ્યું હતું. તેની ચોકસી
 પહેલા વર્ગના માજીસ્ટ્રેટ રાવબાહાદુર રામચંદ્ર બાપુજી
 એકરી અને ક્રી. પ્રો. કો. કા. ૨૧૫ પ્રમાણે આરોપિતને
 છોડી દીધો.

કામમાં હાજર કરેલા પુરાવા ઉપરથી જોતાં આરોપિ-
 તને છોડી દેવાનો તે પહેલાવર્ગના માજીસ્ટ્રેટ કરેલો હુકમ
 અયોગ્ય છે એમ જુદા માજીસ્ટ્રેટ મીસ્તર મ્હાવને લા-
 ગ્યાથી તે કામમાંના કાગળપત્ર અને પોસ્ટાડોંગ મંગાવ્યાં.
 અને ક્રી. પ્રો. કો. કા. ૧૪૨ ના આધારથી કા. ૪૪ પ્રમાણે
 આરોપિતની ફરી ચોકસી કરવાનો હુકમ આપીને તે કાગ-
 લપત્ર અને પોસ્ટાડોંગ મીસ્તર ક્યામ્પબેલ પાસે મોકલ્યાં.

તે ઉપરથી મિસ્તર ક્યામ્પબેલે ઇનસાફ કરીને આરોપિ-
 તપર ખોટી શાક્ષી આપ્યાનો અપરાધ સાબિત કરી તેને
 છ મહીનાની સખત મજૂરીની કેદની શિક્ષા કરી.

તે ઠરાવપર શેશન જડાવે આરોપિતે અપીલ કરી.
 તેમાં શેશન જડાવે કામના ગુણ દોષપર વિચાર ન કરતાં
 મોહિસમીસ્તરી (ઇ. લા. રી. ક. સી. વા. ૧ પા. ૨૮૨)
 ના કામના ઠરાવને અનુસરીને મિસ્તર ક્યામ્પબેલ ખીજી

ચોકસી કરી તે અધિકાર નહીં છતાં કરીછે એમ ઠરાવો તોહોમત અને શિક્ષા ૨૯ કર્યાં.

શેશન જડજના એ હુકમ ઉપર મુખાઈ સરકારે ફી. પ્રો. કો. કા. ૨૭૨ ના આધારે હાઇકોર્ટને અપીલ કરો હતી. તેમાં ઠરાવ કર્યો કે—

એકાદ સમોરડીનિટ માજીસ્ટ્રેટ ફી. પ્રો. કો. કા. ૨૧૫ ના આધારે એકાદ આરોપિતને છોડી દીધો હોય અને તેનું તે પ્રોસીડીંગ મંગાવી લેવાપછી તે માજીસ્ટ્રેટ આરોપિતને છોડી દીધો તે ખરોખર નથી, એમ જુલ્મા માજીસ્ટ્રેટને જણાય તો બીજા એકાદ સમોરડીનિટ માજીસ્ટ્રેટને નવી ચોકસી કરવાનો હુકમ નહીં કરતાં તે કામ હાઇકોર્ટમાં મોકલવું એજ જુલ્મા માજીસ્ટ્રેટને યોગ્ય માર્ગછે.

આ કામમાં પણ તેમ થવું જોઈતું હતું તે થયું નથી માટે શેશન જડજલો કરેલો હુકમ ખરોખર છે કેમકે કા. ૧૪૨ પ્રમાણે નવી ચોકસી કરવાનો હુકમ કરવાને જુલ્મા માજીસ્ટ્રેટને સત્તા નહોતી તેથી મુખાઈ સરકારે કરેલી અપીલ અમે નામંજુર કરીએ છીએ.

પી. કો. કા. ૧૧૨ સરકાર વિરુદ્ધ ગ્રેપાળ ભાંકાજીનો ફેસલો પાને ૨૧૨ મે છે તે નિચે જુઓ.

પી. કો. કા. ૧૬૭ સરકાર વિરુદ્ધ જીજીભાઈ વળ્લનો ફેસલો પાને ૭૬ મે છે તે નિચે જુઓ.

ફી. પ્રો. કો. કા. ૨૧૫ સરકાર વિરુદ્ધ સંકોપાનો ફેસલો પાને ૨૧૪ મે છે તે નિચે જુઓ.

ફી. પ્રો. કો. કા. ૧૪૨ સરકાર વિરુદ્ધ સીંધ્યાબીન સ-
ફી. પ્રો. કો. કા. ૪૪ ન્યાનો ફેસલો પાને ૨૧૬ મે છે
તે નિચે જુઓ.

ફી. પ્રો. કો. કો. કા. ૨૭૨ સરકાર વિરુદ્ધ રખમા અને બીજાનો ફેસલો પાને ૬૧ મે છે તે નિચે જુઓ.

સરકાર વિરુદ્ધ ડોંગાળ અંદાજ

તા. ૧૬ એપ્રિલ ૧૯૭૮

બા. ૨ } આરોપિતે વડગાંમની દિવાની કોર્ટમાંથી
 બા. ૫૯૪ } નિકળેલા સમસની નકલમાં ફેરફાર કર્યો

બદલ તેનાપર પુનાના શેથનજડન એસ.

એચ ફીલપોઝસે તોહોમત સાબિત કર્યું અને આરોપિતને ૪ વર્ષની સજાત મળુરીની કેદની તથા એક હજાર રૂપિયાના દંડની શિક્ષા કરી તે શિક્ષા તા. ૧૬ નવેમ્બર ૧૯૭૭ ને રોજ તેને કરી.

આરોપિતના વકીલે આરોપિત તરફથી તા. ૧૪ જાન્યુઆરી ૧૯૭૮ ને રોજ હાઈકોર્ટમાં અપીલ કરી, તે અપીલ લેવાનો ડરાવ હાઈકોર્ટે તા. ૩૦ જાન્યુઆરીને રોજ કર્યો. અને તે અપીલની એકસી તા. ૧૪ ફેબ્રુઆરી ૧૯૭૮ ને રોજ અગર તે સુમારે થયે એવી નોટીશ પુના જીલ્લાના માજીમેટ અને સરકારી વકીલને કરી. આરોપિત તા. ૧૬ ફેબ્રુઆરી સને ૧૯૭૮ ને રોજ સવારે મથત થયો એવો રિપોર્ટ પુનાની તુરંગના સુપ્રીટેન્ડેન્ટ તા. ૧૬ મીને રોજ રજૂ કર્યો.

મરનાર અપેલેટ (આરોપિત) ના વકીલે હાજર થઈ તકરાર કરી કે “કેદીને થયેલી શિક્ષામાં એક હજાર રૂપિયાના દંડની શિક્ષા છે અને પી. કો. કા. ૭૦ પ્રમાણે એ દંડની રકમ વસુલ કરવા માટે મરનાર આરોપિતની હાઈકોર્ટ અદાલી પાત્ર છે સખખ તોહોમતના સંબંધે અમારી તકરાર સાંભળવી.” અને મરનારના વારસાનું વકાલતનામું દાખલ કરવા તૈયાર છું એમ પણ વકીલે કહ્યું.

તેમાં હાઈકોર્ટે ડરાવ્યું કે મરનાર આરોપિતના વારસા, મત્યુપત્ર ચલાવનાર એકઝીક્યુટર કીંવા બીજા કોઈ વારસાને કી. પ્રો. કો. પ્રમાણે અપીલ કરવાનો કીંવા થયેલી અપીલ આગળ ચલાવવાનો હક આપ્યો નથી.

જડન કેમ્બાલનો અભિપ્રાય જુદો છે. અપીલ કર્યા પછી આરોપિત મૈથત થાય તો તેના મરણથી તે અપીલ બંધ થશે.

તોપણ તપાસણી કરીને ચુક દુરસ્ત કરવાના હેતુએ કામમાંના કાગળપત્ર મંગાવીને તે તપાસવાનો અને જરૂર દેખાય તો હુકમ કરવાનો હાથકોર્ટને અધિકાર છે.

આ કામમાં હાથકોર્ટે એટલોજ ડરાવ કર્યો કે અપીલ બંધ થઈ છે.

પી. કો. કા. ૭૦ સરકાર વિરૂદ્ધ માયા દેવજીનો ફેસલો પાને ૧૯૯ મે છે તે નિચે જુઓ.

સરકાર વિરૂદ્ધ મદકા.

તા. ૪ જુલાઈ ૧૮૭૮.

વા. ૨ } પીરાબીન પરણાપર મુકેલા ખુનના તોહિ-
પા. ૬૪૩ } મતની ઓકશી પોલીસ મારફત ચાલતાં છતાં

એક પોલીસ કાન્સ્ટેબલ આ કામમાંના આરોપિતને હનગલના બીજા વર્ગના માજીસ્ટ્રેટ રાવસા-
હેબ મુરાર વિઠલ પાસે લઈ ગયો. તે વખતે તે માજી-
સ્ટ્રેટ કી. પ્રો. કો. કા. ૧૨૨ પ્રમાણે એ આરોપિતની જખાની લીધી. તે જખાનીમાં મલકાએ એવું કહ્યું છે કે “પીરાના હાથમાં જે એક લાકડી હતી તે લાકડીએ તેણે મરનારના ડોકાપર જમણી બાજુએ એક ઘા કર્યો” આ મજકુર તેણે પ્રતિજ્ઞાપર કહ્યો હતો; અને કમિટ કરનારા માજીસ્ટ્રેટ આગળ તે જુદો મજકુર કહે નહીં માટે તેની તે જખાની તે માજીસ્ટ્રેટ દફતરમાં દાખલ કરી મુકી.

પીરાના કામની પ્રથમ ઓકશી ધારવાડના ફુલપાવર માજીસ્ટ્રેટ સી. પી. બી. વુધ્ડલ શાયરે કરી. તેની રૂબરૂ આ આરોપિતે પ્રતિજ્ઞા ઉપરજ એવું કહ્યું કે આ કામ વિશે મને કાંઈ માહિતી નથી માટે તે માજીસ્ટ્રેટ અને તેજ પ્રમાણે જીલ્લામાજીસ્ટ્રેટ આરોપિતપર પી. કો. કા. ૧૯૩ મુજબ ન્યાયના કામમાં ખોટી શક્તી આપ્યા બદલ તે જીલ્લાના બીજા ફુલપાવર માજીસ્ટ્રેટ મીસ્તર જે. સી. આડીંગની રૂબરૂ ફોજદારીમાં કામ ચલાવવા વિશે

હુકમ કર્યો.

આરોપિતનું કામ જે વખતે મીસ્ત્ર આડીંગ પાસે આપ્યું તે વખતે તેનો એવો અભિપ્રાય થયો કે પીરાપર આવેલા ખુનના કામમાં આરોપિતની જખાની દાખલ કરવામાં અને કા. ૧૨૨ પ્રમાણે મિસ્ત્ર વુધ્ધટથાયર આગળ બદલે નહિ એ હેતુ એ હતગલના ખીજ વર્ગના માણસે તેની જખાની લેવામાં ગેરકાયદેશર પ્રકાર કર્યો છે. અને તેથી કરીને આરોપિતે આપેલી જખાની ૨૬ બાતલ છે. જે માણસપર પોલીશ કીંવા ખીજ લોકે આરોપ મુકેલો છે તે માણસને માત્ર કા. ૧૨૨ લાગુ છે અને શાક્ષીદારને લાગુ નથી એવું તેને દેખાયાથી આડીંગે કા. ૨૧૫ પ્રમાણે આરોપિતને છોડી દીધો.

કા. ૧૨૨ માં “કોઇપણ માણસે” એવા જે શબ્દ છે તેમાં કોઇ કમીજસ્તી અર્થ કરવા સરખા શબ્દ ન હોવાથી તે, જે માણસપર એકાદ અપરાધનો આરોપ મુકવામાં આવ્યો હોય તે માણસને જેમ લાગુ છે તેમજ સાક્ષીદારને પણ લાગુ છે. એમ જણામાણસે તેને જણાયાથી તેણે આ કામ હાઇકોર્ટના અભિપ્રાયસાર મોકલ્યું.

તે ઉપરથી હાઇકોર્ટે ઠરાવ કર્યો કે—મિસ્ત્ર આડીંગનો અભિપ્રાય બરોબર નથી એવા જે જણામાણસે તેનો અભિપ્રાય છે તે આ કોર્ટને માન્ય છે શબ્દ કેદીને છોડીદેવા વિશે તેણે કરેલો હુકમ આ કોર્ટ ૨૬ કરી આરોપિતની કાયદા પ્રમાણે ચોકશી કરી કામનો નિકાલ કરવા વિશે આ કોર્ટ હુકમ કરે છે.

કા. ૧૨૨માં જુદા બે પ્રકાર સ્પષ્ટ રીતે કહેલા છે. પોતાને માહીત છે તે મજબૂર કેહેવા વાસ્તે જે માણસ આવે છે તે પ્રકાર એક અને કોઈ માણસપર કોઇપણ પોલીશ અમલદારે કોઇપણ અપરાધનો આરોપ મુક્યો હોય તે માણસ પોતાનો અપરાધ કબુલ કરવા આવે છે તે પ્રકાર ૨ખીજી. એ પૈકી પહેલા પ્રકારના સંબંધે તેજ કલમમાં એવા ઠરાવ છે કે તેણે કહેલો મજબૂર હૃદયમાં

બાબી મુકયો તે સાહેદી બાબી મુકવા વિશે આ આકટમાં જે રીતે કલમ ૩૩૧માં કહેલી છે તે રીતે પ્રતિસ્તાપર બાબી મુકયો; અને અપરાધ કબુલ કરવા વારતે જે આરોપિત આવે છે તેની બાબતમાં તો તેને સોગત કીંવા પ્રતિસ્તા નહીં આપતાં તેનું કબુલપણ બાબી મુકવું એવું કલમ ૩૪૫ માં કહેલું છે.

કી. પ્રો. કો. કા. ૧૨૨ } સરકારવિરુદ્ધ બાઈ રતનનો ફેસ

કી. પ્રો. કો. કા. ૩૪૫ } લો પાનેપડમે છે તે નિચે જુઓ.

કી. પ્રો. કો. કા. ૨૧૫ સરકારવિરુદ્ધ સંગાપા શંકા-
પાત્રે ફેસલો પાને ૨૧૪મે છે તે નિચે જુઓ.

પી. કો. કા. ૧૯૩ સરકારવિરુદ્ધ જીજીબાઈ વગ્નનો
ફેસલો પાને ૭૬ મે છે તે નિચે જુઓ.

કી. પ્રો. કો. કા. ૩૩૧ ફરિયાદ કરનારાની અને શા-
હેદેની જબાની સમજાની ફેજદારો કોરટમાં સમ ઉપર
અથવા પ્રતિસ્તા ઉપર લેવી, અથવા સાહેદેલી સાહેદી
લેવા બાબત જે કાયદો ચાલુ હોય તે કાયદાના હરાવ
પ્રમાણે બીજી રીતે લેવી.

મુસેઅલી આદમની બાબતમાં.

તા. ૧૧ જુલાઈ ૧૮૭૮

વા. ૨ } બરચના સંજોરડીનેટ જડજનું વારંટ બજા-
પા. ૬૫૩ } વવાના કામમાં હરકત કર્યાથી આરોપિત

પર પી. કો. કા. ૧૮૩ પ્રમાણે સરકારી નો-
કરના કાયદેસર અધિકારને પ્રતિબંધ કર્યા બદલ આરોપ
મુકવામાં આવ્યો હતો. કી. પ્રો. કો. કા. ૪૭૦ મુજબ
સંજોરડીનેટ જડજની મંજુરી લઈને મુસાઅલી આદમે
આ તોહિમત મુક્યું હતું. પરંતુ તે સંજોરડીનેટ જડજને
અરજી થયા ન છતાં મુસાઅલી આદમની અરજી ઉ-
પરથી બરચના બીજા વર્ગના માણસે કી. પ્રો. કો.

કા. ૨૧૦ પ્રમાણે તે ફરિયાદ કાડી લેવાની તેને પરવાનગી આપી. આવા પ્રકારના કામમાં યોગ્ય ફરિયાદી એટલે તે સંભારડીનેટ જડજ છતાં મુસામ્મલી આદમ નહોતો માટે આ ફરિયાદ કાડી લેવાની માછલેટે આપેલી પરવાનગી ગેરકાયદેસર છે એમ જીજ્ઞા જડજનો અભિપ્રાય હોવાથી તેણે આ કામ કી. પ્રો. કા. ૨૬૬ પ્રમાણે હાઇકોર્ટના અભિપ્રાય માટે મોકલ્યું.

તેમાં હાઇકોર્ટે હરાવ કર્યો કે—જીજ્ઞા જડજનો અભિપ્રાય આ કોર્ટને પસંદ છે. જે અપરાધ બદલ આરોપ મુકવામાં આવ્યો છે તે અપરાધ “સરકારી નોકરના કાયદેસર અધિકારને પ્રતિબંધ કર્યાનો છે” સખબ જે કોર્ટના અધિકારને પ્રતિબંધ થયો તે કોર્ટની મંજૂરી શિવાય તે આરોપિતપર ફરિયાદ ચલાવવામાં આવી નહોત. આવી બાબતમાં કા. ૨૧૦ માં જે ફરિયાદી, કહેલી છે તે જે કોર્ટના અધિકારનો પ્રતિબંધ થયો તે કોર્ટ કહેવાય, અને તે પ્રતિબંધથી જે માણસને નુકશાન થયું તે માણસ નથી. સખબ આ કામમાંની ફરિયાદ સરખી ફરિયાદ કાહાડી લેવાનું કાયદેસર થવાને જે કોર્ટે તે ફરિયાદ ચલાવવાની પરવાનગી આપી હોય તે કોર્ટ તરફથી અરજ થવી જોઈએ.

આ કામમાંની અરજ કાડી લેવા બદલ જે સંભારડી નેટ માછલેટે હુકમ આપ્યો છે તે આ કોર્ટ ૨૬ કરે છે અને કાયદા પ્રમાણે કામનો ઈનસાફ કરીને નિકાલ કરવા વાંચી આ કોર્ટ હુકમ કરે છે.

પી. કો. કા. ૧૮૩—આ સખસ સરકારી નોકર છે એમ જાણીને, અથવા એમ માનવાનું કારણ છતાં તે સરકારી નોકરના કાયદેસર અખતારથી કાંઈ મિત્રકત જપ્ત થતી હોય, તેમાં જે માણસ સામો થાય, તે માણસને છ મહીનાની મુદત મુધીની ખમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, અથવા એક હજાર રૂપિયા મુધીનદંડની,

અથવા એ બનેની શિક્ષા કરવામાં આવશે.

કી. પ્રો. કો. કા. ૪૭૦ શરકાર વિરુદ્ધ બાલાજી સીતા-
રામનો ફેસલો પાને ૭૬ મે છે તે નિચે જુઓ.

કી. પ્રો. કો. કા. ૨૧૦ સુરતના માજીસ્ટ્રેટના પત્ર નંબર
૩૦૬ થી થયેલો ઠરાવ પાને ૨૪૩ મે છે તે નિચે જુઓ.

વોલ્યુમ ૩ જી.

સરકાર વિરુદ્ધ રામા બીરાપા.

તા. ૧ અગષ્ટ ૧૮૭૮

વા. ૩ } રામાપુતયા નામના માણસનું ખુન કર્યાના
પા. ૧૨ } તોહામતપરથી કાનડાના શેશન જડજી એ.
એલ. સ્પેન્સે રામા બીરાપા અને પોકા અને
સુખા એઓની ઓક્શી કરી. તેમાં રામા બીરાપાપર સા-
મિતી થયા ઉપરથી તેણે જન્મ પર્યંત દેશનિકાલની શિક્ષા
કરી, અને તેના સોખતી આરોપિત પોકા અને સુખાને
દોષ મુક્ત કરી છોડી દીધા.

સરહુ ઠરાવપર રામા બીરાપા (આરોપિત) એ અ-
પીલ કરી તેમાં હાઇકોર્ટે ઠરાવ કર્યો કે—સીવીલ સરજને
જે મહુ તપાસ્યું, તેજ મહુ જેનું ખુન થયું કહેવામાં
આવ્યુંછે તેનુંજ હતું એવો આ કામમાં પુરાવ નથી.
એથી સિવિલ સરજનની જુખાનીનું લાગુપણ નહી
જેવું થાયછે.

આરોપિતે બીજા વર્ગના માજીસ્ટ્રેટની રૂબરૂ જે કબુ-
લત કરી છે તે તેણે અબોગ્ય દાખથી કરી છે, એવા
કારણથી શેશન જડજી તે પુરાવામાં લેવાને ના કબુલ
કર્યુંછે; અને તે નાકબુલ કરીને શેશન જડજી બાકીના
આરોપિત પોકા અને સુખાને છોડી દીધા છે. પરંતુ જે
બાહારની વાતને તે કબુલતનો સંબંધ છે તે વાતથી તે
કબુલતને આરોપિત વિરુદ્ધ મજબુતી મળી છે એમ સ-
મજીજી શેશન જડજી રામાના કામમાં તે કબુલત પુરાવામાં

લીધી અને તે ઉપરથી રામા (આરોપિત) પર અપરાધ સાબિત કર્યો છે.

પણ જો તે કબુલત પુરાવામાં લેવા જોગ હોત તો કોરટે રામાના સોબતી આરોપિત વિરુદ્ધ તેનો વિચાર કરવો જોઈતો હતો અને તેજ પ્રમાણે રામા વિરુદ્ધ તો તે સ્પષ્ટ પુરાવા હતો. તે કબુલત અયોગ્ય પ્રકારે લીધેલી છે. એમ પહેલાં બતાવ્યાને તે નાકબુલ કયાપછી એક કેદી ઉપર તોહામત સાબિત કરવામાં તે લેવાને શેશનજડલે ચુક કરીછે.

આરોપિતે રીત પ્રમાણે કબુલત લખી આપ્યા અગાઉ અને ખુનના સંબંધની વિગત જગા અને જાણસો બતાવ્યા અગાઉ પોલીસ અમલદાર આગળ પણ કાંઈ વાત કબુલ કરી હતી. આ પ્રમાણે લીધેલી કબુલતને સરકાર વિરુદ્ધ જોરા હસજીના કજવામાં (મુ. હા. ક્રો. રી. પૃષ્ઠ ૨૪૨ અને આ ચોપડીને પાન ૧૨૧મ) આ કોરટે કરેલી ટીકા બસેગર લાગુ પડેછે. ખુન કયાબદલ કેદીએ પોલીસ કાન્ટ્રોલની રૂબરૂ કરેલી કબુલતને “મે ખુન કર્યું તે એજ ઠેકાણું” એમ કહેવાથી મજબુતી મળતી નથી.

આરોપિતે જે માહિતી આપી તેના આધારે એકાદી વાત જણાઈ આવ્યાથી તે કબુલત પુરાવામાં લેવા લાયક છે એમ, કોંવા પુરાવાના આકટની કલમ ૮ પ્રમાણે આરોપિતની કબુલત પુરાવામાં લેવા યોગ્ય છે એમ સરકાર તરફના વકીલે બતાવ્યું નથી. જે કામનો કેદીએ કરેલા શુ હા સાથે સંબંધ નથી એવું એક પણ કામ કેદીથી કરાવ નહીં તેમજ એવું કરવા માટે પુરાવાના આકટમાં ઠરાવ નથી કોંવા તેવી સુચના પણ કરી નથી. પરંતુ જે મજબુર તેણે કહ્યો તે, તે શુદ્ધાને મજબુતી કરવા માટે કહ્યો કોંવા કહેવાને છોડી દીધો હોય તોજ માત્ર તે ઉપરથી કાંઈ અનુમાન કરવું અને તે મજબુર પુરાવામાં લેવા બ્યાજબી થશે; એ વાત સ્પષ્ટરીતે લક્ષમાં રાખવી જોઈએ, નહીં તો કાયદા કરનારાએ અપરાધી લોકનું સંરક્ષણ થવા માટે પુરાવાના આકટની કલમ ૨૪, ૨૫

અને ૨૬ માં જે કરાવ કરી મુકેલા છે તે બ્યર્થ થયે.

માટે આ કામના આરોપિત ઉપરથી આરોપ અને ચિંતા ૨૬ કર્યા.

પુરાવાના આકટની કા. ૨૪ સરકાર વિરુદ્ધ બળવંત પેદારકરનો ફેસલો પાને ૧૦૨ મે છે તે નિચે જુઓ.

એજ આકટની કા. ૨૫ હરકોઈ પોલીસ અમલદારની આગળ કરેલી કબુલત હરકોઈ ગુ. હાના તોહીમતવાળા સખસ વિરુદ્ધ સાબિત કરવી નહીં.

એજ આકટની કા. ૨૬ હરકોઈ સખસ કોઈ પોલીસ અમલદારના હવાલામાં હોય તે દરમીયાનમાં તેણે કરેલી કબુલત, કોઈપણ માગુજોરની પ્રતક્ષ રૂબરૂ કીધી નહોય તો તેને સદરહુ સખસની વિરુદ્ધ સાબિત કરવી નહીં.

એજ આકટની કા. ૮—જે હકીકત ઉપરથી મુદ્દાની કીંવા લગતી હકીકતો કરવાનાં હેતુ કીંવા તૈયારી માલુમ પડે. અથવા જે હકીકત સદરહુ મુજબનો હેતુ કીંવા તૈયારી હોય તેવી હરકોઈ હકીકત લગતી છે એમ સમજવું.

હરકોઈ મુકદ્દમાને અથવા કામને સંબંધે, અથવા તે માંહેની મુદ્દાની કીંવા લગતી હકીકતને સંબંધે, એવા મુકદ્દમાના અથવા કામના હરકોઈ પક્ષકારની અથવા તે પક્ષકારના હરકોઈ મુજબનારની વર્તણુક, તથા કાંઈ ગુ. હા બદલ કાંઈપણ કામ ચાલતું હોય તે ગુ. હા જે સખસના ઉપર પાને વિરુદ્ધ બન્યો હોય તે સખસની વર્તણુક, લગતી છે. પરંતુ એવી વર્તણુક ઉપરથી કાંઈ મુદ્દાની અથવા લગતી હકીકત થયેલી હોવી જોઈએ, અથવા તે હકીકત ઉપરથી તેવી વર્તણુક થયેલી હોવી જોઈએ; પછી જ વર્તણુક તે હકીકતના પ્રયમની હોય કીંવા પાછળની હોય તેની ચીંતા નહીં.

ખુલાસો ૧ લો. કોઈ જાહેર કરેલા મજબુરનો સમાવેશ આ કલમમાં “વર્તણુક” શબ્દ વાપરેલા છે તેમાં થતો નથી પણ સદરહુ મજબુર જાહેર કરીને તેની સાથે કાંઈ

જાહેર કરેલા મજદુર શિવાય બીજાં કૃત્ય કીધાં હોય તથા તે કૃત્યોનો તે મજદુર ઉરથી ખુલાસો થતો હોય, તો તેવા મજદુરનો સમાવેશ “વર્તણૂક” એ શબ્દમાં થાય છે. પરંતુ આ આકટની બીજી કાંઈપણ કલમ મુજબ કાંઈ જાહેર કરેલો મજદુર લગતો હોય તો તેને આ ખુલાસા ઉપરથી બાધ થતો નથી.

ખુલાસો ૨ નો. બ્યારે કાંઈ સખસની વર્તણૂક લગતી હોય, તારે જે મજદુર તેને અથવા તેની રૂબરૂ તથા તે સાંબળી થકે એવી રીતે કહેવામાં આવે અને તે મુજબ કહેવાથી સદરહુ વર્તણૂકમાં કાંઈ ફેર પડે, એવું હોય તો, તે મજદુર લગતો છે એમ સમજવું.

સરકાર વિરૂદ્ધ મિયાણ અહમદ

તા. ૧૩ ફેબ્રુઆરી ૧૮૭૯

વા. ૩ } આરોપિતપર રાહદારી રસ્તાનો જગા દખા-
યા. ૧૫૦ } આ બદલ બંદોરના બીજા વર્ગના માણ-
જીટની રૂબરૂ તોહોમત મુકવામાં આવ્યું હતું. તે માણજીટનું પ્રોસીડીંગ થાણાના જુલા માણજીટ જરવાઈસે ફી. પ્રો. કો. કા. ૨૬૧ પ્રમાણે હાઈકોર્ટના અ-
ભિપ્રાય માટે મોકલ્યું એવા કારણથી કે મ્યુનિસિપાલ કમિ-
ટીની હદમાંની રાહદારીના રસ્તાની જે હરકત સેહેજ રીતે સર્વે મા કંઈક નહી જેવી થઈ હોય તે હરકત ફરી કર-
વાનો ખાનગી માણસને હક છે એમ ઠરાવી તે બીજા વર્ગના માણજીટે આરોપિતને દોષ મુક્ત કર્યો છે તે બરોબર નથી. અને દોષમુક્ત કર્યાના હુકમની હાઈકોર્ટે તપાસણી કરવી એમ ફી. પ્રો. કો. કા. ૨૬૭ માં નથી તોપણ સર-
કાર વિરૂદ્ધ ગોરાચંદ ગોદી (૫ કલકતા વુ. રી. ફી. ૩-૫ ૪૫) ના કામમાં સરખારનીસ પીકડે કરેલા ઠરાવને અનુસરેને, બ્યાનબી અને યોગ્ય કારણહોય તો આરોપિતને દોષમુક્ત કર્યા બદલ સપ્પારડીનેટ માણજીટે કરેલો હુકમ હાઈકોર્ટ ૨૯ ફરી થકે માટે આ કામ હાઈકોર્ટના અભિપ્રાય

માટે મોકલ્યું.

તેમાં હાઇકોર્ટે ઠરાવ્યું કે જીલ્લા માજીસ્ટ્રેટે સરકાર વિરુદ્ધ ગોરાચંદ ગોપીના કામનો ફેસલો આધારમાં બતાવ્યો છે. પરંતુ એ ફેસલો સને ૧૮૯૬ ના સાલમાં થયો છે અને પછી ૧૮૭૨ નો ૧૦ મો આક્ટ પાસ થયો છે આરોપિતને અયોગ્યરીતે દોષમુક્ત કરવામાં આવ્યો હોય તો તે કામમાં સરકારે અપીલ કરવા બદલ ૧૮૭૨ ના આક્ટ ૧૦માં ઠરાવ છે. એવી વાત છે એટલા વાસ્તે, અને આરોપિતને અયોગ્ય રીતે છોડી દીધો હોય કીંવા તેના પર અપરાધ સ્થાપન કર્યો હોય કીંવા તેને શિક્ષા આપી હોય તો તે કામમાંની ચુક ફરિયાદ કરવાનો અધિકાર સ્પષ્ટ રીતે હાઇકોર્ટને કા. ૨૯૭ ઉપરથી આપ્યો છે પરંતુ કેદીને દોષમુક્ત કરવામાં આવ્યો હોયતો તેમાં હાથ ધાલવાનો હાઇકોર્ટને અધિકાર છે એમ તેકલમમાં કહ્યું નથી, એટલા માટે પદ્ધતી પ્રમાણે સરકારે અપીલ કર્યા શીવાય દોષમુક્ત કર્યાના હુકમમાં હાઇકોર્ટે હાથ ધાલવો નહીં એવો કાયદો કરનારાનો ઉદ્દેશ છે એમ રૂખાવ છે.

પ્રજ્ઞના સ્વતંત્રતાના સબંધે નોંધાયે તો એવા પ્રકારનો અર્થ કરવો બરોબર છે અને જે આરોપિતને દોષમુક્ત કર્યો છે તેને હાઇકોર્ટમાં તકરાર કરવાનો વખત ન મળતાં તેને દોષમુક્ત કર્યા બદલનો હુકમ હાઇકોર્ટે રદ કરવો એવા હાઇકોર્ટને અધિકાર આપ્યો છે એમ કહેવું સંભવ નથી. માટે સર્જારડિનિટ માજીસ્ટ્રેટે કરેલા હુકમમાં હાથ ધાલતા નથી.

કી. પ્રો. કો. કા. ૨૯૬ સરકાર વિરુદ્ધ જેઠા બલાનો ફેસલો પાને ૪૧ મે છે તે નિચે જુઓ,

કી. પ્રો. કો. કા. ૨૯૭ સરકાર વિરુદ્ધ નવરનભેગ ફુલાબેગનો ફેસલો પાને ૪૮ મે છે તે નિચે જુઓ.

સરકાર વિરુદ્ધ ઉમસાદબક્ષ.

તા. ૧૨ ડીસેમ્બર ૧૯૭૮

વા. ૩ } એક અલ્પ વયની દશ વર્ષની છોકરી પોતાના
પા.૧૭૮ } ઘણી અને સાસુ પાસે રહેતી. તેને એક
દિવસે કાંઈ છાણાં વીણીને વેચવા માટે તે
ઓએ મોકલી. ઘેર પાછાં આવતી વખતે આરોપિતે તે
છોકરીને પોતાને ઘેર બેસાડી મુકી અને પોતાની સાથે
તેને બીજા ઠેકાણે લઈ જવાના હેતુએ તેને તે લઈ ગયો.

તે ઉપરથી અમદાવાદના આસીસ્ટન્ટ જડજ એ. એલ.
પી. બારકને આરોપિતપર તેણે કાયદેસર વાલીના કબ-
જામાંથી અલ્પ વયનું છોકરૂં ચોરીનું તોહોમત સાબિત
કરી તેને ત્રણ વર્ષની સખત મજુરીની કેદની શિક્ષા કરી.
તે અમદાવાદના શેશન જડજ જી. ડુધટે કાયમ રાખી
તેપર હાઇકોર્ટને તપાસણી અરજ થઈ એવા કારણથી
કે “આ કામમાં જે કાંઈવાત જણાઈ આવી છે તે ઉ-
પરથી એ કત્ત છોકરૂં ચોરી લેવાનો ગુન્હો નથી. તે છોક-
રી આરોપિત સાથે જવાને જો કબુલ થઈ હતી તો તેને
લઈ જવાની વખતે તેનો કોઈ વાલી હતો કીંવા નહોતો
એની ચોકશી કરવાની તેને જરૂર નહોતી.”

તે ઉપરથી હાઇકોર્ટે ઠરાવ કર્યો કે—દશ વર્ષની છો-
કરીનું કોઈ પાલણુ કરનારો છેકે નહીં એની ચોકશી કર્યા
શીવાય તેને તેના પાલણુ કરનારના કબજામાંથી લેવી એ
કત્ત તેણે પોતાપર જવાબદારી લીધા બરાબર છે અને
એટલા વાસ્તે તેના પરીણામથી તેનો છુટકો થનાર નથી.
દશ વર્ષની છોકરીએ પોતાના પાલણુ કરનારના તાબામાં
છે એમ પ્રથમ દર્શને સમજવું જોઈયે. અને તેની યોગ્ય
રીતે પરવાનગી લીધા શિવાય જો કોઈ તેને લઈ જાય તો
તે કત્ત ગુન્હો થશે. એવા પ્રકારનું અલ્પ વયનું છોકરૂં
એ પાલણુ કરનારના તાબામાં છે એટલી વાત સદરહુ
કલમમાં (પી. કો. કા. ૩૬૧) કહેલી ગુન્હો થવાને બસ
છે. માટે આ તપાસણી અરજ નામંજુર કરીએ છીએ.

પો. કો. કા. ૩૧૧—ચૌદ વર્ષથી ઓછી ઉમરના કોઈ છોકરાને અથવા સોળ વર્ષથી ઓછી ઉમરના કોઈ છોકરીને, અથવા કોઈ દીવાના સખસને, તે બાળક અથવા દીવાના સખસના કાયદેસર વાલીના હવાલામાંથી, તે વાલીના રજામંદી શિવાય જે માણસ લઈ જાય અથવા ફેસલાવીને તેડી જાય, તેણે તે બાળક અથવા તે સખસનું કાયદેસર વાલીના હવાલામાંથી હરણ કર્યું એમ સમજવું.

ખુલાસો—આ કલમ મધ્યે “કાયદેસર વાલી” એ શબ્દો લખ્યા છે, તે શબ્દો મધ્યે તે બાળક અથવા તે બીજા સખસને રાખવાનું અથવા તેની સંભાળ કરવાનું કામ કાયદા મુજબ જે સખસને સોંપ્યું હોય એવા કોઈ પણ સખસનો સમાવેશ થાય છે.

અપવાદ. કોઈ સખસ શુધ્ધબુદ્ધિએ એમ માનતો હોય કે લગ્ન સંબંધ વીના ઉત્પન્ન થયેલા ફલાણા બચ્ચાનો હું બાપ છું, અથવા શુધ્ધબુદ્ધિએ એમ માનતો હોય કે તે બચ્ચાને કાયદાસર હવાલામાં રાખવાનો મારો હક છે, અને તે સખસ અગર કોઈ અનીતી અથવા કાયદા વિરુદ્ધ કારણસર એવું કામ ન કરે, તો તેના કામને આ કલમ લાગુ પડતી નથી.

સરકાર વિરુદ્ધ ખીમચંદ નારાયણ.

તા. ૧૬ જુન ૧૮૭૬

વા. ૩ ૨ આરોપિતે કાડીયાવાડ મધ્યેના લીમડી પા. ૩૮૪ ૧ ગામમાંથી કપાસની કાંઈ ગાંસડીઓ મિશ્રિશ રાખ્યના ઘોળેરા ગામમાં વેચવાવાસ્તે મોકલી. કપાસખાતાના ઈન્સ્પેક્ટરે તે તપાસી. તે વખતે તેમાં કાંઈ રેતી અને બીજા પદાર્થો જોવાયા છે એમ તેને જણાયું. તેથી તેણે સને ૧૮૭૮ ના મુંબઈ આક્ટ ૩ની કલમ ૧ પ્રમાણે તે ગાંસડીઓ જપ્ત કરી અને આરોપિતને ધંધુકાના માણસો પાસે મોકલ્યો. માણસો આરોપિતપર અપરાધ ચાખત કરી તેના રૂ૧૫૦) દંડ

કર્પા. અને એમ પણ હુકમ કર્યો કે તે કપાસ આસોપિ-
તને ખરચે સાફ કરી તેનો તેને પાંચે આપવો.

સદરહુ કપાસમાં થયેલો ભિળ ખિટિય રાજ્યમાં થયો છે
એ વિશે પુરાવા નથી. કપાસ પકડ્યો તે વખતે તે કાફી-
યાવાડમાંથી આવેલો હતો; અને તેથી જ ભિળ થયો તે
પરરાજ્યમાં થયો છે એમ સમજવું જોઈએ. અને પરરા-
જ્યમાં થયેલા ગુન્હાને માટે ગુન્હેગારને ખિટિય રાજ્યમાં
સજા આપવામાં આવતી નથી. અમુક કપાસ ભિળ
કરેલો છે એમ માનવાને જ જોઈએ ઈન્સ્પેક્ટરને બા-
જીની કારણ હોય તે તે વખતે તે કપાસ જપત કરવાનો
અધિકાર સદરહુ આક્ટની કા. ૬ ઉપરથી છે; પણ
હું કહું છું તે ખરૂં હોય તો જ કપાસમાં પરરાજ્યમાં
ભિળ થયો હોય તે કપાસ જપત કરવાને પાત્ર નથી એ
પ્રમાણે અમદાવાદના જીલ્લા માજીસ્ટ્રેટ એ. એ. બારોડે-
લનો અભિપ્રાય હોવાથી તેણે આ કામ હાઈકોર્ટના
અભિપ્રાય માટે મોકલ્યું.

તેથી હાઈકોર્ટે ઠરાવ કર્યો કે જો માણસના કબજા-
માંથી ભિળ થયેલો કપાસ જડે તેના કબજામાંથી તે જ-
પત કરી લેવો અને તે ગુન્હેગારને ફંડ કરવો. એવા
ઠરાવ સને ૧૮૭૮ ના મુંબઈ આક્ટ ૭ ની કલમ ૬
અને ૧૪ ઉપરથી છે. સગળ ધંધુકાના સમોરડીનેટ
માજીસ્ટ્રેટ કરેલા ઠરાવમાં હાથ ધાવવાનું કાંઈ કારણ
નથી. કચેરીમાં કપાસમાં ભિળ થઈ છે એ જોવાનું કા-
રણ નથી. સગળ આ કામના કાગળપત્રો પાછા મોકલ-
વાનો હુકમ કરીએ છીએ.

સને ૧૮૭૮ ના મુંબઈ આક્ટ ૭ કા. ૬—જે કાંઈ
૩ આ આક્ટ પ્રમાણે જપત થઈને સરકાર દાખલ થ-
વાને પાત્ર છે એવું જાણવાનો પોતાને સગળ હોય તે ૩
ગમે ત્યાં હોય ત્યાં, તે પકડીને અટકાવી રાખવાનો તથા
તે ૩ હરકોઈ પોલીસ આફીસરને સ્થાપીત આપવાનો

અધિકાર રના ઇન્સ્પેક્ટરને છે.

સદરહુ પ્રકારનું ર પકડીને અટકાવી રાખવામાં રના ઇન્સ્પેક્ટરને મદદ કરવી એ દરએક પોલીસ આફિસરને અવશ્ય છે.

પણ પારકે મુશ્ક મોકલવા સાર કોઈ ગાંસડી આખરની ચાંપી કાઢાડી હોય તે, માછલોટનાં ગ્રાંડો લેવાનાં વારંટ વગર ઉઘાડવાનો અધિકાર રના કોઈપણ ઇન્સ્પેક્ટરને નથી.

એજ આકટની કા. ૧૪—આ આકટની સાતમી કલમ પ્રમાણે કરેલા સમનની એકસી કપીપછી માછલોટની અથવા કોટની આ આકટની ૯ ઠી કલમના ઠરાવ પ્રમાણે પકડીને અટકાવી રાખેલાં કોઈ ર બાબત હેઠળ લખ્યા પ્રમાણે ખાત્રી થાય એટલે,

(૨૫) તે રમાં દગાથી અથવા બદલવાનતથી ભિગ કર્યો છે અથવા તે ખરાબ કુર્બુએ અથવા તે વત્તનમાં બારે કુર્બુ છે તેમાં કપાસીઆનું અથવા કચરાનું અથવા પથરાનું અથવા ખીજ પદાર્થનું મિશળ કરીને અથવા તે ગ્રાફનમાં રાખીને અથવા ખીજ કોઈપણ સાધનથી, અથવા

(૫૫) સદરહુ પ્રકારનું ર સાફ કરેલું તથા સાફ કર્યા વગરનું (જેને ઘણુંકરીને કપાસ કહેછે) અથવા જુદી જુદી જાતનાં અથવા પ્રતના રની એક ગાંસડીમાં દગાથી અથવા બદલવાનતથી કરેલો ભિગ છે એવી ખાત્રી થાય તો, માછલોટ અથવા કોરેટ હેઠળ લખ્યા પ્રમાણે હુકમ કરવો એટલે; સદરહુ પ્રકારનું ર સરકાર દાખલ કરેલું તથા તેનો નાશ કરવો, અથવા સદરહુ પ્રકારનું ર સરકાર દાખલ કરેલું તથા તે સાફ કરેલું અને વેચવું, અથવા.

સદરહુ પ્રકારનું ર, રના ઇન્સ્પેક્ટરના હુકમથી અથવા

હુકમ મુજબ સાફ કરવું અને તે ૩ જે માણસના કબ-
જામાં મળ્યું હોય તે માણસને તે સદરહુ પ્રમાણે સાફ
કર્યાપછી તે સાફ કરવાનો ખરચ તથા સદરહુ પ્રકારનો
માણજોટ અથવા કોર્ટ ફરમાવે તે દંડ તે માણસ આપે
તો તે ૩ સદરહુ પ્રકારના ઈન્સ્પેક્ટરે પાછુ આપવું. અને
સદરહુ પ્રકારનું નાણું આપવામાં ન આવે તો તે ૩ વે-
ચવું અને નાણુ ઉપજે તેમાંથી સદરહુ પ્રકારનો દંડ તથા
સાફ કરવાનો તથા વેચવાનો ખરચ બાદ કરીને બાકી
રહે તે સદરહુ પ્રકારના માણસને આપવું એવો હુકમ કરવો.

વોલ્યુમ ૪ થુ.

સરકાર વિરુદ્ધ સિરસાપ્પા.

તા. ૫ અગષ્ટ ૧૮૭૬

વા. ૪ } આરોપિતનો એક અપરાધ બદલ ઈનસાફ
પા. ૧૫ } ચાલતા છતાં તેને માણજોટે કરેલા સવાલ-
નો જવાબ આપવાના કામમાં તેણે જે મ-
જકુર કહ્યો હતો તેપર તેની સહી કરવાને આરોપિતે ના
કબુલ કર્યું તેથી હુબલીના ખીજા વર્ગના માણજોટે તેનો
રૂ.૨૦૦) દંડ કર્યો. આરોપિતને કરેલા સવાલનો જવાબ
આપવો કીંવા તે આપવાને ના કબુલ કરવું, એ કી. પ્રો.
કો. કા. ૩૪૩ ઉપરથી આરોપિતની મરજીપર છે, તો
પણ આરોપિતને કરેલા સવાલનો તેણે જવાબ આપ્યો
એટલે તે જવાબ ઉપર સહી કરવાની તેની ફરજ છે કે
નહી એ વિશે ધારવાડના જીજ્ઞા માણજોટેને સંશય આ-
બાધી તેણે આ કામ હાથકોટીના અભિપ્રાય મટિ મોકલ્યું.
તે ઉપરથી ઠરાવ કર્યો કે કી. પ્રો. કો. કા. ૧૨૨ પ્ર-
માણે કરેલી કબુલતને કીંવા કા. ૩૪૨ થી ૩૪૬ પ્રમાણે
કોર્ટે કરેલા સવાલના આરોપિતે આપેલા જવાબને પી.
કો. કા. ૧૮૦ લાગુ છે કીંવા નહીં એ વિશે તો કોણ
સંશય છે એમ દેખાય છે. તે કબુલત અને જવાબ પો-

તાની ખૂશીથી આપેલાં જોઈએ. અને તેપર આરોપિતે સહી કરતામુખી તે પુરાં થયાં છે એમ સમજવામાં આવતું નથી એમ દેખાય છે. એવાજ કાયદાનો હેતુ છે એમ સરકાર વિરુદ્ધ બાઈ રતન (આ ચોપડીમાં પાને ૫૩ મે છે) ના કામમાં ફજળેએ ઠરાવ કર્યો છે. અને એ કામનો ફેસલો આપતા પહેલાં ફજળેએ કી. પ્રો. કોડમાંના ઠરાવનો પુર્ણ પણે વિચાર કર્યો છે.

જવાનીપર આરોપિત માણસની સહી અને નિગાની લેવાનો જે કાયદો કરનારાનો ઉદ્દેશ છે, તે બદલ ફજળેએ જે પોતાનો અભિપ્રાય આપ્યો છે, તે આરોપિતે સહી કરવા માટે તેનો દંડ કરવો કીંવા તેમ કરવાની તેને જરૂર પાડવી એ વાતને બીજકુલ મળતો નથી.

માટે એકસી ચાલતા છતાં કોરટે કહેલા સવાલનો જવાબ આપતાં કહેલા મજકુરપર સહી કરવાને આરોપિત માણસે ના કબુલ કર્યું તો તેથી પી. કો. કા. ૧૮૦ પ્રમાણે શિક્ષા આપવા જોગ ગુન્હો તેણે કર્યો એમ થતું નથી.

માટે આરોપિતપરનું તોહામત ૨૬ કર્યું તેમજ શિક્ષા ૨૬ કરી માટે દંડ બર્યો હોય તો તે પાછો આપવો.

કી. પ્રો. કો. કા. ૩૪૨ સરકાર વિરુદ્ધ સીતાકોમ વ્યંકુ વિગેરેનો ફેસલો પાને ૨૪૬ મે છે તે નિચે જુઓ.

કી. પ્રો. કો. કા. ૩૪૫ સરકાર વિરુદ્ધ બાઈ રતનનો

ફેસલો પાને ૫૩ મે છે તે

કી. પ્રો. કો. કા. ૧૨૨ નિચે જુઓ.

પી. કો. કા. ૧૮૦ સરકાર વિરુદ્ધ જ્યમજ આવણનો ફેસલો પાને ૪૩ મે છે તે નિચે જુઓ.

કી. પ્રો. કો. કા. ૩૪૩ કલમ ૩૪૨ પ્રમાણે સવાલ પૂછ્યા હોય તેઓના જવાબ દેવાની તોહામતવાળો મુખ્યસ ના કહે અથવા ખોટા જવાબ દે, તે બાબત તે શિક્ષાને લાયક થશે નહીં; પણ તે ના કહે તે ઉપરથી બાજબી દેખાય તેવું અનુમાન કોરટે કર્યું.

કી. પ્રો. કો. કા. ૩૪૪—તોહોમતવાળા સમ્પત્તિના જાણીતાઓમાં જે વાત હોય તે જાહેર કરવા સાફ અથવા નહીં જાહેર કરવાસાથે તેને કા. ૩૪૭ માં કહ્યું છે તે ચિવાય કાંઈ વચનથી કે ધમકીથી અથવા બીજીરીતે તેની ઉપર કંઈપણ અસર કરવી નહીં.

સરકાર ત્રિશૂ મહમદ પાસીન.

તા. ૮ સપ્ટેમ્બર ૧૮૭૬

વા ૪) પી. કો. કા. ૧૧૧, ૧૭૬ અને ૨૨૧ પ્રમાણે પા. ૧૦૧, લાંચ લીધા બદલ, કાયદા પ્રમાણે જે અપરાધો આપણી જરૂર હતી તે અપરાધો ન આપ્યા બદલ, અને ગુનેગારને પકડવાને કસુરે કર્યા બદલ આરોપિતપર તોહોમત છતાં તેનો ઇનસાફ પુનાના જિલ્લા શ્રેયન જડજી એ. ડી. પોલને સોલાપુર મથે કર્યો. તોહોમત સાબિત થયાથી તેને અઠી વર્ષની મુદતની સજા મળુરીની અને ૩૧૦૦) ના દંડની શિક્ષા કરી.

તે ઠરાવપર આરોપિને તા. ૨૨ જુલાઈ ૧૮૭૬ને રોજ હાથકોરડને અપીલ કરી, પરંતુ કામનું પ્રોસીડીંગ અને કાગળપત્ર ન મંગાવતાં હાથકોરડે તા. ૩૧ જુલાઈ ૧૮૭૬ ને રોજ કી. પ્રો. કો. કા. ૨૭૮ પ્રમાણે તે અપીલ ના કબુલ કરી.

તેથી પોતાપરનું તોહોમત અને ચિત્તારદ કરવા આરોપિને હાથકોરડેને તા. ૨૭ સપ્ટેમ્બરને રોજ ફરી તપાસણી કરવા આજ્ઞા કરી.

તેમાં હાથકોરડે ઠરાવ્યું કે જે હુકમપર કીંવા ફેસલાપર અપીલ થઈ છે તે હુકમની કીંવા ફેસલાની નકલ અને અપીલની યાદીએ વાંચ્યાપછી અને કામમાંના કાગળપત્ર તથા પ્રોસીડીંગ ન મંગાવતાં અપીલ નાકબુલ કર્યા બદલ અપીલ કોરડે કી. પ્રો. કો. કા. ૨૭૮ પ્રમાણે હુકમ કર્યો છતાં, તે હુકમ કા. ૨૮૫ ના આપ્પરના બાગ પ્રમાણે આપ્પરનો છે અને તેપર તપાસણી આજ્ઞા આપણી નથી.

માટે અરજીમાંના ગુણદોષનો વિચાર ન કરતાં આ અરજ અમારે ના કબુલ કરવી જોઈએ.

પી. કો. કા. ૧૯૧ સરકાર વિરુદ્ધ સખારામ મનોહરનો ફેસલો પાને ૧૦૦ એ છે તે નીચે જુઓ.

પી. કો. કા. ૨૭૮ સરકાર વિરુદ્ધ મથુર લાલદાસનો ફેસલો પાને ૨૧૭ એ છે તે નીચે જુઓ.

પી. કો. કા. ૧૭૫ સરકારી હોદ્દાના જોરથી કોઈ સરકારી નોકરને કાંઈ બાબત સંબંધી કાંઈ નોટીસ અથવા બબર આપવાની કાયદા મુજબ ફરજ છતાં જો માણસ કાયદામાં ફરમાવેલી રીતે તથા વખતે તે તે નોટીસ, અથવા બબર આપવામાં ધરાદાયી કસુર કરે, તે માણસને એક મહિનાની મુદત સુધીની આસાન કેદની, અથવા પાંચસે રૂપિયા સુધીના દંડની, અથવા એ બંનેની શિક્ષા કરવામાં આવશે. અથવા અગર તે આપવાની નોટીસ અથવા બબર કાંઈ ગુન્હો થવા બાબતની હોય, અથવા કાંઈ ગુન્હો થતો અટકાવવાના કારણસર અથવા, કોઈ ગુન્હેગારને પકડવાને માટે આપવી જોઈતી હોયતો તે માણસને છ મહિનાની મુદત સુધીની આસાન કેદની, અથવા એક હજાર રૂપિયા સુધીના દંડની, અથવા એ બંનેની શિક્ષા કરવામાં આવશે.

પી. કો. કા. ૨૨૧ કોઈ માણસ સરકારી નોકર હોય, અને જો સખસની ઉપર કાંઈ ગુન્હાનું તોહિમત મુકાએલ હોય તેને, અથવા કાંઈ ગુન્હાને માટે પકડવા જોગ હોય એવા કોઈ સખસને પકડવા અથવા કેદમાં રાખવાની તે માણસની પોતાની સરકારી હોદ્દાને લીધે કાયદા મુજબ ફરજ હોય તે માણસની અગર તે સખસને પકડવામાં ધરાદાયી કસુર કરે, અથવા ધરાદાયી તે સખસને નાશી જવાદે, અથવા તે સખસને તે કેદમાંથી નાશી જવામાં અથવા નાશી જવાની કોથીસ કરવામાં ધરાદાયી સહાય કરે, તો તે માણસને નીચે પ્રમાણે શિક્ષા કરવામાં

આવશે, એટલે:—

અગર કેદ કરેલા અથવા જેને પકડવો નોંઠતો હતો તે સખસની ઉપર મોતની શિક્ષા થઈ શકે એવા ગુન્હાનું તોહોમત મુકવામાં આવ્યું હોય, અથવા એવા ગુન્હાને માટે તે પકડવા નોંઘાયો હોય, તો તે માણસને સાત વરસની મુદતમુધીની જેમાંના ગમ્મતે પ્રકારની દંડ સાથે અથવા દંડ વિના કેદની શિક્ષા કરવામાં આવશે, અથવા,

અગર કેદ કરેલા અથવા જેને પકડવો નોંઠતો હતો તે સખસની ઉપર જીવતાંમુધી સમુદ્રપારની અથવા દસ વરસની મુદતમુધીની કેદની શિક્ષા થઈ શકે એવા ગુન્હાનું તોહોમત મુકવામાં આવ્યું હોય, અથવા એવા ગુન્હાને માટે તે પકડવા નોંઘાયો હોય, તો તે માણસને ત્રણ વરસની મુદતમુધીની જેમાંના ગમ્મતે પ્રકારની દંડ સાથે અથવા દંડ વિના કેદની શિક્ષા કરવામાં આવશે.

અગર કેદ કરેલા અથવા જેને પકડવો નોંઠતો હતો તે સખસની ઉપર દશવરસથી ઓછો મુદતની કેદની શિક્ષા થઈ શકે એવા ગુન્હાનું તોહોમત મુકવામાં આવ્યું હોય, અથવા એવા ગુન્હાને માટે તે પકડવા નોંઘાયો હોય, તો તે માણસને એવરસની મુદતમુધીની જેમાંના ગમ્મતે પ્રકારની, દંડ સાથે અથવા દંડ વિના, કેદની શિક્ષા કરવામાં આવશે.

ફી. પ્રો. કો. કા. ૨૮૫ કલમ ૨૭૨ અને ૨૭૩ માં કહેલાં કામો શિવાય બીજાં કામની અપીલમાં અપીલ-કોર્ટે કરેલા ફેસલા તથા શિક્ષાના હુકમ અને બીજા હુકમ આખરી સમજવા.

સરકાર વિરુદ્ધ ઈમામખુ.

તા. ૨૦ નવેમ્બર ૧૮૭૬

વા. ૪ } ઈડી જીલ્લે કલાદગીના બીજાવર્ગના મા-
યા. ૧૯૭ } જીલ્લે આરોપિતપર તેણે ઝેરી પદાર્થ
(ઔષધ) પરવાના શિવાય વેચ્યા બદલ સને

૧૯૧૬ ના મુંબઈ આકટ ૮ની કા.૧૨ પ્રમાણે તોલોમત શાખિત કરી તેના ૩૧૫) દંડ કર્યા.

સરકારે માલુસ્ટ્રેનું માહીરીટને નોંધ આ કામમાંના કાગળપત્રો મંગાવી હાથકોરે તેની તપાસણી કરી બીજા વર્ગના માલુસ્ટ્રેને તે કામનો ધનસાફ કરવાનો અધિકાર હતો કે કેમ? એ વીચિ સંશય છે એમ દેખાયું.

તે બાબતમાં ઠરાવ્યું કે સને૧૯૧૬ ના મુંબઈ આકટ ૮ની કલમ ૧૨ પ્રમાણે “માલુસ્ટ્રેની રૂબરૂ” અપરાધની શાખિતી થવી નોંધાવે. કલમ ૨ માં “માલુસ્ટ્રે” એ શબ્દનો એવી વાખ્યા આપી છે કે “જે માલુસને કોળના ૧ ધનસાફનું કામ અદાવાતની રીત વીચિના કાયદા પ્રમાણે માલુસ્ટ્રેનો અધિકાર આપે હોય તે માલુસ સમજવો.”

સને૧૯૧૬નો મુંબઈ આકટ ૮ અમલમાં આવ્યો તે વખતે સને૧૯૧૨નો આકટ ૨૫ માં અમલમાં હતો અને તે આકટની કલમ ૧૬માં એવો ઠરાવ છે કે “માલુસ્ટ્રેનો અધિકાર” એ શબ્દનો અર્થ “માલુસ્ટ્રેનો પૂર્ણ અધિકાર” એવો સમજવો. તે ઉપરથી સને૧૯૧૬ ના મુંબઈ આકટ ૮ની કલમ ૧૨ પ્રમાણે તોલોમત શાખિત થવું તે પહેલાંવગેના માલુસ્ટ્રેની રૂબરૂ થવું નોંધાવે. તેમ નથી થવું માટે તોલોમત અને શિક્ષા આ કોરટ રદ કરે છે.

સને૧૯૧૬ના મુંબઈ આકટ ૮ની કા. ૧૨ જે માલુસ-સને આ આકટ પ્રમાણે પરવાનો લેવો કીંવા નવો કરી લેવો અવશ્ય હોય તે માલુસ જે આ આકટના ઠરાવ પ્રમાણે યોગ્ય રીતે પરવાનો લીધા શિવાય કીંવા નવો કરી લીધા શિવાય અપરીશીજમાં લખેલા ઝેરપૈકી કોઈ પણ ઝેર વેચે તો તેના ઉપર તે વાતની માલુસ્ટ્રેની રૂબરૂ શાખિત થવાથી પહેલી વખત તે ખસે દુપિયામુધી દંડને પાત્ર થશે, કીંવા પરાકાષ્ટા એક વર્ષમુધી સાદી કેદની શિક્ષાને પાત્ર થશે, કીંવા એ બેઉ શિક્ષાને પાત્ર થશે. એજ આકટની કા. ૨ “માલુસ્ટ્રે” એ શબ્દનો અર્થ

મુંબાઈની ઇનસાફની હાઈકોર્ટની અવલ દિવાની ફરીયાદ લેવાની મામુલ હકુમતની હાલની રથળ સીમમાં ને ટુકાણે પોલીશમાળુએ એવો સમજવો. અને તે રથળ સીમના બહારને ટુકાણે જે માણસને ફોજદારી ઇનસાફનું કામ ચલાવવાની રીત વીશિના કાયદા પ્રમાણે માળુએટનો અધિકાર આપ્યો હોય તે માણસ સમજવો.

સને ૧૮૬૧ નો આક. ૨૫ કલમ ૧૬-“માળુએટનો અધિકાર” એ શબ્દનો અર્થ માળુએટનો પૂર્ણ અધિકાર એવો સમજવો.

સરકાર વિરુદ્ધ રામાપ્રેમા.

તા. ૭ જાન્યુઆરી ૧૮૮૦

વા. ૪) આરોપિત સરકારી નોકર છતાં તેણે સાપ્રાધ
પા. ૨૩૯) વિશ્વાસઘાત કર્યો. એવા તેહમત ઉપરથી

સુરતના આસીસ્ટન્ટ શેશન જજ જી. કુદરેટ તેનો ઇનસાફ કરી આરોપિતે અપરાધ કબુલ કર્યો. તેને ચાર વર્ષની સજાત મજૂરીની કેદની શિક્ષા કરી તેની મજૂરી મળવવા આ કામ સુરતના શેશનજજ એમ. એમ. બડકેડ તરફ મોકલ્યું. શેશનજજને તે શિક્ષા વધારી પાંચવર્ષની શિક્ષા આપી.

રિટર્નની તપાસણી ઉપરથી એવો પ્રશ્ન આ કામમાંથી થયો કે “ફી. પ્રો. કો. કા. ૧૮ ની રકમ ૨ પ્રમાણે મજૂરી માટે આસીસ્ટન્ટ શેશનજજને જે કામ શેશનજજ તરફ મોકલ્યું હોય તેમાં તે શિક્ષા વધારવાનો શેશનજજને અધિકાર છે કે નહીં?”

સદરહુ પ્રશ્નનો વિચાર કરવા આ કામના કાગળપત્રો હાઈકોર્ટે મંગાવી ફરાવ કર્યો કે—

ફી. પ્રો. કો. કા. ૧૮ ની રકમ ૨ માં “કુપેશ” એવો જે શબ્દ છે તેમાં શિક્ષા જાસ્તી વધારવાના અધિકારનો સમાવેશ થતો નથી. અને એટલા માટે આસીસ્ટન્ટ શેશન જજને જણુ વરસથી જાસ્તી મુદતની કેદની સજા કરી

હોય તે શિક્ષાની મંજૂરી વખતે તે વધારવાનો ફેશન જડાવને અધિકાર નથી માટે આ કામમાં ફેશન જડાવે વધારેલો શિક્ષા રદ કરી આસીસ્ટન્ટ ફેશન જડાવે કરેલી શિક્ષા કાયમ રાખવાનો અમે હુકમ કરીએ છીએ.

કી. પ્રો. કો. કા. ૧૮ સરકાર વિરુદ્ધ બાળકાણુ રાવજીનો ફેસલો પાને ૨૭૪ મે છે તે નિચે જુઓ.

સરકાર વિરુદ્ધ અબદુલા.

તા. ૮ જાન્યુઆરી ૧૮૮૦

વા. ૪ } ચોરી કરવાના ધરાદાએ ધર ફોડવાનો, અને
પા. ૨૪૦ } રહેવાના ઘરમાં ચોરી કર્યાનો ગુન્હો આરો-

પિતે કબુલ કર્યાથી બેલગામના ફેશન જડાવ સા. એફ. એચ. શેએ આરોપિતને જન્મદેશ નિકાલની શિક્ષા કરી. તે ડરાવપરે આરોપિતે અપીલ કરી. સદરહુ આરોપિતપર પ્રથમ ત્રણ વખત એવાજ ગુન્હા બદલ સામિતી થઈ હતી.

સદરહુ આરોપિતનો ઇનસાફ પહેલાં આયણીના બીજા વર્ગના માજીસ્ટ્રેટે કર્યો તેમાં તે અપરાધી છે એમ તેણે ડરાવું પરંતુ પોતાને જ શિક્ષા કરવાનો અધિકાર છે તે કરતાં આરોપિતને જ્યાદે શિક્ષા થવી જોઈએ એમ તે માજીસ્ટ્રેટનો અભિપ્રાય હોવાથી તેણે આ કામનું પ્રોસીડીંગ કી. પ્રો. કો. કા. ૪૬ પ્રમાણે બેલગામના જજ માજીસ્ટ્રેટ પાસે મોકલ્યું. આરોપિત હમેશ ગુન્હો કરનારો છે સત્ય એમ તેને ફેશનમાં, ઇનસાફ કરવા માટે મોકલવો જોઈએ એમ તે જજ માજીસ્ટ્રેટનો અભિપ્રાય હોવાથી તેણે તે પ્રમાણે હુકમ કર્યો.

સદરહુ પ્રમાણે કમિટ કરવાના કાયદેસર પણા વિશે ફેશન જડાવને સંચય આવ્યો તોપણ તેણે તે કામ લઈ ઇનસાફ કર્યો અને ઉપર પ્રમાણે શિક્ષા કરી તેથી અ. પીલમાં હાઈકોર્ટે ડરાવ કર્યો કે—

કી. પ્રો. કો. કા. ૪૬ માં “હુકમ” એવો ને શબ્દ છે તે “ઠરાવ કીંવા શિખાનો હુકમ” એ શબ્દને મળતો હોવાથી તે શબ્દનો અર્થ “આમરનો હુકમ” એવો થાય છે; માટે જ્યારે શિક્ષા થવા વાસ્તે સંભારડીનેટ માણસોએ ને માણસોએ પાસે કોઈ કામ મોકલ્યું હોય તે માણસોએ તે કામનો ને નિકાલ કર્યા બદલ હુકમ કર્યો હોય તે હુકમ, એવો અર્થ થાય છે. તે કામ શેશનમાં મોકલવા યોગ્ય છે કે નહીં એ સંબંધે ને તેને મુખત્યારી ચલાવવાની હોય તે મુખત્યારીને અને કામ ઇનસાફ થવા માટે કમીટ કરવાનો ને તેને કા. ૧૪૩ ઉપરથી અધિકાર મળ્યો હોય તે અધિકારને તે ઉપરથી બાધ આવતો નથી. માટે આ કામમાં આરોપિતની તે તકરાર નામંજુર કરી કજીઆના યુલુદોષ ઉપરથી હમો તેને દશ વર્ષની કાળા પાણીની સજા કરીએ છીએ.

કી. પ્રો. કો. કા. ૪૬ એલગામના શેશન જડજના પત્ર નંબર ૮૦ થી ચયેલો ઠરાવ પાને ૨૬૨ મે છે તે નિચે જુઓ.

કી. પ્રો. કો. કા. ૧૪૩. ડિસ્ટ્રિક્ટનો માણસોએ, અથવા ડિસ્ટ્રિક્ટના બાગનો કોઈપણ માણસોએ અથવા, ૧લા વર્ગનો કોઈપણ માણસોએ, અથવા શેશન કોર્ટમાં ઇનસાફ થવાસારે યુલુદોષોને કમિટ કરવાનો ને માણસોએ યોગ્યરીતે અધિકાર આપ્યો હશે તે માણસોએ, શેશન કોર્ટથી ઇનસાફ થઈ શકે તેવા કોઈ યુલુદોષ આપત હરકોઈ માણસને તે કોર્ટમાં કમિટ કરવાને મુખત્યાર છે.

સરકાર વિશ્વ પોપટ નથુ

તા. ૧૭ ડીસેમ્બર ૧૮૭૯

વા. ૪ } ધંધુકાના સંભારડીનેટ જડજ રાવ સાહેબ
 પા. ૨૮૭ } લાલશંકરની કોર્ટમાં એક દાવો ચાલતો હતો
 તેમાં આરોપિત પોપટનો બાપ નથુ એ
 વાદી હતો અને બુલાખી નામનો એક માણસ પ્રતિવાદી

હતો. તે દાવો હીસાબ કરી ને બાકી કડામલી તેનો હતો. ને હીસાબ ચોપડામાં લખ્યો હતો તે આરોપિતના હાથનો લખેલો હતો તેથી તે ચોપડા હાજર કરવા અને શાક્ષી આપવા આરોપિતપર સમન્સ કર્યા. ચોપડા બનાવે છે એમ પ્રતિવાદીએ તકરાર કરી.

સંભારડીનિટ જડને કી. પ્રો. કો. કા. ૪૭૪ના આધારે તે વાતની ચોકશી કરી તે પુરી કરી, અને બાપ, દીકરાને સમદાવાદની શેશન કોર્ટમાં ઇનસાફ થવા માટે કમિટ કર્યા.

શેશન કોર્ટમાં આરોપિતપર પી. કો. કા. ૪૬૩ પ્રમાણે બનાવેલ લેખ કર્યાના પાંચ તોહોમતની અને કા. ૪૭૧ પ્રમાણે બનાવેલ લેખ ખરા દાખલ વાપર્યાના તોહોમતની ચોકશી થઈ તેમાં તે સર્વ તોહોમતમાંથી તેઓ મુક્ત થવા કારણ કે બનાવેલ લેખ કર્યાના પહેલા પાંચ અપરાધ આરોપિતે કી. પ્રો. કો. કા. ૪૭૪ પ્રમાણે તે દિવાની કોર્ટની રૂબરૂ નહી કર્યાથી તે બદલ આરોપિતને ઇનસાફ થવા માટે શેશન કોર્ટમાં મોકલવાનો તે સંભારડી નેટ જડને અધિકાર નહોતો, અને ૬ હા તોહોમતને સંબંધે આરોપિત પોપટ એ કલમ ૪૬૬ના અર્થ પ્રમાણે તે દાવામાં પક્ષદાર ન હોવાથી કલમ ૪૭૧ પ્રમાણે તે શિક્ષાને પાત્ર નથી, એમ શેશન જડને ઠરાવ્યું. સંભારડીનિટ જડને આ કામ ઇનસાફ થવા માટે મોકલવામાં ગેરકાયદેશર કામ કર્યું છે માટે તે કમિટ કરવું રદ કરી યોગ્ય અમલદારે તે કામ ઇનસાફ થવા માટે યોગ્ય અધિકારી પાસે મોકલવાનો હુકમ થવા આ કામ શેશન જડને હાઇકોર્ટમાં મોકલ્યું.

તે ઉપરથી હાઇકોર્ટે ઠરાવ્યું કે—પ્રથમ ચોકશી પુરી કર્યા પછી કામ ઇનસાફ થવા માટે શેશનકોર્ટમાં મોકલવાનો દિવાની કોર્ટને કી. પ્રો. કો. કા. ૪૭૪ ઉપરથી અધિકાર છે. અને તે અધિકાર ને અપરાધ દિવાની કોર્ટની રૂબરૂ થવો હોય અને ને તોહોમતનો ઇનસાફ કરવાનો અધિકાર માત્ર શેશનકોર્ટને હોય તે અપરાધની

બાબતમાં માત્ર તે કલમ લાગુ છે.

કા. ૪૭૧ એ અધિક વ્યાપક સ્વરૂપના કામને લાગુ છે, એટલે કલમ ૪૬૭, ૪૬૮ અને ૪૬૯ માં કહેલા પ્રકારના કામને લાગુ છે, અને તે કામની ચોકશી કરવાનો દિવાનીકોર્ટને અધિકાર છે એટલું જ નહિ પણ કોઈ પણ દિવાની કોર્ટ ફોજદારી કોર્ટને ચોકશી કરવાનો અધિકાર છે. અને પછી તે કોર્ટને, શેશનકોર્ટમાં ઇનસાફ થવા માટે મોકલવાનો અધિકાર હોય કોર્ટ ન હોય તો પણ હરકત નથી. પરંતુ તે કામની ચોકશી કરવાને પુરતુ કારણ છે એવું તે કોર્ટને દેખાય એટલે બસ છે. અને તેવા કામમાં કોર્ટે કામ કેમ ચલાવવું એની રીત એવી કહી છે કે, જે ચોકશી અગાઉ કરવી જરૂર હોય તે કર્યા પછી સદરહુ પ્રકારની કોર્ટે તે કામ ઇનસાફ કરવા માટે શેશનકોર્ટમાં મોકલવાનો પોતાને અધિકાર હોયતો પોતે તે કામ મોકલવું કોર્ટ જે માજીસ્ટ્રેટને તે કામની ચોકશી કરવાનો કોર્ટ તે કામ ઇનસાફ માટે શેશનકોર્ટમાં મોકલવાનો અધિકાર હોય તે માજીસ્ટ્રેટ પાસે મોકલવું.

શબ્દ માજીકોર્ટ શેશનજડજનો અભિપ્રાય કાયમ રાખ્યો અને હુકમ કર્યો કે શબોર ડીન્ટ જડજનું કમિટ કરવું ૨૬ થયું તેથી ઇંધુના શબોર ડીન્ટ જડજની મંજૂરી લેખને આરોપિત પર આગળ ઉપર બીજી એકાદ કામ ચાલે તેને આથી બાધ આવતો નથી.

ફી. પ્રો. કા. ૪૬૮ સરકારવિરુદ્ધ પરસાપા માહાદેવ આપાનો ફેસલો પાને ૩૦૧ છે તે નીચે જુઓ.

ફી. પ્રો. ૪૬૯ કલમ પુનાના માજીસ્ટ્રેટના પત્ર નંબર ૧૪૩૧ થી થયેલો ઠરાવ પાને ૨૩૫ મે છે તે નીચે જુઓ.

ફી પ્રો. કો. કા. ૪૭૧ યાજ્ઞાના શેશન જડજનો પત્ર નંબર ૪૪૧૪ ઉપરથી થયેલો ઠરાવ પાને ૨૩૭ મે છે તે નીચે જુઓ.

પી. કો. કા. ૪૬૩ પુનાના માજીસ્ટ્રેટના પત્ર નંબર ૧૪૩૧

થી થયજો ઠરાવ પાને રૂપ મે છે તે નિચે જીઓ.

પી. કો. કા. ૪૭૧ જે લેખ બનાવટનો લેખ છે એમ પોતે જાણતો હોય અથવા એમ માનવાનું પોતાને કારણ હોય એવો કોઈ લેખ જે માણસ ખરાદાખલ દગલખાજીથી અથવા બદ દયાનતથી વાપરે તે માણસને જાણે તેણે તે લેખ ખોટો બનાવ્યો હોય, એવી રીતે શિક્ષા કરવામાં આવશે.

કી. પ્રો. કો. કા. ૪૬૭—પીતલકોડના ૧૦મા બાબમાં કહેલા જે ગુન્હાઓને આ આકટની ૪૩૫મી ૪૩૬ મી કલમ લાગુ નહિ હોય તેવા કોષપણ ગુન્હાની ફરિયાદ કોષપણ ફોજદારી કોર્ટમાં સાંભળવી નહિ, પણ જેનું લાગુવળગતુ હોય તે સરકારી નોકર અથવા તેનો ઉપરી અમલદાર મંજૂરિયત આપે અથવા ફરિયાદ કરેતો તે ગુન્હાની ફરિયાદ કોષપણ ફોજદારી કોર્ટે સાંભળવી.

આ કલમમાં લખેલી મના હીંદુસ્થાનના ફોજદારી કાયદાની કલમ ૧૮૯ તથા ૧૯૦માં બ્યાન કરેલા ગુન્હાઓને લાગુ નથી.

કી. પ્રો. કો. કા. ૪૭૪ શેશનકોર્ટથી જડજનો ધનસાફ થઈ શકે એવાં કોષપણ કામમાં જે દીવાનીકોર્ટની આગળ એવા જે કોઈ ગુન્હો કરવામાં આવે તે કોર્ટ ચોકસી કરવાસાર તે કામ કોઈ માજીસ્ટ્રેટ પાસે ન મોકલતાં તેની તપાસ પોતેજ પુરી કરવાને તથા તે તોહીમતવાળા સખસનો ધનસાફ શેશનકોર્ટમાં થવાસાર તે સખસને કમિટ કરવાને અથવા તેનો જામીન લેવાને મુખત્યાર છે.

આ કલમ પ્રમાણે ચોકસી કરવા સાર માજીસ્ટ્રેટનો સઘળો અખત્યાર ચલાવવાને તે દિવાની કોર્ટ મુખત્યાર છે; અને સદરહુ પ્રકારની ચોકસીમાં જે કામ તે કોર્ટે ચલાવ્યું હશે તે કામ કોઈ માજીસ્ટ્રેટે ચલાવ્યું છે એવું સમજવું.

કોષપણ મુકદ્દમો ચોકસી કરવા સાર તથા કમિટ કરવા સાર દિવાની કોર્ટે માજીસ્ટ્રેટની પાસે મોકલ્યો હોય તો તે

લઘને તેનો તેણે નિકાલ કરવો જોઈયે, પણ દિવાની કો-
રટ કમિટ કરવાસાર મોકલે તો તે કોરટે પોતે ચોકસી
પૂરી કરવી જોઈયે.

સરકાર વિરુદ્ધ બી. કાંકડે

તા. ૧૨ ફેબ્રુઆરી ૧૮૮૦

વા. ૪ ૧ આરોપિત કાંકડેએ સોલાપુરમાં પ્રગટ થતા
પા. ૨૬૮ ૨ એક અઠવાડીયાના પત્રનો એડીટર, છાપ-
નારો અને પ્રસિધ્ધ કરનારો હતો. તેણે પો-
તાના એક અંકમાં એક આર્ટિકલ લખ્યો હતો તેમાં તેણે
સોલાપુરના કલેક્ટરે એવો નિયમ કર્યો છે કે સરકારી
નોકરીમાં પાસ થયા સિવાયના કોઈપણ માણસને રા-
ખવો નહીં, એવો મજબૂર લખી પછી કલેક્ટરની તીજનીરીમાં
બગર પાસ થયેલો કારકુન નિમ્નો હતો તેની નિમણૂક
બદલ ટીકા કરીછે. તે કારકુનનું નામ લખ્યું નથી પણ
તેમાં તેનું એવું વર્ણન લખ્યુંછે કે તે આર્ટિકલ બિમરાવ
શ્રીનીવાસને લાગુ થાયછે એમાં કાંઈજ સંશય રહેતો નથી.
પછી તેજ આર્ટિકલમાં બિમરાવની વર્તણૂક સંબંધી લ-
ખાણુ છે એવું કે:—તેની ચાલ ચલણુ વિશે તપાસ
કર્યોછે કે કેમ? એજ માણસપર ફોજદારી કેથ ચલાવ-
વાને માટે સોલાપુરના સર્જારડીનેટ જડજે માજીએટ
તરફ કામ મોકલ્યું હતું તે કોઈના લક્ષમાં નથી કે કેમ?
સર્જારડીનેટ જડજે ચલાવેલો તુમાર ઘરેતરે નથી કે કેમ?
એની ખાત્રી તો કોણે કરી?

સદરહુ આર્ટિકલ કલેક્ટરની નજરમાં આવ્યો. અને
બિમરાવ પાસેથી તેણે સરકારી રીતે જવાબ માગી પછી
તેને બરતરફ કર્યો.

બરતરફ કર્યાપછી તેણે આરોપિતપર સદરહુ આર્ટિકલ-
ના આધારે આખરે લીધાની ક્રિયાદ કરી. મિસ્તર
સ્કુઅર્ડ માજીએટે એમ ઠરાવ્યું કે “આરોપિતે તે આ-
ર્ટિકલમાં, કલેક્ટર સાહેબના એ હુકમ વિરુદ્ધ ક્રિયાદીને

કારકુનની જગાપર નિમ્નોછે એવો જ મજકુર લખ્યોછે તે તદ્દન ખરોખર છે અને એ તેનો એ વિષય બદલનો ધ્વિમાનથી આપેલો અભિપ્રાય છે, પરંતુ ફરિયાદીના સ્વરૂપ વિશે તેમાં મજકુર લખ્યાથી તે ટીકાને ખાનગી સ્વરૂપ એકદમ આવ્યું છે. આરોપિતે ફરિયાદીની ચાલ ચલણ બદલ લોકોના મનમાં આવવા માટે જેટલી ટીકા કરવી જરૂરની હતી તે કરતાં બ્યારે ટીકા કરવાનો યત્નકર્યોછે.”

સખખ આરોપિત એ આખ્રુ લેવાના ગુન્હા બદલનો અપરાધી છે એમ સોલાપુરના પહેલા વર્ગના માણસેટ એ. બી. સ્ટુઅર્ટ ડરાવી તેને રૂ. ૩૧૦૦) સોના દંડની અને તે ન આપ્યા બદલ એ માસની કેદ ભાગવવાની એવી શિક્ષા કરી.

તે તોહિમત અને શિક્ષા સોલાપુરના જોઈંટ શેશનજ-ડજ જી. ડબ્લ્યુ વાકરે કાયમ કરી. તે ઉપરથી આરોપિતે હાથકોટ્ટને આ અરજી કરીછે.

તેથી હાથકોરટે ડરાવ કર્યો કે—સદરહુ મજકુરમાં જે હકીકત છે તે ખરી છે તેજ લખી છે તોપણ તે અપુરતી છે અને લોકોમાં ગેરસમજ થાય તેવીછે; અને આરોપિતપર ફોજદારીમાં કામ ચલાવવા વિશે થયેલો હુકમ પાછો લઈ લીધો હતો અને તેથી ફરિયાદીની ચાલ ચલણને કાંઈ નુકશાન થયું નહોતું એ વાત બ્યારે આરોપિતને માહિત હતી ત્યારે ફરિયાદીની ચાલ વિશે આરોપિતે આણેલો દોષ ધ્વિમાનથી કીંવા લોક હીત માટે મુક્યો હતો એમ તકરાર તે કરી શકતો નથી. પી. કો. કા. ૪૬૯ ની રકમ ૨ અને ૯ નો ફાયદો મળવા માટે આરોપિત આખેશ ખતાવે છે પરંતુ તેનો ફાયદો લેવાનો તેને હક છે એમ હમને દેખાતુ નથી. કારણકે એ અપવાદ ધ્વિમાનથી અને લોકહિત વાસ્તે પ્રગટ કરેલા અભિપ્રાયને અને આરોપને લાગુ છે. ફરિયાદીપર ફોજદારીમાં કામ ચલાવવાનો હુકમ થયો હતો સખખ તેની ચાલ ચલણ વિશે નાપાસ કરેલા જોઈંટો હતો એવો અભિપ્રાય આરો-

પિતે પ્રગટ કર્યો છે તે ધ્મિને કર્યો હતો એમ દેખાતુ નથી કારણ કે તે બાબતની તપાસ કરવાની જરૂર નહોતી એ વાત આરોપિતને માહિત હતી અને આરોપિતે જે મજબૂર લખ્યો છે તે જોકે ખરો છે તોપણ તે અધુરો છે અને તેથી લોકની ગેર સમજ થવા સરખુ છે. માટે તેવો મજબૂર લખવો એ કલ્પ લોકહિત વારતે કર્યું એમ થતું નથી માટે માજીસ્ટ્રેટના હુકમમાં હાથ નાખવાનું કારણનથી.

પી. કો. કા. ૪૯૯ તેનો અપવાદ ૨ અને ૯ સરકાર વિરુદ્ધ કીકાબાઈ પરબુદાસનો ફેસલો પાને ૩૭ એ છે તે નિચે જુઓ.

મુબાઈ સરકાર વિરુદ્ધ ગોસાવીની સ્ત્રી બાઈ ગંગા

તા. ૨૦ જાન્યુઆરી ૧૮૮૦

વા. ૪ } આરોપિત ગંગા એ એક ગોસાવી નામના
પા. ૩૩૦ } હિંદુની સ્ત્રી. તેણે મુસલમાની ધર્મ સ્વ-
કાર્યો અને પછી કાસીમ નામના મુસલમાન
સાથે તેણે વિવાહ કર્યો. તેનો પહેલો ધણી જીવનો છતાં
તેણે બીજું લગ્ન કર્યું તેથી તેના પર પી. કો. કા. ૪૯૪
પ્રમાણેનું તોહિમત રાખી તેની તપાસ થાણાના આસી-
સ્ટન્ટ શેથન જડજ સી. ઈ. જી. કાર્ડ એ કરી. તેમાં
તેને મુન્દો શખિત જણાયાથી આરોપિતને તા. ૧૮ જુલાઈ
૧૮૭૯ ને રોજ ત્રણ વર્ષની સખત મજૂરીની કેદની
શિક્ષા કરી.

આરોપિતે તે ઠરાવ પર શેથનજડજને અપીલ કરી તેમાં
મિ. કાગલને આરોપિત પરનું તોહિમત અને શિક્ષા રદ
કર્યો. એવા કારણથી કે ગંગાએ મુસલમાની ધર્મ સ્વ-
કાર્યોથી તેનો પહેલો સંબંધ જે હિંદુ ધણી સાથે હતો તે
નહિ જેવો થયો; અને તેણે જે વખતે હાલના ધણી
કાસમ જોડે વિવાહ કર્યો તે વખતે તે મુસલમાન હતી;
કેમકે તે મુસલમાન યઈ ત્યારે તે હિંદુની બહરી છે એમ

કહેવાય નહિ. તેથી મુસલમાન સ્ત્રી નરીકે હવે શરેહ પ્ર-
માણે કાસીમ સાથે વિવાહ કરવાનો તેનો હક હતો. તો
તેમ કરવામાં તેણે ગુન્હો કર્યોછે એમ યત્ન નથી. તેથી
આરોપિતને છોડીદેવાનો શેશનજડને ડરાવ કર્યો.

શેશનજડને આરોપિતને છોડીદેવા માટે કરેલા હુકમ પર
સરકારે અપીલ કરી. સરકારી વકીલે આ અપીલની
તકરાર કરતી વખતે એમ કહ્યું કે ગંગાને છોડીદેવા બ-
દલ શેશનજડને કરેલા હુકમ પર સરકારે આ અપીલ
કરીછે તે ગંગાને શિક્ષા થવા માટે કરેલી નહિ છતાં તે
કામનો પ્રશ્ન મોટા મહત્વનો હોવાથી હાઇકોર્ટમાંથી અધિ-
કારની રીતે ડરાવ થવા માટે કરીછે.

તે ઉપરથી હાઇકોર્ટે ડરાબું કે:-

જે પ્રશ્નનો અમારે વિચાર કરી ડરાવ(નીકાલ)કરવાનો
છે તે એવો કે, “કોઈ હિંદુ સ્ત્રી મુસલમાનીનો ધર્મ સ્વિ-
કાર્યાસુધી, પોતાના હિંદુ ધણી પાસે રહેતી હોય, છતાં
તેને મુસલમાની ધર્મ સ્વિકાર્યો હોય તો તેટલા ઉપરથી
તેના તે હિંદુ ધણી સાથેનો વિવાહ સંબંધ નહિ જોવા
થયોછે કે કેમ ?

એ પ્રશ્નનો જવાબ અમારે નાસ્તી પક્ષે આપવો જો-
ઈએ એવા અમારો અભિપ્રાયછે આ પ્રશ્નના સંબંધે જે
કોઈ કજીયાછે તે અમે સર્વે જોયાછે પરંતુ તે ઉપરથી
વિરૂદ્ધ ડરાવ કરવાને એકપણ આધાર દેખાતો નથી.

કોઈ હિંદુ સ્ત્રીની બહારી મુસલમાની ધર્મ સ્વિકારે,
તો તેટલા ઉપરથી તેનો તેના ધણી સાથે જે વિવાહ સં-
બંધછે તે નહિ જોવા થયોછે એમ યત્ન નથી. માટે તેનો
ધણી જીવતોછે ત્યાંહાંસુધી તેને બીજા સાથે વિવાહ સં-
બંધ કરવાનો અધિકાર નથી. શબ્દ તેણે એકાદ મુસ-
લમાન સ્ત્રીના માણસ સાથે નિકા કીધો હોય તો તેણે
ઈ. પી. કો. કા. ૪૯૪ પ્રમાણે ગુન્હો કર્યો એમ યાચ છે.

તેથી શેશનજડનો હુકમ અમે રદ કરીએ છીએ.

એટલે આસીરંટ શેશન જડને ત્રણ વર્ષની સખત મળુ-
 રીની કેદની આપેલી શિક્ષા કાયમ રહેશે. પણ ગંગાને
 આપેલી શિક્ષા સખત છે તે કાયમ રાખવાને સરકારી
 વકીલ કહેતો નથી અને ગંગા તા.૧૮ જુલાઈથી તા.૨૯
 અગષ્ટ સુધી તુરંગમાં હતી અને તે આજ પાંચ માસથી
 જામીન ઉપર તુરંગ બહાર છે એ વાત મનમાં આણીને,
 જે તારીખે તેને પકડીને ફરી તુરંગમાં ધાલવામાં આવે
 તે તારીખથી છ મહિનાની મુદત કરતાં જેટલી શિક્ષા
 વધારે આસીરંટ શેશન જડને કરી છે તે કમી કરીને
 ફરી પકડ્યા તારીખથી છ મહિના સુધીની કેદની શિક્ષા
 બોગવાનો અમે હુકમ કરીએ છીએ.

પી. કો. કા. ૪૯૪ — સરકાર વિરૂદ્ધ રામા શાના વિગે-
 રેના ફેસનો પાને ૨૨૧ મે છે તે નિચે જુઓ.

સરકાર વિરૂદ્ધ ભગવાન દેવરાજ.

તા. ૨૭ ફેબ્રુઆરી ૧૮૭૯

વા. ૪ } આરોપિત એ સરકારી નોકરે છતાં કોઈને
 પા. ૩૫૭ } કાયદા પ્રમાણે જે શિક્ષા યવાની તે થાય
 નહિ એમ તેને માહિત છતાં, તેણે પોતાનું
 સરકારી કામ કઈ રીતે ચલાવ્યું એ વિશે કાયદામાં કહેલો
 હુકમ તોડ્યો, તેથી તેના ઉપર પી. કો. કા. ૨૧૭ પ્રમાણે
 મિસ્તર રીડકે જે અમદાવાદનો પહેલા વર્ગનો માજીસ્ટ્રેટ
 હતો તેણે તોહામત શાખિત કરી તેને રૂ.૧૦૦) સોના દંડની
 અને તે ન આપેથી ત્રણ મહિનાની સખત મળુરીની
 કેદની શિક્ષા કરી. આરોપિત (પોલીશ પટેલ) ના ગામમાંથી
 એક ઘોડાપર બેઠેલી ઓરોની ટોળી ગઈ. આરોપિત એ
 પોલીશ પટેલ હોવાથી ઓરોને પકડવાના કામમાં મદદ
 કરવાની તેની ફરજ છતાં તેણે તેમ કંઈ નહિ. તેથી પો-
 લીશ પટેલ ઉપર ફોજદારીમાં કામ ચલાવવાની મંજુરી
 સરકાર પાસેથી કીંવા સરકારે અધિકાર આપેલા એકાદ

અમલદાર પાસેથી લેવી જરૂર હતી. તે લીધી નથી એમ શેથન જડજ ટાગોરને દેખાયાથી તેણે તોહોમત અને શિક્ષા રદ કર્યા.

તે ઠરાવ ઉપર મુંબાઈ સરકારે આ અપીલ કરી હતી.

તેમાં હાઈકોર્ટે ઠરાવ્યું કે શેથન જડજનો હુકમ આ કોર્ટ રદ કરેછે. પોલીસ પટેલે ગેરવર્તણૂક કરીછે એમ સાબિત થયાથી, પોલીસ કમીશનરની મંજૂરી લઈને તેને તેના કામ ઉપરથી દૂર કરવાનો પેહેલા વર્ગના માજીસ્ટ્રેટને અધિકાર છે. સમય આ કામને કી. પ્રો. કો. કા. ૪૬૬ લાગુ પડતી નથી. તેથી શેથન જડજનો હુકમ રદ કરો આ કામનો ફેસજો ગુણદોષ ઉપરથી કરવાનો શેથન જડજને હુકમ કરીએ છીએ.

ટીપ. મુંબાઈના સને ૧૮૬૭ ના આક્ટ ૮ ની કા. ૯ કે જે મુંબાઈના સને ૧૮૭૬ ના આક્ટ ૧ ઉપરથી સુધરી છે તેપર આ ઠરાવનો આધાર છે. અને તે સુધારેલી કલમ નિચે પ્રમાણે છે.

સને ૧૮૭૬ ના મુંબાઈ આક્ટ ૧ ની કા. ૨:—

સને ૧૮૬૭ના મુંબાઈના ગામની પોલીસના આક્ટની નવમી કલમને બદલે હેઠલ લખેલી કલમ દાખલ કરવી.

“પોલીસ પટેલ અથવા ગામના ચાકરોમાંથી જે માણસ પોલીસનું કામ કરવા સારૂ બોલાવવાને પાત્ર હોય તે માણસ પોલીસનું કામ કરવામાં દુર્લક્ષ અથવા ગફલત કરશે તો પેહેલા વર્ગના હરકોઈ માજીસ્ટ્રેટના હુકમ ઉપરથી તેના હુદના વાર્ષિક પેતનના ધણામાં ધણા અનુયાય જેટલી રકમ સુધી દંડને તે પાત્ર થશે.

સદરહુ પ્રકારના માજીસ્ટ્રેટનાં મત પ્રમાણે વત્તી શિક્ષા કરવા લાયક હોય એવી કર્તવ્યકર્મ વિરૂદ્ધ બાલ આલ્યાનું અથવા કાનુન તોડ્યાનું અથવા બીજી ગેરચાલ આલ્યાનું તોહોમત તેની ઉપર (પોલીસ પટેલ ઉપર અથવા ગામના ચાકરોમાંથી કોઈ માણસ ઉપર) આવ્યું હશે તો તે તોહો-

મતની ચોકશી ચાલતી હશે તે મુદતમાં તેને હુદા ઉપરથી સરપેંડ કરવાનો અધિકાર તે માજીસ્ટ્રેટને છે. અને સદરહુ પ્રકારની ચોકસી પુરી થયા પછી હેઠળ લખેલા શિક્ષા કરવા લાયક ગેર ચાલનો તે તકશીરે વાર છે એવું સદરહુ માજીસ્ટ્રેટને લાગે તો ઘણામાં ઘણા છ મહિનાની બીજી મુદત મુધી તેને હુદાપરથી સરપેંડ કરવાનો અથવા તેને ખરતરફ કરવાનો અધિકાર તે માજીસ્ટ્રેટને છે. પણ એવું ઠરાવ્યું છે કે પટેલના દરજ્જાના કોઈ માણસને પોલીસ કમિશનરની મંજૂરી વગર આ કલમ પ્રમાણે ખરતરફ કરવા નહીં.”

કી. પ્રો. કો. કા. ૪૬૬ સરકાર વિરૂદ્ધ વિરખસાપાનો ફેસલો પાને ૨૭૭ મે છે તે નિચે જુઓ.

પી.કો. કા. ૨૧૭ સરકાર વિરૂદ્ધ બાબનબાન મહસકોનો ફેસલો પાને ૩૨૧ મે છે તે નિચે જુઓ.

સરકાર વિરૂદ્ધ ધરખસાપા.

તા. ૨૯ એપ્રિલ ૧૮૮૭

વા. ૪ } એક પોલીસ પટેલની આગળ સને ૧૮૯૭
પા. ૪૭૯ } ના આકટ ૮ની કલમ ૧૩ પ્રમાણે ચોકશી ચાલતી હતી તે વખતે તે કામમાં આરોપિતની શાક્ષી આપવામાં આવી અને ફરિયાદી તરફથી તેની શાક્ષી તે પોલીસ પટેલે શોગન ઉપર લીધી. ફરિયાદીને પુરિષ્કાર વ્યથા કર્યા બદલ તેણે ચાર સપ્તસોપર તે આરોપ મુક્યો હતો તે જળાની રીત પ્રમાણે સમારડીનિટ માજીસ્ટ્રેટ પાસે મોકલવામાં આવી, અને તે માજીસ્ટ્રેટે તે કામનો ધનિસાફ કર્યો. આરોપિતે પોલીસ પટેલની રખર ને મજબૂર કહ્યો હતો તેથી વિરૂદ્ધ મજબૂર તેણે તે માજીસ્ટ્રેટની રખર કહ્યો માટે માજીસ્ટ્રેટે તે કામના આરોપિતને છોડી દીધો; અને આરોપિતે પોતાની રખર યા પોલીસ પટેલની રખર ખોટી શાક્ષી આપી છે એવા કારણથી તેનાપર ફોજદારીમાં કામ ચલાવવાની મંજૂરી આપી.

તે ઉપરથી ધારવાડના પેહેલા વર્ગના માજીસ્ટ્રેટની રૂબરૂ આરોપિતનું કામ ચાલ્યું તેમાં તેણે આરોપિતને છ મહિનાની સખત મજૂરીની કેદની શિક્ષા કરી.

ધારવાડના શેશન જડને આ કામની ચોકસી કરી તે વખતે તેના મનમાં નિચેના પ્રશ્ન ઉત્પન્ન થયા.

૧ આરોપિતે પોલીસ પટેલની રૂબરૂ કહેલો મજૂર ખોટી શક્ષીનો મુન્દો યદ્ય શકે કે નહીં ?

૨ અને તે બદલ પી. કો. કા. ૧૯૩ પ્રમાણે તેને શિક્ષા યદ્ય શકે કે નહીં ?

૩ પોલીસ પટેલ એ તે માજીસ્ટ્રેટના (મામલેતદારના) તાબાનો ન હોવાથી તેની રૂબરૂ આરોપિતે ખોટી શક્ષી આપ્યા બદલ આરોપિતપર ફાજદારીમાં કામ ચલાવવાની તે માજીસ્ટ્રેટ મંજૂરી આપી તે કી. પ્રો. કો. કા. ૪૬૮ ઉપરથી બરોબર છે કે નહીં ?

સદરહુ પ્રશ્નની બાબતમાં શેશન જડને પોતાનો અભિપ્રાય નકારમાં જણાવી આ કામ હાથકોટના અભિપ્રાય માટે ચોકલાયી તે કોરટે ઠરાવ્યું કે—

આ કામના પ્રોસીડીંગ ઉપરથી એકાદ ગેરકાયદાનો પ્રકાર થયો છે એમ દેખાતું નથી. કોઈ પોલીસ પટેલ મુંબઈના સને ૧૮૬૭ ના આક્ટ ૮ ની કા. ૨૩ પ્રમાણે કામ કરતા છતાં તેમની આગળ શાગન ઉપર કોઈ ખોટો મજૂર કહે તો તેણે પી. કો. કા. ૧૯૧ પ્રમાણે ખોટી શક્ષી આપી એમ થાય છે, અને કલમ ૧૯૩ ઉપરથી તે શિક્ષાને પાત્ર થાય છે. ખાજી રીતે કી. પ્રો. કો. કા. ૪૬૮ ઉપરથી જોતાં તે કલમમાં કહેલો અપરાધ કોઈ દીવાની કોર્વા ફાજદારી કોર્ટ આગળ કરે તો તેના ઉપર ફાજદારીમાં કામ ચલાવવાને માત્ર મંજૂરી જોઈએ. તેજ આક્ટની કા. ૪ માં “ફાજદારી કોર્ટ” ની જ વાખ્યા આપી છે તે ઉપરથી જોતાં પોલીસ પટેલ એ ફાજદારી કોર્ટ થતી નથી. સખત આ કામમાં મંજૂરી લેવાની મુજબ

જરૂર નથી એમ દેખાય છે.

પી. કો. કા. ૧૯૩ પ્રમાણે કોઈ પોલીસ પોલીસની રૂબરૂ ગુન્હો કર્યા છતાં તે ગુન્હેગાર ઉપર ફોજદારીમાં કામ ચલાવવા માટે મંગુરી આપવાની જરૂર નથી અને તેજ અમલદાર આગળ પી. કો. બાય ૧૦ માં કહેલો એકાદ ગુન્હો કોઈએ કર્યા છતાં તેનો ઇનસાફ મંગુરી લીધા શિવાય કરાનો નથી (જુઓ કી. પ્રો. કો. કા. ૪૬૭) એ વાત અમતકારીક છે એમાં સંશય નથી. પરંતુ હાલ એવીજ સ્થિતિ કાયદાની છે એમ દેખાય છે.

માટે કામના કાગળપત્રને પ્રોસીડીંગ પાછુ મોકલીએ છીએ.

૧

પી. કો. કા. ૧૯૩ સરકાર વિરૂદ્ધ જીજીભાઈ વળનો ફેસલો પાને ૭૬ મે છે તે નિચે જુઓ.

કી. પ્રો. કો. કા. ૪૬૮ સરકાર વિરૂદ્ધ પરસાપા માહદિ આપાનો ફેસલો પાને ૩૦૧ મે છે તે નિચે જુઓ.

કી. પ્રો. કો. કા. ૪૬૭ સરકાર વિરૂદ્ધ પોપટ નથુનો ફેસલો પાને ૩૫૬ મે છે તે નિચે જુઓ.

કો. પ્રો. કો. કા. ૪ માંથી “ફોજદારી કોર્ટ”ની વાખ્યા ઉતારીએ નિચે પ્રમાણે.

“ફોજદારી કોર્ટ” આ શબ્દનો અર્થ જે જડજ અથવા માણસોટ અથવા જડજની અથવા માણસોટની મંડળી હરકોઈ ફોજદારી મુકદ્દમાની ચોકશી અથવા ઇનસાફ કરતી હોય અથવા ઇનસાફનું કોઈ કામ ચલાવતી હોય તે દરએક જડજ અથવા માણસોટ અથવા જડજની અથવા માણસોટની દરએક મંડળી એવો સમાજનો, અને તે શબ્દોમાં સદરહુ પ્રકારના દરએક જડજનો અથવા માણસોટનો અથવા જડજની અથવા માણસોટનો મંડળીનો સમાસ થાય છે એમ સમજવું.

પીનલકોડ કા. ૧૯૧—કોઈ સોગંદથી અથવા કાયદાના ખાસ ઠરાવથી સાચુ બોલવાને જે માણસ કાયદા મુજબ બંધાયેલો હોય, અથવા કોઈપણ બાબત સંબંધી કોઈ

એકરાર કરવાને કાયદાથી બંધાયત્તો હોય, તે માણસ એવી કાંઈ વાત કહે કે જે ખોટી હોય, અને જે ખોટી છે એમ તે જાણતો કે માનતો હોય, અથવા ખરી છે એમ તે ન માનતો હોય, તો તે માણસે ખોટી સાહેદી આપી એમ સમજવું.

ખુલાસો. ૧લો. કાંઈ વાત મોહોડેથી કહી હોય અથવા કોઈ બીજી રીતે કહી હોય તોપણ તેને આ કલમના અરથ પ્રમાણેની વાત સમજવી.

ખુલાસો ૨ જો. સાહેદી આપનાર સખ્ત પોતાના માનવા બાબત જે ખોટી વાત કહે, તેનેપણ આ કલમના અરથ પ્રમાણેની વાત સમજવી અને જેમ જે વસ્તુ કોઈ સખ્ત જાણતો ન હોય, ને તે કહે કે હું જાણુ છું તેથી તે સખ્ત ખોટી સાહેદી આપ્યાનો ગુન્હેગાર થાય તેમજ જે વસ્તુ તે માનતો નહિ હોય તે વિશે તે એમ કહે કે હું એમ માનુ છું તો તેથીપણ તે સખ્ત ખોટી સાહેદી આપ્યાનો ગુન્હેગાર થઈ શકે છે.

ખુલાસોના સને ૧૮૬૭ના આક્ટ ૮ની કા. ૧૩—

૨કમ ૧લી. જે મુકદ્દમામાં શિક્ષા કરવાનો પોતાને અધિકાર નહિ હોય તે મુકદ્દમાની પોતાના કામના શખ્તબધી પોલીશ પટેલને ચોકશી કરવી પર તે કરતી વખતે સાહેદીને બોલાવીને તેઓને પુછવાનો તથા તેઓની પાસે સત્વ સ્મરણ પુર્વક પ્રતિષ્ઠા કરાવીને તેઓની જુબાની લેલવાનો અધિકાર અને સંતારેલી જણસોને માટે ઝાડો લેવાનો અધિકાર પોલીશ પટેલને છે. પણ રહેવાના ધરનો ઝાડો ઘણીજ અગત્ય નહિ હોયતો પોલીશ પટેલે સુરજ આથમે તારથી તે સુરજ ઉગે ત્યાંસુધી લેવો નહિ.

૨કમ ૨ જી—ઝાડો લેવાસાથે અથવા ફલાણું માણસ ગુન્હેગાર છે એવું લાગતું હોય તે માણસનો પીછો લેવા સાથે બીજાં ગામની હદમાં જઈને કામ કરવાનો પણ અધિકાર પોલીસ પટેલને છે પણ તે બાબત તેણે તે ગામના પોલીસ પટેલને તાબડોતોબ ખબર કરવી; અને

તે ગામના પેટેલે થાય તેટલી તેને મદત કરવી. અને
ઝાડો લેવાનું અથવા પાછળ દોડવાનું કામ ચલાવવાનો
જોખમ તે બીજાં ગામના પેટેલને માથે છે.

સરકાર વિરૂદ્ધ શંકર.

તા. ૧૯ જુલાઈ ૧૮૮૦

વા. ૪ } આરોપિત ઉત્તર કાનડા પ્રાંતના સીધાપુર
વા. ૬૫૭ } તાલુકાના જંગલનો અધિકારી હતો. સરકાર

શી જંગલમાંથી લાકડું વેચવું તથા ખરીદ
દારને લાકડાની કીમતની પહેાંચ આપવી એ તેનું કામ
હતું. તે પહેાંચમાં કેટલું લાકડું વેચવામાં આવ્યું અને
તેની શી કીમત ઉપજ તે બતાવવું એમ હુકમ હતો.
તોહોમતદારે આ કામ બજાવવાની અંદર તા. ૧૭ ફેબ્રુ-
આરી ૧૮૭૯ ને રોજ તે જંગલમાંના એક ઝાડનું લાકડું
લીલામમાં એક રામયા નામના સખસને વેચ્યું, તેની ર-
શીદ (પહેાંચ) તેણે તેને નિચે પ્રમાણે આપી હતી.

“રામયા ઉરફે પરમાયાએ એક શીશમના લાકડાનો કકડો
ખાંડી ૦-૧-૩-૯ ૩૨-૮-૦ માટે ખરીદ કર્યો છે ને તેને
લીલામ આશીરદંટ કનસર વેટર આફ ફોરેસ્ટસ ટોબી
સાહેબે મંજૂર કર્યાથી તે લાકડુ રામયાને હવાલે કરવામાં
આવ્યું છે.”

ત્યારપછી તા. ૧૯ સપ્ટેમ્બરને રોજ સીધાપુરના આ-
કર્ટીચ મામલતદારને ખબર મળવા ઉપરથી તે રામયાના
ગામગયા ને જ લાકડુ વેચવામાં આવ્યું હતું તે રામયા-
ના કબજામાં માલુમ પડ્યું તેની અજમાએશ કરી. વે-
ચવામાં આવેલું લાકડું રસીદમાં બતાવ્યા કરતાં વધારે
છે એવા વહેમ બતાવ્યાથી તે મામલતદારે રામયા
પાસેથી તે રસીદ લીધી અને બીજેજ દિવસે તેમા
મલતદારે સીધાપુરના કાયમ મામલતદારને ચાન્
સાંખ્યો તે વખતે તેણે તે રસીદ પણ કાયમ મામલતદારને
આપી. થોડોક વખત વિત્યા બાદ તે મામલતદારે જંગલ

(૩૦૪)

ખાતાનો જે રોજમેજ તેમની ઓફીસમાં રાખવામાં આવતો તે તેમણે તપાસ્યો અને તા. ૭ ફેબ્રુઆરી ૧૮૭૯ ને રોજ બીલામ થયું તે તારીખમાં ૦-૧-૩-૯ ની રકમ ફેરવીને ૨-૧-૩-૯ ની રકમ કરી હતી. તેથી આ ફેરફાર આરોપિતે કર્યાબદલ તેનાપર પીનલકોડ કલમ ૪૬૪ પ્રમાણે ખોટો દસ્તાવેજ બનાવ્યાનું તોહોમત સાબિત ગણી તેને આરાડમાસ શખત મજુરીની કેદની અને ૩૨૦૦) ના દંડની શિક્ષા કરી હતી.

તોહોમતદારે હાઇકોર્ટમાં અપીલ કર્યાથી હાઇકોર્ટે ૪-૧૦-૭૯ કે અગાઉ ગફલત કરી હોય ને તે ગફલત કપટની વાખ્યામાં આવતી નહીં હોય તે ગફલતનું કૃત્ય છુપાવવાને માટે દફતરમાં ખોટું લખ્યું તો તે કૃત્ય પીનલકોડની કા. ૪૬૩ અને ૪૬૪ માં ખતાબ્યા પ્રમાણે ખોટો દસ્તાવેજ બનાવ્યો કહેવાય નહીં.

પી. કો. કા. ૪૬૩ પુનાના જુદા માજીસ્ટ્રેટના પત્ર નંબર ૧૪૩૧ નો આવ્યાથી થયેલો ફેસલો પાને ૨૩૫ મે છે તે નિચે જુઓ.

પી. કો. કા. ૪૬૪ સરકાર વિરુદ્ધ બવાનીશંકર વિગરેનો ફેસલો પાને ૭૨ મે છે તે નિચે જુઓ.

વોલ્યુમ પ મુ.

સરકાર વિરુદ્ધ ખાલા પટેલ.

તા. ૭ એપ્રિલ ૧૮૮૦

વા. ૫ } આરોપિતપર પી. કો. કા. ૪૧૨ મુજબ ઓ-
પા. ૬૩ } રેલી મિલકત જાણીબુજીને લેવા બદલનું,
અને એક બચાજ નામના માણસપર પી.
કો. કા. ૩૯૫ મુજબ ડાકાઈટી બદલનું, તોહોમત રાખી
તેઓને, તપાસને માટે સતારાના ફર્ટ કલાસના માજી-
સ્ટ્રેટ જોઇન કોર્ટમાં કમીટ કર્યા.

બચાજીએ યડું કલાસ માજીજોટની રૂબરૂ તથા કમી-ટીંગ માજીજોટની રૂબરૂ એવી કબુલત આપી હતી કે ડાકાઘડીમાં ચોરેલા સોનાના તથા રૂપાના કેટલાક કડકા મેં બાલા પટેલને (આરોપિત) આપ્યા હતા.

બાલાપટેલને જે વખતે પકડ્યો તે વખતે તેના કબજામાં એક સોનાની વીંટી તથા એક રૂપાનું હાથનું સાંકળું માલમ પડ્યું હતું.

એ બાબતમાં એક સોનીએ એવી સાહેદી આપી કે બાલાપટેલે મને સોનાના તથા રૂપાના કેટલાક કડકા આપ્યા હતા તેની મેં તેને એક સોનાની વીંટી અને એક રૂપાનું સાંકળું કરી આપ્યું હતું.

બચાજીએ ગુન્હો કબુલ કર્યાથી શેશન કોરટે તેને દસ વરસ ફેશનિકાલની શિક્ષા કરી હતી. અને આરોપિત બાલા પટેલે ગુન્હો કબુલ નહીં કર્યાથી શેશન કોરટે તેની તપાસ કરી બચાજીની કબુલત ઉપરથી અને સોનીની જીબાની ઉપરથી તેને ગુન્હેગાર ઠરાવી તેને ત્રણ વરસના સખત કેદખાનાની તથા રૂ. ૨૦૦) ના દંડની શિક્ષા કરી.

તેથી આરોપિત હાઈકોર્ટમાં અપીલ કર્યાથી ઠરાવ કર્યો કે—

બચાજી તથા બાલા પટેલની એકજ ગુન્હાને માટે એકઠી તપાસ ચાલી નથી તેથી કરીને બચાજીએ આપેલી કબુલત, પુરાવાના આકટની કા. ૩૦ ઉપરથી બાલા પટેલની વિરુદ્ધ પુરાવામાં લખ શકાતી નથી તેથી શેશન કોરટે કરેલી શિક્ષા રદકરી.

પી. કો. કા. ૪૧૨ શરકાર વિરુદ્ધ ગોપાળ વલદે પરધુ-રામ વીગેરેનો ફેસલો પાને. ૧૯૪૩ છે તે નિચેજીઓ.

પી. કો. કા. ૩૯૫ સરકાર વિરુદ્ધ કાલુ પાટીલ અને બીનનનો ફેસલો પાને ૧૦૬૩ છે તે નિચેજીઓ.

પુરાવાના આકટની કા. ૩૦ સરકાર વિરુદ્ધ અમૃતા
મોંદિનો ફેસલો પાને ૧૯૩ છે તે નિચેજીઓ.

સરકાર વિરુદ્ધ જાફર તલખ.

તા. ૨૨ સપ્ટેમ્બર ૧૮૮૦

વા. ૫ } મુંબાઈ મ્યુનીસીપાલિટીના સને. ૧૮૭૨ તથા
વા. ૮૫ } ૧૮૭૮ના આકટની કા. ૭૪ ની રકમ ૧ તથા

૨ ની રૂઘ્યે મુંબાઈ શહેરને માટે મ્યુનિસિપાલ
કમીશનરોને જે અખતાર આપેલો છે તે અખતારની રૂઘ્યે
આરોપિતને તા. ૧ અક્ટોબર ૧૮૭૯ ના રોજની એક
નોટિસ આપી હતી. તેમાં એમ ફરમાવું હતું કે, “તેના
ઘરનું વાર્ષિક બાડુ કેટલું આવે છે તે વિશેનું એક લખી-
તવાર અરેઅર પત્રક બરી આવવું. નોટિસ પૌઆ પછી
એક અઠવાડિયામાં તે પત્રક બરી આવવાને જો તે કમુર
કરશે તો કા. ૭૪ની રકમ ત્રણ મુજબ પી. કો. ની ક.
૧૦૬ માં ફરમાવેલી શિક્ષાને તે પાત્ર થશે”

આરોપિતે પત્રક બરી આપ્યું. પણ તેના ખરાપણા
વિશે વેહમ આબ્યાથી મ્યુનિસિપાલિટીના આસીસ્ટન્ટ એ-
સેસર મીસ્ટર એદલજી રસ્તમજી રીપોર્ટરે આરોપિતપર
સરકારી નોકરને ખોટી ખબર આપ્યાનું પી. કો. કા. ૧૭૭
મુજબ તોહોમત મુકી માજીસ્ટ્રેટ કુપરની રૂબરૂ ફરીયાદ કરી.
આરોપિતે એ વાત માજીસ્ટ્રેટની રૂબરૂ કબુલ કરીથી
માજીસ્ટ્રેટે તેને શિક્ષા કરી.

સદરહુ શિક્ષા રદ કરાવવા આરોપિતે હાઈકોર્ટમાં અરજી
આપી તથી તે કોર્ટે ફરાવ કર્યો કે કોઈ સખસને તેની
પોતાની કબુલત ઉપરથી પ્રેસીડેન્સી માજીસ્ટ્રેટે ગુન્હેગાર
ફરાવ્યો હોય તો તે ઉપર હાઈકોર્ટમાં સને ૧૮૭૭ ના
પ્રેસીડેન્સી માજીસ્ટ્રેટ આકટ નંબર ૪ની કલમ ૧૬૭ પ્ર-
માણે તે સજા ગેરકાયદેસર છે એ સખખ ઉપરથી અપીલ
માલશે નહીં, જોકે તે શિક્ષા છમાસ ઉપરાંતની અને
ખસે ફાવના દંડની, તે ઉપરાંતની હોય તોપણ.

માટે આરોપિતની અરજ નામંજુર કરી.

મુંબાઈ પ્રેસીડેન્સી માલુસ્ટ્રેટ આક્ટ નંબર ૪ની કા. ૧૬૭
પ્રેસીડેન્સી માલુસ્ટ્રેટની ૩૫૩ ચાલેલી તપાસમાં કોર્ટ
સમ્પસ ગુન્હેગાર સાબિત થાય તો તે સમ્પસને જો મા-
લુસ્ટ્રેટ છ માસ ઉપરાંત કેદની અથવા બસે ૩૫૧
ઉપરાંત દંડની શિક્ષા કરી હોય તો તે હાઇકોર્ટમાં અપીલ
કરી શકે છે. પણ એવું ડરાબું છે કે જો તોહામતવાળા
સમ્પસને તેની પોતાની કબુલતથી ગુન્હેગાર ડરાબો હોય
તો તેવી અપીલ ચાલશે નહીં પરંતુ સજા કેટલી કરવામાં
આવી છે અથવા તે કાયદેસર છે કે કેમ તે વિશે અ-
પીલ ચાલવાને હરકત નથી.

શાવન્તની બાબતમાં.

તા. સપ્ટેમ્બર ૧૮૮૦

વા. ૫) આ કામની હકીકત એવી છે કે એક રા-
વા. ૧૩૭) વજાએ ચોકોડીના મામલતદારની કોર્ટમાં
એક સાવન્ત (અરજદાર) ઉપર કબજતનો
દાવો કર્યો હતો. મામલતદારે તે દાવો ૨૬ કર્યા અને
ડરાવમાં પોતાનો અભિપ્રાય જણાવ્યો કે શહિદોએ ખોટી
જુખાની આપી છે માટે તેમના ઉપર ખોટી જુખાની
આપ્યાનું કામ ચલાવવું જોઈયે. પણ કાયદા પ્રમાણે શ-
ન્કશન આપ્યા પહેલાં તે મરી ગયો.

તે ઉપરથી પ્રતિવાદી એ કલેક્ટરને શન્કશન માટે અરજ
કરી પણ કલેક્ટરે શહિદો ડરાબું કે મામલતદારની કોર્ટ
એ કી. પ્રો. કો. કા. ૪૫૮ ને માટે સીવીલ કોર્ટ નથી
તેથી કરોને સાવન્તે ચોકોડીના ફર્સ્ટ ક્લાસ માલુસ્ટ્રેટની
૩૫૩ ફરિયાદ માંડી તેમાં તેણે એમ ડરાબું કે મામ-
લતદારની કોર્ટ એ સીવીલ કોર્ટ છે માટે મરનાર મામલ-
તદારની જગોએ આવનાર અધિકારીના શન્કશન શિવાય
ફરિયાદ ચાલી શકતી નથી તે ઉપરથી અરજદારે હાઇકો-

ઈને અરજ કરી કે માન્યકોર્ટનો ફરેલો હુકમ રદ કરવો જોઈએ અથવા તે કોર્ટેન્વેશરથી શેન્કશન આપવું જોઈએ.

હાઈકોર્ટે ડરાબ્યું કે મુંબાઈના સને ૧૮૭૬ના આક્ટ ૩ ના આધારે જે મામલેતદારની કોર્ટ સ્થાપન કરવામાં આવી છે તે કોર્ટ કી. પ્રો. કો. કા. ૪૬૮ ને માટે સીવીલ કોર્ટ છે. તેટલા માટે તે હુકમમાં ખતાવેલા ગુન્હાની ફરિયાદ જ્યારે તે ગુન્હે મામલેતદારની કોર્ટની હાથે અથવા તેની સામે થયેલો હોયતો ફોજદારી કોર્ટના શેન્કશન સીવાય અથવા જેના તાબાની તે કોર્ટ છે તે કોર્ટના કે હાઈકોર્ટના શેન્કશન સીવાય ચાલી શકે નહીં.

કી. પ્રો. કો. કા. ૪૬૮ સરકાર વિરૂદ્ધ પરસાપા મા-હદિવ અપાનો ફેસલો પાને ૩૦૧ મે છે તે નિચે જુઓ.

સરકારવિરૂદ્ધ નાના રહીમ.

તા. ૨૮ અક્ટોબર ૧૮૮૧

વા. ૫ } અમદાવાદના શેશન જડજ એસ. એચ.
પા. ૧૪૦ } ફીલ્ડપોસ્ટ સાર્વિચે આરોપિતપર પી. કો.
કા. ૩૭૬ અને ૫૧૧ પ્રમાણે ચોરી કરવા-
ની કોશિશ કર્યાનો ગુન્હે સાબિત ડરાબ્યો. અને આરોપિત
અગાઉ સાત વખત ચોરીનો ગુન્હેગાર ઈર્ષો હતો તેથી
પી. કો. કા. ૭૫ ના આધારે આરોપિતને દસ વર્ષની દશ
નિકાલની શિક્ષા કરી.

તે ડરાવપર આરોપિતે હાઈકોર્ટમાં અપીલ કરી તેમાં ડરાબ્યું કે—

પીનલકોડના ખાખ ૧૨ અથવા ૧૭ પ્રમાણે જે ગુન્હે ત્રણ અથવા વધારે વરસની કેદની શિક્ષાને પાત્ર છે તેવો કોઈ ગુન્હે કરવાને કોશિશ કર્યાનો ગુન્હે કોઈ સખસ ઉપર સાબિત થયો હોય તો તેથી તે સખસ પી. કો. કા. ૭૫માં ફરમાવેલી વધારે સજાને પાત્ર થતો મથી.

પી. કો. કા. ૭૫ સરકાર વિ. વિદ્યા વલદે સુખાનાનો ફેસલો પાને ૧૭૯૩ છે તે નિચે જુઓ.

પી. કો. કા. ૩૭૬ જે માણસ ચોરી કરે તેને ત્રણ વર્ષની મુદત સુધીની જેમાંના ગમેતે પ્રકારની કેદની અથવા દંડની અથવા એ બંનેની શિક્ષા કરવામાં આવશે.

પી. કો. કા. ૫૧૧ જે ગુજાને માટે આ કાયદામાં સમુદ્રપારની અથવા કેદની શિક્ષા ઠરાવી હોય એવો કોઈ ગુજા કરવાની અથવા એવો કોઈ ગુજા કરાવવાની જે માણસ કોસીસ કરે; અને તે કોશીશમાં તે ગુજા કર્યા તરફ કાંઈ કામ કરે, તે માણસને તેવી કોશીશ માટે શિક્ષા સંબંધી આ કાયદામાં કાંઈ સાફ ઠરાવ ન કર્યો હોય તેવે ઠેકાણે તે ગુજાને માટે જે પ્રકારની, કેદની શિક્ષા ઠરાવી હોય તે પ્રકારની, તથા તે ગુજાને માટે કેદની અથવા સમુદ્રપારની ધણામાં ધણી જે મુદત ઠરાવી હોય તેની અડધી મુદતની કેદની અથવા સમુદ્રપારની, અથવા તે ગુજાને માટે ઠરાવેલા દંડની, અથવા એ બંનેની શિક્ષા કરવામાં આવશે.

સરકાર વિરુદ્ધ હુસન.

તા. ૧૫ ફેબ્રુઆરી ૧૮૮૧

વા. ૫ } આ કામની હકીકત એવીછે કે તોહોમતદા.
પા. ૨૬૨ } રની એક યડ કલાસ માજીએટ તપાસ કરી
તેને ગુજેગાર ઠરાવ્યો. પણ પેતાના અધિકાર કરતાં જ્યારે સજા થયા માટે તેણે આ કામ કી.
પ્રો. કો. ક. ૪૬ પ્રમાણે ડીવીજન માજીએટ વુધ્ધથાયર પાસે મોકલ્યું.

તે સાહેબને આરોપિતની વર્તણૂક અબજબ જેવી જણાઈ તેથી તેને તપાસને માટે સીવીલસરજન પાસે મોકલ્યો. તેણે તપાસી જુઝાની આપી કે “આરોપિત પોતાનો બચાવ કરવાને અશક્ત છે એમ હું ધારીશું, હું નથી ધારતો કે તે હાલના કરતાં વધારે સારો કોઈપણ દિવસ

યાપ. હું ધારૂં કે તે ઘણા વરસથી એવી હાલતમાં છે તે એવો અશક્ત છે કે કોઈપણ ક્ત્યનો પ્રકાર નેમકે ચોરી યા ચોરી કરતી વખતે હું ને ક્ત્ય કરૂં તે ખોટું છે અથવા કાયદા વિરૂદ્ધ છે એમ જાણવાને તે અશક્ત છે એમ હું ધારૂં.”

આ પુરાવા ઉપરથી ડીવીજન માજીસ્ટ્રેટ ઠરાવ્યું કે આરોપિત ચાલતું કામ સમજી શકે તેમ નથી પણ કાયદાની કા. ૧૮૬ પ્રમાણે તેણે કામ આગળ ચલાવ્યું અને આરોપિતપર ગુન્હો સાબિત ગણ્યો.

તે ઉપરથી ધારવાડના જીલ્લા માજીસ્ટ્રેટ ને. આર. મીડલટને આ કામ હાઈકોર્ટના અભિપ્રાય માટે મોકલ્યું હતું.

પણ ફાઈનલિંગ પુરતુ સ્પષ્ટ નહીં હોવાથી હાઈકોર્ટ ગુન્હેગારનું મન અશક્ત છે કે શીરીતે તે નકી કરવાને ફરી ફરમાવ્યું.

તેથી તે બાબતમાં ડીવીજન માજીસ્ટ્રેટ ઠરાવ કર્યો કે “ગુન્હેગાર અશક્ત છે તેટલા માટે ચાલતુ કામ તે સમજી શકે એમ નથી. પણ તેનું મન અશક્ત નથી.

આ કામ પછી હાઈકોર્ટમાં આગળથી ઠરાવ કર્યો કે—

આ તફાવત નહીં સરખો છે તેથી કાયદાની કલમ ૨૮૭ પ્રમાણે આ કામનો ઠરાવ ૨૬ કરી ફરમાવ્યું કે આરોપિતની બરોબર સંભાળ લેવામાં આવશે અને પોતાની જાતને અથવા બીજા કોઈ સખસને નુકશાન કરવાથી તેનો અટકાવ કરવામાં આવશે અને જ્યારે ફરમાવે ત્યારે તેને રજુ કરવામાં આવશે એવો પુરતો જામીન આપેતો તેને છોડી મુકવો અને તે પ્રમાણે જામીન આપવામાં આવે નહીં તો તે કામ વિશે હાઈકોર્ટને રીપોર્ટ કરવો.

વળી એમ પણ ઠરાવ્યું કે કી. પ્રો. કો. કા. ૧૮૬ ને માણસનું મન અશક્ત છે તેને લાગુ પડતી નથી. બેહેરાઈથી અથવા મુગાપણથી અથવા તે દેશની ભાષાના અજાણપણથી અથવા તેવા બીજા કારણથી ને સખ-

સો ચાલતું કામ સમજી શકે તેમ નથી. તે સખસોને તે કલમોના ઠારાવ લાગુ પડેછે પણ મનના અશક્તપણાથી જે સખસો ચાલતું કામ સમજી શક્તા નથી તેવા કામમાં તે કામદાના ૩૧ મા બાબમુજબ કામ ચલાવવું નોંધયે.

ફી. પ્રો. કો. કા. ૪૬ બેલગામના શેશનજડનો પત્ર નંબર ૮૦ ને આંબાથી થયેલો ફેસલો પાને ૨૬૨ એ છે તે નિચે જુઓ.

ફી. પ્રો. કો. કા. ૨૮૭ સરકાર વિરુદ્ધ બાળાપા બીન-ધુંડાપા અને બીજાનો ફેસલો પાને ૩૧૭ એ છે તે નિચે જુઓ.

ફી. પ્રો. કો. કા. ૧૮૬ દુબરી હલવાઈ વિરુદ્ધ એક મુંગો માણસ એ કામનો ફેસલો કલકતા હાઈકોર્ટના ફેસલામાં પાને એ છે તે નિચે જુઓ.

સરકાર વિરુદ્ધ મુરગા ચેટી.

તા. ૨૮ એપ્રિલ અને ૩ એ ૧૮૮૧

વા. ૫૨ જાણી જુજીને અથવા ચોરીનો માલ છે પા. ૩૩૮) એમ માનવાને કારણે છતાં બદ દયાનતથી

આરોપિતે તે માલ બીધાબદલ તથા રાખ્યા બદલ તેનાપર પી. કો. કા. ૪૧૧ મુજબ તોહોમત રાખી તેની તપાસ મુંબાઈમાં ચલાવી. સદરહુ તોહોમત સાથે પી. કો. કા. ૧૦૮ (જુલાસો ૩) અને કા. ૧૦૯ મુજબ તે ગુન્હામાં મદદ કર્યાનું પણ તેની ઉપર તોહોમત મુકવામાં આંબું હતું.

તપાસના દરમિયાનમાં એમ માલુમ પડ્યું કે કેદી ચોરીશીઅશના ટાપુમાં પોર્ટ્યુઈની એક બાપારી પેઢીમાં નોકર હતો. તા. ૨૯ અક્ટોબર અને ૧ નવેમ્બર ૧૮૭૯ ને રોજ કેટલાક કાગળ તે પેઢીએ મુંબાઈમાં તેના આડતીઆને મોકલેલા તે કાગળો પોર્ટ્યુઈની પોસ્ટ ઓફીસમાંથી લઈ લેવામાં આવ્યા હતા. તે કાગળમાં તે પેઢીની રૂ ૨૬૫૫૦ ની હુંડીયો હતી. તા. ૧ નવેમ્બર ૧૮૭૯ ને રોજ કેદીએ સમજી હુંડીયો (જે સંખ્યામાં છે હતી)

એક કાગળની અંદર મુંબાઈની એક પેદીના મેનેજરને મોકલીને તે કાગળમાં તેને લખ્યું હતું કે હુંડીપોના રૂપિયા લઈ તે મારે નામે જમાંકરી તે રૂપિયા હુંડીની મારફત મને મોરીશીયસ મોકલવા. તેથી મેનેજરે આરોપિતના લખ્યા પ્રમાણે તેને રૂપિયા મોકલ્યા. કેદીએ તે પૈસા લઈ પોતાના રૂપિયાની માફક વાપર્યાં. અને તે વાતનો તે ધનિકાર પણ કરતો નથી. પણ તેની તકરાર એવી હતી કે મારા ભણા બદલ તે હુંડીઓ તેણે મને આપી હતી. આરોપિત ઉપર સમ્મળાં તોડોમત સાબીત થયાં હતાં પણ તેની તકરાર એમ હતી કે કોરટને આ કામ ફેસલ કરવાની સત્તા નથી.

આ કામની પ્રથમ જસ્ટીસ વેસ્ટ સાહેબે તપાસ ચલાવી હતી તેમણે નીચેની બાબત તે કોર્ટના ઠરાવ માટે એટલે પુલબ્બેચના ઠરાવ માટે રાખી હતી.

૧ તકરારી માલ મોરીશીયસ ટાપુમાં કે જ્યાં પીનલ-કોડ અમલમાં નથી તે ટાપુમાં ચોરાયલો તેથી કરીને પી. કો. કા. ૪૧૦ પ્રમાણે તે માલ ચોરીનો ગણી શકાય કે કેમ? કે જ્યાં કરીને મુંબાઈમાં તે માલ સેનારે સખસ પી. કો. કા. ૪૧૧ મુજબ સજાને પાત્ર થાય.

૨ કેદીની અરજી ઉપરથી પુરાવ લેવાને માટે કમીશન કાડવાની કોરટને સત્તા છે કે કેમ?

સદરહુ બાબતોનો પુલબ્બેચે ઠરાવ કર્યો કે. આ કામમાં નો માલ ચોરીનો માલ ગણાય નહીં તેથી આ કામ ફેસલ કરવાને હાઈકોર્ટને સત્તા નથી માટે આ કામ રદ કર્યું.

એમ પણ ઠરાવ્યું કે ફાજદારી કામમાં હકુમત બાહાર કેદીની અરજથી કમીશન કાઢાડવાને માટે કોરટને સત્તા નથી.

પી. કો. કા. ૪૧૧ સરકાર વિરુદ્ધ રખમા અને બી-જનો ફેસલો પાને ૧૧ મે છે તે નિચે જુઓ.

પી. કો. કા. ૧૦૯ સરકાર વિરુદ્ધ સખારામ ગોવિંદનો ફેસલો પાને ૧૯૯ મે છે તે નિચે જુઓ.

પી. કો. કા. ૧૦૮ ને સખસ કાંઈ ગુન્હો કરવામાં મદદગારી કરે, અથવા ને કામ મદદગાર સખસના ઈ-રાદા અથવા જ્ઞાનથી ગુન્હો કરવાને કાયદા પ્રમાણે કોઈ શક્તીમાન સખસે ક્યું હોય તો ગુન્હો થાય, એવું કાંઈ કામ કરવામાં મદદગારી કરે, તે સખસે ગુન્હામાં મદ-દગારી કરી એમ સમજવું.

ખુલાસો ૧ લો. કાંઈ કામની કાયદા વિરુદ્ધ કસુરે કર-વામાં મદદગારી કરવી તે ગુન્હો થઈ શકે, પછી તે કામ કરવાની અગર તે મદદગારની પોતાની ફરજ નહીં હોય તોપણ.

ખુલાસો ૨ નો. મદદગારીનો ગુન્હો થવામાં એવું કાંઈ જરૂર નથી કે મદદગારી કરેલું કામ થવું જોઈયે, અથ-વા ને અસર તે ગુન્હો થવામાં જરૂર છે તે અસર પેદા થવી જોઈયે.

ખુલાસો ૩ નો. હેવું કાંઈ જરૂર નથી કે ને સખસને મદદગારી કરી હોય તે સખસ કાંઈ ગુન્હો કરવાને કા-યદા પ્રમાણે શક્તીમાન જોઈયે, અથવા તે મદદગારના જેવાજ તે સખસનો સાપરાધ ઈરાદો કે જ્ઞાન જોઈયે અથવા તે સખસનો કાંઈપણ સાપરાધ ઈરાદો અથવા જ્ઞાન જોઈયે.

ખુલાસો ૪ થો. કોઈ ગુન્હામાં મદદગારી કરવી એ ગુન્હો છે માટે એવી મદદગારીમાં મદદગારી કરવી તે પણ ગુન્હો છે, એમ સમજવું.

ખુલાસો ૫ મો. મધરતથી મદદગારીનો ગુન્હો કરવામાં એવું કાંઈ જરૂર નથી કે ને સખસ ગુન્હો કરે તે સખસ-ની સાથે તે મદદગારે તે ગુન્હો બાબત મનસુખો કરવો જોઈયે. ને મધરત મુજબ તે ગુન્હો કરવામાં આવે તે મધરતમાં તે સામિલ થયો તો ખસ છે.

પી. કો. કા. ૪૧૦ ને મિલકતનો કબજો ચોરીથી, અ-થવા જબરાઈથી કહડાવાથી, અથવા અપહરણથી, એ-કની પાસેથી બીજાની પાસે અપો હોય તે મિલકત, તથા

જે મિલકતનો સાપરાધ ખોટો ઉપયોગ થયો હોય, અથવા
જે બાબત સાપરાધ વિધાસઘાતનો ગુન્હો થયો હોય, તે
મિલકતનું નામ “ઓરીની મિલકત” પાડ્યું છે. પણ
અગર તે મિલકત જે સખસનો તે કબજામાં લેવાનો
કાયદા મુજબ હક હોય તેવા કોઈ સખસના કબજામાં
પાછળથી આવે તો પછી તે ઓરીની મિલકત સમજવી નહીં.

સરકાર વિરુદ્ધ શંકર.

તા. ૨ માર્ચ ૧૮૮૧

વા. ૫ } આરોપિતપર બખાત્કારે સ્ત્રી સંભાગ કર્યાનું,
પા. ૪૦૩ } અને તે ગુન્હો કરવાને કોશિશ કર્યાનું, એ
રીતે એ તોહોમતો મુકી અહમદનગરના શેશન
જડજ ડબ્લીઝ વેડરબર્નએ કામ ચલાવ્યું.

તેમાં તે શેશન જડજે આરોપિતપર બખાત્કારે સ્ત્રી
સંભાગ કરવાને કોશિશ કર્યાનું તોહોમત સાબિત ગણી તેને
ત્રણ વર્ષની સખત મજૂરીની કેદની શિક્ષા કરી.

આરોપિતે સદરહુ ડરાવપર અપિલ કર્યાથી હાઇકોર્ટે
ડરાવ્યું કે કોઈ સ્ત્રી ઉપર લગ્નરહિત હુમલો કરવાથી
બખાત્કાર સ્ત્રી સંભાગ કરવાને કોશિશ કર્યાનો ગુન્હોયતોનથી.

પરંતુ જે કોર્ટની ખાત્રી થાય કે તોહોમતવાળા સખ-
સનો સામા તરફથી સઘળું બળ વાપર્યા છતાં ગમે તેમ
કરી પોતાની ઈચ્છાને પૂર્ણ કરવાનો દ્રઢ વિચાર હતો તો
તે ગુન્હાનું તોહોમત મુકી શકાય.

ગુંબાઈ સરકાર વિરુદ્ધ સીંડાપા.

તા. ૧૩ એપ્રિલ ૧૮૮૧

વા. ૫ } આ કામની હકીકત એવી છે કે ફરિયાદીએ
પા. ૪૦૫ } પોલીસને ફરિયાદ કરી હતી કે તોહોમતદાર

મારો બધરીને ફાસલાવીને લઈ ગયો (આ
ગુન્હો નોનકાગ્નીજેબલ છે) તેની સાથે કેટલુંક ધરોણું પણ
લઈ ગયો (આ ગુન્હો કોગ્નીજેબલ છે).

પોલીસે ચોરીના તપાસ કરી તેમાં પ્રથમ દર્શાવે તેમને તે ગુન્હો ખરો નહીં જણાયે તે પ્રમાણેનો રીપોર્ટ તેમણે ઓફીસીના માજીસ્ટ્રેટને કર્યાથી તે સેકંદ કક્કાસ માજીસ્ટ્રેટે તે ગુન્હાને ગુન્હાના લીસ્ટમાંથી કમી કરવાને હુકમ કર્યો.

ફરિયાદીની બધરીને ફોસલાવી લઈ ગયાનું કામ ફર્સ્ટ કક્કાસ માજીસ્ટ્રેટની રૂબરૂ ચાલ્યું તેમાં તે માજીસ્ટ્રેટ આરોપિતને ગુન્હેગાર ગણી સજા કરી હતી.

આરોપિતે ખેતગામની યથન કોર્ટમાં અપીલ કરી તેથી તે જડને તે શિક્ષા રદ કરી. એટલા કારણથી કે આરોપિતપરની ફરિયાદ કી. પ્રો. કો. કા. ૧૪૭ પ્રમાણે સેકંદ કક્કાસ સમો. માજીસ્ટ્રેટે કાઢાડી નાખી હતી તેથી એજ આક્ટની કા. ૨૬૮ પ્રમાણે તે ફરિયાદ કરીથી સાંભળવાને તે ફર્સ્ટ કક્કાસ માજીસ્ટ્રેટને સત્તા નથી.

સદરહુ હુકમપર મુંબઈ સરકારે અપિલ કરી તેમાં હાઇકોર્ટે ડરાબુંકે બધરીને ફોસલાવી લઈ ગયાને ગુન્હો ને પી. કો. કા. ૪૬૮ મુજબ સજા લાયક છે તે ગુન્હાની ફરિયાદ કી. પ્રો. કો. કા. ૧૪૭ મુજબ કાડી નાખવામાં આવી નથી તેથી કરીને ચોરીના ગુન્હાની ફરિયાદ કાઢાડી નાખ્યાથી ફોસલાવી લઈ ગયાના ગુન્હાની ફરી તજવીજ કરવાને બાધ આવતો નથી.

કી. પ્રો. કો. કા. ૧૪૭) રતનાગીરીના માજીસ્ટ્રેટના
કી. પ્રો. કો. કા. ૨૬૮) પત્ર નંબર ૩૬૮૮ થી થયેલો
ડરાવ પાને ૨૪૦૦૦ છે તે નિચે જુઓ.

પી. કો. કા- ૪૬૮ નેચી કોઈ બીજા પુરૂષની સ્ત્રી, અને તેની સ્ત્રી એવું ને માણસ જાણે છે, અથવા એવું માનવાનું જેને કારણે તે અગર તે સ્ત્રીને તે પુરૂષ પાસેથી, અથવા તે પુરૂષની પત્ની ને સખસના હવાલામાં તે સ્ત્રી હોય તે સખસ પાસેથી લઇ જાય અથવા ફોસલાવીને લઈ જાય, એવા ધરાવાથી કે તે સ્ત્રી કોઈ સ-

ખસની સાથે જીરકર્મ કરે; અથવા એવી કોઈ જીન તે
હરિદાથી સંતાડી અથવા રોકીરાખે તો તે માણસને બે
વર્ષની મુદત સુધીની બેમાંના ગતિતે પ્રકારની કેદની અથવા
દંડની અથવા એ બંનેની શિક્ષા કરવામાં આવશે.

કલકતા હાઈકોર્ટના

ફોજદારી ફેસલા.

અંદાનમલ અરજદાર.

તા. ૨૯ નવેમ્બર ૧૮૭૨

વા. ૧૯ } અરજદારે પોતાનો રકુ ગફલતે ખાંધ્યાથી તે
પાને. ૧ } છુટ્થો. અને બજારમાં ઘણા લોક જમાવ
યથા હતા ત્યાં દોડતો ગયો તેથી લોકોના હાથ
પગને ધબ્બી યધી. મારે માણસોએ તેના માલકને પીન-
લકોડની કા. ૨૮૯ પ્રમાણે દેડનો હુકમ કર્યો.

આ કામમાં હાઈકોર્ટે ઠરાવ્યું કે સદરહુ કલમ રાંની
જનવરને લાગુ છે એટલુંજ નહીં પણ તે કોઈપણ જન-
વરને લાગુ છે સખખ અમે કરેલા હુકમમાં હાથ ધા-
લતા નથી

પી. કો. કા. ૨૮૯ જે માણસ પોતાના કબજા મહિના
કોઈ જનવર સંબંધી તે જનવરથી માણસની જીંદગીને
કોઈ સંબાધ્ય જોખમ થતું અટકે અથવા માહાબ્યાનું
કાંઈ સંબાધ્ય જોખમ થતું અટકે એવો બંદોબસ્ત રાખ-
વામાં જાણી બુજીને અથવા ગફલતથી કસુર કરે તે
માણસને છ મહીનાની મુદત સુધીની જેમાના ગમે તે
પ્રકારની કેદની અથવા એક હજાર રૂપીઆ સુધીના દંડની
શિક્ષા કરવામાં આવશે.

સરકાર વિરૂદ્ધ હનુમનલાલ.

તા. ૪ ડીસેમ્બર ૧૮૭૨

વા. ૧૯ } ને માણસનો કોઈ એકાદ કામમાં સંબંધ છે
 પા. ૫ } કોંવા સરકારી હોદાની રીતે તેના પર કોઈ જ-
 વાબદારી છે. તેવા કોઈ માણસ એકાદ પો-
 લીસ અમલદાર પાસે જઈ કહે કે ક્ષીએ કોઈક ગુન્હો
 કર્યો છે એવું અમુએ મને કહ્યું અને તેનું કહેવું બી અને
 કુના કહેવા ઉપરથી મળે છે. સખખ ક્ષીનો મને શંકા
 છે. અને ક્ષીના ઘરનો ઝાડો લેવા વારતે અરજી કરે,
 પછી તે આરોપ ખોટો છે એવું જણાશે તો પી. કો. કા.
 ૨૧૧ પ્રમાણે તે શિક્ષાને પાત્ર થશે.

પી. કો. કા. ૨૧૧ સરકાર વિરૂદ્ધ ગોપાળ ભાંકાજીનો
 ફેસલો પાને ૨૧૨ મે છે તે નિચે જુઓ.

સરકાર વિરૂદ્ધ રામકાનુ

તા. ૨૫ જાન્યુઆરી ૧૮૭૩

વા. ૧૯ } કોઈના ઇનસાફના કામમાં કી. પ્રો. કો. કા.
 પા. ૨૮ } ૨૯૭ માં લખ્યા પ્રમાણે મુદાની ચુક થયા
 શિવાય તે કામ રદ કરવામાં આવતું નથી.
 મુદાની ચુક એટલે કા. ૨૮૩ પ્રમાણે જે ચુકથી ફરિયા-
 દીનું કામ ચલાવવામાં હરકત થઈ ઇનસાફ બરોબર
 થયો નથી એમ થયું હોય તે ચુક એવું સમજવું જોઈયે.

કી. પ્રો. કો. કા. ૨૯૭ સરકાર વિરૂદ્ધ નવરનમેગ ફુ-
 લાભેગનો ફેસલો પાને ૪૮ મે છે તે નિચે જુઓ.

કી. પ્રો. કો. કા. ૨૮૩ સરકાર વિરૂદ્ધ રખમા અને
 બીજાનો ફેસલો પાને ૫૧ મે છે તે નિચે જુઓ.

રથુ પારીરા અરજદાર

તા. ૨૮ જાનેવારી ૧૮૭૩

વા. ૧૯ } ફરિયાદીમાંના કારણપરથી જોઈટ માળુસ્ટે
 પા. ૨૮ } વારંટ કાઢ્યાપછી માળુસ્ટે તે ફરિયાદ જા-
 ઈટ માળુસ્ટે પાસેથી કાઢી લઈ પોતાની
 રખર મંગાવી અને તરતજ વારંટ રદ કરીને કી. પ્રો.કો.
 કા. ૬૭ ના આધારે ફરિયાદી કાઢી નાખી તેમાં એવો
 ઠરાવ થયો કે—

આ કામ જોટલે સુધી જોઈટ માળુસ્ટેની રખર થયું
 હતું, તેની પછીનું કામ પણ તેણે કરવું જોઈતું હતું તે
 ન કર્યાથી મુદ્દાની ચુક કરીછે માટે માળુસ્ટે પાસે આ
 કામ ખરી મોકલી કરી નિકાલ કરવા મોકલીએ છીએ.

કી. પ્રો. કો. કા. ૬૭ સરકારે વિરૂદ્ધ લખીયા ગોવિંદનો
 ફેસજો પાને ૨૮૮ મે છે તે નિચે જુઓ.

દુધરી હલવાઈ વિરૂદ્ધ એક મુંગો માળુસ જોવું
 નામ નકી નથી.

તા. ૨૦ ફેબ્રુઆરી ૧૮૭૩

વા. ૧૯ } આરોપિત એ મેડુરો અને મુંગો છતાં જો
 પા. ૩૭ } ડેપ્યુટી માળુસ્ટે તેનાપર અપરાધ નકી
 ક્યો હતો તે ડેપ્યુટી માળુસ્ટેને, આરોપિત
 કણ્યાનું પ્રોસીડીંગ સમજવાને લાયક નથી એમ દેખાયા-
 થી તેણે તે કામ કી. પ્રો. કો. કા. ૧૮૬ પ્રમાણે માળુ-
 સ્ટ પાસે મોકલ્યું.

જો અપરાધ બદલ આરોપિતપર આરોપ રાખવામાં
 આઓ છે તે અપરાધ આરોપિત સમજ્યો છે એમ
 માળુસ્ટે ઠરાવ્યું.

તેમાં હાઇકોર્ટે ઠરાવ્યું કે માળુસ્ટેનો ઠરાવ કાયમ
 રાખવો જોઈએ. અને આ કામને કા. ૧૮૬ લાગુ પડતી નથી.
 હાઇકોર્ટે કી. પ્રો. કો. કા. ૨૯૭ ના આધારે ડેપ્યુટી

માન્યજાણી તે હુકમ રદ કર્યો અને આરોપિતપર જે ગુનાને ત્રણ વર્ષની સખત મજૂરીની શિક્ષા કહી છે તેવા ગુનાનો પી. કો. ના બાબ ૧૭ પ્રમાણે અગાઉ અપરાધ ઠરેલો હોવાથી કી. પ્રો. કો. કા. ૩૧૫ પ્રમાણે તેની ચોકસાઈ થવા વાસ્તે શેશન કોર્ટને મોકલવો એવો હાઇ કોર્ટે હુકમ કર્યો.

કી. પ્રો. કો. કા. ૩૧૫ સરકાર વિ. આણાજી કબ્જાનો ફેસલો પાને ૨૧૦ એ છે તે નિચે જુઓ.

કી. પ્રો. કો. કા. ૨૯૭ સરકાર વિરુદ્ધ નવરનભેગ દુલાભેગનો ફેસલો પાને ૪૮ એ છે તે નિચે જુઓ.

કી. પ્રો. કો. કા. ૧૮૬ કોઇપણ ફાજદારી કોર્ટની આગળ જે સખસની ઉપર કાંઈ ગુનાનું તોહોમત આણ્યું હોય તે સખસનો હક છે કે તે તે તોહોમતનો જવાબ હાઇકોર્ટના હરકોઈ બારીસ્ટરની અથવા અટર્નીની અથવા સન ૧૮૬૫ ના ૨૦ મા આક્ટના નિયમ પ્રમાણે અથવા વકીલ બાબત જે બીજી કાયદો ચાલુ હોય તે કાયદા પ્રમાણે યોગ્યરીતે લાયક થયો હોય એવા વકીલની મારફતે કરે.

પણ સદરહુ પ્રકારનો હરકોઈ સખસ જવાબ દેવામાં પોતાને મદત કરવા સાર કોર્ટની પરવાનગી લઈને બારીસ્ટર અથવા અટર્ની અથવા વકીલ નહીં હોય તેવા હરકોઈ બીજા સખસને રાખવાને મુખ્યત્વાર છે, પણ (કોર્ટની પરવાનગી વગર) બીજીરીતે રાખવાને મુખ્યત્વાર નથી.

તોહોમતવાળો શખસ દિવાનો નહીં હોય તોપણ આસેલું કામ તેને સમજવી શકાતું નહીં હોય તો ચોકશી અથવા ઇનસાફતું કામ ચલાવવાનો અખત્વાર કોર્ટને છે. તે ચોકશી કરતાં તે સખસનો ઇનસાફ થવા સાર તેને કમિટ કરવો પડે, અથવા તે ઇનસાફ કરતાં તેની ઉપર ગુનો સાબિત થયાન્ને ઠરાવ કરવો પડે, તો ચલાવેલા કામના કાગળ તથા તે કામની હકીકતનો રિપોર્ટ હાઇકોર્ટમાં મો-

કલ્લે આને હાઈકોર્ટને તે યોગ્ય જણાય તેવો તે ખાખત કોરે ડરાવ કરવો.

સરકાર વિરુદ્ધ ઉત્તમ ધોખા કેદી.

તા. ૨૪ ફેબ્રુઆરી ૧૮૭૩

વા. ૧૬૨ એવિશ પ્રગણના આડીશનલ જડને કી.
પા. ૩૮૬ પ્રો. કો. કા. ૨૬૩ પ્રમાણે આ કામ હાઈકોર્ટના અભિપ્રાય માટે મોકલ્યું હતું.

આરોપિતપર પી. કો. કા. ૪૫૭ પ્રમાણે તોહામત હતું. જ્યુરીના બહુ મતે તેનાપર અપરાધ સાબિત નથી એમ ડરાવ કર્યો પણ તે જ્યુરીનો ડરાવ પુરાવા વિરુદ્ધ છે એમ શેશન જડજને દેખાયા ઉપરથી આ કામ તેણે હાઈકોર્ટમાં અપીલ પ્રમાણે નિકાલ થવામાટે મોકલ્યું તેપરથી હાઈકોર્ટે ડરાવ કર્યો કે.

કા. ૨૬૩ પ્રમાણે આ કોરેટ અપીલ પ્રમાણે તપાસ કરવી જોઈએ અને ગુનેહા સાબિત જણાય તો જડજ શિક્ષા કરે તેમ આ કોરેટ પણ શિક્ષા કરવી જોઈએ.

પણ આ કલમ પ્રમાણે હાઈકોર્ટમાં કામ ચાલતા તોહામતવાળાને નોટીસ કરવી કાયદાથી જરૂર છે કે નહીં એવો શક ઉત્પન્ન થાય છે તોપણ ઇનસાફની ખાતર તેને વખત આપવો જોઈએ તેપરથી આ કામ કેટલીક મુદત તહેકુળ રહ્યું.

આરોપિત તરફ કોઈ હાજર ન થયું તોપણ શેશનકોર્ટમાં તેના વિરુદ્ધ ને પુરાવા આણેલો હતો તે અમે મોટી ખચરદારીથી વાંચીબોધો અને તે પુરાવાથી આરોપિતને તોહામતદાર ડરાવવો જોઈએ માટે આરોપિતને કા. ૪૫૭ પ્રમાણે તોહામતદાર ડરાવી તેને પાંચ વરસની શિક્ષા કરીએછીએ.

કી. પ્રો. કો. કા. ૨૬૩ સરકાર વિરુદ્ધ બળવંત પેદારકરનો ફસનો પાને ૧૦૨૩ છે તે નિચે જુઓ.

પી. કો. કા. ૪૫૭ સરકાર વિરુદ્ધ અનવરખાં વલદે
ગુલખાંન વિગરેનો ફેસલો પાને ૨૭મે છે તે નિચે જુઓ.

સરકાર વિરુદ્ધ લક્ષ્મીપ્રસાદ.

તા. ૫ માર્ચ ૧૮૭૩

વા. ૧૬૧ પી. કો. કા. ૫૦૦ પ્રમાણે કેદીના ઉપર તોહો-
પા. ૪૩) મત મુકાયલું છે. નિયાની અની અરજ
કેદીએ પ્રસિદ્ધ કર્યા વિશે પુરાવા નથી અને તે
અરજ તેણે કર્યાવિશે જ કાંઈ પુરાવા છે તે સાક્ષિદાર નંબર
૪ બચુલાજની છે પરંતુ એ શાક્ષી તેજ અપરાધમાં સા-
મેલ માણસ છે. પુરાવાના આક્ટની કા. ૧૩૩ પ્રમાણે
બચુલાજ એ આરોપિત માણસ વિરુદ્ધ સાક્ષી આપવાને
લાયક માણસ છે અને તેની શાક્ષિની પુરાવાની પુષ્ટી નહી
છતાં તેની શાક્ષી ઉપરથી આરોપિતપર અપરાધ ઠરા-
વ્યાછતાં, તેજ કારણે તે અપરાધ ઠરાવવો એ ગેરકાયદે
સર થતું નથી પરંતુ તેજ આક્ટની કા. ૧૧૪ ઉદાહરણ
ખ ના આધારે ગુન્હામાં સામેલ થયેલા માણસે કહેલા
મજબુરની મુખ્ય બાબતમાં પુષ્ટી કરનારો પુરાવા નહાય
તો તે માણસપર વિશ્વાસ નહીં રાખવાનો કોર્ટેનું અધિકાર છે.

આ કામમાં તેવો કાંઈ પુરાવ નથી, તેમાં મુખ્ય બા-
બતમાં તો ખીલકુલ નથી. સરકાર તરફથી પુરાવામાં
ફક્ત એક સામેલ માણસની સાહેદી છે પરંતુ તે સાક્ષિની
પુષ્ટી નથી સમગ્ર તોહોમત ઠરાવવું બરાબર નથી માટે
કેદીને છોડદેવાનો હુકમ ક્યો છે.

પી. કો. કા. ૫૦૦ સરકાર વિરુદ્ધ વ્યંકુનરથાનો ફેસલો
પાને ૨૪મે છે તે નિચે જુઓ.

પુરાવાના આક્ટની કા. ૧૩૩ નજ આક્ટની કા. ૧૧૪ દ્રષ્ટાંત ખ) સરકાર વિરુદ્ધ ચતુર પુર-
શોતમનો ફેસલો પાને ૨૫૨
મે છે તે નિચે જુઓ.

સરકાર વિરૂદ્ધ દીગંબર ઠાકુર અને ખીજા.

તા. ૧૨ માર્ચ ૧૮૭૩

વા. ૧૯ } મરનારે પોતાના પાત્રોશીને અને એક પોલીસ
 પા. ૪૪ } કાનસ્ટેબલની રૂબરૂ કરેલો મજબૂર એક ખુનના

કામમાં લાગુ પડતી વાત તરફે પુરાવાની કા.
 ૩૨ પ્રમાણે પુરાવામાં લીધા. કારણ તે કલમમાં એવું કહ્યું
 છે કે જે માણસ મરી ગયો તેણે કહેલો, લખેલો કીંવા મુખ
 જીભાની મજબૂર તે લખતાં કીંવા કહેતાં તેને પોતાનું
 મરણ થશે એમ દેખાય કીંવા નહીં તોપણ લાગુ છે
 એમ સમજવું.

પુરાવાના આકટની કા. ૩૨ ની રકમ પહેલી—

પોતાના મોતના કારણ બાબત કીંવા જે કાર્યના પરી-
 ણામમાં પોતાનું મૃત્યુ થયું હોય તે કાર્યની કોઈપણ બિના
 બાબત કોઈ સખસે જ્યારે કાંઈ મજબૂર કહ્યો હોય અ-
 થવા લખ્યો હોય ત્યારે, જે કામમાં તેના મરણની તંક-
 રાર નિકળી હોય તે કામમાં, સદરહુ મજબૂર લગતો છે.

જે વખતે સદરહુ મજબૂર કહેવામાં કીંવા લખવામાં
 આવ્યો હોય તે વખતે પોતાનું મર્ણુ આવ્યું છે એવો
 તે કહેનાર કીંવા લખનાર સખસના મનમાં બાસ હોય
 કીંવા ન હોય તોપણ, તથા જે કામમાં તેના મર્ણુ વિશેની
 તકરાર હોય તે કામ ગમે તે પ્રકારનું હોય તોપણ સદ-
 રહુ પ્રમાણેનો મજબૂર લગતો છે.

સરકાર વિરૂદ્ધ કેઓ અને ખીજો.

તા. ૨૨ માર્ચ ૧૮૭૩

વા. ૧૯ } પુરાવાના આકટની કા. ૧૩૩ ના આધારે
 પા. ૪૮ } ગુન્હામાં સામેલ થયેલો કોઈ માણસ તે આ-

રોપિત માણસ વિરૂદ્ધ શાક્ષી આપવાને લાયક
 હોય અને સામેલ માણસે આપેલી શાક્ષીને ખીજા પુરા-
 વાની પુષ્ટી નહીં છતાં તે શાક્ષીના આધાર ઉપરથી આ-

રોપિતપર તોહામત સાબિત થયાનો ઠરાવ કર્યો હોય તો તેટલાજ કારણ ઉપરથી તે ઠરાવ ગેરકાયદેસર નથી. ગુન્હામાં સામેલ થયેલા માણસે કાંઈ મળકુરે કહ્યો છે અને તેણે કહેલા મળકુરેની મુખ્ય ખાખતમાં પુષ્ટી કરનારો પુરાવો ન હોય તો તે માણસપર વિશ્વાસ ન રાખવાની કોર્ટની મુખ્યત્વારી છે એમ એજ આકટની કા. ૧૧૪ દ્રષ્ટાંત ખામાં કહેલું છે એ ખરું છે તોપણ આ કામમાં તો મુખ્ય ખાખતમાં તેવો પુષ્ટીકારક પુરાવો છે એવો અમારો અભિપ્રાય છે. ક્વેશનજડનની રૂબરૂ તથા ઉપ્પુટી માજીસ્ટ્રેટની રૂબરૂનો પુરાવો વાંચી જોતાં કેદીએ ગુન્હો કર્યો છે એ વિશ્વે મને શક રહેતો નથી માટે અપીલ નાં કબુલ કરીએ.

પુરાવાના આકટની કા. ૧૩૩ નજ આકટની કા. ૧૧૪ દ્રષ્ટાંત ખા } સરકાર વિરુદ્ધ અતુર પુરશો-
તમનો ફેસલો પાને ૨૫૨ મે છે તે નિચે જુઓ.

સરકાર વિરુદ્ધ જે. જી. બગ્યાસ અરજદાર.

તા. ૧૭ એપ્રિલ ૧૮૭૩

વા. ૧૯ } કોઈ માજીસ્ટ્રેટ ન્યાયાધિકારની રીતીએ મુખ્ય-
પા. ૫૨ } તારી ચલાવવાના કામમાં એકાદ કામ કાડી
નાખ્યા છતાં તે કાડી નાખવું એ કી. પ્રો. કો.
કા. ૨૧૨ પ્રમાણે આરોપિત માણસે અપરાધ કર્યો નથી એવો ઠરાવ કર્યો પ્રમાણે છે. સરકારે અરજ કર્યો શિવાય કોંવા સરકારની મંજૂરીએ અરજ કર્યો શિવાય કેદીએ અપરાધ કર્યો નથી એવો જો ઠરાવ થયેલો છે તે ઠરાવમાં હાથ ધાલવાનો આ કોર્ટને અધિકાર નથી.

કી. પ્રો. કો. કા. ૨૧૨ સરકાર વિરુદ્ધ દેવમા અને શામજીખરનો ફેસલો પાને ૨૮૫ મે છે તે નિચે જુઓ.

જે. આર. બેલીલીયાસ

અરજદાર

કાળીદાસ ખાનરજી

વિરૂદ્ધ પક્ષકાર

વા. ૧૯) તોહોમતનામું તૈયાર કરીને પ્રા. એ જવાબ
 ખા. ૫૩) આપતાં સરકાર તરફના સાક્ષીદારને ફરી
 બોલાવી તેને ઉલટ સવાલ કરવાનો પ્રતિવા-
 દીને ક્રી. પ્રો. કો. કા. ૨૧૮ ઉપરથી હક છે.

સરકાર તરફના સાક્ષીદારને ફરી બોલાવવાનો હક
 એ ક્રી. પ્રો. કો. કા. ૩૬૨ પ્રમાણે એકાદ સાક્ષીદારને
 સમન કરવા વીશે પ્રા. એ કરેલી અરજથી તદ્દન જુદીજ છે.

સરકાર તરફના સાક્ષીદારને ઉલટ સવાલ કરવાનું
 હેતુએ બોલાવવા વિશે આરોપિતે અરજ કર્યા છતાં જો
 તે અરજ શેયનજડજે કીંવા ઉપ્યુટી માજીએ ના કબુલ
 કરી હોય તો તેના ઉપર અપીલ ચાલતી નથી. પરંતુ તે
 ના કબુલ કરવાનો હુકમ એ એવી પ્રકારની ચુક છે કે તે
 બાગજીજ દુરસ્ત કરવા જોગ નથી પરંતુ હાજીકોર્ટમાં પો-
 તાની તપાસણી કરવાના અધિકારની રીતે માત્ર તે
 દુરસ્ત કરવા જોગ છે.

ક્રી. પ્રો. કો. કા. ૨૧૮ સરકાર વિરૂદ્ધ ઉત્તમચંદ કપુ-
 ચંદનો ફેસલો પાને ૯૩ મે છે તે નિચે જુઓ.

ક્રી. પ્રો. કો. કા. ૩૬૨—મુકદ્દમાની કેફીયતથી અને
 હકીકતથી જે માણસો વાકેફ હોય અને ફરિયાદીનું કામ
 ચલાવવા સાફ શહેદી આપે તેવા હોય તેઓનાં નામો
 વારંટના મુકદ્દમાઓમાં માજીએ ફરિયાદ કરનારને પુ-
 છીને અથવા બીજી રીતે મેળવવાં, અને પોતાની આગળ
 શહેદી આપવા સાફ તેઓમાંથી જેટલા જણને સમન
 કરવાની જરૂર દખાવ તેટલાજણને સમન કરવા.

તોહોમતવાળાની ઉપર પુરાવો પડ્યો હોય તેનો જવાબ
 દેવા સાફ અથવા તે ખોટો પાડવા સાફ તોહોમતવાળાની
 તરફથી કોઈ શહેદ અથવા પુરાવો આપવાનું કહ્યું હોય
 તે શહેદને સમન અથવા પુરાવાની તપાસ ૩૫૬ મી

કલમના ઠરાવનું ધોરણ રાખીને માજીસ્ટ્રેટ કરવી. અને તે કારણસર ધનસાક્ષીનું કામ વખતે વખતે મુલતવીરાખવાને માજીસ્ટ્રેટ મુખતીયાર છે. તોહોમતવાળાએ શહિદનું નામ કહ્યું હોય તેને સમન કરવાની માજીસ્ટ્રેટ ના કહે, તો ના કહેવાના કારણો તેણે દફતરમાં લખ્યાં. અને માજીસ્ટ્રેટના કહે તે બાબત શેયનકોર્ટમાં અપીલ કરવાનો તોહોમત વાળાને હક છે.

લછીબીહારી વિરૂદ્ધ નીત્યાનંદદાસ વિગેરે.

તા. ૧૬ એપ્રિલ ૧૮૭૩

વા. ૧૯ } ફરિયાદીએ ફરિયાદ કાઢી લીધી એટલે આ-
પા. ૫૫ } રોપિતને દોષ મુક્ત કર્યો પ્રમાણે છે અને
સરકારના યોગ્ય મંજૂરી લખને હાઇકોર્ટમાં
અરજ કર્યા ચીવાય તેમાં હાય બાલવાનો હાઇકોર્ટને
અધિકાર નથી.

ઓખાયતેલી વિરૂદ્ધ મોધુશેખ અને બીજા.

તા. ૧૭ એપ્રિલ ૧૮૭૩

વા. ૧૯ } માજીસ્ટ્રેટ કેદીને જવાબ આપવાનું કહી કે-
પા. ૫૫ } દીના શાક્ષીદાર પૈકી એક શાક્ષીદારની જીબા-
ની લઈ કેદીને દોષમુક્ત કર્યો હોય અને કી.
પ્રો. કો. પ્રમાણે હાઇકોર્ટમાં અભિપ્રાય માટે કજીઓ આ-
બો હોય તો તે કામમાં હાય બાલવાનો હાઇકોર્ટને અ-
ધિકાર નથી.

સરકાર વિરૂદ્ધ પ્રોસનો કુમાર.

તા. ૧૭ એપ્રિલ ૧૮૭૩

વા. ૧૯ } આરોપિતને ગેરબાજબી છોડી દીધાં છે એવું
પા. ૫૬ } હાઇકોર્ટને દેખાય તો કી. પ્રો. કો. કા. ૨૯૭
પ્રમાણે તેની ફરી મોકલી કરવાનો અને તેને
ધનસાક્ષી માટે મોકલવાનો હુકમ કરવાનો હાઇકોર્ટને અ-
ધિકાર છે. પરંતુ કા. ૨૯૬ ઉપરથી એવા હુકમ પોતાના

(૩૬૭)

તાબામાંની કોઈને કરવાનો માલુમ્મને અધિકાર છે.

કી. પ્રો. કો. કા. ૨૯૧ સરકાર વિરૂદ્ધ જેઠા બબાનો
ફેસલો પાને ૪૧ મે છે તે નિચે જુઓ.

કી. પ્રો. કો. કા. ૨૯૭ સરકાર વિરૂદ્ધ નવરમભેગ ડુલા-
ભેગનો ફેસલો પાને ૪૮ મે છે તે નિચે જુઓ.

બરજીસીંગ

અરજદાર.

ખુમલાલ અને બીજા વિરૂદ્ધ પક્ષકાર.

તા. ૧૬ એપ્રિલ ૧૮૭૩

વા. ૧૯ } જે ટુકાણે ગેરકાયદાની મંડળી એકઠી થયેલી
પા. ૬૬ } છે તે ટુકાણે કોઈ માણસ પોતાની મીલકત-
ને ગેરકાયદે કરશે નહીં એમ અટકાવ કરવા
ગયો હતો એવું પુરાવાથી શખિત થયું હોય તો તે ગેરકા-
યદેસર મંડળીમાં મળેલો કોંવા સામેલ રહેલો છે એવું
કહેવાય નહીં.

સરકાર વિરૂદ્ધ નગાસોઈડી.

તા. ૨૬ એપ્રિલ ૧૮૭૩

વા. ૧૯ } કેદીએ જે વખતે ગુન્હે કર્યો તે વખતે જે
પા. ૬૮ } શિક્ષા તે ભોગવતો હતો તે શિક્ષાથી મરણની
શિક્ષા સીવાય બીજી બારે શિક્ષા આપવી યોગ્ય નથી એ-
ટલાજ કારણ ઉપરથી કેદીને મોતની શિક્ષા કર્યાથી તે
ન્યાય થનાર નથી.

સરકાર વિરૂદ્ધ ઉધનબોઈ.

તા. ૨૮ એપ્રિલ ૧૮૭૩

વા. ૧૯ } ગુન્હામાં સામેલ થયેલો કોઈ માણસ આરો-
પા. ૬૮ } પિત વિરૂદ્ધ શાક્ષી આપવાને લાયક હોય
અને સામેલ માણસે આપેલી શાક્ષીને બી-
જા પુરાવાની પુષ્ટી નહીં છતાં તે શાક્ષીના આધારથી

તોહોમતવાળાપર તોહોમત સાબિત કર્યું હોય તો તે તેટલાજ કારણથી ગેરકાયદે થતું નથી એવું પુરાવાના આકટની કા. ૧૩૩ માં જો કે છે તોપણ આરોપિતે કરેલી કબુલત શિવાય કામમાંની મુખ્ય બાબતમાં પુષ્ટીકારક પુરાવા ન હોય તો તે સાબિત થયેલા માણસની શાક્ષી ઉપરથી તોહોમતવાળા ઉપર તોહોમત સાબિત કરવું એ ઠામદશર નથી.

પુરાવાના આકટની કા. ૧૩૩ સરકાર વિરૂદ્ધ અતુર પ્રશ્નોત્તરનો ફેસલો પાને ૨૫૨ મે છે તે નિચે જુઓ.

સરકાર વિરૂદ્ધ શિવપ્રસાદગીરી.

તા. ૨૬ એપ્રિલ ૧૮૭૩

વા. ૧૯ } ન્યાયના કામમાં કેદીએ જે મજદૂર ખોટો છે,
પા. ૧૯ } એવું તેને માહિતછતાં તે મજદૂર સોગનપર
ખરો છે એમ કહ્યું તો તે મજદૂર ખોટી શાક્ષી
થાય છે. પછી કોર્ટની રૂબરૂ જે વિષય છે તે વિષયને તે
મજદૂર લાગુ ન હોય તોપણ હરકત નથી.

સરકાર વિરૂદ્ધ રાજકુમાર ખોસ.

તા. ૩૦ એપ્રિલ ૧૮૭૩

વા. ૧૯ } જડને જ્યુરીને આપેલા વાખ્યાનથી કેદીને
પા. ૭૧ } કાંઈ મુખ્ય બાબતમાં નુકશાન થયું કીંવા
તેણે કરીને ન્યાય થયો નથી એવું જો હોય તો
માત્ર હાઇકોર્ટ જ્યુરીનો ઠરાવ રદ કરે નહીં તો રદ કરનાર નથી.

નૈપુર ઓરત વિરૂદ્ધ જુરાય

તા. ૧૮ એપ્રિલ ૧૮૭૩

વા. ૧૯ } કી. પ્રો. કો. કા. ૫૩૬ પ્રમાણે અનવચ્ચ
પા. ૭૨ } આપવા વિશે હુકમ થયાપરથી વાદીએ તે
હુકમ અમલમાં આણવા વાસ્તે અરજ
કર્યાથી સદરહુ હુકમ અમલમાં કેમ આણવો નહીં! એનું
કારણ બતાવવા માટે કોર્ટે પ્રતિવાદીને બાલાવી મંમા-

બાધી પ્રતિવાદીએ પોતાની બાઈરીને એટલે વાદણને કોર્ટની રૂબરૂ કાડી મુકી.

તેમાં ઠરાવ્યું કે પ્રતિવાદીએ આ પ્રમાણે કાડી મુક્યાથી વાદીની અરજીથી અનવચ્ચ આપવા વિશે જે પ્રતિવાદીને હુકમ થયો હતો તે બદલવાનો કોર્ટને જોડે અધિકાર હતો તોપણ તે હુકમ જે તારીખે થયો તે તારીખથી તે કાડી મુકાની તારીખ સુધી જે મુદત ગઈ તે મુદત બદલ સદરહુ હુકમ અનમાન કરવાનો પ્રતિવાદીને અધિકાર નથી.

કી. પ્રો. કો. કા. ૫૩૬ અગર કોઈ સંખસની પાસે જોઈએ તેટલી દ્રવ્ય શક્તી હોય અને તે પોતાની ઔરતનું અથવા પોતાની મેળે પોતાનું ગુજરાન ચલાવવાને અશક્ત હોય એવાં કોઈ ઔરસ અથવા અનૌરસ બાળકનું ગુજરાન ચલાવવાની ગફલત કરે, અથવા ના કહે, તો તે વાતનો બરાબર પુરાવો થયેથી તે સંખસે તે પોતાની ઔરત અથવા બાળકનાં ગુજરાનને માટે દરમંદિને એકંદર પચાસ રૂપીયાથી વધારે નહીં એવું લવાજમ આપવું એવું ફરમાવવાને ડિસ્પિક્ટનો માજીસ્ટ્રેટ અથવા ડિસ્પિક્ટના બાગનો માજીસ્ટ્રેટ અથવા પેહેલા વર્ગનો માજીસ્ટ્રેટ મુખતીયાર છે; તે દર તે માજીસ્ટ્રેટને પોગ્ય જણાય તેટલો ઠરાવવો.

સદરહુ લવાજમ હુકમની તારીખથી આપવું જોઈશે.

અગર તે સંખસ જાણી જોઈને તે હુકમ માનવામાં કસુર કરે, તો તે હુકમ જેટલીવાર તોડવામાં આવે તેટલીવાર, જે રકમ જાણી થઈ હોય તે રકમ દંડ વસુલ કરવાને માટે જે રીત ફરમાવેલી છે; તે રીત પ્રમાણે વસુલ કરવાનું વારંટથી ફરમાવવાને તે માજીસ્ટ્રેટ મુખતીયાર છે. અને જે જે મહિતાનું લવાજમ આપ્યું નહીં હોય તે તે મહીના વાસ્તે એક મહિનાની મુદત સુધી સંખત મજૂરી સાથે અથવા સંખત મજૂરી વગર તે સંખસને કેદ કરવાનો હુકમ કરવાને તે મુખતીયાર છે.

અગર તે સખસ એમ કહે કે મારી ઓરત મારીસાથે રહે, તો તેનું યુવરાન ચલાવવાને હું તૈયાર છું, અને તેની ઓરત તેની સાથે રહેવાની ના કહે, તો તેના કહેવાનાં ને કાંઈ કારણ તે ઓરત કહે તે કારણોનો વિચાર કરવાને તે માજીએટ મુખતીયાર છે; અને તે પ્રમાણે તે સખસે પોતાની ખુશી ખતાવ્યા છતાં પણ જો એવી ખાતરી થાય કે એ સખસ છીનાણુ કરેછે, અથવા તે હમેશ પોતાની ઓરતની સાથે ધાતકીપણાથી ચાલ્યો છે, તો આ કલમ-માં રજા આપીછે તેવો હુકમ કરવાને તે માજીએટ મુખતીયાર છે.

અગર કોઈ ઓરત છીનાણુ કરતી હશે, અથવા કાંઈ પાકાં કારણ વિના પોતાના ધણીની સાથે રહેવાની ના કહેશે, અથવા તેઓ બેઠી માંહોમાંહી સમજીતી કરીને જીદાં રહેતાં હશે તો તેને તેના ધણી પાસેથી કાંઈ લવા-જમ મળવાને તેનો હક ગણાશે નહીં.

સરકાર વિરૂદ્ધ અનંતો ચક્રવર્તી અને બીજા.

તા. ૨૦ એપ્રિલ ૧૮૭૪

વા. ૨૨ } પુરાવાના આકટની કા. ૧૧૮ પ્રમાણે શાક્ષી-
પા. ૧ } દાર પોતાના સચીરપણાથી પ્રશ્નો અર્થ સ-

મજવાને અથવા તે પ્રશ્નો સમજીને ઉત્તર આપવાને લાયક નથી એવું જોઈને જણાયું હતું તો સને ૧૮૭૩ ના આકટ ૧૦ ની કા. ૧૩ પ્રમાણે જોયા છતાં, આ શાક્ષીદારના સંબંધે જોતાં આ શાક્ષીદારે સપથ લેવાનું કોવા પ્રતિજ્ઞા કરવાનું ત્યાગુ હતું કોવા તેને સપથને ઠેકાણે પ્રતિજ્ઞા અને પ્રતિજ્ઞાને ઠેકાણે સપથ (સોગન) એવું કાંઈ થયું હતું એમ નહિ છતાં તેની જીજ્ઞાસાની જાણીજીજીને સપથ શિવાય અને પ્રતિજ્ઞા શિવાય લીધી છે માટે આ નવ વર્ષની છોકરીની શાક્ષી પુરાવામાં સેવા યોગ્ય નથી એમ ઠરાવ્યું.

સને ૧૮૭૨ ના પુરાવાના આકટની કા. ૧૧૮ સર્વ કોઈ

સખસ સાહેદી આપવાને શક્ત છે એમ સમજવું; પરંતુ કોર્ટની નજરમાં એમ આવે કે કાસ્ટ ઉમરને લીધે, અથવા અતિથય જઈફીને લીધે અથવા શરીરના કીવા મનના કાંઈ રોગને લીધે, અથવા એવા પ્રકારના બીજા કોઈ કારણને લીધે, તેને જે સવાલ પુછવામાં આવે, તે તે સમજી શકતા નથી, અથવા તે સવાલોના સમજણ વાળા જવાબ આપી શકતા નથી, તો તે સખસો સાહેદી આપવાને શક્ત છે એમ સમજવું નહીં.

ખુલાસો—દિવાનો માણસ સાહેદી આપવાને અશક્ત નથી, પરંતુ તેને સવાલ પુછવામાં આવે તે જો દિવાના પણાના સખમથી તે સમજી શકતો નહોય, અથવા તેના સમજણવાળા જવાબ આપી શકતો ન હોય તો તે અશક્ત છે.

સને ૧૮૭૩ના આક્ટ ૧૦ની કા. ૧૩ સમ ખાવાની અથવા પ્રતિષ્ઠા કરવાની કસુર કરી હોય તેથી અથવા સમને બદલે પ્રતિષ્ઠા કરવાથી અથવા પ્રતિષ્ઠાને બદલે સમખાધાથી અને હરકાંઈ સમ અથવા પ્રતિષ્ઠા જે તરેહથી કરાવી હોય તે તરેહમાં કાંઈ ગેરચાલ થઈ હોય તેથી હેડળ લખ્યા પ્રમાણે સમજવું નહિ એટલે ચાલેલા જે કામ બાબત અથવા જીયાની બાબત ઉપર કહ્યા પ્રમાણે કસુર થઈ હોય અથવા સમની અને પ્રતિષ્ઠાની બદલા બદલી અથવા ગેરચાલ થઈ હોય તે કામ વેહેવાર ઉપયોગી નથી અથવા તે જીયાની કબુલ કરવા લાયક નથી એવું સમજવું નહિ; અથવા સાહેદને ખરેખર બોલવાની જરૂર છે તે વાતને હરકત થાય છે એવું સમજવું નહિ.

સરકારીલાલ — અરજદાર

તા. ૨૮ એપ્રિલ ૧૮૭૪

વા. ૨૨ } સખરજીદાર એ સરકારી નોકર (અમલદાર)
પા. ૧૦ } છે. પી. કો. કા. ૨૨૮ પ્રમાણે તેનું કામ એ
ન્યાયનું કામ છે અને પુરાવાના આક્ટમાં
“કોર્ટ” જે એવા થઈ છે તેમાં તે કોર્ટનો સમાવેશ થાય છે.

પી. કો. કા. ૨૨૮માં જે બાબત કહેલી છે તેમાં જે કોર્ટ આગળ અપરાધ થયે તે કોર્ટે તે અપરાધની ચોક્કશી કરવી જોઈએ, પરંતુ તે કોર્ટે કામ ચલાવવું તે કી. પ્રો. કો. કા. ના બાબ ૩૨ પ્રમાણે ચલાવવું જોઈએ.

કા. ૨૨૮માં કહેલો અપરાધ સમ્પરજીયાર આગળ થયા છતાં તેણે જી કા. ૪૩૫, ૪૩૬ પ્રમાણે કામ નહિ ચલાવ્યું તો તે કામ ચલાવવાનો માજીસ્ટ્રેટને અધિકાર નથી.

પી. કો. કા. ૨૨૮ સરકાર વિરુદ્ધ જયમલ આવણનો ફેસલો પાને ૪૩૩ છે તે નિચે જુઓ.

કી. પ્રો. કો. કા. ૪૩૫ ઉપરનો ફેસલો જયમલ આવણનો તે નિચે જુઓ.

કી. પ્રો. કો. કા. ૪૩૬ કોઈ કામમાં અગર કોર્ટની નજરમાં એમ આવે કે ઉપર લખેલા ગુનાના તોહોમત વાળો કોઈ સમ્પથ દંડ ન આપેતો તે બાબત તે કેદ થાય તે શિવાય તેને કેદ કરવો જોઈએ અથવા બેસેરપીઆ કરતાં વધારે દંડ કરવો જોઈએ, તો શું શું કરેથી તિરસ્કાર થયો છે તે હકીકત તથા ઉપર લખ્યા પ્રમાણે તોહોમતવાળા સમ્પથનો મજકુર દફતરમાં લખી લખને તે કોર્ટે તે કામ કોઈ માજીસ્ટ્રેટ પાસે મોકલવું, અથવા, અગર તે તોહોમતવાળો સમ્પથ રાણીની વીલાયતી રૈયત હોયતો, તે કામ પણ વર્ગનો જે માજીસ્ટ્રેટ જાણીસ આફ ધી પીસ અને રાણીની વીલાયતી રૈયત હોય તે માજીસ્ટ્રેટની પાસે મોકલવું. અને તે માજીસ્ટ્રેટની આગળ હાજર થવા બાબત તે તોહોમતવાળા સમ્પથનો જામીન લેવરાવવો, અથવા અગર પાકો જામીન આપવામાં ન આવેતો તે તોહોમતવાળા સમ્પથને પોહોરામાં તે માજીસ્ટ્રેટ પાસે મોકલાવી દેવો.

અગર તે કામ કોઈ માજીસ્ટ્રેટની પાસે મોકલવામાં આવે, તો માજીસ્ટ્રેટની આગળ ધનસાફનું કામ ચલાવવાને માટે આ આક્ટમાં જે રીત ફરમાવેલી છે તે રીત પ્રમાણે તે માજીસ્ટ્રેટે તે તોહોમતવાળા સમ્પથનો ધનસાફ

કરવો; અને હીંદુસ્તાનના ફોજદારી કાયદાની જે કલમ મુજબ તેની ઉપર તોહોમત મુકવામાં આવ્યું હોય તે કલમમાં ફરમાવ્યા પ્રમાણે તે ગુન્હેગારને શિક્ષા કરવાને તે માજીસ્ટ્રેટ મુક્તિયાર છે.

રાણીની જે વિભાયતી રૈયતને માજીસ્ટ્રેટની પાસે મોકલી હોય તે રૈયતની બાબતમાં તે માજીસ્ટ્રેટની નજરમાં એમ આવે કે આ આકરના ૭મા બાબ મુજબ જેટલી શિક્ષા કરવાનો મને અનિયમ છે તે કર્તા અધિક શિક્ષા એ ગુન્હાને માટે થવી જોઈએ, તો તે ગુન્હેગારને શેશન કોર્ટમાં કમિટ કરવાને તે મુક્તિયાર છે.

આ કલમ મુજબ ધનસાફ કરેલાં કોઈપણ કામમાં કોઈ માજીસ્ટ્રેટની હજુરમાં તેની પોતાની કોર્ટની વિરુદ્ધ કરેલાં કાંઈ પણ તિરસ્કારના કામને માટે તે માજીસ્ટ્રેટને કેદની શિક્ષા અથવા બેસેર પીઆ કરતાં વધારે દંડની શિક્ષા કરવી નહિ.

કી. પ્રો.કો. બાબ ૩૨ એ કોર્ટના તિરસ્કાર બાબતનો છે.

સરકાર વિરુદ્ધ ગુલામમહમદ અને બીજા

તા. ૨૬ મે ૧૮૭૪

વા. ૨૨ } પી. કો. કા. ૧૪૭ તથા ૪૪૭ અને ૪૫૩
પા. ૧૭ } પ્રમાણે કોઈ માણસપર ગદી કર્યા બદલ વિગેરે

તોહોમત શાબિત કર્યાની અગાઉ જે કલમ ઉપરથી તેનાપર આરોપ આવ્યો તે કલમમાં તે સામેલ હતો કીંવા નહિ? એ ગેરકાયદેસર ઉપાયનો જે ઉદ્દેશ સીધ થવાનો તે યત્ન કરતો હતો તે તેનો ઉદ્દેશ હતો એ બદલ પુરાવા છે કીંવા નહિ એ ચોક્કસ ખાતરીપૂર્વક જોવું જોઈએ.

પી. કો. કા. ૧૪૭ જે માણસ હંગામાનો ગુન્હે કરે તેને એવર્ષની મુદત સુધીની બેમાંના ગમેતે પ્રકારની કેદની અથવા દંડની, અથવા એ બંનેની શિક્ષા કરવામાં આવશે.

પી. કો. કા. ૪૪૭ જે માણસ સાપ્તાહ પ્રવેશ કરે તેને

(૪૦૪)

ત્રણમહિનાની મુદતમુધીની ખેમાંના ગમ્મતે પ્રકારની કેદની અથવા પાંચસે રૂપીઆમુધીના દંડની અથવા એ બંનેની શિક્ષા કરવામાં આવશે.

પી. કો. કા. ૪૫૩ ને માણસ ગુપ્ત ગૃહ પ્રવેશ કરે અથવા ઘર ફોડવાનો મુલ્હો કરે તે માણસને બેવર્ષની મુદત મુધીની ખેમાંના ગમ્મતે પ્રકારની કેદની શિક્ષા કરવામાં આવશે અને વળી તે દંડનેપણ લાયક થશે.

સરકાર વિરુદ્ધ ગોપી મોહનમીત્ર

તા. ૧૦ જુન ૧૮૭૪

વા. ૨૨ } મનુષ્ય હરણ કર્યોનો મુલ્હો એ કાયદા પ્રમાણે
પા. ૨૬ } પોતપોતામાં માંડીવાળવા ન્નેગછે. ફરિયાદીનું
કામ અલાવવાનું સદરહુ પ્રમાણે કાડી લીધા
છતાં કી. પ્રો. કો. કા. ૧૮૮ પ્રમાણે આરોપિત માણસે
અપરાધ કર્યો નથી એવું તેનું કળછે.

કી. પ્રો. કો. કા. ૪૮૮ સરકારવિરુદ્ધ ન્નેદા બલાનો ફેસલો
પાને ૪૧મ છે તે નિચે જુઓ.

સરકાર વિરુદ્ધ લખીની આગ્રદનીની

તા. ૧૨ જુન ૧૮૭૪

વા. ૨૨ } સાતવર્ષથી અધિક અને બારવર્ષની અંદરના
પા. ૨૭ } છોકરે કરેલું કત્ત મુલ્હો નથી એમ થવાને
તેણે ને કત્ત કર્યું તેનું સ્વરૂપ શું અને તેથી
પરિણામ શાછે એ સમજવા નેટલી તેની પ્રૌઢ બુદ્ધિ
નહોતી એમ સાબિત થવું ન્નેછયે.

ચંદરશેખર થાકુર વિરુદ્ધ નિતલુ અને બીજા

તા. ૧૭ જુન ૧૮૭૪

વા. ૨૨ } કી. પ્રો. કો. ના બાબ ૧૮ પ્રમાણે ને અધિ-
પા. ૨૬ } કાર માણસને આપ્યો છે તેનો એવા હેતુ
નથી કે આરોપિત માણસપર ને આરોપ

આવ્યો હોય તે બદલીને સદરહુ બાબ મધે ને અપરાધ કહેલા છે તે પૈકી એકાદ અપરાધ તે આરોપિતપર મુકવો. પરંતુ સંક્ષિપ્ત રીતે ઇનસાફ કરવા જોગ ને અપરાધ નથી એવા એકાદ અપરાધનો આરોપ કોઇના ઉપર મુકવો હોય તે વખતે એવા અપરાધની બાબતમાં ને કામ ચલાવવાની રીત કહીએ તે રીત તેને લાગુ કરવી અને તે આરોપિતપર અપરાધ શાખિત કરવો કીંવા તેને દોષ મુકત કરવો કીંવા ઇનસાફ માટે તેને મોકલવો એ માજી-એટનું જુદાજુદું કર્તવ્ય કર્મ છે. કા. ૨૨૨ માં ને આરોપ કહ્યો છે તે પૈકીનો જુદી રીતે અને પ્રત્યક્ષ રીતે એકાદ આરોપ હોય તે વખતે માત્ર બાબ ૧૮માં કહેલી રીતી પ્રમાણે કામ ચલાવવું.

કી. પ્રો. કો. કા. ૨૨૨ હેઠલ લખેલા ગુન્હાઓનો સંક્ષેપ રીતે ઇનસાફ કરવાનો અને ગુન્હેગારની ઉપર ગુન્હે શાખિત થયા પછી આ આકૃતની વીશમી કલમ પ્રમાણે શિક્ષાનો ને હુકમ કાયદાસર રીતે કરવાનો અધિકાર હોય તે હુકમ કરવાનો ડિસ્ટ્રિક્ટના માજીએટને અખતાર છે.

- (૧) આ કાયદાની કા. ૧૪૮માં કહેલા ગુન્હા.
- (૨) પીનલકોડની કા. ૨૬૪ તથા ૨૬૫ અને ૨૬૬મી કલમ પ્રમાણે કાટલાં તથા માપ સંબંધીના ગુન્હા.
- (૩) પીનલકોડની કા. ૩૨૩ પ્રમાણે બથા,
- (૪) પીનલકોડની કા. ૩૭૯ પ્રમાણે ચોરી:—ચોરીના માલની કિંમત પચાસ રૂપિયા ઉપર નહીં હોય ત્યારે.
- (૫) પીનલકોડની કા. ૩૮૦ પ્રમાણે ચોરી:—ચોરીના માલની કિંમત પચાસ રૂપિયા ઉપર નહીં હોય ત્યારે.
- (૬) પીનલકોડની કા. ૩૮૧ પ્રમાણે ચોરી:—ચોરીના માલની કિંમત પચાસ રૂપિયા ઉપર નહીં હોય ત્યારે.
- (૭) પીનલકોડની કા. ૪૧૧ પ્રમાણે ચોરીની મિલકત સેવી.
- (૮) પીનલકોડની કા. ૪૨૭ પ્રમાણે બીગાડ.

(૪૦૬)

- (૯) પીનલકોડની કા. ૪૪૮ પ્રમાણે ગૃહપ્રયેશ.
 (૧૦) પીનલકોડની કા. ૫૦૪ પ્રમાણે સમાધાનીનો
 ભંગ કરવાના ધરિદાયી કોઈનો તિરસ્કાર કરવો
 અને ૫૦૬ કલમ પ્રમાણે સાપ્રાધ ધમકી.
 (૧૧) ઉપર કહેલા ગુન્હાઓમાંના કોઈ ગુન્હામાં મ-
 દદ કરવી અથવા તે ગુન્હાઓમાંનો કોઈ ગુન્હો
 કરવાની કોશિશ કરવી (તે કોશિશ ગુન્હો થતો
 હોય ત્યારે).

મસામત સોમરી વિરૂદ્ધ જીતન સોનાર.

તા. ૨૩ જુન ૧૯૭૪

વા. ૨૨ } આ કામમાં માજીસ્ટ્રેટ કી. પ્રો. કો. કા. ૫૩૬
 પા. ૩૦ } પ્રમાણે એક બધરીને તેના ધણી પાસેથી ૬૨
 મહીને અમુક રકમ આપવાનો ડરાવ કર્યો હતો.

એ હુકમ હાથકોરે ૨૬ કરી ડરાવ્યું કે બધરી પોતાના
 બાંપને ઘેર રહેતા છતાં તેના બાપે તેના ધણી પાસેથી
 કાંઈ રકમ લીધા થીવાય તેને પોતાના ધણીને ઘેર મોક-
 લવાને ના કબુલ કર્યું હતું અને તું પોતાની બધરીને
 અનવસ્ત્ર આપેછે કીંવા નહીં તેનો ખુલાસો કરવાને માટે
 ધણીને બોલાવ્યો નહોતો.

બીજા વર્ગના માજીસ્ટ્રેટને કલમ ૫૩૬ પ્રમાણે હુકમ
 કરવાનો અધિકાર નથી.

કી. પ્રો. કો. કા. ૫૩૬ નૈપુર ઓરત વિરૂદ્ધ જુરાયનો
 ફેસલો પાને ૩૯૮ એ છે તે નિચે જુઓ.

કલમમનદલ વિરૂદ્ધ ભોવાનીપ્રસાદ અને બીજા

તા. ૨૬ જુન સન ૧૯૭૪

વા. ૨૨ } ફરીયાદીએ કહેલી હકીકત ઉપરથી અપરાધ
 પા. ૩૨ } સાબિત કર્યો હોય તો તે કાયદેસર છે.

સરકાર વિરૂદ્ધ બોચા ચોકીદાર.

તા. ૨૬ જુન ૧૮૭૪

વા. ૨૨ } પી.કો.કા.૩૩૧ પ્રમાણે મુકેલા તોહોમતનો ઈન-
 પા. ૩૩ } સાફ થવા માટે રંગપુરના નોંધેટ માણસે

આરોપિતને પકડી લાવવાનો હુકમ કર્યો પણ તે પકડાયો નહીં ત્યારે તેના ગેરહાજરીમાં નોંધેટ માણસેટની કોર્ટમાં તેના ચોકશી શરૂ થઈ, તેના વિરૂદ્ધ જે શાક્ષીદાર હતા તેમની શાક્ષી તેના ગેરહાજરીમાં લઈ લખી મુકીએને પછી તે પકડાયો ત્યારે તે જુબાની તેની વિરૂદ્ધ દાખલ કરી ઈનસાફ માટે તેને શેશનકમિટ કર્યો.

એ પ્રમાણે કમિટ કરવું ગેરકાયદેસર છે એમ મારો અભિપ્રાય છે માટે એ કમિટ કરવું રદ કરવા માટે શેશન જડને હાઇકોર્ટમાં લખી મોકલ્યાથી હાઇકોર્ટે ફરિયાદ કે જે લોકોની શાક્ષી આરોપિતની ગેરહાજરીમાં લીધી હતી તે લોકોને તેની રૂબરૂ ખાત્રાવી તેઓની શાક્ષી સવા નોગ છતાં તેમ કંઈ નથી.

ફી. પ્રો. કો. કા. ૩૨૭ નો છેવટનો ભાગ જોતાં તે ઉપરથી સાફ દેખાય છેકે શાક્ષીએ કહેલો મજબૂર આરોપિતની ગેરહાજરીમાં જે અગાઉ દફતરમાં લખી મુક્યો હોયતો પછી આરોપિતની રૂબરૂ જે તે શાક્ષી થવા નોગ હોયતો તેમ કરવું નોંધયે પરંતુ આ કામમાં તેમ કર્યાનું જણાતુ નથીતો આ કમિટ કરવું રદ કરીએ છીએ.

પી. કો. કા. ૩૩૧ કોઈ સખશને માહાબય્યા કરીને તે સખશ પાસે અથવા તે સખશની સાથે સંબંધ રાખનારા કોઈ સખશ પાસે જેથી કાંઈ ગુન્હો અથવા બદ આલ પકડાય એવી કાંઈ ખબર અથવા કબુલાત જખરદસ્તીથી લેવાના કારણસર અથવા માહાબય્યા કરેલા સખશ પાસે કે તેની સાથે સંબંધ રાખનારા કોઈ સખશ પાસે જખરદસ્તીથી કાંઈ મિલકત અથવા કિમતી દસ્તાવેજ પાછો મળી શકે એવી કાંઈ ખબર આપે, એમ

કરવાના કારણસર ને માણસ બુધીપૂર્વક માહાત્મ્યા કરે તે માણસને દશવર્ષની મુદતસુધીની એમાંના ગમતે પ્રકારની કેદની શિક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

કી. પ્રો. કો. કા. ૩૨૭ એડાના માળખેટના પત્ર નંબર ૬૪ થી થયેલો ઠરાવ પાને ૨૩૦ મેં છે તે નિચે જુઓ.

સરકાર વિરુદ્ધ માતમમાલ

તા. ૩૦ જુન ૧૯૭૪

વા. ૨૨ } આ કામ અમારી રૂબરૂ અપુરતુ આબુધું
પા. ૩૪ } છે, કેમકે કી. પ્રો. કો. કા. ૨૫૫ પ્રમાણે
તથા ૨૬૧ પ્રમાણે જોતાં કાયદા કરનારનો એવો હેતુ છે કે કેદી એ અપરાધી છે કીંવા નહિ? અને જો અપરાધી છે તો તેના પર મુકેલાં તોહિમતમાના કયા તોહિમતનો તે અપરાધી છે એ આસેસરે સ્પષ્ટ કહેવું જોઈએ અને જડને ને ફેસલો કહેવો તે આસેસરે આપેલો અભિપ્રાય ધ્યાનમાં લઈ કહેવો જોઈએ. આ કામમાં કેદી એ અપરાધી છે કીંવા નહિ એ બદલ આસેસરે કાંઈ કહ્યું નથી. આસેસરે એટલું જ કહ્યું છે કે મહેજનીએ ગાળો દીધાથી આરોપિતે તેને માયો છે. જડને ને મોટો અમ લઈ ફેસલો લખ્યો છે તે ઉપરથી જોઈએ તો તેણે આસેસરનો અભિપ્રાય બીલકુલ ધ્યાનમાં લીધો નથી એવું દેખાઈ આવે છે આસેસરે ને ઉત્તર આપ્યો તે ઉપરથી આરોપિત અપરાધી છે કીંવા નહિ એ બદલ તેનો શા વિચાર હતો એ કાંઈ સમજાતું નથી માટે આ કામ ફરી શેથનજડજ પાસે મોકલવું અને જડને ફરી કામ ચલાવી આસેસરનો સ્પષ્ટ અભિપ્રાય લેવો અને પછી પોતાનો ફેસલો કહેવો એટલે સર્વ કામ કાયદેસર થશે.

કી. પ્રો. કો. કા. ૨૫૫-તોહિમતનો જવાબ દેવાનું કામ પ્રશ્ન થઈ રહે અને ફરિયાદીનું કામ ચલાવનારને પ્રત્ય-

તર આપવો હોયતો તે પ્રત્યુતર આપે એટલે કોરટે હેઠળ લખ્યા પ્રમાણે કરવું એટલે:—

આસેસરો લખને જે મુકદમાનો ધનસાફ કર્યો હોય તે મુકદમામાં આસેસરોને પુછવું કે તમારું મત શું છે, અને તેઓનું મત લખને પછી દફતરમાં લખી રાખવું.

જ્યુરીથી જે મુકદમાનો ધનસાફ કર્યો હોય તે મુકદમામાં ફરિયાદીનું કામ ચલાવનારની તરફના અને તોહોમતવાળાની તરફના સાહેદી પુરાવાનો સાર જ્યુરીને કહી સંભળાવવો, તથા જે કાયદા પ્રમાણે જ્યુરીએ ચાલવું તે કાયદો કહીને પછી તે મુકદમાનું વ્યાખ્યાન કરીને જ્યુરીને કહી સંભળાવવું.

જ્યુરીને સૂચનાર્થે જડને જે કહ્યું હોય તે દફતરમાં લખી રાખવું.

કી. પ્રો. કો. કા. ૨૬૧ જે મુકદમાનો ધનસાફ આસેસરો લખને કર્યો હોય તે મુકદમામાં આસેસરોનાં મત હોય તેઓનો વિચાર કરતાં ગુન્હો ઠરે નહીં તો કોર્ટે જોડી મુકદમાનો હુકમ દફતરમાં લખવો, અથવા ગુન્હો ઠરે તો ગુન્હો સાબિત થયાનો ઠરાવ દફતરમાં લખવો; પણ કોર્ટે આસેસરોનાં અનુમત પ્રમાણે ચાલવાની જરૂર છે એમ સમજવું નહીં અગર આરોપિતની ઉપર ગુન્હો ઠરે તો કોરટે તેની ઉપર કાયદા મુજબ શિક્ષાનો હુકમ કરવો.

દ્વારકાનાથ હાલદાર વિરૂદ્ધ નોદરચંદ કામતે

તા. ૩૦ જુન ૧૮૭૪

વા. ૨૨ } કી. પ્રો. કો. કા. ૧૮૬ પ્રમાણે એક માળ-
પા. ૩૫ } એટલે આ કામ હાઈકોર્ટના અભિપ્રાય મારે
મોકલ્યાથી ઠરાવ્યું કે—

ફરિયાદી એક સાર્વજનિક તળાવપર રસ્તાન કરતાં છતાં તેણે પોતાના ગજાની સોનાની સાંકળી પાળપર મુકી. આ વખતે કેદી તે ડોકણે હતો. સ્નાન કરી ઘર તરફ જતાં ફરિયાદી તે સાંકળી પાળપર વીંસરી ગયો તે તેને

ન્યારે માદ આબું તારે પાળપર આવી નેયું તો પાળપર તે જણાઈ નહી તે વખતે ફરિયાદીને આરોપિતપર શક આપ્યો. આરોપિત બેહેરો અને મુંગો હતો. પોલીસ સિ-પાઈએ આરોપિતને સમજાવ્યો તો તેણે રાખોડીના ઢગલામાંથી એક સાંકળી કાઢી આપી તેથી તે તેણેજ મુકી હતી એમ તો ખુલ્લુ છે.

આ ઉપરથી અમને એમ જણાય છેકે આરોપિત એ વિચિત્ર (બેહેરો, મુંગો) માણસ છે અને તેણે તે દાગીનો ચળકનો હોવાના કારણે ચોરીને સંતાડ્યો માટે એવા માણસને શિક્ષા આપવી બરોબર જણાતુ નથી સખખ આરોપિતપરનો અપરાધ રદ કરી તેને ઉપદેશ કરી છોડી દેવો એવો હુકમ કર્યો.

કી. પ્રો. કો. કા. ૧૮૬ ફુબરી હલવાઈ વિરુદ્ધ એક મુંગો માણસ તેનો ફેસલો પાને ૩૮૯ મ છે તે નિચે જુઓ.

સરકાર વિરુદ્ધ બાળકા હરી.

તા. ૩ જુલાઈ ૧૮૭૪

વા. ૨૨ ૭ જે માણસ બેહેરો અને મુંગો છે અને જેને પા. ૩૫ ૬ પોતાપર ચાલેલું કામ સમજાતુ ન હોય

કોંવા પોતાપર આણેલા આરોપનો જવાબ આપવામાં આવતો નહોય એવા માણસનો ધનસાફ કરવાના પ્રસંગે કી. પ્રો. કો. કા. ૧૮૬ પ્રમાણે આરોપિતપર ચાલેલુ કામ એ પુરો ધનસાફ થયો છે એવું માનવાને અને તે કામના સમયે જે વાત સાબિત થયેલી હોય તેના ઉપરથી તે માણસને શિક્ષા આપવાને કી. પ્રો. કો. કા. ૧૮૬ પ્રમાણે હાઈકોર્ટને અધિકાર છે.

આ કામમાંનો કેદી એ અપરાધી છે એ વિશે કોર્ટને ખીલકુલ સંશય નથી પંતુ છેવટનો હુકમ કરવા અગાઉ કેદીને ફરી પોતાનું કહેવું કહેવાને વખત આપવા માટે માજીસ્ટ્રેટને હુકમ કર્યો.

કી. પ્રો. કો. કા. ૧૮૬ ડુપ્પરી હલવાઈ વિરૂદ્ધ એક મું
ગા માણસનો ફેસનો પાને ૩૮૯ મે છે તે નિચે જુઓ.

સરકાર વિરૂદ્ધ પોશનોગંદર ગોશાવી અને ખીજ.

વા. ૨૨ } કી. પ્રો. કો. કા. ૪૯૧ પ્રમાણે માજીસ્ટ્રેટ
પા. ૩૬ } કામ ચલાવનો હોય તે વખતે આરોપિતની
૩૫૩ આપેલા પુરાવાનો ઉપયોગ ન કરતાં
અગાઉના ફોજદારી ઈનસાફ વખતે આપેલા પુરાવાનો
ઉપયોગ કરવાને ૧૮૭૨ ના આક્ટ ૧ની કા. ૩૩ ઉપરથી
તેને અધિકાર નથી.

કી. પ્રો. કો. કા. ૪૯૧ ડિસ્ટ્રિક્ટના ભાગના માજીસ્ટ્રેટને અથવા પેહેલા વર્ગના માજીસ્ટ્રેટને જ્યારે એવી અખર મળે કે ફલાણો સખસ સુલેહનો બંગ કરશે એવો સંભવ છે, અથવા જ્યેથી સુલેહનો બંગ થવાનો સંભવ હોય એવું કાંઈ કામ તે કરશે એવો સંભવ છે ત્યારે તે સખસને સમન કરવાને ડિસ્ટ્રિક્ટના ભાગનો તે માજીસ્ટ્રેટ અથવા પેહેલા વર્ગનો તે માજીસ્ટ્રેટ મુખત્યાર છે. તે સમનમાં તે સખસને એમ ફરમાવવું કે તમે ફલાણી વખતે તથા ઠેકાણે હાજર થાઓ, અને તે માજીસ્ટ્રેટને યોગ્ય જણાય તે પ્રમાણે જમીન સાથે કે વગર જમીન સુલેહ રાખવા સાર તમારી પાસે એક ખત કેમ લખાવી લેવામાં નહીં આવે તેનું કારણ ખતાવો.

ખુલાસો ૧ સો. સુલેહ રાખવા સાર તમારી પાસેથી મુચલકો કેમ લખાવી લેવામાં નહીં આવે તેનું કારણ દેખાડો એવો સમન, કાંઈ રીપોર્ટ અથવા ખોજ કાંઈ અખર ખરી માનવા જોગ જણાતી હોય અને માજીસ્ટ્રેટ ખરી માનતો હોય તેવા રીપોર્ટ ઉપરથી અથવા અખરથી હરકોઈ સખસને કરવાનો અખત્યાર છે. પણ માજીસ્ટ્રેટની આગળ જે પુરાવા હોય તે ઉપરથી પોતે ડરાવ કરશે ત્યાંસુધી તેનાથી કોઈની પાસે મુચલકો લેવાઈ નહીં.

ખુલાસો ૨ નો—આ કલમ પ્રમાણે કરેલો સમન પોતાની નજરમાં આવશે તો રદકરવાને માગ્યો મુખ્યત્વાર છે.

પુરાવાના આકરની કા. ૩૩ એકાદ ઈનસાફી કામમાં, કીંવા જે સખસને પુરાવા સેવાનો કાયદા પ્રમાણે અધિકાર હોય તે સખસની રૂબરૂ કોઈ સાહેદ સાહેદી આપી હોય તે સાહેદીમાં લખેલી હકીકત ખરી છે કે કેમ તે વાત પાછળથી બીજી કોઈ ઈનસાફી કામ ચાલ્યું હોય તેમાં કીંવા સદરહુ પ્રથમ ચાલેલા કામના પાછલા બામમાં સાબિત કરવાને સદરહુ પ્રથમ આપેલી સાહેદી લગતી છે, તે એવે પ્રસંગે કે જ્યારે સાહેદ મજબૂર મર્જુ પામ્યો હોય, કીંવા મળી નહીં શકતો હોય, કીંવા સાહેદી આપવાને અશક્ત હોય, કીંવા સામા પક્ષકારે તેને દુર રાખ્યો હોય, કીંવા ધણો વખત લાગ્યા શિવાય કીંવા ધણો ખર્ચ કર્યા શિવાય તે સખસને હાજર કરી શકતો નહીં હોય અને મુકદ્દમાની કેફીયત ઉપરથી તેમ કરવું કોઈની નજરમાં બાજબી દેખાતુ ન હોય ત્યારે.

પરંતુ કામ મજબૂર તેજ પક્ષકારો વચ્ચે કીંવા હક સંબંધીના તેમના પ્રતિનિધીઓ વચ્ચે ચાલેલું હોવું જોઈએ.

તથા ઉલટ તમાસણી કરવાનો હક તથા સંધી પ્રથમના કામમાં સામા પક્ષકારને મળેલાં હોવાં જોઈએ.

તથા પ્રથમના કામમાં તથા પાછલા બીજા કામમાં તકરારી મુદ્દા મુખ્યવાતે એકજ હોવા જોઈએ.

ખુલાસો. ફાજલારી કામની તબવીબ કીંવા ચોકસી તે ફરીયાદી તથા તોહામતવાળા વચ્ચેનું કામ છે એવો આ કલમનો અર્થ છે એમ સમજવું જોઈએ.

મધુમુદનશા ફરીયાદી.
હરીદાસ અને બીજા વિરુદ્ધ પક્ષકાર.

તા. ૨૧ જુલાઈ ૧૮૭૪

વા. ૨૨) ફરીયાદ તથા ઉપરથી આરોપિતને સમન
પા. ૪૦) કર્યો હોય અને ફરીયાદી પાસેથી તેમજ

તેણે આપેલા પુરાવાથી જે વાત સાબિત થઈ તે ઉપરથી કી. પ્રો. કો. કા. ૧૪૮ માં કહ્યા પ્રમાણેનો ગુન્હો સાબિત છે એમ માન્ય છે અને દેખાય તો સદરહુ કલમમાંના કોઈ પણ ગુન્હાનું આરોપિતપર તોહોમત મુકવાને કા. ૨૦૩ પ્રમાણે અધિકાર છે.

પોતાની રૂબરૂ આવેલી ફરિયાદ સમન્સ કેશની છે એમ સમગ્ર માન્ય છે કે કામ ચલાવવાનું હોય અને એવા કામમાં કામ ચલાવવાની જે રીત છે તે પ્રમાણે કામ ચલાવવાનું હોય અને તે કામ આગલી તારીખપર તહકુબ રાખ્યું જાય અને તહકુબ રાખેલ દિવસે તે ફરિયાદી હાજર થાય નહીં તો કી. પ્રો. કો. કા. ૨૦૮ પ્રમાણે તે ફરિયાદ રદ કરવાનો માન્ય છે.

કી. પ્રો. કો. કા. ૧૪૮ જે ગુન્હાનો ધનસાફ માન્ય છે કરી શકે અને જે ગુન્હો બાબત એકલો દંડ, અથવા જ મહોના સુધીની કેદની શિક્ષા અથવા એ બેઉ શિક્ષા થઈ શકે તેવા કોઈ ગુન્હો કોઈ સંખ્યકે કર્યો છે, અથવા તેણે કર્યો છે એવો શક જાય છે એ પ્રમાણે તે કામમાં અધિકાર હોય એવા કોઈ માન્ય છે કે આગળ કોઈ ફરિયાદ કરવામાં આવે તો તે માણસે ફરિયાદનો જવાબ દેવા સારૂ ફલાણી વખતે ફલાણી જગાએ હમારી આગળ હાજર થવું, એવો સમન તે માણસના નામનો કરવાને તે માન્ય છે.

તોહોમતવાળો સંખ્યક નાથી જનાર છે એવું માન્ય છે અને લાગે તો સમન મોકલવાને બદલે તે સંખ્યકને પકડવાનું પ્રથમજો પોતાનું વારંદ મોકલવાને તે મુખ્ય છે.

એજ આક્ટની કા. ૨૦૩ સમનના મુકદ્દમાનો ધનસાફ કરતી વખતે હેઠળ લખ્યા પ્રમાણે કામ ચલાવવાનું છે.

તોહોમતવાળા સંખ્યકની ઉપર કોઈ પણ વખતે પકડતી પ્રમાણે તોહોમત મુકવાની જરૂર નથી અને ફરિયાદ અ-

થવા સમન ને છે તે ને વાતની મોકસી કરવી તે વાત ખામતની તોહોમતવાળા સખસને નોટીસ છે એવું સમજવું. આ ખામમાં કહેલા પ્રકારના ને ગુન્હાનું તોહોમત કોઈ સખસની ઉપર આવ્યું હોય તેણે તે ગુન્હો ક્યો છે એવું ને વાતો સાખીત થઈ હોય તે ઉપરથી નજરમાં આવે તો ફરિયાદ અથવા સમન ગમે તે પ્રકારનો હોય તોપણ તે ગુન્હો તે માણસની ઉપર સાખિત થયાનો ઠરાવ કરવાને માજીસ્ટ્રેટ મુખત્યાર છે.

ફરિયાદમાં અથવા સમનમાં કોઈ ખામી હોય તેથી તોહોમતવાળો ખરેખાર ઉલટું સમજ્યો છે. એવું દેખાય તો તે ખામીથી તે ચાલિલાં કામના પેહેવાર ઉપયોગીપણાને હરકત થશે નહીં પણ તે તે પ્રમાણે ઉલટું સમજ્યો છે કે નહીં તેનો વિચાર કરતી વખતે તોહોમતવાળા સખસે જવાબ દેવાનું કામ શી રીતે ચલાવ્યું તે વાત ઉપર કોર્ટે નજર રાખવી.

ફી. પ્રો. કો. કા. ૨૦૮ કોઈ ફરિયાદ સાંભળવામાં આવે તે પેહેલાં અથવા તે સાંભળાતી હોય તેવામાં શહે-દોને હાજર કરવા સાફ અથવા ખીજાં કોઈ કારણ સાફ તે ફરિયાદ સાંભળવાનું કામ ખીજા દિવસપર મુલતવી રાખવાને તે માજીસ્ટ્રેટ મુખત્યાર છે. તે દિવસ ને ઠરાવવો તે પક્ષકાર અથવા પક્ષકારોની હજુરમાં ઠરાવવો તથા તેઓ સાંભળે એવી રીતે કહી સંભળાવવો.

ને દિવસપર તે ફરિયાદ સાંભળવાનું અથવા વધારે સાંભળવાનું કામ એ પ્રમાણે મુલતવી રાખ્યું હોય તે દિવસે અગર તે તોહોમતવાળો સખસ હાજર નહીં થાય, તો તે સખસને પકડવા સાફ પોતાનું વારંદ મોકલવાને તે માજીસ્ટ્રેટ મુખત્યાર છે.

અગર તે ફરિયાદ કરનાર હાજર નહીં થાય, તો તે માજીસ્ટ્રેટ તે ફરિયાદ કાઢાડી નાખવાને મુખત્યાર છે.

સરકાર વિરૂદ્ધ અહમદ અલી અને બીજા.

તા. ૨૧ જુલાઈ ૧૮૭૪

વા. ૨૨ } કી. પ્રો. કો. કા. ૯૦ પ્રમાણે જે ખાતમી
પા. ૪૨ } આપવી કાયદા પ્રમાણે જરૂર છે એવી ખા-
તમી ન આપ્યા બદલ કોઈના ઉપર આરોપ
મુખ્યો હોય તો તે કામમાં જે કૃત્ય બન્યા બદલ આરો-
પિતે બાણીબુજીને ખાતમી આપવાને ત્યાગ કર્યું તે કૃત્ય
કયા અપરાધનું છે અને તે અપરાધ કયા માણસે કર્યો
છે અને તે અપરાધ બન્યા બદલ આરોપિતને માહિત
હતું એટલી વાત સ્પષ્ટ દેખાઈ આવવી જોઈએ.

આ કામમાં તેમ નથી માટે તોહામત અને શિક્ષા
રદ કરવાં જોઈએ અને અરજદારને કરેલો દંડ જો તેણે
બર્યો હોય તો તે તેને પાછો આપવો.

કી. પ્રો. કો. કા. ૯૦ દરેક ગામના મુખીએ તથા ગા-
મના રખવાળે તથા જમીનના ધણીએ અથવા ભાગવટો
કરનારે તથા તે ધણીના અથવા ભાગવટો કરનારના મુ-
ખ્યારે તથા સરકારની તરફથી અથવા કંઈ આફ વા-
ડસની તરફથી મહેસુલ અથવા જમીનનું ગણોત વસુલ
કરવાના કામ ઉપર જે એત દેશિય અમલદારોને નિમ્યા
હોય તે સઘળા એતદેશિય અમલદારોને હેઠળ લખેલી વાતો
ખાખત જે અખર મળે તે તેઓએ પાસેમાં પાસેના મા-
જીએટને અથવા પાસેમાં પાસેની પોલીસની ઓકી જે
અમલદારના હવાલામાં હોય તે અમલદારને તાબડોતખ
આપવી જોઈએ.

(૨૫) ચોરીનો માલ સતારા તથા વેચનારા કોઈ
મચહુર માણસનું રહેવાનું ઠેકાણું, પોતે જે ગામનો મુખી
અથવા રખવાળ હોય, અથવા જે ગામમાં પોતાની જ-
મીનનો ભાગવટો કરતો હોય અથવા ગણોત અથવા
મહેસુલ વસુલ કરતો હોય તે ગામમાં હોય તે ઠેકાણા
ખાખત તાબડોતખ અખર આપવી જોઈએ.

(બ) ફલાણું માણસ અથવા માણસો ઠગ અથવા અપહરણ કરનારા છે એવું માલુમ હોય અથવા બાજબી રીતે શક હોય તે માણસો સદરહુ ગામની હદ-માંની કોઈ જગાએ આવતાં જતાં હોય તે વાત બાબત તામડતોમ અખર આપવી જોઈયે.

(ક) સદરહુ ગામમાં અથવા ગામની પાસે સતી થવાની વાત અથવા સતી થવાનો ધરાદો હોય તે વાત, અથવા જમીન નહીં લઈ શકાય તેવા બીજા ગુન્હા કર્યાની વાત અથવા કરવાનો ધરાદો હોય તે વાત બાબત તામડતોમ અખર આપવી જોઈયે.

(ડ) આકસ્મિક અથવા અસ્વભાવિક મોતે કોઈ મરો ગયાની વાત બાબત તામડતોમ અખર આપવી જોઈયે.

સરકાર વિરૂદ્ધ એતર મોહન ચૌરંગી

તા. ૨૫ જુલાઈ ૧૮૭૪

વા. ૨૨ ૨ જે ગુન્હાનો ઈનસાફ સંક્ષેપરિતે કરવાનો પો-
પા. ૪૩ ૧ તાને અધિકાર નહોતો એવા ગુન્હાનો ઈન-
સાફ માજીસ્ટ્રેટ કી. પ્રો. કો. ના બાબ ૧૮
પ્રમાણે કર્યાથી હાઈકોર્ટે કા. ૩૪ પ્રમાણે એ માજીસ્ટ્રેટ
કરેલું કામ રદ બાતલ છે એમ ઠરાવ્યું છે.

બાબ ૧૮ મો. સંક્ષેપરિતે ઈનસાફ કરવા બાબતનો છે.

કી. પ્રો. કો. કા. ૩૪ કોઈ માજીસ્ટ્રેટને કાયદા પ્રમાણે અધિકાર નહીં હોય તે માજીસ્ટ્રેટ હેઠળ લખેલી વાતો-માંની કાંઈ વાત કરશે તો તેણે જે કામ ચલાવ્યું હશે તે કામ રદ થશે તે વાતોની વીગત.

(૧) બીજા માજીસ્ટ્રેટ કામ ચલાવીને દફતરમાં દાખલ કર્યું હોય તે ઉપરથી તે શિક્ષાનો હુકમ કરશે, અથવા

(૨) ફરિયાદ થયા વગર તે કાંઈ મુકદ્દમો સાંભળશે, અથવા.

- (૩) ૧૭૨ મી કલમ પ્રમાણે માલ જપત કરીને તે વેચ્યું અથવા
- (૪) ગુલેગારનો સંક્ષેપ્ત રીતે તે ધનસાફ કર્યું, અથવા
- (૫) અપીલનો તે ફેસલો કર્યું, અથવા
- (૬) મુકદમાના કાગળ તે મંગાવ્યું, અથવા
- (૭) પોસ્ટ આફીસમાં પત્રો બાબત ઝાડો લેવાનું વારંટ તે કર્યું, અથવા
- (૮) જમીન લેવા બાબત હુકમ કર્યો હોય તે તે તપાસીને ફરવ્યું, અથવા
- (૯) શકવાળો માલ અથવા ચોરીનો માલ તે ૪૧૭મી કલમ પ્રમાણે વેચ્યું, અથવા
- (૧૦) મુલેહ રાખવા બાબત તે જમીન માગ્યું, અથવા
- (૧૧) મુલેહ રાખવા બાબત મુચલકા બીધા હશે તે તે રદ કર્યું, અથવા
- (૧૨) સારી રીતે ચલાવવા બાબત તે જમીન માગ્યું, અથવા
- (૧૩) સારી રીતે ચલાવવાને જે માણસ કાયદા પ્રમાણે બંધાયો હોય તેનો તે છુટકો કર્યું, અથવા
- (૧૪) સ્થાનિક લોકાપકારક કૃત્ય બાબતના મુકદમામાં તે હુકમ કર્યું, અથવા
- (૧૫) લોકાપકારક કૃત્ય ફરીથી નહીં કરવા બાબત તે હુકમ કર્યું, અથવા
- (૧૬) અટકાવ નહીં થવા દેવા બાબત તે હુકમ કર્યું, અથવા
- (૧૭) કબજાબાબતના મુકદમામાં તે હુકમ કર્યું, અથવા
- (૧૮) ગુજરાન બાબત તે હુકમ કર્યું તો તેણે જે કામ ચલાવ્યું હશે તે કામ રદ થયું.

(૪૧૮)

અરકબારીસીંગ અરજદાર
પરશાદીમુનકુલ વિરૂદ્ધપક્ષકાર

તા. ૨૯ જુલાઈ ૧૮૭૪

વા. ૨૨ } નિયમ પ્રમાણે લેધયે તો ફરિયાદીના શાક્ષી-
પા. ૪૪ } ની ઉલટ તપાસણીની યોગ્ય અને સગવડનો
વખત એજ છે કે આરોપિતના જવાબની સ-
રવાતની વખત તેજ. પરંતુ કેદીનો ડીફેન્સ (અચાવ) ચા-
લતાં છતાં કોઈ પણ વખતે ફાજદારી કોરટને ફરિયાદી
તરફના શાક્ષીદારને ફરી ખાલાવી મંગાવી તેની ઉલટ
તપાસણી કરવા માટે આરોપિતને પરવાનગી આપવાનો
અધિકાર છે.

ઈનસાફનું કામ પુરૂ થયાની અગાઉ કોર્ટમાં હાજર
થયેલા શાક્ષીદારને જો જવાનું કહેવાની અગાઉ તે શા-
ક્ષીની શહેદી લેવાની કેદીને જરૂર છે કે કેમ, કૌંવા જરૂર
લાગવાનો સંભવ છે કે કેમ એ બદલ કેદી પાસેથી ખરૂ
કરી લેવાની કોર્ટની ફરજ છે અને જો આરોપિતને તેવી
જરૂર હોય તો જો વખતે તેની હાજરીની જરૂર હોય તે
વખતે તેને હાજર થવા વાસ્તે કોર્ટને જો યોગ્ય તજવીજ
કરવી જરૂર લાગે તે કોરટે કરવી.

નોમીનચંદર મુકુક અરજદારની ખાખતમાં.

તા. ૨૯ જુલાઈ ૧૮૭૪

વા. ૨૨ } અમે બુની સાથે કરાર કર્યો કે મને જો
પા. ૪૫ } તમે દરમહિને હપતા આપો તો તેના તારણ
બદલ મારો જો કુ ઉપરનો દાવો છે તેનો
ફાયદો તમને હું આપુ છું. અને કુ સાથે હું કાંઈ ખાતગી
તોડ જોડ નહી કરૂ. પછી અમે તે કરારનામા વિરૂદ્ધ કુ
ઉપરનો દાવો ખાતગી પતાવ્યો. તે કામમાં એવો ફરાવ
કર્યો કે અમે કુ સાથે જો તોડજોડ કરી તે બુ સાથે કપટ
કરી કૌંવા બદલ્યાનતથી કરી છે એવું હોયા શિવાય અ
ઉપરં પી. કો. કા. ૪૨૨ પ્રમાણે તોહામત મુકાઈ શકાવું નથી.

પી. કો. કા. ૪૨૨ પોતાનું અથવા કોઈ બીજા સખસનું કાંઈ લેહેણું કે માગણું હોય, તે પોતાનું અથવા તે સખસનું કરજ અદા કરવામાં કાયદા મુજબ કામ આવતું જે માણસ બદલવાનતથી અથવા દગલબાજીથી અટકાવે તે માણસને જે વરસની મુદત સુધીની ખેમાંના ગમે તે પ્રકારની, કેદની, અથવા દંડની, અથવા એ બંનેની શિક્ષા કરવામાં આવશે.

સરકારવિરૂદ્ધ ભીકુ કલવર.

તા. ૨૨ જાન્યુઆરી ૧૮૭૩

વા. ૧૯ } કી. પ્રો. કો. કા. ૨૩૨ અને ૪૨૫ ના ઠરા-
વા. ૨૫ } વને અનુસરીને એવો ઠરાવ થયો કે આ-
રોપિત માણસ ગાંડો છે એવું ઇનસાફની વખતે શેથન જડજની નજરમાં આવેતો તે ગાંડો છે કે નહીં? એ મુદ્દાની ચોકશી કરવી તે આરોપિતના ઇનસાફનો એક ભાગ હોવાથી તે મુદ્દાની ચોકશી જ્યુરી સથિ કરવી જોઈએ અને શેથન જડજ એકલાએ કરવી નહીં.

કી. પ્રો. કો. કા. ૨૩૨ શેથન કોર્ટમાં, ઇનસાફનું કામ જ્યુરીથી કરવું અથવા જે અથવા વધારે આસેસરોની મદતથી ચલાવવું.

કી. પ્રો. કો. કા. ૪૨૫ કોઈ સખસને તેનો ઇનસાફ થવા સારું કોઈ શેથન કોર્ટમાં કમિટ કર્યો હોય તે સખસ અગર તેના ઇનસાફની વેળાએ તે કોર્ટની નજરમાં ગાંડો તથા પોતાનો જવાબ કરવાને અશક્ત જણાય, તો પ્રથમ તે કોર્ટે તે સખસ ખરેખર ગાંડો છે કે નહીં એ વાતની તજવીજ કરવી, અને અગર તે વાતની તેની ખાત્રી થાય તો તેણે એવો ખાસ ફેસલો આપવો કે તોહિમતવાજો શખસ ગાંડો છે તથા પોતાનો જવાબ કરવાને અશક્ત છે અને તે ઉપરથી તે ઇનસાફનું કામ મુલતવી રાખવું.

તોહિમતવાજો શખસ ગાંડો છે તે વાતનો ઇનસાફ કો-

(૪૨૦)

દેખાં તેનો ધનસાફ થાય તેનો બાગછે એવું સમજવું.

સરકાર વિરૂદ્ધ કુર્યોધન સભતો.

તા. ૨૫ જાનવારી ૧૮૭૩

વા. ૧૯ } આરોપિતનો ધનસાફ ચાલતાછતાં તેણે ઘણાં
પા. ૨૬ } ગાંડાપણાનાં ચીંદા બતાવ્યાં એવું મને દેખા-

યછે માટે ને વખતે તેણે અપરાધ કર્યો તે વખતે તે ગાંડો હતો કીંવા નહીં એ મુદ્દાનો આપણે ઠરાવ કરવો એવું શેથન જડને જ્યુરીને કહ્યું તે કામમાં એવો ઠરાવ થયો કે શેથન જડને આ મુદ્દો કાઢ્યા અગાઉ સને ૧૮૭૨ ના આક્ટ ૧૦ ની કલમ ૪૨૫ પ્રમાણે તેનો ધનસાફ ચાલતો હતો તે વખતે તે ગાંડો હતો અને તોહો-મતનો જવાબ આપવાને તે અસમર્થ હતો સખખ તે ગાંડો છે કે નહીં? એ પ્રશ્નનો નિકાલ પેહલાં કરવા વાસ્તે શેથન જડને જ્યુરીને કહેવું જોઈતું હતું.

ફી. પ્રો. કો. કા. ૪૨૫ આ ફેસલા ઉપર ને ફેસલો છે તે નિચે છે તે જુઓ.

સરકાર વિરૂદ્ધ બસુ રામદાસ.

તા. ૧૮ ફેબ્રુઆરી ૧૮૭૩

વા. ૧૯ } કેદાને ૨૪ કલાક કરતાં વધારે મુદત સુધી અ-
પા. ૩૯ } ટકાવી મુક્યા બદલ એક પોલીસ સખ ધનપેક-

ટર ઉપર આરોપ મુકવામાં આવ્યો હતો તે કામમાં એવો ઠરાવ થયો કે તેણે બદલ્યાનતથી કેદાને અટકાવી મુક્યો હતો એવી ફરીયાદી તરફ સાબિતી કરવાની જરૂર નથી કારણ કે વિશેષ હુકમ ન છતાં યોગ્ય મુદતથી અધિક વખત સુધી કોઈ પોલીસ અમલદારે આરોપિતને અટકાવી રાખવો નહીં એવું સને ૧૮૭૨ના આક્ટ ૧૦ ની કા. ૧૨૪ માં સાફ કહ્યું છે અને તેવો હુકમ આ કામમાં નથી.

ક્રી. પ્રો. કો. કા. ૧૨૪—મુકદમાની સઘળી કેફીયત જોતાં યોગ્ય હોય તે કરતાં વધારે મુદતસુધી કોઈ તોહિ-તમવાળા સંખ્યને કોઈ પોલીશ અમલદારે પોહિરામાં રાખ્યો નહિ; અને તે મુદત માંજીએટને તે મુકદમાની ચોકશી અથવા ઇનસાફ કરવાનો અધિકાર હોય કે નહિ; તોપણ તે માંજીએટનો ખાસ હુકમ નહિ હોયતો ચોવીશ કલાકથી વધારે ન હોવી જોઈયે. જે ટુકાણે તે સંખ્યને પકડ્યો હોય ત્યાંહાંથી માંજીએટની કોઈસુધી જતાં જોટલી વાર લાગે તેટલી વાર તે મુદતમાં ગણવી નહિ.

અગર ચોવીશ કલાકમાં તપાસ પુરી થઈ નહિ હોય અને ઉપર કહ્યા પ્રમાણે ખાસ હુકમ થયો નહિ હોય, અને તોહિમત સારા આધારવાળાએ, એમ માનવાના શંખ્ય હોય, તો તે પોલીશની ચોકી જે અમલદારના હવાલામાં હોય તે અમલદારે તે તોહિમતવાળા સંખ્યને અધિકારવાળા માંજીએટ પાસે મોકલી દેવો, અને એમ લખી મોકલવું કે એ સંખ્યને ફલાણા મુહાને માટે પકડેલો છે.

જે માંજીએટ તોહિમતવાળા સંખ્યને અટકાવી રાખવાનો આ કલમ પ્રમાણે હુકમ કરે તેણે તે પ્રમાણે કરવાના કારણો દફતરમાં લખી મુકવાં જોઈયે.

તે હુકમ ડિસ્ચિજટના અથવા ડિસ્ચિજટના ભાગના માંજીએટ થિવાય બીજા માંજીએટ કર્યો હોયતો તેણે પોતાના હુકમની નકલ તથા તે હુકમ કરવાનાં કારણો પોતે તે માંજીએટના તાખામાં હોય તે માંજીએટને લખી મોકલવાં.

સરકાર વિરુદ્ધ રાજકુમાર ખોસ

તા. ૪ માર્ચ ૧૮૭૩

વા. ૧૬ } આરોપિતને જાસ્તી શિક્ષા આપવા માટે
પા. ૪૧ } તેનાપર અગાઉ શખિત થયેલા અપરાધની

શખિતી કરવી હોયતો તેનાપર અગાઉ અપરાધ શખિત થયો હતો એવું તે ચાર્જમાં લખવું જોઈયે

એમ કી. પ્રો. કો. કા. ૪૩૯ ઉપરથી યાયછે. તેવું ચાર્જમાં લખ્યુ ન હોયતો શિક્ષા કહ્યા અગાઉ કોષ્ટપણ વખતે તે મજકુર તોહોમતનામામાં સામલ કરાશે પરંતુ શિક્ષા કર્યા પછી માત્ર તેવું કરાશે નહિ.

કી. પ્રો. કો. કા. ૪૩૯ તોહોમતવાળા સખશની ઉપર જે ગુન્હાનું તોહોમત મુક્યું હોય તે ગુન્હો તોહોમતનામામાં લખવો.

જે કાયદામાં કોઈ વાતને ગુન્હો ઠરાવ્યો હોય તે કાયદામાં તે ગુન્હાનું કોઈ મુકરર નામ લખ્યુ નહિ હોય તો જે વાતનું કેદીની ઉપર તોહોમત મુક્યું હોય તે વાત તેના સમજવામાં આવે એટલી તે ગુન્હાની બાપ્પા લખવી નોંધયે.

જે આકટ તથા જે આકટની જે કલમ અથવા કલમો વિરુદ્ધ ગુન્હો કર્યાનું કહેતા હોય તે આકટ તથા તે આકટની તે કલમ અથવા કલમો તોહોમતનામામાં લખવી.

તોહોમત મુક્યુંછે તે વાત, જે ગુન્હાનું તોહોમત મુક્યું હોય તે ગુન્હો થવાને કાયદાસર જે જે સરતની કાયદા પ્રમાણે જરૂર હોય તે તે સરત તે મુકરર કામમાં પાર પાડીછે એવું કહ્યા સમાનછે.

તોહોમતનામું અંગરેજીમાં અથવા ડિસ્ક્રિકટની ભાષામાં લખવાનો અપ્પત્તારછે. કેદી જે ભાષા સમજતો હોય તે ભાષામાં તોહોમતનામું લખ્યુ નહિ હોય તો તે જે ભાષા સમજતો હોય તે ભાષામાં તે તેને વાંચી સંભળાવવું.

તોહોમતવાળા સખશની ઉપર અગાઉ કોઈ ગુન્હો ઈર્ષ્યો હોય અને જે શિક્ષા ઠરાવવી હોય તે ઠરાવવાસારૂ અગાઉનો ઠરાવ શખિત કરવાનો ઈરાદો હોયતો શિક્ષાનો હુકમ કર્યા પહેલાં કોષ્ટપણ વખતે તે વાત દાખલ કરવાનો અધિકારછે પણ શિક્ષાનો હુકમ કર્યા પછી દાખલ કરવાનો

અધિકાર નથી.

સરકાર વિરૂદ્ધ કુંભેલીથ અને બીજા

તા. ૩૦ એપ્રિલ ૧૮૭૩

વા. ૨૦ } બનેલી વાતના સંબંધે બન્યુરીએ જે હરાવ
પા. ૧ } કર્યો હોય તે હરાવ જે કામમાં જડજને
માન્ય નહિ હોય તો તે કામ અને કાય-
દાના સંબંધે જડજને જે હકીકત બન્યુરીને કહી હોય તે
હકીકત પ્રમાણે બન્યુરીએ કામ કર્યું નથી એવી જે કામમાં
જડજની તકરાર હોય તે કામ હાઇકોર્ટમાં મોકલવાનો ૧૮૭૨
ના ૧૦ની કા. ૨૬૩ ઉપરથી શેશનજડજને અધિકાર છે.
અને સદરહુ કલમ પ્રમાણે જે કામ હાઇકોર્ટમાં આપ્યું
હોય તે કામમાં બનેલી વાત ઉપરથી કેદી અપરાધીએ
એવા બન્યુરીએ હરાવ કર્યો હોય તોપણ તેને દોષરહિત
કરવો યોગ્ય છે એવું હાઇકોર્ટને દેખાય તો તેમ કરવાનો
અધિકાર છે.

કી. પ્રો. કો. કા. ૨૬૩ સરકારવિરૂદ્ધ અળવંત પેદારક-
રનો ફેસલો પાને ૧૦૨ મે છે તે નિચે જુઓ.

સોબિલદાસ વિરૂદ્ધ ચંદ્રદેવી અને બીજા

તા. ૯ મે સને ૧૮૭૩

વા. ૨૦ } કેદીને વધારે શિક્ષા થવા માટે બીજા વર્ગના
પા. ૧૫ } એક માણસે એ કામ સને ૧૮૭૨ના ૧૦ ની
કા. ૪૬ પ્રમાણે ઉપ્યુટી કમિશનર પાસે મોકલ્યું. તે કામ
ઉપ્યુટી કમિશનરે હાઇકોર્ટમાં મોકલ્યું.

હાઇકોર્ટે તેમાં હાય ઘાલવાને ના કબ્જલ કર્યું, કારણકે
સદરહુ કલમ ઉપરથી જોતાં તે કામની મોકલી ઉપ્યુટી
કમિશનરે પોતે કરવો જોઈતી હતી અને કેદી વિરૂદ્ધ જે
પુરાવા હતો તે પુરાવા ઉપરથી જે તોહિમતની શાખિતી
કરવી જરોજર છે એવું તેને દેખાય તે અપરાધની શા-

(૪૨૪)

ખિતી તેનાપર કરવાની હતી અને તે કામ હાઇકોર્ટમાં મોકલવું નહતુ એવા હાઇકોર્ટનો અભિપ્રાય થયો.

કી. પ્રો. કો. કા. ૪૬ ખેલગામના શેઠનજડનેનો પત્ર નંબર ૮૦ નો આઆપરથી થયેલો ડરાવ પાને ૨૬૨મે છે તે નિચે જુઓ.

સરકાર વિરુદ્ધ સીધમ સરકાર

તા. ૬ મે સને ૧૮૭૩

વા. ૨૦ } કી. પ્રો. કો. કા. ૨૬૩ પ્રમાણે હાઇકોર્ટમાં
પા. ૧૬ } આવેલા કામમાં આરોપિતને છાંડદેવા વિશે
જે કે જ્યુરીએ ડરાવ કર્યો હતો તોપણ ખનેલી
વાત ઉપરથી હાઇકોર્ટે આરોપિતના ઉપર અપરાધ
સ્થાપન કર્યો.

કી. પ્રો. કો. કા. ૨૬૩ સરકાર વિરુદ્ધ બળવંત પેઢાર-
કરનો ફેસલો પાને ૧૦૨મે છે તે નિચે જુઓ.

સરકાર વિરુદ્ધ અલિત પરીદ અને બીજા

તા. ૨૨ મે ૧૮૭૩

વા. ૨૦ } કી. પ્રો. કો. કા. ૨૨૨ પ્રમાણે સંક્ષિપ્ત રીતે
પા. ૧૭ } કામ ચલાવવા વિશે જે મજકુર છે તે નિચે
આવનારાં કામમાં અપરાધ સ્થાપન ઉપરથી એવું ગ્રપ-
છપણે દેખાઈ આવ્યું જોઈયે કે તે કલમમાં જે કામ લ-
ખ્યું છે તે પૈકી આ એક કામ છે. ચોરીખદલનું કામ હોય
તો ચોરાએ ગયેલા માલની ખરી કિંમત શી છે તે
ડરાવવું જોઈયે.

કી. પ્રો. કો. કા. ૨૨૨ ચંદરજીખર યાકુર વિરુદ્ધ નિતલુ
અને બીજાનો ફેસલો પાને ૪૦૪ મે છે તે નિચે જુઓ.

અખડુશ કાદરખાન વિરૂદ્ધ પરન્હીના માજીસ્ટ્રેટ

તા. ૪ જુન ૧૮૭૩

વા. ૨૦ } કી. પ્રો. કો. કા. ૨૯૭ અને ૧૪ ઉપરથી
વા. ૨૩ } જોતાં ઇનસાફ થવા માટે દરમિયાન ને કામ
ચાલવાનું તે ચાલતા છતાં કોઈપણ માજીસ્ટ્રેટનું
પ્રોસીડીંગ મંગાવી તે તપાસવાનો અને પોતાની રૂબરૂ
કાગળો નહીં છતાં તેવું પ્રોસીડીંગ તૃકુપ કરવાનો અને
તેજ પ્રમાણે આરોપિત માણસ પાસેથી જામીન લેવાનો
હુકમ કરવાનો હાઇકોર્ટને અધિકાર છે.

વારંટથી એકાદ કેદીને પકડ્યો તો તેને અને તેટલો
જલદી એકાદ માજીસ્ટ્રેટની રૂબરૂ આણ્યા પછી કોઈ એ
સોગતપર જુગ્યાની આપી ફરી તેને અટકાવી રાખવા
જોગ કાંઈ કારણ બતાવ્યા શીવાય કોંવા તેને ફરી તુરં-
ગમાં મોકલવાનો યોગ્ય સમજ્ય છે એવું દફતરે લખ્યા
શિવાય વધારે અટકાવી મુકવાનો હુકમ કરવાને માજી-
સ્ટ્રેટને અધિકાર નથી.

કી. પ્રો. કો. કા. ૨૯૭ સરકાર વિરૂદ્ધ નવરનમેગ ફુલા-
મેગનો ફેસલો પાને ૪૮ મે છે તે નિચે જુઓ.

કી. પ્રો. કો. કા. ૧૪ ફલાણો ફોજદારી મુકદ્દમો અથવા
અપીલ અથવા ફલાણા વર્ગના મુકદ્દમા અથવા અપીલો
પોતાના તાબા માહેની ફોજદારી કોર્ટમાંથી લઈ લખને
પોતાના નેટલી અથવા વતી હકુમતવાળી સદરહુ પ્રકાર-
ની બીજી કોઈ ફોજદારી કોર્ટમાં મોકલવાનો હુકમ કરેશું
તો ઇનસાફની મતલબ પાર પડશે અથવા પક્ષકારોને
અથવા સાહેબોને ઠીક પડશે એવું હાઇકોર્ટની નજરમાં
આવશે તો તેવો હુકમ કરવાનો અખતાર તે કોર્ટને છે.

અથવા ને ડિસ્ટ્રિક્ટમાં અથવા ડિસ્ટ્રિક્ટના ભાગમાં
ગુન્હે યપો હોય તે ડિસ્ટ્રિક્ટ શિવાય અથવા ડિસ્ટ્રિક્ટના
ભાગ શિવાય બીજી ડિસ્ટ્રિક્ટમાં અથવા ડિસ્ટ્રિક્ટના
બીજા ભાગમાં તે ગુન્હાની ચોકસી અથવા ઇનસાફ

કરવાનો હુકમ કરમાવવાનો અપ્પત્તાર હાઇકોર્ટને છે. હાઇકોર્ટ હરકોઈ મુકદ્દમો બીજી કોર્ટમાંથી મંગાવીને ઇન-સાફ કરવા સારૂ પોતે લે તો તે મુકદ્દમો ઉપર કહ્યા પ્રમાણે મંગાવી લીધા નહીં હોત તો તે કોર્ટ જે રીતે કામ ચલાવતે તે રીતે હાઇકોર્ટ કામ ચલાવવું.

સરકાર વિરુદ્ધ ગંગાસીંગ અને બીજા

તા. ૧૬ જુન ૧૮૭૩

વા. ૨૦ } લોકોમાં સુલેહ રાખવા માટે મુચ્ચરકો આપ-
યા. ૩૬ } વાનો હુકમ તમને કેમ કરવો નહીં તેનું કા-
રણ બતાવવા કોઈ લોકને સમન્સ કર્યા છતાં
તે પ્રસંગે કામ ચલાવવું તે સન ૧૮૭૨ના ૧૦ની કા. ૪૯૧
અને ૪૯૨ ના ઠરાવને અનુસરીને ચલાવવું જોઈયે.
અને તે સમનમાં મુચ્ચલકાની રકમ અને તેનું સ્વરૂપ
અને કેટલી મુદતનો મુચ્ચલકો જોઈયે તે મુદત એટલું લ-
ખવું જોઈયે.

કી. કા. ૪૯૧ સરકાર વિરુદ્ધ પ્રોસનોઅંદર ગોસાવી
અને બીજાનો ફેસલો પાને ૪૧૧ મે છે તે નિચે જુઓ.

કી. કા. ૪૯૨. જે રીપોર્ટ ઉપરથી અથવા ખાતમી
ઉપરથી સમન કર્યો હોય તેની મતલબ તથા ખતમી રકમ
તથા કેટલી મુદત સુધી તે અમલમાં રહેવું જોઈયે તે
લખવું અને અગર જામીન જોઈયે તો કેટલા જામીન
જોઈયે તે તથા તે એક એક પાસે કેટલી કેટલી રકમનાં
ખત લખાવી લેવાં છે તેપણ તે સમનમાં લખવું. અને
જે સખસના ઉપર સમન કરવામાં આવ્યો હોય તેણે
કહી જગાએ અને ક્યારે હાજર થવું તે પણ સમનમાં લખવું.

ખુલાસો—તે સખસો કોર્ટમાં હાજર હોય તો સમન
કરવાની જરૂર નથી. પણ જે સખસને સમન કરવામાં
આવ્યો હોય તેના પાસેથી ખતકાંન લખાવી લેવું તેનું
કારણ દેખાડવાને તેને છુટ આપવી જોઈયે.

(૪૨૭)

સરકાર વિરૂદ્ધ ઝાપુ અને બીજા.

તા. ૧૬ જુન ૧૮૭૩

વા. ૨૦ } આરોપિત ઉપર સાપ્રાધ પ્રવેશ કર્યાની સા-
પા. ૩૭ } ખિતી થયા ઉપરથી જોઈટ માજીસ્ટ્રેટે તેને

કેદની શિક્ષા આપી અને લોકોની મુલેહ રા-
રાખવાનો મુચલકો આપવો એવો હુકમ કર્યો. જે ગુન્હા
બદલ મુચલકો લેવા વિશે કી. પ્રો. કો. કા. ૪૮૯ માં
કહ્યું છે તે ગુન્હા પૈકી સાપ્રાધ પ્રવેશનો અપરાધ નથી
એવું શેશન જડજને દેખાયા ઉપરથી મુચલકો લેવા વિશે
જે માજીસ્ટ્રેટે હુકમ કર્યો હતો તે હુકમ રદ કરવા વારતે
શેશનજડજને હાઈકોર્ટને લખી મોકલ્યાથી હાઈકોર્ટે ડરાબ્યું કે-

આરોપિતની વર્તણૂક લોકોની મુલેહ તોડવા સરખી
હતી સખખ મુચલકો લેવા બદલ માજીસ્ટ્રેટે જે હુકમ
કર્યો છે તેમાં કાંઈ ગેરકાયદેસર નથી એવું ડરાવી હાઈ-
કોર્ટે શેશન જડજનું કહેવું ના કબુલ કર્યું.

કી. કા. ૪૮૯ ન્યારે કોઈ સખસની ઉપર હંગામો,
હુમસો કે બીજી મુલેહનો ભંગ કરવાનું અથવા તેમાં મદ-
દગારી કરવાનું, અથવા હથીયારવાળાં માણસોને એકઠાં
કરવાનું, અથવા તેમ કરવાના સાફ ધરાદાથી કાયદા
વિરૂદ્ધ બીજા ઉપાયો કરવાનું તોહોમત મુક્યું હોય તે તો-
હોમત તેની ઉપર કોઈ શેશન કોર્ટની આગળ અથવા
ડિસ્ટ્રિક્ટના ભાગના માજીસ્ટ્રેટની આગળ અથવા ૧ લા
વર્ગના માજીસ્ટ્રેટની આગળ સાબિત થાય,

અને જે કોર્ટે અથવા માજીસ્ટ્રેટે તે સખસની ઉપર
તે ગુન્હો ડરાબ્યો હોય, અથવા જે કોર્ટ અથવા માજીસ્ટ્રેટ
તે કામમાં શિક્ષાનો છેલ્લો ડરાવ અથવા હુકમ, કરે તે
કોર્ટ અથવા માજીસ્ટ્રેટના અભિપ્રાયમાં એમ આવે કે
મુલેહ રાખવા સાર તે સખસની પાસે મુચલકો લખાવી
લેવો બાજબી તથા જરૂર છે.

ત્યારે તે મુકદ્દમ માં બીજી કાંઈ હુકમ થયો હોય તેની

સાથે તે કોર્ટ અથવા માજીસ્ટ્રેટ એવું ફરમાવવાને મુખ્ય-
તાર છે કે જે સખસની ઉપર ગુન્હો કર્યો છે તે સખસે
આટલી રકમની તથા આટલી મુદત સુધી સુલેહ રાખવા
સાર કાયદા મુજબ એક કબુલત લખી આપવી તે રકમ
જે ઠરાવવી તે તે સખસની હાલત તથા મુકદ્દમાની કેફી-
યતપર નજર કરતાં યોગ્ય જણાય તેટલી ઠરાવવી, અને
મુદત જે ઠરાવવી તે પ્રત્યેક કામમાં જેટલી યોગ્ય જણાય
તેટલી ઠરાવવી; પણ અગર તે શિક્ષાનો ઠરાવ અથવા
હુકમ કોઈ માજીસ્ટ્રેટે કર્યો હોય, તો તે મુદત એક વર્ષથી
વધારે ન હોવી જોઈયે, અથવા તે શિક્ષાનો ઠરાવ અથવા
છેલ્લો હુકમ કોઈ શેશન કોર્ટે કર્યો હોય તો તે મુદત ત્રણ
વર્ષથી વધારે ન હોવી જોઈયે. તે હુકમમાં એવો પણ
ઠરાવ કરવો કે મુચલકો નહીં આપે તો જે માણસને મુ-
ચલકો આપવાનો હુકમ કર્યો હોય તેને માજીસ્ટ્રેટે તે
હુકમ કર્યો હોય તો ઘણામાં ઘણાં એક વર્ષ સુધી આસાન
કેદમાં રાખવો, અથવા હાઇકોર્ટે અથવા શેશન કોર્ટે
હુકમ કર્યો હોય તો ઘણામાં ઘણાં ત્રણ વર્ષ સુધી આસાન
કેદમાં રાખવો; પણ તે મુદતની અંદર તે ઉપર કલ્પા
પ્રમાણે મુચલકો લખી આપે તો તેને તુરત છોડી મુકવો
એવા ઠરાવ કરવો.

તોહામતવાળા શખસને કેદની શિક્ષા કરી હોયતો જેટલી
મુદતનો મુચલકો આપવાનું તેને ફરમાવ્યું હોય તે મુદત
અને મુચલકો નહીં લખી આપવા બાબતની કેદ તે શિ-
ક્ષાની મુદત પુરી થયાપછી તે માણસ કેદમાંથી છુટશે
તારથી ચાલુ થશે.

આ કલમમાં કહેલો કોઈ ગુન્હો કોઈ તોહામતવાળા સ-
ખસની ઉપર ડિસ્ટ્રિક્ટનો ભાગ જે માજીસ્ટ્રેટના હવા-
લામાં નહીં હોય તે માજીસ્ટ્રેટ અથવા પહેલા વર્ગનો
માજીસ્ટ્રેટ નહીં હોય તે માજીસ્ટ્રેટ ઠરાવે તારે તે સખ-
સની પાસેથી સુલેહ રાખવા સાર મુચલકો લખાવી લેવો
બાબતો તથા જરૂર છે એમ તે માજીસ્ટ્રેટના અનિપ્રાય.

માં આવે તો તે માણસેટ ને ડિસ્મિક્ટના માણસેટના અથવા ડિસ્મિક્ટના ભાગના માણસેટના અથવા ૧ લા વર્ગના માણસેટના તાબામાં હોય તે માણસેટને તે કામનો રિપોર્ટ કરી મોકલવો, અને ને માણસેટને તે કામનો રિપોર્ટ કરી મોકલવો હોય તેણે જાણે તે ગુન્હા પોતાની જ આગળ હોય હોય એવી રીતે તે કામમાં હુકમ કરવો.

ફેસલા ઉપર સહી કરતી વખતે અથવા ફેસલા ઉપર ને કોરટે સહી કરી હોય તે કોરટે સદરહુ પ્રકાનો હુકમ કર્યો નહીં હોય ત્યારે ને માણસેટ તે મુચલકો આપવાનો હુકમ અસલ શિક્ષાના હુકમમાં વધારે તે માણસેટની આગળ ગુન્હેગારને હાજર કરવો જોઈયે.

નોખા કીસ્તો આચારજી વિરુદ્ધ લાલચંદ્રશેખ

તા. ૧૯ જુન સન ૧૮૭૩

વા. ૨૦ } આરોપિતપર એક તટુ ચોર્યાનો આરોપ હતો,
પા. ૩૮ } તે આરોપ તેનાપર સાબિત થયાથી માણસેટ.

એટલે તેને કેદની અને રૂ. ૨૫ ના દંડની શિક્ષા કરી, અને દંડની રકમ વસુલ થયે ફરિયાદીને આપવી એવો હુકમ કર્યો. અને ને વિજ્ઞ માણસે તે તટુ પ્રસિદ્ધરિતે થયેલા વેચાણમાં કીમત આપી વેચાણ લીધો હતો તેને તે પાછો આપવાનો હુકમ કર્યો. આ કામમાં કી. કા. ૪૧૮ ઉપર અને બજારમાં પ્રમાણીક-પણે ખરીદ કરનારનું સંરક્ષણ થવું એવો ને અંગરેજી કાયદાનો નિયમ છે તેના ઉપર માણસેટનો ભરોસો હતો.

કી. કા. ૪૧૮ એ સને ૧૮૭૨ ના કરારના આકટની કા. ૧૦૮ ૨૬ કરવાના હેતુએ કરેલી નથી. અને સને ૧૮૭૨ ના કરારના આકટની કા. ૧૦૮ ઉપરથી જોતાં તટુની માલકી ને અરથે ખરીદદારને મળી શકતી નથી તે અરથે માણસેટ તે તટુ ફરિયાદીને પાંચુ અપાવવું જોઈતું હતું એમ શેશનજડને ઠરાવ્યું.

તે કામમાં એવો ઠરાવ થયો કે કેદીને ને રૂ. ૨૫ નો

દંડ કર્યો હતો તે કી. કા. ૪૧૮ ઉપરથી કીંવા બીજા કોઇપણ નિયમ ઉપરથી ફરિયાદીને આપી શકાતો નથી. અને તેવા હુકમ કરવા તે કા. ૩૦૮ ઉપરથી માત્ર થાય છે માટે દંડની રકમ ફરિયાદીને આપવા વિશે જે હુકમ માજીસ્ટ્રેટે કર્યો હતો તે હાઇકોર્ટે રદ કર્યો.

કી. કા. ૪૧૮ ફોજદારી કોર્ટમાં રજુ થયેલી જે મિલકત બાબત ગુન્હે થયાનું જણાતું હોય તે મિલકતની વ્યવસ્થા બાબત જે હુકમ કરવાનું પોતાને બરાબર બાબત જણાય તે હુકમ ફોજદારી કોર્ટમાં મુકદમાનો ચોક્કસી અથવા ધનસાફ થઈ રહ્યા પછી કરવાને તે કોર્ટ મુખ્યત્વારે છે.

ખુલાસો. આ કલમમાંના “મિલકત” એ શબ્દમાં હરકોઈ સંબંધના કબજામાં અથવા નિર્બંધમાં જે મિલકત અસલથી હોય તે મિલકતનો સમાસ થાય છે. એટલુંજ નહિપણ તાબડતોબ અથવા બીજી રીતે તે મિલકતની જે બીજી મિલકત કરી હશે અથવા તે મિલકત બદલાઈને જે બીજી મિલકત લીધી હશે તે મિલકતનો તથા સદરહુ પ્રમાણે રૂપાંતર કરીને અથવા બદલ કરીને જે કોઈ સંપાદન કર્યું હશે તેનો સમાસ થાય છે એવું સમજવું.

કી. પ્રો. કા. ૩૦૮ સરકાર વિરુદ્ધ નાના પતલુના કામનો ફેસલો પાને એ છે તે નિચે જુઓ.

કરારના આકૃતની કા. ૧૦૮ નિચે લખેલા પ્રસંગો શિવાય બીજા પ્રસંગે કોઇપણ વેચનારનો પોતાનો માલ ઉપર જે હક હોય તેથી વધારે હક તે માલ ઉપર ખરીદદારને તે વેચનાર આપી શકતો નથી.

અપવાદ ૧ બ્યારે માલિકની સંમતીથી કોઈ માલ, અથવા એકાદ બિલ આફેલેડીંગ, ડોકવારંટ, વખારવાળાનું સરટિક્કેટ, ડકાવાળાનું સરટિક્કેટ, અથવા સ્વાધીન કરવાનું વારંટ કીંવા હુકમ, અથવા માલ ઉપર હક છે એવું દેખાડનારો, બીજા કોઈ દસ્તાવેજ કોઈ સદરહુ

પ્રકારના દસ્તાવેજો જે માલ વિશે હોય તે માલનું, સ્વામિત્વ સદરહુ સંપત્તિ બીજા કોઈપણ સંપત્તિને આપી શકે છે, પછી માલિકની આત્મા બીજી રીતે હોયતો ચિંતા નહિ પરંતુ ખરીદદારે શુદ્ધ બુદ્ધિથી ચાલવું જોઈએ, તથા પ્રસંગ એવા ન હોવા જોઈએ કે તે ઉપરથી એવું અનુમાન યોગ્ય રીતે થાય કે માલ અથવા દસ્તાવેજ મજબૂર જે સંપત્તિના કબજામાં છે તેને તે માલ વેચવાનો અધિકાર નથી.

અપવાદ. ૨ માલના કેટલાક સમસ્ત માલિકો પૈકી કેવળ એકની જ પાસે બાકીના માલિકોની પરવાનગીથી માલનો કબજો હોય, તો તે માલ સદરહુ એક સમસ્ત, માલિક પાસેથી જે સંપત્તિ શુદ્ધબુદ્ધિથી ખરીદ કર્યા હોય કે જેના કબજામાં માલ મજબૂર છે તેને તે વેચવાનો અધિકાર નથી એવું પ્રસંગ મજબૂર ઉપરથી યોગ્ય અનુમાન ન થાય તો, તે સંપત્તિને તે માલ ઉપરનું સ્વામિત્વ પ્રાપ્ત થાય છે.

અપવાદ. ૩ જ્યારે કોઈ કરાર ઉપરથી એકાદ સંપત્તિ પોતાના તાબામાં માલ લીધો હોય અને તે કરાર તેમાંના બીજા પક્ષકારની ઇચ્છા ઉપરથી નિર્ણયક થવા યોગ્ય હોય ત્યારે, કરાર મજબૂર રદ કર્યા પહેલાં જો કોઈ ત્રીજા સંપત્તિ તે માલિકના કબજામાં છે તેની પાસેથી શુદ્ધબુદ્ધિથી વેચાણ લે, તો તેનું સ્વામિત્વ તે ખરીદદારને પ્રાપ્ત થાય છે, પરંતુ જે કેફિયત ઉપરથી તે કરાર નિર્ણયક થવા યોગ્ય હોય તે કેફિયતનું સ્વરૂપ જેના કબજામાં માલ મજબૂર હોય તેણે અથવા જેનો તે પ્રતિનિધિ હોય તેણે કરેલા કોઈ ગુનાહનું થવું હોયતો સદરહુ મુજબ સ્વામિત્વ ઉત્પન્ન થવું નથી.

એવા કામમાં મૂળ વેચનારને કરાર રદ કરવાનો અટકાવ થવાને લીધે તેને જે કોઈ ટોળો થયો હોય તેનો બાદજો મૂળ ખરીદદાર પાસેથી ભરી લેવાનો તેનો હક છે.

પરથીરામ ઔધરી રાયબાહાદુર અરજદાર

તા. ૧૧ જુલાઈ ૧૮૭૩

વા. ૨૦ } ને જમીન ખામતના તંટાથી લોકોની મુલેહ
પા. ૫૧ } તુટવા સરખીછે તે જમીનના કબજા ખામત
કી. કા. ૫૩૦છે તે મુજબ પક્ષકારને ને પુ-
રાવો આપવાનો તે માગુછે તે વખતે તે સંબંધીનું કામ
અલાબું હોય તે વખતના કબજાનો પુરાવો આપવો.
અને માગુછે પોતાનો ફેસલો કહે તે વખતના કબજાનો
પુરાવો આપવાની જરૂર નથી.

કી. કા. ૫૩૦ ડિસ્પિક્ટના માગુછેની અથવા ડિ-
સ્પિક્ટના બાગના માગુછેની અથવા પેહેલા વર્ગના
માગુછેની ન્યારે એમ ખાતરી થાય કે આપણી હકુમ-
તની હદમાં કાંઈ જમીન, જમીનની હદો, ઘર, પાણી,
માછલી પકડવાની જગો, પાક અથવા જમીનની ખીજ
પેદાશની ખામતની એવી કાંઈ તકરાર છે કે તેથી મુસેહનો
ભંગ થવાનો સંભવ છે.

તે માગુછે દફતરમાં એક મીનીટ લખવી અને તેમાં
પોતાની ઉપલી ખાતરીનાં કારણો લખવાં, અને તે મા-
ગુછે મુદત ડરાવાંને તે તકરારમાં નેઆનું લાગતુ વળ-
ગતું હોય તે સઘળા સખસોને ફરમાવવું કે આટલી
મુદતમાં તમે જાતે અથવા મુખતીયારની મારફતે હમારી
કોર્ટમાં હાજર થઈને, તે તકરારની વસ્તુ ખરેખર કોના
કબજામાં છે તે વિશે તમે તમારા પોત પોતાના દાવાના
બોના લખી આપો.

કબજાના હક ખામત કોઈ સખસના દાવાના મુલુદોષના
વિચાર ન કરતાં તે માગુછે ચોકસી કરીને ડરાવવું કે
તકરારની વસ્તુ કયા સખસના કબજામાં છે.

તે ખામત પોતાની ખાતરી કરી લીધા પછી તેણે
એક હુકમ લખવો, તેમાં એ પ્રમાણે લખવું કે કલાણા
સખસ અથવા સખસોના કબજામાં એ વસ્તુ છે તેના

કબજમાંથી કાયદાની રીતે તે લઈ લેવામાં આવે ત્યાં સુધી તે વસ્તુનો કબજો રાખવાનો તેનો હક છે, અને ત્યાં સુધી તે કબજામાં કોઈપણ ગરબડ કરવી નહીં.

ખુલાસો—સુલેહનો ભંગ કરવા જેવી તકરાર છે એ ખાતમી રીપોર્ટ ઉપરથી અથવા બીજી ખબર ઉપરથી તે માજીસ્ટ્રેટ પોતાની ખાતરી કરવી, પણ તેનો કબજો છે તે વાતનો ઠરાવ પોતાની આગળ લીધેલા શક્તી પુરાવા ઉપરથી કરવા.

ભોળાનાથ ખોસ વિરુદ્ધ કમરૂદીન.

વા. ૨૦ } તારે અમુક કલ કરવું નહીં એવો માજીસ્ટ્રેટ
વા. ૫૩ } કોઈને ફી. કા. ૫૧૮ પ્રમાણે હુકમ કર્યો.

પરંતુ તે કલથી લોકોની સુલેહ તુટવા સરખી નથી એવો શેશન જડજનો અભિપ્રાય દેવાથી માજીસ્ટ્રેટનો તે હુકમ રદ થવા માટે તેણે હાઇકોર્ટમાં લખી મોકલ્યું તેથી તે કોર્ટે ઠરાવ્યું કે.

જે પ્રસંગે માજીસ્ટ્રેટની ખાતરી થવા સરખી ખાતમી મળે તે પ્રસંગે તે ખાતમી ઉપરથી તેને મનાઈ કરવાનો હુકમ કરવાને ફી. કા. ૫૧૮ ની વાખ્યા ૨ ઉપરથી માજીસ્ટ્રેટને અધિકાર છે અને તેવો હુકમ કર્યા છતાં તે કાયદા વિરુદ્ધ થતું નથી એટલા માટે ફા. ૨૯૭ ના આધારે તે હુકમ રદ કરવાનો હાઇકોર્ટને અધિકાર નથી. ફા. ૫૧૮ પ્રમાણે થયેલો હુકમ એ ન્યાયનું કામ નથી એટલા માટે ફા. ૨૯૭ નિચે આવતું નથી.

ફી. કા. ૨૯૭ સરકાર વિરુદ્ધ નવરનમેગ ફુલામિગનો ફેસલો પાને ૪૮ મે છે તે નિચે જુઓ.

ફી. કા. ૫૧૮ સરકાર વિરુદ્ધ રણછોડ દયાળનો ફેસલો પાને ૯૯ મે છે તે નિચે જુઓ.

(૪૩૪)

સરકાર વિરૂદ્ધ નાનચંદ્ર મુકરજી

તા. ૨૭ જુન સન ૧૮૭૩

વા. ૨૦ } પી. કો. કા. ૧૯૪ પ્રમાણે ખોટી શાક્ષી આ-
પા. ૪૧ } પ્યા બદલનો આરોપ મુકવો તે ન્યાયની
કોર્ટમાં આપેલી શાક્ષીને મારેજ મુકવો એમ
નથી. એવા પ્રકારનો મજકુર એકાદ પોલીસ અમલદાર
આગળ કહ્યો હોય તોપણ તે પી. કો. કા. ૧૯૧ માં કહ્યા
પ્રમાણે અને કી. કા. ૧૧૮ નો વિચાર કરી જોતાં ખોટી
શાક્ષી આપ્યા પ્રમાણે થાય છે.

પી. કો. કા. ૧૯૪ સરકાર વિરૂદ્ધ ગોકળ ભગવાંનદા-
સનો ફેસલો પાને ૨૨૯ મે છે તે નિચે જુઓ.

પી. કો. કા. ૧૯૧ સરકાર વિરૂદ્ધ ઈનખસાપાનો ફેસલો
પાને ૩૬૯ મે છે તે નિચે જુઓ.

કી. કા. ૧૧૮ સરકાર વિરૂદ્ધ શાકળચંદ જેઠાભાઈનો
ફેસલો પાને ૨૬૬ મે છે તે નિચે જુઓ.

સરકાર વિરૂદ્ધ લખીનારાયણદત્ત

તા. ૧૦ જુલાઈ ૧૮૭૩

વા. ૨૦ } જે બાષામાં આરોપિતે જુબાની આપી હોય
પા. ૫૦ } તે બાષાની જુબાની કી. કા. ૩૪૬ પ્રમાણે
દફતરે દાખલ કરવાની તે માજીસ્ટ્રેટ પોતાને
હાથે લખવી જોઈએ એમ નથી. તે જુબાની મારી રખડ
આપી અને આરોપિતે જે મજકુર કહ્યો તે સર્વ ખરો-
ખર છે એવા પોતાના સહી શીકા સાથે ને શેરો માજીસ્ટ્રેટ
તેના પર લખ્યો હોય તો ખસ છે.

કી. કા. ૩૪૬ સરકાર વિરૂદ્ધ ખાઈ રતનનો ફેસલો
પાને ૫૩ મે છે તે નિચે જુઓ.

(૪૩૫)

સરકાર વિરુદ્ધ અબદુલહક.

તા. ૧ અગષ્ટ ૧૮૭૩

વા. ૨૦ } લોકોમાં સુલેહનો ભંગ થવાનો ખરેખર સંભવ
પા. ૫૭ } છે એવું માનવાને યોગ્ય કારણ હોય તો
સોફીને સુલેહ રાખવાનો જામીન આપવામાટે
કી. કા. ૪૯૧ પ્રમાણે કોર્ટને બોલાવવાનો હુકમ કર્યો તો
તે ન્યાય થશે પણ સુલેહનો ભંગ થવાનો સંભવ ન હોયતો
તેમ કરવું બાજબી નથી.

કી. કા. ૪૯૧ સરકાર વિરુદ્ધ પ્રોસનોચંદર ગોસાની અને
બીજાનો ફેસલો પાને જુદી છે તે નિચે જુઓ.

સરકાર વિરુદ્ધ જી. આર. ખેલીયાસ.

તા. ૨૬ અગષ્ટ ૧૮૭૩

વા. ૨૦ } કજીયામાંનો પુરાવ સ્પષ્ટરૂપે જોઈને અને
પા. ૬૧ } તેનું વજન કરેથી શેશનજડજનો અભિપ્રાય
આરોપિત વિરુદ્ધ થયો હોય તો તે પુરાવાની
યોગ્યતા વિશે હાઈકોર્ટનો વિરુદ્ધ અભિપ્રાય હોય તો પણ
કી. પ્રો. કા. ૨૬૭ ઉપરથી તેમાં હાઈકોર્ટ હાથ ચાલવો
એ ન્યાય થનાર નથી.

કી. પ્રો. કા. ૨૬૭ સરકાર વિરુદ્ધ નવરનભગ ફુલાભગનો
ફેસલો પાને ૪૮ મ છે તે નિચે જુઓ.

સુંદરભકર વિરુદ્ધ રામકુમાર અને બીજા.

તા. ૧૭ સપ્ટેમ્બર ૧૮૭૩

વા. ૨૦ } કી. પ્રો. કા. ૨૧૫ ની વાખ્યા ત્રીજી જોતાં
પા. ૬૭ } ફરીવાર તરફના શાક્ષીદારનાં નામ લખ્ય
આખ્યાં હોય તેટલા શાક્ષી લીધા શીવાય આ-
રોપિતને છોડી દેવાનો હુકમ કરી શકાતો નથી.
જે માણસને શાક્ષી આપવા માટે હાજર કર્યો નથી

તે માણસની શક્તિની જરૂર છે એમ માણીએટને જણાય
તો કી. પ્રો. કા. ૩૫૧ પ્રમાણે તે માણસને સમન કરી
બોલાવવો જોઈયે.

કી. પ્રો. કા. ૨૧૫ સરકાર વિરુદ્ધ સંગ્રાપા સંકોપાનો
ફેસલો પાને એ છે તે નિચે જુઓ.

કી. પ્રો. કા. ૩૫૨. કાંઈ તજવીજ અથવા ચોકશી
અથવા ઈનસાફનું કામ ચાલતાં કોઈપણ વખતે ૧૨ મા
બાબમાં ડરાવેલી રીતે હરકોઈ શહેદને સમન કરવાને
અથવા જે શખસને શહેદ દાખલ સમન નહીં કર્યો હોય
તેનો કોઈ શખસ હાજર હોયતો તેની પણ જબાની લેવાને
હરકોઈ કોર્ટ અથવા માણીએટ મુખતીયાર છે. અને આ
કામનો બાજબી ફેસલો થવાસાર તે શખસની સાહેદીની
જરૂર છે એવું દેખાય તો ઉપર કહ્યા પ્રમાણે કરવું, એ
કોર્ટનું અથવા માણીએટનું કામ છે એમ સમજવું.

સરકાર વિરુદ્ધ નોબીનચંદર બાનરજી.

તા. ૨૪ અક્ટોબર ૧૮૭૩

વા. ૨૦ / જ્યુરીનાં ડરાવથી પોતાનો અભિપ્રાય જુદો
પા. ૭૦ / હોવાથી શેશન જડજે કી. પ્રો. કા. કા. ૨૧૩

પ્રમાણે તે કામ હાઈકોર્ટના અભિપ્રાય માટે
મોકલ્યા છતાં તે ફરિયાદી તરફની અપીલ છે એમ સમ-
જી હાઈકોર્ટે તેનો નિકાલ કરવો જોઈયે. અને બનેલી
વાતથી તેનાપર ગુન્હો સાબિત ડરાવી તેને શિક્ષા કરવાનો
હાઈકોર્ટને અધિકાર છે. બનેલી વાતની કઈ સમજ
ખરી છે તેનો વિચાર કરવા માટે કા. ૨૫૭ ઉપરથી હા-
ઈકોર્ટને અખત્યાર છે.

પી. કો. કા. ૮૪ પ્રમાણે જ્યુરીએ ડરાવ કહ્યા અગાઉ
આરોપિતના ગાંડાપણાની વાત ૨૫૪ પ્રકારે સાબિત
થવી જોઈયે.

કી. પ્રો. કા. ૨૬૩ સરકાર વિરૂદ્ધ બળવંત પેદારકરનો ફેસલો પાને ૧૦૨ મે છે તે નિચે જુઓ.

કી. પ્રો. કા. ૨૫૭ જ્યુરીનું કામ નિચે લખ્યા પ્રમાણે છે એવું સમજવું.

(૧) બનેલી વાતની કંઈ સમજ ખરી છે તેનો નિશ્ચય કરીને પછી તે સમજના આધારથી જડજનાં વાખ્યાન પ્રમાણે જ્યુરીએ જે ઠરાવ કહી સંભળાવવો જોઈએ તે ઠરાવ કહી સંભળાવવો.

(૨) જે પારિભાષિક સંસ્થાનો અને શબ્દોનો લોકોની રૂઠી પ્રમાણે અર્થ હોય તે અર્થ મુકીને બીજી રીતે તે સંસ્થા અને શબ્દો વાપર્યા હોય તેઓનો અર્થ ઠરાવવાની જરૂર હોય, પછી તે શબ્દો દરતાવેજમાં આપ્યા હોય કે નહીં હોય તે સઘળી પારિભાષિક સંસ્થાનો તથા શબ્દોનો અર્થ ઠરાવવો.

(૩) જે તકરારો બનેલી વાતો આપતની તકરારો છે એવું પીનલકોડ પ્રમાણે યા બીજા કોઈ કાયદા પ્રમાણે ઠરાવ્યું હોય તે સઘળી તકરારોનો ફેસલો કરવો.

(૪) સામાન્ય મોઘમ વાખ્યો હોય તે ફલાણા ફલાણા પ્રસંગને લાગુ છે કે નહીં તેનો ઠરાવ કરવો; પણ તે વા-
ક્યોનો સંબંધ કાયદા પ્રમાણે કામ ચલાવવાની રીત સાથે હોય અથવા તેઓનો અર્થ કાયદામાં કહ્યો હોય તો આ બેઉ પ્રસંગે તેઓનો અર્થ ઠરાવવો, એ જડજનું કામ છે.

પી. કો. કા. ૮૪ જે સપ્તસ કાંઈ કામ કરતી વખતે, દીવાનગીના સમજથી, હું કેવી રીતનું કામ કરું છઉં એ, અથવા જે કામ હું કરું છઉં તે ખોટું છે અથવા કાય-
દાથી ઉલટું છે એવું જાણી શકતો નથી, તેનું કરેલું તે કામ યુનો છે એમ સમજવું નહીં.

સરકાર વિરૂદ્ધ પ્રતાપચંદર અરજ્યા.

તા. ૨૦ નવેમ્બર ૧૮૭૩

વા. ૨૧) એકાદ જમીન સંબંધી પોતાની અગાઉના અ-
પા. ૨) મલદારે બે વર્ષ અગાઉ કરેલો હુકમ અમલ.

માં આબો નથી એમ જોઈને એક માણસે
તે હુકમ અમલમાં આણ્યો અને તે હુકમ પ્રમાણે કબ-
જમાં ફેરફાર કર્યો.

તે કામમાં એવા ઠરાવ થયો કે પોતાની અગાઉના
માણસેટના હુકમ વિરુદ્ધ કોઈ માણસ પાસે કબજે છે
એવું જો તે માણસેટની નજરમાં આવ્યું હોય તોપણ
તેજ માણસ પાસે તેણે કબજે રહેવા દેવો હતો. અને
જેની પાસે ખરેખર કબજે હતો તેના કબજાને કોઈએ
હરકત કરી કીંવા કાંઈ બીક બતાવી અને તેની પાસેથી
કોઈએ જીલ્લે કાઢી લીધી છે એવી કોઈની ફરિયાદી થયા
શિવાય કી. કા. ૪૯૧ પ્રમાણે માણસેટ હુકમ કરવા
બાજબી નથી.

કી. પ્રો. ૪૯૧ સરકાર વિરુદ્ધ પ્રોસનોઅંદર ગોસાવી
અને બીજાનો ફેસલો પાને જુદો છે તે નિચે જુઓ.

રાંમકીશોર આચાર્ય ઔધરી વિરુદ્ધ અરીદખાન.

તા. ૨૯ નવેમ્બર ૧૮૭૩

બા. ૨૧ } જે માણસપર ફરિયાદ થઈ છે તે માણસ
પા. ૬ } સુલેહનો ભંગ કરશે કે નહીં એ બાબત મા-

જીરે પોતાની રૂબરૂ આવેલા પુરાવાપરથી
નિર્ણય કર્યાપછી કી. પ્રો. કા. ૪૯૧ પ્રમાણે હુકમ કરવાનો
હોય તે કરવો. જે માણસની વતીથી વિશે ફરિયાદ થઈ
છે તે માણસને માજીરેટ નોટીસ કરી બોલાવવો જોઈએ.

એવા પ્રકારની નોટીસ કર્યા પછી જે કારણ ઉપરથી
નોટીસ થઈ તે કારણ બાજબી નથી એવું માણસેટને
દખાવતો તે કારણ શિવાય બીજા જુદા આરોપ ઉપરથી
તે માણસ સુલેહનો ભંગ કરશે એવા સંભવ છે એમ હોય
તો તેની ચોકશી કરવાનો માણસેટને અધિકાર નથી.

કી. પ્રો. કા. ૪૯૧ સરકાર વિરુદ્ધ પ્રોસનોઅંદર ગોસાવી

અને બીજાનો ફેસલો પાને ૭૧ મે છે તે નિચે જુઓ.

કારીચંદર ચક્રવર્તી વિરુદ્ધ પારમહમદ

તા. ૧ ડિસેમ્બર ૧૮૭૩

વા. ૨૧ } કી. પ્રો. કા. ૫૨૧ માં માજીસ્ટ્રેટ ને હુકમ
પા. ૧૦ } કરવો કહ્યો છે તે હુકમ થિવાય બીજા પ્રકાર-

નો હુકમ કલમ ૨૫૬ ઉપરથી કરવાનો માજીસ્ટ્રેટને અધિકાર નથી. કા. ૫૨૧ ઉપરથી ને અડચણ ચાલુ છે તેજ બદલ માત્ર હુકમ કરવાનો માજીસ્ટ્રેટને અધિકાર છે પરંતુ આગળ અડચણ ચાલતો તે બદલ હુકમ કરવાનો માજીસ્ટ્રેટને અધિકાર નથી.

કી. પ્રો. કા. ૨૫૬ સરકાર વિરુદ્ધ અમૃતા ગોવિંદાનો ફેસલો પાને ૯૯ મે છે તે નિચે જુઓ.

કી. પ્રો. કા. ૫૨૧ જ્યારે ડિસ્ટ્રિક્ટના માજીસ્ટ્રેટના અથવા ડિસ્ટ્રિક્ટના કોઈ ભાગના માજીસ્ટ્રેટના અથવા પેહેલા વર્ગના ને માજીસ્ટ્રેટને સ્થાનિક સરકારી આ બાબત અધિકાર આપ્યો હશે તે માજીસ્ટ્રેટના વિચારમાં એમ આવે કે ફલાણા શરિયામ રસ્તા અથવા સરકારી જગાપરથી ફલાણી કાયદાવિરુદ્ધ અડચણ અથવા અપકારક વસ્તુ ખસેડવી જોઈયે.

અથવા લોકની તંદુરસ્તી અથવા સુખને નુકશાન કરે એવા ફલાણા વેપાર અથવા ધંધો છે તે વેપાર કે ધંધાને બંધ કરી નાખવો, અથવા બીજી જગાપર લઈ જવો જોઈયે.

અથવા ફલાણી ઈમારત બાંધ્યાથી અથવા ફલાણા શિક્ષ જ્ઞાણા ગ્રાહી પદાર્થની, બ્વસ્યા થયાથી આગ લાગે એવા સંબંધે માટે તે ઈમારત બંધાતી અટકાવવી જોઈયે, અથવા તે શિક્ષજ્ઞાણા ગ્રાહી પદાર્થની બ્વસ્યા થતી અટકાવવી જોઈયે.

અથવા ફલાણી ઈમારત એવી નાખતી હાનતમાં છે

કે તે પડશે અને આવનાર જનાર લોકોને તેથી મુકશાન થશે એવો સંભવ છે તથા તેટલા માટે તેને ખસેડવી જરૂર છે.

અથવા ફલાણા શરિયામ રસ્તા પાસેનું ફલાણું તળાવ કુવાની આસપાસ વાડ અથવા પાળ એવી રીતે બાંધી લેવી જોઈએ કે પછી તેથી લોકોને કાંઈ બચ ઉત્પન્ન થાય નહિ,

ત્યારે જ સખશ તે અડચણ અથવા અપકારક વસ્તુ કરતો હોય, તે વેપાર કે ધંધો ચલાવતો હોય, અથવા ઉપર લખેલી ઇમારત, પદાર્થ, તળાવ, અથવા કુવાનો માલોક અથવા કબજેદાર અથવા તે ઉપર અખતીયાર ચલાવનાર હોય, તે સખશની ઉપર હુકમ મોકલવાને તે માણસેટ મુજિબાર છે. તે હુકમમાં તે સખશને એમ ફરમાવવું કે આ હુકમમાં ઠરાવેલી આટલી મુદતમાં તમે તે અડચણ અથવા અપકારક વસ્તુ ખસેડજો.

અથવા તે વેપાર અથવા ધંધો બંધ કરજો, અથવા બીજા કોઈકાણે લઈ જાજો.

અથવા તે ઇમારત બાંધવી બંધ રાખજો, અથવા તેને ખસેડી લઈ જાજો, અથવા તે પદાર્થની વ્યવસ્થામાં ફેરફાર કરજો,

અથવા તે તળાવ કે કુવાને વાડ અથવા પાળ બાંધી લેજો.

(આટલી બાબતમાંથી પ્રસંગ હોય તે બાબત તે હુકમમાં લખવી.)

અને તેમાં બીજી એમ ફરમાવવું કે અગર તમે એ પ્રમાણે ન કરો, તો આ હુકમમાં લખેલી આટલી મુદતમાં એ હુકમ કેમ અમલમાં ન આવે તેનું કારણ દેખાડવાને તમે હમારી આગળ અથવા પેહેલા અથવા બીજા વર્ગના માણસેટની આગળ હાજર થજો.

આ કલમ પ્રમાણે હુકમ કરવો એ ઇનસાફનું આણેલું કામ છે એવું સમજવું પછી તેમાં શાક્ષીપુરાવો લીધો હોય કે નહિ હોય તે વાતની ચીંતા નથી.

જો રીપોર્ટ અથવા બીજી ખબર માણસેટ ખરી મા-

નતો હોય તે રીપોર્ટ ઉપરથી અથવા ખર્ચ ઉપરથી સદ-
રહુ પ્રકારનો હુકમ કરવાનો અખતાર છે; અને જે સખ-
થને તે હુકમ કર્યો હોય તેણે તે હુકમ માનવો, અથવા
તે શા માટે માનવામાં નહિ આવે તેનું કારણ દેખાડવું,
એવું તે હુકમમાં ફરમાવવું. જે સખથને તે હુકમ લાગુ
હોય તેને કારણ દેખાડવાની તક મળે ત્યાંહાં સુધી આ
આકટમાં આગળ ઠરાવ કર્યો છે તે શિવાય બીજા પ્રસંગે
તે હુકમ નકી કરવા નહિ.

ખુલાસો—“સાર્વજનિકજગા” આ શબ્દોમાં સરકારની
મિલકતનો તથા છાવણીની જગાનો અને સોફોની તંદુરસ્તી
ઠીક રાખવા સાથે અને તેઓની ગમતને સાથે જે જગા
છુટી રાખેલી હોય તે જગાનો સમાસ થાય છે એવું સમજવું.

અરજગુદહા વિરૂદ્ધ નજર મીલક અને બીજા

તા. ૨૨ ડીસેમ્બર ૧૮૭૩

વા. ૨૧ } કી. પ્રો. કા. ૨૯૪, ૨૯૫, અને ૨૯૬ પ્રમાણે
પા. ૨૨ } જે કામ હાઈકોર્ટમાં આવે છે તે કામમાં
કામ ચલાવવું તે કા. ૨૯૭ માં જે અધિકાર
હાઈકોર્ટને છે તે પ્રમાણે ચલાવવું જોઈએ અને કા. ૨૯૭
ઉપરથી જોતાં ધનસાફના કામમાં મુનાની ચુક થઈ હોય
તો તેને માત્ર હાઈકોર્ટને નિકાલ કરવાનો અધિકાર છે.
કોઈ માણસે પોતાને ખર્ચ ઉપરથી કોઈ કાય-
દેસર ચોકથી ન કરતાં કીંવા પુરાવો ન લેતાં કી. પ્રો. કા.
૫૧૮ પ્રમાણે તમારે ખર્ચ બરવા નહિ એવો કોઈ
માણસને હુકમ કર્યો છતાં તે હુકમ ધનસાફનું કામ
થતું નથી.

કી. પ્રો. કા. ૨૯૪ } સરકાર વિરૂદ્ધ પદ્મનાભ રામચંદ્ર
કી. પ્રો. કા. ૨૯૫ } પૈનો ફેસલો પાને મે છે તે નિ-
ચે જીઓ.

કી. પ્રો. કા. ૨૯૬ સરકાર વિરૂદ્ધ જેઠા બલાનો ફેસલો

પાને ૪૧મે છે તે નિચે જુઓ.

કી. પ્રો. કા. ૨૯૭ સરકાર વિરુદ્ધ નવરનભેગ દુલાભેગનો
ફેસલો પાને ૪૮ મે છે તે નિચે જુઓ.

કી. પ્રો. કા. ૫૧૮ સરકાર વિરુદ્ધ રણછોડ દયાળનો
ફેસલો પાને ૬૬મે છે તે નિચે જુઓ.

શ્રીદામનપંત અરજદાર

તા. ૭ જાન્યુઆરી ૧૮૭૪

વા. ૨૧ } અડચણ દુર કરવા માટે એક બીજાવર્ગના
પા. ૨૪ } માજીસ્ટ્રેટે સને ૧૮૭૨ ના આક્ટ ૧૦ની કા.
૫૧૮ પ્રમાણે એક એક માણસને હુકમ કર્યો તે ઉપર
તે માણસે જીલ્લા માજીસ્ટ્રેટને અપિલ કરી તે વખતે
માજીસ્ટ્રેટે કરેલો હુકમ તેને અધિકાર નહીં છતાં કર્યો છે
એવું માજીસ્ટ્રેટે ઠરાવ્યું. પરંતુ તેવી અડચણ દુર કરવા
વિશે હુકમ કરવાનો પોતાને અધિકાર છે એવું માજીસ્ટ્રેટને
દેખાયા ઉપરથી તેણે તેવો હુકમ કર્યો.

તેમાં ઠરાવ કર્યો કે કલમ ૫૧૮ પ્રમાણે માજીસ્ટ્રેટે
હુકમ કર્યો છે તે ગેરકાયદેસર છે. કામ ચલાવવું હતું તો
માજીસ્ટ્રેટે કલમ ૫૨૧ અને તે પછીની કલમ પ્રમાણે
ચલાવવું જોઈતું હતું.

કી. પ્રો. કા. ૫૧૮ સરકાર વિરુદ્ધ રણછોડ દયાળનો
ફેસલો પાને ૬૬મે છે તે નિચે જુઓ.

કી. પ્રો. કા. ૫૨૧ કાશીચંદર ચક્રવર્તી વિરુદ્ધ મારમ-
હમદનો ફેસલો પાને ૭૨મે છે તે નિચે જુઓ.

સરકાર વિરુદ્ધ અમીરુદ્દીન ફકીર

તા. ૧૪ જાન્યુઆરી ૧૮૭૪

વા. ૨૧ } કી. પ્રો. કા. ૨૧૮ ઉપરથી જોતાં ફરિયાદી
પા. ૨૬ } તરફના શાક્ષીદારને ઉલટ પ્રશ્ન કરવા વાગતે
ફરી બોલાવવા વિશે આરોપિત માણસે અ-
રજ કર્યા છતાં તેવું કરવાને ના કબુલ કરવાનો માજી-

એટલે અધિકાર નથી અને તેવી અરજ કરવાને પોતાને બાળખી કારણ છે એવું બતાવવાની આરોપિત માણસને જરૂર નથી.

કી. પ્રો. કા. ૨૧૮ સરકાર વિરૂદ્ધ ઉત્તમચંદ કપુરચંદ વિમેરનો ફેસલો પાને ૯૩ મે છે તે નિચે જુઓ.

સરકાર વિરૂદ્ધ તારીણીચંદર ખોસ.

તા. ૧૯ જાન્યુઆરી ૧૮૭૪

વા. ૨૧ } સોગન આપ્યા ન હોય કીંવા જે રીતે સોગન
પા. ૩૧ } આપવાના તે રીતમાં કાંઈ ગેરકારદેસર થયું
હોય તો તેટલા ઉપરથી તે કામ સને ૧૮૭૨
ના આક્ટ ૬ ની કલમ ૫ ઉપરથી નિષ્પેક્ષી થવું નથી.

એક મ્યુનિસિપાલ કમિશનર એક વર્તમાનપત્રનો એડીટર હતો અને તેણે આ કામમાં મ્યુનિસિપાલ કમિશનર તરીકે હુકમ કરવા અગાઉ પોતાનો હુકમ તદ્દન ગેર કાયદેસર નથી માટે કાંઈ મજબૂર છાપી પ્રસિધ્ધ કર્યા તે હુકમ ઉપરથી કોઈ એક માણસને દશ રૂપિયા દંડ થયો હતો. માટે તે કામ થયેન જડજે હાઇકોર્ટના હુકમ માટે મોકલ્યું હતું. પણ કી. કા. ૨૯૬ ઉપરથી તે મ્યુનિસિપાલ કમિશનરના હુકમમાં હાય ધાલવાને હાઇકોર્ટે નાકબુલ કર્યું. પરંતુ તે કામનો નિકાલ કરવાના કામમાં તે મ્યુનિસિપાલ કમિશનર બેઠો નહોત તેણે પોતાની મુખત્તારીનો સ્પષ્ટ પ્રકારે ઉપયોગ કર્યા પ્રમાણે થયું હોત એમ હાઇકોર્ટે ઠરાવ્યું.

કી. પ્રો. કા. ૨૯૬ સરકાર વિરૂદ્ધ જેઠા બલાનો ફેસલો પાને ૪૧ મે છે તે નિચે જુઓ.

સને ૧૮૭૨ ના આક્ટ ૬ ની કા. ૫—સમ આવાની અથવા સત્ત સ્મરણ પૂર્વક પ્રતિષ્ઠા કરવાની અથવા અમથી પ્રતિષ્ઠા કરવાની કસુર કરી હોય તેથી અથવા

સમને બદલે પ્રતિજ્ઞા કર્યાથી અથવા પ્રતિજ્ઞાને બદલે સમ આધારી અને હરકાંઈ સમ અથવા પ્રતિજ્ઞા ને તરેહથી કરાવી હોય તે તરેહમાં કાંઈ ગેરચાલ થઈ હોય તેથી હેઠળ લખ્યા પ્રમાણે સમજવું નહીં એટલે ચાલેલાં ને કામ બાબત અથવા જીખાની બાબત ઉપર કલ્પા પ્રમાણે કસુર થઈ હોય અથવા સમની અને પ્રતિજ્ઞાની અદલા બદલી અથવા ગેરચાલ થઈ હોય તે કામ વેહેવારે ઉપયોગી નથી અથવા તે જીખાની કપ્પલ કરવા લાયક નથી એવું સમજવું નહીં.

રાજ સત્યાનંદ ધોસલ અરજદાર.

તા. ૧૮ ફેબ્રુઆરી ૧૯૭૪

વા. ૨૧ } કી. પ્રો. કા. ૫૨૩ પ્રમાણે કામ ચલાવવામાં
પા. ૪૩ } પંચના આશામી નિમવા તે માલુએ પોતે

પોતાની મરજી પ્રમાણેના નિમવા. અને માલુએટનો હુકમ કાયમ કરવામાં ને વિરૂદ્ધ પક્ષકારનું હાંત છે તે પક્ષકારે પસંદ કરેલાને માલુએટ નિમવો નહીં.

વિરૂદ્ધ પક્ષકારે નિમલા પંચ માલુએટ નિમ્યા હતા સમજ્ય તે માલુએટનો પંચ નિમવા બદલનો હુકમ હાઈ કોર્ટે કી. પ્રો. કા. ૨૬૭ ના આધારે તપાસણી કોર્ટ તરફ રદ કર્યો. કારણ તેણે કરીને કામમાંના ગુણદોષને બાધ આવ્યો છે. સમજ્ય આ કામ ચલાવવાના કામમાં મોટી મુદ્દાની ચુક છે એવો હાઈકોર્ટનો અભિપ્રાય હતો.

કી. પ્રો. કા. ૫૨૩ ને સમજસની ઉપર એવો હુકમ મોકલવામાં આવે તે સમજસની ફરજ છે કે તે હુકમમાં ઠરાવેલી મુદ્દતમાં તે હુકમ માનવો; અથવા ઉપર લખ્યા પ્રમાણે કારણ દેખાડવા સાથે ને માલુએટની આગળ હાજર થવાનું તે હુકમમાં ફરમાવ્યું હોય તે માલુએટની આગળ હાજર થવું; અથવા તે હુકમ બાજબી તથા ઓગ્ય છે કે નહીં તેનો ઠરાવ કરવા સાથે એક જુરૂરી મુકરર

કરવાનો હુકમ થવા સાથે તે માળુએટને અરજી કરવાને તે સખસ મુખનીયાર છે.

તેવી અરજી આવે એટલે તે માળુએટ તુરત એક જ્યુરી ઠરાવવી. તેમાં પાંચ સખસો કરતાં ઓછા નહીં હોય તેવી વિષમ સંખ્યા હોવી જોઈએ, અને તેના પ્રમુખ તથા બાકીના સભાસદો માંહેના અડધા સભાસદો તે માળુએટ મુકરર કરવા જોઈએ અને બીજા સભાસદો તે અરજદારે મુકરર કરવા.

તે એકસી ચાલતાં સુધી તે હુકમ બજાવવો બંધ રાખવો, અને જે માળુએટ હુકમ કીધો હોય અથવા જેની આગળ અરજદાર હાજર થયો હોય તે માળુએટ તે જ્યુરીનો બહુમતથી જે ફેસલો થાય તે પ્રમાણે ચાલવું.

ગફલતથી કે કોઈ બીજી રીતે અગર તે અરજદાર જ્યુરી મુકરર થતી અટકાવે અથવા જ્યુરી મુકરર કરવાની અરજી નહિ કરે અથવા તે ઠરાવેલી જ્યુરી કાંઈ પણ કારણને લીધે યોગ્ય મુદતમાં ફેસલો કરીને રીપોર્ટ ન કરે તો, માળુએટની નજરમાં આવશે તેવો હુકમ કરવાને તે મુખત્યાર છે, અને તે હુકમ આ આંકટમાં આગળ કહેલી રીતે અમલમાં લાવવો.

જેટલી મુદતમાં રીપોર્ટ કરવો હોય તે મુદત જ્યુરી મુકરર કરવાના હુકમમાં માળુએટ ઠરાવવી, અને તે મુદત વખતે વખતે વધારવાને તે મુખત્યાર છે. જ્યુરી રીપોર્ટ કરે એટલે તે રિપોર્ટને આધારે માળુએટનો હુકમ જોઈએ પણ જે પ્રસંગને કા. ૫૨૮ લાગુ હોય તે પ્રસંગે તે રિપોર્ટને આધારે હુકમ કરવો નહિ.

કી. કા. ૨૯૭ સરકાર વિરુદ્ધ નવરનખેગ ફુલાખેગનો ફેસલો પાને ૪૮ મે છે તે નિચે જુઓ.

(૪૪૬)

રામકાંત સરકાર વિરુદ્ધ જલબચંદરદાસ બેસ

તા. ૧૮ ફેબ્રુઆરી ૧૮૭૪

વા. ૨૧ } ફરિયાદ લીધા અગાઉ અગાઉની તપાસ
પા. ૪૪ } કરવા વિશે ને કી. પ્રો. કા. ૧૪૬માં ડરાવછે
તે ડરાવ પ્રમાણે તપાસ કરવો તે વારંટથી
આરોપિતને કોર્ટ રૂબરૂ આપ્યા પછી કરવો નહિ.

કી. પ્રો. કા. ૧૪૬ ફરિયાદીનાં ખરાપણા બાબત થક આપવાનું કારણ માજીસ્ટ્રેટને દેખાપતો ને માણસની ઉપર ફરિયાદ હોય તે માણસને હાજર થવું પડે તેમ કરવા બાબતનું પ્રોત્તેજ કરવાનું મુલતવી રાખવાને તે મુખ્યત્વાર છે; અને ફરિયાદીનું ખરાપણું સમજવાસાર પોતાના તાબા માલિકના કોઈ અમલદારની મારફતે અથવા તે કાણાના પોલીશ અમલદારની મારફતે અથવા પોતાની નજરમાં આવે તેવી બીજી યોગ્ય રીતે તે ફરિયાદનાં ખરાપણાં બાબત પ્રથમ ચોકશી અથવા તપાસ કરવાનો હુકમ કરમાવવાને તે માજીસ્ટ્રેટ મુખ્યત્વાર છે.

માજીસ્ટ્રેટના અથવા પોલીશ અમલદારના અધિકાર મહિનો કોઈ અધિકાર ચલાવનાર અમલદાર શિવાય બીજા કોઈ સમ્પત્તિની મારફતે ઉપર કહેલી ચોકશી અથવા તપાસ કરાવો હોયતો તે સમ્પત્તિ, આ આકટ પ્રમાણે ને અધિકાર પોલીશની ચોકી ને અમલદારના હવાલામાં હોય તે અમલદારને આપ્યો છે તે અધિકાર ચલાવવાને મુખ્યત્વાર છે, પણ પકડવાનોજ તેને અધિકાર નથી.

શ્રીસચંદરરાય અને બીજા અરજદાર

તા. ૭ માર્ચ ૧૮૭૪

વા. ૨૧ } ને જમીનનો પ્રવેશ આ કામમાં થયો હતો
પા. ૪૬ } તે જમીન ને જીલ્લામાં હતી તે જીલ્લા કરતાં

• જુદા જીલ્લામાં આ કામની ચોકશી થઈ હતી.
શબ્દ આ કામમાં માજીસ્ટ્રેટ કરેલો હુકમ રદ કરવાસાર

આ અરજ હાઇકોર્ટમાં થઈ હતી તે કામમાં હાઇકોર્ટે
હરાબું કે

કી. પ્રો. કા. ૭૦ પ્રમાણે જોતાં કોઇપણ ફોજદારીકોર્ટે
કરેલો શિક્ષાનો હુકમ જે જજમાં કીંવા શેશન ટુકડીમાં
તપાસ કીંવા એકથી કીંવા ઇનસાફ થયો જોઈએ તે જ-
જમાં કીંવા શેશન ટુકડીમાં તપાસ, એકથી, કીંવા ઇનસાફ
થયો ન હોય તેટલાજ માત્ર કારણ ઉપરથી રદ થવાને
પાત્ર નથી. પરંતુ સદરજુ પ્રકારની ખુલ્લથી આરોપિત મા-
ણસે જવાબ આપવામાં કીંવા કામ ચલાવનારને કામ
ચલાવવામાં અરેજર નુકશાન થયું એવું સાબિત થાય અ-
થવા એવું નજર આવે તો ઇનસાફ નવો કરવા વિશે હુ-
કમ કરવો, નહિતો કરવો નહિ એમ છે. આ કામમાં
આરોપિતને અરેજર નુકશાન થવાનું દેખાઈ આવતુ નથી
સખબ આ કામના હુકમમાં હાથ કોરટે ઘાલ્યો નહિ.

કી. પ્રો. કા. ૭૦ કોઈ ફોજદારી કોર્ટે શીક્ષાનો હુકમ
કર્યો હોય તે હુકમ, જે ડિસ્ટ્રિક્ટમાં અથવા શેશન ટુક-
ડીમાં તપાસ અથવા એકથી અથવા ઇનસાફ થયો
જોઈએ તે ડિસ્ટ્રિક્ટમાં અથવા શેશન ટુકડીમાં થયો નહિ
એટલાજ શબ્દથી રદ થઈ શકશે નહિ; પણ તે ચુકથી
તોડીમતવાળાં માણસને જવાબ દેવામાં અથવા મુકદ-
માનું કામ ચલાવનારાં માણસને મુકદમાનું કામ ચલા-
વવામાં અરેજાત (દરકત થઈને) નુકશાન પહોંચ્યુંએ એવું
સાબિત થાય અથવા એવું નજરમાં આવે તો નવેસરથી
ઇનસાફ કરવાનો હુકમ કરવો.

સખત જોતડી

અરજદાર.

હજીમખાન

શામે વાળો.

તા. ૨૪ મારચ ૧૮૭૪

વા. ૨૧ } કી. પ્રો. કા. ૫૨૩ પ્રમાણે માજીસ્ટ્રેટે નિમ્નલા
પા. ૫૪ } પંચે તેની પાસે મોકલવાનો વિષયનો પ્રાર્થાર્થ

(૪૪૮)

વિચાર કરી તેણે પોતાનો અભિપ્રાય સરપંચ પાસે મોકલ્યો. પરંતુ સરપંચે પોતાનો રીપોર્ટ કરવાને વાર લગાડી તે કામમાં હાઇકોર્ટે એમ ડરાવ્યું કે સરપંચનો રિપોર્ટ જે અરથે માજીસ્ટ્રેટે તે કામનો આખર નિકાલ કર્યા અગાઉ આવી પહોંચ્યો હતો તે અરથે માજીસ્ટ્રેટે તે રિપોર્ટ ઉપરથી કામ ચલાવવાનું હતું અને તે વિષયની નવી એકશી કરવા વાર્તે બીજા પંચ માજીસ્ટ્રેટથી નિમવામાં આવતા નથી.

કી. પ્રો. કા. ૫૨૩ રાજ સત્યાનંદ ઘોશલનો ફેશલો પાને ૪૪૪ મેછે તે નિચે જુઓ.

મધુસુદન શાહા અને બીજા અરજદાર
વિજયગોવિંદ ચૌધરી અને બીજા સામેવાળા

તા. ૨૪ મારચ ૧૯૭૪

વા. ૨૧ } એક જમીનને માટે જે ઉપક્ષકારને કબજાની
પા. ૫૫ } તકરાર પડી તેમાં જે ઉની એવી તકરાર છે કે
એ જમીન અમારા કબજામાં છે અને તેનો વહીવટ
અમારા એકુત કરે છે. દીવાની કોર્ટથી ફેસલો થતાં સુધી
તે જમીનનો કબજો અમુક એક પક્ષકાર પાસે છે એવા
માજીસ્ટ્રેટે કી. પ્રો. કા. ૫૩૦ પ્રમાણે હુકમ કર્યો. તે
કામમાં હાઇકોર્ટે એવા ડરાવ કર્યો કે સર્વ જમીન એક
પક્ષકાર પાસે રહેવાદેતા વિશે હુકમ ન કરતાં પ્રત્યેક પ-
ક્ષકાર પાસે કેટલી કેટલી જમીન અને કોના કોના કુળ
પાસે છે એનો નિર્ણય કરી તેટલી જમીનનો ભાગ એક
પક્ષકારના કબજામાં રહેવા દેવાનો માજીસ્ટ્રેટે હુકમ કર-
વો જોઈતો હતો.

કી. પ્રો. કા. ૫૩૦ પર્ધીરામ ચૌધરી રાયબાહાદુર
અરજદારનો ફેશલો પાને ૪૩૨ મેછે તે નિચે જુઓ.

સરકાર વિરુદ્ધ કાશીશીંગ

તા. ૩૦ માર્ચ ૧૮૭૪

વા. ૨૧ } વારંટના કામમાં આરોપિત હાજર નહીં છતાં
પા. ૬૧ } ફરિયાદી તરફની ફરિયાદીની અને કેટલાક
શાક્ષીદારની શાક્ષી ઉપ્પુટી માજીસ્ટ્રેટે લીધી તો તેમાં
ગેરકાયદેશર પ્રકાર થયો નથી. આરોપિત પર તોહોમત
ફરમાવ્યા પછી ફરિયાદીને અને તોહોમત મુક્યા અગાઉ
આરોપિતની સમક્ષજ શાક્ષીદારની શાક્ષી થઈ હોય
તેની ઉલટ તપાસણો કરવા વાસ્તે ખોલાવવાનો આરો-
પિતને હક છે.

વારંટના કેસને ૧૮૭૨ના આક્ટ ૧૦ની કા. ૧૯૨
લાગુ હોવાથી ચાલેલા કામના કોઈ પણ કૃત્ય બાબત
ખેડમાંના કોઈ પણ પુરાવો આપેતો તે લેવાની સર્વ મુ-
ત્સારી માજીસ્ટ્રેટની છે. પરંતુ આરોપિત તરફનો પુરાવો
આપતા છતાં વચમાં ફરિયાદી તરફના શાક્ષીદાર લેવાને
ખાસ અને યોગ્ય કારણ હોયતો માજીસ્ટ્રેટે તેમ કરવું.

કી. પ્રો. કા. ૧૯૨ ફલાણા સખસની સાહેદી આ
ચોકથીમાં જરૂર છે એમ માજીસ્ટ્રેટની નજરમાં આવેતો
કામ ચાલતાં કોઈ પણ વખતે તે સખસને સમન કરી
ને તેની જગ્યાની લેવાને, અને જે સખસની સાહેદી
લીધી હોય તેને પાછો ખોલાવવાને તેની ફરીથી જગ્યાની
લેવાને તે મુખ્યત્વાર છે.

રાયકુમેશ ચંદરશેન અરજદાર

ધ્યનાથ મજમુદાર સામેવાળા

તા. ૩૦ માર્ચ ૧૮૭૪

વા. ૨૧ } અમુક રસ્તે જવાના માર્ગપરની અડચણ
પા. ૬૪ } દુર કરવી અને એવો હુકમ કેમ ન કરેવો
તેનું કારણ બતાવવું એવો માજીસ્ટ્રેટે આ
કામમાં હુકમ કર્યો હતો જે માણસપર આરોપ હતો તે

માણસે અરજી કર્યા ઉપરથી તે માજીસ્ટ્રેટે કી. પ્રો. કા. પર૩ પ્રમાણે પંચ નિમ્યા.

તેમાં ઠરાવ કર્યો કે માજીસ્ટ્રેટે પેહલાં જે હુકમ કર્યો હતો તે બરાબર અને યોગ્ય હતો કીંવા નહિ? અને તેનો નિર્ણય કરવા માટે ખરેખર રીતે અમુક જમીનમાંથી જવા આવવાના રસ્તાનો ટંટો ખરેખર છે કીંવા નહિ? એ વાતની ચોકશી કરવા વિશે માજીસ્ટ્રેટે તે પંચને કહેવું નોંધવું હતું.

કી. પ્રો. કા. પર૩ રાજ સત્યાનંદ ઘોસલ અરજદારનો ફેસલો પાને ૪૪૪મે છે તે નિચે જુઓ.

સરકાર વિરુદ્ધ ધાનંદ્રોલાલ અને બીજા

તા. ૧૫ અપ્રેલ ૧૯૭૪

વા. ૨૧) કી. પ્રો. કા. પર૧ પ્રમાણે અડચણ દુર
પા. ૮૬) કરવાનો માજીસ્ટ્રેટે જે હુકમ કર્યો હોય તે
જે માણસને લાગુ છે તે માણસને આ હુકમ અમલમાં કેમ આણવો નહિ એ બાબતનું કારણ બતાવવાનો વખત મળતામુધી તે હુકમ આખરનો છે એમ સમજવામાં આવશે નહિ.

લોકોને તાબડોલ મેટુ નુકશાન થનાર છે એમ હોવા શિવાય કી. પ્રો. કા. પર૮ પ્રમાણે હુકમ કરી શકાતો નથી અને તેથી હુકમ કર્યા પછી જે માજીસ્ટ્રેટે અગાઉ ચોકશી કરવા વિશે કા. પર૫ પ્રમાણે હુકમ કર્યો હોય તો કા. પર૮ પ્રમાણે ચલાવેલું કામ માજીસ્ટ્રેટે બંધ કર્યું એમ સમજવું નોંધવું અને કા. પર૫ પ્રમાણે કામ શરૂ કર્યું એટલે પી. કો. કા. ૧૮૮ પ્રમાણે જે માણસ પર આરોપ મુકવામાં આવ્યો છે તે માણસને દંડ ન કરતાં કા. પર૧ પ્રમાણેજ માજીસ્ટ્રેટે કામ ચલાવવું નોંધવું.

કી. કા. પર૧ કાશીચંદર ચક્રવર્તી વિરુદ્ધ ચારમહમદનો ફેસલો પાને ૪૩૯મે છે તે નિચે જુઓ.

પી. કો. કા. ૧૮૮ સરકાર વિરુદ્ધ રણછોડલાલ દયાળનો

ફેસલો પાને ૯૬ મે છે તે નિચે જુઓ.

કી. પ્રો. કા. ૫૨૫ ને સંખ્યની ઉપર કા. ૫૨૧ માં લખેલી હુકમ મોકલ્યા હોય તે સંખ્ય આ આક્રમમાં આગળ ઠરાવેલી રીતે તે હુકમની વિરુદ્ધ કાંઈ કારણ દેખાડવાને હાજર થાય તે માજીસ્ટ્રેટ તે કામમાં શહેદી પુરાવો લેવો; પણ તે સંખ્ય હાજર ન થાય અથવા હુકમ ન માને, અથવા તે હુકમમાં લખેલી મુદતસુધીમાં જ્યુરી માગવાની અરજી કરે નહિ; તો તે બાબત પી.કો. કા. ૧૮૮માં ફરમાવેલી શિક્ષાને લાયક થશે.

અને તે સંખ્યને ખરચે તે હુકમ અમલમાં લાવવાને તે હુકમ કરનાર માજીસ્ટ્રેટ મુખ્યત્વાર છે, અને તે ખરચ ને છે તે ને કોઈ ધમારત યા માલ યા બીજી મિલકત તેના હુકમથી ખસેડવામાં આવે તેનું વેચાણ કરીને, યા ઉપર લખેલા સંખ્યની જંગમ મિલકત પોતાની હુકમતમાં અથવા હુકમત બહાર હોય તે જપત કરીને તથા વેચાને વસુલ કરવાને તે માજીસ્ટ્રેટ મુખ્યત્વીયાર છે. જો તે મિલકત તે માજીસ્ટ્રેટની હુકમત બહાર હશે તો જપતી કરવાની ને મિલકત ને માજીસ્ટ્રેટની હુકમતમાં હશે તે માજીસ્ટ્રેટ તે હુકમ પાછળ સહી કરશે એટલે તે હુકમ ઉપરથી તે માલમિલકત જપત કરીને વેચવાનો અધિકાર છે એમ સમજવું.

આ કલમના ઠરાવ અમલમાં લાવવા સાફ જરૂરિયાત થી અથવા સકારણ કાંઈ વસ્તુ કરી હોય તે વસ્તુ સબંધી દીવાનીમાં ફરિયાદી ચાલશે નહિ.

કી. પ્રો. કા. ૫૨૮ અગર જ્યુરીથી ઓકશી થતાં દરમિયાનમાં તે હુકમ કરનારો માજીસ્ટ્રેટના વિચારમાં એમ આવે કે તે લોકને તુરંત થતુ જોખમ યા ભારે નુકશાન અટકાવવા સાફ તાબડોળ કાંઈ ધંધાજ કરેલા જ રહે, તો તે જોખમ યા નુકશાન દૂર કરવા યા અટકાવવાને, જ્યુરી ઠરાવવાની હોય યા નહોય યા જ્યુરી ઠરાવી

હોય યા નહોય તો પણ પરિમી કલમ મુજબ જે સખ-
સની ઉપર હુકમ મોકલ્યો હોય તે સખસને જરૂર જણાય
તેવી તાકીદ મોકલવાને તે માન્ય છે. મુખત્યાર છે.

તે તાકીદમાં ફરમાવેલા સઘળા જરૂરના ધલાળે તુરત
કરવામાં અગર તે સખસ કસુર કરે, તો તે જોખમ અ-
થવા નુકશાન ફરે કરવા યા અટકાવવાને વાસ્તે જરૂર
જણાય તેવા ધલાળે પોતે કરવાને અથવા કરાવવાને
તે માન્ય છે. મુખત્યાર છે.

તે કારણસાર જરૂરિયાતથી અથવા સકારણ કાંઈ
વસ્તુ કરા હોય તે વસ્તુ સંબંધી કાંઈપણ દાવો અથવા
ફરિયાદી ચાલશે નહીં.

સનાતનદાસ અને બીજા અરજદાર.

ગુરૂચરણદીવાણ શામેવાળા.

તા. ૧૭ એપ્રિલ ૧૮૭૪

બા. ૨૧ } કી. પ્રો. કા. ૫૩૦ પ્રમાણે ચાલેલા કામમાં
પા. ૮૮ } કનિષ્ઠ કોર્ટે જે હુકમ કર્યો હતો તે હુકમમાં
હાય ધાલવાને એજ આક્ટની કા. ૭૦ ના

આધારે હાઇકોર્ટે ના કબુલ કર્યું કારણ કે અધિકાર
બાબતની તકરાર અરજદારે નિચેની કોર્ટમાં કરી નહતી
અને પોતાને કયા એક પ્રકારનું નુકશાન થયું છે એવું તેણે હા-
ઇકોર્ટને કહેલી અરજીમાં બતાવ્યું નથી.

ચાલેલા કામમાં ગેરકાયદેસર પ્રકારની ચોકસી કર્યાનો
અને જે કામ ગેરકાયદેસર છે તે ૨૬ કર્યાનો કી. પ્રો.
કા. ૨૬૪ અને ૨૬૭ ઉપરથી હાઇકોર્ટને જે અધિકાર
મળ્યો છે તે નિયમિત છે અને તેવા પ્રકારના ન્યાયના
કામમાં મોટી મુદાની ચુક થઈ છે એવું જે કામમાં દેખાઈ
આવે તે કામમાં માત્ર તે અધિકાર ચલાવવાનો અને
મુદાની ચુક એટલે શું તેનાં નિર્ણય કરવો તે કા. ૭૦, ૨૬૭
અને અનુસરીને કરવો હાઇકોર્ટને જરૂર છે.

કી. પ્રો. કા. ૫૩૦ પદ્મીરામ ચૌધરીરાય બાહાદુર અ-
રજદારનો ફેસલો પાને ૪૩૨ મે છે તે નિચે જુઓ.

કી. પ્રો. કા. ૭૦ ગ્રીસચંદરરાય અને બીજાનો ફેસલો
પાને ૪૪૬ મે છે તે નિચે જુઓ.

કી. પ્રો. કા. ૨૯૪ સરકાર વિરુદ્ધ પદમનાભ રામચંદ્ર
પૈનો ફેસલો પાને ૨૬૦ મે છે તે નિચે જુઓ.

કી. પ્રો. કા. ૨૯૭ સરકાર વિરુદ્ધ નવરનભેગ ફુલાભેગ-
નો ફેસલો પાને ૪૮ મે છે તે નિચે જુઓ.

દવારકાનાથ બજારુદાર અરજદાર.

નાબુદાસ

શામેવાળો.

તા. ૨૦ એપ્રિલ ૧૮૭૪

વા. ૨૧ } આરોપિતપર પહેલાં પી. કો. કા. ૩૯૫ પ્રમાણે
પા. ૮૯ } તોહિામત મુક્યું હતું. અને તે પ્રમાણે કી. પ્રો.

ના બાબ ૧૮ પ્રમાણે પહેલા કામ શરૂ થયું.

પણ કા. ૩૯૫ પ્રમાણે માજીસ્ટ્રેટની રૂબરૂ કામ ચાલ્યું
હતું તે એક બાજુએ રહી આરોપિતે ગેરકાયદેસર મંડ-
ળીમાંનો એક માણસ છે એવા આરોપ ઉપરથી પી. કો.
કા. ૧૪૩ પ્રમાણે તેનો જવાબ લીધો અને કી. પ્રો. ના
બાબ ૧૭ પ્રમાણે સંક્ષીપ્ત, પ્રકારની ચોકસી શરૂ કરી.

આ પ્રકરણ હાઈકોર્ટમાં ગયું તે વખતે હાઈકોર્ટે ઠરા-
વ્યું કે પી. કો. કા. ૧૪૩ પ્રમાણે જો આ ફરિયાદ યદ્ય
હોત તો બાબ ૧૭ પ્રમાણે સંક્ષીપ્તરૂપે માજીસ્ટ્રેટથી ચોકસી
કરાત પરંતુ પી. કો. કા. ૩૯૫ પ્રમાણે ફરિયાદ યદ્ય હતી
એટલા માટે સંક્ષીપ્તરૂપે એની ચોકસી કરવાનો માજીસ્ટ્રે-
ટને અધિકાર નહોતો પણ બાબ ૧૮ ના આધારે માજી-
સ્ટ્રેટને યોગ્યરૂપે ચોકસી કરવી જોઈતી હતી.

પી. કો. કા. ૩૯૫ સરકાર વિરુદ્ધ કાજીપાટીલ અને
બીજાનો ફેસલો પાને ૧૦૬ છે તે જુઓ.

કી. કોડ. બાબ ૧૮ સંક્ષેપ્તરૂપે ઈનસાફ કરવા બાબત છે.

ક્રી. કોડ. બાબ ૧૭ વારંટના મુકદ્દમાઓનો માળખેટો દનિસાફ કરવા બાબત છે.

પી. કો. કા. ૧૪૩ ને માણસ કોઈ કાયદા વિરૂદ્ધ મં-
ડળીનો અંગબુત હોય તેને છ મહીનાની મુદત સુધીની
બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, અથવા દંડની અથવા
એ બંનેની શિક્ષા કરવામાં આવશે.

બીદંસરીપ્રસાદ અને બીજા અરજદાર
ગજધરપ્રસાદ સામેવાળા.

તા. ૧૮ શપટેમ્બર ૧૮૭૪

વા. ૨૩ } ક્રી. પ્રો. કા. ૪૯૩ પરીશિષ્ટ ૨ નમુના "ઈ"
પા. ૧ } પ્રમાણે લોકોમાં સુલેહ રાખવાનો મુચ્ચલકો
આપવાનો માળખેટો કોઈને હુકમ કર્યો હોય
તે છતાં તેણે તેવો મુચ્ચલકો ન આપતાં કા. ૫૦૯ પ્રમાણે
બીજા પરિશિષ્ટમાં ને "ગી" નમુનો છે તે નમુના પ્રમાણે
સારી ચાલનો મુચ્ચલકો લખી આપી તેપર સહી કર્યાછતાં
તે મુચ્ચલકાપરથી તે માણસ જવાબદાર થતો નથી એમ
ઠરાવ થયો.

ક્રી. પ્રો. કો. કા. ૪૯૩ હરીરામ બીરબાનની બાબતમાં
થયેલો ફેસલો પાને ૧૧૨ મે છે તે નિચે જુઓ.

ક્રી. પ્રો. કા. ૫૦૯ ને ને કામમાં ફેશનકોર્ટ અથવા
માળખેટ કોઈ સખશ પાસે ફેલ જમીન માગે તે તે કા-
મમાં કેટલી રકમનો જમીન જોઈએ છીએ; તથા કેટલા
અને કેવા પ્રકારના જમીન જોઈએ છીએ તથા ને સ-
ખશની પાસે જમીન માગવામાં આવેછે તે સખશની
સારી ચાલ બાબત કેટલી મુદતસુધી તે જમીનો જવાબ-
દાર રહેશે, એ સઘળી વિગત તે હુકમમાં લખવી.

જમીનખત ને લખવું તે બીજા પરીશિષ્ટમાં આપેલા
(ગી) નમુના મુજબ અથવા તે મતલબનું લખવું.

જનકધરીસીંગ અને બીજા અદજદાર

શંકર દયાળ અને બીજા સામેવાળા

તા. ૧૨ ડીસેમ્બર ૧૮૭૪

વા. ૨૩ } ફરિયાદાએ જોડના શાક્ષીદાર આપ્યા હોય
 પા. ૯ } તેટલા સર્વ શાક્ષીદારને માળજોડે સમન
 કરવા જોઈએ એમ નથી. ફી. પ્રો. કા. ૨૧૫ ની વ્યાખ્યા
 ૩ એ કા. ૩૬૨ સાથે વાંચી જોઈએ અને તેમ કંઈ એટલે
 શાક્ષીદારને સમન કરવા કોંવા નહિ એ ખાતર માળ-
 જોડની મુખ્યતારીએ એમ દેખાય છે.

ફી. પ્રો. કા. ૨૧૫ સરકાર વિરુદ્ધ સંગાપા સંકોપાનો
 ફેસલો પાને ૨૧૪ મે છે તે નિચે મુજબ.

ફી. પ્રો. કા. ૩૬૨ જ. આર. બેલીકોયાથ અરજદાર
 અને કાળીદાસ બાનરજીનો ફેસલો પાને ૩૬૫મે છે તે
 નિચે જુઓ.

ચક્ષતેવારી વિરુદ્ધ સુકદાદખાન અને બીજા

તા. ૧૨ ડીસેમ્બર ૧૮૭૪

વા. ૨૩ } લોકોની સુલેહનો ભંગ કર્યોમો જામીન આ-
 પા. ૯ } પવા બદલ ફી. પ્રો. કા. ૪૬૧, ૪૬૬ અને
 ૪૬૭ છે તે ઉપરથી જોતાં પોતા પાસેથી
 જામીન કેમ લેવા નહિ તેનું કારણ બતાવવા વારતે,
 અને પોતાના શાક્ષીદાર હાજર કરાવ માટે આરોપિતને
 પૂરણ રીતે ફરસદ આપ્યા પછી પોતાના શાક્ષીદાર હાજર
 કરવા વારતે વધારે મુદત સુધી કામ તહકુમ કરવાનો હુ-
 કમ થઈ વધારે મુદત મળવાનો આરોપિતને હક નથી
 એવે પ્રસંગે આરોપિતે પોતાના શાક્ષીદાર પોતા સાથે
 હાજર કરવા જોઈએ કોંવા નિમ્મલે દિવસે તે હાજર થાય
 એવા યોગ્ય મુદતના સમન કરવા વિશે અરજ કરવી.
 બીજી માર્ગ નથી.

કી. પ્રો. કા. ૪૯૧ સરકાર વિરૂદ્ધ પ્રોસનોએદર ગો-
સાવી અને બીજાનો ફેસલો પાને મે છે તે નિચે જુઓ.

કી. પ્રો. ૪૯૬ ને સખશની વિરૂદ્ધ ખખર આપવામાં
આવી હોય તે સખશ જાતે હાજર થાય તારે અથવા
તેને મુખત્યારની મારફતે હાજર થવાની પરવાનગી આપી
હોય તો તેનો મુખત્યાર હાજર થાય તારે સુલેહ રાખવા
સાથે તે સખશની પાસે ખત લખાવી સેવાની જરૂર છે એ
પ્રમાણે અગર તે માલુમ્મેટની ખાતરી ન થાય તો તેને
છોડી મુકવાનો તેણે હુકમ કરવો.

કી. પ્રો. કા. ૪૯૭ અગર તે માલુમ્મેટની ખાતરી થાય,
કે સુલેહ રાખવા સાથે તે સખશ પાસે જામીન સાથે
અથવા વગર જામીન એક ખત લખાવી સેવાની જરૂર
છે તો તેણે તે મુજબ હુકમ કરવો. અને અગર તે સ-
ખશ તે હુકમ મુજબ કરવામાં કસુર કરે તો તે પ્રમાણે
ખત લખી આપે ત્યાંહાંમુધી તેને આશન કેદમાં રાખવા
ખાખત હુકમ કરવાને માલુમ્મેટ મુખત્યાર છે.

સરકાર વિરૂદ્ધ મલીકલચ્છુ

તા. ૪ જાનવારી ૧૮૭૫

વા. ૨૩ / ખુન કર્યાનો કેટલાક માણસપર આરોપ હતો
પા. ૧૨ / તે પકી એકને ડેપુટી માલુમ્મેટ માફીનું સ-
રટિફિકેટ આપ્યું. તેથી તેણે તે માલુમ્મેટની
રખરૂ સર્વ હકીકત કહી. તેથી તે માલુમ્મેટ તે કામ શે-
શન કમિટ કર્યું. શેશનમાં કામ આપ્યું તે વખતે તે માફી
મળેલા માણસે ડેપુટી માલુમ્મેટની રખરૂ ને મનકુર
કહ્યો હતો તે સર્વ ના કબુલ કર્યો. શેશનજાડે તે માણ-
સને ડેપુટી માલુમ્મેટની રખરૂ પાછો મોકલ્યો. તેથી તે
માલુમ્મેટ તેનાપર ખોટી શાક્ષી આપ્યાનો આરોપ મુકી
તેને શેશન કમિટ કર્યો. કી. કા. ૩૪૯ પ્રમાણે આરોપ-
તને ખુન કર્યાના મૂળના આરોપ ઉપરથી શેશનકમિટ

કરવા હતો અને ખોટી શાક્ષી આપ્યા ઉપરથી કરવા નહતો એવું શેથનજીડને દેખાયા ઉપરથી ઉપ્પુટી મા-
જીએ જોટી શાક્ષી આપ્યા બદલ કમિટ કરવાનો કરેલો
હુકમ રદ કરી ખુનના તોહિમત બાબત આરોપિતને ક-
મિટ કરી મોકલવા એવા ઉપ્પુટી માજીએટને હુકમ કરવા
માટે શેથનજીરે હાઇકોર્ટને લખી મોકલ્યું.

ખોટી શાક્ષી આપ્યા બદલ આરોપિતપર જે ચાર્જ
રાખવામાં આવ્યું છે તેને મળ્યુતી મળે એવા દફતરમાં
પૂરાયો છે. અને એવા ચાર્જની ચોકશી કરવાની માજી-
એટની સત્તા ફી. પ્રો. કા. ૩૪૯ થી કમી થઈ નથી તો
આ કામમાં હાય બાલવાને અમે ના કબુલ કરીએ છીએ
એમ હાઇકોર્ટે ઠરાવ્યું.

ફી. પ્રો. કા. ૩૪૯ સરકાર વિરુદ્ધ વિઠલબટ વિગેરેનો
ફેસલો પાને ૨૫૭ મે છે તે નિચે જુઓ.

સરકાર વિરુદ્ધ જેડુ અને બીજા

તા. ૭ જાનેવારી ૧૮૭૫.

વા. ૨૩ } આરોપિતે આપેલી કબુલત નિચે “અને
પા. ૧૯ } જણાય છે કે આ યુ હો, પોતાની ખુશીથી
કબુલ કર્યો” એ પ્રમાણે માજીએટ લખ્યું
એમ ફી. પ્રો. કા. ૧૨૨ માં કહ્યું છે. પરંતુ તે કલમ જે
કામમાં માજીએટ શેથનમાં ઇનસાફ થવા મોકલવા સાર
જે કામની ચોકશી કરતો હોય અને શાક્ષીની જુબાની
સતો હોય તે માજીએટ લખી લીધેલી કબુલતને - લાગુ
પડતી નથી પણ જે વખતે બીજી કોઈ માજીએટ કબુલત
લખી સે અને જે માજીએટ તે કામની ચોકશી ફીવા
ઈનસાફ કરતો હોય તેની પાસે મોકલે તે વખતે આ
કલમ લાગુ પડે છે.

ફી. પ્રો. કા. ૧૨૨ સરકાર વિરુદ્ધ બાઈ રતનનો ફેસલો
પાને ૫૩ મે છે તે નિચે જુઓ.

કાલીચરન ભહીરી વિરૂદ્ધ શોશીલુસન શનીયલ

તા. ૧૩ જાન્યુઆરી ૧૯૭૫

વા. ૨૩ } એક ચોરીના કામમાં ડેપુટી માલુએ કી.
 પા. ૧૭ } પ્રો. કા. ૨૦૬ના આધારે તે ફરિયાદ પોકળ
 અને ત્રાશદાયક હતી માટે તે કહાડી નાખી
 અને ફરિયાદીને દંડ કર્યો તે કામમાં હાય ધાલવાને
 હાઇકોર્ટે ના પાડી.

કી. પ્રો. કા. ૨૦૬ સરકાર વિરૂદ્ધ જોકીશન નરથુનો
 ફેસલો પાને ૨૩૬ મે છે તે નિચે જુઓ.

સરકાર વિરૂદ્ધ મંગળદાસ

તા. ૨૮ જાન્યુઆરી ૧૯૭૫

વા. ૨૩ } ખોટી શક્તી આપ્યાના એક કામમાં માલુ-
 પા. ૨૮ } એટલેજા અંગ્રેજી દફતર, માલુએટની રૂબરૂ
 આરોપિતે શ્રી મન્નકુર કહ્યો હતો તે શખિત
 કરવા વારતે પુરાવામાં આપ્યું. માલુએટ અંગ્રેજીમાં
 મન્નકુર બખી બીધો હતો પણ જે ભાષામાં તે મન્નકુર
 કહેવામાં આવ્યો હતો તે ભાષામાં તેનો તરજુમો કરી તે
 શક્તિદારને કહ્યો નહીં હતો કીંવા જે ભાષા તે સમજે
 તેવી ભાષામાં પણ કહ્યો નહિ હતો કીંવા તે વખતે જે
 આરોપિત હતો તેની રૂબરૂ કી. પ્રો. કા. ૩૩૯ પ્રમાણે
 વાંચવામાં આવ્યો નહતો.

તેમાં હાઇકોર્ટે એવો ડરાવ કર્યો કે માલુએટનું અંગ્રેજી
 દફતર, એ કેદીએ માલુએટની રૂબરૂ કહેલા મન્નકુરનો
 પુરાવાના આકટની કા. ૯૧ પ્રમાણે કાયદેસર પુરાવો નથી.

ખોટા સોગન કર્યા બદલ જે માલુસપર આરોપ મુ-
 ક્યો હોય તે માલુસે જે કાંઈ શબ્દ કહ્યો હોય તેજ શબ્દ
 ઉપરથી ખોટા સોગનને આરોપ મુકવો જોઈએ. અને
 જે ઉપરથી તે શબ્દ કયા તેનો ખરોખર નિકાલ થતો
 નથી તો ખીજા કાગળો ઉપરથી અપરાધ શખિત કરવો
 ખરોખર નથી.

કી. પ્રો. કા. ૩૩૯ કલમ ૩૩૪ પ્રમાણે લખી લીધેલી દરેક શહેદીની શહેદી પુરી થાય ત્યારે અગર તોહોમત વાળો સમ્પત્તિ હાજર હોયતો તેના દેખતાં, અથવા તેને જાતે હાજર ન કરતાં કામ ચલાવ્યું હોય અને તે કોઈ મુખત્યારની મારફતે હાજર થયો હોયતો તેના તે મુખત્યારના દેખતાં તે શહેદી શહેદને વાંચી સંભળાવવી અને જરૂર હોયતો સુધારવી.

સાહેદી જ્યારે શહેદને વાંચી સંભળાવવામાં આવે ત્યારે અગર તે શહેદ તે શહેદીના કોઈ ભાગના ખરાપણાની ના કહે, તો તે શહેદી સુધારવાને બદલે તે ભાગપર તે શહેદ જે હરકત લીધી હોય તેની તે ઉપર યાદ દાસ્ત કરી સેવાને તે માજીસ્ટ્રેટ અથવા મેજિસ્ટ્રેટ મુખત્યાર છે, અને પોતાને જરૂર જણાય તેવો અભિપ્રાય તે માજીસ્ટ્રેટ અથવા મેજિસ્ટ્રેટને લખવો.

જે ભાષામાં શહેદી આપી હોય તેથી જુદી ભાષામાં જો તે લખી લીધી હોય, અને જે ભાષામાં તે લખી લીધી હોય, તે ભાષા જો તે શહેદ સમજતો ન હોય તો, લખી લીધેલી શહેદી જે ભાષામાં અસલ આપી હોય તે ભાષામાં અથવા જે ભાષા શહેદ સમજતો હોય તે ભાષામાં તે સમજાવવાનું કહેવાને તે શહેદ મુખત્યાર છે.

પુરાવાના આક્ટની કા. ૯૧ સરકાર વિરુદ્ધ બંધ રતનનો ફેસલો પાને ૫૩ મે છે તે નિચે જુઓ.

શ્રીનાથદત્ત વિરુદ્ધ આનંદચરનદત્ત

તા. ૧૮ ફેબ્રુઆરી ૧૮૭૫

વા. ૨૩ } અડચણ દુર કરવા વિશે હુકમ કરવાનો
પા. ૩૪ } કી. પ્રો. કા. ૫૧૮ ઉપરથી જે માજીસ્ટ્રેટને
અધિકાર છે તે જે વખતે કાયદેશર રીતે કામ કરનારા માણસને હરકત અથવા ઉપદ્રવ અથવા નુકશાન અથવા હરકત કીંવા ઉપદ્રવ કીંવા નુકશાન થવાનો જોખમ અથવા માણસના જીવને કીંવા આરોગ્ય યા સુરક્ષિતપણાને થોડો યા ગરદી કીંવા મારામારી થવાનો

(૪૬૦)

સંભવ હોય તે વખતે માત્ર ચાલાવવો જોઈએ.

કી. પ્રો. કા. ૫૧૮ સરકાર વિરુદ્ધ રણછોડ દયાળનો
ફેસલો પાને ૬૬ મે છે તે નિચે જુઓ.

કાલીપ્રશ્નોખ્યાગચી અરજદાર

તા. ૨૦ ફેબ્રુઆરી ૧૮૭૫

વા. ૨૩ } કી. પ્રો. કા. ૪૭૧માં જે કલમ દાખલ કરી
પા. ૩૯ } છે તેમાં કહેલું કોઈપણ તોહોમત આરોપિત
પર મુકવું બાજબી છે કીંવા નહિ એ બદલ
પોતાની ખાત્રી કરવા માટે કોરટે પ્રથમ મોકલી કરવી
જોઈએ, અને તેવી ખાત્રી થાય એટલે તે કામ તે કોરટે
ઇનસાફ માટે મોકલવું જોઈએ કીંવા માજીસ્ટ્રેટ પાસે મો-
કલી વાસ્તે મોકલવું જોઈએ.

કી. પ્રો. કા. ૪૭૧ થાણાના શેશન જડજના પત્ર નંબર
૪૪૧૪ થી થયેલો ઠરાવ પાનેર ૩૭એ છે તે નિચે જુઓ.

સરકાર વિરુદ્ધ પુરનમલ

તા. ૧૬ માર્ચ ૧૮૭૫

વા. ૨૩ } આ કામની શેશન જડજે જ્યુરીથી તજવીજ
પા. ૪૯ } કરી, આરોપિતને દશ વર્ષની સખત મજુ-
રીની કેદની શિક્ષા આપી. અને આરોપિતે
અગાઉ તેજ અપરાધ કર્યો હતો અને તે અપરાધની
તેનાપર શખિતી થઈ હતી માટે સને ૧૮૬૪ના આક્ટ
૬ની કા. ૭ ના આધારે કેદની ૩૦ ફટકા મારવાની
શિક્ષા આપી પરંતુ જે કામમાં પાંચ વર્ષથી અધિક
મુદતની કેદની શિક્ષા આપી હોય તે કામમાં ફટકાની
શિક્ષા કરાની નથી એવું કા. ૭માં છે એ વાત શેશનજડ-
જના જાણવામાં, શિક્ષાના ઠરાવપર સહી કર્યા પછી
આવી પણ પોતે કરેલા ઠરાવપર આપ્પરની સહી થઈ
તેથી તેમાં ફેરફાર કરવાને કી. પ્રો. કા. ૪૬૪ ઉપરથી
પોતાને અધિકાર નથી એવું તે જડજને દેખાયાથી તેણે
તે કામ હાઇકોર્ટના અભિપ્રાય માટે મોકલ્યું.

(૪૬૧)

શેશન જડજનો અભિપ્રાય હાઇકોર્ટે માન્ય કર્યો અને પછા ફટકા બદલનો શેશન જડજને કરેલો હુકમ રદ કર્યો.

કી. પ્રો. કા. ૪૬૪ સરકાર વિરૂદ્ધ ઉત્તમચંદ કપુરચંદનો ફેસલો પાને ૯૩ મે છે તે નિચે જુઓ.

સને ૧૮૬૪ ના આક્ટ ૬ની કા. ૭ બધરાંને ફટકા મારવાની શિક્ષા કરવી નહિ કીંવા જે માણસને મોતની શિક્ષા કીંવા કાળાપાણીની શિક્ષા કીંવા સાસનીક દાસત્વની શિક્ષા કીંવા પાંચવર્ષથી અધિક કેદની શિક્ષા ઠરાવી હોય તેને ફટકા મારવાની શિક્ષા કરવી નહિ.

બંગાલ સરકાર વિરૂદ્ધ હતીફ્ફરી

તા. ૧૯ માર્ચ ૧૮૭૫

વા. ૨૩ / કેદીપર શિક્ષણીય મનુષ્યવધ કર્યાનો આરોપ પા. ૫૦ / મુકવામાં આવ્યો હતો તેનો ઇનસાફ આસેસરની મદદથી શેશન જડજને કર્યો. શેશન જડજને કેદીપર અપગ્રાહ શામિત નથી માટે કેદીને છોડી દીધો. આસેસર પૈકી એક આસેસરનો અભિપ્રાય શેશન જડજના પ્રમાણે હતો અને બીજા આસેસરનો અભિપ્રાય કેદીપર તોહિમત શામિત થાયછે એવો હતો.

તેપર કી. પ્રો. કા. ૨૭૨ ના આધારે બંગાલ સરકારે હાઇકોર્ટમાં અપીલ કરી તેમાં હાઇકોર્ટે કામના પુરાવાપર વિચાર કરીને કેદીને છોડી દેવા વિશે શેશન જડજને કરેલો હુકમ રદ કરી કેદીપર મુકેલા ચાર્જની શામિતી કરી.

કી. પ્રો. કા. ૨૭૨ સરકાર વિરૂદ્ધ રખમા અને બીજાનો ફેસલો પાને ૬૧ મે છે તે નિચે જુઓ.

મહંત લછમીદાસ અરજદાર

પણતલાલ શામેવાળા

તા. ૨૦ માર્ચ ૧૮૭૫

વા. ૨૩ / કી. પ્રો. કા. ૫૩૪ પ્રમાણે જે માણસની પા. ૫૪ / તરફ હુકમ કરવાનો, તે માણસનો અન્યાય

બળનેરાંએ અમુક વિશેષ સ્થાવર મિલકતનો કબજો કોઈ બીજા માણસે કાઢી લીધો હતો એમ સાબિત થયું હોય તો કરવા અને ને માણસનો તેવો કબજો ગયો હોય તે માણસને તે મિલકતનો કબજો આપવો એવા સ્પષ્ટ તે હુકમ હોવો નિષ્ણે.

ફી. પ્રો. કા. ૫૩૪ સાપ્રાથ બળ સુધાં કાંઈ ગુનેહો કોઈ ફાજદારી કોર્ટમાં કોઈ સખસની ઉપર કરે અને સાપ્રાથ બળથી કોઈ સખસનો કાંઈ સ્થાવર મિલકતનો કબજો તુટ્યોછે એવું તે કોર્ટને દેખાય ત્યારે તે કબજો તે સખસને પાછો આપવાનો હુકમ કરવાને તે કોર્ટને અ-અત્યાર છે.

કોઈ સખસ દિવાનીમાં ફરિયાદ કરીને તે સ્થાવર મિલકત ઉપર કાંઈ હક સાબિત કરી શકતો હશે તો તે હકને ઉપર કહેલા હકથી હરકત યાયછે એવું સમજવું નહીં.

સરકાર વિરૂદ્ધ પ્રશ્નોકુમાર

તા. ૩૧ માર્ચ ૧૮૭૫

વા. ૨૩ } કેદી શાક્ષિદારની ને યાદ માગુએટને આપે
પા. ૫૯ } છે તે યાદીમાંના કોઈ પણ શાક્ષિદારને સ-
મન કરી જખાની લેવાને ફી. પ્રો. કા. ૧૧૩
ઉપરથી કેદીને હક છે.

ફી. પ્રો. કા. ૧૧૩ ને સાહેદનું નામ તોહોમતવાળા સખસે અગાઉ નહી કહ્યું હોય તે સાહેદ હાજર હોય તો તેની સાહેદી તોહોમતવાળા સખસને લેવા દેવી. પણ ને માગુએટ તેનો ધનસાફ થવાસાર તેને કમિટ કયો હોય યા જામીન લઈને તેને છોડ્યો હોય તે માગુએટને આ-પેલી ટીપમાં ને સાહેદોનાં નામો લખ્યાં હોય તે સિવાય બીજા કોઈ સાહેદને સમન કરીને ખોલાવવાનો હક ૪૪૮ મી કલમમાં કહેલા પ્રસંગ સિવાય બીજો પ્રસંગ નથી.

(૪૬૩)

સરકાર વિરૂદ્ધ સુખનસીંગ અને બીજા

તા. ૫ અપ્રેલ ૧૮૭૫

વા. ૨૩ } પી. કો. કા. ૧૮૮ ના આધારે તોહોમતની
પા. ૫૭ } શામિતી થવાને હુકમ પ્રસિદ્ધ કરવાને અ-
અત્યાર કાયદાથી જે સરકારી નોકરને હતો એવા નોકરે
પ્રસિદ્ધ કરેલી હુકમ આરોપિતે અમા ય ક્યોંછે એમ
શામિત થનારો પુરાવો જોઇયે.

કી. પ્રો. કા. ૫૧૮ એ વિશિષ્ટ ઠેકાણેની પીડાને લાયક
શખખ તે કલમ જે વખતે આરોપિતે બજારમાંના ભોક
પાસેથી બાડે લોધા બદલનું કામ હોય તે કામને લાયક નથી.

કી. પ્રો. કા. ૫૧૮ સરકાર વિરૂદ્ધ રણછોડ દયાળનો
ફેસલો પાને ૧૬ મે છે તે નિચે જુઓ.

પી. કો. કા. ૧૮૮ સરકાર વિરૂદ્ધ રણછોડ દયાળનો
ફેસલો પાને ૧૬મે છે તે નિચે જુઓ.

કાલીપ્રશ્નેશય અરજદાર

તા. ૬ એપ્રિલ ૧૮૭૫

વા. ૨૩ } કી. પ્રો. ના બાબ ૪૦ પ્રમાણે ચોકશી
પા. ૫૮ } કરવી અગર નકરવી એ વાત જુદાના કીવા
જુદાના બાગના માજીએટની મુખત્યારીમાં છે એટલા
માટે તે બાબ પ્રમાણે તમે ચોકશી કરો એમ માજીએટને
કહેવાનો હાથકોટ્ટને અધિકાર નથી. તેજ પ્રમાણે મુલેહ
રાખવા બદલનો જામીન લેવો એ વાતપણ માજીએટની
મુખત્યારીની છે એટલુંજ કે તેમ કરવાને તેની આગળ
સામગ્રી માત્ર હોવી જોઇયે.

કી. પ્રો. કો. બાબ ૪૦ કબજા બાબતનો છે.

સરકાર વિરૂદ્ધ સજામત અક્ષી.

તા. ૩૧ માર્ચ ૧૮૭૫

વા. ૨૩ } કેદી ઉપર ડાકાઈટીનો અને ગદ્દી ક્યોંનો
પા. ૫૬ } આરોપ હતો તે આરોપમાંથી શેશન જડજે

અને આશિશરે તેને છોડી દીધો. પરંતુ થયેલા પુરાવા ઉપરથી ગ્રહ પ્રવેશના ગુન્હાની તેનાપર શાખિતી થઈ અને શેશન જડજને જણાયા. બીપરથી તેણે કેદીને તે ગુન્હા બદલ શિક્ષા આપી.

તેમાં હાઇકોર્ટે ઠરાવ કર્યો કે ગૃહ પ્રવેશના ગુન્હાનો આરોપ તમારાપર છે એવું કી. પ્રો. કા. ૪૪૫ ઉપરથી શેશન જડજે કેદીને સમજાવવું જોઈતું હતું પરંતુ તેમ કર્યાનું આ કામમાં દેખાતું નથી અને પ્રવેશનો ગુન્હો એ ડાકાઘટીના કીંવા ગદીના ગુન્હાનો ભાગ નથી માટે શેશન જડજે આપેલી શિક્ષા અમે રદ કરીએ છીએ.

કી. પ્રો. કા. ૪૪૫ તોહોમતવાળા સખસે અરજ કરી હોય તો અથવા કોર્ટે પોતેજ કાંઈ તોહોમતનામું ઠરાવે પરે સહી કરવાની અગાઉ ચાલતા કામમાં કોઈપણ વખતે સુધારવાનો અથવા ફેરફાર કરવાનો અખત્યાર કોઈપણ કોર્ટને છે; અથવા શેશન કોર્ટમાં ઇનસાફ થતો હોય તો મુકદ્દમામાં જુડીએ પોતાનો ઠરાવ કહેવાની અગાઉ અથવા આસેશરોએ પોતાનો અભિપ્રાય જાહેર કરવાની અગાઉ સુધારવાનો અથવા ફેરફાર કરવાનો અખત્યાર છે; સદરહુ પ્રમાણે તોહોમતનામું સુધાર્યું હોય તે તોહોમત વાળા સખસને વાંચીને સમજાવવું જોઈયે

મધુસુદનચક્રવર્તીની બાબતમાં

તા. ૮ એપ્રિલ ૧૮૭૫

વા. ૨૩ } કોઈ માણસ અકસ્માત મરણ પામ્યાની બા-
પા. ૫૬ } તમી પ્રત્યેક ગામના મુખીએ (અને ગામના
ભગલાએ) અને જમીનના માલિકે કીંવા
ઉપભોગ કરનારાએ વિગરેએ આપવી જોઈયે એવા કી.
પ્રો. કા. ૬૦ માં ઠરાવ છે. તો તે કૃત્ય જે જગે થયું તે
ઠેકાણે જે ગામનો મુખી રહેતો હોય તે વખતે કીંવા તે જે
ગામમાં રહે છે તેનો પાડોશી હોય તે વખતે કીંવા જે જગે

તેની જમીન છે કીંવા જે ઠેકાણે તે જમીનનો ઉપભોગ કરતો હોય તેની જોડે તે કામ થયું હોય તે વખતે લાગુ પડે છે.

ખીજના ધરમાં તેની રહેવાની જગો હોયતો સદરહુ કલમના બાવાર્ય પ્રમાણે તે જમીનનો તે ઉપભોગ કરે એમ થવું નથી.

જે વાતની ખાતમી આપવાની તે વાતની માહિતી માલિકને ન હોય અને માલિક પોતાને રહેવાને ઠેકાણે ન હોય તો માત્ર સદરહુ કલમ ઉપરથી તે માલિકના મુખ્યત્વારપર ખાતમી આપવાની જવાબદારી આવે છે પણ તે મુખ્યત્વાર તે વખતે ત્યાંહાં રહેતો હોયો નિમ્નયે. અને તે કલમની માહિતી માલિકને હોયતો તેની ખાતમી આપવાની જવાબદારી માલિક પર છે.

કી. પ્રો. કા. ૯૦ સરકાર વિરુદ્ધ અહમદઅલી અને ખીજનો ફેસલો પાને ૪૧૫ મે છે તે નિચે જુઓ.

ગુરૂચરણશેન વિરુદ્ધ કાલીનાથદાસ વિસવાસ

તા. ૮ એપ્રિલ ૧૮૭૫

વા. ૨૩ ૨ અગાઉના ડેપુટી માજીસ્ટ્રેટે આ કામમાંનો પા. ૬૨ ૩ પુરાવા લીધો હતો. અને શાક્ષિદારની જુખાની લીધી હતી. પરંતુ કબજા બદલનો ફેસલો કલ્હો નહોતો. પછી તેની જગે ખીજે ડેપુટી માજીસ્ટ્રેટ આવ્યો. તેજે શાક્ષિદારની ફરી જુખાની ના લેતાં પ્રથમના ડેપુટી માજીસ્ટ્રેટ લીધેના પુરાવા ઉપરથી કબજા ખાતમતના મુદાનો ફેસલો કર્યો તે ફેસલો હાઈકોર્ટે કી. પ્રો. કા. ૫૩૦ ઉપરથી રદ કર્યો.

કી. પ્રો. કા. ૫૩૦ પરથીરામ ચૈધરીરાય બહાદુર અરજદારનો ફેસલો પાને ૪૩૨ મે છે તે નિચે જુઓ.

(૪૬૬)

ઇંડીયનલો રિપોર્ટમાંથી કલકતા હાઇકોર્ટના ફોજદારી ફેસલા.

સરકાર વિરુદ્ધ હરીબોલીચંદર ધોશ.

તા. ૨૧ મારચ અને

તા. ૧૦ અપ્રિલ ૧૯૭૬

વા. ૧ } કેદીને પકડ્યા પછી ને પોલીસ અમલદાર-
પા. ૨૦૭ } ના તાબામાં આપ્યો હતો તે પૈકી એક પો-
લીસ ઇન્સ્પેક્ટર પાસે ગુન્હો કર્યાનું કેદીએ
કબુલ કર્યું અને પોતાની હકીકત કહી. તે ઇન્સ્પેક્ટરે
તેની તે કબુલત લખી લીધી અને પછી તે કેદીને પોલીસ
કચેરીમાં ઉપ્પુટી પોલીસ કમિશનરે આગળ હાજર કર્યો.
તે વખતે કેદીએ તે મજદૂર કબુલ કર્યો અને તેપર સહી
કરી. ઉપ્પુટી કમિશનરે તે કાગળ લીધો હતો અને માજી-
સ્ટ્રેટે તથા જસ્ટીસ ઓફ ધી પીથ અધિકારીની રીતે તે
ઉપર પોતાની સહી કરી. હાઇકોર્ટમાં ફોજદારી શેશન આ-
ગળ તે કેદીની ઓકસી થઈ તે વખતે તે કેદીની તે જુ-
બાની પુરાવામાં આપવામાં આવી અને તે ઓકસી કર-
નાર જડને પુરાવામાં લીધી અને પુરાવાના આકટની
કા. ૨૫ પ્રમાણે આ જુબાની પુરાવામાં લેવામાં આવતી
નથી એવી કેદી તરફથી તકરાર કરવામાં આવેલી તે
જડને નાકબુલ કરી.

આ કામમાં કાયદાના મુદ્દાનો વધારે વિચાર કરવા માટે
આડવોકેટ જનરલે લેટર્સિપેટન્ટની કા. ૨૬ પ્રમાણે દાખલો આ-
પ્યો તે વખતે તે કામમાં હાઇકોર્ટે નિચે પ્રમાણે ઠરાવ કર્યો.

આ કેદીની કબુલત પુરાવાના આકટની કા. ૨૫ પ્ર-
માણે પુરાવામાં લેવામાં આવતી નથી.
પુરાવાના આકટની કા. ૨૬ એ કા. ૨૫ માં ને ૨૫૪

અર્થ છે તેમાં કમી જરૂરી કરવા માટે ધાલેલી છે. એમ સમજવામાં આવતું નથી. કલમ ૨૫ માં પોલીસ અમલદાર એવો જે શબ્દ છે તે લાક્ષણિક અરથે ધાલેલો નહીં છતાં તે શબ્દનો વ્યાપક સર્વ માન્ય એવા જે અર્થ થાયછે તે અરથે લીધો છે.

પુરાવાના આકટની કા. ૧૬૭ એ દીવાની કજીયાને જેવી લાગુ છે તેવીજ ફેજદારી કામને એક સરેખી લાગુ છે.

આડવોકેટજનરલ પાસેથી લેટસપેટેટની કા. ૨૬ પ્રમાણે જે કામ હાઈકોર્ટની રૂબરૂ આવેછે તે કામમાં કેદી ઉપર અપરાધ સ્થાપન કરવાને બરપુર પુરાવો છે કીંવા નહીં? એનો નિર્ણય કરવો તે તપાસણી કરનારી કોર્ટ એ રીતે તે કોર્ટ કરવો જોઈએ અને કનિટ કોર્ટ તરફ કરવો એ ઉપયોગનું નથી.

પુરાવાના આકટની કા. ૧૬૭ એક બાજુએ મુકતા છતાં લેટસપેટેટની કલમ ૨૬ પ્રમાણે એકાદ કામ હાઈકોર્ટની રૂબરૂ આવ્યા છતાં તે કામના સર્વ ગુણદોષની તપાસણી કરવાનો અને થયેલો અપરાધ કાયમ કીંવા રદ કરવાનો અધિકાર હાઈકોર્ટને છે.

પુરાવાના આકટની કા. ૨૫ તથા ૨૬ સરકારે વિરુદ્ધ રામાખીરાપાનો ફેસલો પાને ૩૪૨ મે છે તે નિચે જુઓ.

પુરાવાના આકટની કા. ૧૬૭ જ્યારે નહીં લેવા યોગ્ય પુરાવો લીધો હોય, અથવા લેવા યોગ્ય પુરાવો નહીં લીધો હોય ત્યારે જે કોર્ટની રૂબરૂ એ બાબત હરકત ઉઠાવવામાં આવી હોય, તે કોર્ટની નજરમાં જો એમ આવે કે હરકતવાળા લીધેલા પુરાવા ચિવાય ઠરાવ મજકુરને જેટલો પુરાવો જોઈએ તેટલો પુરાવો હતો, અથવા નહીં લીધેલો પુરાવો લીધો હોતો તે ઉપરથી ઠરાવમાં ફેર પડત નહીં; તો સદરહુ મુજબ પુરાવો લીધો અથવા નહીં લીધો એટલાજ માત્ર સમગ્ર ઉપરથી ફરી તજવીજ કરાવવી નહીં કીંવા હરકોઈ કામનો હરકોઈ ઠરાવ રદ કરવો નહીં.

(૪૬૮)

સરકાર વિરૂદ્ધ જોહીરૂદ્દીન અને બીજા.

તા. ૨૩ માર્ચ ૧૮૭૬

વા. ૧ ૨ કેદીએ ખુન કર્યું છે એવા તેના પર આરોપ
 પા. ૨૨૯) મુકી પટનાના આસીસ્ટન્ટ માજીસ્ટ્રેટે તેને
 પટનાની શેશન કોર્ટમાં કમિટ કરી મોકલ્યો
 પણ એ શેશન કોર્ટથી તેની એકસા થયા છતાં ન્યાય
 બરોબર થયે નહીં એવા કારણથી આ કામ બીજી શેશન
 કોર્ટમાં મોકલવા માટે તે આસીસ્ટન્ટ માજીસ્ટ્રેટે જુદા
 માજીસ્ટ્રેટની મારફત કી. પ્રો. કા. ૬૪ પ્રમાણે હાઇકોર્ટને
 અરજ કરી. તે અરજ જુદા માજીસ્ટ્રેટે હાઇકોર્ટના
 રજીસ્ટરને પત્ર સાથે મોકલી. તેણે તે અરજ જડજ્જન જાક-
 સન કે જે અંગરેજી ખાતાનું કામ જોતો હતો તેને મોકલી
 તે વખતે જડજ્જન જાકસને તે કામ શાહાબાદની શેશન
 કોર્ટમાં મોકલવા હુકમ કર્યો પટનાના શેશન જડજ્જનની
 રૂબરૂ આરોપિતનો ધનસાફ જ્યુરીની મારફત થવાનો
 હતો અને શાહાબાદના શેશન જડજ્જનની રૂબરૂ આસેસરની
 મદતે થવાનો હતો.

સદરહુ હુકમ થયો તે આરોપિતને નોટિસ થયા નહી
 છતાં થયો છે અને હાઇકોર્ટને યોગ્ય રીતે અરજ થયા
 નહી છતાં થયો છે માટે તે રદ કરવા આરોપિતે હાઇકો-
 ર્ટને અરજ કરી.

તેમાં હાઇકોર્ટે ઠરાવ્યું કે કી. પ્રો. કા. ૬૪ પ્રમાણે
 એકાદકામ એક કોર્ટથી બીજી કોર્ટમાં મોકલવા વિશે
 અરજ કરવાની તે હાઇકોર્ટના અંગરેજી ખાતા પાસે પત્ર
 મોકલી કરવી બરોબર નથી. હાઇકોર્ટે પોતાના ન્યાયાધી-
 કારની રીતે કામ કરતાં છતાં તેની પાસે અરજ થવી
 જોઈએ અને તેની સાથે હમથના વહીવટ પ્રમાણે આફી-
 ડેવીટ આપવી જોઈએ તેમ આ કામમાં થયું નથી સખબ
 આસીસ્ટન્ટ જડજ્જનો હુકમ રદ કરવો જોઈએ.

(૪૬૪)

કી. પ્રો. કો. કા. ૧૪ અબદુલકાદરખાન વિરુદ્ધ પર-
ત્તીના માણસોનો ફેસલો પાને ૪૨૫ મે છે તે નિચે જુઓ.

સરકાર વિરુદ્ધ ગોવિંદ તેવારી અને બીજા

તા. ૭ એપ્રિલ ૧૮૭૬

વા. ૧ } આરોપિત ગોવિંદ તેવારી અને બીજા ઉપર
પા. ૨૮૨ } ખુન કર્યાનો આરોપ છતાં તેનો ઇનસાફ
બાગલપુરના શેશન જડને કરી તેને છોડી
દીધો તે ઉપર સરકારી પ્રોસીક્યુટરે હાઇકોર્ટને અપીલ
કરી. અપીલ મંજૂર થયાપર આરોપીતને ફરી પકડવા
માટે લીગલરીમિમ્પનસરે હાઇકોર્ટને અરજ કરી.

લીગલ રીમિમ્પનસરનું કહેવું એ હતું કે આ અપીલ
મંજૂર થઈ તે વખતે આરોપિત ઉપર ચાર્જ ફરી કાયમ
રહ્યું અને જે માણસપર ખુન કર્યાનો ચાર્જ છે તે માણ-
સને અપીલમાં રેસ્પોન્ડેન્ટ તરીકે લખવો એ બીલકુલ
બરોબર નથી. અપીલની ચોકસી થયા અગાઉ તે કાયદા
પ્રમાણે અટકાવમાં હોવો જોઈએ એવા પ્રકારે આરોપિતને
પકડવાનો કી. પ્રો. કા. ૨૭૨ ઉપરથી જોડે સ્પષ્ટ અધિ-
કાર આ કોર્ટને નથી તો પણ એવા અધિકાર આ
કોર્ટને ગર્ભાતરીતે પહોંચે છે.

હાઇકોર્ટે એવો ઠરાવ કર્યો કે અપીલ ચાલુ છતાં આ-
રોપિતને પકડવાનો હાઇકોર્ટને કા. ૨૭૨ ઉપરથી અ-
ધિકાર છે.

કી. પ્રો. કા. ૨૭૨ રખમા અને બીજાનો ફેસલો પાને
૬૨ મે છે તે નિચે જુઓ.

સરકાર વિરુદ્ધ મોહસ મિસ્તરી અને બીજા એઓની

અરજીની બાબતમાં,

તા. ૨૮ માર્ચ ૧૮૭૬

વા. ૧ } એક સબોરડીનિટ માણસો પુરાવો લીધા
પા. ૨૮૨ } પછી અરજદારને કી. પ્રો. કા. ૨૧૫ પ્રમા-
ણે છોડી દીધો તેનાપર ફરી કામ ચલાવવા

માટે જલ્દા માજીસ્ટ્રેટ હુકમ કર્યો તે હુકમ ખરોખર નથી સમજાવે ૨૬ કરવો એવી અરજ અરજદારે હાઇકોર્ટને કરી.

તે કામમાં હાઇકોર્ટે ડરાવ કર્યો કે સર્જારડીનેટ માજીસ્ટ્રેટ અરજદારને છોડી દેવા વિશે કરેલો હુકમ અયોગ્ય હતો એવા કારણ ઉપરથી તે કામ જલ્દા માજીસ્ટ્રેટની રજીસ્ટ્રી કા. ૨૬૫ પ્રમાણે આપ્યું હતું. એવા પ્રસંગે જલ્દા માજીસ્ટ્રેટે તે કામ હાઇકોર્ટના અભિપ્રાય માટે મોકલ્યું હતું અને હાઇકોર્ટને સર્જારડીનેટ માજીસ્ટ્રેટનો હુકમ અયોગ્ય લાગત તો ફરી ચોકસી કરવાનો હુકમ તે કોર્ટ કરત પણ આ કામમાં તેમ થયું નથી માટે જલ્દા માજીસ્ટ્રેટે કામ ફરી ચલાવવા કરેલો હુકમ ૨૬ કરીએ છીએ.

કી. પ્રો. કા. ૨૧૫ સરકાર વિરુદ્ધ સંજાપા સંકોપાનો ફેસલો પાને ૨૧૪મ છે તે નિચે જુઓ.

કી. પ્રો. કા. ૨૬૫ સરકાર વિરુદ્ધ પદમનાભ રામચંદ્ર પેનો ફેસલો પાને ૨૬૦ મ છે તે નિચે જુઓ.

સરકાર વિરુદ્ધ ઉપેન્દ્રોનાથ દોશ અને બીજા

તા. ૨૦ માર્ચ ૧૮૭૬

વા. ૧) કેદી ઉપર પી. કો. કા. ૨૬૨ અને ૨૬૪
પા. ૩૫૬) પ્રમાણે આરોપ મુકવામાં આવ્યા હતા. આ-
રોપ શાખિત થયાર્થી કલકત્તાના માજીસ્ટ્રેટે તે
પૈકિ પ્રત્યેકને એક એક માસની આશાન કેદની શિક્ષા કરી.
તેથી તેમણે હાઇકોર્ટને અરજ કરી ત્યારે તે કામ હાઇકોર્ટમાં આણવા વિશે જડજ ફીયરે એક તરફી હુકમ કર્યો. અને કેદીને જામીન પર છુટા કરવાની પરવાનગી આપી તે કામની ચોકસી થઈ તે વખતે હાઇકોર્ટે ડરાવ કર્યો કે—

આ કામમાં કેદીને શિક્ષા થઈએ અને તે શિક્ષા ભાગવેએ તે કામમાં કેદીએ હાઇકોર્ટમાં તે કામ આણવા માટે અરજ કર્યાર્થી કેદીએ બાજબી કારણ બતાવ્યું તો સરકારી પ્રોસીયુટરને નોટીસ ના આપતાં કામ હાઇકોર્ટમાં મંગાવવાનો હાઇકોર્ટને અધિકાર છે.

પી. કો. કા. ૨૬૨ અને ૨૬૪ પ્રમાણે જે તોહામત તયાર કરવાના તે અમુક વસ્તુ બતાવી અને અમુક શબ્દ બોલવામાં આવ્યા તે બીબલ્સ છે એમ ખુશ્કી રીતે બખી તૈયાર કરવાં જોઈએ; અને તે કલમ પ્રમાણે તોહામત સાબિત કરતી વખતે કેદીએ કઈ વસ્તુ બતાવી અને તે કયા શબ્દ બોલ્યો એ માગુજોરે ખુશ્કી રીતે પોતાના ફસલામાં બખબું જોઈએ. તેવું માગુજોરે પોતાના ફસલામાં બખું ન હોય તો તે કામ પોતાની પાસે મંગાવવાનો હાથકોટને અધિકાર છે. અને તે કામની નવેશરથી ચોક-થી કરવાના કિંવા માગુજોરે મુકેલા તોહામતને ચોગ્ય કારણ નહોતું એમ દેખાય તો કેસ કાડી નાખવાનો હાથકોટને અધિકાર છે.

પી. કો. કા. ૨૬૨ કાંઈ બિબલ્સ પુસ્તક, ઓપાનીયું, કાગળ, ચીત્ર, તસ્વીર, પ્રતિમા અથવા આકાર જે માણસ વચ્ચે અથવા વેઠેએ અથવા વેચવાને કે બાડને સાડ પરદેશથી આ દેશમાં આણે અથવા છાપે અથવા સરવે લોક જુવે એવી રીતે જાણી જોઈને દેખાડે અથવા તેમ કરવાની કોશીશ કરે અથવા તેમ કરવાનું કહે, તે માણસને ત્રણ મહિનાની મુદત સુધી જેમાના ગમે તે પ્રકારની કેદની અથવા દંડની અથવા એ બંનેની શિક્ષા કરવામાં આવશે.

અપવાદ. કોઈ દેવસ્થાન મધ્યે અથવા ઉપર અથવા મુર્તિઓને જેસાડવા સાડ વપરાતા કોઈ રથ ઉપર કોરેલી અથવા નકશી પાડેલી અથવા ચીતરેલી અથવા બીજી રીતે કાઢેલી અથવા ધર્મ સંબંધી કાંઈ કારણ સર રાખેલી કે વપરાતી કોઈ પણ પ્રતિમાને આ કલમ લાગુ પડતી નથી.

પી. કો. કા. ૨૬૪ કોઈ જાહેર જગામાં અથવા જાહેર જગાની પાસે જે માણસ કાંઈ બિબલ્સ ગીત, અથવા લાવણી, અથવા શબ્દો ગાઈ, બોલી, અથવા ઉચ્ચારીને,

ખીજાઓને દુઃખ આપે, તે માણસને ત્રણ મહિનાની સુદત સુધીની જેમાના ગમે તે પ્રકારની કેદની, અથવા દંડની અથવા એ બંનેની શિક્ષા કરવામાં આવશે.

“ ૨૯૪ એ સરકારે હુકમ આપ્યો નહીં હોય તેવી શરતી કાઢાડવા સારૂ કાંઈ આફીશર (એટલે કચેરી) અથવા જગા જે માણસ રાખશે તેને ઘણામાં ઘણા જ મહિના સુધી જેમાના ગમે તે પ્રકારની કેદની શિક્ષા અથવા દંડ એ જેલ શિક્ષા કરવી.

“ અને સદહૂ પ્રકારની હરકોઈ શરતીમાં હરકાંઈ ટીકીટ અથવા બાટ અથવા નંબર અથવા અંક કાઢાડવા બાબત અથવા તેને લગતી વળગતી ફલાણી વાત બનશે તો ફલાણા માણસના કાયદા સારૂ ફલાણી રકમ અથવા માલ આપવામાં આવશે અથવા ફલાણી વાત કરવામાં આવશે અથવા કરવામાં આવશે નહિ એવો હરકાંઈ ઠરાવ જે માણસ પ્રસિદ્ધ કરશે તેને એક હજાર રૂપિયા સુધી દંડ કરવો.” (સને ૧૮૭૦ના આક્ટ ૨૭ પ્રમાણે આ સુધારો દાખલ થયેલો છે)

જે જુલાલ અને ખીજા એઓની અરજીની બાબતમાં

તા. ૨૩ અગષ્ટ ૧૮૭૬

વા. ૧ ૧ કોર્ટ મિલકતનો કબજો લેવા માટે એક દાવો
પા. ૪૫૦ થયો હતો વાદા પાસે તે મિલકતનો કદી કબ-

જો હતો કિંવા નહોતો એવો તેમાં એક મુદ્દો કાઢેલો હતો તેમાં વાદીની શક્તિ શહેદ તરફ લીધી નહોતી, પરંતુ કબજાના સબંધે જે સાક્ષી વાદીએ આપ્યા હતા. જડને તેઓના કહેવા પર બરોસો રાખ્યો નહીં. વાદીએ પોતાનો દાવો સાબિત કર્યો નહીં એમ ઠરાવી જડને તેની વિરુદ્ધ ફેરવો કર્યો. અને તે જેલ સાક્ષીઓની જુબાની અને તેઓની જુબાનીનું ઇંગ્રેજી લખેલું ટીપણ એ માજીસ્ટ્રેટ પાસે મોકલવાનો હુકમ કર્યો તે સાક્ષીઓ. એ ન્યાયના કામમાં ખોટી સાક્ષી આપી છે કીંવા નહીં.

(અને એ સાક્ષીઓ વાદીના નોકર હોવાથી તેમણે વાદીના કહેવા ઉપરથી આ સાક્ષી આપી હોય તો તેને આ ચુલ્હો કરવાના કામમાં વાદીએ સાક્ષ કરી કે નહીં? અને વાદીએ પોતાની ફરિયાદીમાં જે મજદુર લખ્યોછે તે ખોટોછે એમ વાદીને માહિત છતાં તેણે તે લખ્યોછે કે નહીં એની ચોકશી કરવા વાસ્તે જડજે તે કાયળ માજીએટ પાસે મોકલ્યા. તે જડજનો હુકમ ૨૬ કરવા માટે તે સાક્ષીદારે અને વાદીએ હાઇકોર્ટને અરજ કરી તેમાં હાઈ કોર્ટ ઠરાવ્યું કે—

એકાદ અરજીની ચોકસી કરવાને પુરતુ કારણુએ એવું કોઈ દીવાની કે ફોજદારી કોર્ટને દેખાય તે વખતે જે ચોકસી અગાઉ કરવી જરૂર હોય તે કર્યા શીવાય તે કામ માજીએટ પાસે ઇનસાફ સાફ મોકલવાનો તેવા પ્રકારની કોઈ કોર્ટને અધિકાર નથી એમ કી. પ્રો. કા. ૪૭૧ ઉપરથી થાયછે. અને જે તોહોમત ખદલ ચોકસી કરવાની તે તોહોમત કયું અને તેણે જે ખોટો મજદુર ખોટો કહો છે તે મજદુર એમ તે કોર્ટે ખુલ્લી રીતે લખી મોકલવું જોઈયે તેમ આ કામમાં કોઈ યથુ નથી અને જડજે પ્રથમની ચોકસી કરી નથી. તેજ પ્રમાણે સન ૧૮૯૧ ના આકટ ૨૩ ની કા. ૧૬ ઉપરથી એ પ્રમાણે માજીએટ પાસે મોક્ષમરીતે મોકલવાનો જડજને અધિકાર નથી માટે અમે જડજનો હુકમ ૨૬ કરીએ છીએ.

કી. પ્રો. કા. ૪૭૧ થાણાના શેશન જડજના પત્ર નં. ખર ૪૪૨૪થી થયેલો ઠરાવ પાને ૨૩૭મે છે તે નિચે જુઓ. સને ૧૮૯૧ ના આકટ ૨૩ ની કા. ૧૬. પીનલકોડની કા. ૧૯૩, ૧૯૪, ૧૯૫, ૧૯૬, ૧૯૯, ૨૦૦, ૨૦૫, ૨૦૬, ૨૦૭, ૨૦૮, ૨૦૯, ૨૧૦ એ કલમોમાં કહેલો ચુલ્હો પોતાની આગળ કોઈ મુકદ્દમો ચાલુ હોય તેમાં સાહેબ અથવા બીજા માણસે કર્યો છે એવું કોર્ટની નજરમાં આવે ત્યારે તે કોર્ટ તે માણસના તે ચુલ્હા બાબત શેશનકોર્ટમાં

ધનસાફ થવા સાર તેને મોકલવાને મુખ્યત્વાર છે, અથવા જરૂર હોય તે પ્રમાણે કામો મોકલી કરીને જે ગુનાનું તોહોમત મુક્યું હોય તે ગુના બાબત તોહોમતવાળાનો ઇનસાફ કરવાનો અથવા ધનસાફ થવા સાર મોકલવાનો મુખ્યત્વાર જે માજીસ્ટ્રેટને હોય તે માજીસ્ટ્રેટ પાસે મોકલી થવા સાર તે મુકદ્દમો મોકલવાને મુખ્યત્વાર છે પછી તે માજીસ્ટ્રેટ કાયદા પ્રમાણે કામ ચલાવવું.

સરકાર વિરૂદ્ધ બોળાનાથ સેન.

તા. ૧૫ જુન સન ૧૮૭૬

વા. ૨ } એક જીલ્લાની તુરંગના જેલરે ખોટો હિસાબ
પા. ૨૩ } તૈયાર કરીને સરકારને ડગ્યા એમ તે તુરંગ-
ના એક કારકુને તે જેલર પર આરોપ આણ્યો.
જીલ્લા માજીસ્ટ્રેટ તેની મોકલી કરી અને માજીસ્ટ્રેટની એક બેચ પાસે ઇનસાફ થવા એ જેલરને મોકલ્યો તે બેચ જીલ્લા માજીસ્ટ્રેટ પાતે તે તુરંગના ઉપરી આફીસર એક્ઝીક્યુટીવ મુપરીન્ટેન્ડેન્ટ મીસ્ટર એલ અને બીજા ત્રણ આનરેરી માજીસ્ટ્રેટ હતા. ઇનસાફની શરવાત કરવાને આરંભે આ બેચ વિશે તમારી કાંઈ હરકત છે કે કેમ એ વિશે કેદી અને તેના વકીલને પુછ્યું હતું અને એ વિશે અમારી કાંઈ હરકત નથી એમ તેઓએ કહ્યું હતું. પરંતુ કેદી પર તોહોમતનામું તૈયાર થવા પછી એ વિશે અમારી હરકત છે એમ કેદીના વકીલે કહ્યું હતું તે કામમાંનું કામ ચલાવવા વિશે તે જીલ્લા માજીસ્ટ્રેટ સરકારી વકીલને હુકમ આપ્યો. તે જીલ્લા માજીસ્ટ્રેટ અને મીસ્ટર એલ એઓએ તે કામમાં સરકાર તરફ શાક્ષી આપી. સરકાર તરફના શાક્ષી પુરાવા વિગેરે થવા પછી કેદી પર બે તોહોમત મુકવામાં આવ્યાં તે બંને

(૧) કેદીએ ખરેખર જેટલાં બી ખરીદ્યાં હતાં તેથી જ્યાં બીયાંની રકમ સરકારના નામિલખી છે, અને

(૨) કેટલુંક તેલ જ્યાં દરે વેચ્યા હતાં તેણે કમી દરે વેચ્યાનો આકાર બતાવી તે રકમ સરકાર પાતે જમકરી છે.

આ બીજા ખર્ચાંજી એમ મીસ્તર એલને કહી તે બીજા પર તેની ચહી લીધી અને તેણે તે બીયાં બદલની રકમ તે બીજા પ્રમાણે મેં સરકારમાંથી મંગાવી અને જે દરે તેણે તેજ વચ્ચું હતું તે દર મીસ્તર એલે મંગુર કર્યાથી તે દરે મેં તેજ વચ્ચું અને તેટલા પૈસા સરકાર ખાતે જમાં કર્યા છે એમ કેદીની તકરાર હતી કેદીને જે શાક્ષી આપવાના હતા તેનાં નામ તેણે લખી આપ્યાં તે પૈકી જે શાક્ષીનો તે ગુરંગ સાથે સબંધ હતો તે શાક્ષીઓ પોતાનો મજબુર આગળ ઉપર બદલે નહિ તેથી તેઓના તેજ વખતે જુબાની લેવા વાસ્તે તે એવે મીસ્તર એલને બોકદો હતો અને તેણે તેઓની જુબાની બેક પક્ષકારના મુખત્યારની રૂબરૂ લીધી તે જુબાની જે કે પુરાવા માટે નહોતી તોપણ તે બેક પક્ષકારને ઉપયોગી પડવા માટે કામમાં દાખલ કરી મુકી હતી તે એમ પૈકી સરવે માછોએ પોતપોતાનો જુદો જુદો ફેસલો આપ્યો. પરંતુ તે કોરટના કાયડીગપર, અને કેદીપર પી. કો. કા. ૪૦૬ પ્રમાણે બદલવાનથી વિવાસધાત કર્યા બદલ તોહિમત થાપિત કર્યાનો અને તે બેક તોહિમત બદલ એકુંદર કેદીને બે વર્ષની સખત મજૂરીની કેદ અને એક હજાર રૂપિયા દંડ અને દંડ ન આપેતો બીજા છ માસની સખત મજૂરીની કેદ એવી શિક્ષા આપ્યાના હુકમપર તે પાંચ આસામીએ સહી કરીછે.

તે ઉપર કેદીએ કુશન જડજને અપીલ કરી હતી તે અપીલ રદ થઈ માટે કેદીએ તે તોહિમત રદ કરવા હાઇકોર્ટને અરજ કરી તેમાં ડરાબું કે—

જે માછોએ પોતાના કર્તવ્ય કમે પ્રમાણે એકાદ કામમાં પોતે યત્ન કરવાનું જરૂર છે તેણે તેવું કામ અજાવ્યાથી તેને ન્યાયાધીકારની રીતે તેનો ફેસલો કરવાને હરકત આવેછે એમ નથી એવી જાણ વાત છે તો પણ જે કામમાં તેના ન્યાયાધીકારની રીતે તેને જે કામ કરવાની જરૂર ન હોય અને તે અપરાધનો પતો લાવવાનું

(૪૭૬)

અને ફોજદારીમાં આરોપિતને ધાનવાનું તેણેજ કામ કર્યું હોય અને સરકાર તરફે જે વખતે તે પોતેજ મુખ્ય શાક્ષીદાર હોય તે વખતે તેણે તે કામનો ન્યાયાધીકારની રીતે ઇનસાફ કરવો વ્યાજબી નથી. મીસ્ટર એલનો તે કામમાં પ્રત્યક્ષ સંબંધ હતો સમજ ન્યાયાધીકારનું કામ કરવાને તે નાલાયક હતો.

કેદીના શાક્ષીદારે કહેલો મજદુર દફતરે દાખલ કરી મુકવો એ કમ ગેરકાયદેસર પ્રકારનું છે.

કાયદામાં કહેલી રીત પ્રમાણે જે ફોજદારી કામ ચાલે છે નથી તે નીકપયોગી છે અને ખરેખર રીતે જે તે ગેરકાયદેસર હોય તો તેવું કામ ચલાવવાની કેદીની સમંતી હોય તો પણ તે ઉપયોગી થનાર નથી.

તે પ્રમાણે જતાં આ કામના પ્રોસીડીંગમાં મેહોટા મહત્વની અને મુદ્દાની બુલ થયેલી છે એમ દેખાય છે અને તે બુલથી કેદીને બ્રહ્મ નુકશાન થયું છે માટે તોહો-મત્ અને શીક્ષા રદ કરી કેદીને છોડી દેવાનો તથા બરેલો દંડ તેને પાછો આપવાનો હુકમ કરીએ છીએ.

પી. કો. કા. ૪૩૬ સરકાર વિરુદ્ધ રામાશ્રીરાવજીવ બા-
શ્રીરાવનો ફેયલો પાને ૧૨૪મે છે તે નિચે જુઓ

જગતચંદ્ર ચક્રવર્તી અરજદારની બાબતમાં

તા. ૧૧ સપ્ટેમ્બર ૧૮૭૬

વા. ૨ | બાકરગંજના જોઈંટ માજીસ્ટ્રેટ લોકાની સુલિહ
પા. ૧૧૦ | તોડવાનો સંભવ છે એમ દેખાયા ઉપરથી અર-

જદાર પાસેથી પાંચપાંચ હજારનો એક એવા
જે જમીન લેઈ મુચરકા લખી લીધા હતા અરજદાર અને
બીજી એક હથમ બરોદા ચક્રવર્તી એ બેઉ અને સખી-
ર મીયન એઓની વચે જમીનનો કાંઈ તંટો હતો પાંચલા
મહીના સુધી તે જમીનમાંના સર્વ કુલ સખીર મીયનને
ધારાનાં પૈસા આપતા આવ્યા તેણે જુલમ ચલાવ્યો

માટે તે પૈકી કેટલાક કુલ ચક્રવર્તી પાસે ગયા ત્યાંહાં સુધી તે પક્ષકારોની દર્શન પુષ્કળ વાદ આપ્યો હતો પરંતુ લોકોની સુલેહ તોડવાનો કોઈયે યત્ન કર્યો નહોતો. પછી લોકોની સુલેહ તોડવાની બીજી દેખાવા ઉપરથી તકરારી જમીનપર પોલીસનો પેરો રાખવામાં આવ્યો તો પણ ખાંજી વધારે તજવીજ કરવી જોઈએ એમ માન્ય થઈને જણાયું તેથી અરજદાર બરોદા, સગીર અને તે બિડના નોકર પૈકી જે નોકર એએને માન્ય થઈને સમન કર્યા અને એકસી કરીને મુખ્ય માલીક પાસેથી પ્રત્યેકના દસ હજારના જમીન લીધા અને નોકરો પાસેથી કમી રકમના જમીન લીધા.

આ જમીનની રકમ બારેછે એ અને બીજા કેટલાક કારણથી તેઓએ શેશન જડાવને અરજ કરી તે રકમ સમંધે નિકાલ કરતાં શેશન જડાવે નિચે લખ્યા પ્રમાણે પોતાના ફેસલામાં મજબૂર લખ્યો છે.

જમીનની રકમ ઘણીછે એમ જે અરજદારનું કહેવુંછે તે નક્કી અરેખર છે અને તે મુદાનો નિકાલ થવા વાસ્તે મેં હાઈકોર્ટના અભિપ્રાય માટે આ કામ મોકલ્યું હતું પરંતુ એટલાજ કારણ ઉપરથી કોઈ કામમાં અમને હાથ ધાલનાર નથી એમ હાઈકોર્ટે ઠરાવ કર્યોછે.

આ ઉપરથી અરજદારે હાઈકોર્ટને અરજ કર્યાથી ઠરાવ્યું કે—જમીનની રકમ ઠરાવવાના કામમાં માન્ય થઈ પોતાની મુખ્યત્વારી બીજા કુલ ચક્રવર્તી નથી થીંચા તેણે જે મુખ્યત્વારી ચલાવી છે તે અપોગ્ય છે એમ આ કામના કાગળોથી દેખાયછે. અને તેમ કરવાનું કારણ માન્ય થઈ પોતાનું નથી. તેમજ કોઈપણ તાબાની કોર્ટે જે ફેસલો કર્યો હોય કોઈ શિક્ષાનો હુકમ કર્યો હોય તેમાં મુદાની ચુક થઈછે એમ હાઈકોર્ટને દેખાય તો તેમાં હાથ ધાલવાનો હાઈકોર્ટને કી. પ્રો. કા. ૨૯૭ ઉપરથી અધિકાર છે. તેવી મુદાની ચુક આ કામમાં થયેલી છે માટે જોઈએ માન્ય થઈને હુકમ ૨૬ કર્યોએ જ.એ.

કી. પ્રો. કા. ૨૬૭ સરકાર વિરુદ્ધ નવરનભેગ દુલાભેગનો ફેસલો પાને ૪૮ મે છે તે નિચે જુઓ.

પરશરામ બરડા અરજદારની બાબતમાં

તા. ૧૦ જુન ૧૮૭૬

પા. ૨ } પ્રાંત આશામજીલા કામ રૂપના આશામજી
પા. ૧૧૭ } કમિશનર મીસ્તર કારેંગીએ અરજદાર ઉપર
કી. પ્રો. કા. ૨૨૨ ના આધારે સંક્ષીપ્ત રીતે
ચોકચી કરવાનો અધિકાર ચલાવી ખોટી ખબર આપ્યાના
જુલ્હાનો અપરાધ શાબિત કર્યો હતો. આ કામ સને
૧૮૭૫ ની સાલમાં થયું છે. સને ૧૮૭૨ની સાલે શીખસા-
ગર જીલા પૈકી જોરહતડીવીજન મીસ્તર કારેંગીના તા-
બામાં હતો અને તેને પેહેલા વર્ગના માજીસ્ટ્રેટનો અને
કી. પ્રો. કા. ૨૨૨માં કહેલી સંક્ષીપ્ત રીતે ચોકચી કરવાનો
અધિકાર હતો તે સને ૧૮૭૪ ની સાલે રજા લેઈ ઈંગ્લાંડ
પાછો ગયો અને સને ૧૮૭૫ની સાલે હિંદુસ્તાનમાં પાછો
આવ્યો ત્યારે તેને કામરૂપ જીલામાં નિમ્નો. અને પેહેલા
વર્ગના માજીસ્ટ્રેટનો અધિકાર આપ્યો પણ સંક્ષીપ્ત રીતે
ચોકચી કરવાનો અધિકાર કા. ૨૨૨ પ્રમાણે કરી મળ્યો
નહોતો એમ છતાં તેણે અરજદારપર સંક્ષીપ્ત રીતે ચોકચી
કરીને તોહિમત શાબિત કર્યું. તે કામમાં માજીસ્ટ્રેટ તરફ
એવી તકરાર કરવામાં આવી કે આ માજીસ્ટ્રેટને તેવા
અધિકાર સને ૧૮૭૨ ની સાલમાં શીખસાગર જીલામાં
મળ્યો હતો અને તે કામ ઉપરથીજ તેની બદલી કામ-
રૂપ જીલામાં થઈ છે એમ સમજવું જોઈયે. અને એટલા
માટે કી. પ્રો. કા. ૫૬ ઉપરથી કામરૂપ જીલામાં સંક્ષીપ્ત
રીતે ચોકચી કરવાનો તેને અધિકાર હતો અને તે અ-
ધિકાર પ્રમાણેજ તેણે અરજદાર ઉપર તોહિમત શાબિત
કર્યું હતું. અરજદાર તરફ એવી તકરાર કરવામાં આવી
છ કે સને ૧૮૭૨ ની સાલે કી. પ્રો. કા. ૨૨૨ પ્રમાણે તેને
અધિકાર મળ્યો હતો અને બીજા જીલામાં તે અધિકાર

અક્ષાવવાને તેને અધિકાર મળ્યો નહોતો. તે રજા પૂર્ણ થઈ જે વખતે ઇંગ્લાંડ પાછો ગયો તે વખતે તેણે પોતાનો પેહેલો હોદ્દો છોડી દીધો હતો. એમ સમજવું જોઈએ. સન ૧૮૭૨ની સાલે તેને પેહેલા વર્ગના માજીસ્ટ્રેટનો અધિકાર મળેલો હતો પછી ફરી જે વખતે ઇંગ્લાંડથી પાછો આવ્યો તે વખતે સરકારના જાહેરનામા ઉપરથી ફરી તેને પેહેલા વર્ગના માજીસ્ટ્રેટનો અધિકાર કામરૂપ જીલ્લામાં કેમ આપ્યો ? સગળ કામરૂપ જીલ્લામાં સંક્ષીપ્ત રીતે ચોકશી ફરી ધનસાક કરવાનો તેને અધિકાર નહોતો અને એટલા માટે અરજદાર પર તેણે કરાવેલું તોહામત રદ કરવું જોઈએ તેમાં હાલકોરે કરાવ્યું કે—

મિસ્ટર કાર્ટેજીને સીપસાગરમાં જે અધિકાર મળ્યો હતો તે કેવળ તે જીલ્લામાં માત્ર ચલાવવા પુરતો મળ્યો હતો સગળ તેને કામરૂપમાં તે અધિકાર ચલાવવાનો હક નહોતો એટલા માટે આ કામમાં કી. પ્રો. કા. ૫૬ લાગુ પડતી નથી. તેમજ મિસ્ટર કાર્ટેજીને સીપસાગરમાં જે અધિકાર હતો તેટલો કામરૂપમાં નહોતો કીંવા તેથી જાનસૂચી પણ નહોતો. કામરૂપમાં સંક્ષીપ્ત રીતે ચોકસી કરવાનો અધિકાર તેને મળ્યો નહોતો કીંવા અગાઉના કામ ઉપરથી બદલી થયેલી હોવાથી તેણે એ અગાઉનો અધિકાર કામરૂપમાં ચલાવે છે એમ કહેવાય નહિ કોઈ અમલદાર પોતાનો હોદ્દો છોડી રજા પર ઇંગ્લાંડ ગયો એટલે તેનો અગાઉનો સર્વ અધિકાર જાય છે. અને ફરી પાછો આવ્યો એટલે ફરી મુદ્દામજ્જે તેને તે અધિકાર આપવામાં આવે તો માત્ર તેને તે અધિકાર મળે છે, નહીં તો મળતો નથી તે પ્રમાણે મિસ્ટર કાર્ટેજીએ પાછો આવ્યાથી સરકારે તેને પેહેલા વર્ગના માજીસ્ટ્રેટનો અધિકાર માત્ર આપ્યો હતો પરંતુ સંક્ષીપ્ત રીતે ધનસાક કરવાનો અધિકાર સરકારે તેને આપ્યો નહોતો સગળ આ કામને કંઝમ ૫૬ લાગુ પડતી નથી.

એવા કારણથી અરજદાર પર મુકેલું તોહામત કોર્ટ રદ કરે છે.

કી. પ્રો. કા. ૨૨૨ અંદરથીયર થાકુર વિરૂદ્ધ નિતબ્ધ
અને બીજાનો ફેસલો પાને ૪૦૪ મે છે તે નિચે જુઓ.

કી. પ્રો. કા. ૫૬ સરકારી નોકરીમાં કોઈ માણસ કાંઈ
હુદા ઉપર હોય તે માણસને કોઈ ડિસ્ત્રિક્ટમાં આ
આક્ટ પ્રમાણે અથવા આ આક્ટ ઉપરથી થયેલા કોઈ
આક્ટ પ્રમાણે કાંઈ અધિકાર આપ્યો હોય તેવી બીજી
ડિસ્ત્રિક્ટમાં તેવાજ પ્રકારના સરખા હુદાપર અથવા તે
દરેક જગ્યા હુદા ઉપર બદલી થાય ત્યારે રચાનીક સર-
કારે બીજી રીતનો હુકમ કર્યો નહીં હોય તો જે ડિસ્ત્રિક-
ટમાં પોતાની બદલી થઈ હોય તે ડિસ્ત્રિક્ટમાં તેણે તે
અધિકાર અભાવ્યાં કરવો.

સરકાર વિરૂદ્ધ દીક્ષજોર મીસર

વા. ૨ } પીતલકોડ અમલમાં આવ્યા અગાઉ
પા. ૨૨૫ } એટલે સને ૧૮૯૧ ની સાલે કરેલા ગુન્હા

બદલ કેદીને સને ૧૭૯૭ ના કાયદા ૪
પ્રમાણે અપરાધી ઠરાવી તેને જન્મ સુધી કાળા પાણીની
શિક્ષા આપી હતી. અને એ શિક્ષા કાયમ થવા માટે તે
કામ હાઈકોર્ટમાં મોકલ્યું.

સને ૧૮૯૨ ના આક્ટ ૧૦ ઉપરથી સને ૧૭૯૭ નો
કાયદો ૪ રદ થયો હતો અને તે આક્ટ સને ૧૮૯૮ ના
આક્ટ ૧ અને ૧૮૭૨ ના આક્ટ ૧૦ ઉપરથી તદ્દન
રદ થયો હતો. તેથી આ કામમાં ઠરાવ થયો કે—

આ કામમાંનું તોહિમત ગેરકાયદેસર છે. આ કામને
સને ૧૮૯૮ ના આક્ટ ૧ ની કલમ ૬ લાગુ પડતી નથી
કારણ કોઈ પણ આક્ટ કીંવા કાયદો રદ થયો એટલે તે
ઉપરથી રદ થનારો આક્ટ અમલમાં આવ્યા અગાઉ
ગુન્હો કર્યો હોય તેને બાધ આવેછે એમ સમજવું નહીં
એવો તે કલમનો મજકૂર છે.

સને ૧૮૯૮ ના આક્ટ ૧ ની કા. ૬ કોઈ પણ સ્ટાટ્યુટ
કીંવા આક્ટ કીંવા કાયદો રદ થયો એટલે તે ઉપરથી નિચે

(૪૮૧)

હાથેલી વાતને બાધ આવેછે એમ સમજવું નહીં એટલે
૨૬ કરનારો આકટ અમલમાં આવ્યા અગાઉ કોઈ કત્ત
બન્યું હોય કોંઈ ગુલ્હો કર્યો હોય તેને અથવા કોઈ દંડનો
કોંઈ ગુલ્હેગારીનો પેચ આવ્યો હોય તેને અથવા કોઈ
પણ કામ ચાલ્યું હોય તેને બાધ આવેછે એમ સમ-
જવું નહીં.

સરકાર વિરુદ્ધ જડનાથ ગાંગુલી

તા. ૧૮ જાન્યુઆરી ૧૮૭૭

વા. ૨ } એક માણસપર ખુનનું તોલેમત મુક્યું હતું
પા. ૨૭૩ } તેનો ધનિસાફ જ્યુરીથી કર્યો તેમાં સદરહુ
આરોપિત ખુનનનો ગુલ્હેગાર નથી એમ
તેમની નજરમાં આવ્યાથી તેઓએ તેનાપર શિક્ષણીય
મનુષ્ય વધનું તોલેમત સાબિત કર્યું. જ્યુરીના ઠરાવથી
શેષન જડજનો અબીપ્રાય જુદો હતો તો પણ તે કામ
કી. પ્રો. કા. ૨૬૩ પ્રમાણે હાઈકોર્ટમાં મોકલવાનું શૈક્ષન
જડજે ના કબ્જા કર્યું. પછી મ્યાનિક સરકારે લોગલરી
મેમ્બર નસરને કી. પ્રો. કા. ૨૭૨ પ્રમાણે અપીલ કરવા
હુકમ કર્યો. તે હુકમ પ્રમાણે જુનીયર સરકારી વકીલ
અપીલ કરી તેમાં ઠરાવ્યું કે સદરહુ અપિલ યોગ્ય રીતે
થઈ છે. કેદીને ખુનના આરોપ હિપરથી દોષ મુકત ક-
ર્તાથી તેનાપર અપીલ ચાલેછે.

કી. પ્રો. કા. ૨૬૩ સરકાર વિરુદ્ધ બળવંત પેદારકરનો
ફેસલો પાને ૧૦૨મે છે તે નિચે જુઓ.

કી. પ્રો. કા. ૨૭૨ સરકાર વિરુદ્ધ રખમા અને બી-
જનો ફેસલો પાને ૬૨મે છે તે નિચે જુઓ.

સરકાર વિરુદ્ધ વ્યાસપર અને બીજા

તા. ૨૨ માર્ચ ૧૮૭૭

વા. ૨ } આરોપિતપર સાપ્રાધ બળ કર્યો બદલનો
પા. ૨૭૮ } આરોપ પીનલકોડ પ્રમાણે મુકવામાં આવ્યો

હતો. પોલીસ માજીસ્ટ્રેટ ફરીયાદી તરફનો પુ-
રાવો સાંભળ્યો અને તેનાપર ભરેસો ન રાખતાં તે પુરા-
વાથી મુકદ્દમા આરોપ લાગુ પડતો નથી એવો ઠરાવ થયો
તેમાં હાઇકોર્ટ ઠરાવ્યું કે—

કાયદા સંબંધી ચુક થઈ છે. એમ જો માનીએ તોપણ
આરોપિતને કમિટ કરવા માટે માજીસ્ટ્રેટને માંડામસનો
હુકમ આપવાને હાઇકોર્ટને અધિકાર નથી. માજીસ્ટ્રેટ
આ કામમાં પોતાનો અધિકાર ચલાવવાનું ના કબુલ
કર્વું એમ નથી. તેણે પોતાનો અધિકાર ચલાવી કામની
મોકલી કરીછે. હાઇકોર્ટના પ્રોસીજર પ્રમાણે હાઇકોર્ટને
આ કામ માજીસ્ટ્રેટની કોર્ટમાંથી કાઢી પોતાપાસે મંગાવ-
વાનો હુકમ કરવા જોગ આ કામ નથી.

કલકત્તાની કારપોરેસન વિરૂદ્ધ ભીકનરામ નાપીત

ઉરફે ભીકન નાપીત

તા. ૨૩ અપ્રેલ ૧૮૭૭

વા. ૨ } હાઇકોર્ટના કીમીનલ પ્રોસીજર પ્રમાણે જે
પા. ૨૬૦ } અધિકાર હાઇકોર્ટને આપ્યોછે તે તેણે મા-
જીસ્ટ્રેટ જે કામમાં આરોપિતને દોષ મુકત
કર્વો હોય તે કામમાં ચલાવવો એવા હેતુએ આપેલો નહિ
છતાં માજીસ્ટ્રેટ મુકદ્દમા તોહોમતથી કીંવા ખીજા હુકમ
ઉપરથી જે કામમાં પ્રા. ને દુઃખ થયું હોય કીંવા નુકશાન
થયું હોય તે કામમાં તે અધિકાર ચલાવવા માટે આપ્યોછે.

ચંદરનાથસેન અને ખીજાઓની બાબતમાં

તા. ૨૦ ફેબ્રુઆરી ૧૮૭૭

વા. ૨ } કી. પ્રો. કા. ૫૧૮ પ્રમાણે માજીસ્ટ્રેટ જે
પા. ૨૬૩ } યોગ્ય રીતે હુકમ કર્યો હોય તેમાં ચારટર
આક્ટ પ્રમાણે હાઇકોર્ટથી હાય ધ્રાલી શકાતો નથી.

કી. પ્રો. કા. ૫૧૮ સરકાર વિરૂદ્ધ રજુછોડ દયાબનો
ફેસલો પાને ૧૯ મ છે તે નિચે જુઓ.

(૪૮૩)

સરકાર વિરૂદ્ધ આરૂસનાયા

તા. ૪ મે સને ૧૮૭૭

વા. ૨ } રૂસાર્વજનિક નદીના કોઈ બાગમાં માછલી
પા. ૩૫૪ } મારવાનો સર્વથા હકનો એ કાયદેસર રીતે
તોડ ન કરવું એ ગુન્હો પીનલકોડમાંના સાપ્રાધ
પ્રવેશના વર્ણન નિચે આવવાના ગુન્હા સરખો નથી.

સરકાર વિરૂદ્ધ જ્યહરીકોર

તા. ૩ મે સને ૧૮૭૭

વા. ૨ } જે આરોપિત ફી. પ્રો. કા. ૪૨૬ પ્રમાણે
પા. ૩૫૬ } ગાંડો થયો હોય એવા માણસને સ્થાનીક
સરકારે નિમેલી રખવાળીની જગ્યામાં રાખવા
વાસ્તે મોકલ્યા પછી તે આરોપિત માણસપરનો ફોજદારી
કોર્ટનો અધિકાર બંધ થાય છે અને કલમ ૪૩૨ માં જે
હકીકત કહીએ તેવી હકીકત બની આવી તોજ માત્ર તે
આરોપિત માણસપરનો ફોજદારી કોર્ટનો અધિકાર ફરી
હતપત્ત થાય છે.

ફી. પ્રો. કા. ૪૨૬ તોહોમતવાળો સખશ ગાંડો
તથા પોતાનો જવાબ કરવાને અશક્ત હોય ત્યારે જે
ગુન્હાનું તેની પર તોહોમત મુક્યું હોય તે ગુન્હો અ-
ગર જામીન લઈ શકાય એવા હોય તો તે સખશની ખરા-
બર સંભાળ કરવામાં આવશે, તથા પોતાને અથવા
બીજા કોઈ સખશને નુકસાન કરશે તો તે સખશને અ-
ટકાવવામાં આવશે, તથા હુકમ થાય ત્યારે તેને હાજર
કરવામાં આવશે એવી તરેહનો તેનો પાકો જામીન આ-
પવામાં આવે કે જેવી હકીકત હોય તે પ્રમાણે તે મા-
જીએટ અથવા શેશન કોર્ટ તે સખશને છોડવાને મુખત્યાર છે
અગર તે ગુન્હો જામીન લઈ શકાય એવા નહિ હોય,
અથવા ફરમાવેલો જામીન આપવામાં નહિ આવે, તો
તે કામનો સ્થાનીક સરકારને રિપોર્ટ કરી મોકલવો, અને

તે ફરમાવે તેવે ટેકાણે તે સખ્શને કેદ રાખવો.

કી. પ્રો. કા. ૪૩૨ અગર તે સખ્શને કા. ૪૨૬ પ્રમાણે કેદ કર્યો હોય, અને ઉપર લખેલી ઇન્સ્પેક્ટર જનરલ અથવા વિજીટરો એવું સરટીફિકેટ આપે કે મારા અથવા હમારા અભિપ્રાય પ્રમાણે એ સખ્શ પોતાનો જવાબ કરવાને શક્તીમાન છે, તો, જેવી હકીકત હોય તે પ્રમાણે, તે માછલેટ અથવા શેશન કોર્ટ દ્વારા તે વખતે તે માછલેટ અથવા શેશન કોર્ટની પાસે તે સખ્શને લઈ જવો; અને તે માછલેટે અથવા કોર્ટે તે સખ્શની ઉપર કા. ૪૨૮ના દ્વારા મુજબ અમલ કરવો, અને ઉપર લખેલા ઇન્સ્પેક્ટર જનરલનું અથવા વિજીટરોનું સરટીફિકેટ પુરાવામાં લેવું.

સરકાર વિરૂદ્ધ હલધેરપોરે અને બીજા

તા. ૭ માર્ચ ૧૮૭૭

વા. ૨ } અરજદારે માછલાં પકડવા માટે કાંઈક
પા. ૩૮૩ } ઝાડનાં પાંદડાં બક નદીમાં નાખ્યાં હતાં

તે ઉપરથી માછલેટે કી. પ્રો. કા. ૨૨૭ પ્રમાણે સંક્ષિપ્ત રીતે ચોકશી કરી. અને તેને શિક્ષા આપી. આ અપરાધ પી. કો. કા. ૨૭૭ પ્રમાણે થયો છે એમ માછલેટે દરાખું તેપર તેણે હાઇકોર્ટને અરજ કરી તેમાં હાઇકોર્ટે દરાવ કર્યો કે—

પી. કો. કા. ૨૭૭ માં “સાધારણ સર્વ લોકનો ઝરો કોવા હૈદ” એવા ને શબ્દ છે તેમાં “નદી”ના સમાવેશ થતો નથી. અને એટલા માટે માછલાં પકડવા માટે નદીમાં ઝાડનાં પાંદડાં નાખવાં એ કામ કલમ ૨૭૭ પ્રમાણે અપરાધ થતો નથી. સમગ્ર અરજદારપર થયેલો અપરાધ રદ કર્યો છે.

પી. કો. કા. ૨૭૭ કોઈપણ સાર્વજનિક ઝરા અથવા જગ્યાયનું પાણી ને માણસ જુધીપુર્વક ખિગાડે અથવા

મહું કરે, એવી રીતે કે તેથી તે પાણી રોજ જે કામમાં વપરાતું હોય તે કામને સાફ તે ઓધું લાયક થાય તો તે માણસને ત્રણમહીનાની મુદતસુધીની બેમાંના ગમેતે પ્રકારની કેદની અથવા પાંચસે રૂપિયા સુધીના દંડની અથવા એ બંનેની શિક્ષા કરવામાં આવશે.

કી. પ્રો. કા. ૨૨૭જે મુકદ્દમામાં અપીલ ચાલતી નહિ હોય તે મુકદ્દમામાં માજીસ્ટ્રેટને અથવા માજીસ્ટ્રેટના બેચને સાહેદોની જગ્યાની અથવા ફેસજી કરવાનાં કારણો દફતરમાં દાખલ કરવાની અથવા પદ્ધતી પ્રમાણે તોહામતનામું તૈયાર કરવાની જરૂર નથી પણ હેઠળ લખેલી વિગત દાખલ કરવા સાફ એક રજીસ્ટર રાખીને તેમાં તે વિગત માજીસ્ટ્રેટ અથવા માજીસ્ટ્રેટના બેચે દાખલ કરવી.

(અ) અનુક્રમે ચઢતો નંબર, તથા

(બ) ગુન્હો થયાની તારીખ, તથા

(ક) રીપોર્ટની અથવા ફરિયાદીની તારીખ, તથા

(ડ) ફરિયાદ કરનારનું નામ, તથા

(ઈ) તોહામતનામું સાખસનું નામ તથા જત અને રહેવાનું ઠેકાણું, તથા

(ફ) જે ગુન્હાની ફરિયાદ થઈ અથવા સાબિત થઈ તે ગુન્હો. તથા

(ગ) કેદીનો જવાબ.

(હ) ગુન્હો બાબત ઠરાવ તથા ગુન્હો સાબિત થયાનો ઠરાવ કયા હોય ત્યારે તેનાં કારણનો મુખતેસર માં મજકુર, તથા

(ઝ) શિક્ષાનો હુકમ, અને

(જ) ચાલેલું કામ જે તારીખે હવે થયું તે તારીખ.

સરકાર વિરૂદ્ધ દીદર સરકાર

તા. ૧૯ જુન સન ૧૮૭૭

વા. ૨ } આ કામમાંના અરજદાર પાસેથી સારી ચા
પા. ૩૮૪ } લ ચલાવવા બદલ રકમ રૂપોયા પાંચ હજાર-
ના જામીન લેવા વિશે, માજીસ્ટ્રેટ હુકમ કર્યો

હતો. તે વખતે તેણે તે હુકમપર હાથકોટને અરજ કરી. એટલી રકમનો જમીન માગવાનું કારણ શું છે તે લખી મોકલવા વિશે હાથકોરે માજીસ્ટ્રેટને પૂછ્યું. તે ઉપરથી તે માજીસ્ટ્રેટ માગેલી માહિતી હાથકોટને આપી. પણ એવા વિચાર કરવાનો હાથકોટને અધિકાર નથી એમ તેણે હાથકોટને લખ્યું. તે વખતે તે કામમાં એવા ડરાવ થયો. કે જમીનની રકમ ડરાવવાનું કારણ શું છે એવું હાથકોરે વિચાર્યા છતાં તે કારણ લખી મોકલવું એ માજીસ્ટ્રેટની ફરજ છે. કોઈના સારી ચાલના જમીન સેવા હોયતો જમીન ખદલની જે રકમ ડરાવવી તે તે માણસથી સાધારણરીતે આપી શકાય એવી હોવી જોઈએ.

સરકાર વિરૂદ્ધ દારકાનાથ ચૌધરી અને બીજા.

તા. ૨૨ જાન્યુઆરી ૧૮૭૭

વા. ૨ } આરોપિતે દરબંગની કોર્ટમાંના મુખત્યારને
પા. ૩૯૯ } એક દસ્તાવેજ કરવાને કહ્યું. તે દસ્તાવેજ દરબંગના સબ રજીસ્ટ્રારની કચેરીમાં નોંધાવાનો હતો. તે પ્રમાણે મુખત્યાર છોટેલાલે તે દસ્તાવેજ તૈયાર કર્યો. અને આરોપિતે તેપર સહી કરી. અને નોંધાવવા માટે સબરજીસ્ટ્રારની કચેરીમાં આપ્યો. તેપર આઠ આનાનો સ્ટાંપ હતો. તે દસ્તાવેજમાં એવું લખ્યું હતું કે “ઈન્ડ્રમન ચૌધરી અને માનચૌધરી એએએ ૩૧૯૧) માટે મને કેટલીક મિલકત વેચાણ આપી છે. તે પૈકી ૩૨૫) ની જમીન તેને પાછી આપ્યાથી તેણે મને તેટલીજ જરૂરિયાત જમીન ખદલી આપી છે એ મોખદલાના સંબંધે મને કોંઈ મારા વારસોને હરકત થાય નહીં. જરૂર પડે તે વખતે ઓઠીનો ઉપયોગ કરવા માટે મેં આ ઓઠી લખી આપીછે.” આ દસ્તાવેજપર માત્ર આરોપિતે સહી કરી છે. આ દસ્તાવેજ અપુરતા સ્ટાંપપર છે એમ સબરજીસ્ટ્રારની નજરમાં આવ્યાથી તેણે તે દસ્તાવેજ અટકાવી રાખી કલેક્ટરને મોકલ્યો. કલેક્ટરે સને ૧૮૬૬ના ૧૮ ની

કા. ૨૯ ના આધારે આરોપિતપર કેસ ઉઘો કર્યો. દસ્તાવેજના લખનાર છોટેલાલે એવા જવાબ આપ્યો કે મેં એક ખડા ઢિપરથી આ દસ્તાવેજની માત્ર નકલ કરીછી. અને એને અપુરતો સ્ટાંપ છે એ વાત તે વખતે મારા સમજ્યામાં નહોતી. સબબ સન ૧૮૯૯ના ૧૮ની કા. ૨૯ પ્રમાણે મારાપર તોહામત રહી શકતું નથી. આરોપિતે એમ કહ્યું કે આ દસ્તાવેજને કેટલો સ્ટાંપ નોંધ્યો તે મને માહિતી નથી અને સરકારને ઠગવાનો મારો ધરાદો નહોતો.

સદરહુ કલમ પ્રમાણે છોટેલાલપર કાયદા પ્રમાણે તોહામત રહી શકતું નથી માટે ડેપુટી માજીસ્ટ્રેટે તેને છોડી દીધો. આરોપિતના સમયે તેણે એવા ઠરાવ કર્યો કે સ્ટાંપનો કર નહિ આપવાનો આરોપિતનો ધરાદો છે કીંવા નહિ એ જોવાની જરૂર નથી, અને કલમ ૨૯ પ્રમાણે કલ્પ થયું એટલે ગુલ્હો પુરણ થાય છે; પછી આરોપિતનો કપટ કરવાનો ધરાદો હો અગર ન હો. તે પરથી ડેપુટી માજીસ્ટ્રેટે આરોપિતપર તોહામત શખિત ઠરાવી તેનારૂં રૂપિયા દંડ કર્યા. છોટેલાલને છોડી દેવા બદલ ડેપુટી માજીસ્ટ્રેટે કરેલો હુકમ ગેરકાયદેશર છે; અને તેનાપર પણ કા. ૨૯ પ્રમાણે તોહામત ઠરાવવું બિજબીછે એમ આફ્રીસીએટીંગ માજીસ્ટ્રેટને જણાયાથી તેણે તે કામ હાથકોરના અભિપ્રાય માટે મોકલ્યું.

તેમાં ઠરાવ્યું કે આ દસ્તાવેજ સન ૧૮૯૯ના આક્ટ ૧૮ પરિશિષ્ટ ૨ આર્ટિકલ ૩૮ માંના અર્થ પ્રમાણે મો બદલાનો દસ્તાવેજ છે. અને તેજ આક્ટની કા. ૨૯ પ્રમાણે તોહામત ઠરેલું હોય તે માણસ દંડને પાત્ર છે કીંવા નહિ અને હોય તો કેટલા દંડને પાત્ર છે તેનો નીર્ણય કરવા માટે સ્ટાંપનો કર કપટે નહીં આપવા માટે તે આરોપિતનો ધરાદો હતો કીંવા નહોતો? એ વાતનો માજીસ્ટ્રેટે વિચાર કરવો જરૂર છે.

સને ૧૮૯૯ ના આક્ટ ૧૮ ની કા. ૨૯—આ આક્ટ

પ્રમાણે બેસાડેલા કરે માંહેનો હરકાંઈ કરે લાગુ હોય તેવું કાંઈ બીજા આફ એકસચેન્જ (એટલે હુંડી પત્રી) અથવા પ્રામીસરી નોટ (એટલે વાવદા ચોડી) અથવા એક અથવા તેવોજ બાળે દસ્તાવેજ યોગ્ય સ્ટાંપ માર્યા વગર કોઈ માણસ અથવા પેઢી કરશે. અથવા તે ઉપર સહી કરશે અથવા આપશે અથવા છવીસમી કલમમાં ઠરાવ કરેલો છે તે સિવાય સદરહુ પ્રકારનું બીજા આફ એકસચેન્જ અથવા પ્રામીસરી નોટ અથવા એક અથવા તેવો બીજો દસ્તાવેજ સીકારશે અથવા તેની પાછળ શેરો લખશે અથવા તેનો અવેજ આપશે અથવા લેશે.

અને જે બીજા દસ્તાવેજને સદરહુ પ્રકારનો કાંઈ કરે લાગુ હોય તે દસ્તાવેજ કોઈ માણસ યોગ્ય સ્ટાંપ માર્યા વગર સાહિદની પેઠે સાહિદી કર્યા વગર બીજી રીતે કરશે અથવા કરી આપશે અથવા તે ઉપર સહી કરશે.

તે એવા દરેક ગુન્હા બાબત સો રૂપિયા સુધી દંડને લાયક થશે.

અથવા યોગ્ય સ્ટાંપની કીમતની દસગણી રકમ સો રૂપિયા કરી વતી થતી હશે તો તે કીમતથી ઘણામાંઘણા દસગણા દંડને લાયક થશે.

અથવા ઝાઝી કીમતનો સ્ટાંપ વાપર્યો હશે ત્યારે જે-ટલા રૂપિયા ઘટતા હશે તેથી દસગણા રૂપિયા સો રૂપિયા કરતાં વતી થતા હશે તો જેટલા રૂપિયા ઘટતા હશે તેથી ઘણામાં ઘણા દસગણા રૂપિયા સુધી દંડને લાયક થશે.

એજ આકટનું પરોક્ષિષ્ટ ૨ આર્ટીકલ ૩૮—સ્થાયર મિત્રકતની અદલાબદલીનું ખત અદલાબદલી ખરાબર થવા સાથે નાણું આપ્યું નહીં હોય અથવા આપવાને કબ્જા કર્યું નહીં હોય ત્યારે સોળ રૂપિયાનો સ્ટાંપ જોઈશે.

સરકાર વિરૂદ્ધ ડોનેલી

તા. ૧૬, ૧૮ અને ૨૧ જુન ૧૮૭૭

વા. ૨ } જે આરોપિતને કી. પ્રો. કા. ૨૧૫ પ્રમાણે
પા. ૪૦૫ } છોડી દીધો હોય તે આરોપિતપર જાસ્તી

પુરાવો મળ્યા નહીં છતાં પહેલાજ પુરાવા ઉપરથી જો માજીસ્ટ્રેટ ફરી કામ ચલાવ્યું હોય તો તે કરવું ગેરકાયદેસર અને અધિકાર બાહાર છે એમ સમજવું.

આરોપિતને જો વખતે અયોગ્ય રીતે છોડી દીધો હોય તે વખતે તે કામ હાઇકોર્ટમાં મોકલવું એટલેજ માજીસ્ટ્રેટને યોગ્ય માર્ગ રહેછે. અને તે છોડવું અયોગ્ય હતું એમ હાઇકોર્ટને દેખાય તો હાઇકોર્ટ નવી ચોકસી કરવાને હુકમ આપે.

જો કામમાં માજીસ્ટ્રેટને કાયદાનો અને થયેલી વાતનો ધનસાફ કરવાનો પૂર્ણ અધિકાર હોયછે, તે કામમાં માજીસ્ટ્રેટને પોતાની શક્તી દાખલ કરવાનો અધિકાર નથી.

માજીસ્ટ્રેટ પોતાની શક્તી આપી હોય અને તે ઉપરથી આરોપિતપર તોહામત સાબિત કર્યું હોય તો તેના એમ કરવાથી તે તોહામત રદ થાય.

ફી. પ્રો. કા. ૨૧૫ સરકાર વિરુદ્ધ મંગાપા સંકોપાનો ફેસજી પાને ૨૧૪ મે છે તે નિચે જુઓ.

જફનાથધોસ વિરુદ્ધ ઓગેનાથદે

તા. ૨૧ જુન ૧૮૭૭

વા. ૨ } સને ૧૮૬૪ ના આકટ ૩ (બંગાલ) ઉપ-
પા. ૪૨૫ } રથી તેજ આકટના કારણ વાગતે સર્વે
રાહદારીના રસ્તા બંદે મ્યુનિસીપાલ કમિ-
શનરીના તાબામાં આપાછે તો પણ તે રસ્તા તેના
તાબામાં આપ્યાથી તેવો એકાદો રાહદારીનો રસ્તો બંધ
કરવાનો કોવા તે રસ્તો બીજા તરફ ફેરવવાનો મ્યુનિસીપાલ
કમિશનરને કોવા તેના વાઇસ પ્રેસીડેન્ટને અધિકાર છે
એમ થતું નથી.

સરકાર વિરુદ્ધ જફલા

તા. ૨૬ માર્ચ ૧૯૭૭

વા. ૨ } આરોપિતે અપરાધ કર્યો નથી એવો એક
ખા. ૪૩૬ } ઠરાવ થયો હતો, તેના પર કલકત્તા સરકારે
કી. પ્રો. કા. ૨૭૨ પ્રમાણે હાઇકોર્ટને અ-
પીલ કરી. આરોપિતે અપરાધ કર્યો નથી એવો ઠરાવ
તા. ૨૬ અગષ્ટ ૧૯૭૬ ને રોજ થયો હતો અને તા. ૬
ફેબ્રુઆરી સને ૧૯૭૭ ને રોજ સરકારે આ અપીલ કરી
એટલે તે ઠરાવ થયા પછી સુમારે પાંચ મહીના અને
સાત દિવસ થયા પછો આ અપીલ થઈ છે. તેથી આરો-
પિત તરફથી એવી તકરાર કરવામાં આવી કે સને ૧૯૭૧
ના આક્ટ ૬ પરિશિષ્ટ ૨ આર્ટિકલ ૧૫૩ માંના ઠરાવ
ઉપરથી જોતાં કી. કોડ પ્રમાણે હાઇકોર્ટને અપીલ કર-
વાની મુદત સાઠ દિવસની છે અને તે મુદત ગણવી તે
જે શિક્ષા પર કોર્ટના હુકમ પર અપીલ હોય તે શિક્ષાના
કોર્ટના હુકમની તારીખથી ગણવી. અને એટલા માટે સ-
રકારે આ કરેલી અપીલ મુદત બાહાર ગણે છે.

કી. પ્રો. કોડ કલમ ૨૭૨માં સરકારે હાઇકોર્ટમાં અ-
પીલ કરવાની તેને છ મહીનાની મુદત કરેલી છે. સને
૧૯૭૧ના આક્ટ ૬ ની કલમ ૬માં એવો ઠરાવ છે કે બીજા
આક્ટમાં બીજા પ્રકારની મુદત કહી હોય તો તેને આ
આક્ટમાંના કોઈ પણ ઠરાવ ઉપરથી બાધ આવે છે
અમ સમજ્યું નહોં કા. ૨૭૨ એ નીરાળી સ્વતંત્ર રીતે
વાંચવી જોઈએ. એમ મુંબઈ હાઇકોર્ટે (૧૧ મુ. હારી.
પૃષ્ઠ ૧૧૭) ઠરાવ કર્યો છે સત્ય સરકારે આ અપીલ છ
મહીનામાં કરેલી હોવાથી એ મુદત બાહાર ગણ નથી.
સને ૧૯૭૧ના આક્ટ ૬ પરિશિષ્ટ ૨ આર્ટિકલ ૧૫૩માંની
૬૦ દિવસની મુદત આ અપીલને લાગતી નથી એમ
ઠરાવ થયો.

કી. પ્રો. કા. ૨૭૬ સરકાર વિરુદ્ધ રખમા અને બી.

(૪૯૧)

જાનો ફેશન પાને ૧૧મે છે તે નિચે જુઓ. સને ૧૮૭૧ ના મુદતના આકટ હના પરીશીષ્ટ ૨ નો આર્ટિકલ ૧૫૩ ફોજદારી ઇનસાફનું કામ ચલાવવાની રીત બાબતના કાયદા પ્રમાણે હાઈકોર્ટમાં અપીલ કરવીહોય તે અપીલ સાડ દોવસમાં કરવી અને તે મુદત જે શિક્ષાના ઠરાવ ઉપર અથવા હુકમ ઉપર અપીલ કરી હોય તે શિક્ષાના ઠરાવની અથવા હુકમની તારીખથી શરૂ થાયછે.

સને ૧૮૭૧ના આકટ હની કા. ૬ આ આકટને જો-
ડેલો પરીશીષ્ટમાં જે કાયદો કહેલો નથી અને બ્રિટીશ ઇ-
ંગ્લીશના કોઈ ભાગમાં હમણાં અમલમાં હોય. અથવા
હવે પછી અમલમાં આવવાનો હોય તે કાયદામાં હરકોઈ
ફરિયાદની અથવા અપીલની અથવા અરજીની મુદત
અશુદ્ધ કરીને કહી હોય તે આ આકટમાં કહેલી મુદત-
થી જુદી હોય તો પણ આ આકટના કોઈ ઠરાવથી તે
કાયદાને હરકત થાયછે એમ સમજવું નહીં.

અને હાઈકોર્ટે પોતાની અસલ ફરિયાદ લેવાની હ-
કૂમત ચલાવીને જે હુકમનામું અથવા હુકમ અથવા
ફેશન કીલો હોય તે ઉપર અપીલ કરવાની અથવા તે
હુકમનામું અથવા હુકમ અથવા ફેશન ફરી તપાસવાને
અરજી કરવાની જે મુદત ઠરાવેલી હોય તે મુદતને આ
આકટના કોઈ ઠરાવથી હરકત થાયછે એવું સમજવું નહીં.

મુંબઈ હાઈકોર્ટ રીપોર્ટ વોલ્યુમ ૧૧ ને પાને ૧૧૭મે
સરકાર વિરુદ્ધ દોરાબજી બાલાબાઈ અને બીજાનાનો
ફેશન આ ઓપડીને પાને ૬૨મે છપાયેલો છે તેમાં કા.
૨૭૨ને માટે વિવેચન કરેલું છે તે જુઓ.

જાનકીનાથ રાવની બાબતમાં

તા. ૧૫ જુલાઈ ૧૮૭૭

વા. ૨ } ઇલાકાના ફોરેના માજીસ્ટ્રેટના આકટની
પા. ૪૬૬ } કા. ૪૧ પ્રમાણે ફોજદારીમાં કામ ચલાવ-

(૪૬૨)

વા વિશે જેને હુકમ કર્યો હોય તે પર અ-
પીત ચાલતી નથી.

સરકાર વિરુદ્ધ ઇરાદામિદી અને ઉમેદ સરદાર

તા. ૨૮ નવેમ્બર ૧૮૭૭

વા. ૩) કેદીપર મુકેલું તહોમત શાખિત ન થયાથી
પા. ૧૮૯) જ્યુરીએ કેદીને છોડી દીધો; પરંતુ કામમાં
જે વાત શાખિત થઈ હતી તે ઉપરથી કેદી-
એ એક બીજી જુદોત્તર અપરાધ કર્યો છે એવું જો કે
દેખાઈ આવતું હતું તો પણ તે બીજા ગુન્હા બદલ કી.
પ્રો. કા. ૪૫૭ પ્રમાણે જ્યુરીએ કેદી પર તોહોમત સાખિત
કર્યું નહીં. પછી તે કામ કા. ૨૪૩ના આધારે હાઇકોર્ટની
રૂબરૂ આગ્યું તે વખતે તે બીજી અપરાધ ઠરાવવાનો
હાઇકોર્ટને અધિકાર છે એમ સમજી હાઇકોર્ટે તે તોહોમત
ઠરાવ્યું.

કી. પ્રો. કા. ૪૫૭ સરકાર વિરુદ્ધ ચાંદનુર અને પીર-
બાઇનો ફેસલો પાને ૧૨૦એ છે તે નિચે જુઓ.

કી. પ્રો. કા. ૨૪૩ જ્યુરીર પસંદ થતો જાય તેમ તે દરેક
નું નામ જોડેથી બોલાવવું, અને તે હાજર થાયકે તોહોમ-
ત વાળાને પુછવું કે એ જ્યુરીરથી તારો ઇનસાફ થવામાં
તને કાંઈ હરકત છે?

તે વખતે તે જ્યુરીર બામત તે તોહોમત વાળો સખસ
અથવા પબ્લિક પ્રાશીક્યુટર, અથવા સરકારી વકીલ
અથવા તે ફરિયાદનું કામ ચલાવવાને ઠરાવેલો બીજો
સખસ હરકત કરવાને મુખ્યમાર છે, અને જે હરકત
કરવામાં આવે તેનું કારણ જાહેર કરવું જોઈએ.

કોઈ જ્યુરીર બામત જે કાંઈ હરકત લેવામાં આવે તે
વિષે કોર્ટે ઠરાવ કરવો, અને તે કોર્ટ જે ઠરાવ કરે તે
છેલ્લો સમજવો.

અગર કાંઈ હરકત મંજૂર કરવામાં આવે તો તે જ્યુ-

રરને ઠેકાણે સમન મુજબ હાજર થયલા કોઈ બીજા બપુ-
રરને ઠરાવવો, અથવા અગર તેવા કોઈ બપુરર હાજર
નહી હોય તો જેનું નામ બપુરરોની ટીપમાં હોય એવો જે
સાખસ, અથવા કોર્ટની નજરમાં તે બપુરીમાં કામ કરવાને
મોગ્ય જણાય એવો જે સાખસ, કોર્ટમાં હાજર હોય તે
સાખસને ઠરાવવો, પણ તે બપુરર અથવા બીજા સાખસ
બાબત કોઈ હરકત થઈ ને મંજૂર કરવામાં ન આવેતો.

સરકાર વિરૂદ્ધ ઠાકુર દયાળશીંગ અને બીજા.

તા. ૯ જાન્યુઆરી ૧૮૭૮

વા. ૩ } બિડિ પાકોશી જમીનદારોની દરમીયાન કમ-
પા. ૩૨૦ } ન બદલ તંટો હોય અને તે જમીન તેણે
કોઈ માણસને સાથે આપ્યાથી તે જમીનના
ફળને તથા મકતેદારને ધારો આપણો હોય તો તે જમીન-
દારનો કબજો કી. પ્રો. કા. ૫૩૦માં ઠંઠા પ્રમાણે છે
એમ થતું નથી.

કી. પ્રો. કા. ૫૩૦ પર્યારામ ચૌધરી રાવજહાદુર અર-
જદારનો ફેસલો પાને ૪૩૨ મેઘે તે નિચે જુઓ.

સરકાર વિરૂદ્ધ બેદનાથદાસ

તા. ૧૮ ફેબ્રુઆરી ૧૮૭૮

વા. ૩ } સને ૧૮૫૬ના આકટ રીની કા. ૪૬ પ્રમાણે
પા. ૩૨૯ } થયલા તેલ્લામતનો હનસાફ કી. પ્રો. કા.
૨૨૨ પ્રમાણે સંક્ષીપ્ત રીતે કરી શકાય છે.

કી. પ્રો. કા. ૨૨૨ ચંદર ચેખર ઠાકુર વિરૂદ્ધ નિતણ
અને બીજાનો ફેસલો પાને ૪૦૪ મેઘે તે નિચે જુઓ.

સરકાર વિરૂદ્ધ ત્રિવલ

તા. ૨૪ જાનેવારી ૧૮૭૮

વા. ૩ } ક એ અન્ની એક નોટ ચોરી તે નોટના પૈસા
પા. ૩૭૬ } બ એ કને હમાનથી અને પ્રમાણીક પણ

આપ્યા. કે પર ચોરીની શાખિતી થઈ તે વખતે તે નોટ આ ને ન આપતાં માછલોએ બ ને આપી. એ નોટ મુળ માલિકને મળે કે બ ને મળે એ વિષ્ણુ શ્રેયન જડજને સંશય આવ્યો તેથી તેણે આ કામ હાઈ કોર્ટના અભિપ્રાય માટે મોકલ્યું. શ્રેયન જડજનું કહેવું એ હતું કે સને. ૧૮૭૨ના આક્ટ ૯ની કા. ૧૦૮ ઉદાહરણ (અ) ઉપરથી જોતાં તે નોટનું સ્વામિત્વ બ પાસે ગયું એમ થતું નથી સમજ્ય તે નોટ આ ને મળવી જોઈએ.

તેમાં હાઈકોર્ટે ઠરાવ કર્યો કે સને ૧૮૭૨ના આક્ટ ૯ ની કા. ૭૧ અને ૧૦૮ એ આ કામને લાગુ પડતી નથી કારણ આ કામમાં બ એ નોટ લીધો તે ખરીદી લીધા નહીં છતાં કે પાસેથી નોટ લીધો અને તે નોટનું નાણું તેને આપ્યું એટલે એક તરેહના પૈસા લખને બીજી તરેહના પૈસા આપ્યા અને તે કૃત્ય તેણે તદ્દન પ્રમાણીક પણે કર્યું છે સમજ્ય અને તે નોટ પાછી આપવી બાજબી છે.

સને ૧૮૭૨ ના કરારના આક્ટની કા. ૭૧ આક્ટ ૯ મો છે. આ બાબ (બાબ ૭ મો) માં “માલ” એ શબ્દનો અર્થ પ્રત્યેક જાતની જંગમ મિલકત સમજાવે, તથા તેમાં પ્રત્યેક જાતની જંગમ મિલકતનો સમાવેશ થાય છે.

એજ આક્ટની કા. ૧૦૮ નિચે લખેલા પ્રસંગો શિવાય બિન પ્રસંગે કોઈપણ વેચનારનો પોતાનો માલ ઉપર જે હક હોય તેથી વધારે હક તે માલ ઉપર ખરીદદારને તે વેચનાર આપી શકતો નથી.

અપવાદ ૧. જ્યારે માલિકની સમંતિથી કાંઈ માલ, અથવા એકાદ બીજા એક્સલેડિંગ, ડોક્યારંડ, વખારવાળાનું સરટીફિકેટ, ડક્કાવાળાનું સરટીફિકેટ અથવા સ્વાધીન કરવાનું વારંટ કીંવા હુકમ, અથવા માલ ઉપર હક છે એવું દેખાડતારો બીજી કોઈ દસ્તાવેજ કોઈ સમ્પત્તિના કબજામાં હોય, ત્યારે જે માલ સદરહુ પ્રમાણે તેના કબજામાં હોય તે માલનું, અથવા સદરહુ પ્રકારના દસ્તાવેજ જે માલ

વિશે હોય તે માનનુ, સ્વામિત્વ સદરહુ સખસ ખીજ કોઈ પણ સખસને આપી શકેછે, અને સખસ મજ્જુર સદરહુ ખીજ સખસને તે માલ ઉપર પાકો હક આપી શકેછે, પછી માલીકની આજ્ઞા ખીજ રીતે હોયતો ચીંતા નહીં પરંતુ ખરીદદારે શુદ્ધબુદ્ધિથી ચાલવું જોઈયે, તથા પ્રસંગ એવો ન હોયો જોઈયે કે તે ઉપરથી એવું અનુમાન યોગ્યરીતે થાય કે માલ અથવા દસ્તાવેજ મજ્જુર જે સખસના કબજામાં છે તેને તે માલ વેચવાનો અધિકાર નથી.

અપવાદ ૨. માનના કેટલાક સમસ્ત માલીકો પૈકી કેવળ એકનીજ પાસે બાકીના માલીકોની પરવાનગીથી મૂલનો કબજો હોય, તો તે માલ સદરહુ એક સમસ્ત માલિક પાસેથી જે સખસે શુદ્ધબુદ્ધિથી ખરીદ કર્યો હોય અને તે એવે પ્રસંગે ખરીદ કર્યો હોય કે જેના કબજામાં માલ મજ્જુર છે તેને તે વેચવાનો અધિકાર નથી એવું પ્રસંગ મજ્જુર ઉપરથી યોગ્ય અનુમાન ન થાય તો તે સખસને તે માલ ઉપરનુ સ્વામિત્વ પ્રાપ્ત થાયછે.

અપવાદ ૩. જ્યારે કોઈ કરાર ઉપરથી એકાદ સખસે પોતાના તાબામાં માલ લીધો હોય અને તે કરાર તેમાંના ખીજ પક્ષકારની ઇચ્છા ઉપરથી નિરર્થક થવા યોગ્ય હોય ત્યારે, કરાર મજ્જુર રદ કર્યો પહેલાં જો કોઈ ત્રીજો સખસ તે માલ જેના કબજામાં છે તેની પાસેથી શુદ્ધ બુદ્ધિથી વેચાણુ લે, તો તેનું સ્વામિત્વ તે ખરીદદારને પ્રાપ્ત થાયછે, પરંતુ જે કેફિયત ઉપરથી તે કરાર નિરર્થક થવા યોગ્ય હોય તે કેફિયતનું સ્વરૂપ જેના કબજામાં માલ મજ્જુર હોય તેણે અથવા જેનો તે પ્રતિનિધિ હોય તેણે કરેલા કાંઈ ગુનાનું ચતું હોય તો સદરહુ મુજબ સ્વામિત્વ ઉત્પન્ન ચતું નથી. એવા કામમાં મૂળ વેચનારને કરાર રદ કરવાનો અટકાવ થયાને લીધે તેને જે કાંઈ ટોટો થયો હોય તેનો બદલો મૂળ ખરીદદાર પાસેથી બરી લેવાનો તેનો હક છે.

(૪૯૬)

સરકાર વિરૂદ્ધ બેઠડીશોષ

તા. ૧૨ ફેબ્રુઆરી ૧૯૭૮

વા. ૩ } કી. પ્રો. કા. ૨૧૫ પ્રમાણે આરોપિતને
પા. ૩૮૯ } જોડી લીધા અંગાઉ સરકાર તરફના ને-
ટલા શાક્ષીદાર હોય તેટલા સર્વ શાક્ષીદારના
શાક્ષી લેવી માજીસ્ટ્રેટને જરૂર છે. સરકાર તરફના ને
શાક્ષીદારના શાક્ષી લીધાં છે તે પ્રમાણે ને બાકીના શા-
ક્ષીદાર મજબૂર કહેશે એવા કારણથી બાકીના શાક્ષીદારના
શાક્ષી લેવાનું માજીસ્ટ્રેટ ના કબુલ કરેલું નહિ.

કી. પ્રો. કા. ૨૧૫ સરકારવિરૂદ્ધ . સંજાપા સંકેતોનાજે
ફેસલો પાને ૨૧૪ મે છે તે નિચે જુઓ.

સરકાર વિરૂદ્ધ અમિરુદ્દિન

તા. ૧૨ ફેબ્રુઆરી ૧૯૭૮

વા. ૩ } પી. કો. કા. ૨૧૭ પ્રમાણે કોઈના ઉપર
પા. ૪૧૨ } ગુન્હેગાર શખિત થવાને આરોપિત એ સર-
કારી નોકર છતાં તેણે ને કામ કરવા વિશે કાયદામાં ક-
હેલું છે તે કામ તેણે કર્યું નહિ અને બીજા કોઈને કાયદા
પ્રમાણે ને શિક્ષા થવાની તે ન થાય એવા ઉદ્દેશ તેણે
તે કામ કર્યું નથી એટલું શખિત થયું એટલે બસ છે.
ને માણસનો શિક્ષાથી બચાવ કરવાનો આરોપિતનો
ઈરાદો હતો તે માણસે કાયદા પ્રમાણે શિક્ષા થવા જોગ
ગુન્હેગાર ન હોય તોપણ હરકત નથી.

પી. કો. કા. ૨૧૭ સરકાર વિરૂદ્ધ બાબત બાન મહ-
સકોજનો ફેસલો પાને ૩૨૧ મે છે તે નિચે જુઓ.

સરકાર વિરૂદ્ધ કદરુદ્દા અને બીજા

તા. ૨૨ માર્ચ ૧૯૭૮

વા. ૩ } આરોપિતપર ચાર્જ મુક્યા પછી આગળ
પા. ૪૬૫ } કામ ચલાવવાનું બંધ કરવાનો અને આ-

રોપિતને ઇનસાફ માટે શેશન કોર્ટમાં નોકલ-
વાનો માછલ્લેટને ફી. પ્રો. કા. ૨૨૧ ઉપરથી અધિકાર છે.

ચાર્જ તૈયાર કર્યા પછી કેદીએ અપરાધ કર્યો નથી
હોવા તેના પર અપરાધ સાબિત થયો, એ બેમાંથી કોઈ
પણ ઠરાવ કરવાનું જોઈએ. એવા ને ઠરાવ કા. ૨૨૦ની
વ્યાખ્યામાંથી તે ઉપરથી જોતાં ને માછલ્લેટ ચાર્જ
તૈયાર કર્યો તેજુજ તે ઠરાવ કરવો જોઈએ એમ નથી.
એવા ઠરાવ શેશન કોર્ટે કર્યો તો હરકત નથી.

ફી. પ્રો. કા. ૨૨૦. અગર તોહોમતવાળાને માછલ્લેટ
એ ગુન્હા ઠરાવ, તો તેણે છોડી મુકવાનો હુકમ દફતરમાં જાવો.

અગર તોહોમતવાળાની ઉપર ગુન્હો સાબિત થાય,
તો તે માછલ્લેટ તેની ઉપર કાયદા મુજબ શિક્ષાનો હુ-
કમ કરવો.

ખુલાસો. તોહોમતનામું તૈયાર કરવામાં આવે તો કે-
દીએ ગુન્હો કર્યો નથી અથવા તેની ઉપર ગુન્હો સાબિત
થયો, એ બેમાંથી ગમેતે એક ઠરાવ કરવો જોઈએ
તોહોમતનામું તૈયાર કરવામાં નહીં આવે તો, ૨૧૬ મી
કલમના ૧લા ખુલાસામાં કહેલા પ્રસંગે સિવાય બીજા
કોઈ પ્રસંગે, ગુન્હો કર્યો નથી અથવા ગુન્હો સાબિત
થયો એવા ઠરાવ કરી શકાશે નહીં.

ફી. પ્રો. કા. ૨૨૧. કોઈપણ કામમાં કોઈ માછલ્લેટની
આગળ ઇનસાફનું કામ ચાલતાં કોઈપણ વખતે અગર
તે માછલ્લેટની નજરમાં એમ જણાય કે અમુક કારણ
સર એ કામનો ઇનસાફ કરવાનો મદને અખત્યાર નથી,
અથવા તે માછલ્લેટનો અભિપ્રાય એવા હોય કે એ કા-
મનો ઇનસાફ શેશન કોર્ટથી અથવા હાઈકોર્ટથી થવો જો-
ઈએ, તો આ બાબ મુજબ આગળ કામ ચલાવવું તેણે
બંધ રાખવું. અને ૩૬ મી કલમ પ્રમાણે ને અમલદાર-
ને અધિકાર આપ્યો હોય તે અમલદારને સ્વાધીન તો-
હોમતવાળો સખસ માછલ્લેટથી કરી શકાતો નહીં હોય

અથવા માળુએટ્ટે સ્વાધીન કરવો નહીં હોય ત્યારે આ આકટમાં પાછળ કહેલા ઠરાવ પ્રમાણે કેદીને તેનો ધન-સાફ થવા સાફ તેણે કમિટ કરવો. ધનસાફ થવા સાફ કમિટ કરવાનો તે માળુએટ્ટને અધિકાર આપેલો નહીં હોય તો તેણે ૪૫ મી કલમ પ્રમાણે કામ ચલાવવું.

સરકાર વિરૂદ્ધ ખતો ફિસ્તો દોસ.

તા. ૪ માર્ચ ૧૮૭૮

વા. ૩ } ગવર્નમેંટ સોલીસિટરે સરકારની મળુરી લ-
ખા. ૪૯૭ } ધનિ ગવર્નર જનરલ ધનકૌસીલે કરેલી
બ્યવસ્થા પ્રમાણે કોઈપણ માણસને કલકત્તા
પોલીસ કોર્ટમાં પ્રોસીક્યુટરનું કામ કરવા નિમ્નો હોય તો
તે માણસ પી. કો. કા. ૧૧ના અર્થ પ્રમાણે સરકારી નોકર છે.

પી. કો. કા. ૨૧ “સરકારી નોકર” એ શબ્દોવડે નિચે
લખેલા બ્યાનો માંહેના કોઈપણ બ્યાનમાં દાખલ થાય
એવા સખસ સમજવો તેની વિગત.

પહેલું. રાણીનો હરેક કપેનાંટેડ સર્વેન્ટ.

બીજુ. રાણીની જમીનપરની અથવા દરીયાઈ ક્ષેત્રમાંનો
હરેક કમિશંડ આફીસર, તે હિંદુસ્તાનની સરકાર અથવા
કોઈપણ સરકારના હુકમ તજે નોકરી કરતો હોય ત્યાં સુધી.

ત્રીજુ હરેક જડજ.

ચોથુ. કોઈ પણ ધનસાફની કોર્ટનો હરેક અમલદાર
જેનું કામ, પોતાના હોદાને બીધે, કાયદાની અથવા હકી-
કતની કોઈ બાબતની તજવીજ કરવાનું, અથવા તે વિષે
રિપોર્ટ કરવાનું, અથવા કોઈ લેખ કરવાનું, તેણેના ખરા
પણા વિશે સહી કરવાનું, કે તે લેખ પોતાના હવાલામાં
રાખવાનું, અથવા કાંઈ મિલકત પોતાના હવાલામાં
લેવાનું, કે તેની બ્યવસ્થા કરવાનું, અથવા ધનસાફી
બાબતના કાંઈ હુકમો બજાવવાનું, અથવા કાંઈ સોગંદ
અપાવાનું, કે સમજાવવાનું, કે કોર્ટમાં બંદોબસ્ત રાખ.

વાનું હોય તે, તથા તે કામો માંહેના કોઈ પણ કામો કરવાને કોઈ ધનસાક્ષી કોરટે અથુસ ન અતિયાર આપેલો હરેક સખસ.

પાંચમું. હરેક જ્યુરીનો માણસ, આસેશર, અથવા કોઈ ધનસાક્ષી કોરટેને કે સરકારી નોકરને મદદ કરનારી પંચાયતમાંનો માણસ.

છઠ્ઠું. હરેક લવાદ અથવા બીજો સખસ જેને કોઈ ધનસાક્ષી કોરટે કે કોઈ બીજા મુજિયાર સરકારી અધિકારીએ કોઈ મુકદ્દમો અથવા બાબત ફેશજી, અથવા રિપોર્ટ કરવા સાથે સોંપી હોય તે.

સાતમું. હરેક સખસ જેને પોતાના હોદાના જોરથી કોઈ સખસને કેદ કરવાનો અથવા કેદમાં રાખવાનો અતિયાર હોય તે.

આઠમું. સરકારનો હરેક અમલદાર જેનું કામ પોતાના હોદાને લીધે, ગુન્હા અટકાવવાનું, ગુન્હાની ખબર આપવાનું, ગુન્હેગારોને તેઓનો ધનસાક્ષી થવા સાથે કોર્ટમાં હાજર કરવાનું, અથવા લોકની તનફુરસ્તી, સલામતી, કે અનુકૂળતા, સંભાળવાનું હોય તે.

નવમું. (આ રકમ સરકાર વિરુદ્ધ રામાજી રાયજી વખાણરાજ વિગેરેને ફેશજી પાને ૧૨૪મે છે તે નિચે જુઓ.

દશમું. હરેક અમલદાર જેનું કામ, પોતાના હોદાને લીધે, કોઈ ગામ, શહેર, કે જીલ્લાના કોઈ સામાન્ય લોકીક કારણ માટે કોઈ મિત્રકત લેવાનું, કબ્જલ કરવાનું, રાખવાનું, કે ખરચ કરવાનું, અથવા કોઈ તપાસ કે માપણી કે રકમ બંધી કરવાનું, અથવા કોઈ વેરો કે ખરચ કરવાનું, અથવા કોઈ તપાસ કે માપણી કે રકમ બંધી કરવાનું, અથવા કોઈ વેરો કે કર વધુત કરવાનું અથવા કોઈ ગામ, શહેર, કે જીલ્લાના લોકોના હક મુકરર કરવા સાથે કોઈ લેખ કરવાનું, તેના ખરાપણા વિશે સહી કરવાનું, અથવા તે લેખ પોતાના હવાલામાં રાખવાનું હોય તે.

દ્રષ્ટાંત.

મ્યુનીશીપાલ ઇમિયનર સરકારી નોકર છે.

ખુદાસો ૧લો. ઉપર લખેલા ખ્યાનો માલિના કાંઈ પણ ખ્યાનમાં દાખલ થાય તે સખસો સરકારી નોકર છે. એમ સમજવું. પછી તેઓને સરકારે મુકરર કર્યો હોય કે નહી, તો પણ,

ખુદાશો ૨જો. જેને ઠોકાણે “સરકારી નોકર” એ શબ્દો આવે, તેને ઠોકાણે તે શબ્દો ને માણસ સરકારી નોકર માફક હોયો ચલાવતો હોય તેને વિશે સમજવા; પછી તે માણસના તે હોદ્દા ચલાવવા ખાતતના અતિ-યારમાં કામદા સંબંધી ગમતે ખામી હોય તોપણ.

સરકાર વિરુદ્ધ રામનાઈકપ્પા

તા. ૧૭ જાન્યુઆરી ૧૮૭૮.

વા. ૩ } એક વખતે જુદા જુદા ત્રણ તોહોમત
ખા. ૫૪૦ } કરતાં જાસ્તી તોહોમતનો ઇનસાફ કરવો
નહીં એટલું જ કી. કા. ૪૫૩માં કહેલું છે પરંતુ એક
વર્ષમાં કેદીએ જુદા જુદા પુષ્કળ ગુના કર્યા હોય તો તે
ગુના બદલ જુદાં જુદાં તોહોમત મુકાનિ તેનો એક જ
દિવસે જુદો જુદો ઇનસાફ કરવાને તે કલમ ઉપરથી
પ્રતિબંધ આવતો નથી.

કી. પ્રો. કા. ૪૫૩ સરકાર વિરુદ્ધ તુક્યા ખીનતમણા-
નો ફેસજો પાને રદરખે છે તે નિચે જુઓ.

સરકાર વિરુદ્ધ દીનોનાથ ઘટક.

તા. ૨૭ માર્ચ ૧૮૭૮

વા. ૩ } એ અને બી એ એક જમીનના કડકાના
ખા. ૫૭૩ } એકડા માલિક હતા એ અને બી ના સ-
મતીશીવાય અને બી ના મરજી વિરુદ્ધ તે
જમીન પર એક ઇમોરત બાંધી તેથી એ અને બી વચ્ચે

તંદો થયો. તે વખતે તે ઠંડાની એકથી માછલેટ કરી. અને
જે ભાગ ઉપર ઇમારત હતી તે જમીનનો ભાગ એકલા
અ ના કબજામાં રહેવા દેવાનો ફી. પ્રો. કા. ૫૩૦ પ્ર.
માણે હુકમ કર્યો. તે કામમાં જડજ નકસને એવા ઠરાવ
કર્યો કે એવી બાબતને કા. ૫૩૦ હાથ પડતી નથી.
અને તેથી કરીને માછલેટનો હુકમ બુલનો છે.

પછી બુ એ તે સર્વ જમીન સમાવક કબજામાં રાખ-
વાનો પોતાનો હક ઠરાવવા, જમીનપર ઇમારત બાંધવાનો
અને હક નથી એમ ઠરાવવા, અને અ બુ એ બાંધતી
ઇમારત કાઢી નાખવા દીવાની કોર્ટમાં દાવો કર્યો. તે
પ્રમાણે બુ એ એક હુકમનામું બેજનું તે ઉપરથી બુના
નોકરે તે જમીનપર ગયા અને તેઓએ તે ઇમારત પાડી
નાખી. બીગાડના ગુલ્હા બદલ તેનાપર તોહિમત મુક્ય
અને અપરાધ સાબિત થયાથી ઉપુટી માછલેટ તેના
દંડ કર્યો. તેમાં જડજ નકસને એવા ઠરાવ કર્યો કે આ-
રોપિતે બદલવાનતે નુકસાન કર્યું નથી સખખ તે બીગાડ-
ના ગુલ્હાનો અપરાધો નથી.

અ ના નોકરે કરી તે જગોપર નોખતખાનું બાંધવાનો
પ્રારંભ કર્યો. એમ બુ ના નોકરને માત્રમ પડ્યું ત્યારે તે
ત્યાંહાં ગયો અને ઇમારત બાંધવી નહીં એમ તેમને કહ્યું
અને ત્યાંહાંના વાંસ ફેંકી દીધા અને અ ના નોકરોને
ત્યાંથી કાઢી મુક્યા અને એક આશામી વાંસપર ચડ્યો
તેને નિચે પાડ્યો. આ કૃત્ય તેણે તા. ૮ અક્ટોબર ૧૮૭૭
ને રોજ કર્યું. તે બદલ બુ ના નોકરપર તા. ૬ અક્ટોબર
સને ૧૮૭૭ ને રોજ માછલેટની આગળ બમેડા (હં-
આમો) નું તોહિમત મુક્યું તે વખતે તમારો જવાબ શોધ
અને તમારા શાક્ષી કોણ છે એમ તેઓને માછલેટ
પૂછ્યું. બીજે દિવસે હાજર થવાના તે શાક્ષીઓને સમત
કર્યા. પરંતુ તે શાક્ષીઓ મળ્યા નહીં શાક્ષીવારને હાજર
થવા વિશે જ્યારે મુદત મળવા માટે આરોપિતે માછલેટને
અરજી કરી. પણ માછલેટે તે અરજી નાકબુલ કરી.

તે કામમાં જડજ નાકસને એવો ઠરાવ કર્યો કે આ મુન્દો વારંદનો હતો માટે આરોપિતે જે શક્ષીદાર આપ્યા હતા તેઓને સમસ કરવાની માજીચ્છેટની ફરજ હતી. અને એટલા માટે તેણે ઠામ તહકુમ રાખ્યું હતું.

જડજ નાકસને વધારે એવો ઠરાવ કર્યો કે કી. પ્રો. ડા. ૩૫૬ નો અર્થ એવો છે કે આરોપિતે જે શક્ષીદારેનું નામ કહ્યું હોય તે પૈકી એકાદ શક્ષીદાર ત્રાસ આપવા કીવાદીલ કરવાના ઇરાદે આપ્યોછે એમ માજીચ્છેટને જણાય તો તે શક્ષીદાર મુદતને છે કીવા નહીં એની ચોકચી કરવાનો અધિકાર માજીચ્છેટને છે; પરંતુ આરોપિત એ જવાબ શું આપનાર છે તેની ચોકચી કરીને માહીતી થવા પછી આરોપિતે શક્ષીદાર આપવા નહીં એમ આરોપિતને કહેવાનો માજીચ્છેટને અધિકાર આપવાના હિદેશ આ કલમ ધાલી નથી.

અને હાલના કજીયામાં તો ત્રાસ આપવા કીવા દીલ લગાડવાના હેતુએ આરોપિતે શક્ષીદાર આપ્યા છે, એમ દેખાતું નથી. સમગ્ર આરોપિતને તેના શક્ષીદાર હાજર કરવાને માજીચ્છેટે જમ્તી મુદત ન આપ્યાથી આરોપિતને જવાબ આપવાના કામમાં નુકશાન થયુંછે.

આરોપિત એ ગેરકાયદેસર મંડળીમાંના આશામી તરફે જમીનપર ગયો નહોતો કીવા એકાદ ગેરકાયદેસર કામ વાસ્તે તે જમીનપર ગયો નહોતો એટલા માટે તેના પર મુકેલું ગોઠામત અને તેજ પ્રમાણે આ કામમાંની ઠામ ચલાવવાની રીત એ એક ગેરકાયદેસર છે.

જડજ કર્નીંગ હામિ ઠરાવ કર્યો કે. ખાનગી પીડા દૂર કરવાના હેતુએ આરોપિતે આ કામ : ડુંછે અને આ ઠામમાં તેણે પોતાનો કાયદેસર રીતે ખચાવ કરવાનો હક ચલાવ્યોછે.

ફરિયાદીએ નોખતખાનુ બાંધવાને શરવાત કરીછે, આ તેનું કલ્પ બાગુડના સ્વરૂપનું ધાયછે અને તેટલા માટે તે પી. કા. ડા. ૪૨૫ નિચે આવેછે.

જડજ એન્ડ્રી અને મેકડો નેલ બીજીરીનની જે કાંઈ બીજી તજવીજ કરવાની હોય તે સર્વ તજવીજ અગાઉ થયા સીવાય કોઈ પણ ફેાજદારી કામમાં હાથકોરડે પોતાના સાધારણ અધિકાર ઉપરથી હાથ ધાલનાર નથી. સમય જે લોકપર હંગામા બદલ માજીએટે તોહામત મુક્યુંછે અને જેને તે તોહામતપર શેથન જડજને અપીલ કરવાનો અધિકાર છે એવા લોક તે અપીલ ન કરતાં લોર્સપેટેટની કા. ૧૫ પ્રમાણે હાથકોરડને અરજ કરી તો બાકીની સર્વ તજવીજ તે કર્યા સુધી હાથકોરડ તેમાં હાથ ધાલનાર નથી.

કી. પ્રો. કા. ૫૩૦ પર્યીરામ ચૌધરીરાયબાહાદુર અરજદારની બાબતને ફેસલો પાને ૪૩૨ મેછે તે નિચે જુઓ.

પી. કો. કા. ૪૨૫ સરકાર વિરૂદ્ધ લીયુકામ સોમાનો ફેસલો પાને ૧૯૧ મે છે તે નિચે જુઓ.

કી. પ્રો. કા. ૩૫૬ અગર તે માજીએટના અભિપ્રાયમાં એમ આવે કે તે ટીપ મધ્યે કોઈ શહિદનું નામ લખી તસ્દી આપવા અથવા ઢીલ કરવા અથવા ઇનસાફની મતલબ પાર ન પડવા દેવાના હેતુથી દાખલ કરેલું છે તો તે શહિદની શહિદી જરૂરની છે એવું માનવાનાં યોગ્ય કારણો છે, એ વાતની મારી ખાતરી કરી આપ એમ તે તોહામતવાળા સખસને ફરમાવવાને તે માજીએટ મુખતિયાર છે.

અગર તે માજીએટની તેવી ખાતરી ન થાય, તો તે શહિદને સમન કરવાની તે માજીએટની ફરજ નથી, પણ સંશયને પ્રસંગે તે શહિદને હાજર કરવામાં જે અરચ થાય તે અરચને સાફ તે માજીએટને જરૂર જણાય તેટલી રકમ અગર તે સખસ તે માજીએટની પાસે અનામત મુકે તો તે શહિદને સમન કરવો જોઈયે.

(૫૦૪)

સરકાર વિરૂદ્ધ ગંગાધર ભંજો અને બીજા

તા. ૧૬ એપ્રિલ ૧૮૭૮

વા. ૩ } ષ્ટાંપના કાયદા વિરૂદ્ધ અપરાધ કરનારા
પા. ૧૨૩ } લોકને ફોજદારીમાં મોકલવાનો કલેક્ટરે સ-
દરહુ આકટ ઉપરથી જે માંજીએટને
અધિકાર આપ્યો હોય તેનેજ તેનો ઇનસાફ કરવાને
કલેક્ટરે નિમવો નહીં. તેનો ઇનસાફ કરવા માટે બીજા
માંજીએટની નિમણૂક કરવી જોઈએ.

સરકાર વિરૂદ્ધ સહીરહી

તા. ૧૮ એપ્રિલ ૧૮૭૮

વા. ૩ } કોઈ સ્ત્રી પોતાના નાહાના છોકરાને અને
પા. ૧૨૨ } લઈ જતા છતાં આરોપિતે તેને તેના ડોકા
અને ખૂભા ઉપર જોરથી માર્યો. તેમાં એક
દુસ્રો તે છોકરાના ડોકા ઉપર વાગે; તેથી તે છોકરો
મત થયો, તેમાં એવો ઠરાવ થયો કે આરોપિતે તે છોક-
રાને જે વ્યથા કરીછે તે મહા વ્યથાના વર્ણન નિચે
આપે છે.

જે ઠરાવ બ્યુરીમાંના સર્વ લોકના મતથી થયો નહીં
અને જેઓની સાથે શેશન જડજનો અભિપ્રાય મળતો
નથી, એવા ઠરાવ બદલ કી. પ્રો. કા. ૨૬૩ પ્રમાણે હા-
ઇકોર્ટને શેશન જડજે રિપોર્ટ કર્યો હોય તો બ્યુરીએ કેદીને
બ્યાદિ મતે છોડી દેવાનો ઠરાવ કર્યો હોય તો પણ કેદીએ
અપરાધોએ એમ ઠરાવ કરવાનો હાઇકોર્ટને અધીકાર છે.

બ્યુરીએ કેદીને છોડી દેવા બદલ કરેલો ઠરાવ શેશન
જડજને માન્ય નહીં હોવાથી તે કામ કી. પ્રો. કા. ૨૬૩
અને ૨૬૪ પ્રમાણે તેણે હાઇકોર્ટમાં મોકલ્યું હોય તો તે કામ
મોકલતાં કેદીએ કયો ગુન્હો કર્યોએ એ બદલ શેશન જ-
ડજનો જે અભિપ્રાય હોય તે હાઇકોર્ટને લખી મોકલવો
જોઈએ.

કી પ્રો. કા. ૨૬૩ સરકાર વિરુદ્ધ બજાર પેઢાર ક-
રનો ફેસજી પાને ૧૦૨ મેંછે તે નિચે જીઓ.

કી. પ્રો. કા. ૨૬૪ કોર્ટની નજરમાં આવશે તો તે કા-
મની તજવીજનું કામ મુજતવી રાખવાને મુખ્યપાર છે
અને ઇનસાફનું કામ મુજતવી રાખવું એમ છે તથા તેમ
કરેથી ઇનસાફની મનલખ પાર પડશે તો ઇનસાફનું કા-
મ વખતે વખતે મુજતવી રાખવાને તે કોર્ટ મુયાર છે.

સરકાર વિરુદ્ધ ભુખનેશ્વર.

તા. ૧૪ ડીસેમ્બર ૧૮૭૭

વા. ૩ } સમન્સ પોંચ્યા બદલનો ફેરો આપવાને ના
પા. ૧૨૨ } કબુલ કરેલું એ કલથી પી. કો. કા. ૧૦૩
માં કહેલો ગુલો થતો નથી.

પી. કો. કા. ૧૦૩ સરકાર વિરુદ્ધ ખુસાલ પરબુદાસનો
ફેસજી પાને ૧૫૩ મેંછે તે નિચે જીઓ.

સરકાર વિરુદ્ધ ત્રૈલોકનાથ મિશ્રાસ અને રામચરણ.

તા ૩૦ અપ્રેલ ૧૮૭૮.

વા. ૩ } કોર્ટ માણુમ મરી ગયો છે એમ દેખાયા
પા. ૭૪૨ } થી તે સાચી મુઓ એની ચોકશી કરવા-
વાસ્તે એક માળુએટ કી. પ્રો. કા. ૧૩૫

પ્રમાણે તજવીજ કરી અને કોર્ટના ઉપર કોઈપણ પ્રકા-
રનો આરોપ ન મુકતાં તે ચોકશીમાં જે કાંઈ ફળ જણાયું
તે બદલ તેણે જીલ્લા માળુએટને એક રીપોર્ટ મોકલ્યો. અને
પછી એક સાક્ષીદાર પર કાંઈ કામ ચલાવી તેને છોડી દીધો.

તે વખતે તે માળુએટ કરેલું કામ રદ કરવામાં હાઈ
કોર્ટને અરજ થઈ તે વખતે હાઈકોર્ટે તે કામમાં એવો
ઠરાવ કર્યો કે કી. પ્રો. કા. ૧૩૫ પ્રમાણે જે વખતે એ-
કાદ માળુએટ ચોકશી કરે તે વખતે તેને એકાદ રીપોર્ટ
કરવાની જરૂર નથી કીંવા એકાદ ઠરાવ પણ કરવાની

જરૂર નથી અને તેથી તેણે તેવે પ્રસંગે કરેલો રીપોર્ટ એ વ્યાયનું કામ નથી માટે કી. પ્રો. કા. ૨૯૯ પ્રમાણે તે રીપોર્ટ જોવા મંગાવવાને હાઇકોર્ટને અધિકાર નથી.

કી. પ્રો. કા. ૨૯૯ સરકાર વિરૂદ્ધ જેઠા બલારાજ ફેસલો પાને ૪૧ એકે તે નિચે જુઓ.

કી. પ્રો. કા. ૧૩૫ યોગ્ય અધિકાર પામીને જે માજી-સ્ટ્રેટ પાસેમાં પાસે હોય તેને, પોલીસ અમલદારે તપાસ કરી હોય તેને બદલે અથવા તે તપાસ સિવાય સદરહુ પ્રકારનાં કોઈ મોતના કારણની વળી બીજી ચોકસી કરવાનો અખતાર છે. અને તે તે પ્રમાણે ચોકસી કરે, તો કોઈ માજીસની ઉપર કોઈ મુકરર તોહોમત મુકેલું નહીં હોય તો પણ ગુજરાની ચોકસી કરવા બાબત તે માજીસ્ટ્રેટને જે અધિકાર હોય તેજ અધિકાર તેને સદરહુ પ્રકારની ચોકસી કરવા બાબત છે એવું સમજવું ચોકસી કરતી વખતે સાહેદી પુરાવા લીધા હોય તે સદરહુ ચોકસી કરનારા માજીસ્ટ્રેટે આ આકટમાં આગળ કહેલી રીતમંત્રિની ગમે તે રીતે કામની હકીકત પ્રમાણે દફતરમાં દાખલ કરવા.

સફરદિન વિરૂદ્ધ ઈશ્વાહીમ.

તા. ૩૦ એપ્રિલ ૧૮૭૮

વા. ૩ } એક જુલ્લા માજીસ્ટ્રેટ કી. પ્રો. કો. કા.
પા. ૭૫૪ } ૫૩૦ નિચે આવનાર એ કામનો ઇન-સાફ કરવા વિશે માજીસ્ટ્રેટની એક બેચને હુકમ કર્યો હતો. તેમાં હાઇકોર્ટે એમ ઠરાવ્યું કે કા. ૫૩૦ માં જે બાબત કહેલી છે તે બાબત નિચે આવનારા કામનો ઇનસાફ કરવાનો કોઈપણ માજીસ્ટ્રેટની બેચને અધિકાર નથી કી. કા. ૫૦ ઉપરથી જોતાં કોઈ પણ માજીસ્ટ્રેટની બેચને પોતાને યોગ્ય દેખાય તેજ માત્ર કામનો ફીયા તે વર્ગતા કામનો પોતાને યોગ્ય દેખાય તે તે હદમાં ઇનસાફ કરવા વિશે હુકમ કરવાનો માત્ર ઇ-

લાકાની સરકારને અધિકાર છે, અને “ઇનસાફ” એ શબ્દની જે વાખ્યા તેજ આકટની કા. ૩ માં આપી છે તે ઉપરથી જોતાં તે શબ્દ ગુહાના ઇનસાફને લાગુ છે અને કા. ૫૩૦ માં જે બાબત કહી છે તેને લાગુ નથી સખખ માજીસ્ટ્રેટની જેએ કરેલો ઇનસાફ ગેર કાયદેસર છે.

કી. પ્રો. કા. ૫૩૦ પર્થીરામ ચૌધરીરાય બાહાદુર અ-
રજદારનો ફેસલો પાને ૪૩૨ એ છે તે નિચે જુઓ.

કી. પ્રો. કા. ૫૦ એ અથવા વત્તા માજીસ્ટ્રેટને એકઠા ખેસીને જેએ (સભા) બરવાનો હુકમ કરવાનો અને તે સભાને ૧ લા અથવા ૨ જ વર્ગના માજીસ્ટ્રેટનો અધિકાર આપવાનો અને પોતાની નજરમાં આવે તેજ મુકદ્દમાનો અથવા તેજ વર્ગના મુકદ્દમોનો પોતાની નજરમાં આવે તે હદમાં ઇનસાફ કરવાનો હુકમ કરવાનો અખત્યાર સ્થાનિક સરકારને છે.

કી. પ્રો. કા. ૩ માંથી “ઇનસાફ” ની વાખ્યા: “ઇનસાફ” એટલે તોહોમતનામુ તૈયાર કર્યા પછી કોર્ટમાં જે કામ ચાલ્યું હોય તે કામ સમજવું, અને તે શબ્દમાં ગુ-
નહેગારની શિક્ષાનો સમાસ યાયછે એમ સમજવું.

ગુમનશા અને બીજાની બાબતમાં.

તા. ૩૦ એપ્રિલ ૧૮૭૮

વા. ૩ } કેદીપર એક ઉપ્યુટી માજીસ્ટ્રેટે તેની આગળ
પા. ૭૫૬ } તેજ કોર્ટમાં કરેલી કબુલતપરથી અપરાધ
સાબિત કર્યા હતો. પરંતુ તે કબુલતપર કી.

પ્રો. કા. ૩૪૬ માં કહેલી રીતે સહી કરી નહોતી. માટે તે કબુલત રદ કરવી જોઈએ કે નહીં એટલોજ આકામમાં પ્રશ્ન છે.

તે ઉપ્યુટી માજીસ્ટ્રેટ કેદીપર પી. કો. કા. ૪૧૧ પ્ર-
માણે તોહોમત સાબિત કરીને તેને એક વર્ષની સખત મજૂરીની કેદની શીક્ષા કરી.

સદરહુ તોહોમત કાયમ રાખવું કે નહીં એ વિશે શંકન

જડજને સંસય આબ્યાથી તેણે આ કામ હાઈકોર્ટના અ-
ભિપ્રાય માટે મોકલ્યું.

તેથી ઠરાવ કર્યો કે—કેદીની કબુલતથી તેને શિક્ષા આ-
પવાનો તે માજીસ્ટ્રેટને અધિકાર હતો, સખબ તેની કબુ-
લત દફતરે દાખલ કરવાની તેને જરૂર નહોતી. કી. પ્રો.
કા. ૩૨૪ જુઓ.

પી. કો. કા. ૪૧૧ સરકાર વિરુદ્ધ રખમા અને ખી-
જનો ફેસલો પાને ૧૧ મે છે તે નિચે જુઓ.

કી. પ્રો. કા. ૩૪૬ સરકાર વિરુદ્ધ બાઈ રતનનો ફેસલો
પાને ૫૩ મે છે તે નિચે જુઓ.

કી. પ્રો. કા. ૩૨૪ મેં ગુન્હો કર્યો છે એવું તે ગુન્હા
બાબત પોતાનો ઈનસાફ કરવાનો જે કોર્ટને અખતાર
હોય તે કોર્ટની આગળ તોહોમત વાળો સખસ કબુલ કરે,
તો તેની પોતાની કબુલત ઉપરથીજ તેની ઉપર તે કોર્ટ
ગુન્હો ઠરાવવાને મુખત્યાર છે.

સરકાર વિરુદ્ધ ગુરૂલહક અને ખીજા

તા. ૨૪ જુન ૧૮૭૭

વા. ૩ } મુચલકા પ્રમાણે ન ચાલવાથી જે મુચલકો
પા. ૭૫૭ } અમલમાં આણવા જોગ થયો છે તે મુચ-
લકાની રકમ કમી કરવાનો હાઈકોર્ટને
અધિકાર નથી. પરંતુ એકાદ બાબતમાં ઘણા જુલમ
થયો હોય તો તે બદલ જુલ્મા માજીસ્ટ્રેટ સરકારમાં રિપોર્ટ
કરવો જોઈયે.

સરકાર વિરુદ્ધ મોહીમચંદરરાય અને ખીજા

તા. ૧૦ મે સને ૧૮૭૮

વા. ૩ } અરજદારપર સને ૧૮૭૧ ના નોંધવાના
પા. ૭૧૫ } આદેશ ૮ ની કા. ૮૦ પ્રમાણે તોહોમત
રાખી તેનો ઈનસાફ જુથન જડજે બહુરીની
મદદે કરી તેનાપર તે તોહોમત સાબિત કર્યું.

અરજદારે હાઈકોર્ટમાં અપીલ કરી તકરાર કરી કે સદરહુ તોહોમતનો ઇનસાફ જ્યુરીથી કરવાને સરકારે ઠરાવ કર્યો નથી. તો આ કામમાં જ્યુરીથી ઇનસાફ કર્યો તે ખરાખર નથી અરજદારનો ઇનસાફ આસેસરથી થવો જોઈતો હતો તેમ થયો નથી માટે તે રદ કરવો જોઈએ.

તેમાં હાઈકોર્ટે ઠરાવ કર્યો કે, જે કામનો ઇનસાફ આસેસરથી થવાનો તે કામનો ઇનસાફ જ્યુરીથી થવો હોય તો તેટલાજ કારણ ઉપરથી તે ઇનસાફ કાયદેસર નથી એમ થતું નથી. પરંતુ આસેસરોએ જો તે કામનો ઇનસાફ કર્યો હોત તો તે કામમાંની થયેલી વાત ઉપરથી અપીલ કરવાનો જે કેદની હક મળત તે હક નાબુદ થતો નથી.

સને ૧૮૭૧ ના નોંધવાના આક્ટ ૮ ની કા. ૮૦ કોઈ માણસ હેઠળ લખેલા ગુન્હામાંનો કોઈ ગુન્હો કરશે તો તેને ધણામાંધણા સાત વરસની કેદની શિક્ષા થશે, અથવા દંડ થશે, અથવા એ બેઉ શિક્ષા થશે.

(૨૫) આ આક્ટ પ્રમાણે કોઈ અમલદાર કામ ચલાવતો હશે, સારે તેની આગળ આ આક્ટના ઠરાવ પ્રમાણે હરકાંઈ કામ ચાલશે અથવા ચોકચી થશે તેમાં કોઈ માણસ સમ આઈને કે બીજી રીતે જાણી જોઈને ખોટો મજબૂર કહેશે અને તે મજબૂર દફતરમાં દાખલ કરેલો હોય કે નહીં હોય તો પણ તે માણસને (ધણામાં ધણા સાત વરસની કેદની શિક્ષા થશે, અથવા દંડ થશે અથવા એ બેઉ શિક્ષા થશે)

(૫) ૧૯ મી અથવા ૨૧ મી કલમ પ્રમાણે હરકાંઈ કામ ચાલશે તેમાં જે માણસ દસ્તાવેજની ખોટી નકલ અથવા દસ્તાવેજનો ખોટો તરજુમો અથવા નકશાની ખોટી નકલ નોંધનારા અમલદારને જાણી જોઈને આપશે તેને (ધણામાં ધણા સાત વરસની કેદની શિક્ષા થશે, અથવા દંડ થશે, અથવા એ બેઉ શિક્ષા થશે)

(ક) હું ક્લાણું માણસ છોં એ રીતે કોઈ માણસ ખોટું કહેશે અને તે ન કરીને કાંઈ દસ્તાવેજ આણી આપશે અથવા કાંઈ વાત કબુલ કરશે, અથવા મજબૂર કહેશે, અથવા કાંઈ સમન અથવા કમિશન કહડાવશે, અથવા આ આકટ પ્રમાણે ચાલેલાં કામમાં બીજું કાંઈ કામ કરશે તો તેને (ધણામાં ધણા સાત વરસની કેદની શિક્ષા થશે, અથવા દંડ થશે અથવા એ બેઉ શિક્ષા થશે.)

(૬) જે વાત બાબત આ આકટમાં શિક્ષા કરાવી છે તેવી કાંઈ વાતમાં કોઈ માણસ પીનલકોડના અર્થ પ્રમાણે મદદ કરશે તો તેને (ધણામાં ધણા સાત વરસની કેદની શિક્ષા થશે, અથવા દંડ થશે, અથવા એ બેઉ શિક્ષા થશે.

સરકાર વિરૂદ્ધ કલકત્તાની મ્યુનિસિપાલ કમિટી

તા. ૫ જુન સને ૧૮૭૮

વા. ૩ ૨ કલકત્તાની મ્યુનિસિપાલ કમિટી પર પી. કો. પા. ૭૬૮ કા. ૨૭૦ પ્રમાણે એક ફરિયાદ થઈ હતી.

તે ફરિયાદ સરકારની મંજૂરી શિવાય લેવાનો પોતાને અધિકાર છે કીવા નહીં એવો કલકત્તાના માળ-જેટને શક આપ્યાંથી તેણે આ કામ હાઇકોર્ટના અભિપ્રાય માટે મોકલ્યું.

તેમાં હાઇકોર્ટે હરાવ્યું કે પીનલકોડમાં કલ્લા પ્રમાણે મ્યુનિસિપાલ કમિશનર એ જાહેર સરકારી નોકર છે તો પણ જે લોકપર સરકારની મંજૂરી શિવાય ફરિયાદ ધલાકાના માળજેટે લેવાને મનાઈ છે તેમાં મ્યુનિસિપાલ કમિશનરનો સમાવેશ થતો નથી. સખબ કલકત્તા મ્યુનિસિપાલ કમિટી પરની ફરિયાદ સરકારની મંજૂરી લીધા શિવાય ચલાવવાનો ધલાકાના માળજેટેને અધિકાર છે.

પી. કો. કા. ૨૭૦ જે માણસ દ્વેષ બુધિથી એવું કાંઈ કામ કરે કે, જેથી જીંદગીને નિષ્ક્રમ વાળા કોઈ રોગનો વેપ પસરસે એવો સંભવ હોય, અને એવો સંભવ છે

એમ તે જાણતો હોય, અથવા એમ માનવાનું તેને કારણ હોય, તે માણસને જે વર્ષની મુદત સુધીની એમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, અથવા દંડની, અથવા એ જાનેની શિક્ષા કરવામાં આવશે.

પી. કો. કા. ૨૯૦ જે બાબતને સારૂ ખીજી રીતે શિક્ષા કરવાનું આ કાયદામાં ઠરાવ્યું નથી એવી બાબતમાં જે માણસ કાંઈ લોકાપકારક કૃત્ય કરે તેને બસે રૂપિયાસુધીના દંડની શિક્ષા કરવામાં આવશે.

સરકાર વિરૂદ્ધ અબ્દુલકરીમ

તા. ૧૯ જુલાઈ ૧૮૭૮

વા. ૪ } હુર નિસાબગમ નામની એક મુસલમાન
પા. ૧૦ } સાતની છોકરી છ વર્ષની હતી ત્યારે તેના મા અને એ કાકા એવી રીતે તેના સગા હતા. તેની માએ તે છોકરીનો વિવાહ અબ્દુલહુશન નામના માણસ સાથે કર્યો. મુસલમાની શાસ્ત્ર ઉપરથી તેનો વિવાહ કરવાનો તેના કાકાને માત્ર અધિકાર હતો અને માને અધિકાર નથી માટે તે વિવાહ રદ થયો. તેથી તે છોકરીના નાના કાકા અબ્દુલ સુબનને તેજ છોકરીનો ફરી વિવાહ તેજ માણસ સાથે કર્યો. પછી થોડેજ દિવસે તે છોકરીના મોટા કાકા અબ્દુલ કરીમ અને નાના કાકા અબ્દુલ શુબન એઓએ મળીને તેનો વિવાહ દિબ્દીન સાથે કર્યો. તે વખતે તેનાપર પી. કો. કા. ૪૯૪ અને ૧૦૯ પ્રમાણે તોહોમત મુકવામાં આવ્યું.

ફરિયાદીનું કહેવું એ છે કે તે છોકરીની માએ, તેના નાના કાકા અબ્દુલ સુબનની સંમતીએ અબ્દુલ હુશન સાથે તે છોકરીનો વિવાહ કર્યો હતો તે મુસલમાની શરે પ્રમાણે વ્યવહારાપયોગી અને કાયદેશીર હતો. સખબ આરોપિતે ફરીથી તે છોકરીનો વિવાહ દિબ્દીન સાથે કરવાની સંમતી આપ્યાથી તે, જે વિવાહ સંબંધ નિરર્થક છે એવું

તેને માહિત હતું તે વિવાહ સંબંધ કરવાના ગુન્હાને મદદ કર્યાનો અપરાધ છે.

બીજા વિવાહની વખતે અબદુલ શુબન હાજર નહોતો સમય તેને શેશન જડજે છોડી દીધો અને અબદુલ કરી-મને ૧૮ મહીનાની સખત મજૂરીની કેદની શિક્ષા આપી.

તે પર હાઇકોર્ટમાં અપીલ થઈ તેમાં હાઈકોર્ટે ઠરાવ કર્યો કે—

કામમાંની હકીકતથી એમ દેખાય છે કે આરોપિતે જે વખતે પોતાની બત્રીજીનો વિવાહ કર્યો તે વખતે તેણે તેના નામનો માત્ર વિવાહ કર્યો. પરંતુ છોકરી લગ્નની વખતે નહોતી સખત પી. કો. કા. ૧૦૯ અને ૪૬૪ માં કહ્યા પ્રમાણેની મદદ કર્યાનો ગુન્હો કર્યો નથી. એવા કારણથી કેદીપરનો અપરાધ રદ કરી તેને છોડી દેવામાં આવે છે.

પી. કો. કા. ૪૬૪ સરકાર વિરુદ્ધ રામા શાના વિગરેનો ફેસલો પાને ૨૨૧ એ છે તે નિચે જુઓ.

પી. કો. કા. ૧૦૯ સરકાર વિરુદ્ધ સખારામ ગોવિંદનો ફેસલો પાને ૧૬૬ એ છે તે નિચે જુઓ.

સરકાર વિરુદ્ધ હરિદયાળ કરમોદર.

તા. ૩ જુલાઈ ૧૮૭૮

વા. ૪ } પી. કો. કા. ૩૮૦ પ્રમાણે ચાલેલા કામમાં જે
મા. ૧૬ } પુરાવા મહત્વનો નથી તે ન લેતાં એક ડેપુ-
ટી માલુમ્મેટે તે કામ કાઢી નાખ્યું. તે પર ફરિયાદીએ જીલા માલુમ્મેટને અરજ કર્યા ઉપરથી જીલા માલુમ્મેટે તે પુરાવા લીધો અને આરોપિતને ઇનસાફ માટે શેશન જડજા પાસે મોકલ્યો. શેશન જડજે તે કામ હાઇકોર્ટમાં મોકલ્યાથી તે કોર્ટે ઠરાવ કર્યો કે—

કી. પ્રો. કા. ૨૬૬માં “શેશનનો કલ્પો” એવા જે સબ્જેક્ટે તે જે કામનો ઇનસાફ કરવાનો અધિકાર ફક્ત શેસન કોર્ટને પાત્ર છે તે કામને માત્ર લાગુ છે અને એટલે

લા માટે જીલ્લા માજીસ્ટ્રેટે કરેલું કામ તે કલમ ઉપરથી જોતાં બરાબર નથી, એમ છે. પરંતુ ઉપરથી માજીસ્ટ્રેટે લીધેલા પુરાવા શિવાય બીજી પુરાવા મળવા સરખો હતો સમય, સરકાર વિરુદ્ધ ડોનેલી (ઈ. લા. રી. ક. સો. વા. ૨. પા. ૪૧૨) આ કામના મુખતત્વ પ્રમાણે જીલ્લા માજીસ્ટ્રેટે કરેલું કામ કાયમ રાખવાને હરકત નથી.

પી. કો. કા. ૭૮૦ સરકાર વિરુદ્ધ અનવરખાં વલદે ગુલખાંન વગેરેનો ફેશલો પાને રજમ છે તે નિચે જુઓ.

કી. પ્રો. કા. ૨૯૬ સરકાર વિરુદ્ધ જેદા બલાનો ફેશલો પાને રજમ છે તે નિચે જુઓ.

સરકાર વિરુદ્ધ ગુલામ મહમદ.

તા. ૬ જુન સન ૧૮૭૮.

વા. ૪ } આ કામમાંના કેદી પર ગેરકાયદાસર મંડ-
પા. ૧૮ } જીમાંના આશામી હોવા બદલ ઉપરથી મા.

જીસ્ટ્રેટની રૂબરૂ આરોપ મુકવામાં આવ્યો હતો એમ પુરાવા ઉપરથી દેખાઈ આવ્યું હતું તેથી પી. કો. કા. ૧૪૪ પ્રમાણે શિક્ષા આપવાને પાત્ર તે ગુનેહ હતો જે પુરાવથી કેદીપર એ કલમ પ્રમાણે ગુનેહ સાબિત થનાર હતો તે પુરાવા અમાન્ય કર્યો. અને પી. કો. કા. ૧૪૩ પ્રમાણે આ તોહીમત છે એમ ગણી તેનો ઈનસાફ સંક્ષિપ્ત રીતે કર્યો. અને પ્રત્યેક કેદાને ત્રણ મહિનાથી કમી મુદતની કેદની શિક્ષા કરી.

ઉપરથી માજીસ્ટ્રેટની રૂબરૂ ચાલેલા કામની ખાબર શેશન જડવને થયાથી તેણે આ કામ હાઈકોર્ટના અભિપ્રાય માટે મોકલ્યું તેથી ઠરાવ્યું કે—

કી. પ્રો. કા. ૨૭૪માં કોઈ માજીસ્ટ્રેટે સંક્ષિપ્ત રીતે ઓકશી કરીને ઘણામાં ઘણી ત્રણ મહિનાની કેદની શિક્ષા કરી હોય તો તેમાં અપીલ ચાલતી નથી એમ કહેલું છે, સમય હાલના આ કામમાં કેદાને ત્રણ મહિનાની

કેદની શિક્ષા આપી હોવાથી તેનો અપીલ કરવાનો હક નહોતો એવો થયો છે.

તે ગેરકાયદેસર મંડળીમાં જે એ મુખ્ય આશામી હતા, તેઓ પાસે તલવાર હતી એમ ફરીયાદિ તરફના પહેલા સાક્ષીદારે પોતાની જુગ્યાનીમાં સ્પષ્ટ પણે કહેલું છે. શ્રાવણ કેવળ પોલીસ ઇન્સ્પેક્ટરના મુખ્ય જુગ્યાન કહેવા પર તે માજીસ્ટ્રેટે ભરોસો રાખીને કામ ચલાવવાનું નહોતું. અને ફરીયાદીએ કેદીપર જે તોહામત મુક્યું હતું તે સંક્ષિપ્ત રીતે ઇનસાફ કરવા જોગ નહોતું. તેથી પી. કો. કા. ૧૪૩ પ્રમાણે તોહામત સાબિત ન કરતાં કા. ૧૪૪ પ્રમાણે જે તોહામત સાબિત કર્યું હોત તો કેદીને અપીલ કરવાને હક મળત.

સંક્ષિપ્ત રીતે ઇનસાફ કરવાનો પોતાનો અધિકાર મળવા માટે એકાદ અપરાધનો ભાગ પાડવાનો માજીસ્ટ્રેટને અધિકાર નથી એમ આ કોર્ટે વારંવાર ઠરાવ્યું છે. જે તોહામતનો ઇનસાફ સંક્ષિપ્ત રીતે કરાતો નથી એવું તોહામત એકવાર મુકીને તેજ બદલ સાક્ષીદારને સોગત આપ્યા એટલે તેજ તોહામત પરથી કેદીનો ઇનસાફ કરવાની માજીસ્ટ્રેટની ફરજ છે. પરંતુ ફરીયાદીએ મુકેલું તોહામત જબર છે અને તે પર ભરોસો રખાય તેમ નથી એવું જે ફરીયાદીની જુગ્યાનીથી બરાબર દેખાય તો તે વાત જુદી છે.

પી. કો. કા. ૧૪૪ પ્રમાણે આ આરોપ છે એમ ગણી ડાયુટી માજીસ્ટ્રેટે કામનો ઇનસાફ કરવો હતો પણ તેમ કર્યું નથી માટે આ કામ નિર્થક છે એમ અમારે ઠરાવવું જોઈએ. ડાયુટી માજીસ્ટ્રેટે આ કામનો ફરી નવો ઇનસાફ કરવો.

પી. કો. કા. ૧૪૩ દ્વારકાંતાય મજમુંદાર વિરુદ્ધ નાજુ દાસનો ફેસલો પાને ૪૫૩ છે તે નિચે જુઓ.

પી. કો. કા. ૧૪૪ જીવ લેનાર કાંઈ હથેલીયાર, અથવા

જે મારેથી સામા માણસનો પ્રાણ જાય એવા સંભવ હોય એવી કોઈ વસ્તુ, પાસે છતાં જે માણસ કોઈ કાયદા વિરુદ્ધ મંડળીનો અંગભૂત તેને બે વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, અથવા દંડની, અથવા એ બંનેની શિક્ષા કરવામાં આવશે.

ક્રી. પ્રો કા. ૨૭૪ સંક્ષિપ્ત રીતે જે મુકદ્દમાનો ઈનસાફ કર્યો હોય તે મુકદ્દમામાં ડિસ્ટ્રિક્ટ માજિસ્ટ્રેટ, અથવા ૧લા વર્ગના માજિસ્ટ્રેટના અધિકાર વાળા જે માજિસ્ટ્રેટને અથવા જે માજિસ્ટ્રેટોની બેચને ૨૨૨ અથવા ૨૨૩ મી અથવા ૨૨૪મી કલમ પ્રમાણે કામ ચલાવવાનો અપ્તિવાર માળ્યો હોય તે માજિસ્ટ્રેટ અથવા તે માજિસ્ટ્રેટોની બેચે ઘણામાં ઘણા વણ મહિના સુધીની જે કેદની શિક્ષાનો અથવા ઘણામાં ઘણા બંધે રૂઝિયા સુધીની દંડની શિક્ષાનો હુકમ કર્યો હશે તે ઉપર અપીલ ચાલશે નહીં.

કા. ૨૭૩ અથવા ૨૭૪ માં કહેલી શિક્ષાના જે હુકમમાં, તે કલમમાં કહેલી કોઈ પણ બે અથવા વધારે શિક્ષા એકઠી કરી હોય તે હુકમ ઉપર અપીલ કરવાનો અપ્તિવાર છે. પણ દંડ નહીં આપે તો કેદ, અને દંડ તથા કેદ એ રીતે શિક્ષા તો જે હુકમ કર્યો હશે તે ઉપર અપીલ કરવાનો અપ્તિવાર નથી.

શિક્ષાના જે હુકમ ઉપર બીજી રીતે અપીલ થઈ શકતી નહીં હોય તે હુકમ ઉપર, અથવા જે સંબંધની ઉપર ગુલો કર્યો હોય તે માણસને મુલેહ રાખવા સાથે જામીન આપવાનો હુકમ થયો હોય તેટલાજ સંબંધથી અપીલ કરવાનો અપ્તિવાર નથી. ૬

રાણીની વિલાયતી રૈયત ઉપર ૭૪ અથવા ૭૬ મી કલમ પ્રમાણે હુકમ કર્યો હશે તે હુકમો ખાતતની અપીલોને આ કલમના અથવા ઉપરની છેલ્લી કલમના ઠરાવ લાગુ નથી એમ સમજવું.

ખુલાયો દંડ ન આપેથી કેદ એવી શિક્ષાનો હુકમ કર્યો

હાય તે હેઠળ લખેલા પ્રકારની શિક્ષાનો હુકમ નથી એટલે આ કલમની બીજી રકમના અર્થ પ્રમાણે જે શિક્ષાના હુકમમાં જે અથવા વધારે શિક્ષા એકઠી કરી છે તેવા તે શિક્ષાનો હુકમ નથી.

હરો સુંદરી ચૌધેનની અરજીની ખાખતમાં.

તા. ૨૪ જુન સન ૧૯૭૮

વા. ૪ } પડદે નસીત ઓરતને એકાદ કામમાં ફોજ-
વા. ૨૦ } દારીમાં શાક્ષી વાસ્તે બોલાવ્યા છતાં તેને
પોતાને કોર્ટમાં હાજર રહેવાની માફી મળવી
જોઈએ અને કમિશન મોકલ્યાને તેની સાક્ષી લેવી જોઈએ
એમ કહેવાનો તેને હુક છે.

શિખપ્રસાદ પાંડેની અરજીની ખાખતમાં.

તા. ૧૩ જુન સન ૧૯૭૮

વા. ૪ } અરજદારે બલસોરના માજીસ્ટ્રેટને અરજ
વા. ૧૨૪ } કરી હતી. તે અરજીમાં હરનારાયણ નામ-
ના એક માણસની આખુ જવા જેવો મ-
જકુર હતો. માટે તે માજીસ્ટ્રેટ શિખપ્રસાદ પાંડે પર પી.
કો. કા. ૫૦૦ પ્રમાણે તોડામત સાબીત કરીને તેને બે
માસની આસાન કેદની શિક્ષા કરી. હરનારાયણ મારે
માથે ખોટો આરોપ આણવાની તૈયારી કરે છે એમ અર-
જદારે તે અરજીમાં બખ્યું હતું. અરજદાર પર હું એક
ખોટો કેસ તૈયાર કરનાર છું એમ હરનારાયણ બીજાને મોઝે
કેહતાં અને સાંભળ્યું છે એવો મજકુર જે સાહેબોએ કહ્યો
તે ખોટો છે અને તેટલા માટે અરજદારે જે વખતે આ
અરજી કરી તે વખતે તે પ્રમાણીકપણે બોલ્યો નથી માટે
પી. કો. કા. ૪૬૬ માંના અપવાદ નિયે તે આવતો નથી
એમ તે માજીસ્ટ્રેટનો અભિપ્રાય હતો.

સદરહુ શિક્ષા અપિલમાં શેશન જડજે કાયમ રાખી
તેથી શેશન જડજનો તે હુકમ રદ કરવા અરજદારે હાઇ
કોર્ટને અરજ કરી. તેમાં હાઇકોર્ટે ઠરાવ કર્યો કે—

જીલ્લા મથના સર્વ કોલદારી કામમાં સને ૧૮૭૨મી પુરાવાનો આકટ ૧ થયાથી અમુક એક કામ પી.કો.ના સાધારણ કીંવા વિશેષ અપવાદ નિચે કીંવા ખુલાસા નિચે આવેછે એમ સાબિત કરવાનો બોળે પુરાવાના આકટની કા. ૧૦૫ પ્રમાણે આરોપિત પરછે. અને તે અપરાધ બીજા કોઈ કાયદા પ્રમાણે થયે હોયતો તે કાયદામાંના અપવાદ નિચે તે કામ આવેછે એમ સાબિત કરવાનો બોળે પણ આરોપિત પરજ રહેછે.

આરોપિતે તે કામ સાફ દીલથી કર્યુંછે કીંવા નહીં ? એ વાતનો વિચાર કરતી વખતે આખર સેવાના કામની મનબુતીમાં આરોપિતે જે દ્રઢ કથન કર્યુંછે તે ખરુંછે કીંવા નહીં ? એ મુદ્દાનો નિર્ણય કરવાનો નહીંછતાં યોગ્ય અપરાધદારી રાખી સાફ દીલ પોઆડી તે દ્રઢ કથન કર્યુંછે એમ કહેવાને સાફ કારણ છે કીંવા નહીં તે જોવું જોઈયે.

કી. પ્રો. કા. ૪૩૯ના ઉદાહરણ (અ) ઉપર વિચાર કરતાં એમ દેખાયછે કે કોઈ પણ કામમાં તોહોમતનામું કરતાં પી. કો. ના સર્વ સાધારણ અપવાદ લાયુ નથી અને તેમાં જે બીજા અપવાદ કહ્યાછે તે પૈકી પણ કોઈ અપવાદ લાયુ નથી એવું તેમાં લખવાની જરૂર નથી. આરોપિત માણસપર જે આરોપ મુક્યો હોય તે આરોપની હકીકત તે તોહોમતનામામાં લખ્યા છતાં બસછે.

આરોપિતે અરજીમાં લખેલી વાત તેના માનવા પ્રમાણે ખરોખર હતી એમ કામની હકીકતથી અમોને જણાય છે માટે આરોપિત પરનો અપરાધ રદ કરી તેને છોડી દેવાનો અમે હુકમ કરીએછીએ.

પી. કો. કા. ૫૦૦ સરકાર વિરુદ્ધ બ્યંકુ નરસાનો ફેસલો મુજબ ૨૪ મે છે તે નિચે જુઓ.

પી. કો. કા. ૪૯૯ અને અપવાદ ૧, ૨, ૪, ૮, ૧૦ મે સરકાર વિરુદ્ધ કાશીનાથ બચાજનો ફેસલો પાને ૬ મે અને કીકાબાઈ પરમુદાસનો ફેસલો પાને ૩૭ મે છે તે

નિચે જુઓ.

કી. પ્રો. કા. ૪૩૯ સરકાર વિરુદ્ધ રખમા અને બીજા-
નો ફેસલો પાને ૧૧ મે છે તે નિચે જુઓ અને તેનું અ
ઉદાહરણ નિચે પ્રમાણે છે.

બીનું ખુન કર્યાનું અ ઉપર તોહોમત મુક્યું છે. એ
વાત પી. કો. ની કા. ૨૬૬ અને ૩૦૦માં ખુનની વાખ્યા
લખી છે તે વાખ્યામાં અનું કામ આવે છે; અને ફાજ-
દારી કાયદામાંના સાધારણ અપવાદમાંના કોઈ અપવા-
દમાં તે કામ આવતું નથી; અને ૩૦૦મી કલમમાં પાંચ
અપવાદ છે તેમાંના કોઈ અપવાદમાં તે કામ આવતું
નથી; અથવા પહેલા અપવાદમાં તે કામ આવ્યું હોયતો
તે અપવાદમાં ત્રણ વિશેષ ઠરાવો છે તેમાંનો એક નહીં
તો બીજો વિશેષ ઠરાવ તેને લાગુ થાત એવું કહ્યા સમાન છે.

પુરાવાના આકરની કા. ૧૦૫ ન્યારે કોઈ સખસના
ઉપર કાંઈ ગુનાનું તોહોમત મુક્યું હોય, તારે જે કેફીયત
ઉપરથી તે કામનો સમાવેશ પી. કો. માંના સાધારણ અ-
પવાદમાં, અથવા સદરહુ કાયદાના હરકોઈ બીજા ભા-
ગમાં લખેલા કોવા ગુના મનકુરનું લક્ષણ જે કાયદામાં
લખ્યું હોય તે કાયદામાં લખેલા કોઈ વિશેષ અપવાદ
કોવા ચરતમાં થતો હોય, તો તે કેફીયત છે એવું સાબિત
કરવાનો બોળે સદરહુ તોહોમતવાળા સખસના ઉપર છે,
અને કોર્ટે તો એવું અનુમાન કરવું કે સદરહુ કેફીયત નથી.

સરકાર વિરુદ્ધ ત્રેલોખનાથચૌધરી અને બીજા

તા. ૧૨ નવેમ્બર ૧૮૭૮

વા. ૪ ૨ માસ્ટર મ્યાકીનનની કંપનીની વખારમાંથી કી-
યા. ૩૬૬ ૬ ઇફ લોખંડ અને કાંઈક પીતલના રુકુ એ વિષય
૬૯ આ કામમાંના કેફીયત પી. કો. કા. ૩૮૦

પ્રમાણ આરોપ મુકવામાં આવ્યો હતો. આ કામમાં જે વાત
સાબિત થઈ છે તે આગળ લખ્યા પ્રમાણે છે. સદરહુ કંપની
પોતાનો માલ જાહેર લીલામમાં વેચે છે. તેમાં આખરનું

લીલામ તા. ૧૬ અગષ્ટને રોજ થયું. તેમાં નંબર ૧ના કે-
દીએ કેટલોક માલ વેચાણ લીધો. તા. ૧૯મીને રોજ ફરી
તેણે તે માલ કંપનીની વખારમાં આણ્યો. અને ત્યાં જ
વખારદાર મી. કમિંગ્સ નામનો માણસ હતો, તેને તેણે
એવું કહ્યું કે આ માલ લે અને બીજી જગતી માલ મને
આપ એટલે તેમાં મને જ ફાયદો રહેશે તેમાંનો છ આ-
નાનો હિસ્સો હું લઈશ અને દશ આનાનો હિસ્સો તને
આપીશ. કમિંગ્સે તે હકીકત તે કંપનીના એજન્ટ માનક્રો-
કને કહી. અને તેની પરવાનગીથી મી. કમિંગ્સે કેદીના
કહેવાને સંમતી આપી. પછી તા. ૨૪ અગષ્ટને રોજ ક-
મિંગ્સને ઘેર તે બેઠો ઠરાવ થયો. અને તા. ૪ સપ્ટેમ્બર
ને રોજ પહેલા નંબરનો કેદી બીજા અને ત્રીજા નંબરના
કેદીને સાથે લઈ આવ્યો. અને કમિંગ્સની સંમતીથી તે
વખારમાંનો ઘણો ફાળ માલ લીધો. પરંતુ તે બખર
પોલીસને અગાઉથી કહ્યાથી કેદીને તેણે લાગલાજ પક-
ડ્યા. કેદીએ લીધેલો માલ માલીકની ગર્ભીત કીંવા સ્પષ્ટ
સંમતીથી લીધેલો હોવાથી કેદીએ ચોરીનો ગુન્હો કર્યો નથી
માટે હું તેને છોડી દઉં છું અને હું એમ ઠરાવું કે પી.કો.
કા. ૧૦૮ ની વાખ્યા ૪ ઉપરથી જોતાં ચોરીનો અપરાધ
થયો છે એવું જો કે દેખાડ આવતું નથી તોપણ કા. ૧૧૬
પ્રમાણ કેદીપર અપરાધ સાબિત કરવાને હરકત છે, એમ
મને દેખાતું નથી કારણ કે ચોરીનો ગુન્હો કરવાને કમિ-
ંગ્સને ઉત્તેજન આપી કેદીએ તેને મદદ કરી છે તોપણ મને
સંશય આવ્યાથી હું આ કામ બે પ્રશ્નપર અભિપ્રાય લેવા
માટે હાઈકોર્ટમાં મોકલું છું. એમ કલકત્તાના ચીફ માજિસ્ટ્રેટ
ઠરાવ કરી પ્રશ્ન લખી મોકલ્યા તે એકે.

૧. માલીકની સંમતીએ કેદીએ તે માલ લીધો છે તો
એ તેનું કહેવું ચોરી છે કે નહીં?

૨. કામની હકીકત ઉપરથી કેદીએ પી. કો. કા. ૧૧૬
પ્રમાણ ગુન્હેગાર થાય છે કે નહીં?

હાઈકોર્ટ ઠરાવ કર્યો કે. પી. કો. કા. ૧૦૮ ની વાખ્યા

૪ ઉપરથી જોતાં અપરાધ કરવા વિશેની મદદને મદદ કરવી એ એક ગુન્હો છે અને જે કસ કર્યું તે ગુન્હો થાત એવું કસ કરવા વિશે કેદીએ કમિંગસને ઉત્તેજન આપ્યું તેથી તેણે પોતેજ તે ગુન્હો કર્યો છે, અને તેજ કલમની વાખ્યા ૨ ઉપરથી જોતાં જે કસ કરવા વિશે સાહાય કરી તે કસ થયું તોજ ગુન્હો યામ છે એમ નથી. સખખ તેમિલકત માલિકની સંમતીથી અથોડી તો તે કસ જોડે ચોરી નથી તોપણ ચોરીને મદદ કરના ગુન્હાથી કેદીને છુટકો થઈ શકતો નથી અને તેથી કરીને તેના પર મુકેલું તોહોમત જરોજર છે. કેદીને શિક્ષા આપવા માટે તે માજીસ્ટ્રેટ આગળ હાજર કરવો.

પી. કો. કા. ૩૮૦ સરકાર વિરુદ્ધ અખવરખાં વલદે ગુલખાંનો ફેસલો પાને રજૂ છે તે નિચે જુઓ.

પી. કો. કા. ૧૦૮ સરકાર વિરુદ્ધ મુરગા ચેટીનો ફેસલો પાને જ છે તે નિચે જુઓ.

પી. કો. કા. ૧૧૨ કેદની શિક્ષા થઈ શકે એવા કાંઈ ગુન્હામાં કોઈ માણસ મદદગારી કરે, અને તે મદદગારી ઉપરથી તે ગુન્હો કરવામાં આવે નહીં, તથા તે મદદગારીને માટે શિક્ષા સંબંધી આ કાયદામાં કાંઈ સાન્ક હરાય નહીં કરેલો હોય, તો તે માણસને તે ગુન્હાને માટે હરાવેલા પ્રકારની તથા તે ગુન્હાને માટે કેદની ધણામાં ધણી જે મુદત હરાવી હોય તેની પા મુદત મુધીની કેદની, અથવા તે ગુન્હાને માટે હરાવેલા દંડની અથવા એ બંનેની શિક્ષા કરવામાં આવશે; અને અગર તે મદદગારી કરી હોય તે સખસ સરકારી નોકર હોય, અને તેહની ફરજ તે ગુન્હો હોય તો અટકાવવાની હોય, તો તે મદદગારને તે ગુન્હાને માટે હરાવેલા પ્રકારની તથા તે ગુન્હાને માટે કેદની ધણામાં ધણી જે મુદત હરાવી હોય તેની અડધી મુદત મુધીની કેદની, અથવા તે ગુન્હાને માટે હરાવેલા દંડની, અથવા એ બંનેની શિક્ષા

કરવામાં આવશે.

લાલદાસ વિરૂદ્ધ નેકુંજીભાઈ શિવાની.

તા. ૪ ડીસેમ્બર ૧૮૭૮

વા. ૪ } કોઈ કામમાં ઓરતોને અને કુટુંબનાં બીજા
પા. ૩૭૪ } માણસોને અનવચ્છ બદલ નિમનોક કરી
આપવી કે નહિ એ વિશે કી. પ્રો. ના બા-
બ ૪૧ પ્રમાણે નિર્ણય કરવાની વખતે ઓકરાનું પાલણુ
મેણે કરવું એ પાતનો વિચાર કરવાનો માજીસ્ટ્રેટને અ-
ધિકાર નથી.

અનૌરસ ઓકરૂં જોડે મોટું હોય તો પણ તે તું તેના
બાપના તાબામાં આપ એવા હુકમ તે ઓકરાની માને
કરવાનો માજીસ્ટ્રેટને અધિકાર નથી. અને કદાચ મા-
જીસ્ટ્રેટે તેવો હુકમ કર્યો હોય અને તે હુકમ જો તે
ઓરત અમાન્ય કરે તો તે વાત તેને અનવચ્છ બદલ
અગાધિ કરી આપેલી નિમનોક બંધ કરવાને યોગ્ય સમ-
ય થનાર નથી

મદનમોહનની અરજીની ખાંખતાં

તા. ૧૦ ડીસેમ્બર ૧૮૭૮

વા. ૪ } કોઈ આફ વાડીસના એક મેનેજરે કેટલાક
પા. ૩૭૬ } રૂપિયા સરકાર તરફથી એક બેકમાં
અનામત મુક્યા. તે બેક સરકારના ખજા-
નાનું કામ જુએછે. તે બેકમાંના એક નોકરે, તમે મને
કાંઈ બક્ષીસ આપો તો હું આ તમારી રકમ અનામત
મુકુ એમ તે મેનેજરને કહ્યું. તેથી તે મેનેજરે તેના પર
પી. કો. કા. ૧૯૧ પ્રમાણે કામ ચલાવ્યું.

તેમાં એમ ડરાવ થયો કે મેનેજરે જો કે સરકાર તરફ-
થી તે રૂપિયા અમાનત મુકવાના હતા તો પણ આરો-
પિતે તે પૈસા જે બેકમાં લીધા તે સરકાર તરફથી
લીધા નહી હતાં બેકના નોકર એ રીતે તેણે લીધા હતા.

(૫૨)

અને આરોપિત એ સરકારી નોકર નહીં હતાં કેવળ
બેકનો નોકર હતો અને તેથી પી. કો. કા. ૨૧ની રકમમાં
ના અર્થ પ્રમાણે તે સરકારી નોકર નથી,

માટે આરોપિત પરનું તોહોમત અને શિક્ષા રદ કરી
દંડ લીધો હોય તો પાછો આપવાનો હુકમ કરીએછીએ.

પી. કો. કા. ૧૬૧ સરકાર વિરુદ્ધ સખારામ મનોહરનો
ફેસજો પાને ૧૦૦એ છે તે નિચે જુઓ.

પી. કો. કા. ૨૧ રકમ ૯ સરકાર વિરુદ્ધ રામાજીરાવજી
વ ખાજીરાવ વગેરેનો ફેસજો પાને ૧૨૪એ છે તે નિચે
જુઓ.

આર્કેજ બિરુદ્ધ સેર બહાદુરશાહા.

તા. ૨૮ નવેમ્બર ૧૮૭૮

વા. ૪ ૨ સમાધિક અને અવિભક્ત જમીનના એ
પા. ૩૭૮ ૧ કડકા અરજદારે તે જમીનના માલીકો પા

સેથી કાંઈક મુદતને માટે પટે લીધા. પછી
તે જમીનના માલીકોની વચમાં વેંચણી થઈ. તે વેંચણી-
માં તે જમીન એકે હિસ્સેદારના ભાગમાં આવી તેથી
તેણે કોર્ટના અમીન પાસેથી પદ્ધતિ પ્રમાણે તે જમી-
નનો કબજો લીધો. તે માલીક અને અરજદાર એઓના
વચમાં તંટો પેદા થયાથી તે કબજો પોતાની પાસે રહેવા
દેવા માટે અરજદારે માજીસ્ટ્રેટને કી. કા. ૫૩૦ પ્રમાણે
અરજ કરી. કોર્ટના અમીન તે જમીનનો કબજો માલી-
કને આપ્યોછે એવા કારણથી માજીસ્ટ્રેટ તે અરજ ના
કબ્જુલ કરી.

તે પર હાથકોર્ટમાં કી. પ્રો. કા. ૨૯૭ પ્રમાણે અરજ
થયાથી તે કોર્ટે ડરાવ કર્યો કે માજીસ્ટ્રેટનો હુકમ બુલ
બરેસાએ એમ અમને દેખાયછે અમીન અપાવેલા કબજા
જી પરથી માલીક પોતાના પટેદાર પાસેથી કબજો કાડી
લઈ શકેછે એમ માજીસ્ટ્રેટની નજરમાં આવ્યુંછે પણ તેમ

નથી કારણકે અરજદાર પાસે જે કબજા છે તે સર્વ માલિકની સમ્મતીથી છે તો એ પ્રમાણે કરવાથી મોટો અન્યાય થાય.

અમીને રેસ્પોન્ડન્ટને જે કબજા અપાયો હતો તે કેવળ માલીકના મુદા ઉપરથી અપાયેલો હતો અને તે જમીનના વહીવટદાર એ રીતે અપાયેલો નહોતો, સમગ્ર માજીસ્ટ્રેટનો હુકમ ૨૬ કરવો જોઈયે. અરજદાર પાસે જે કબજા હતો તે પટા ઉપરથી હતો કે નહીં એ વાતનો માજીસ્ટ્રેટ વિચાર કરવો જોઈએ અને જો તેની પાસે કબજા હતો એમ દબાઈ આવે તો તેની પાસે તે માજીસ્ટ્રેટ કબજા રાખવો જોઈએ.

કી. પ્રો. કા. ૫૩૦ પર્થીરામ ચૈધરીરાય બાહાદુર અરજદારનો ફેસલો પાને ૪૩૨ મે છે તે નિચે જુઓ.

કી. પ્રો. કા. ૨૯૭ સરકાર વિરુદ્ધ નવરત્નભેગા દુલા બેગનો ફેસલો પાને ૪૮ મે છે તે નિચે જુઓ.

મોહોશબંદર ખાનની અરજીની ખાખતમાં.

તા. ૭ અગષ્ટ ૧૮૭૮.

વા. ૪ } જે માણસ પાસે કાયદેસર કબજા હોય તે
પા. ૪૧૭ } કબજા માઈ માણસ કારણ વગર કાઢી

લેતો તે કાઢી લેનારનો કબજા કી. પ્રો. કા. ૫૩૦ પ્રમાણે ચાલેલા કામમાં માન્ય કરવામાં આવનાર નથી. તેઓની દર્મીન તંટો ઉત્પન્ન થયાની અગાઉ બે માંના કયા પક્ષકાર પાસે સ્વસ્થ પણ કબજા હતો તે કોર્ટે જોઈ જોઈયે.

કી. પ્રો. કા. ૫૩૦ પર્થીરામ ચૈધરીરાય બાહાદુર અરજદારનો ફેસલો પાને ૪૩૨ મે છે તે નિચે જુઓ.

સરકાર વિરુદ્ધ અશુભોશ ચક્રવર્તી અને બીજા.

તા. ૧૦ જુલાઈ ૧૮૭૮.

વા. ૪ } સને ૧૮૭૨ ના આક્ટ ૧ ની કા. ૩૦ ઉ-
ખા. ૪૮૩ } પરથી એમ થાયછે કે એકથી અધિક મા-

ણસ પર એકજ અપરાધ કર્યા બદલ તો-
હોમત મુખ્યા છતાં તેમાંના એકે ખુદ પોતાના અંગપર
આવનારી અને તે પૈકી બીજા શોષના અંગપર આવ-
નારી એકાદ કબુલત સાબિત થયા છતાં તે કબુલત તે
બેઠે વિરુદ્ધ પુરાવામાં લેવી; પરંતુ તે કબુલતને બીજા
પુરાવાથી પુષ્ટી ન હોય તો તે કબુલતથી કબુલત કરનાર
શિવાય બીજા માણસ પર કાયદેસર રીતે તોહોમત સા-
બિત કરવામાં આવશે નહીં.

એવા પ્રકારની કબુલતનો વિચાર કરવો તે બીજા પુ-
રાવાનો જે રીતે વિચાર કરવાનો તે રીતે ઘોરટ કરવો
નોંધવો, તોપણ એવી કબુલતને વજન કેટલું આપવું અને
કાયદા સંબંધે કેવળ તે કબુલત પરથીજ તોહોમત ઠરાવ-
વાને તે કબુલત બસછે કે નહીં ? તેનો નિર્ણય કરવો
તે જડજેજ કરવો. તે કબુલતનેજ બીજા પુરાવાથી પુષ્ટી
નહોય તો તે કબુલત એકાદ માહિત માણસે વગર સોગને
કહેલા મજકુરના રવરૂપની છે એમ સમજી તેનો ઉપયોગ
કરવાનો તે કરવો. બીજા પુરાવાથી જો કબુલતને પુષ્ટી
થયેલી હોય તો ધનસાફની વખતે તે કબુલત પ્રથમ સા-
બિત કરીને પછી બીજા પુરાવ આપ્યો કીંવા પહેલા બીજા
પુરાવ આપી પછી કબુલત સાબિત કરી તો તેથી કાંઈ
હરકત નથી.

પુરાવાના આક્ટની કા. ૩૦ માં “ કોર્ટ ” એવા જે
શબ્દ છે તેમાં જડજનોજ સમાવેશ થાય છે એમ નથી
પણ જે કામમાં જડજ અને જુરુરી એ બેથી જે ધન-
સાફ થાય તે કામમાં જડજ અને જુરુરીએ બેબીનો સ-
માવેશ થાય છે.

પુરાવાના આકટની કા. ૩૦ સરકાર વિરુદ્ધ અમરતા
ગોવિંદાનો ફેસલો પાને ૬૯ મે છે તે નિચે જુઓ.

સરકાર વિરુદ્ધ ફેતજથખાન અને ખીજા.

તા. ૩૧ જાન્યુઆરી ૧૮૭૯.

જા. ૪ } બરદવાનના સેશન જડજની રૂબરૂ ચાલેલ.
જા. ૫૭૦ } એક ન્યાયના કામમાં આરોપિતે બુદ્ધિ-
વૈક ખોટી શાક્ષી આપ્યા ઉપરથી પી. કો.
કા. ૧૯૩ પ્રમાણે તેના પર તે જડજે આરોપ મુક્યો.
અને જે જડજનો રૂબરૂ તે અપરાધ થયો તેજ જડજે
તેની સંક્ષીપ્ત રીતે ચોકસી કરી અને આરોપિતને તેની
પોતાની રૂબરૂ ચોકસી થવા તેને કમિટ કર્યો.

તેમાં ઠરાવ ક્યો કે ફક્ત સેશન કોર્ટેજ ઇનસાફ કર-
વા જોગ જે કામ નથી તે પોતાની કોર્ટમાં ઇનસાફ મા-
ટે મોકલવાનો સેશન કોર્ટેને અધિકાર નથી.

કી. પ્રો. કા. ૪૭૧ માં “તે કામ ઇનસાફ માટે પોતે
મોકલવું” એવા જે શબ્દ છે તે તેજ આકટની કા. ૨૩૧માં
ના ઠરાવ સાથે જળવીને વાંચતાં સદરહુ લખ્યા પ્રમાણેનું
કામ પોતાની જ કોર્ટમાં ઇનસાફ માટે મોકલવાનો સેશન
કોર્ટેને અધિકાર નથી.

માટે સેશન જડજનો હુકમ ૨૬ કરી આ કામની ચોક-
સી કરવા વારતે માજીસ્ટ્રેટને કામ મોકલવાનો સેશનકોર્ટેને
હુકમ કરીએ છીએ.

કી. પ્રો. કા. ૪૭૧ થાણાના સેશન જડજનો ૫૪ નંબરે
૪૪૧૪થી થયેલો ઠરાવ પાને ૨૩૭ મે છે તે નિચે જુઓ.

કી. પ્રો. કા. ૨૩૧ તોહામતવાળાને તેનો ઇનસાફ થવા
માટે કમિટ કરીને મોકલવાનો અધિકાર જે માજીસ્ટ્રેટને
ધોગ્યરીતે આપ્યો હોય તે માજીસ્ટ્રેટે તોહામતવાળાને મોક-
લ્યા વગર અસલ ફાજદારી કામોના અધિકારવાળી કોર્ટ
દાખલ કોઈ સેશન કોર્ટે કોઈ મુદ્દાની તજવીજ કરવી નહીં.

(૫૨૬)

પણ ૪૭૨, ૪૭૪, ૩૩, ૪૩૫ એ કલમોમાં કહેલા કામોને આ ડરાવ લાગુ નથી.

સરકાર વિરૂદ્ધ અચીરાજલાલ અને બીજા.

તા. ૧૩ અગષ્ટ ૧૮૭૮

વા. ૪ } એક જમીનદારના ગામમાં એક ચોરી થઈ
પા. ૬૦૩ } હતી. તે ચોરીની અખર તે જમીનદારના અ-
નનચીએ અને દીવાને પોલીસને આપી
નહી માટે તેના પર ફી. પ્રો. કા. ૯૦ પ્રમાણે તોંદામત મુ-
શ્યું. તેમાં નિચે પ્રમાણે ડરાવ થયો.

અનનચીએ ફી. પ્રો. કા. ૯૦ ના બાવાર્ય પ્રમાણે મુ-
ખતાર નથી, માલિક જો ગામમાં હાજર ન હોય તો દી-
વાન તેનો મુખતાર ગણાય. પણ માલિક હાજર છતાં
તેના હુકમ પ્રમાણે જો દીવાન આ કામ કરતો હોયતો તે
પ્રસંગે દીવાન, એ મજદુર કલમ પ્રમાણે મુખતાર છે
એમ સમજવામાં આવતું નથી; અને જો ગુન્હાની અખર
દીવાને આપી નહીં એમ કહેવામાં આવે છે તે ગુન્હો થયો
તે વખતે તે ગામના જમીનદાર પણ ત્યાં હતા માટે આ
કામમાં આરોપિત પર મુદ્દેલું તોંદામત રદ કરી આરોપિ-
તને છોડી દેવાનો હુકમ કરીએ છીએ.

ફી. પ્રો. કા. ૯૦ સરકાર વિરૂદ્ધ અહમદ અલી અને
બીજાનો ફેસલો પાને ૪૧૫ મે છે તે નિચે જુઓ.

સરકાર વિરૂદ્ધ શશીભુપન ચક્રવર્તી.

તા. ૧૭ ડીસેમ્બર ૧૮૭૮

વા. ૪ } એક ગામના ગુમાસ્તાએ ફી. પ્રો. કા. ૯૦
પા. ૫૨૩ } પ્રમાણે ગુન્હો ગામમાં થયા છતાં તેની અ-
ખર પોલીસને આપવી જરૂર હતી છતાં તેણે
અખર આપી નહીં માટે ડેપુટી માજિસ્ટ્રેટ પી. કે. કા. ૧૭૬
પ્રમાણે શિક્ષા આપી તે પર તેણે હાઇકોર્ટને અપીલ કરી

તેમાં ઠરાવ થયો કે—

તે ગામમાં જે ચોરી થઈ તે ચોરીની ખર્ચ લાગલીજ ગામમાંના એક બીજા માણસે અને તે ગામના ગુમાસ્તા પૈકી એક ગુમાસ્તાએ (નોકરે) પોલીસને આપી. આ આરોપિતને તે ચોરીની ખર્ચ ચાર દીવસ સુધી થઈ નહીં તેથી તેણે પોલીસને ખર્ચ આપી નહીં. સમય જે ચોરીની ખર્ચ પોલીસને બીજી રીતે લાગેલી છે તે ચોરીની ખર્ચ આરોપિતે આપી ન હોવાથી કાંઈ અન્યાય થયો છે એમ નથી એવા પ્રકારનો ગુનેા છુપાય નહીં તેથી ખર્ચ આપવાનું કામ કાયદા ઉપરથી કેટલાક લોકને યથે નાખ્યું છે અને તેની ખર્ચ બીજા લોક પાસેથી મળેલી હોવાથી તે કાયદાનો હેતુ સીધ થયો છે. એમ છે તેથી આરોપિત પરનું તોહિમત રદ કરી તેને છોડી દેવાનો હુકમ કરીએ છીએ.

કી. પ્રો. કા. ૯૦ સરકાર વિરુદ્ધ મહમદઅલી અને બીજાનો ફેસલો પાને ૪૧૫ મે છે તે નિચે જુઓ.

પી. કો. કા. ૧૭૬ સરકાર વિરુદ્ધ મહમદયાસીનનો ફેસલો પાને ૩૫૩ મે છે તે નિચે જુઓ.

સરકાર વિરુદ્ધ દિજહરદત્ત અને બીજા.

તા. ૨૧ જાન્યુઆરી ૧૮૭૬

વા. ૪ } તાબામાંના માણસે એકાદ કામની ચોકસી
પા. ૬૪૭ } કરી તે કામ કાઢી નાખ્યા પછી તેજ કામ
કરી તેની પાસે ચોકસી કરવા વાગતે મોકલવાનો માણસેટને અધિકાર નથી. જે પુરાવા પેટેલી ચોકસીની વખતે તાબામાંના માણસેટની રખાઈ નહોતો એવો નવીન પુરાવા હોય તો માણસેટ નવી ફરિયાદ લેવી, ફીવા નવા પુરાવા ન હોયતો તે કામ કી. પ્રો. કા. ૨૬૭ પ્રમાણે માણસેટ હાઈકોર્ટને મોકલવું એટલીજ તજવીજ કરવાનો માણસેટને અધિકાર છે.

(૫૨૮)

કી. પ્રો. કા. ૨૯૦ સરકાર વિરુદ્ધ નવરનભેગ ફુલામ-
બને ફેસલો પાને ૪૮ મે છે તે નિચે જુઓ.

સરકાર વિરુદ્ધ કુલુંદનારાયણ ભુપ.

તા. ૧૮ ડીસેમ્બર ૧૮૭૮

વા. ૪ { અમુક એકાદી મીલકતનો કબજો કોનીપાસે
પા. ૬૫૦ { છે એનો ઠરાવ કરવાનો માજીસ્ટ્રેટને કી.

પ્રો. કા. ૫૩૦ માં જે અધિકાર છે તેજ
કામમાં લોકોની મુલેહનો બંગ થવાનો છે એવી માજીસ્ટ્રે-
ટની ખાતરી થાય અને જલદી તજવીજ નહી થાય તો
લોકોની મુલેહનો ખાસ બંગ થશે એમ માજીસ્ટ્રેટને દખાય
તે કામમાં માજીસ્ટ્રેટ માત્ર તે અધિકાર ચલાવેલા
નહીનો ચલાવેલા નહીં. લોકોની મુલેહનો બંગ થવાનો છે
એ બદલ જે કાંઈ ખોતાનાં કારણ હોય તે માજીસ્ટ્રેટ
દાખલ કરવાં જોઈએ.

આ કલમ પ્રમાણે માજીસ્ટ્રેટની રૂબરૂ હાજર થવાને
જે પક્ષકારને નોટીસ આપવાની તેનો જોડે કોઈપણ રી-
તનો નકી નમુનો નથી તોપણ તે નોટીસ જાહેરાત મુદત
ની નહીજતાં કોઈ એકાદ અગર અનેક માણસના નામની
હાવી જોઈએ.

આ કલમ પ્રમાણે માજીસ્ટ્રેટ કામ ચલાવ્યા છતાં દ-
રમ્યાન કોઈ માણસને વચે આવવાની પરવાનગી આ-
પવા વિશે કી. પ્રો. માં કોઈ ઠેકાણે ઠરાવ નથી.

કી. પ્રો. ૫૩૦ પર્થીરામ ચૌધરી રાયબહાદુરનો ફેસલો
પાને ૪૩૨ મે છે તે નિચે જુઓ.

નજરખાંન વિરુદ્ધ પ્રદેહાદદત અને ખીજા.

તા. ૨૯ નવેમ્બર ૧૮૭૮

વા. ૪ { જે પોલીસ અમલદારને માજીસ્ટ્રેટ પાસેથી
પા. ૬૫૬ { હોવા પોલીસ સુપ્રીટેન્ડેન્ટ પાસેથી અધિ-
કાર મળ્યો નથી એવા એકાદ પોલીસ અ-

(૫૨૯)

મલદાર એકાદ જુગાર ખેલવાના ઘરમાં જાય અને ત્યાં જે લોક હોય તેને પકડે અને તેઓને માછલોટની રૂબરૂ લાવ્યાથી માછલોટ તેઓપર તોડોમત સાબિત કરે તો તેવું કરવાને પોલીસને અધિકાર મળ્યો નહોતો એવા કારણથી તે તોડોમત રદ કરવામાં આવનાર નથી જે ઘરમાં પોલીસનો અમલદાર ગયો તે ઘર જુગાર ખેલવા વાસ્તે મુકેલું છે એમ માત્ર સાબિત થવું જોઈયે.

સરકાર વિરુદ્ધ મનુ તામોલી.

તા. ૧૯ ફેબ્રુઆરી ૧૮૭૯

વા. ૪ { ફી. પ્રો. કા. ૧૨૨ પ્રમાણે કેદીએ કરેલી
પા. ૧૯૬ { કબુલત કા. ૩૪૬ માં કેદીની રીતે જે બ-
ખી લીધી ન હોય તો તે કસુર જે અમ-
લદારે તે કબુલત પ્રત્યક્ષ બખી લીધી હોય તેની સાક્ષી
આપવાને નહીંજેવી થતી નથી એવા ઠરાવ (સરકાર વિ-
રુદ્ધ બાઈ રતનના કામમાં મુબાઈ હાથકોરે વા. ૧૦ને
પાને ૧૯૬ માં થએલા ઠરાવ પ્રમાણે) થયો.

ફી. પ્રો. કા. ૧૨૨ { સરકાર વિરુદ્ધ બાઈ રતનનો ફે-
ફી. પ્રો. કા. ૩૪૬ { સજો પાને પડેછે તે નિચેજુઓ.

સરકાર વિરુદ્ધ નિપચ્છા.

તા. ૨ ડીસેમ્બર ૧૮૭૮

વા. ૪ { હનીફ નામના માણસપર ચોરી કર્યાનો
પા. ૭૧૨ { આરોપ હતો. તે કામમાં બે ચોકીદારોની
સાક્ષી લેવાઈ હતી. ઉપરુટી માછલોટે હની-
ફને છોડી દીધો, અને તે બેઠે ચોકીદારપર ખોટો આ-
રોપ આણ્યા બદલ ફરીયાદ કરવાની તેને મંજુરી આપી,
અને બીજે દિવસે માછલોટની પાસે હાજર થવાના તે
ચોકીદાર પાસેથી જામીન લીધા. હનીફે તે મંજુરી પ્રમા-
ણે માછલોટને ફરીયાદ કરી નહીં પરંતુ માછલોટે પો-

લીસના રીપોર્ટ ઉપરથી તે કેદીપર પી. ઓ. કા. ૧૯૨ પ્ર-
માણે ખોટી સાક્ષી આપ્યાનો આરોપ રાખ્યો અને તેને
શેથન જડાવે ત્યાં ઇનસાફ માટે મોકલ્યો. ફરીયાદ થયા
શિવાય આ કામની ચોકશી કરવાનો માજીસ્ટ્રેટને અધિ-
કાર નથી એમ શેથન જડાવે દેખાયાથી તેણે તે કામ
હાઈકોર્ટના અભિપ્રાય વાસ્તે મોકલ્યું તેમા હાઈકોર્ટે ૬-
૧૫ કર્મો કે.

ખોટો આરોપ મુક્યા બદલ કોઈ માણસને કામ ચલાવવા
વિશે ઉપ્યુટી માજીસ્ટ્રેટ કી. પ્રો. કા. ૪૯૮ પ્રમાણે મંજૂરી
આપ્યા પછી તેણે જો તેવી ફરીયાદ કરી નહીં તો ફરી-
યાદ શિવાય કા. ૧૪૨ ઉપરથી તે કામ લેવાનો જીલ્લા
માજીસ્ટ્રેટને અધિકાર છે.

પી. ઓ. કા. ૧૯૨ જે માણસ કાંઈ ખીના બનાવે,
અથવા કાંઈ ચોપડી કે દફતર મધ્યે કાંઈ ખોટી રકમ
લખે, અથવા કાંઈ લેખ કરે, અને તેમાં કાંઈ ખોટી વાત
લખે, એવા ધરાદાયી કે કોઈ ઇનસાફી મુકદમામાં, અ-
થવા કોઈ સરકારી નોકરની આગળ તેના સરકારી આ-
હવાથી કાયદા મુજબ ચાલતા મુકદમામાં, અથવા કોઈ
લવાદની આગળ, તે ખીના ખોટી રકમ અથવા ખોટી
વાત પુરાવામાં રજુ થાય, તથા તે રજુ થનારી ખીના,
અથવા ખોટી રકમ, અથવા ખોટી વાતથી, તે મુકદમા-
માં પુરાવા ઉપરથી જે સખસ કાંઈ અભિપ્રાય ખાંધનાર
હોય તે સખસના મનમાં, તે મુકદમામાંના ફેશલાને લગતી
કાંઈ જરૂરની બાબત સંબંધી ખોટો અભિપ્રાય આવે,
તો તે માણસે ખોટો પુરાવો બનાવ્યો એમ સમજવું.

કી. પ્રો. કા. ૪૯૮ સરકાર વિરુદ્ધ પરસાપા માહદિવ
આપાનો ફેસલો પાને ૩૦૧મ છે તે નિચે જુઓ.

સરકાર વિરૂદ્ધ એતબંદી મંદલ.

તા. ૨૬ ફેબ્રુઆરી ૧૯૭૯

વા. ૪ } કી. પ્રો. કા. ૨૮૭ પ્રમાણે આ કામ હા-
 પા. ૭૬૪ } ઇકોર્ટના અભિપ્રાય માટે આબંધું હતું આ
 કામમાંની હકીકત નિચે લખેલી છે.

એક આઠ, નવ વરસની છોકરી હતી તેને દારૂના (અ-
 ટકાય) આબંધું નહોતું. તે આરોપિતની બધરી હતી. ધણીને
 ઘેર મુકવાના હેતુએ તેને તેનો બાપ એક દિવસ લઇ ગયો.
 પરંતુ તેને બીક લાગ્યાથી તેનો બાપ તે રાત્રે ત્યાંજ રહ્યો.
 રાત્રે તે છોકરી અને આરોપિત (ધણી) એ બેઠે ધરમાં
 સુતા ગયાં તેનો બાપ અને આરોપિતનો બાપ એ બા-
 હાર ઓટલાપર સુતા. મધ્ય રાત્રે થયા પછી પોતાના
 બાપને ઘેર જવાના હેતુથી તે છોકરી તે ધરમાંથી બાહાર
 નિકળી અને એક હોડીમાં જઈ થીડી તે હોડી પાણી-
 માં ડુબી. તે તેમાં તરવા લાગી તેથી તેણીનો સસરો
 તેની પાછળ તરવા પડ્યો અને તેણે તેને બાહાર કાઢી
 અને પછી આરોપિત તેના ધરમાં તેણીને લઇ ગયો.
 અને પછી ઊઘાડા પગે તેની પીઠમાં એક લાત મારી;
 તેથી કરીને જમીનપર પડી અને તરતજ મરી ગઈ.

ડાકતરની સાક્ષીથી એવું દેખાઈ આવ્યું કે તે છોકરી
 સારી શક્તી વાળી હતી પણ લાત માર્યાથી તેણીના પેટ-
 નાં આંતરડાં તુટ્યાં અને તેથી તે મુક છે અને આ
 સર્વ કૃત્ય ઊઘાડા પગે જોરથી લાત માર્યાથી થયું. તેના
 ડોક નાહાનો જન્મ પડ્યો હતો. તેનો પુરૂષ સાથે બરો-
 બર સબંધ થયો નહોતો એમ પણ ડાકતરે કહ્યું છે. કેદીપર
 શિક્ષણીય મનુષ્યવધનું તોલોમત મુકી માજીએટે ફેશન
 જડજને ત્યાં ઇનસાફ માટે મોકલ્યો. ફેશન જડજનું ક-
 હેવું કે પોતાના કૃત્યથી કોઇ મરણ પામી એ ઈરાદે કીવા
 પોતાના એ કૃત્યથી મરણ થવાનો સંભવ છે એમ તેને
 માહિત છતાં કેદીએ તે કૃત્ય કર્યું નથી. તેથી આ ગુન્હો
 શિક્ષણીય મનુષ્યવધનો નથી. માટે ફેશન જડજને કેદીપર

કા. ૩૦૪ એ પ્રમાણે અપરાધ સાબિત કરી આરોપિરોત ને એક વર્ષની સખત મજુરીની કેદની શિક્ષા કરી.

તેમાં હાથકોરેટે ડરાબું કે શેથન જડાવનો અભિપ્રાય અમને પસંદ પડતો નથી. કોઈ માણસના શરીર વિરુદ્ધ જાણીયુજીને કરેલા ગુનાને કા. ૩૦૪ એ લાગુ પડતી નથી. એવો આ કોરેટ તા. ૩ સપ્ટેમ્બર ૧૮૭૫ ને રોજ એક ડરાવ કર્યો કોઈ માણસ જાણી યુજીને તેવો એકાદ ગુનો કરે અને તેનો જેલો પરિણામ થવાનો દેખાયો હોય તેથી જાસ્તી બચંકર પરીણામ થયો હોય તો પોતાના એ કસનો કેટલો પરીણામ થવાનો સંભવ છે એવું તેને દેખાયું હતું તેનો નિર્ણય કરવો તે કોરેટ કરવો જોઈએ. તેવો પરીણામ થવાનો સંભવ હતો એમ તેને માહિત હતું એવું દેખાય તો તેણે તે કસ અવિચારથી કહ્યું એમ કહેવું બરોબર નથી; અને તેમ જો કે દેખાય નહી તો જે અપરાધ જાણી યુજીને કર્યો છે તેનો પરીણામ બચંકર થયો છે સખખ તે અવિચારનું કત્ય છે એમ થઈ શકતું નથી. પરંતુ જે કરવાથી બીજાના જીવને ભય થવાનો સંભવ છે તે તેનો બચંકર પરીણામ બાજબી ખખરદારી બીધા શીવાય કર્યો તો જે અપરાધ યાય છે તે કા. ૩૩૬, ૩૩૭, ૩૩૮ અને ૩૦૪ એ માં કલ્પા પ્રમાણે છે. પરંતુ જે કસ પોતેજ અપરાધ છે તે કસ કરવાનો હેતુ જોઈને તેનેજ તે ગુનામાં દાખલ કરવું જોઈયે.

શશક્ત સગીર જોકરીના પેટમાંનાં આંતરડાં તુટીજશે એવા પ્રકારે તેને લાત મારવી એ કસ, તે માણસને પોતાના કસથી બીજાનો જીવ જવાનો સંભવ છે એમ માહિત છતાં તેણે કહ્યું છે એમ સમજવું જોઈયે.

સખખ કેદીને કરેલી શિક્ષા રદકરી કા. ૩૦૪ એ ના આધારે કેદીની શિક્ષા વધારી તેને પાંચ વર્ષની સકત મજુરીની કેદની શિક્ષા આપી છે.

સંભાનો ફેસલો પાને ૧૯૯ મેછે તે નિચ્છેજીએ.

પી. કો. કા. ૩૩૬—જે માણસ કાંઈ કામ એવી જે ફીકરી અથવા ગલફતી બરેલી રીતે કરે કે તેથી માણસની હુંદગી અથવા બીજા સખસોના શરીરની સલામતી જોખમમાં આવે, તે માણસને ત્રણ મહીનાની મુદત સુધીના જેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની અથવા ખસે પચાસ રૂપિયા સુધીના દંડની અથવા એ બંનેની શિક્ષા કરવામાં આવશે.

પી. કો. કા. ૩૩૭—જેથી માણસની હુંદગી અથવા બીજા સખસોના શરીરની સલામતી જોખમમાં આવે એવી જે ફીકરી અથવા ગલફતી બરેલી રીતે કાંઈ કામ કરીને જે માણસ કોઈ સખસને બધા કરે તે માણસને છ મહીનાની મુદત સુધીના જેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની અથવા પાંચસે રૂપિયા સુધીના દંડની અથવા એ બંનેની શિક્ષા કરવામાં આવશે.

૩૩૮ પી. કો. ના. જેથી માણસની હુંદગી અથવા બીજા સખસોના શરીરની સલામતી જોખમમાં આવે એવી જે ફીકરી અથવા ગલફતી બરેલી રીતે કાંઈ કામ કરીને જે માણસ કોઈ સખસને માહબ્બત કરે, તે માણસને જે વરસની મુદત સુધીના જેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની અથવા એક હજાર રૂપિયા સુધીના દંડની, અથવા એ બંનેની શિક્ષા કરવામાં આવશે.

સરકાર વિરૂદ્ધ સફાનુશા અને બીજા.

તા. ૩૧ માર્ચ ૧૮૭૬.

વા. ૪ } આ કામના કેદીને શાક્ષિણ્ય મનુષ્ય વધ-
પા. ૮૧૫ } ના ગુન્હામાંથી જીવુરીએ દોષ મુક્ત કરી તે.
નાપર પી. કો. કા. ૩૦૪ એ મુજબને ગુ-
જો સાબિત કર્યો.

પુરાવાથી એમ દખાવછે કે મરનારને પ્રબળ વર્ધથી પાણુધરીએ રોગ હતો તેની તે માણુધરી પુઠ્ઠાંથી તે

મરણ પામ્યો અને તેના શરીર પર આરોપિત હાથનો ગ-
ડદો માર્યાથી તે પાણ્થરી ડુટી.

પી. કો. કા. ૩૦૪ એ ના સબંધે જડને જ્યુરીને
એમ કહ્યું કે, “આ કત્તથી શિક્ષાણીય મનુષ્ય વધનો
ગુન્હો થતો નથી એમ તમને દેખાય અને આ જીલ્લામાં
પાણ્થરી વાદવાનો રોગ ચાલુ હોવાથી કોઈના શરીર પર
કોઈપણ જાતનો પ્રહાર કર્યો તો તે કત્ત અવિચારે થયું
એમ તમારી ખાતરી થાય તો આરોપિત પર પી. કો. કા.
૩૦૪ એ મુજબ અવિચારના કત્તનો અપરાધ ડરાવવાને
હરકત નથી.”

જેટલી હકીકત કામમાંની ખરોખર રીતે જડને જ્યુ-
રીને કહેવી જોઈતી હતી તેટલી ખરોખર રીતે જડને
જ્યુરીને હકીકત કહી વહી એમ દેખાય છે જે જીલ્લામાં
મરનાર રહેતો તે જીલ્લામાં પાણ્થરીનો રોગ ચાલુ છે
એટલી વાતની સાબિતી થયા છતાં તેટલાજ કારણથી
આ કલમ પ્રમાણે તોહમત ડરાવવું બાજબી નથી. તે
જીલ્લામાં સદરહુ રોગ પસરેલો હતો એ, તથા એવા રોગ
વાળા માણસના શરીર પર પ્રહાર કર્યાથી જીવ જવાનો
સંભવ છે એ પણ તેને માહિત હતું તે બદલ જ્યુરીએ
પોતાની ખાતરી કરી લેવી જોઈએ એમ જડને જ્યુરીને ક-
હેવું જોઈતું હતું.

પુરાવા ઉપરથી જોતાં આરોપિત એ બુદ્ધિ પૂર્વક બથા
કરવાના ગુન્હાનો અપરાધી છે એમ સ્પષ્ટ દેખાઈ આવે
છે. અને તે ગુન્હાને જે શિક્ષા ડરાવી છે તે શિક્ષા તેને
થયેલી છે સબબ આ તોહમતમાં હાથ ધાલવાની
જરૂર નથી.

પી. કો. કા. ૩૦૪ એ. સરકાર વિરુદ્ધ બાવાજી ખીન
સંભાનો ડેક્સલો પાને ૧૯૯ મે છે તે નિચે જુઓ.

ચંદર નારાયણ

અરજદાર

જે. જી. ફરકહરસન

વિરૂદ્ધ પક્ષકાર

તા. ૨૮ માર્ચ ૧૮૭૯.

વા. ૪ } આ કામમાંનો ફરિયાદીએ એક ચાહના
 પા. ૮૩૭ } બાગનો મ્યાનેજર હતો અને તેણે અરજ-

દારને એવી નોટીસ આપી કે મારી પરવા-
 નગી શિવાય તમારે અમારા બાગમાં ચિકાર કરવો નહીં.
 આ નોટીસ પોંચ્યા પછી થોડા દીવસે અરજદારે ફરિયાદીના
 બાગની પાડોશના એક બાગમાં એક હરણને ગોળી મા-
 રી પણ તે હરણ ફરિયાદીના બાગમાંથી નાસતાં અર-
 જદાર તેના મારવાના ઉદ્દેશે ફરિયાદીની જમીનમાંથી તે
 હરણની પાછળ ગયો તેથી ફરીવાદીએ અરજદાર પર પી.
 કો. કા. ૪૪૭ પ્રમાણે સાપ્રાધ પ્રવેશ કર્યાનો આસેપ મુખ્યો
 તેથી કામ રૂપના આસીરદંટ કમિશનરે તેનો રૂપ ૦ દંડકર્યો.

પછી ફી. પ્રો. કા. ૨૯૭ ના આધારે આ કામ હાઈ-
 કોર્ટની રૂબરૂ આવતાં ડરાબું કે અમારી રૂબરૂ આ
 અરજ કા. ૨૯૭ પ્રમાણે થઈ છે. કામની હકીકત જ્ઞેતાં
 આ ગુનેહા સાપ્રાધ પ્રવેશનો થતો નથી.

પી. કો. કા. ૪૪૭ સરકાર વિરૂદ્ધ ગુલામ મહમદ અને
 બીજાનો ફેસલો પાને ૪૦૩ મેછે તે નિચે જુઓ.

ફી. પ્રો. કા. ૨૯૭ સરકાર વિરૂદ્ધ નવરન બેગ ડુલા
 બેગનો ફેસલો પાને ૪૮ મેછે તે નિચે જુઓ.

સરકાર વિરૂદ્ધ રહીમુદીન, નાજરમહમદ અને સમીરુદીન

તા. ૨૨ એપ્રિલ ૧૮૭૯

વા. ૫ } અબ્દુલ લશ્કર અને અબ્દુલ ખુદંકરની દ-
 પા. ૩૧ } રમ્યાન એક જમીનના કડકા બદલ તેટો ઉ-

ત્પન્ન થયો. અબ્દુલ લશ્કર એ તારીખ ૧૯
 એપ્રિલ ૧૮૭૮ને રોજ સુમારે ૫૦ અગર ૯૦ બાલાવાળા
 અને વાંસની લાકડીપોવાળા લઈ આવ્યો અને તકરારી

જમીન ખેડવા લાગ્યો. તે વખતે ખુદંકર પણ હથીયારબંધ માણસ લાગ્યો અને તેમને પ્રતિબંધ કરવા લાગ્યો. તે વખતે મારા મારી શરૂ થઈ. તો પણ કેટલાક સારા લોક વચે પડ્યાથી અબડુલ લશ્કરને ત્યાંથી પોતાનાં માણસ લઈ જવાને કહ્યું તેથી તે લોક પાછા ગયા. પણ તેને પછી ગુસ્સો ચઢ્યાના કારણથી તે પાછા ફર્યા, અને ફરી ફીસાદ કરવા લાગ્યા. તેમાં અબડુલ ખુદંકરની ટોળી પૈકી અક્ષરદીનને જખમ લાગ્યો તેથી તે મરણ પામ્યો.

તે ઉપરથી અબડુલ લશ્કરની ટોળી પકી રહી મુદીન, નાજરમહમદ, અને સોમીરદીન એઓને પકડ્યા અને તેપર પી. કો. કા. ૪૦૨, ૧૪૮, અને ૧૪૯ પ્રમાણે ચાર્જ મુક્યું.

કામની હકીકતથી કેદીએ ખુનનો અપરાધી નથી, પણ ખુન નહીં એવા શિક્ષણીય મનુષ્યવધનો માત્ર અપરાધી થાય છે એમ શેશન જડને ઠરાવ્યું કારણ પુરાવા ઉપરથી એમ સાફ દેખાય છે કે તે મારા મારીની વખતે અસરદીન એ હાજર હતો અને તે ભાટીનો ધંધો કરનાર છતાં તે કામમાં તે હુશીયાર હતો. અને તેની સાથે જે બીજા લોક હતા તેઓ પણ ધંધો કરનારા બાલાવાળા હતા. તે સર્વેએ મળીને મુદામ આ મારા મારી કરી અને મારા મારીનો પરીણામ શો થશે એ તેમને માહિત છતાં તેઓએ આ કામ કર્યું સખખ આ કામ પી. કો. કા. ૩૦૦ ના અપવાદ ૪ તથા ૫ નીચે આવે છે એવા કારણથી શેશન જડને કેદીને કેટલીક મુદતની સખત મજુરીની કેદની શિક્ષા કરી. તેથી કેદીએ હાથકોઈને અપીલ કર્યાથી ઠરાવ્યું કે-

આ કામને પી. કો. કા. ૩૦૦ ની અપવાદ ૪ તથા ૫ લાગુ પડતો નથી કલમ ૩૦૨ અને ૧૪૯ મળીને આ ગુન્હો થયો છે સખખ કેદીને જન્મ પર્યંત સમુદ્રપારની શિક્ષા કરી આ અપીલ અમે રદ કરીએ છીએ.

પી. કો. કા. ૩૦૦ અપવાદ ૪ આગળ વિચાર કર્યા વિના એકાએક ઝગડો થઈને ઘણો ક્રોધ ચડ્યો હોય તેવામાં, એકાએક મારી થઈને, શિક્ષણીય મનુષ્યવધ થાય અને ગુન્હે કરનારે કાંઈ ગેરબાજબી કાયદો લીધો નહોય અને ધાતકી રીતે અથવા નવાઈની રીતે આલ્યો ન હોય તો, તે શિક્ષણીય મનુષ્યવધ ખુન નથી.

ખુલાસો. એવી બાબતમાં ક્રોધ ઉત્પન્ન કરનાર કોણ અથવા પેહેલો હુમલો કરનાર કોણ એવાત કાંઈ જરૂર નીનથી.

અપવાદ ૫ મો. જે સખસનું મોત થયું હોય, તે સખસ અરાડ વર્ષથી વધારે ઉમરનો છતાં તેણે પોતાની રજામંદીથી પોતાનું મોત થવા દીધું હોય, અથવા મોતનું જોખમ માથે લીધું હોય તો તે ઠુકાણે શિક્ષણીય મનુષ્ય વધ ખુન નથી.

પી. કો. કા. ૩૦૨ જે માણસ* ખુન કરે તેને મોતની, અને જીવતા સુધી સમુદ્રપારની શિક્ષા કરવામાં આવશે અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

પી. કો. કા. ૧૪૮ જીવ સેનાર કાંઈ હથીયાર અથવા જે મારથી સામા માણસનો પ્રાણ જાય એવા સંબંધ હોય એવી કાંઈ વસ્તુ, પાસે છતાં જે માણસ હંગામો કરે તેને ત્રણ વરસની મુદત સુધીની જેમાંના ગમેતે પ્રકારની કેદની અથવા, દંડની, અથવા એ બંનેની શીક્ષા કરવામાં આવશે.

પી. કો. કા. ૧૪૯ કોઈ કાયદા વિરુદ્ધ મંડળીનો સામાન્ય હેતુપાર પાડવામાં તે મંડળીના કોઈ અંગ ભુતથી કાંઈ ગુન્હે થાય, અથવા એવા કાંઈ ગુન્હે થાય કે તે હેતુ પાર પાડવામાં તે ગુન્હે થશે એવા સંબંધ તે મંડળીના અંગભુતોના જાણ્યામાં હોય, તો તે ગુન્હે થતી વખતે જેને સખસ તેજ મંડળીના અંગભુત હોય તે દરેક સખસે તે ગુન્હે કર્યો એમ સમજવું.

સરકાર વિરુદ્ધ અદરનાથ દત્ત.

તા. ૧૪ મે સને ૧૮૭૯.

વા. ૫ } સને ૧૮૭૭ ના આકટ ૪ની કા. ૭૮ની વા-
 પા. ૧૨૧ } ખ્યા ૨ માં “ફેજદારીમાં કામ ચલાવવાને
 ફરી શરૂ કરવું.” એવા ને શબ્દછે તેનો
 અર્થ, આરોપિતને ને ફેજદારી કામમાંથી છોડી દીધા
 તેજ કામ ફરી શરૂ કરવું એમ નથી. ફરી કામ શરૂ કરવું
 એટલે ને સાક્ષીદારપર ફરીયાદીનો ભરોસોછે તે સર્થ
 સાક્ષીદારની ફરી માજીસ્ટ્રેટની રૂબરૂ જખ્ખાની થવી જો-
 ઇએ અને તે પૈકી પહેલી ફરિયાદીની વખતે જો કોઈની
 જખ્ખાની લેવાઈ હોય તો તે સુધાંતની નવેશરથી ફરી જી-
 ખાની સેવી જોઈએ.

સને ૧૮૭૭ ને આકટ ૪ એ પ્રેસીડેનસી માજીસ્ટ્રેટ
 આકટછે. તે આકટની કા. ૭૮ની વાખ્યા ૨ નેછે તે
 સને ૧૯૭૨ ના ૧૦ મા આકટની કા. ૧૯૫ ની નીચે
 ને બીજી વાખ્યાછે તેજ પ્રમાણેછે અને તે ખુલાસો
 નીચે પ્રમાણે છે.

ખુલાસો રજૂ. છોડી મુકવાની વાત ગુ-હો સાબિત
 નહીં થયાથી છોડી મુકવાની સમાન નથી; અને છોડી
 મુકવાના સખખથી તેજ ગુ-હો ખાખત પાછુ ફરીથી ફ-
 રિયાદનું કામ ચાલવાને હરકત છે એમ સમજવું નહીં.

સરકાર વિરુદ્ધ માગુરી.

તા. ૧૪ મે. ૧૮૭૯.

વા. ૫ } લશ્કરમાંના એક સોલજરે ઓરી કરી તેને
 પા. ૧૨૪ } ફર્સ્ટ આસીસ્ટન્ટ સુપરિન્ટેન્ડેન્ટે આનડામાન બે-
 ટના જુડીશીયલ કમિશનર અને શેશન
 જડજની રૂબરૂ ઇનસાફ માટે મોકલ્યો. સને ૧૮૭૮ ના
 લશ્કરી આકટની કા. ૧૦૧ માંના ડરાવ લક્ષમાં ન આ-
 છતાં અને એ બદલની ખખરે કમાંડર ઇનચીફનેન

આપતાં સુપ્રીટેન્ડેન્ટે આરોપિતને ઇનસાફ માટે મોકલ્યોછે એમ શેથન જડજને દેખાયાથી આ કામનો ઇનસાફ થ. થો તે કોર્ટ માર્સલ બરીને થવો જોઈએ અને પોતાને ઇનસાફ કરવાનો અધિકાર નથી એમ શેથન જડજને ઠરાવ્યું અને તે કામ હાઈકોર્ટના અભિપ્રાય માટે મોકલ્યું.

તેથી ઠરાવ્યું કે—લશ્કરી આક્રમણી કા. ૧૦૧ ઉપરથી જોતાં જે કોર્ટના અધિકારના સ્થળસીમમાં પ્રિટિશ સરકારના કોઈ યુરોપિયન સોલજરે ગુન્હો કર્યો છતાં તે કોર્ટને તે સોલજરનો ઇનસાફ કરવાનો અધિકાર નહીં જોવાયાય છે એમ નથી. કીંવા તે કોર્ટને પોતાનો તે અધિકાર અજાવવા માટે કમાંડર ઇનચીફની મંજૂરી સેવાની જરૂર નથી. સમગ્ર આ કામનો ઇનસાફ આન્ડામનની શેથન કોર્ટને કરવાનો અધિકાર છે. તે પ્રમાણે તેણે કામનો ઇનસાફ કરવો એમ અમે હુકમ કરીએછીએ.

અખદુલ અતે ખીજા અરજદાર.

અખી નારાયણ મંદલ અતે ખીજા સામેવાળા.

તા. ૨૧ અપ્રિલ ૧૮૭૬

વા. ૫ ૭ હોંદુના ગામમાં રહેનાર ચાર મુસલમાનો
ખા. ૧૩૨ ૬ એ મીંદનાપુરના ઉપુટ્ટી માજીએટને એવી

અરજ કરી કે ગામમાં ઘોર મારવાને અમને હોંદુ લોક હરકત કરેછે તે તેઓએ કરવી નહીં. એવી શાંતતા રાખવી એવો હોંદુને હુકમ કર્યો.

એ અરજ વિશે રીપોર્ટ કરવાને માજીએટ પોલીસને હુકમ કર્યો તે વખતે મુસલમાનોએ ગામ બહાર ચાર માઇલ પર ઘોર મારવા એવી પોલીસે સીફારસ કરી તે ઉપરથી માજીએટે તા. ૧૦ જુન ૧૮૭૭ ને રોજ તે ગામમાં ઘોર મારવા બદલ મુસલમાને જે અરજ કરી હતી તે નાકબૂલ કરવાનો હુકમ કર્યો.

તે વખતે તે મુસલમાનોએ કી. પ્રો. કા. ૨૯૫ પ્રમાણે શેથન જડજને અપીલ કરી તોમાં શેથન જડજને તા.

૨૦ સપ્ટેમ્બર ૧૯૭૭ ને રોજ એવા હુકમ કર્યો કે હીંદુ-ઓ તરફથી પ્રત્યક્ષ રીતે કાંઈ હરકત થતાં સુધી મુસલમાનોની બાબતમાં પોલીસને હાથ બાલવાનો અધિકાર નથી.

પછી મુસલમાનોએ ઢોર મારવાનું કામ શરૂ કર્યું તે વખતે તે ગામમાં ઢોર મારવાનો પ્રતિબંધ કરવા બદલ ઉપ્રુટી માજીસ્ટ્રેટે જે હુકમ કર્યો હતો તે હુકમ તોડ્યા બદલ તે પૈકી એકપર પી. કો. કા. ૧૮૮ પ્રમાણે આરોપ મુકી તેને એક મહીનાની સખત મજુરીની કેદની અને ૨૦ રૂપિયા સુધીના દંડની શિક્ષા કરી.

તે ઠરાવપર શેશન જડજને અપીલ થઈ. તે વખતે ઢોરોં ન મારવા બદલ ઉપ્રુટી માજીસ્ટ્રેટે કાયદેસર રીતે હુકમ કર્યો નહોતો અને તેથી હુકમ તોડ્યા બદલ આરોપિતપર મુકેલું તોહાસત ગેર કાયદેસર છે એવા કારણથી શેશન જડજે તે શિક્ષાનો હુકમ તા. ૧૯ માર્ચ ૧૯૭૮ ને રોજ રદ કર્યો.

તે વખત પછીથી તે મુસલમાન લોક ફરી તા. ૧૧ નવેમ્બર ૧૯૭૮ સુધી તે ગામમાં ઢોર મારતા હતા. તા. ૧૧ નવેમ્બર ૧૯૭૮ ને, રોજ એક હીંદુ પોલીસ ઇન્સ્પેક્ટરે માજીસ્ટ્રેટને એવા રીપોર્ટ કર્યો કે, હીંદુ અને મુસલમાન લોક એકબીજાએ સમજુતી કરી એક કરારનામું લખીને ગામથી ચાર માઈલપર ઢોર મારવા વાસ્તે એક જગા કાયમ કરી છે. તે રીપોર્ટ બપરથી માજીસ્ટ્રેટે નિચે પ્રમાણે હુકમ એકતર્ફી કર્યો.

“કરારનામામાં લખેલ ટુકાણે ઢોર મારવાં બીજા ટુકાણે મારવાં નહીં અને તે બદલ જાહેર જોડીસ ફરવી”

ઉપ્રુટી માજીસ્ટ્રેટના તે હુકમપર મુસલમાન લોકોએ નોંંટ માજીસ્ટ્રેટને અપીલ કરી નોંંટમાજીસ્ટ્રેટ અને હુકમ કરનાર માજીસ્ટ્રેટની દરમીયાન નોંંટમાજીસ્ટ્રેટના અધિકાર વિષે કાંઈ પત્ર બ્યવહાર થયા પછી તે અપીલ રદ થઈ.

તે અપીલ ૨૯ કરવા બદલ થયેલો હુકમ ૨૯ કરવા માટે તે મુશ્કેલીમાન લોકોએ કી. પ્રો. કા. ૨૬૯ પ્રમાણે હાઇકોર્ટને અરજ કરી. તેથી ઠરાવ થયો કે—

આ હુકમ કલમ ૫૧૮ પ્રમાણે થયો છે એમ પ્રથમ દર્શાવે દેખાતું નથી અને તે કલમમાંનો ઠરાવ લાગુ કરવાની તે માછાએ જરૂર પડી હતી એમ તે હુકમ પરથી દેખાતું નથી તે હુકમ તે કલમ પરમાણે ક્યો હાય કીંવા નહીનો એ પણ તે હુકમ તે કલમ પ્રમાણે નથી એમ ગણીએ તો તેવા હુકમ કરવાને તેને બીજા કોઈ કાયદાથી અધિકાર નથી. અને તેથી તે હુકમ તોડ્યા બદલ પી. કો. કા. ૧૮૮ પ્રમાણે ફાજદારીમાં કામ ચલાવવામાં આવનાર નથી. તે હુકમ કા. ૫૧૮ પ્રમાણે નો ક્યો હોયતો તે લોકોના દીવાની હકના સંબંધનો છતાં તેમાં મુદત બંધી નહોવાથી તે ગેરકાયદેસર છે.

લોકની સુખેહ તોડવા વીગરેનો જે વખતે પ્રસંગ હોય તે વખતે માછાએ તરતજ ઈલાજ કરવા માટે કા. ૫૧૮ કરેલો. પરંતુ લોકની સુખેહ તુટવાની છે એમ જે વાત ઉપરથી તેને દેખાય તે વાતની ચોકસી કરવી તેને જરૂર નથી એમજ તે કલમનો હેતુ નથી. એટલા માટે તે વાતની ચોકસી પૂર્ણપણે કરી શકાય તેટલી બ્યાનબી મુશ્કેલીને તેણે તે મનાઈ હુકમ આપવો જોઈએ; અને જરૂર દેખાય તો લોકની સુખેહ તુટવાનો સંભવ હોય તે વખતે કામ ચલાવવાની જે રીત તેજ કાયદામાં બીજા કોઈએ કહી છે તે રીતે તેણે ચોકસી કરવી. લોકના કાયદેસર હકમાં હાય ખાલવામાં આવે છે એટલાજ કારણથી કા. ૫૧૮ પ્રમાણે કરેલો હુકમ ગેરકાયદેસર થતો નથી પણ જે પ્રસંગે એવી રીતે હાય નાખવો અવશ્ય હોય તે વખતે કોઈ બેગ મુદતની મનાઈનો હુકમ માછાએ કરવો જોઈએ અને પછી તે વાતની ચોકસી કરી તેઓથી લોકની સુખેહ તુટવાનો સંભવ છે કીંવા નહી તેનો નિર્ણય કરવો

(૫૪૨)

જોઈયે અને પોતે કરેલો મનાઈનો હુકમ તે માણસના હ-
કની મર્યાદામાં છે કોંઈ મર્યાદા બાહાર છે તે ડરાવવું
જોઈયે. અને જે માણસ એકાદ કેસ કરે છે તે તેને કર-
વાનો કાયદેસર હક છે અને તેનો પાડોશી નકામો બચ્ચો
કરવાની ઈચ્છા ધરાવે છે એમ જો દેખાઈ આવે તો તે
માણસના કાયદેસર હકને હરકત ન કરતાં તેના હકને
તેના પાડોશીએ ગેરકાયદેસર રીતે હરકત કરવી નહીં એમ
તેને મનાઈ કરવાની માન્યતાની ફરજ છે.

સમગ્ર આ કામમાં તા. ૨૨ નવેમ્બર ૧૯૭૮ ને રોજ
માન્યતા કરેલો હુકમ કલમ ૫૧૮ પ્રમાણે તે મળેલા
અધિકારમાંનો નથી તેમજ તેણે પોતાના અધિકાર
બાહાર કંઈ છે એવા કારણથી તે ૨૬ કરવો જોઈયે.

—

કી. પ્રો. કા. ૫૧૮ } સરકાર વિરુદ્ધ રણછોડ દયાળનો ફેસલો
પી. કો. કા. ૧૮૮ } પાને ૧૬ મે છે તે નિચે જુઓ.

—

બાકતીરામ કુર્યાદી.
હીરાકોલીત આરોપિત.

તા. ૨૬ એપ્રિલ ૧૯૭૬

વા. ૫ } પી. કો. કા. ૨૧૧ માં કહેલા અપરાધમાં
પા. ૧૮૪ } કલમ ૧૮૨ માં કહેલા અપરાધનો
સમાવેશ થાય છે અને એટલા વારતે તેવા
કામમાં જોઈયે તે કલમ પ્રમાણે કામ ચલાવવાનો માન્ય-
તા અધિકાર છે. પરંતુ ગુનાનો સ્વરૂપ જાહેરની બંધ-
કરે છે એમ દેખાય તો કા. ૨૧૧ પ્રમાણે કામ ચલાવવું યોગ્ય છે.

—

પી. કો. કા. ૨૧૧ } સરકાર વિરુદ્ધ ગોપાળ ભાંડાળનો ફેસલો
પી. કો. કા. ૧૮૨ } પાને ૨૧૨ મે છે તે નિચે જુઓ.

—

ખરજીગના મહારાજ

અરજદાર.

દારજીગની મ્યુનીસીપાલ કમીટીના ચેરમેન.

વિરુદ્ધ પક્ષકાર

તા. ૧૭ એપ્રિલ ૧૮૭૬

વા. ૫ } દારજીગના માજીસ્ટ્રેટ કી. પ્રો. કા. ૫૩૨
 પા. ૧૬૪ } પ્રમાણે કરેલા હુકમ પર આ અરજ થઈ હતી.
 સુર્યાસ્તથી સુર્યાદયમુધી પોતાના ખાનગી રસ્તેથી લોક
 જાય આવે નહીં તેથી તે ખાનગી રસ્તાના માલીકિ તે
 રસ્તાની એક બાજુએ દરવાજા મુક્યો. તે પર માજીસ્ટ્રેટ-
 ના હુકમથી ત્યાંના ડેપુટી કમિશનરે કી. કા. ૫૩૨
 પ્રમાણે તે રસ્તાના માલીકને એવો હુકમ કર્યો કે “ તે
 ખાનગી રસ્તાનો સ્વતંત્ર રીતે તે માલીકને કબજા સેવા-
 નો હક છે એમ તે યોગ્ય દોવાની કોર્ટમાં ઠરાવી લેતા મુધી
 તે માલીકને તે ખાનગી રસ્તાનો સ્વતંત્ર રીતે કબજા લે-
 વા દેવા નહીં.”

તે હુકમ પર માલીકિ હાઇકોર્ટને અરજ કરી તેથી તે
 કોર્ટે ઠરાવ્યું કે—

સુર્યાસ્તથી સુર્યાદયમુધી તે રસ્તે પોતાને જવાનો હક છે
 કીવા પોતે તેવો હક ચલાવેછે એમ કોઈપણ કહેતું નથી
 સમજ કી. પ્રો. કા. ૫૩૨ પ્રમાણે તે કામમાં મુળમાં
 તટો હિતપન્ન થતો નથી અને તેથી એવો હુકમ કરવાને
 માજીસ્ટ્રેટને બીલકુલ અધિકાર નથી. સમજ માજીસ્ટ્રેટનો
 આ હુકમ ૨૬ કરવો જોઈયે.

અમુક માણસે અમુકજ રીતે ચાલવું એવાજ માત્ર
 હુકમ કરવાનો માજીસ્ટ્રેટને અધિકાર નથી. (કા. ૫૩૨
 પ્રમાણે) તે તંટામાંના વિષયનો બામવટો સાધારણ સર્વ
 લોકનો છે અગર અમુક માણસનો અગર માણસના
 અમુક વર્ગની છે અને તેને કોઈ માણસ હરકત કરતો
 હોય તો તે માણસને તેમ ન કરવા વિશે હુકમ કરવાનો
 માજીસ્ટ્રેટને અધિકાર પહેંચે છે.

ક્રી. પ્રો. કા. ૫૩૨ કાંઈ જમીન અથવા પાણી અ-
થવા અથવા જવાના રસ્તાના હક બાબત અગર કાંઈ
તકરાર હોય તો જે માણસે તેની હકુમતમાં તે તકરારની વ-
સ્તુ હોય તે માણસે તે બાબત ચોક્કસ કરવાને મુખ-
તીયાર છે અને તે તકરારની વસ્તુ સર્વ લોકના વાપ-
રમાં, અથવા ફલાણા સખસના વાપરમાં, અથવા ફ-
લાણા વર્ગના સખસોના વાપરમાં જે એમ તેને જણાય
તો કબજાનો દાવો કરનાર સખસનો એકલાનોજ તે વસ્તુ
કબજામાં રાખવાનો હક છે એવી રીતનો તે સખસ કોઈ
મુખત્યાર દીવાની કોર્ટનો ફેસલો દરાવે ત્યાંહાં સુધી, પ્રસંગ
પ્રમાણે, સર્વ લોક, અથવા સખસ અથવા તે વર્ગના
સખસો તે વસ્તુ વાપરવાથી બાતલ થાય એવી રીતે કોઈ
પણ સખસે તે વસ્તુનો કબજો લેવો અથવા રાખવો
નહીં એવો હકુમ કરવાને તે માણસે મુખતીયાર છે.

પરંતુ તે વસ્તુ એવી હોય કે તે વાપરવાનો હક વર્ષમાં
સઘળી વખતે અમલમાં આવી શકતો હોય, અને તે
ચોક્કસીના આરંભની તારીખથી ગણતાં ત્રણ મહિના મુ-
ખીમાં હમેશની રીતે તે હક અમલમાં આવ્યો ન હોય,
અથવા મુકરર કરેલી મોસમેજ જે કામોમાં વાપરનો હક
થતો હોય તેવાં કામોમાં અગર ફરિયાદની પુર્વે તેથી
છેલ્લી મોસમે તે હક અમલમાં આવ્યો ન હોય, તો તે
માણસે તેવો કાંઈ હકુમ કરવો નહીં.

સરકાર વિરુદ્ધ અસરકુઅલી અને બીજા.

તા. ૨૪ જુન ૧૮૭૯.

વા. ૫ } બટી નામના માણસે મારી પેટીમાંથી
પા. ૨૮૧ } પૈસા ચોરી એવું અસરકુઅલીએ બટી

પર તા. ૧૬ નવેમ્બર ૧૮૭૮ ને રોજ
પોલીસની રખત તોહામત મુકયું. તે પેટી જે આરડીમાં
ગુલબરખાન હતો તેમાં હતી. અસરકુઅલી સાથે ગુલ-

જનરખાંન પણ પોલીસ ચોકીપર ગયો અને ગુલનર-ખાંને કહેલા મજદૂરથી અશરફઅલીએ બઠીના પર તોહોમત મુકયું. પોલીસે તે વાતની ચોકસી કરી અને ગોઈંદ માજીએટને રિપોર્ટ કર્યો. બઠીના પર આવેલું તોહોમત ખોટું છે એમ તે રીપોર્ટ પરથી માજીએટની નજરમાં આવ્યું. તેથી તેણે અશરફઅલી અને ગુલનર-ખાંનપર તેઓએ બઠીપર ખોટું તોહોમત આપ્યા બદલ કામ ચલાવવાનો હુકમ કર્યો. અને તેઓને ધનસાફ માટે શેથન કમિટ કર્યો. અશરફઅલીપર પી. કો. કા. ૨૧૧ પ્રમાણે અને ગુલનરખાંન પર કા. ૧૦૯ પ્રમાણે તોહોમત મુકવામાં આવ્યું હતું. આરોપિતપર અપરાધની સાબિતી થવાપરથી શેથન જડજે તેને ત્રણ વર્ષની સકત મજુરીની કેદની શિક્ષા કરી.

તે પર કેદીએ હાથકોટને અપીલ કરી તેમાં ડરાવ થયો કે અપેલેટ તરફથી એવી તકરાર કાયદાની કરવામાં આવી છે કે અપેલેટ બઠીપર જે તોહોમત મુકયું હતું તેની સાબિતી એકાદ ફાજદારી કોર્ટમાં કરવાની તેને તક આપી નહોતી સખખ આ કામમાંનું સર્વ પ્રોસીડીંગ ગેર કાયદેસર છે એવી તકરાર કરવામાં આવી છે. અને તે તકરારની મજબુતીમાં આ કોર્ટના કેટલાક ફેસલાનો આધાર બતાવવામાં આવ્યો છે. તે સર્વ ફેસલા અને હાલના આ ફેસલામાં ભિદરાખવા નેયું છે. તે સર્વ કેસમાંના આરોપિતે કોર્ટમાં કામ ચલાવેલું હતું અને તે ચાલતી પુણી રીતે સાબિતી કરવાનો તેઓને વખત આપ્યા શિવાય તેઓ પર પી. કો. કા. ૨૧૧ પ્રમાણે કામ ચલાવવાની પરવાનગી આપવી બાજબી નથી એમ ડરાવ થયો હતો. આ કામમાંના આરોપિતે એકાદ ફાજદારી કામમાં પક્ષતી પ્રમાણે ફરિયાદ કરી નહોતી. ચોરી થવા બદલ તેણે પોલીસ અમલદારને ખબર કરી અને તે ખબર ખોટી છે એવા તે પોલીસ અમલદારે રિપોર્ટ કર્યો. તે ચોરી બદલ અપેલેટ

જ્ઞાનદારી કોર્ટમાં પછી ફરિયાદ કરી નહીં સમજ્ય અમારી રૂબરૂ કરેલી તકરારમાં કાંઈ જીવજીવે એમ અમને દેખાતું નથી. અને જે કામનો આધાર બતાવ્યોછે તે કામ ઉપરથી તે તકરારને મજબુતી મળતી નથી.

એકાદ ન્યાયની કોર્ટમાં ખોટું તોહોમત સાબિત કરવાનો યત્ન કરે તો માત્ર કા. ૨૧૧ માં કહેલો ગુન્હો થાયછે એવા પ્રકારની હદ ઠરાવવા માટે તે કલમમાં કાંઈ નથી. પોલીસની રૂબરૂ ખોટું તોહોમત મુક્યું હોય અને એકાદ કોર્ટમાં આગળ કામ ચલાવવાનો ખીલકુલ ધરાદો ન હોય તો જેનાપર તે ખોટું તોહોમત મુક્યું તેને કા. ૪૪ માં કહ્યા પ્રમાણે ખાસ નુકશાન થાયછે.

સમજ્ય આ કામમાંનું તોહોમત અમે કાયમ રાખીએ છીએ. પરંતુ કામની હકીકત જોતા અપેક્ષિતને આપેલી શિક્ષા જ્યાં છે માટે તે કમી કરી ૧૮ મહીનાની શિક્ષા કાયમ રાખીએ છીએ.

પી. કો. કા. ૨૧૧ સરકાર વિરુદ્ધ ગોપાળ બૌકાજીનો ફેસલો ૨૧૨ મેં છે તે નિચે જુઓ.

પી. કો. કા. ૧૦૯ સરકાર વિરુદ્ધ સખારામ ગોર્નીદનો ફેસલો પાને ૧૯૯ મેં છે તે નિચે જુઓ.

પી. કો. કા. ૪૪ “નુકશાન” એ શબ્દવડે કોઈ પણ સખસના શરીરને, મનને, આપ્તરને, અથવા મિલકતને કાયદા વિરુદ્ધ રીતે કરેલી કાંઈપણ હાની સમજવી.

સરકાર વિરુદ્ધ ગાંધેશ અને ગોપીકુલે.

તા. ૨૮ જુલાઈ ૧૮૭૯

વા. ૫ } આરોપિત એ સાપ પકડનારા હતા. તે
પા. ૩૫૧ } એએ એક દિવસે એક ઝોટો ઝેરી નાગ

પકડ્યો. પછી કેટલેક દિવસે તેઓએ પોતાની કુશળતા બતાવવા માટે તે નાગને પુરુષ જોડકના જથામાં આણ્યો. તે નાગના ઝેરી દાંત તેઓએ પાડી

નાખ્યા નહોતા. તે નાગને લોકના ટોળામાં બતાવતાં ગણે-
શ્ય તે નાગ એક છોકરાના ગળાપર મુખ્યો. તે નાગ તે છો-
કરાના ખભાપર પડ્યો. તેથી તે છોકરો તેને પોતાના
ખભાપરથી કાડી નાખવા મંજ્યો તે વખતે તે છોકરાના
હાથને ડશ્યો અને તેથી તે છોકરો લાગલોજ મરણ પામ્યો.
તેથી બેઢ આરોપિતપર પી. કો. કા. ૩૦૪ પ્રમાણે ખુન
નહી એવા શિક્ષણીય મનુશ્ય વધ કર્યા બદલ અને કા.
૩૦૪ એ પ્રમાણે કસુરને લીધે મરણ થયા બદલ તોહો
મત મુકવામાં આવ્યું.

એવા પ્રકારે નાગ લોકને બતાવવાનો બહુગરોનો વહી-
વટ છે અને તે છોકરાનો જીવ લેવાનો આરોપિત કીંવા
તે પૈકી કાંઈનો ધરોહો નહોતો. અને તે છોકરો કેવળ
આપઘાતે મરણ પામ્યોછે એમ ન્યુરીનો અભિપ્રાય થ-
માથી આરોપિતને દોષ મુક્ત કરવાનો ન્યુરીએ પોતાનો
ઠરાવ કહ્યો.

પરંતુ આરોપિત એ હંમેશ તેજ ધંધો કરનાર છે સ-
ખ્ય તેને આ નાગ કહ જાતનોછે એ પૂર્ણરીતે માહીત
હતું. તેથી તેણે તે નાગ છોકરાના ગળાપર મુકવાને મોટું
અવિચારનું કામ કર્યુંછે. એમ સ્થિત જડજનો અભિપ્રાય
હોવાથી તેણે આ કામ હાઈકોર્ટના અભિપ્રાય માટે મોકલ્યું.

તે કામમાં હાઈકોર્ટે ઠરાવ કર્યો કે—તે છોકરાને નાગ
કરડાવવા એમ ગણેશનો ધરોહો નહોતો પરંતુ જે કસથી
તેનો જીવ ગયો તે કસ જીવજવા સરખું હતું એમ તેને
માહિત હતું અરૂં તોપણ તેનો જીવ લેવા એમ ગણેશનો
ધરોહો નહોતો. સખ્ય ગણેશ એ પી. કો. કા. ૩૦૪ પ્ર-
માણે ખુન નથી એવા શિક્ષણીય મનુશ્ય વધ કર્યાના
ગુનાનો ગુનેગાર છે. અને કા. ૩૦૪ એ પ્રમાણે કસુ-
રથી જીવ બીધા બદલના ગુનાનો તે અપરાધ નથી.
સખ્ય ગણેશને ત્રણ વર્ષની સખત મજૂરીની કેદની શિ-
ક્ષા કરવી જોઈએ. ગોપીએ તેમાં ધણો ભાગ નહી લેવાથી

તેને ફક્ત એક વર્ષની શિક્ષા આપ્યા છતાં બસ છે.

પી. કો. કા. ૩૦૪ ખુનથી ઉત્તરતા દરજ્જાના શિ-
ક્ષણીય મનુષ્ય વધ જે માણસ કરે, તે માણસને, અ-
ગર જે કામથી મોત થયું હોય તે કામ તેણે મોત આ-
ણવાના ઇરાદાથી, અથવા જેથી મોત થવાનો સંભવ
હોય એવું કાંઈ શરીરનું નુકશાન કરવાના ઇરાદાથી, કંઈ
હોય તો, જીવતા સુધી સમુદ્રપારની, અથવા દસ વર્ષની
મુદત સુધીની જેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની શિક્ષા કરે-
વામાં આવશે, અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે. અને
અગર તે કામથી મોત થવાનો સંભવ છે એમ જાણીને,
પણ મોત આણવાના અથવા જેથી મોત થવાનો સંભવ
છે એમ જાણીને, પણ મોત આણવાના ઇરાદા વગર
અથવા જેથી મોત થવાનો સંભવ હોય એવું કાંઈ શરી-
રનું નુકશાન કરવાના ઇરાદા વગર, તે કામ તેણે કંઈ
હોય, તો તે માણસને દસ વર્ષની મુદત સુધીની જેમાંના
ગમે તે પ્રકારની કેદની, અથવા દંડની, અથવા એ બંનેની
શિક્ષા કરવામાં આવશે.

કા. ૩૦૪ ૨મું સરકાર વિરુદ્ધ ખાવાજીખીન સંબાંનો
ફેસલો પાને ૧૯૯ મે છે તે નિચે જુઓ.

તોફીખીખી વિરુદ્ધ અબદુલખાન.

તા. ૧૮ ડિસેમ્બર ૧૮૭૯

વા. ૫ } સને ૧૮૭૭ના આકટ ૪ (ઇલાકાના મેજિ-
પા. ૫૩૬ } રોમાંના માજીસ્ટ્રેટનો આકટ) પ્રમાણે તોફી
ખીખીએ પોતાના ધણી અબદુલખાનપર
અનવચ્છ લેવા માટે સને ૧૮૭૮ની સાસે કામ ચલાવ્યું.
અને ધણીએ દરમહીને રૂ૧૫) આપતા જવા એવો
માજીસ્ટ્રેટ તા. ૫ જુન સન ૧૮૭૮ ને રોજ ફકમ કર્યો.
તા. ૧૦ એ સને ૧૮૭૯ને રોજ તેના ધણીએ પોતાને ના-
દાર ઠરાવવા માટે ઈન્સાલવંટ કોર્ટમાં અરજી દાખલ કરી.

અને પોતાની મીલકતની તથા પોતાના દેવાની યાદ તા. ૧૦ જુન ૧૮૭૯ ને રોજ કોર્ટમાં આપી. તે વખતે મહિ એ-પ્રીસ અને મે મહીના બદલની અનવચ્ચની બાકી તેને પોતાની ઓરતને દેવી હતી અને તે પોતાને દર્વાજા એમ તેણે પોતાની યાદીમાં લખ્યું છે. સર્વ રૂબું આપવામાંથી પોતાનો છુટકારો કરવા માટે તા. ૧ જુલાઈને રોજ તેણે તે કોર્ટને અરજ કરી. તે અરજીની ચોકસીનું કામ તા. ૧૨ મી અગષ્ટ સુધી તહકુબ રહ્યું પરંતુ તે તારીખ સુધી તેને કોઈપણ કર્ન બદલ કેદમાં મોકલવો નહી તેમ બીજું કોઈ તેને કરવું નહીં એમ કોર્ટે નાદારના આંકડની કા. ૧૩ પ્રમાણે હુકમ કર્યો. તા. ૧૨ અગષ્ટને રોજ તેણે પોતાની મુક્તતા કરવા માટે ફરી અરજ કરી. અને તે અરજીની ચોકસી કરવાનું કામ છ માસ સુધી તહકુબ રહ્યું અને તે છ મહિના પછી તેને કર્ન બદલ કોઈએ પકડવો નહીં એમ તે કોર્ટે હુકમ કર્યો.

એપ્રીલ અને મે ૧૮૭૯ ના અનવચ્ચની બાકી બદલ તેની ઓરતે ઇલાકાના ગ્રેરમાંના માજીસ્ટ્રેટના આકટ પ્રમાણે કામ ચલાવ્યું. ઇન્સાલવટ (નાદાર થવાને અરજ કરવાની) કોર્ટમાં ચાલેલું કામ માજીસ્ટ્રેટ મંગાવી તે જોઈ તે કામ ઉપરથી સદરકુ જેઠ મહીનાના અનવચ્ચની બાકી બદલ હુકમ કરવાને પ્રતિબંધ આવતો નથી; એમ તે માજીસ્ટ્રેટને દેખાયાથી તે અનવચ્ચની રકમ તેણે કોર્ટમાં બરવી કરીવા ન બરેતો પંદર દિવસ સખત મજૂરીની કેદની શિક્ષા ભોગવ-વી એવા માજીસ્ટ્રેટ હુકમ કર્યો તે હુકમની આ તપાસણી છે.

તે કામમાં એવા ઠરાવ થયો કે નાદારે પોતાની યાદીમાં જે અનવચ્ચની રકમ દેવા માટે લખત કરી છે તે રકમ નાદારના આંકડની કા. ૧૩ માં કલ્કા પ્રમાણે કરજ કરી-વા જવાબદારી છે અને તે નાદારે, તેને કોઈએ કેદ કરવો નહીં એમ તે કોર્ટનો હુકમ મેળવેલો હોવાથી તે રકમ બદલ પકડવાને કોઈ કેદ ફરી લેવાને તે પાત્ર નથી.

તેથી આ કામમાં માજીસ્ટ્રેટે કરેલો હુકમ પાછલી

બાકી બદલ હોવાથી તે અન્ન ૨૬ કરીએ છીએ.

અબ્દુલ રહીમાન અને બીજા વિરુદ્ધ સખીના અને બીજા-

તા. ૧૩ અગષ્ટ ૧૮૭૬

વા. ૫ } ઇલાકાના શહેરોમાંના માણસોના આ-
પા. ૫૫૮ } કટ પ્રમાણે અનવસ્ત્ર આપવા બદલ
માણસોને કરેલો હુકમ બંધ કરવાની, તેજ
આકટ પ્રમાણે વારંટ આપવાનું નાકબૂલ કરવાના,
અને અનવસ્ત્ર લેવાના તે સ્ત્રીના હકને બાધ આવવાની
ઓક્સી કરવાનો ઇલાકાના માણસોને અધિકાર છે.

હીંદુસ્થાનના કાડી મુકવાના આકટ પ્રમાણે કાડી
મુકવી અને મુસલમાની શરે પ્રમાણે કાડી મુકવી એમાં
કાંઈ પણ ભિદ કરવામાં આવતો નથી. ઓરતોને અન-
વસ્ત્ર અપાવવા માટે જે હુકમ કરવાનો તે, તે અને તેના
ઘણીની દરમિયાન ઘણી ઘણીયાણીનો સંબંધ કાયમ છે
એમ સાબિત થયું તોજ કરવો, પણ તેમનો તેવો સંબંધ
રહ્યો નથી એમ જો સાબિત થાય તો તે કાયદા પ્રમાણે
કરેલો હુકમ બંધ કરવાનો માણસોને અધિકાર નથી.

સરકાર વિરુદ્ધ પીતાબરસીંગ.

તા. ૮ ડીસેમ્બર ૧૮૭૬

વા. ૫ } આ કામમાં આરોપિતપર જરૂરકર્મ કર્યો
પા. ૫૬૯ } બદલ પી. કો. કા. ૪૬૭ પ્રમાણે તોહામત
સાબિત થયું હતું. જે સ્ત્રી સાથે જરૂરકર્મ
કર્યું તે સ્ત્રી મારી લગ્નની સ્ત્રી છે એમ ફરિયાદી કહે છે
અને ફરિયાદી એ મારો લગ્નનો ઘણી છે એમ તે સ્ત્રી
કહે છે. એટલેજ માત્ર લગ્નનો પુરાવા છે તે વખતે એટલા
પુરાવાથી આરોપિતપર કા. ૪૬૭ પ્રમાણે તોહામત સા-
બિત કરવું કે નહીં ? એમ પ્રશ્ન કાડી તે સવાલ કુલ બે-
ચના અભિપ્રાય વાસ્તે મોકલ્યો તેથી તે બંને ફરાવડે છે-

આ કામમાં લગ્ન બદલનો જે પુરાવો થયો તે જાર કર્મનો અપરાધ ઠરાવવાને બસ નથી જારકર્મના ગુનામાં મુખ્ય મુળત્વ લગ્ન છે એટલા માટે પુરાવાના આકટની કા. ૫૦ પ્રમાણે લગ્નની સાબિતી બરોબર રીતે થવી જોઈએ. અને તેવી સાબિતી થઈ નહીં હોય તો જાર કર્મનો ગુના સાબિત કરાય નહીં. સમગ્ર આ કામમાંનો આરોપિત જારકર્મનો ગુનાગાર થતો નથી.

પી. કો. કા. ૪૬૭ આ સમસ બીજા પુરૂષની આંધે, એવું જે જાણે છે અથવા એવું માનવાનું જેને કારણ છે તે માણસ તે સમસની સાથે પેલા બીજા પુરૂષની રજામંદી થિવાય અથવા તે બીજા પુરૂષે જાણ્યું અજાણ્યું ન કરતાં સંભોગ કરે અને તે સંભોગ બળાત્કાર સંભોગનો ગુના ન થતો હોય, તો તે માણસે છીનાગાનો ગુના કયો એમ સમજવું, અને તેને પાંચ વરસની મુદત મુધીની બંમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, અથવા દંડની અથવા એ બંનેની શિક્ષા કરવામાં આવશે. એવી બાબતમાં તે સ્ત્રીને મદદગારીની માફક શિક્ષા કરવામાં આવશે નહીં.

પુરાવાના આકટની કા. ૫૦ એક સમસનું બીજા સમસ જોડે શું સગપણ છે, એ બાબત કોર્ટને અભિપ્રાય બાંધવાનો હોય, તો જે સમસને તે કુટુંબનું માણસ હોવાને લીધે, કીંવા બીજા કારણને લીધે, સગપણ મંકુર વિશેની માહિતી થવાને વિશેષ રીતના સાધનો હોય, તે સમસની વર્તણુક ઉપરથી જે અભિપ્રાય દેખાઈ આવે તે લગનો છે, પરંતુ “ઈંડીયાના ડાઈયોસિસ (એટલે છેડો આપવાના,) આકટ” મુજબ જે કામ આલવું હશે તે કામમાં કીંવા પીનજકોડની કા. ૪૯૪-૪૯૫ ૪૯૭ કીંવા ૪૯૮ મુજબ આલતા કામમાં, સદરહુ અભિપ્રાય લગ્ન સાબિત કરવા જેટલો પુરતો ગણવો નહીં.

સરકાર વિરુદ્ધ શ્રીધામંદર તાલુકદાર.

તા. ૨૮ નવેમ્બર ૧૯૭૬.

વા. ૫ } આ કામની માહિતીએ ચોકસી કરી તે વ-
વા. ૧૧૪ } ખતે એક સાક્ષીદારની સાક્ષી લીધી તેણે
તે કામ ધનસાફ માટે શેશન કોર્ટમાં મોકલ્યું.
શેશનમાં ધનસાફ થયો તે વખતે શેશન કોર્ટે તે સાક્ષી-
દારને ખોલાવ્યો નહીં અને તેને ઉલટ તપાસણી વારતે
હાજર કર્યો નહીં, કેદી તરફનો પુરાવો થયા પછી જડવે
પોતેજ તે સાક્ષીદારને ખોલાવ્યો અને તેની જગ્યાની
લીધી. પરંતુ તેની ઉલટ તપાસણી કરવાની કેદીને પર-
વાનગી આપી નહીં કારણ કે કોર્ટે પ્રશ્ન કર્યો તે ઉપર
સાક્ષીદારની ઉલટ તપાસણી કરવાનો કેદીને ૧૯૭૨ ના
આક્ટ ૧ ની કા. ૧૬૫ ઉપરથી અધિકાર નથી એમ
જડવેનો અભિપ્રાય હતો.

કેદીએ તેપર હાઇકોર્ટને અપિલ કરી તેમાં ડરાબું કે-
શેશન કોર્ટે ખોલાવેલા સાક્ષીદારની ઉલટ તપાસણી
કરવાની પરવાનગી આપવાને તે કોર્ટે ના કમ્પુલ કરવા-
માં ચુક કરીછે એમાં સંશય નથી. ફરિયાદી તરફ સાક્ષી-
દારને સમન્સ થયા છતાં તેઓની સાક્ષી ફરીયાદીએ
ના લેવડાવી તોપણ તેઓની ઉલટ તપાસણી વારતે કે-
દીને તક મળવા સાર તે સાક્ષીદારને પાંજરામાં હાજર
કરવા જોઈએ. અને પુરાવાના આક્ટની કા. ૧૬૫ પ્રમા-
ણે કોર્ટે પોતેજ તે સાક્ષીદારને ખોલાવી તેની સાક્ષીલી-
ધી હોય તો તેની ઉલટ તપાસણી કરવાની પરવાનગી
કેદીને આપવી બાબતી છે.

પુરાવાના આક્ટની કા. ૧૬૫ લગતી હકીકતોની સા-
બિતી જોખી કાડવા સાર કીંવા તે મળવવા સાર લગતી
હોય કીંવા ન હોય તેવી હરકોઈ હકીકત વિશે જડવેની મર-
જમાં આવે તેવો હરકોઈ સવાલ હરકોઈ રૂપે હરકોઈ વખતે
હરકોઈ ચાલેદને કીંવા તે કામના પક્ષકારને પુછવાને જડવે

મુખ્યાર છે; તથા હરકોઈ દસ્તાવેજ અથવા પદાર્થ રજુ કરવાનો હુકમ કરવાને જડજ મુખ્યાર છે; અને એવા હરકોઈ સવાલ કીંવા હુકમ ઉપર કાંઈ પણ હરકત લેવાનો, અથવા તેવા હરકોઈ સવાલનો જવાબ આપ્યો હોય તે જવાબ બાબત હરકોઈ શહિદનો કોઈની રજા ચિવાય ઉલટ તપાસણી કરવાનો, પક્ષકારોનો કીંવા, મુખ્યારોનો હક નથી.

પરંતુ એવું ઠરાવ્યું છે કે આ આકટમાં લગતી ઠરાવી છે તેવી હકીકતો યોગ્યરીતે સાબિત થઈ હોય તેના ઉપર આધાર રાખીને ફેમજો કરવા નોંધાયે.

અને વળી એવું પણ ઠરાવ્યું છે કે, સામા પક્ષકારે સવાલ પુછ્યો હોય, અથવા દસ્તાવેજ મંગાવ્યો હોય, તો એકસો એકવીસથી એકસો એકવીસ મુઘીની સદરહુ બેઠે કલમો મુધાંતની કલમો મુજબ, જે સવાલનો જવાબ દેવાની અથવા જે દસ્તાવેજ રજુ કરવાની ના કહેવાનો કોઈ સાહિદનો હક હોય, તેવા હરકોઈ સવાલનો જવાબ દેવાની અથવા તેવા હરકોઈ દસ્તાવેજ રજુ કરવાની સાહિદ મ જુરને ફરજ પાડવાનો આ કલમ ઉપરથી જડજને અખત્યાર મળ્યો એમ સમજવું નહીં. તેમજ જે સવાલ કા. ૧૪૮, ૧૪૯ મુજબ બીજા કોઈ સખસે પુછવો ગેર મુનાસીબ છે તેવો કોઈપણ સવાલ જડજે પુછવો નહીં; તથા આ આકટમાં ઉપર અપવાદ આપ્યો છે તે ચિવાય બીજા કામોમાં હરકોઈ દસ્તાવેજનો અવલ પુરાવો મુજરવાની તેણે માફી આપવી નહીં.

સરકાર ચિરફ ખીશેદચંદર મુજમુદાર

તા. ૨ મારચ ૧૮૮૦

વા. ૫ } જે દસ્તાવેજ બનાવટનો છે એમ આશો-
 પા. ૭૧૭ } પિતને માહિત હતું તે છતાં તેણે તે દસ્તા-
 વેજનો દીવાની દાવામાં ઉપયોગ કર્યો, તેથી
 જે અપરાધ થયો તે પી. કો. કા. ૪૭૧માં કલ્પા પ્રમાણેજે

છે અને તેનો ઇનસાફ કરવાનો માત્ર કૌશલ કોર્ટને અધિકાર છે. એ અપરાધનું સ્વરૂપ કમી કરી આરોપિત પર પી. કો. કા. ૧૯૧ પ્રમાણે આરોપ મુકવાનો માળખેટને અધિકાર નથી. તેથી માળખેટે આરોપિત પર પી. કો. કા. ૪૭૧ મુજબ તોહામત મુકી આરોપિતને કૌશલ કોર્ટમાં ઇનસાફ માટે મોકલવો એમ અમે હુકમ કરીએ છીએ.

પી. કો. કા. ૪૭૧ સરકાર વિરુદ્ધ પોપટ નયનો ફેસલો પાને ૩૫૯ મે છે તે નિચે જુઓ.

પી. કો. કા. ૧૯૬ કાંઈ સાહેદી જોટી છે, અથવા પુરાવા બનાવટનો છે એવું જાણીને જે માણસ ફુટબાલથી તે સાહેદી અથવા પુરાવાને ખરી સાહેદી અથવા ખરા પુરાવાની માફક વાપરે અથવા વાપરવાની કોશિશ કરે, તે માણસને જાણે તેણે જોટી સાહેદી આપી હોય અથવા જોટો પુરાવા બનાવ્યો હોય એવી રીતે શિક્ષા કરવામાં આવશે.

સરકાર વિરુદ્ધ રોશન દુસાધ અને બીજા બે.

તા. ૧૦ ફેબ્રુઆરી ૧૮૮૦

વા. ૫ } ચોરીનો માલ બદલાવતથી કબજામાં રાખ્યા
પા. ૭૬૮ } બદલ તોહામત રાખી આરોપિતનો ઇન-

સાફ જડત્તે જ્યુરીની મદદે કર્યો. કામની હકીકત જ્યુરીને કહેતાં તેણે તેમને એમ કહ્યું કે આરોપિતની વર્તણુક કેવીછે એના સંબંધે અનુમાન કરવામાટે સદરહુ આરોપિત પર અગાઉ ચોરીનો ગુન્હો સાબિત થયો છે એ વાત વિચારમાં લેવાને હરકત નથી. તે કામમાં ફરાવ કર્યો કે—

એમ જ્યુરીને કહેવામાં જડત્તે ચુક કરીછે કારણ કે “આરોપિત પર અગાઉ કોઈપણ ગુન્હાની સાબિતી થઈ હતી એ વાત બાગુછે” એવા પુરાવાના આકરની કા.૫૪

માં ઠરાવજે તોપણ તેજ કલમમાં “તેની વર્તણૂક સારી નથી એ વાત લાગુ નથી” એમ લખેલું છે અને તેથી તે બદલનો પુરાવા લાગુ નથી માટે લેવા લાયક નથી.

આરોપિતે અગાજે જે અપરાધ કર્યો હતો તેજ અપરાધ હાલ ફરી તેણે કર્યો હોય તો તેને શિક્ષા કેટલી આપવી તેનો નિર્ણય કરવા માટે માત્ર તે અગાજીના ગુનાની સાબિતી બદલનો પુરાવા લેવામાં આવે છે.

પુરાવાના આકરની કા. ૫૪. તોહોમતક્ષત્રાપર અગાજ કોઈ એક ગુનાની સાબિતી થયેલી છે, એ હકીકત જ્ઞાનદારી કામમાં લગતી છે; પરંતુ તેની ચાલ ચલણ અરામ છે એ હકીકત ગેર લગતી છે, તથાપી તેની ચાલ ચલણ સારી છે એવો પુરાવ આપવામાં આવ્યો હોય તો તેની ચાલ ચલણ અરામજે એ વાત લગતી થાય છે.

ખુલાસો. અમુક સખસની ચાલ ચલણ અરામજે એ જ વાત જે કામમાં મુદાની હકીકત હોય તે કામને આ કલમ લાગુ નથી.

સ્પરકાર વિરૂદ્ધ લેમખીત્રી.

તા. ૭ મે સને ૧૮૮૦

વા. ૫ } આરોપિતને ઇનસાફ માટે કોર્ટની રૂબરૂ
પા. ૮૨૬ } આણ્યો એટલે તે અપરાધ કર્યાની વાત
કર્યા બદલનો તેનો જવાબ લીધા અગાજી,
જે અપરાધ બદલ તેને જવાબ આપવા વારતે ખાલાવ્યા
છે તે અપરાધનું સ્વરૂપ શું છે અને તેનાપર કયું તોહો-
મત મુકવામાં આવ્યું છે એ બદલ તેની ખરે પ્રકારે સ-
મજ થઈ છે એવા પ્રકારે આરોપિતની કોરટે સમજ
લેવી જોઈએ.

આરોપિતે જે પર બાધામાં કોઈને મજબૂર કર્યો હોય
તે બાધામાંના શબ્દોએ તે મજબૂર લખી લેવાની જરૂર નથી.

(૫૫૬)

દુભાષીઆએ જે ભાષામાં તે મન્દ્ર કોઈને કહ્યો હોય તે ભાષામાં લખી લીધા છતાં બસછે.

સરકાર વિરૂદ્ધ માહાડી અને બીજા.

તા. ૨૦ મે સને ૧૮૮૦

વા. ૫ } આરોપિતપર જે ગુન્હે સાબિત થયો તે બદ
પા. ૮૭૨ } લ નેકે જુદું તોહિમત તેનાપર મુક્યું નહોતું,
તોપણ જ્યુરી સાથે એકમત થઈ તે તોહિ-
મત બદલ કરેલો ઠરાવ કી. પ્રો. કા. ૪૫૭ ના આધારે
કાયદેસર રીતે અમલમાં આવી શકેછે.

આરોપિતપર જે તોહિમત મુક્યું હોય તે તોહિમત
પૈકી કોઈ ભાગની શાખીતી થઈ હોય અને તે સાબિત
થયેલા ભાગ ઉપરથી બીજા અપરાધ સાબિત થતો હોય
તો તે અપરાધ સાબિત થયાનો ઠરાવ કરવાનો કી.
પ્રો. કા. ૪૫૭ ઉપરથી અધિકાર છે.

જ્યુરીએ કાયદા પ્રમાણે સર્વમતે આપેલો અભિપ્રાય
જજને પસંદ નહોય તો તેણે કી. પ્રો. કા. ૨૧૩ માં કહ્યા
પ્રમાણે કામ ચલાવવું નિષ્પે.

જ્યુરીમાંના સર્વ આશામી એકમત હોય અને તે
કાયદા વિરૂદ્ધ નહોય તો જજને જ્યુરીને વધારે વિચાર
કરવા વાસ્તે એકાંતમાં જવાને કહેવું નહીં.

કી. પ્રો. કા. ૨૧૩ સરકાર વિરૂદ્ધ બળવંત પેદારકરને
ફેસલો પાને ૧૦૨ મેછે તે નિચે જુઓ.

કી. પ્રો. કા. ૪૫૭ સરકાર વિરૂદ્ધ ચાંદનુર વગેરેનો
ફેસલો પાને ૧૨૦ મેછે તે નિચે જુઓ.

સરકાર વિરૂદ્ધ ચંદરનાથ સેન

તા. ૨૮ મે સને ૧૮૮૦

વા. ૫ } રાહાદરીના રમતાની અડચણ દુર કરવા
પા. ૮૭૫ } માટે સને ૧૮૭૨ ના ૧૦ ની કા. ૫૨૧

પ્રમાણે માછલોને હુકમ આપ્યા અગાઉ તે રસ્તો સર્વ લોકના ઉપયોગનો છે એ બદલ કા. ૫૩૨ પ્રમાણે માછલોને પોતાની ખાત્રી કરી લેવી જોઈએ.

કા. ૫૨૩ પ્રમાણે જે જ્યુરી નીમી હોય તેણે કા. ૫૨૧ પ્રમાણે માછલોને કરેલો હુકમ પોગ્ય અને વ્યાજબી છે કોવા નહીં એનો જ વિચાર કરવો. તકરારી મીલકતમાં પક્ષકારના હક કેવા છે એનો તે જ્યુરીએ વિચાર કરવાનો નથી.

અમુક રસ્તો રાહદારીનો રસ્તો છે એ બદલ કા. ૫૩૨ પ્રમાણે પોતાની ખાત્રી કરી લીધા અગાઉ તે રસ્તાની હરકત દૂર કરવા બુલયી હુકમ કર્યો હોય અને કા. ૫૨૩ પ્રમાણે તે હુકમને વિચાર કરવા વાસ્તે જ્યુરી નીમી તેઓની પાસે તે હુકમ મોકલ્યો હોય, તો એવે પ્રસંગે કા. ૫૨૧ પ્રમાણે કરેલું કામ તદ્દપૂર્ણ કરીને કા. ૫૩૨ પ્રમાણે કામ શરૂ કરવું એટલો જ તે માછલોને પોતાની બુલ દુરસ્ત કરવાનો માર્ગ છે.

કી. પ્રો. કા. ૫૨૧ કાચીચંદર ચક્રવર્તી વિરુદ્ધ પારમ-હમદનો ફેસલો પાને ૪૩૬ મેછે તે નિચે જુઓ.

કી. પ્રો. કા. ૫૨૩ રાજસલાનંદ ઘોસલનો ફેસલો પાને ૪૪૪ મેછે તે નિચે જુઓ.

કી. પ્રો. કા. ૫૩૨ ખરદાનના માહારાજ વિરુદ્ધ દારજીંગ મ્યુનીસીપલ કમિટીના ચેરમેનનો ફેસલો પાને ૫૪૩ મેછે તે નિચે જુઓ.

સરકાર વિરુદ્ધ અનંતરામસિંગ અને બીજા.

તા. ૨૬ એપ્રિલ સને ૧૮૮૦

વા. ૫ } એક માછલોને કેદીની કબજાત લઈ લીધી
ખા. ૬૫૪ } હોય અને તેમ કરવાનો તેને અધિકાર
હોય પછી તેને શેથન કોરેમાં ધનસાક
માંટે મોકલ્યા અગાઉ પ્રથમની મોકલ કરી હોય તો તે

માણસે દાખલ કરેલી કબુલત એ સને ૧૮૭૨ ના ૧૦ ની કા. ૧૯૩ પ્રમાણે લીધેલી ગુખાની છે એમ સમજવું જોઈએ અને તે કબુલત એ કલમ ૧૨૨ પ્રમાણે લીધેલી કબુલત છે એમ સમજવું નહીં, પછી ચોલીસની પુરી તપાસ થયા અગાઉ તે માણસે તે કબુલત લખી લીધી હોય તોપણ ચીંતા નથી અને એટલા માટે આ કબુલતને કા. ૩૪૬ માંના આપરના પેરેગ્રાફના ઠરાવ લાગુ પડે છે.

જે માણસે કેદીની ચોકશી કરી ધનસાફ કર્યો હોય તે માણસે શિવાય બીજા માણસે જે વખતે તેની કબુલત લખી લીધી હોય તે વખતે માત્ર કા. ૧૨૨ માંના ઠરાવ લાગુ પડે છે.

કી. કા. ૩૪૬ } સરકાર વિરુદ્ધ બાઈ રતનનો ફેસલો પા-
કી. કા. ૧૨૨ } ને ૫૩ મેં છે તે નિચે ગુઆ.

કી. કા. ૧૯૩ સરકાર વિરુદ્ધ સીતાકામ વ્યંકુ વીગરેનો ફેસલો પાને ૨૪૬ મેં છે તે નિચે ગુઆ.

નોસાઇ મીસ્તરી અને રામચંદ્ર હજધરની બાબતમાં
તા. ૧૩ મે સને ૧૮૮૦

વા. ૫ } આરોપિતને ફેસલમાં મોકલનાર માણસે
પા. ૬૫૮ } તે ચોકશીની શરૂઆત કર્યા અગાઉ અલા-
યેલી તપાસમાં કોઈ માણસે તેની રખત
આરોપિતે અપરાધ કર્યાની વાત કબુલ કરી હોય અને
જે માણસે તે વાત ફક્ત લખી લીધી હોય તો તે લખી
લેવાનું કામ તેણે કા. ૧૨૨ અને ૩૪૬ ના ઠરાવને
અનુસરે કરેલું જોઈએ. તે વાત લખી લેનારા અમલદારે
જે તે કામમાંના ઠરાવ પ્રમાણે તે લખી લીધી ન હોય
તો તે લખે. મુકેલો મજદૂર કેદીએ યોગ્ય રીતે કહ્યો હતો
એ બદલ પૂરેલા સેવાનો અધિકાર ફેસલ ફોર્મને છે. પરંતુ
કેદીએ કહેલો મજદૂર જે અમલદારે લખી લીધો તે અ-

(૫૫૯)

મલદારે તે લખી લીધેલો મળકુર યોગ્ય રીતે કેદીએ ક-
હ્યો હતો એ બદલ કમિટ કરનાર માણસોની રૂબરૂ
જખાની આપી હોય અને તે જખાની કામમાંના કાગળ
પત્ર સાથે શેશન કોર્ટમાં મોકલી હોય તો તે જખાની તેવાત
બદલનો પુરાવો છે એમ માનવાનો શેશન કોર્ટને અધિકાર
નથી. એવે પ્રસંગે શેશન કોર્ટે તેને બોલાવી તેની સાક્ષી
લેવી જોઈએ. પરંતુ તેને હાજર થવા વિશે કહ્યાથી વિનંદ
કારણ દીલ અને ખરચ થનાર છે એમ શેશન જજને
બ્યાબખી કારણ ઉપરથી દેખાતું હોય તો માત્ર તેને જ
બોલાવી તેની સાક્ષી લેવાની જરૂર નથી.

કી. પ્રો. કા. ૧૨૨) સરકાર વિરૂદ્ધ બાઈ રતનનો કેસ-
કી. પ્રો. કા. ૩૪૬) જો પાને પઠ મેં છે તે નિચે જુઓ.

સરકાર વિરૂદ્ધ કાળાચંદરદાસ.

તા. ૨૨ એપ્રિલ ૧૮૮૩.

બા. ૬) કી. પ્રો. કા. ૫૦૫ અને ૫૦૬ માં માણ-
પા. ૧૪) સેટને જે અધિકાર આપ્યા છે, તે તેણે
ધણી બાબતદારીથી ચલાવવો જોઈએ કા.
૫૦૫ એ જે લોક કોઈ પ્રકારે આગવદાર નથી તે લોકને
લાગુ કરવી એમ કાયદા કરનારનો હેતુ નથી.

સારી વર્તણૂક બદલ જેનમીન લેવાના તે બદલ
રોકડ પૈસા કોર્ટમાં અનામત બરવા વિશે કોર્ટે હુકમ ક-
ર્ષી હતાં તે કાયદાની રીતે બ્યાબખી દેખાતું નથી.

કી. પ્રો. કા. ૫૦૫ આગર તથા ચાતચલગત બાબ-
તનો જે પુરાવો પોતાની આગળ રજૂ કરવામાં આવ્યો
હોય તે પરથી બ્યારે તે માણસોને એમ જણાય કે
ફાલેલા ચખ્ખા પ્રસિદ્ધ અપહરણ કરનાર છે, ધર ફોડ-
નાર અથવા ચોર, અથવા બહુ બુજીને ચોરીની મી-
લકત લેનાર છે, અથવા પ્રસિદ્ધ પણ માફી રીતે પોતાનું

ગુજરાત ગત્રાવતાર અથવા ધાતકી માણસછે એવું દે-
ખાય તો એક વર્ષની મુદત સુધી તે સખસનો તેવાજ ફેલ
જમીન માગવાને તે માજીએટ મુખત્યાર છે.

ક્રી. પ્રો. કા. ૫૦૬ આખર તથા ચાલચલગત ખાખ-
તનો જે પુરાવો પોતાની આગળ રજૂ કરવામાં આવ્યો
હોય તે પરથી જો તે માજીએટને એમ જણાય કે ફલા-
ણા સખસ નિત્ય અપહરણ કરનાર, ધરફાડનાર, અ-
થવા ચોર, અથવા જાણી બુજીને ચોરીની મિલકત લે-
નાર છે, અથવા એ સખસ એટલો સાહસીક તથા ધા-
તકી છે કે અગર એક વર્ષની ખાંચી મુદત પછી વગર
જમીન એ સખસને છોડ્યો હોય તો તે લોકને બધા જા-
રેલું થશે તથા રહેશે તારે તે માજીએટ તે રીતે પોતાનો
અભિપ્રાય દફતરમાં લખાવે એક હુકમ કરવો. તે હુક-
મમાં પોતાના અભિપ્રાય પ્રમાણે જેટલી રકમની તથા
જેટલી મુદત સુધી તથા જેટલા જે પ્રકારના જમીન તે
સખસની પાસે લેવા જોઈએ તેટલી રકમ તથા તેટલી
મુદત તથા તે જમીનોની સંખ્યા તથા પ્રકાર લખવો
તેટલી મુદત સુધી તે સખસની સારી ચાલ ખાખત તે
જમીનો જવાબદાર થશે પણ તે મુદત ત્રણ વર્ષ કરતાં
વધી ઠરાવવી નહીં. અને તે સખસ તે હુકમ પ્રમાણે ન
ચાલે તો શેથન ફાટનો હુકમ થાય ત્યાંહાં સુધી તે સખ-
સને કેદમાં રાખવાના હુકમનું વારંદ તે માજીએટ
કરવું જોઈએ.

સરકાર વિરુદ્ધ બટોક્સિતોદાસ અને બીજા

તા. ૩ મે સને ૧૮૮૦.

વા. ૬ } આડવોકેટ જનરલ, મુયાંડીંગ કૌન્સિલ,
પા. ૫૬ } સરકારી સોલીસિટર ડીવા તેનું કામ ચલા-
વવા વાસ્તે સ્થાનિક સરકારે સર્વ સાધારણ
રીતે ડીવાં વિશ્વ રીતે જે બીજા અમલદારને અધિકાર
આપ્યો હોય તે માણસ સિવાય બીજા કોઈ માણસને

ભાકાના માછલેટની પરવાનગી લીધા સિવાય કોઈપણ
ફાજદારી કામ ચલાવવાનો હક નથી.

સરકાર વિરુદ્ધ અલ્લત અને બીજા.

તા. ૧૫ જુન ૧૮૮૦

વા. ૬ } રાણી સાહેબની પ્રજામાંની યુરોપીયન પ્રજા
પા. ૮૩ } પરનો ફરિયાદીની મોકલી કરવાનો કોર્ટ
તોહામતનો ઇનસાફ કરવાનો કઈ કોર્ટને અ-
ધિકાર છે અને કઈ કોર્ટને અધિકાર નથી એ બદલ કી.
પ્રો. કા. ૭૨માં ઠરાવ છે તે પરથી અમુક વર્ગના માછ-
લેટ માત્ર પોતાનો ઇનસાફ કરવો અને બીજાને કરવો
નહિ એમ કહેવાનો તે યુરોપીયનને હક મળેલો છે, એમ
અમારો અભિપ્રાય છે. અને તે હક છોડી દેવાનો તે
યુરોપીયનને કા. ૮૪ ઉપરથી અધિકાર છે એમ કા. ૭૨
નો અર્થ કા. ૮૪ સાથે મળવી કરવો જોઈતો હતો. કા.
૮૪ના સંબંધે જોતાં તે કલમમાંની બાબા ધણી ચમત-
કારીક છે. પોતાનો હક છોડી દેવાનો તે યુરોપીયનને અધિકાર
રહે એમ તે કલમમાં ઠરાવ્યું નથી, પરંતુ તેમાં એવો
ઠરાવ છે કે "રાણી સાહેબની પ્રજામાંથી યુરોપીયનને જે
માછલેટ આગળ ઇનસાફ થતો હોય કોર્ટ ને માછ-
લેટ પાસે તેને ઇનસાફ માટે મોકલ્યો હોય તે માછલેટ
આગળ પોતાની તજવીજ થવી જોઈએ એમ તે દાવો
ન કરેતો તેવી પ્રજા તરીકેનો પોતાનો હક તેણે છોડી દી-
ધેલો છે એમ સમજવું જોઈએ.

કા. ૮૪ એ કલમ ૭૨નો ભાગ છે એમ સમજી તેજ
અર્થ કરવો જોઈએ. અને તેથી તેણે અર્થ કયો એટલે
રાણી સરકારની યુરોપીયન પ્રજાને કા. ૭૨થી જે હક
મળ્યો છે તે તેણે છોડી દીધો છે એમ સમજ્યા અગાઉ
તે કલમથી પોતાને મળેલા હકની તેને રૂપરૂ પ્રકારે મા-
હિતી આપી હતી અને તમે તમારો હક કહેાછો કોર્ટ
નહી એ બદલનો નિરણય કરવાને તેને વખત આપ્યો

હતો ખરેખરી રીતે સાબિત થવું જોઈએ. હવે આ કા-
મની હકીકત જોતાં એટલુંજ જણાય છે કે મિસ્તર ક્યાસ
પર્જને માછલેટ એટલેજ સાદો પ્રશ્ન કર્યો કે “અમે ત-
મારો ઇનસાફ કરીએ તેમાં તમારા પોતાના સબંધો તમારે
કાંઈ હરકત છે કે કેમ?” આ ઉપરથી મિસ્તર ક્યાસપ-
ર્જ એ “અમારો ઇનસાફ કરવાને અમારી કાંઈ હર-
કત નથી” એવા સ્વાભાવિક રીતે જવાબ આપ્યો
હશે. પરંતુ જો તેને એવા પ્રશ્ન કર્યો હોત કે “તમે ‘રા-
ણી સાહેબની યુરોપીયન પ્રજામાંના એક જો એમ હું
જાણું છું અને જે વર્ષનો હું માછલેટ નથી એવા વર્ગના
માછલેટ શિવાય બીજા માછલેટથી ઇનસાફ મારી
બાબતમાં થઈ શકે નહીં એમ કહેવાનો તમને હક છે તે
હક તમે ખતાવો છો કે નહીં?”, એ ખતાવવાની જવાબદા-
રી તમારા પર છે. પરંતુ એવા પ્રકારનો એકે પ્રશ્ન કર્યાનું
આ કામમાં જણાવું નથી માટે આસીરસંદ માછલેટની
ફાઈ આલેલું કામ ગેરકાયદેસર હતું અને તેથી તે માછ-
લેટે ફાંસેલું તોહિમત અમે રદ કરીએ છીએ.

કી. પ્રો. કા. ૭૨ માછલેટ અથવા જરિટસ આફ ધી-
પીસ અથવા ગ્રેન જડજ પોતે રાણી સાહેબની વિલા-
યતી રૈયત નહીં હોય તો તેને રાણી સાહેબની વીલાયતની
રૈયતની ઉપરની ફરિયાદીની ઓકશી કરવાનો અથવા
તોહિમતનો ઇનસાફ કરવાનો અધિકાર નથી.

માછલેટ, ૧લા વર્ગનો માછલેટ અને જરિટસ આફ
ધી પીસ નહીં હોય તો તેને સદરહુ પ્રકારનો અધિકાર છે
એવું સમજવું નહીં.

જરિટસ આફ ધીપીસ ૧લા વર્ગનો માછલેટ નહીં હોય
તો તેને સદરહુ પ્રકારનો અધિકાર છે એમ સમજવું નહીં.

કી. પ્રો. કા. ૮૪ રાણી સાહેબની વિલાયતી રૈયતનો
જે માછલેટની આગળ ઇનસાફ થતો હોય અથવા જે
માછલેટને ત્યાં તેનો ઇનસાફ થવા માટે તેને મોકલ્યો

હોય તે માછલેટની આગળ પોતાની તજવીજ રાણી સાહેબની વિજ્ઞાપની રૈયત પ્રમાણે થવાનો તે દાવો નહી કરશે તો રાણી સાહેબની વિજ્ઞાપની રૈયત પણાનો પોતાનો હક તેણે છોડી દીધો એવું સમજવું.

પોતાની આગળ આણેલો કોઈ સખસ રાણીસાહેબની વિજ્ઞાપની રૈયતએ એવું માનવાનો માછલેટને સખસ જણાય તો તે સખસ રાણીસાહેબની વીજ્ઞાપની રૈયત છે કે નહી તે તેને પૂછવું એ, તે માછલેટનું કામ છે.

સરકાર વિરુદ્ધ સુરજ નારાયણદાસ અને બીજા.

તા. ૧૫ જુન સને ૧૮૮૦

વા. ૬ } આ કામમાં શેયન જડત્વે આપેલો ફેશનો
પા. ૮૮ } કાયમ રાખવામાં આવશે એમ મને દેખાતું
નથી. પક્ષકારોએ આપેલી હકીકતથી કામની હકીકત જણાઈ આવેછે એવું કહે—પોતાની જમીનમાંના અને બીજા જે જમીનની માલકી બદલ સંશયછે એવી જમીનમાંના તોરેલા વાંસની જડાત લેવાનો પોતાનો હકછે એમ ટીપરના મહારાજનું કહેવુંછે. અને જે જમીનની માલકી બદલ સંશયછે તે જમીન શીલહતના કલેક્ટરે આ કામમાંના બીજા પક્ષકારને આપી હતી એમ દેખાય છે તે બીજા પક્ષકારે અરજ કર્યાથી તે કલેક્ટરે એવું જાહેરનામું પ્રસિદ્ધ કર્યું કે મહારાજની તરફથી આ જમીનમાંના પાંચપર કોઈએ જડાત લેવી નહી અને કોઈ લેશે તો તે કામ ગેરકાયદેગર થશે. એવું જાહેરનામું પ્રસિદ્ધ થયા છતાં મહારાજના લોકોએ જડાત વગુત કરી અને તેથી તંત્રો ઊત્પન્ન થયો. અને તેથી આસિસ્ટન્ટ કમિશનરે કેટલાક લોકોને સખત મજૂરીની કેદની અને દંડની શિક્ષા કરી તે વખતે તે આરોપિતે શેયન જડત્વને અપીલ કરી. તેમાં શેયન જડત્વે ફેશનો કર્યો તે અમતકારીકે એમ અમારો અભિપ્રાયછે. શેયન જડત્વે પોતાના ફેશનામાં એવું કહ્યુંછે કે, મને કલેક્ટરનો હુકમ જમાંલો

સુધી ૨૯ ન થતાં કાયમ છે, ત્યાંહાં સુધી તે હુકમ અમાન્ય કરવાનો અને પોતાના હાથમાં કાયદો લેવાનો અપેક્ષાને હક નથી. કલેક્ટરે કરેલો હુકમ કાયદેશર છે કીંવા નહીં એનો વિચાર કરવાની આ કોરટને જરૂર નથી. અપેક્ષાને જોઈએ તો દિવાની રહિ તજવીજ કરવી.” હવે શેશન જડજના કહેવાથી એમ થાય છે કે જે જાહેરનામું પ્રસિદ્ધ કરવું જરૂર છે એમ જણાય તો તે જાહેરનામું જોઈએ તે સરકારી નોકરે પ્રસિદ્ધ કરવું અને તે જાહેરનામા વિ-રૂદ્ધ કોઈ વરતે તો તેને શિક્ષા આપવી. કામ કરનારા અમલદારે લોકોની સુલેહ રાખવાના ઉદ્દેશ અને બીજા કારણ વારતે હુકમ કરવા એમ તેને સને ૧૮૭૨ના આ-ક્ટ ૧૦ ઉપરથી અધિકાર છે. સમય તેની યોગ્યતા વિશે તે વખતે તપાસ કરવાનો કોરટને અધિકાર નથી. પરં-તુ તેનો તે હુકમ તોડ્યાથી જે વખતે કોઈને ગુન્હેગાર ઠરાવે તે વખતે તેનો તે હુકમ કાયદેશર છે કીંવા નહીં તેનો વિચાર કરવાનો કોરટને અધિકાર છે. સમય શેશન જડજની રૂબરૂ જે વખતે કામ આવે તે વખતે શેશન જડજે તે હુકમના કાયદેશર પણા વિશે વિચાર કરવા જોઈએ. પણ તે કંઈ નથી માટે આ કામ તે વાતનો વિચાર કરવા પાંચું મોકલવું જોઈએ. અને મુકેલું તોહા-મત ૨૯ કર્યું છે.

સરકાર વિરૂદ્ધ હુસેન બક્ષ અને બીજા.

તા. ૨૪ જુન ૧૮૮૦

વા. ૬ } એક હુલડ થયું તેમાં બે ટોળાં હતાં. પ્રત્યેક
વા. ૬૬ } ટોળાપર જુદું જુદું તોહોમત મુકી પ્રત્યેક ટો-
જાને જુદા જુદા શેશન કમિટ કર્યા. તે ઈ-
નસાફ શેશન જડજે જ્યુરીની સાથે કર્યા. તે પૈકી એક
કામમાં સરકાર તરફનો પુરાવો લીધા પછી જુદા જડજે
આરોપિતના વકીલોની સમંતિ લઈ આરોપિતને પુરાવો
લેવાનું કામ તહકુમ કર્યું. અને પછી તેજ જ્યુરીની રૂબરૂ

ખીમ કામમાંના સરકાર તરફના સાક્ષીદારની જગ્યાની સેવાને શરૂ કર્યું. પછી પહેલાં પહેલા કામમાંના આરોપિ-
તનો પુરાવો લીધો પછી સર્વ વકીલોની તકરાર અને સર-
કારી વકીલનો જવાબ લઈ બેઠી કામની વાત જુરુરીને કહી
અને જુરુરીએ તે સર્વ આરોપિતના સંબંધે પોતાના ઠરાવ
કહ્યો. તેપર આરોપિતે હાઈકોર્ટને અપીલ કર્યાથી ઠરાવ્યું કે-

એવા પ્રકારના કામમાંનો ઈતસાફ તદ્દન જુદો જુદો
કરવો જરૂર છે, એવો જ એક નિયમ છે. તે નિયમ
શેષન જડને ચલાવેલા કામથી તદ્દન અમાન્ય થયાં છે
અને તેથી આરોપિતના હિતને મોટો ઘોંઘો થયો છે એટલા
માટે શેષન જડને મુકેલું તોણામત રદ કરવું જોઈયે.

સરકાર વિરૂદ્ધ સમશેરખાન અને ખીળા.

તા. ૧૧ જુલાઈ ૧૮૮૦

વા. ૬ } બે ટોળામાંના ઘણા લોકોએ પોતાની પાસે
ખા. ૧૫૪ } પ્રાણધાનક હતીયારે લઈ જાણી જુજીને દંડો
કર્યા તેમાં એક માણસ માર્યો ગયો. તે
પાકી વયનો હતો એમ પુરાવાથી દેખાય છે. અને જે ટો-
ળામાંનો તે માણસ છે તે ટોળાના વિરૂદ્ધ ટોળાએ અ-
યોગ્ય રીતે કામ ચલાવ્યાથી તે મુખે નથી એમ દેખાય છે
તો તે ગુનો જુનનો નથી પણ જુન નહીં એવા શિક્ષિ-
ણીય મુનુષ્યવધનો છે (સન ૧૮૬૦ ના આક્ટ ૪૫ ની
કા. ૩૦૦ નો અપવાદ ૫ જુઓ.)

ખી. ક્રે. કા. ૩૦૦ અપવાદ ૫ સરકાર વિરૂદ્ધ રહીમુ-
દીન નાજરમહમદ વીગરેનો ફેસલો પાને પડ્યો છે તે
નિચે જુઓ.

સરકાર વિરૂદ્ધ નિસ્તર શહર.

તા. ૨૮ જુન ૧૮૮૦

વા. ૬ } કસબણનો ધંધો ચલાવવો બંધ કરવાની
ખા. ૧૬૩ } કોઈ સ્ત્રીની ઈચ્છા હોય તો મોપડીમાં

નોંધાયેલું પોતાનું નામ કાઢી નાખવા વિશે અરજ કરવાનો તેને સને ૧૮૬૮ના આક્ટ ૧૪ના ડરાવ ઉપરથી હક છે. અને સદરહુ આક્ટ પ્રમાણે કરેલા નિયમથી કીંવા નિયમના એકાદ ભાગથી તેવું કરવાનો તેને પ્રતિબંધ આવતો હોયતો તે નિયમ કીંવા નિયમનો ભાગ અધિકાર નહીં છતાં ક્યોંછે એમ સમજી તે રદ છે એમ માનવું.

સદરહુ આક્ટની કા. ૧૨ પ્રમાણે એકાદ સ્ત્રીપર મા-જીસ્ટ્રેટની રૂબરૂ ફામ આપ્યું હોય તો મેં કસબજનો ધંધો કરવો બંધ ક્યોંછે અને કા. ૨૨ પ્રમાણે લુકમાંથી નામ કમી કરવા વિશે તજવીજ કરેલી છે એમ તકરાર કરવાનો તેને પ્રતિબંધ આવતો નથી અને એવ પ્રકારે તેણે આપેલો જવાબ સવાનો માજીસ્ટ્રેટને અધિકાર છે.

સને ૧૮૬૮ ના આક્ટ ૧૪ ની કા. ૧૧ જે જગાને આ આક્ટ લાગુ હોય તે જગાએ કહી કહી વખતે અને કયે કયે ઢોકાણે આ આક્ટ પ્રમાણે તપાસ કરવી તે બાબત અને તે તપાસ કરવાનો અને તેનો પરીણામ લખી મુકવાનો બંદોબસ્ત કરવા બાબત તે જગાને સાર આ આક્ટનું ધોરણ રાખીને કાનુનો કરવાનો ઢોકાણા ઢોકાણાની સરકારને અધિકાર છે. આ કલમ પ્રમાણે કરેલી કાનુનોની જે નકલ હોય તે ઊપર સદરહુ સરકારના શેક્ટેરીએ સહી કરી હોય તો તે નકલને આ આક્ટનાં કારણ સાર તે કાનુનો કરી છે એ બાબતનો પુરાવો સમજવો,

ઢોકાણા ઢોકાણાની સરકાર વખતે વખતે જે માણસોને ડરાવે તથા જે મુદત અને જે નમુનો ડરાવે તે માણસો ઉપર તે મુદતે અને તે નમુના પ્રમાણે રિપોર્ટ મોકલવાનો સદરહુ પ્રકારની તપાસ કરનારાં માણસોને હુકમ કરવાનો પણ અધિકાર તે સરકારને છે.

વૈદિક્ય અમલદાર નહીં હોય એવા કોઈ માણસને સદરહુ તપાસ કરવાને નિમ્નો હોય તે માણસ અને નાં-

ધાયલી કોષ ખામડી આ કલમ પ્રમાણે કરેલી હરકાંઈ કાનુન પ્રમાણે નહીં ચાલશે તો તે માણસની ઉપર અથવા તે ખામડીની ઉપર તે વાત માજીસ્ટ્રેટની આગળ સાબિત થયા પછી તે માણસને અથવા તે ખામડીને ઘણામાં ઘણી એક મહીના સુધી આશાન કેદની શિક્ષા થશે અથવા સો રૂપિયા સુધી દંડ થશે અથવા એ બે શિક્ષા થશે.

એજ આક્ટની કા. ૨૨ કોષ ખામડી આ આક્ટ પ્રમાણે નોંધાઈ હોય અને જે જગ્યાએ કસમેણનું કામ ચલાવવાનું બંધ કરવાની તથા સદ્દુ બ્રુકમાંથી પોતાનું નામ કહડાવવાની તેની ઈછા હોય તો તેણે કહી રીતે કામ ચલાવીને પોતાનું નામ કહડાવવું તે રીત ઠરાવવા બાબત ઠેકાણાં ઠેકાણાંની સરકારે કાનુન કરવી.

સરકાર વિરૂદ્ધ ગોગનચંદર ધોસ.

તા. ૧૬ જુલાઈ ૧૮૮૦

વા. ૬ } એએ એક ખતની રૂબરૂ પોતાના કર-
પા. ૨૪૭ } જદારપર દાવો કર્યો. તે ખત ઉપર કરજ-
દારની સહી ખરી નથી એમ તે દિવાની કોર્ટે ઠરાવ્યું
અને એ ઉપર બનાઉ લેખ કર્યાબદલ ફાજદારીમાં
કામ ચલાવવાનો હુકમ કર્યો. એનો ઈનસાફ જ્યુરીની
રૂબરૂ થયો તે વખતે ફરિયાદીએ તે દિવાની કોર્ટનો ફેસલો
પુરાવામાં આપ્યો. શેશન જડજે જ્યુરીને કામ સમજાવતી
વખતે તે ફેસલામાંના મજદુરપર તેણે કેટલીક ટિકા કરી
અને પછી, એએ અપરાધી છે એમ જ્યુરીએ ઠરાવ્યું.
તે ઠરાવપર એએ હાઈકોર્ટને અપિલ કરી. તેમાં હાઈ
કોર્ટે ઠરાવ્યું કે દિવાની કોર્ટનો ફેસલો પુરાવામાં લીધો તે
ગેરકાયદેસર લીધો છે અને બાકીનો પુરાવો એ ઉપર
તોહામત સાબિત કરવાને બસ નથી, સખખ તોહામત
રદ કરીએ છીએ.

સરકાર વિરુદ્ધ ગુરખસકાની અને ખીજા.

તા. ૨૦ જુલાઈ ૧૮૮૦

વા. ૬ } ગેરકાયદે મળેલી મંડળીમાંનો આશામી
 પા. ૨૭૬ } હોવાથી તે બદલ એક કેદની ખીજ લોકો
 સાથે ચોકસી થઈ, તે વખતે તેણે પોતાના
 અને ખીજ લોકોના અંગપર આવે એવો મજદુર કમિ-
 ટિંગ માણસોની રૂબરૂ કહ્યો હોય અને પછી તેણે તે
 મજદુર ના કબુલ કરી પોતાનો છુટકો થવા માટે ખીજ
 રીતનો મજદુર કહેવાને યત્ન કર્યો હોય તો તેણે કહેલો તે
 મજદુર ખીજ લોકો વિરુદ્ધ પુરાવાના આક્ટની કા. ૩૦
 ઉપરથી પુરાવામાં લેવાને હરકત નથી. કારણ તે તેની
 કબુલત નથી, કીંવા તેનાપર આવેલા તોહામત બદલ તે
 અપરાધી છે એમ તેણે કબુલ કર્યા પ્રમાણે થતું નથી
 પરંતુ તે મજદુર કેવળ સેણે પોતાના ખચાવ વારતે કહ્યો
 એમ થાયછે અને એવી વખતે તેણે જો ખીજ લોકોનાં
 નામ કહ્યાં હોય તો તે નામ ગેર લાગુ થશે અને તેણે
 કહેલો મજદુર ખીજ લોકોની વિરુદ્ધ ખીલકુલ પુરાવા તરી
 કે ઉપયોગી થશે નહીં.

શેશન કોર્ટની રૂબરૂ ઇનસાફ ચાલતા છતાં જડને સ-
 રકાર તરફના સાક્ષિદારની પ્રથમ જુખાની લીધા પછી,
 જે મુદ્દાનો નિકાલ ઉલટ તપાસણીમાં યોગ્યરીતે થવા સ-
 રખોછે એમ તેને માહિત હતું એ મુદ્દાપર પુષ્કળ વખત
 સુધી શેશન જડને તે શાક્ષિની સવાલ કર્યા.

તેમાં ઠરાવ્યું કે એવે પ્રકારે કામ ચલાવવું તદ્દન ગેર
 કાયદેસર અને પુરાવાના આક્ટની કા. ૧૩૮ માંના
 ઠરાવ વિરુદ્ધ છે.

વકીલે કાંઈ મુદ્દાના સવાલ કરવાનું જો ઈંગ્લીઝી દીધું હો-
 યતોજ માત્ર શાક્ષિદારોને સવાલ કરવાનું કામ કોર્ટનું છે,
 નહીં તો નથી; અને સર્વ સાધારણ નિયમ તરીકે પુરાવાના
 આક્ટની કા. ૧૩૮ માં કહ્યા પ્રમાણે શાક્ષિદારોને તપા-
 સવાનું કામ વકીલનેજ સોંપવું એછે.

પુરાવાના આકટની કા. ૩૦ સરકાર વિરુદ્ધ અમૃતા ગોવિંદાનો ફેસલો પાને ૧૯ મે છે તે નિચે જુઓ.

પુરાવાના આકટની કા. ૧૩૮ સાહેબોની પ્રથમ મુખ્ય તપાસણી કરવી, પછી (જો સામા પક્ષકારની ઇચ્છા હોય તો) ઉલટ તપાસણી કરવી, અને ત્યારબાદ (સાહેબને મોલાવનાર પક્ષકારની ઇચ્છા હોય તો) ફરી તપાસણી કરવી.

મુખ્ય તપાસણી, તથા ઉલટ તપાસણી ભગતી હકીકત બાબત હોવી જોઈએ, પણ ઉલટ તપાસણીમાં જે હકીકત સાહેબે મુખ્ય તપાસણીમાં બખાવી હોય તેજ કહીકત વિશે માત્ર સવાલ પૂછવા એવી જરૂર નથી.

ઉલટ તપાસણીમાં જે બાબતોને બાધ થયો હોય, તે બાબતનો ખુલાસો થવાનાં કારણસર સવાલો ફરી તપાસણીમાં પૂછવા, અને ફરી તપાસણીમાં કોઈની પરવાનગીથી કાંઈ નવી બાબત નીકળે, તો તે બાબત વિશે ફરી ઉલટ સવાલ પૂછવાને સામો પક્ષકાર મુખ્યતરે છે.

સરકાર વિરુદ્ધ શંકરગોપ.

તા. ૧૭ સપ્ટેમ્બર ૧૮૮૦

વા. ૬. } નેપાલના રાજાની પ્રજામાંના એક માણસે
પા. ૩૦૭ } નેપાલમાં કાંઈ ઢોર ચોરી ખ્રિટિય રાજ્યમાં
આણ્યો. તેને અહીંયાં પકડયો અને તેના પર પી. કો. કા. ૪૧૧ પ્રમાણે ચોરીનો માત્ર પોતાની પાસે રાખ્યા બદલ તોહામત મુકી તેને એક માનુષ્યે એક વર્ષની સખત મજૂરીની કેદની શિક્ષા કરી. આ કામની ખ્રિટિય સરકારના મુલકમાંની માનુષ્યે તેને ચોકશી કરવાનો અધિકાર નથી એમ જુદા માનુષ્યે તેનો અભિપ્રાય હોવાથી તેણે તે કામ હાઈ કોર્ટના અભિપ્રાય માટે મોકલવાથી ઠરાવ્યું કે.

આસેપિતપર પી. કો. કા. ૪૧૧ પ્રમાણે તોહામત સાબિત કર્યું છે તે કાયદેથી છે. તેણે નેપાલના રાજ્યમાં

ચોરી કરી. અને ચોરીનો માલ ખિટિય મુલકમાંથી તેના કબજામાંથી જડ્યો; સખખ ફી. પ્રો. કા. ૧૧ ઉદાહરણ બી પ્રમાણે તેનો ઇનસાફ કરવાનો અંગેની કોર્ટને અધિકાર છે. આમાં તેણે ચોરીનો જ ગુણ કર્યો તે ખિટિય મુલક બાહાર કરેલો હોવાથી ચોરીના તોહામત બદલ તેના પર ઇનસાફ થાય નહીં પણ ચોરીનો માલ તાબામાં રાખ્યા બદલ તેને સિક્કા કરવાનો અંગેની કોર્ટને અધિકાર છે સખખ તોહામત રદ નહીં કરતાં કાયમ રાખીએ છીએ.

પી. કો. કા. ૪૨૧ ચુમનશા અને બીજાની બાબતનો ફેસલો પાને ૫૦૭ મેછે તે નિચે જુઓ.

ફી. પ્રો. કા. ૧૧ સરકાર વિરુદ્ધ પિરબાઈનો ફેસલો પાને ૬૦ મેછે તે નિચે જુઓ.

એ કલમનું ઉદાહરણ બી. ચોરીનો માલ લેવાનાં અથવા રાખવાનાં તોહામતની ચોકશી તથા ઇનસાફ જે ડિસ્ટ્રિક્ટમાં માલ ચોરી હોય તે ડિસ્ટ્રિક્ટમાં કરવો, અથવા તે માલમાંનો કાંઈ માલ જે ડિસ્ટ્રિક્ટમાં કોઈ પણ વખતે બદ દયાનતથી લીધો અથવા રાખ્યો હોય તે ડિસ્ટ્રિક્ટમાં કરવો.

મતિલાલ ધોસ અને બીજા એઓની બાબતમાં

તા. ૭ ઓક્ટોબર ૧૮૮૦

વા. ૬ } એકાદ દીવાની કીંવા ફાજદારી કોર્ટમાં ચાલે-
પા. ૩૦૮ } લા કામમાંના એકાદ પક્ષકારે કીંવા મક્કિદારે
ખોટી પ્રતિજ્ઞા કરીછે કીંવા ન્યાયની વિરુદ્ધ એ
કાદ બીજો ગુણ કર્યોછે એમ તે દિવાની કીંવા ફાજદારી કોર્ટને માનવાને યોગ્ય કારણ હોય તો પોતાની કોર્ટમાં જે-
ટલી ચોકશી થઈ હોય તેથી જ્યાં ચોકશી ન કરતાં તે
માણસખ ફાજદારીમાં કામ ચલાવવા વિશે હુકમ કરવા
નો તે દિવાની કીંવા ફાજદારી કોર્ટને ફી. પ્રો. કા. ૪૭૧

(૫૭૧)

બપરથી અધિકાર છે.

પરંતુ તે કોર્ટના હુકમપર અપીલ થયાછતાં તે અપીલનો નિકાલ થતાંમુધી તે માણસપર ફાજદારીમાં કામ ચલાવવાનું તદ્દકુપ્ત કરવું એ સારું.

કી. પ્રો. કા. ૪૭૨ થાણાના શેશન જડજના પત્ર નં-
બર ૪૪૧૪ થી થએલો ઠરાવ પાને ૨૩૭ મે છે તે
નિચે જુઓ.

જગતચંદર મુજમુદાર વિરૂદ્ધ કાશીચંદર મુજમુ.

તા. ૨૬ શપટેમ્બર ૧૮૮૦.

વા. ૬ } કી. પ્રો. કા. ૪૬૮ માં ફાજદારીમાં કામ
પા ૪૪૦ } ચત્રાવવા બદલ મંજુરી આપવાનો જે
અધિકાર આપ્યોછે તે જે કોર્ટની રૂબરૂ તે
અપરાધ થયાનું કહેતા હોય તે કોર્ટને કીંવા તે કોર્ટની
ઉપરની કોર્ટને માત્ર છે.

એકાદ દાવામાંના પુરાવાનો વિચાર કર્યા સિવાય જે
તે દાવાનો નિકાલ થયો હોય, તો જે કોર્ટમાં તે દાવા થયો
તે કોર્ટને તે દાવામાંના કોઈ પક્ષકાર પર ફાજદારીમાં
કામ ચલાવવાની મંજુરી આપવાનો કી. પ્રો. કા. ૪૬૮
ઉપરથી અધિકાર હોય તો પણ તેણે તેવી મંજુરી આ-
પવી નહીં. અને તે કોર્ટને તેવી મંજુરી આપશે તો તે
કોર્ટે તે મંજુરી અપોગ્ય રીતે અને અવિચારે આપી
છે એમ સમજવામાં આવશે, કારણ કે તે દાવામાંના
વાદીનું માગણું કીંવા પ્રતિ વાદીનો જવાબ એ પ્રમાણીક
પણાનો છે કીંવા નહીં એનો નિર્ણય કરવાને તે કોર્ટને
વખત મળ્યો નહોતો.

કી. પ્રો. કા. ૪૬૮ સરકાર વિરૂદ્ધ પરસાપા માહાદેવ

આપાનો ફેસલો પાને ૩૦૧ મે છે તે નિચે જુઓ.

ચંદરકાંતે અરજદારની બાબતમાં.

તા. ૯ નવેમ્બર ૧૮૮૦.

વા. ૬ } અરજદારપર દીવાનીમાં એક હુકમનામું થયું
પા. ૪૪૫ } હતું. તેમાં અમુક ટેકાણે તારે ખુપડી
બાંધવી નહીં એમ જડને અરજદારને
તાકીદ કરી હતી. તે તાકીદને નહીં માની અરજદારે તે
ટેકાણે ખુપડી બાંધી. તેથી જડને પી. કો. કા. ૧૮૮ પ્ર-
માણે હુકમ નહીં માન્યા બદલ અરજદારને ફોજદારીમાં
મોકલવાનો હુકમ ક્યો. તે કામ માજીસ્ટ્રેટ પાસે ગયાથી
તેણે કા. ૧૮૮ પ્રમાણે આ કામમાં તબવીબ થઈ શકે
નહીં એમ ઠરાવી કી. પ્રો. કા. ૨૧૧ પ્રમાણે છોડી દીધો
તે માજીસ્ટ્રેટનો અભિપ્રાય જીલ્લા જડજને ના પસંદ
લાગ્યાથી તે જડને નિચેનો પ્રશ્ન હાઈકોર્ટના અભિપ્રાય
માટે મોકલ્યો:—

“ દીવાની કોર્ટે કરેલો હુકમ અમાન્ય કર્યા છતાં તે
પ્રસંગે પી. કો. કા. ૧૮૮ બાયુ પડે કીંવા નહીં ? ”

તે કામમાં ઠરાવ થયો કે સરકારી અમલદાર સાર્વ-
જનિક કામ માટે જે હુકમ પ્રસિધ્ધ કરે છે તે હુકમને
માત્ર કા. ૧૮૮ માંના ઠરાવ બાયુ પડે છે. અને દિવાની
દાવામાં પક્ષકારોની દરમિયાન થયેલા હુકમને તે કલમ
બાયુ પડતો નથી.

એકાદ દાવામાંના પ્રતિવાદીએ એકાદ તાકીદ અમા-
ન્ય કર્યા છતાં તેને તુરંગમાં મોકલવો એટલેજ ફકત દિ-
વાની કોર્ટને માર્ગ છે.

પી. કો. કા. ૧૮૮ સરકાર વિરુદ્ધ રણછોડ દયાજીનો
ફેસલો પાને ૬૬ મે છે તે નિચે જુઓ.

કી. પ્રો. કા. ૨૧૧ (બાબ ૧૬ મામાં છે) આ બાબ
મુજબ ધનસાઈ થયેલા કોઈપણ કામમાં અગર તે મા-

જીએટ એવા ડરાવ કરે કે તોહોમતવાળો સખસ તક-
સારવાર નથી, તો તેણે તેને છોડી મુકવાનો હુકમ દફત-
રમાં લખવો.

અગર તે તોહોમતવાળા પર ગુન્હો સાબિત થાય તો
તે માજીએટ તેની ઉપર કાયદા મુજબ શિક્ષાનો હુક-
મ કરવો.

ઈતસાકનું કામ ચાલનું હોય તેવામાં જાતે હાજર થ-
વાની તોહોમતવાળા સખસને માફી આપી હોય ત્સારે
શિક્ષાનો હુકમ ફક્ત દંડ બાબત જોહાય, અને તે તોહો-
મતવાળા સખસને મુખતિયારની મારફતે હાજર થવાની
પરવાનગી આપી હોય તો તે હુકમ મુખતિયારની હજુરમાં
કહી સંભળાવવો, અથવા તે શિક્ષાનો હુકમ સાંભળવા
સાથે તોહોમતવાળાને હાજર થવાનું ફરમાવવું.

અંદ્રોમારવાડી વિરુદ્ધ મહમદ ઇશાક મહમદ ઇશા-

ક અરજદારની બાબતમાં.

તા. ૨૬ નવેમ્બર ૧૮૮૦.

વા. ૯ } એક આસીસ્ટન્ટ માજીએટ આરોપિતપર
પા. ૪૭૬ } વિશ્વાસઘાત કર્યાનું તોહોમત તા. ૧૨ અ-
ગષ્ટ ૧૮૮૦ ને રોજ સાબિત કર્યું લેફ્ટેનન્ટ
ગવર્નરના તેજ તારીખના હુકમ ઉપરથી તે આસીસ્ટન્ટ
માજીએટને પહેલા વર્ગના માજીએટનો અધિકાર મળ્યો
હતો. પણ તેને પોતાને અધિકાર મળ્યોએ એ વાત તા.
૨૩ અગષ્ટ ૧૮૮૦ સુધી કહી નહોતી. તેણે કરેલા આરોપ
પર આરોપિતે જીલ્લા માજીએટને અપિલ કરી અપિલમાં
જીલ્લા માજીએટ આરોપિતને છોડી દીધો તે વખતે ફ-
રિયાદી તરફથી હાઇકોર્ટને એવા કારણથી અરજ કરી
કે તે આસીસ્ટન્ટ માજીએટને ફલપાયર માજીએટનો અ-
ધિકાર આપવા વિશે લેફ્ટેનન્ટ ગવર્નરે જે તારીખે હુકમ
કર્યો તે તારીખ પછી તે આસીસ્ટન્ટ માજીએટના હુકમ
ઉપર અપિલ ચાલવા જોગ નથી, એમ છતાં અપીલ

બધ જીલ્લા માજીસ્ટ્રેટ આરોપિતને જોડી દીધા બદલ ને હુકમ કર્યો છે તે રદ કરવો.

તેમાં હાઇ કોર્ટે ડરાબું કે લેફ્ટેનેન્ટ ગવર્નરને ને તારીખે તે હુકમ કર્યો તે તારીખે આસીસ્ટન્ટ માજીસ્ટ્રેટને પહેલા વર્ગનો અધિકાર મળ્યો એવી જોડે કલ્પના કરી તો પણ જીલ્લા માજીસ્ટ્રેટનો હુકમ રદ કરવા અગાઉ, એમ સાબિત કરી બતાવવું જોઈએ કે, આસીસ્ટન્ટ માજીસ્ટ્રેટ આરોપિતપર લોહામત સાબિત કરતા અગાઉ તેજ દિવસે લેફ્ટેનેન્ટ ગવર્નરને તે હુકમ પર સહી કરી હતી તેમ બતાવવામાં આવ્યું નથી, સખબ જીલ્લામાજીસ્ટ્રેટનો હુકમ રદ કરવામાં આવતો નથી.

સરકાર વિરુદ્ધ મીર ઇફરાર અદલી.

તા. ૩ ડીસેમ્બર ૧૮૮૦

વા. ૬. } આરોપિતે તા. ૧૮ ડીસેમ્બર ૧૮૭૬ને રોજ,
પા. ૪૮૨ } એક દસ્તાવેજ નોંધવા વાસ્તે હાજર કર્યો

તે અત્તપર પહેલાં તા. ૬ અગષ્ટ ૧૮૭૬ની હતી એમ કહેછે. તે તારીખ જો કાયમ હોતતો દસ્તાવેજ નોંધાવવા વાસ્તે આપવાની જે કાયદામાં મુદત કહેલી છે તે મુદત પછી તે નોંધવાને આખો એમ થયું હોત. પણ તે દસ્તાવેજ મુદતમાં આણવા માટે આરોપિતે તે પહેલી તારીખ ફેરવી તે ઠેકાણે તા. ૨૬ અગષ્ટે નાખી કીંવા તે તારીખ ફેરવીછે એમ માહિત છતાં તેણે તે દસ્તાવેજ નોંધવા વાસ્તે હાજર કર્યો એમ કહેછે. એવિ હકીકત છતાં તારીખમાં ફેરફાર કરવો એ વાત ખોટા દસ્તાવેજ કર્યા બરાબર નથી, કારણ પી. કો. કા. ૪૬૪ ની રકમ ૨ માંના અર્થ પ્રમાણે એ કરવું એ એકાદ હીતવાળા ભાગમાં બદલ્યાનતથી કીંવા કપટે ફેરફાર કરવા પ્રમાણે થવું નથી.

તે દસ્તાવેજ ખરો નહોતો કીંવા એકાદ ખોટું અત કરી ખોટો હક કહેવો એવો આરોપિતનો હેતુ હતો એમ કોઇય

તકરાર કરી નથી. નોંધણીના કામના સંબંધ એકાદ હી-
તની વાત વિશે નોંધણી કરનારા અમલદારની ચુક થાય
એ હેતુથી તેણે તારીખ બદલી છે એ મુદ્દે. એવી વાત
છે એટલા માટે આરોપિતનું આ કલ્પ પી. કો. કા. ૧૯૨,
૧૯૩ ઉપરથી ખોટો પુરાવો બતાવ્યાનો ગુન્હો થાય છે
અને કા. ૧૯૬ પ્રમાણે બનાઉ પુરાવાને ઊપયોગ કર્યાને
ગુન્હો થાય છે. એમ છે તેથી શેશનજડને આપેલી શિ-
ક્ષા કમી કરી સખત મજૂરીની એ મહીનાની કેદની
શિક્ષા અમે કરીએછીએ અને દંડની કાયમ રાખીએછીએ.

પી. કો. કા. ૧૯૩ સરકાર વિરુદ્ધ જીજીભાઈ વળનો
ફેસલો પાને ૭૬ મે છે તે નિચે જુઓ.

પી. કો. કા. ૧૯૨ સરકાર વિરુદ્ધ નિપરંજનો ફેસલો
પાને ૩૬ છે તે નિચે જુઓ.

પી. કો. કા. ૧૯૬ સરકાર વિરુદ્ધ ખીરોદચંદર મુનમુ-
દારનો ફેસલો પાને ૫૫૩ મે છે તે નિચે જુઓ.

સરકાર વિરુદ્ધ નોખો ગોપાલ ખોસ
જિગલરિમેમ્પનસરે ફેસલો અરજીની બાબતમાં.

તા. ૭ ડીસેમ્બર ૧૮૮૦

વા. ૬ } એક કામ બરદાન કોર્ટમાંથી કાઢી હુંગલી-
પા. ૪૯૧ } ની કોર્ટમાં ઇનસાફ માટે મોકલવાનો ફી.

પ્રો. કા. ૬૪ ના આધારે હાઇકોર્ટને આ
અરજ થઈ હતી.

સરકાર પ્રમાણે અરજ કરવાનું કારણ શું હતું એ બ-
રદાનના જુદા માલુમ્મત મીસ્ટર સ્ટીક્સ એ ફેસલો
આફીડેવિટમાં લખ્યું છે અને તે એકે આ જુદામાં આ
કામની બાબતમાં મોટી ગરબડ ઉઠેલી છે ફરિયાદી અને
આરોપિત પૈકી એક આરોપિત એઓનો આજુકાણે મોટો
દોર છે અને આ જુદામાંના કેટલાક લોક કોઈ કોઈ
ની પક્ષમાં છે.

આ કામ એક જીલ્લામાંથી કાઢી બીજા જીલ્લામાં કેમ ન મોકલવું તેનું કારણ બતાવવા આરોપિતને મોટીશ થઈ તે વખતે તે કારણ બતાવવા આરોપિત તરફથી નિચે પ્રમાણે તકરાર થઈ.

“ મિસ્તર સ્ટીવને પોતાની આફ્રીડવીટમાં લખેલું કારણ બસ નથી, તેણે આ સર્વ મજકુર સાંભળ્યા પરથી લખ્યોછે અને તેને આ માહિતી આપનાર પૈકી એકેનું નામ તેમાં લખ્યું નથી. આરોપિતે પોતાની આફ્રીડવીટમાં એમ લખ્યુંછે કે “અરદાન જીલ્લામાં મારો કાંઈ દોર નથી કોર્ટના હુકમથી મેં ૩૨ સાક્ષીદારને સમન કર્યાછે અને તેના અરસ બદલ મેં કોર્ટમાં રૂ ૩૦૦) ભર્યાછે અને તેમાંના ઘણા સાક્ષીદાર અરદાનના રહેનારછે અને આ કામ બે બીજા જીલ્લામાં મોકલવામાં આવે તો મને બ્યાદિ અરસ લાગે તેમછે, અરદાન જીલ્લાના બ્યુરોરીની યાદીમાંના ૨૯૦ પૈકી ફક્ત ૧૪ આશામી ને મારી અરી ઓળખ હશે અને બાકીના ૧૮૦ બ્યુરર બીલકુલ મારી ઓળખના નથી. શિવાય જીલ્લા માજીસ્ટ્રેટ પોતાની આફ્રીડવીટમાં જે કારણ લખ્યાંછે તે ઉપરથી કામ બીજા જીલ્લામાં મોકલવામાં આવ્યું એવો એક પણ રીપોર્ટ જાણ્યો નથી.”

એ ઉપરથી હરાવ થયો કે જીલ્લા માજીસ્ટ્રેટને આ જીલ્લામાં આવ્યાને ફક્ત ત્રણજ માસ થયા તે છતાં તેણે પોતાની આફ્રીડવીટમાં જે મજકુર લખ્યોછે તે સાંભળેલી વાત ઉપરથીછે. પોલીસના રીપોર્ટ ઉપરથી તેણે એ આફ્રીડવીટ કરીછે. અને આ કામ બીજા જીલ્લામાં મોકલવાને પોલીસના ઇજા હોય. બીજી રીતે જોતાં કેદી-એ તે જીલ્લામાં ઇનસાફ યાય એમ સમજી સર્વ બ્યવસ્થા કરીછે અને તે કામ વાસ્તે તેને પુષ્કળ અરસ પણ થયોછે. બ્યુરર પૈકી ૧૮૦ લોકોની અને તેની બીલકુલ ઓળખ નથી અને આ કામથી અરદાન જીલ્લામાં બીલકુલ ગરબડ થઈ નથી.

અમુક જ્યુરર અમુક પક્ષકાર તરફનો છે એમ જાણાય તો બીજાને તેને માટે ના કહેવાનો હક છે બીજુ જ્યુરરોએ કરેલો ઠરાવ બરોબર નથી એમ જડજને દેખાય તો તે તે કામને હાથકોટમાં મોકલે તો તે ચાલે અને એ રીતે આખરે કામ હાથકોટમાં જવાનો આ એક માર્ગ છે. સમજ એક જીલ્લામાંથી બીજામાં કામ મોકલવાને આથી કાંઈક જામી કારણ નોંધવે સમજ આ અરજ અમિ નામંજુર કરીએછીએ.

કી. પ્રો. કા. ૬૪ અબદુલ કાદરખાન વિરુદ્ધ પરવહી-
નાના માજીસ્ટ્રેટનો ફેશલો પાને ૪૨૫મ છે તે નિચે જુઓ.

સરકાર વિરુદ્ધ કરીમદાદ

તા. ૯ ડીસેમ્બર ૧૮૮૦

વા. ૬ ૨ આ કામમાં ઉપ્પુટી માજીસ્ટ્રેટ કરેલો હુકમ
પા. ૪૯૬ ૧ ગેરકાયદેશર છે એમ કહેવાય નહીં. આરો-
પિતે કરેલી ફરીયાદીના ખરાપણાના સબંધે
પોલીસના રીપોર્ટ ઉપરથી તે માજીસ્ટ્રેટનો ગમે તેવો અ-
ભિપ્રાય થયો હોય. કરિમદાદ એ પોતાના સાક્ષીદાર બઈ
આબ્યા છતાં અને પોતાનું કહેવું સાબિત કરવાની પર-
વાનગી માગ્યા છતાં તેનું અને તેના સાક્ષીદારનું કહેવું
સાંભળ્યા શિવાય કીંવા તેણે કરેલી ફરિયાદ ખરી છે કીંવા
ખોટી છે તેનો નિર્ણય કર્યા શિવાય તેના પર પી. કો. કા.
૨૧૨ના આદારે તે માજીસ્ટ્રેટથી કામ ચલાવાય નહીં.
કોઈ માણસે જે ફરિયાદ કરી તે ખરી છે એમ સાબિત
કરવાનો તેને વખત મળ્યા શિવાય ખોટી ફરિયાદ કર્યા
બદલ તેના પર કામ ન ચલાવવું એ સ્પષ્ટ ન્યાય છે.
અને તેને જે એ વખત આપવો તે પોલીસ રૂબરૂ ન
છતાં માજીસ્ટ્રેટ રૂબરૂ સાબિત કરવાનો વખત આપવો.
અમુક લોકે કરેલી ફરિયાદ ખોટી છે એમ પોલીશ અમ-
લદારે રિપોર્ટ કર્યાથી જો તેના પર પી. કો. કા. ૨૧૨ પ્ર.

(૫૭૮)

માણે કામ ચલાવાય તો અમુક એક ફરિયાદી ખરી છે કીંવા ખોટી એનો નિર્ણય કરનાર જડજ પોલીસ અમલદાર છે એમ થશે. એ માજીસ્ટ્રેટનું કામ પોલીસને આપવા ત્રિશે કાયદામાં કોઈ ટુકાણું આધાર નથી. પોલીસને એવા અધિકાર આપ્યો તો ન્યાયતા કામને કેવો ધોક્કો લાગે એ આ દેશમાંના ઘોડા અનુભવ ઉપરથી સહેજ સમજવામાં આવશે. પુરાવા તૈયાર કરવાનું કામ પોલીસનું છે અને તે પુરાવા બસ છે કીંવા વિશ્વાસ રાખવા સરખો છે કીંવા નહીં એનો નિર્ણય કરવાનું કામ ફક્ત માજીસ્ટ્રેટનું છે.

પી. કો. કા. ૨૧૧ સરકાર વિરુદ્ધ ગોપાળ બાંકાજીનો ફેશલો પાને ૨૧૨ મે છે તે નિચે જુઓ.

સરકાર વિરુદ્ધ દેવી પ્રસાદ.

તા. ૨૯ જાન્યુઆરી ૧૮૮૧

બા. ૬ } આરોપિતને પકડ્યા અગાઉ આરોપિતે
પા. ૫૩૦ } પોલીસ રૂબરૂ કરેલી કબુલત પુરાવાના આ
કટની કા. ૨૫ અને ૨૬ ઉપરથી પુરાવા-
માં લેવામાં આવે છે.

પુરાવાના આકટની કા. ૨૫-૨૬ સરકાર વિરુદ્ધ રા.
મા ખીરાપાનો ફેશલો પાને ૩૪૨ મે છે તે નિચે જુઓ.

સરકાર વિરુદ્ધ દેવી પ્રસાદ.

તા. ૩૧ જાનેવારી ૧૮૮૧

બા. ૧ } સાક્ષીની સાહેલી કમિશનથી લીધી તે હા-
પા. ૫૩૨ } ઇકોર્ટના કી. પ્રો. પ્રમાણે હાઇકોર્ટે કરેલા
હુકમથી લીધી છે; એમ બતાવ્યા શિવાય કીંવા પુરાવાના
આકટની કા. ૩૩ પ્રમાણે પુરાવામાં લેવા સરખી હોવા
શિવાય હાઇકોર્ટની રૂબરૂ ચાલેલા ફેશલો દ્વારા કામમાં હા.

ધકોટ પુરાવામાં લેનાર નથી.

પુરાવાના આકટની કા. ૩૩ સરકાર વિરુદ્ધ પ્રોસનો
ચંદર ગોસાવિ અને બીબ્બનો ફેશ્લો પાને ૪૧૧ મે છે તે
નિચે જુઓ.

મોનારોખ વિરુદ્ધ ઈસન ખરધન

તા. ૧૦ જાન્યુઆરી ૧૮૮૧

વા. ૬ } ફરિયાદીએ પોલીસ પાસે જઈ એવી ફરિ-
યા. ૫૮૧ } વાદ કરી કે આરોપિત મને પકડીને એક

ધરમાં લઈ ગયો અને ત્યાંહાં મને માર
મારીને અટકાવી મુક્યો પછી છોડી દીધો. એક ત્રીજા
વર્ગના માણસેટની રૂબરૂ તે કામની ચોકસી થઈ. તે
માણસેટે આરોપિતે અપરાધ કર્યો નથી એમ કી. પ્રો.
કા. ૨૧૧ પ્રમાણે ઠરાવ કર્યો અને આરોપિતને છોડી
મુક્યો. અને ફરિયાદીએ આરોપિતને નુકશાન બદલ રૂ.
૨૦) આપવાને હુકમ કર્યો. જોઈએ માણસેટે તે કામ
હાઈકોર્ટના અભિપ્રાય માટે મોકલ્યાથી ઠરાવ કર્યો કે—

આ કામમાં થયેલો ઈનસાફ અને આરોપિતે ગુન્હે
કર્યો નથી એમ થયેલો ઠરાવ ગેર કાયદેશર છે એમ અ-
મને જણાવું નથી. હવે નુકશાની બદલ રકમ આપવાનો
જે હુકમ કરવાનો તે આરોપિતે અપરાધ કર્યો નથી
એમ ઠરાવ થયો હોય તે વખતે ન કરતાં ફરિયાદ કાડી
નાખી હોય તે વખતે કરવાનો છે એમ કા. ૨૦૯થી દે-
ખાયછે; પરંતુ કા. ૨૧૨ ઉપરથી જોતાં આરોપિતે ગુન્હે
કર્યો નથી એવા જે વખતે ઠરાવ થયો હોય તે વખતે
નુકશાની આપવાનો હુકમ કર્યો હોય તે ગેરકાયદેશર થાય
એમ અમને દેખાવું નથી.

કી. પ્રો. કા. ૨૧૧ ચંદર કાંતદે અરજદારની બાબત-
નો ફેશ્લો પાને ૫૭૨ મે છે તે નિચે જુઓ;

કી. પ્રો. કા. ૨૦૯ સરકાર વિરુદ્ધ નેકીશન નરશીમો
ફેશલો પાને ૨૩૬૩ છે તે નિચે જુઓ.

કી. પ્રો. કા. ૨૧૨ સરકાર વિરુદ્ધ દેવમા વિમેરેનો ફેશ-
લો પાને ૨૮૫૩ છે તે નિચે જુઓ.

સરકાર વિરુદ્ધ સલિકરાય.

તા. ૧૩ જાન્યુઆરી ૧૮૮૧

વા. ૬ ૨ મારા ઘરને કોષ્ટએ આગ લગાડી એવી
પા. ૫૮૨ ૧ અબર આરોપિતે પોલીસને લખી જણા-
વી. પોલીસ અમલદારે તેને ગામ જઈ
તપાસ કરી. આખરે આરોપિતે ખોટી અબર આપ્યા
માટે પોલીસ અમલદારે રિપોર્ટ કર્યો. તે વખતે તેને
ખાલાબા સિવાય કોંવા તેનું કહેવું શાખિત કરવાનો તેને
વખત ન આપતાં માજીસ્ટ્રેટે આરોપિતપર ખોટી અબર
આપ્યા. બદલ ફાજદારીમાં કામ ચલાવવાનો એકદમ કુ-
કમ કર્યો. આરોપિતે જે લોકોપર આરોપ મુક્યો હતો તે
લોકોને નુકશાન કરવાના ધરાદાએ આરોપિતે જાણી બુ-
જીને ખોટી અબર આપ્યા બદલ આરોપિતને પી. કો.
કા. ૨૧૧ પ્રમાણે ધનસાફ માટે જશન કોર્ટમાં મોકલવા-
માં આવ્યો.

એ કમિટ કરવું ગેરકાયદેશર છે અને હાઈકોર્ટના ફેસલા
વિરુદ્ધ છે એવા જશન જડજનો અભિપ્રાય હોવાથી તેણે
તે કામ હાઈકોર્ટના અભિપ્રાય માટે મોકલ્યું.

તેમાં ઠરાવ્યું કે જશન જડજનું જે એવું કહેવું છે કે, આ-
રોપિતે જે ખોટી ફરિયાદ કરી હતી તેનો ન્યાયાધિકારની
રતિ નિકાલ થતા સુધી આરોપિતપર પી. કો. કા. ૨૧૧
પ્રમાણે આરોપ મુકી શકાતો નથી; તે તેનું કહેવું અરોબર
છે. પરંતુ પોલીસને અબર આપ્યાથી પોલીસે તે પ્રકરણ
જે નિકાલ કર્યો તેથી આરોપિતનું મન સંતોષ ન પામતાં
તેણે જો તે બદલ માજીસ્ટ્રેટને ફરિયાદ કરી હાય તો પછી
તે ફરિયાદનો ન્યાયાધિકારની રતિ નિર્ણય થયા શિવાય

આરોપિતપર પી. કો. કા. ૨૧૧ પ્રમાણે કામ ચલાવવામાં આવ્યું નહોત. પરંતુ તેમ થયું નથી. સખખ આરોપિતે આપેલી ખખર ખોટી હતી એવા જ પોલીસે રિપોર્ટ કર્યો હતો તે પરથી આરોપિતપર કા. ૨૧૨ પ્રમાણે કામ ચલાવવાને હરકત છે એમ મને દેખાતું નથી.

પી. કો. કા. ૨૧૧ સરકાર વિરૂદ્ધ ગોપાળ ભાંકાજીનો ફેસલો પાને ૨૧૨ મે છે તે નિચે જુઓ.

સરકાર વિરૂદ્ધ સીઓએહાર.

તા. ૨૦ જાન્યુઆરી ૧૮૮૧

પા. ૬ } આરોપિતે કેટલાક માણસપર તોહોમત મુક્યું
પા. ૫૮૪ } હતું. તે ખોટું છે એમ પોલીસે રિપોર્ટ કર્યો;
તેથી માજીસ્ટ્રેટ પી. કો. કા. ૨૧૧ પ્રમાણે કામ ચલાવવાની મંજૂરી આપી. દરમિયાન મારી ફરિયાદીનો ધનસાફ ન્યાયની રીતે થયો જોઈએ એમ આરોપિતે માજીસ્ટ્રેટને ફરિયાદ કરી. પરંતુ તેણે તે અરજીનો નિકાલ કર્યો નહોતો. પાછળથી આરોપિતને ધનસાફ માટે શેશનમાં મોકલ્યો. ત્યાં આરોપિતે એવી તકરાર કરી કે, મેં તે ખોટી ફરિયાદ કરી નહોતી અને તે ફરિયાદીનો ધનસાફ કરવો જોઈએ. તે વખતે આ તેની તકરાર ખખર છે એમ શેશન જડજને દેખાયાથી તેણે આ કામ હાઈકોર્ટના અભિપ્રાય માટે મોલ્યાથી ઠરાવ્યું કે—

આરોપિતની ફરિયાદીનો ધનસાફ ન્યાયાધિકારની રીતે કર્યા શિવાય અને તેના શક્તી લીધા શિવાય તેના પર કા. ૨૧૧ પ્રમાણે ખોટું તોહોમત મુક્યા બદલ કામ ચલાવવાને મંજૂરી આપી તો તે ગેરકાયદેશર છે સખખ આરોપિતને કમિટ કરવા બદલ થયેલો હુકમ ૨૬ કરવોજોઈએ.

પી. કો. કા. ૨૧૧ સરકાર વિરૂદ્ધ ગોપાળ ભાંકાજીનો ફેસલો પાને ૨૧૨ મે છે તે નિચે જુઓ.

સમાપ્ત.

(૫૮૨)

અલહાબાદ હાઇકોર્ટના ઇંગ્લીયનલો રિપોર્ટમાંથી ફોજદારી ફેસલા.

સરકાર વિરૂદ્ધ ગુલામ ઇસ્માયલ અને બીજા.

તા. ૨ જુલાઈ ૧૮૭૫.

વા. ૧ } આરોપિતપર ખુનના તોહોમતની અલહાબા-
પા. ૧ } દના જડને તપાસ કરી તેમાં તે ગુન્હેગાર
ન જણાયાથી તેઓને તેણે છોડી દીધા.
આ કામની નવેસરથી ચોકશી કરવાનો હુકમ કરવા મા-
ટે હાઇકોર્ટને અલહાબાદની સરકારે અપીલ કરી તે મં-
જૂર થઈ એ અખર પોલીસ સુપ્રીટેન્ડેન્ટે થયાથી તેણે
ગુન્હેગારોને પકડ્યા અને માજીસ્ટ્રેટની રૂબરૂ હાજર
કર્યા. માજીસ્ટ્રેટે અપીલનો નિકાલ થતા સુધી
તેઓને અટકાવી રાખવાનો હુકમ કર્યો. આ હુકમ મા-
જીસ્ટ્રેટે અધિકાર શિવાય કર્યો છે માટે તે રદ કરવા
કોવા કી. કા. ૩૯૦ ના આધારે અમને જામીનપર
છોડવા અને આ કામ હાઇકોર્ટથી હુકમ થવા માટે કી.
કા. ૨૯૯ પ્રમાણે ત્યાં મોકલવું એમ અરજદારે શેશન
જડવને અરજ કરી. શેશન જડવને ખેડ પક્ષના વકીલની
તકરાર સાંભળી અને આરોપિતને છોડી દેવાના હુકમ
પર અપિલ કરી છે એટલોજ વાત તેને ફરી પકડવાને
ખસ નથી અને અપીલમાં તે અપરાધી છે એવા ડરાવ
થતા સુધી તે નિરપરાધી છે અને ત્યાં સુધી તે શ્વતં-
ત્ર છે એમ સમજવું જોઈએ માટે કા. ૩૯૦ પ્રમાણે તેમના
જામીન લઈ આ કામ કા. ૨૯૯ ના આધારે હાઇકોર્ટ-
માં મોકલ્યું. માજીસ્ટ્રેટનું આ કામ ન્યાયનું છે કે નહીં?
અને આ કામમાં કા. ૨૯૭ પ્રમાણે હાથ ધાલવાનો આ
કોરટને અધિકાર છે કે નહીં? એ વિશે મી. જસ્ટીસને

સંશય આપ્યાથી આ કામ દુલભેય આગળ રજૂ થતાં
ઠરાવું કે—

માજીસ્ટ્રેટનો આ હુકમ ગેર કાયદેસર છે એમ જો મા-
નીએ તો પણ આ કામમાં હાથ ધાલવાનો આ કોર્ટને
અધિકાર છે કે નહીં એ જોવું જોઈએ અટકાવમાં રાખ-
વાનો જે હુકમ થયો તે ગેર કાયદેસર છે એવું દેખાય તો
કા. ૮૧ ઉપરથી રાણી સાહેબની પ્રજા હોનારી પુરોપાધ-
નને માત્ર હાઇકોર્ટને અરજ કરવાનો અધિકાર છે અને
તેવા અધિકાર નેટીવને નથી અટકાવેલા માણસને પો-
તાની રૂપરૂ આણવાને ઈલાકાના મુખ્ય મેજિસ્ટ્રેટ આહારના
માણસને હુકમ કરવો નહીં એમ કા. ૮૨ માં લખ્યું છે.
થિવાય કા. ૨૬૭ ઉપરથી જે હાઇકોર્ટને અધિકાર છે
તે ન્યાયતા કામમાં મુદ્દાની ચુક ચુક હોય તે પ્રસંગે છે
માજીસ્ટ્રેટનો આ હુકમ કા. ૪ ના બાવાર્ય પ્રમાણે ન્યા-
યનું કામ થતું નથી. કારણ આ કામમાં માજીસ્ટ્રેટ જે
હુકમ કર્યો છે તે કામમાં દાખલ થયેલા પુરાવા ઉપરથી
કોંવા એકાદ પુરાવા લઈ કર્યો નથી. સમજ કા. ૨૬૭
પ્રમાણે તપાસણી કરનારી કોર્ટને આ કામમાં હાથ ધાલ-
વાનો અધિકાર નથી.

કી. પ્રો. કા. ૨૬૬ સરકાર વિરુદ્ધ જેઠા બલાનો ફેસલો
પાને ૪૧ મે છે તે નિચે જુઓ.

કી. પ્રો. કા. ૨૬૭ સરકાર વિરુદ્ધ નવરનમેગ દુલાભિગનો
ફેસલો પાને ૪૮ મે છે તે નિચે જુઓ.

કી. પ્રો. કા. ૩૬૦ કોઈ પણ કામમાં તોહિમત સા-
બિત થવાના ઠરાવ ઉપર અપીલ થઈ હોય કે નહીં
હોય તોપણ તે કામમાં તોહિમતવળા સમ્પત્તો જામીન
લઈને તેને છોડવો, અથવા માજીસ્ટ્રેટ નેટલી રકમનો
જામીન માગ્યો હશે તે રકમ ઓછી કરવી એવું ફરમાવ-
વાનો અખતયાર શેશન કોર્ટને છે.

કી. પ્રો. કા. ૮૨ હાઇકોર્ટ અથવા હાઇકોર્ટના કોઈ

જડજો હેખિયસકોર્પસનુરીટ (એટલે માણસ હાજર કરાવવા બાબતનું બારંટ) અથવા મેન પ્રૈઝનું રીટ (એટલે હાજર કરવા બાબત જામીન લઈને કેદી કોઈ ઇષ્ટ મીત્રને સ્વાધિન કરવા બાબતનું રીટ) અથવા ડી હામિની રિપ્લિ જિયાનડોનું રીટ (એટલે તુરંગમાંના માણસનો જામીન લઈને તેને છોડવા બાબતનું રીટ) અથવા તેલું જાળીશુ કાંઈરીટ ઇલાકાના મુખ્ય શહેર બાહાર કરવુંનહી.

કી. પ્રો. કા. ૪ માંની વાખ્યા “ઇનસાફનો મુકદ્દમો” એટલે કાંઈ કામ ચાલતું હોય ત્યારે પુરાવા સેવામાં આવેછે; અથવા સેવાનો અધિકાર છે, અથવા દફતરમાં દાખલ કરેલા પુરાવા ઉપરથી જે કામમાં શિક્ષાનો ઠરાવ અથવા શિક્ષાનો હુકમ અથવા આખરનો હુકમ કરવામાં આવેછે તે કામ સમજવું.

પરકતુલાખાન

રેની અને ખીજા

અરજદાર

વિરુદ્ધ પક્ષકાર.

તા. ૩ જુલાઈ ૧૮૭૫

વા. ૧ } કી. પ્રો. ઉપરથી જોટલી કોરટને ફાજલ-
પા. ૧૭ } રીમાં કામ ચલાવવાની મંજૂરી આપવાનો
અધિકાર છે તે કોરટો પૈકી એકાદી કોરટે

કા. ૪૬૮ અને ૪૬૯ પ્રમાણે મંજૂરી આપીછતાં તે કામમાં હાથ ધાલવાનો કોઈ પણ વરિષ્ટ કોર્ટને અધિકાર નથી.

પણ તે કોરટો પૈકી એકાદી કોરટે મંજૂરી આપવાને નાકબુલ કર્યાછતાં તે કોર્ટ ઉપરની જે વરિષ્ટ કોર્ટને તેવી મંજૂરી આપવાનો અધિકારછે તે તે અધિકારને બાધ આવતો નથી.

કી. પ્રો. કા. ૪૬૮ સરકાર વિરુદ્ધ પરસાપા માહદિવ
આપાનો ફેસલો પાને ૩૦૧ મેછે તે નિચે જુઓ.

કી. પ્રો. ૪૬૯ પુનાના માજીસ્ટ્રેટના પત્ર ના. ૧૪૩૨થી
થપેલો ઠરાવ પાને ૨૩૫ મેં છે તે નિચે જુઓ.

સરકાર વિરુદ્ધ કુળતારણસીંગ.

તા. ૧૫ જાન્યુઆરી ૧૮૭૬

વા. ૧ } ન્યાયના કામની વિરુદ્ધના ને ગુન્હા છે તે
પા. ૨૨૬ } સને ૧૮૭૨ ના ૧૦ ની કલમ ૪૭૩ના અ
ર્થ પ્રમાણે કોર્ટના અધિકારનું અપમાન
કરી કરેલો અપરાધ છે એમ થતું નથી.

પરંતુ એમ હોય તોપણ કા. ૪૬૭, ૪૬૮ અને ૪૬૯
આમાં કહેલા કોષ્ટિકો તોહોમતની ઓકશી કરવાને પુરતું
કારણ છે એવું કોષ્ટ દીવાની કીંવા ફાજલદારી કોર્ટને દે-
ખાય તે વખતે કા. ૪૭૨ માં ને ચાર્જ બદલ લખ્યું છે
તેવું ચાર્જ હોવા શિવાય મુકેલા ચાર્જની તે કોર્ટને પો-
તાને ઓકશી કરવાનો અધિકાર નથી.

સખબ આરોપિત કે જેનાપર એક આસીસ્ટન્ટ કલેક-
ટરે પોતાની રૂબરૂ ધારાની બાબત ચાલેલા દાવામાં ખોટી
માફીનો દિપ્તિ કર્યા બાબત પી. કો. કા. ૧૬૯ પ્રમાણે
તોહોમત રાખી આસીસ્ટન્ટ માજીસ્ટ્રેટ તરીકે પોતે ઓકશી
કરી શિક્ષા કરી હતી તે આ કોર્ટ ૨૬ કરે છે.

કી. પ્રો. કા. ૪૬૭ સરકાર વિરુદ્ધ પોપટ નથુનો ફેસ-
લો પાને ૩૫૯ મેં છે તે નિચે જુઓ.

કી. પ્રો. કા. ૪૬૮ સરકાર વિરુદ્ધ પરસાપા માહદિવ
આપાનો ફેસલો પાને ૩૦૧ મેં છે તે નિચે જુઓ.

કી. પ્રો. કા. ૪૬૯ પુનાના માજીસ્ટ્રેટના પત્ર નંબર
૧૪૩૨ થી થપેલો ઠરાવ પાને ૨૩૫ મેં છે તે નિચે જુઓ.
કી. પ્રો. કા. ૪૭૨ } સરકાર વિરુદ્ધ નવરન બેગડુલા બે-
કી. પ્રો. કા. ૪૭૩ } ગનો ફેસલો પાને ૪૮ મેં છે તે નિ-
ચે જુઓ.

પી. કો. કા. ૧૬૯ સરકાર વિરુદ્ધ ખીરોદચંદર મુજમુ

(૫૮૬)

દારનો ફેસલો પાને ૫૫૩ છે તે નિચે જુઓ.

સરકાર વિરૂદ્ધ હરદેવ.

તા. ૧૯ ફેબ્રુઆરી ૧૮૭૬

વા. ૧ } આરોપિતને છોડી દેવાનો હુકમ થયા છતાં
પા. ૧૪૯ } તેપર હાઈકોર્ટમાં અપીલ કરવાનો સરકાર
ને ફી. પ્રો. કા. ૨૭૨ ઉપરથી જે અધિકાર
આપ્યોછે તેથી કરીને ફી. પ્રો. કા. ૨૯૭ ઉપરથી જે
તપાસણી કરવાનો હાઈકોર્ટને અધિકાર મળ્યો છે તેને
બાધ આવતો નથી પછી તે તપાસણીની અરજી બા-
નગી પ્રોસીક્યુટરે કરી હોય અગર સરકારી પ્રોસીક્યુટરે
કરી હોય. કા. ૨૭૨ પરથી સરકારને જાસ્તી અધિકાર
અપીલ કરવા બાબત મળ્યોછે. અને આ આકટ થયા
અગાઉ છોડી દેવાના હુકમપર કાંવા બીજા કોઈ
હુકમ પર અરજ કર્યાથી તેની તપાસણી કરવા
વિશે હાઈકોર્ટને જે અધિકાર હતો તેજ તેને
હાથ પડે છે. એટલા માટે આરોપિતને છોડી દેવા
વિશે જે કનિશ્ટ કોર્ટે ઠરાવ કર્યો હોય તો તે ઠરાવથી
હાઈકોર્ટને તપાસણી કરવાનો જે ફી. કા. ૨૯૭ પરથી
અધિકાર છે તે ચલાવવાને પ્રતિબંધ આવતો નથી.

ફી. પ્રો. કા. ૨૯૭ સરકાર વિરૂદ્ધ નવરનબેગ ફુલામિ-
ગનો ફેસલો પાને ૪૮ મેછે તે નિચે જુઓ.

ફી. પ્રો. કા. ૨૭૨ સરકાર વિરૂદ્ધ રખમા અને બીજા
ના ફેસલો પાને ૬૨ મેછે તે નિચે જુઓ.

સરકાર વિરૂદ્ધ ઠાકુરપ્રસાદ.

તા. ૧૬ ફેબ્રુઆરી ૧૮૭૬.

વા. ૧ } આરોપિતે ફી. પ્રો. કા. ૨૨૨ માં કહ્યા પ્ર-
પા. ૧૫૧ } માણેનો ગુન્હો કર્યાથી માછલે તેની સં-
ક્ષિપ્ત રીતે ચોકસા કરી અને તેનાપર તો-

હોમન સાબિત થયાપરથી તે પૈકી પ્રત્યેકને એક મહીનાની સખત મજૂરીની શિક્ષા કરી, શરદરહુ ડરાવ પર ફી. પ્રો. કા. ૨૭૩, ૨૭૪ પ્રમાણે અપીલ ચાલી શકે તેમ નથી માટે કેદીએ શેશન જડવને અરજ કરી. શેશન જડવે કા. ૨૬૬ માંના ડરાવને અનુસરીને તે કામમાંના કાગળ પત્ર મંગાવ્યા અને કેદીપર થયેલી સાબિતી બરોબર છે કીંવા નહીં એનો નિકાલ થતા સુધી કેદીને જામીનપર છોડી દેવા એમાં માજીસ્ટ્રેટને હુકમ કર્યો. આ હુકમ કા. ૩૬૦ પ્રમાણે આપ્યો હતો. માજીસ્ટ્રેટ તે હુકમ પોત્ત્યા પછી તે સાબિતી બરોબર છે કીંવા નહીં, એ સંબંધે માજીસ્ટ્રેટ અને શેશન જડવની દરમ્યાન કાંઈ પત્ર બ્યવહાર થયો તે બ્યવહાર શેશન જડવે હાથકાટના અભિપ્રાય વાસ્તે મોકલ્યો.

તેમાં ડરાબું કે તે અપરાધ સાબિત થયેલા માણસ પાસેથી જામીન લેવાનો ફી. પ્રો. કા. ૩૬૦ પ્રમાણે શેશન કોર્ટને અધિકાર નથી. કારણ કે અપરાધ સાબિત થયેલો માણસ એ તે કલમમાંના બાવાર્ય પ્રમાણે આરોપિત માણસ નથી.

ફી. પ્રો. કા. ૨૭૩ ને કામમાં શેશન કોર્ટ અથવા ડિ-સ્ટ્રિક્ટનો માજીસ્ટ્રેટ, અથવા ૧ લા વર્ગનો બીજો માજીસ્ટ્રેટ એક મહીના સુધી કેદનીજ શિક્ષાનો હુકમ અથવા પચાસ રૂપિયા સુધીના દંડનીજ શિક્ષાનો હુકમ અથવા ફટકા મારવાનીજ શિક્ષાનો હુકમ કરે તે સંબંધે કામોમાં કાંઈ અપીલ ચાલશે નહીં.

શરદરહુ કોરટે અથવા અમલદારે પેટેલાં કેદની શિક્ષાનો હુકમ કર્યો નહીં હોય; અને દંડ નહીં આપે તો કેદમાં રાખવા એવા કેદનો હુકમ કર્યો હોય ત્યારે તેપર અપીલ ચાલશે નહીં.

તોહોમતવાળાના જવાબપરથી તેનાપર ચુલ્હા દર્યો હોય

ત્યારે શિક્ષા ઘણી કમીછે અથવા કાયદાસર નથી, એ સમયે શિવાય અપીલ ચાલશે નહીં પછી તે ઇનસાફ આસેસરો લઈને કર્યો હોય કે જ્યુરીથી કર્યો હોય તે વાતની ચીંતા નથી.

કી. પ્રો. કા. ૨૭૪ સરકાર વિરુદ્ધ ગુલામ મહમદનો ફેસલો પાને ૫૧૩ મે છે તે નિચે જુઓ.

કી. પ્રો. કા. ૨૬૬ સરકાર વિરુદ્ધ જેઠા બલાનો ફેસલો પાને ૪૨ મે છે તે નિચે જુઓ.

કી. પ્રો. કા. ૩૬૦ સરકાર વિરુદ્ધ ગુલામ ઇસ્માયલ અને બીજાનો ફેસલો પાને ૫૮૨ મે છે તે નિચે જુઓ.

સરકાર વિરુદ્ધ નેપાયા.

તા. ૨૨ અગષ્ટ ૧૮૭૫.

વા. ૧ } ને ગુન્હા બદલ જન્મ પર્યંત કાળા પાણીની
પા. ૪૭ } કીંવા અમુક વર્ષ સુધી કેદની શિક્ષા કરી
હોય તે ગુન્હા બદલ જન્મ પર્યંત કાળાપાણીની શિક્ષા નહીં કરતાં કમી મુદત સુધી કાળા પાણીની શિક્ષા આપવી એમ થાય તો તે મુદત તે ગુન્હા બદલ કેદની શિક્ષા આપવા બદલની જેટલી મુદત હોય તે મુદતથી જ્યાંસુધી થઈ શકે નહીં, પરંતુ કા. ૩૭૭ પ્રમાણે ને કેદની શિક્ષાની મુદત છે તે ૧૦ વર્ષની છે સમય એ ૧૪ વર્ષની કાળાપાણીની શિક્ષા ને મુરોદાબાદના શેશન જડને કરીછે તે ખરોખર નથી.

પી. કો. કા. ૩૭૭ ને માણસ બુદ્ધિપૂર્વક કોઈ પુરુષ, સ્ત્રી, અથવા જનનવર સાથે સૃષ્ટીક્રમ વિરુદ્ધ મૈથુન કરે તે માણસને જીવતા સુધી સમુદ્રપારની અથવા દસ વર્ષની મુદત સુધીની જેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની શિક્ષા કરવામાં આવશે અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

ખુલાસો. આ કલમમાં જ્યાં કરેલા ગુન્હામાં ને મૈથુન

ધવું જરૂર છે તેમાં પ્રવેશ થયો તો ખસ છે.

સરકાર વિરૂદ્ધ જગતમલ.

તા. ૨૧ અપ્રેલ ૧૮૭૬.

વા. ૧ } ન્યાયની વિરૂદ્ધ કરેલો અપરાધ એ કી. પ્રો.
પા. ૧૬૨ } કા. ૪૭૩ના અર્થ પ્રમાણે કોર્ટના અપમા-
નથી કરેલા અપરાધ પ્રમાણે નથી.

કી. પ્રો. કા. ૪૬૭, ૪૬૮ અને ૪૬૯માં કહેલા તોડિ-
મતપરથી કોર્ટની ઓકસી કરવી વ્યાજબી છે એમ એકાદ
દીવાની કોર્ટ ફાજદારી કોર્ટને દેખાય તો તે આરોપિતનો
તે ગુન્હામદલ ઇનસાફ પોતે કરવાને કા, ૪૭૧ માંના
ઠરાવપરથી કોર્ટને પ્રતિબંધ આવતો નથી.

કી. પ્રો. કા. ૪૭૩ સરકાર વિરૂદ્ધ નવરતમેજ દુલાખે-
બનો ફેસલો પાને ૧૬૧ મે છે તે નિચે જુઓ.

કી. પ્રો. કા. ૪૬૭ સરકાર વિરૂદ્ધ પોપટ નથુનો ફેસલો
પાને ૩૫૬ મે છે તે નિચે જુઓ.

કી. પ્રો. કા. ૪૬૮ સરકાર વિરૂદ્ધ પરસાપા મહાદેવ
આપાનો ફેસલો પાને ૩૦૧ મે છે તે નિચે જુઓ.

કી. પ્રો. કા. ૪૬૯ પુતાના માછલેટના પત્ર નંબર ૧૪૩૧
થી થયેલો ઠરાવ પાને ૨૩૫ મે છે તે નિચે જુઓ.

કી. પ્રો. કા. ૪૭૧ થાણાના શેથન જડજના પત્ર નંબર
૪૪૧૪નાથી થયેલો ઠરાવ પાને મે છે તે નિચે જુઓ.

સરકાર વિરૂદ્ધ ગુરૂબક્ષ અને બીજા.

તા. ૧૧ મે સને ૧૮૭૬

વા. ૧ } એક માછલેટની રૂબરૂ આરજદારે ખોટી
પા. ૧૬૩ } શાક્ષી આપી તેથી તે માછલેટે તે બાબત

તેઓપર તોહોમત સાબિત કરી તેમને શિક્ષા
કરી, અને અપીલમાં તે શિક્ષા શેથનજડને કાયમ રાખી.

તેજ માછલેટની રૂબરૂ ગુન્હે થયો હોવાથી તેને તે

ગુહાઓ ધનસાફ કરવાનો અધિકાર ફી. પ્રો. કા. ૪૭૧ ઉપરથી નથી એવા કારણથી માલુસને તે હુકમની તપાસણી થવા માટે અરજદારે હાથકોરને અરજ કર્યાથી.

ઠરાવું કે જે ગુહો કોર્ટની રજૂ થયો તેનો ધનસાફ કરવાનો તેજ કોર્ટને કા. ૪૬૭, ૪૬૮ અને ૪૬૯ ઉપરથી જે અધિકાર મળ્યો છે તે અધિકાર તેજ આકટની કા. ૪૭૧ ઉપરથી નહીં જેવો થઈ શકતો નથી.

આ ફેસલામાંની તમામ કલમોનો હેવાલો આના ઉપરના ફેસલામાં આપ્યો છે.

સરકાર વિરુદ્ધ પીટરસન.

તા. ૬ ડિસેમ્બર ૧૮૭૬

વા. ૧ } પીટરસન નામનો યુરોપીયન ખ્રીસ્તી ધર્મમાં
પા. ૩૧૬ } છતાં તેની પહેલી જૈરી જીવતા છતાં તેણે
અહીં અમૈડા ગાર્ડસ નેડે મારો વિવાહ
થવાનો છે એવી અખર પ્રસિદ્ધ કર્યાથી તેણે પી. કો. કા. ૪૬૪
અને ૫૧૧ માં કહેલા ગુહા કર્યા છે એવા કારણથી તેની
એકસી થવા માટે પહેલા વર્ગના માલુસને તેને શેશન
કમિટ કર્યા. તેની ન્યુરીથી એકથી થઈ અને આગાના
શેશન નડને તેને ત્રણ વર્ષની સખત મનુરીની કેદની
શિક્ષા કરી.

તેણે હાથકોર્ટમાં અપિલ કર્યાથી ઠરાવ કર્યો કે—

લગ્ન બદલની લગ્નચીઠી પ્રસિદ્ધ કરવી એ કલ્પ લગ્ન
કરવાની તૈયારીનું કલ્પ છે અને તે કથી પ્રસિદ્ધ કરનારા
એ લગ્ન કરવાનો યત્ન કર્યાનો ગુહો છે એમ થતું નથી.

એટલા માટે કોઈ માલુસની પહેલી બધરી જીવતી છતાં
અમુક એક બીજી સ્ત્રી નેડે મારૂ લગ્ન થનાર છે
એવી જાહેર અખર પ્રસિદ્ધ કરવા છતાં પહેલી જૈરી જીવતી
છતાં બીજું લગ્ન કરવાનો તેણે યત્ન કર્યો છે એવા ગુહા

પરથી તેને શિક્ષા આપવામાં આવતી નથી.

પી. કો. કા. ૪૯૪ સરકાર વિરુદ્ધ રામા શ્યાના વિગરેન્નો
ફેસલો પાને ૨૨૧ મેછે તે નિચે જુઓ.

પી. કો. કા. ૫૧૧ સરકાર વિરુદ્ધ રામાજી રાવજી
માજીરાવ વિગરેન્નો ફેસલો પાને ૧૨૪ મેછે તે નિચે જુઓ.

સરકાર વિરુદ્ધ રામેશ્વરરાય

તા. ૨૩ અપ્રિલ ૧૮૭૬

વા. ૧ } કોઈ માણસે રેલવેના કાંઈ ચોરીના ખીલા
પા. ૩૭૯ } ખીલા એક માણસના ઘરમાં છુપાવી મુ-
કયાના કામમાં મદદ કરી હોય અને કોઈ
ખીન અપરાધી માણસને શિક્ષા થવા માટે પોતે નાથી
ગયો હોય તો પી. કો. કા. ૧૯૩ પ્રમાણે તે માણસે ન્યા-
યના કામમાં ઉપયોગી પડવાવાસ્તે ખોટો પુરાવા બના-
વ્યા બદલ અને કા. ૪૧૪ પ્રમાણે ચોરીનો માલ છુપા-
વ્યાના કામમાં તેણે સાદ્ય કરી તે બદલ તેને શિક્ષા આ-
પવી બાજબી છે.

સખબ અરજદારને માજીએટે આપેલી શિક્ષા ખરોખર
છે એમ હાઈકોર્ટે ઠરાવ કર્યો.

પી. કો. કા. ૧૯૩ સરકાર વિરુદ્ધ જીજીબાઈ વળનો
ફેસલો પાને ૭૬ મેછે તે નિચે જુઓ.

પી. કો. કા. ૪૧૪ કાંઈ મિલકત, ચોરીની મિલકત છે
એમ જાણીને અથવા એમ માનવાનું પોતાને કારણ
છતાં તે મિલકત સંતાડવામાં અથવા તેનો વગ કરવા-
માં કે તે ખસેડવામાં જે માણસ બુદ્ધિપૂર્વક મદદ કરે
માણસને ત્રણ વરસની મુદત સુધીની જેમાંના ગમ્મતે
પ્રકારની કેદની અથવા દંડની અથવા એ બંનેની શિક્ષા
કરવામાં આવશે.

(૫૬૨)

સરકાર વિદ્યુત કાંચનશીખ

વા. ૧ } આરોપિતપર મેનપૂરીના આફ્રીસીએટીંગ
પા. ૪૧૩ } શેશન જડજે પી. કો. કા. ૩૮૦ અને
૪૫૭ પ્રમાણે તોલોમત સાબિત કરી તેને
શિક્ષા કરી.

તે ઠરાવપર આરોપિતે હાથકોરડને અપીલ કરી એ
વા કારણથી કે “માજીસ્ટ્રેટ મને તોલોમતમાંથી મુક્ત
કર્યો. બાદ શેશન જડજે માજીસ્ટ્રેટને કા. ૨૯૬ પ્રમાણે
એવો હુકમ કર્યો કે આરોપિતને પી. કો. કા. ૩૮૦ અ
ને ૪૫૭ મુજબ તોલોમતની તપાસ થવા કમિટ કરવો,
એ હુકમ કરવાનો શેશન જડજેને અધિકાર નહિછતાં કર્યો
છે માટે રદકરી મને મુક્ત કરો”.

એ બાબત ઠરાવ કર્યો કે “શેશનનો કલુએ” એ શ-
બ્દનો અર્થ કી. પ્રો. કા. ૨૯૬ ના બાવાર્થ પ્રમાણે જે
કામનો ધનસાફ કર્મ શેશન કોરડનેજ માત્ર કરવાનો અ-
ધિકાર છે તે કામને લાગુ પડતો થાયછે.

આ કામમાં આરોપિતપર મુકેલા તોલોમતની તપાસ
માજીસ્ટ્રેટ કરી શકે એમછે કર્મ શેશન કોર્ટજ ધનસાફ
કરી શકે એમ નથી માટે શેશન જડજે કરેલો હુકમ
રદ કરી તેને આપેલી શીક્ષા રદકરી તેને છોડી દેવાનો
હુકમ કરીએછીએ.

પી. કો. કા. ૩૮૦ } સરકાર વિદ્યુત અનવરખાં વલદે
પી. કો. કા. ૪૫૭ } ગુલખાંનો ફેસલો પા. ૨૭ મે છે
તે નિચે જુઓ.

કી. પ્રો. કા. ૨૯૧ સરકાર વિદ્યુત જેઠા બલાનો ફેસ
લો પાને ૪૧ મેછે તે નિચે જુઓ.

સકારર વિદ્યુત દરખા અને બીજા

તા. ૩ અગષ્ટ સને ૧૮૭૭

વા. ૧ } પી. કો. કા. ૬૫ પ્રમાણે જે શિક્ષા દંડના
પા. ૪૬૧ } બદલે આપવાનો માજીસ્ટ્રેટને અધિકાર છે

તે શિક્ષાની મુદત કી. પ્રો. કો. કા. ૩૦૯ ઉપરથી જામતી કરી નથી. કા. ૩૦૯ એતો ફક્ત માછ-
જોટ ચલાવવાના કામનો નિયમ ઠરાવવા બાબતની છે.

પી. કો. કા. ૬૫ સરકાર વિરુદ્ધ અલીમાત્યાનો ફેસ-
લો પાને ૨૦૯ મેં છે તે નિચે જુઓ.

કી. પ્રો. કા. ૩૦૯ હરકોઈ ચાલુ કાયદા પ્રમાણે કેદ
પણ થઈ શકે તથા દંડ પણ થઈ શકે એવાં જેને કા-
મમાં ગુન્હેગારને દંડની શિક્ષાનો હુકમ કર્યો હોય તે તે
કામમાં, પછી કેદનો હુકમ કર્યો હોય કે નહીં હોય તોપણ
તે દંડ આપવામાં કસુર થએલી કેદ કરવાનો જે હુકમ
કરવો તેની મુદત ઠરાવવામાં ફાજદારી ફોરોએ પી. કો.
કા. ૬૪, ૬૫ ના ઠરાવો મુજબ કરવું.

પરંતુ એવાં જે કામોમાં ફેસલો કોઈ માછજોટ કર્યો
હોય તે કામમાં પહેલાંની શિક્ષાના હુકમનો ભાગ કેદ
ઠરાવી હોય તે કામમાં દંડ ન આપેલી કેદ કરવાની જે
મુદત કરાવવી તે દંડ ન આપેલી જે કેદ કરવામાં આવે
તે શિવાય તે ગુન્હાને સાર જેટલી મુદતની બીજી કેદની
શિક્ષા કરવાનો તે માછજોટને અધિકાર હોય તે મુદત
ના ચતુર્થાંશ કરતાં કદાપિ વધારે ઠરાવવી નહીં.

કોઈ સમ્પત્તિને એકલા દંડની જ શિક્ષા કરી હોય ત્યારે
દંડ ન આપે તો કેદની શિક્ષા ઠરાવવી તે કાયદામાં કહી
હોય તેટલી ઠરાવવાને માછજોટ મુજ્તિયાર છે. પણ આ
આકટ પ્રમાણે તે માછજોટને જેટલી મુદતની કેદની
શિક્ષા કરવાનો અધિકાર હોય તેટલી મુદત કરતાં તે કે-
ની મુદત ઠરાવવી નહીં.

સરકાર વિરુદ્ધ અમદુલ હુસન

તા. ૯ નવેમ્બર ૧૮૭૭

વા. ૨ } પી. કો. કા. ૨૧૨ પ્રમાણે ખોટા "ચાર્જ"નો
પા. ૪૬૭ } ગુન્હો ઠરાવવાને તે ચાર્જ ઉપરથી ફાજ

(૫૯૪)

દારીમાં કામ ચાલેલું હોવું જોઈએ એમ નથી ફક્ત ખોટું લોહામત મુકવામાં આવ્યું એટલે બસ છે.

પી. કો. કા. ૨૧૧ સરકાર વિરુદ્ધ ગોપાલ ભાંકાજીનો ફેસલો પાને ૨૧૨ મે છે તે નિચે જુઓ.

સરકાર વિરુદ્ધ સલિક.

તા. ૭ ડીસેમ્બર ૧૮૭૭.

વા. ૧ } પી. કો. કા. ૨૧૧ પ્રમાણે ખોટા લોહામતનો
પા. ૫૨૭ } ગુન્હો થવાને ગુન્હેગારે તે લોહામત ફરિયાદીપર આપ્યું હતું એટલું બતાવ્યાં છતાં બસ છે; પરંતુ ફરિયાદીએ ગુન્હેગારપર જે વખતે ફરિયાદી કરી તે વખતે ગુન્હેગારે અગાઉ ફરિયાદીપર જે ખોટું લોહામત આપ્યું હતું તેની ચોક્કસ માત્ર થવાની રહી નથી.

પી. કો. ૨૧૧ સરકાર વિરુદ્ધ ગોપાલ ભાંકાજીનો ફેસલો પાને ૨૧૨ મે છે તે નિચે જુઓ.

મથુરા વિરુદ્ધ જવાહીર અને ખીજી.

તા. ૧૫ ડીસેમ્બર ૧૮૭૭.

વા. ૧ } જે ટુકાણે સરકારી નાવ ચાલે છે તે ટુકાણે-
પા. ૫૨૭ } થી ત્રણ માઈલના અંતરપર કોઈ માણસે ખીજી એકાદ બાડાનું નાવ ચલાવ્યું હોય તો તે સરકારી નાવના સંબંધ પીનલકોડ પ્રમાણે તે માણસે સાત્રાધ પ્રવેશ કર્યાનો ગુન્હો કર્યો એમ કહેવાય નહીં.

પરંતુ સરકારી નાવ ચાલે તે ટુકાણે કીંવા તેની નજીક નું બાડે ખીજી નામ ચલાવીશ નહીં એવો કોઈ માણસને સરકારી અમલદારે હુકમ કર્યો છતાં તે હુકમ અમાન્ય કરી તે બાડે ખીજી નામ ચલાવે તો તે માણસ હુકમ તોડ્યા બદલ પીનલકોડ પ્રમાણે શિક્ષાને પાત્ર થશે.

સરકાર વિરુદ્ધ ક્રમતા પ્રસાદ.

તા. ૧૫ ડીસેમ્બર ૧૮૭૭.

વા. ૧ } પોલીસે તપાસ કરેલા ક્રમની યાદી વાંચવા
 પા. ૫૩૦ } વાસ્તે અને શાક્ષીદારને કોર્ટમાં હાજર કરવા વારતે એક માળખેટની કોર્ટમાં એક પોલીસ અમલદારને નિમ્નો હવો. તેણે એક ચોરીનું કામ કોર્ટની રૂબરૂ આણ્યું. કોર્ટે આરોપિતને શિક્ષા કરી અને ફરીયાદીને ચોરીનો માલ આપવા વિશે કોર્ટે હુકમ કર્યો. તે વખતે માલ પૈકી કંઈક માલ તે પોલીસ અમલદારે ફરીયાદી પાસે માગ્યો. તેથી ફરીયાદીએ તેને કાંઈક માલ આપ્યો. પણ પી. કો. કા. ૧૬૧ માં કહેલા કારણ વાસ્તે કીવા તેમાં કહેલો એકાદ હેતુ સીધ જવા વારતે તે પોલીસ અમલદારે તે માગણું કર્યું નહીં છતાં, દસ્તુરી તરીકે તેણે ફરીયાદી પાસે તે માગણું કર્યું હતું એમ દખાવાથી હાઇકોર્ટે તેમાં ડરાવ કર્યો કે એ પોલીસ અમલદાર પી. કો. કા. ૧૬૧ પ્રમાણે શિક્ષાને પાત્ર નહીં છતાં કા. ૧૬૫ માં કહેલી શિક્ષાને પાત્ર છે.

પી. કો. કા. ૧૬૧ સરકાર વિરુદ્ધ સખારામ મનોહર-નો ફેસલો પાને ૧૦૦ મેં છે તે નિચે જુઓ.

પી. કો. કા. ૧૬૫ કોઈ સરકારી નોકર ને મુકદ્દમો અથવા મામલો ચલાવતો હોય અથવા ચલાવવાનો હોય, અથવા ને મુકદ્દમો કે મામલો પોતાના અથવા પોતે ને સરકારી નોકરને તાબે હોય એવા કોઈ સરકારી નોકરના આહવાના અમલની સાથે નિસંજત રાખતો હોય, એવાં કોઈ મુકદ્દમો કે મામલા મધે ને સંપસનું કાંઈ લાગતું વળગતું હતું. અથવાએ અથવા ધવાનો સંભાવ છે એમ તે જણાતો હોય, એવા કોઈ સંપસની પાસેથી, અથવા એ પ્રમાણે લાગતું વળગતું હોય તેવા સંપસની સાથે ને સંપસનો કાંઈ સંબંધ અથવા સગપણ છે એમ જણાતો હોય એવા કોઈ સંપસ પાસેથી, તે સરકારી નોકર, કિ-

(૫૬૬)

મત આખ્યા વગર, અથવા પોતાના જાણ્યા મુજબ
ઓછી કિમ્મત આપીને, પોતાને માટે અથવા બીજા કોઈ
સખસને માટે, કાંઈ કિમ્મતી વસ્તુ છે, અથવા મેળવે,
અથવા લેવાને કબ્જા કરે, અથવા મેળવવાની કોશીશ કરે,
તો તેને બે વર્ષની મુદત સુધીની આશાન કેદની અથવા
દંડની અથવા એ બંનેની શિક્ષા કરવામાં આવશે.

સરકાર વિરુદ્ધ મહુ.

તા. ૧૫ ફેબ્રુઆરી સને ૧૮૭૮

વા. ૧ } સને ૧૮૬૨ ના જાનેવારી માસની પહેલી
પા. ૫૬૯ } તારીખ અગાઉના એટલે સને ૧૮૫૫ ની
સાલમાં કરેલા ખુતના અપરાધ બદલ જુ
ના કાયદામાં કહેલીજ શિક્ષા આપવી જોઈએ.

નારાયણદાસ અરજદાર.

તા. ૨૭ ફેબ્રુઆરી ૧૮૭૮.

વા. ૧ } આરોપિતનો જવાબ સાંભળી લીધા પછી
પા. ૬૧૦ } આસેસરોનો અભિપ્રાય ન લેતાં શેથન જડ-
જે આરોપિતને છોડી દીધો હોય તો તે કૃત્ય
એક મોટા ગેરકાયદેશર પ્રકારનું છે એમાં શંકય નથી.
પરંતુ તે કૃત્ય કી. પ્રો. કા. ૨૮૩ અને ૩૦૦ માં કહ્યા
પ્રમાણે તે ઠરાવની તપાસણી કરવા જોગ ચુક છે એમ
સમજવામાં આવતું નથી.

કી. કો. કા. ૨૮૩ સરકાર વિરુદ્ધ રખમા અને બી.
જનો ફેસજી પાને ૬૧મે છે તે નિચે જુઓ.

કી. પ્રો. કા. ૩૦૦ સરકાર વિરુદ્ધ સખારામ મનોહર-
નો ફેસજી પાને ૧૦૦મે છે તે નિચે જુઓ.

સરકાર વિરુદ્ધ કાશમીરીલાલ.

તા. ૨૨ અગષ્ટ ૧૮૭૮

વા. ૧ } પી. કો. કા. ૧૯૩માં જે ગુન્હો કહ્યોછે તે
 પા. ૬૨૫ } કી. પ્રો. કા. ૪૭૩ના બાવાર્થ પ્રમાણે કો-
 ટેના અપમાન કર્યાનો ગુન્હોછે. અને
 તેથી કરીને જે કોર્ટની રૂબરૂ તે ગુન્હો કરવામાં આઓ
 તે કોર્ટના માજીસ્ટ્રેટને કા. ૪૭૩ પ્રમાણે તે ગુન્હાનો
 ધનાસાફ કરવાનો અધિકાર નથી. (સરકાર વિરુદ્ધ નવર-
 નભેગ ફુલાભેગનો ફેસલો આ ઓપડીમાં પાને ૪૮મ છ-
 પાયોછે તે, અને ગજીકોમ રાણુનો ફેસલો પાને ૩૦૦મે
 આ ઓપડીમાં છપાયછે જે મુંબાઈ હાઈકોર્ટના છે તેના
 ધોરણ પર આ ફેસલો થયોછે.

કી. પ્રો. કા. ૪૭૩ સરકાર વિરુદ્ધ નવરનભેગ ફુલાભેગ
 નો ફેસલો પાને ૪૮મે છપાયોછે તે નિચે જુઓ.

પી. કો. કા. ૧૯૩ સરકાર વિરુદ્ધ જીજીભાઈ વળ્લનો
 ફેસલો પાને ૭૬મે છે તે નિચે જુઓ.

સરકાર વિરુદ્ધ શીમોર.

તા. ૨૫ ફેબ્રુઆરી ૧૮૭૮

વા. ૧ } નં એ પરચુરણ દાડ વેચવાનો પરવાનો
 પા. ૬૩૦ } તા. ૩૦ અક્ટોબર ૧૮૭૭ને રોજ લીધો.

તેની મુદત તા. ૩૧ ડિસેમ્બર ૧૮૭૭ને રોજ
 પૂરી થઈ. પછી તા. ૧૧ જાન્યુઆરી ૧૮૭૮ને રોજ કલે-
 ક્ટરે તેને નવો પરવાનો આપ્યો. તેની મુદત તા. ૩૧
 માર્ચ ૧૮૭૮ સુધીની હતી. તા. ૧ જાન્યુઆરીથી તા.
 ૧૦ જાન્યુઆરી ૧૮૭૮ સુધી નં ના નોકરે દાડનું કરેલું
 વેચાણ ગેરકાયદેશર હતું એવા કારણથી એક માજીસ્ટ્રેટ
 તે નોકરને તા. ૧૪ જાન્યુઆરી ૧૮૭૮ને રોજ સને ૧૮-
 ૭૧ના આક્ટ ૧૦થી કા. ૬૨ના આધારે તે દંડની શિક્ષા
 કરી. તેમાં હાઈકોર્ટે ઠરાવ કર્યોકે—

ન ને તા. ૧૧ને રોજ કલકટર પાસેથી નવો પરવાનો મળ્યો હતો, તેથી તા. ૧થી તા. ૧૦ સુધી દારૂ વેચવાનું કામ ની ના નોકરે કરી જે મુલ્કો કર્યા તે તેને માફ થયો હતો એમ સમજવું જોઈએ તેથી તા. ૧૪ ને રોજ દંડ કરવાને કરેલો હુકમ અને તોહમત રદ કરીએ છીએ.

ટીપ. આ ફસલાપર રીપોર્ટરે પોતાનો અભિપ્રાય બતાવ્યો છે તે એવો કે—

હવે મારે પરવાનો લેવા નથી એવી નોટીસ ની એ આપી નહોતી, કીંવા કલકટરે ની નો પહેલો પરવાનો પાછો માગ્યો નહોતો સખખ તા. ૧૧ જાન્યુઆરી ૧૮૭૮ ના રોજ સુધી તેજ પરવાનો અમલમાં હતો, અને તેથી મને ૧૮૭૧ના આક્ટ ૧૦ની કા. ૩૨ ઊપરથી આ તો. હોમત ગેરકાયદેશર છે. "

સરકાર વિરુદ્ધ ધર્મદાસ.

તા. ૨૨ મારચ ૧૮૭૮

વા. ૧) તા. ૩૧ ડીસેમ્બર ૧૮૭૭ સુધી કીરકોલ
પા. ૬૩૫) રીતે દારૂ વેચવા બદલ હુ પાસે પરવાનો હતો. તા. ૧૦ જાનવારી ૧૮૭૮ને રોજ કલકટરે તેને નવો પરવાનો કરી આપ્યા નહી છતાં હું એ કેટલોક દારૂ પરચુરણ રીતે વેચ્યો. તેથી તેના પર વગર પરવાને ગેરકાયદેશર રીતે દારૂ વેચવાનું તોહોમત સાબિત કર્યું. તોહોમત સાબિત કર્યા પછી તેને કલકટરે નવો પરવાનો આપ્યો. તેથી પછી તેણે હાઇ કોર્ટને અરજ કરી કે મને નવો પરવાનો મળ્યાથી મારાપર પહેલાં થયેલું તોહો-રદ કરવું જોઈએ.

તેમાં તે કોર્ટે ઠરાવ્યું કે જે વખતે હું પર તોહોમત સાબિત થયું તે વખતે તેને નવો પરવાનો મળ્યો નહોતો તેથી તેના પર ફરેલું તોહોમત બરોબર છે. આ કામમાં અને ઊપરના કામમાં બેદ અટલોજ છે કે આમાં કેદીપર તોહો

(૫૬૬)

મત મુકાયું તે વખતે તેને નવો પરવાનો મળ્યો નહોતો
અને ઊપરના કામમાં તેવી વખતે મળેલો હતો.

સરકાર વિરૂદ્ધ મેધા.

તા. ૨ એપ્રિલ ૧૯૭૮

વા. ૧ } પી. કો. ના બારમા અગર સતરમા બામ-
પા. ૬૩૭ } ના આધારે જે ગુનાને ત્રણ વર્ષની કેદની
શિક્ષા ફરમાવી છે તેવા અપરાધ કોઈએ
કર્યા છતાં તેના પર તે તોહોમત સાબિત થતા અગાઉ
તે બીજી તેવાજ અપરાધ કરે તો તે બીજા અપરાધ
બદલ કા. ૭૫ પ્રમાણે તે ન્યાયે શિક્ષાને પાત્ર નથી.
અગાઉ કરેલા અપરાધનું તોહોમત સાબિત થયા પછી
તેણે તે બીજી અપરાધ કર્યા હોત તો માત્ર એ કલમમાં
આખરે કક્ષા પ્રમાણે તે જરૂરી શિક્ષાને પાત્ર થયો હોત.

પી. કો. કા. ૭૫ સરકાર વિરૂદ્ધ વિજ્યાવલદ સુભાનાન્ને
ફેસલો પાને ૧૭૬ મે છે તે નિચે જુઓ.

સરકાર વિરૂદ્ધ મહિંદ્રલાલ અને બીજા.

તા. ૪ એપ્રિલ ૧૯૭૮

વા. ૧ } અમીની પાસે પરચુરણ દારૂ વેચવાનો પર-
પા. ૬૩૮ } વાનો હતો. તેની મુદત તા. ૩૧ ડીસેમ્બર
૧૯૭૭ ને રોજ પુરી થઈ મારે નવો પરવા-
નો લેવો નથી એ બદલ અમી તા. ૮ જાન્યુઆરી ૧૯૭૮ની
અગાઉ કલેક્ટરને નોટીસ આપી નથી તેમજ કલેક્ટરે
એ તારીખ સુધી અમીનો પરવાનો પાછો માગ્યો નથી. તા. ૧
થી તા. ૮ જાન્યુઆરી સુધી અમીના નોકરે દારૂ વેચ્યો હતો,
માટે સને ૧૯૭૧ ના આક્ટ ૧૦ ની કા. ૬૨ પ્રમાણે
અમીના નોકર પર તોહોમત સાબિત કરવામાં આવ્યું હતું.
તેમાં હાઇકોર્ટે ઠરાવ્યું કે

સરકાર વિરૂદ્ધ સીમોર (આ ફેસલો આ ચોપડીમાં

પાને મે છે) ના કામમાં રીષારટરે આપેલા અભી-
પ્રાયને અનુસરીને એવો ઠરાવ કર્યો કે નવો પરવાનો લે-
વાનો મારો હેતુ નથી એમ અમે નોટીસ આપતા સુધી
કોંઈ કલેક્ટરે તે પરવાનો પાછો માગતા સુધી તે પેહલો
પરવાનો અમલમાં છે એમ તેજ કાયદાની કા. ૩૨ થી
થાયછે. સખખ કેદીપર મુકેલું તોહોમત ગેરકાયદેશર છે.

સરકાર વિરૂદ્ધ ભવાની વ્યવે ખીજા.

તા. ૬ મે સને ૧૮૭૮

વા. ૧ } ને વખતે એકથી અધિક માણસની એકજ
પા. ૬૬૪ } અપરાધ બદલ એકઠી ચોકશી થઈ હોય
તે વખતે તે પૈકી એક કરેલી કબુલતમાંના
મજદૂર ઉપરથીજ કેવળ ખીજાપર અપરાધ સાબિત
કરવામાં આવશે નહીં. તે મજદૂરને ખીજા પુરાવા ઉપ-
રથી મજબુતી હોયતો તે ખીજા માણસપર તોહોમત સા-
બિત કરવામાં આવશે.

સરકાર વિરૂદ્ધ પરતાપ.

તા. ૨૦ મે સને ૧૮૭૮

વા. ૧ } ચોરીનો માલ બદ દયાનતથી લીધા બદલ
પા. ૬૬૬ } પુ ના ઉપર પહેલા વર્ગના માણસે
તોહોમત સાબિત કર્યું. કેદીની ચોકશી ચા-
લતાં મરાપર પ્રથમ જો વખત ચોરીનો ગુન્હો સાબિત
થયો હતો એમ કેદાંએ કબુલ કર્યું હતું. તે ઉપરથી તે
માણસે તે કેદીને ફટકા મારવાની, સખત મજૂરીની
કેદની, અને કેદની મુદત વીસ પછી સારી ચાલનો જા-
મીત આપવાની શિક્ષા કરી. તે પર કેદાંએ હાઈકોર્ટને
અરજ કરી.

તેમાં હાઈકોર્ટે ઠરાવ કર્યો કે ચોરીનો ગુન્હો અને
ચોરીનો માલ બદ દયાનતે લીધાનો ગુન્હો એ એકજ
ગુન્હો નથી સખખ કેદાંને ફટકા મારવાની કરેલી શિક્ષા
ગેરકાયદેશર છે.

(૬૦૧)

સરકાર વિરૂદ્ધ રામચંદ

તા. ૨૮ મે સને ૧૮૭૮

વા. ૧ } જે વખતે એકથી અધિક માણસની એક
પા. ૬૭૫ } જ ગુલ્લા બદલ એકઠી ચોકશી ચાલી હોય
તે વખતે તે પૈકી એકે કરેલી કબ્જાતમાંના
મજદુરથીજ ફક્ત બીજા પર તોહોમત સાબિત કરવામાં
આવશે નહીં. તે મજદુરને બીજા પુરાવાથી પુષ્ટી મ-
ળતી હોય તો તે બીજા માણસપર તોહોમત સાબિત કર-
વામાં આવશે.

સરકાર વિરૂદ્ધ કરશન શીંગ.

તા. ૧૭ જુન ૧૮૭૮

વા. ૧ } એક માણસે કે ઘે ની સંક્લિપ્ત રીતે ચો-
પા. ૬૮૦ } કશી કરી તે પર તોહોમત સાબિત તરચું.
કે એ શેશન કોર્ટને અપીલ કરી તે વ-
ખતે માણસે જે પુરાવા ઉપરથી તોહોમત સાબિત
કર્ચું હતું તે પુરાવાની વિગત તેણે પોતાના ફેસજામાં લખી
નથી. એવા કારણથી શેશન કોર્ટે તોહોમત રદ કર્યું તે પર
સરકારે હાઇકોર્ટને અપીલ કર્યાથી કરાવ્યું કે—

માણસેની એકલીજ ચુકથી શેશન જડને તોહોમત
રદ કર્યું નહોતું. એ ચુકથી અપીલનો નિકાલ કરવા
અસંભવ્ય છે એમ જો શેશન જડને દેખાયું હતું તો તે
પુરાવાનો સર્વ સરાંશ ફેસજામાં લખવા વિશે કોંવા કા-
મની કરી ચોકશી કરવા વિશે શેશન જડને તે માણસેને
હુકમ કરવાનો હતો.

સરકાર વિરૂદ્ધ ચતરસીંગ વિગરે

તા. ૧૫ અગષ્ટ ૧૮૭૮

વા. ૨ } લ. ચ અને ઉ એઓએ સનુ ખુન કર-
પા. ૩૩ } વાનો ધરિદો કર્યા. તે ધરિદો પારપાડવામટે
લએ પહેલો અને ચ એ પછી સતા ડોકા

ઉપર લાકડી મારી તેથી સુ ભાંય પડ્યો. તે જમીન પર પડ્યા પછી કુ અને ડુએ તેના ડોકા પર પોતાની લાકડી મારી. તેમાં એમ ઠરાવ થયોકે.

જ્યારે કુ અને ડુ એ સુ ઉપર પહેલો ઘાકર્યો ન હોતો અને તેઓએ જ્યારે લાકડીયો મારી ત્યારે તેનો જીવ ગયો હતો કે નહીં એવિશે જ્યારે આમાં સંશય છે ત્યારે કુ અને ડુને મોતની શિક્ષા ન આપતાં જન્મસુધી કાળાપાણીનીજ શિક્ષા આપવી વ્યાજબી છે.

“મેં જે નિર્ણય કર્યો છે તે કામમાંના પુરાવાથી બ-રોબર છે કીંવા નહીં એ બદલ મને સંશય છે” એમ જ્વાય ખાતાના અમલદારે પોતાના ફેસલામાં લખવું બરોબર નથી.

સરકાર વિરૂદ્ધ નંદા

તા. ૨૬ અગષ્ટ ૧૮૭૮

વા. ૨ } લલીપતના ડેપુટી કમિશનરને કી. પ્રો. કા.
પા. ૫૩ } ૩૬ પ્રમાણે અધિકાર આપવામાં આવ્યો હતો તેણે એક માણસને ચાર વર્ષની સ-ખત મજૂરીની કેદની શિક્ષા કરી. અને તેજ કલમના આધારે તે શિક્ષા મંજૂર થવા માટે જે શેશન કોર્ટના તાબામાંનો તે ડેપુટી કમિશનર હતો તે શેશન કોર્ટને કામ મોકલ્યું. તે શેશન કોર્ટે તે શિક્ષા કાયમ રાખી તેપર કેદીએ હાઇકોર્ટને અપિલ કરી. તેમાં ઠરાવ થયોકે— કાયદા પ્રમાણે જોતાં આવા કામમાં હાઇકોર્ટને અપિલ આવે કે નહિ એવિશે ચોક્કસનીસને સંધય હતો. પરંતુ એવા પ્રકારની અપીલ લેવાનો કોર્ટનો વહીવટ છે તેથી અપિલ લઈ શિક્ષા કાયમ રાખી.

કી. પ્રો. કા. ૩૬ પંજબના લેફ્ટેનેન્ટ ગવરનરના તા-બામાંહેના મુલકમાં અને અગોધાના તથા શેટ્લ પ્રાવિન્સીસના તથા બ્રિટિશબર્માના ચીફકમિશનર જે મુલકનો

રાજકારભાર ચલાવેછે તે મુલકમાં તથા દુર્ગમાં અને
બીજા પ્રાંતના જે ભાગમાં ઉપ્યુટી કમિશનરો અથવા આ
સીસ્ટન્ટ કમિશનરો છે તે ભાગમાં ઉપ્યુટી કમિશનરોને અ-
થવા ડિસ્ટ્રીક્ટના ફાજદારી મામલા બાબત હુકમત
કરવાનું કામ જે બીજા મુખ્ય અમલદારને સોંપેલું હોય
તે બીજા મુખ્ય અમલદારને હેઠળ લખેલો અધિકાર
આપવાને સ્થાનિક સરકાર મુખ્યત્વાર છે એટલે જે ગુન્હા
મરણની શિક્ષા કરવા સાયક નથી તે સઘળા ગુન્હાનો
માજીસ્ટ્રેટ દાખલ ઇનસાફ કરવાનો અને કાયદા પ્રમાણે
જેટલી એકાંત કેદની શિક્ષા કરવાનો અખતાર હોય
તેટલી એકાંત કેદની શિક્ષા સુધાંત મણામાં ઘણાં સા-
ત વરસ સુધીની કેદની શિક્ષાનો અથવા દંડની અથવા
ફટકા મારવાની શિક્ષાનો હુકમ કરવાનો અધિકાર આ-
પવાને સ્થાનિક સરકાર મુખ્યત્વાર છે. પણ ત્રણ વર્ષ ક-
રતાં વતી કેદની શિક્ષાનો હુકમ ઉપર કહેલા કોઈ અમ-
લદારે કયો હોય તે કાયમ થવાને તે ઉપ્યુટી કમિશનર
જે શેયન જડજના તાબામાં હોય તે શેયન જડજની મં-
જુરી લેવી જોઈએ. શિક્ષાનો હુકમ મંજુરીયતને સાફ
મોકલ્યો હોય તે કાયમ રાખવાનો અથવા તેમાં ફેરફાર
કરવાનો અથવા તે રદ કરવાનો અખતાર સદરહુ શેયન
જડજને છે. અથવા તોહિમત વાળો સખસ તકસીરવાર
છે કે બીનતકસીર છે એ વિશે સંબંધ રાખનારી કાંઈ
મુદાની વાત વિશે વધારે ચોકશી કરવી જોઈએ અથવા
વધારે સાક્ષી પુરાવા લેવા જોઈએ એવું તેને લાગે તો તે
વધારે ચોકશી કરવા બાબત અથવા વધારે પુરાવા લેવા
બાબત હુકમ કરવાનો અખતાર તેને છે.

સરકાર વિરુદ્ધ ખુબશીંગ.

તા. ૨૪ નવ્યુઆરી ૧૮૭૯

વા. ૨ । એકાદ જમીન બીજાના તાબામાં છતાં તે
ખા. ૧૦૨ । જમીનપર પોતાનો હુકમ એમ કોઈને પ્ર-
માણીકપણે જણાયાથી તે તે જમીનપર

જાય તેમ કરવામાં તે બીજા માણસને ધમકી આપવા ના, અગર તેનું અપમાન કરવાનો કીંવા તેને આશ આપવાનો કીંવા એકાદ અપરાધ કરવાનો તેના ધરાદો નહોત્ય તો તેના પર સાપ્રાધ પ્રવેશ કર્યાનો અપરાધ ઠરાવી શકાય નહીં; પછી તે જમીન પર તેનો હક નથી એમ જણાય તો પણ હરકત નથી.

તેમજ અમુક મિલકત પર પોતાનો હક છે એમ ઇમાનથી સમજીને કોઈ માણસ તે મીલકતનો બિગાડ કરે તો તેના પર બિગાડનું તોહોમત મુકાઈ શકાતું નથી.

જે કામમાં પોતાના હક બદલ આરોપિતનું કહેવું હોય તે કામમાં તેના પર સાપ્રાધ પ્રવેશ અને બિગાડના મુકેલા તોહોમતનો તે એટલોજ જવાબ આપે કે આ કલ્મ મારો તે જમીન પર હક હોવાના કારણથી થયું છે. તો તેટલાજ ઉપરથી તે ચાર્જ (તોહોમત) માંથી તે મોકળો થતો નથી. આરોપિતનો ધરાદો શા હતો એ વિશે કોરટે નિર્ણય કરવા જોઈએ. અને પોતાનો હક છે એમ ઇમાનથી સમજીને તે આરોપિતે આ કલ્મ કર્યું નથી. અને સાબિત થયેલી વાત ઉપરથી આરોપિતે ગુન્હો કર્યો છે એમ તે કોરટનો અભિપ્રાય થાય તો તે કોરટે આરોપિત પર તોહોમત ઠરાવવાને ના કબુલ કર્યું નહીં.

કોઈ માણસે બિગાડ કરવાના ધરાદાથી પ્રવેશ કર્યો તો તે સાપ્રાધ પ્રવેશ થાય છે અને બિગાડ કર્યો તો તે બીગાડ તો પણ ગુન્હેગાર થાય છે એટલે તે એ તોહોમત થાય છે. તે પૈકી ગમે તે ગુન્હાની જે શિક્ષા કાયદામાં કહી છે તે કરતાં તેને જરૂરી શિક્ષા આપવાનો કી. પ્રો. કા. ૪૫૪ રકમ ૩ ઉપરથી અધિકાર નથી. તે કલમના ઠરાવથી એ પૈકી પ્રત્યેક અપરાધ બદલ જુદી જુદી શિક્ષા કરવાને કોરટેને મનાઈ નથી.

કી. પ્રો. કા. ૪૫૪ રકમ ૩ સરકાર વિરૂધ્ધ ગોવીંદાબીન રામા વિરૂધ્ધનો ફેસલો પાને ૨૨૭મ છે તે નિચે જુઓ.

સરકાર વિરૂદ્ધ મુદ્દા.

તા. ૨૪ જાન્યુઆરી ૧૮૭૯

વા. ૨ } એક જીલ્લા માજીસ્ટ્રેટ અરજદાર પર ખોટો
 પા. ૧૦૫ } પુરાવા બતાવવાનો યત્ન કર્યા બદલ તોહોમત
 ઠરાવ્યું હતું અપીલમાં શ્રેષ્ઠ જડજે તે
 તોહોમત કાયમ રાખ્યું તે પર અરજદારે હાઇકોર્ટને અ-
 પીલ કર્યાથી ઠરાવ્યું કે

અરજદાર એ બાળુ ધંધો કરે છે. ચાતર નામના
 માણસને તેનું કાંઈ દેવું હતું તે તેણે આ તોહોમત મુક્યા
 અગાઉ ચુકાવી આપ્યું છે. પછી અરજદારે એકને થા
 અને બીજા પર એક ખત ઉપરથી ફરિયાદ કરી તેમાં
 ચાતરે પ્રતિવાદિ તરફથી સાહેદી આપી તેથી અરજદારે
 ચાતરને એવી ધમકી આપી કે ગમે તેમ કરીને તને
 ૫૦ રૂપીયા તળે લાવીશ. પછી અરજદારે પોતાના એક
 દેણદાર જખરને ચાતરના નામનો ચાર આનાને સ્ટાંપ
 વેચાતો લેવા મોકલ્યો. તેથી જખર સ્ટાંપવેંડર પાસે ગયો
 અને હું ચાતરનું એમ કહીને એક ચાર આનાનો સ્ટાંપ
 ખરીદ કર્યો. તે વખતે સ્ટાંપવેંડરને સંશય આપ્યાથી તેણે
 જખરને ફરી તેનું નામ પુછ્યું તે વખતે તેણે ચાતરના
 બાપનું નામ કહ્યું. મુલાએ (અરજદારે) મને ચાર આના
 આપી ચાતરના નામનો કાગળ ખરીદી લાવવાને કહ્યાથી
 મેં આ વેચાણ લીધું છે. બીજા પુરાવાથી નિચેની કો-
 ર્ટે એમ ઠરાવ્યું છે કે અરજદારે ચાર આના આપી
 જખરને સ્ટાંપ લાવવાને કહ્યું અને તે જખર સાથે ગયો.
 ત્યાંહાં પોતે બહાર ઉભા રહી જખરને તેણે તે સ્ટાંપ
 ખરીદવા મોકલ્યો. પણ જખરને સ્ટાંપવેંડરે અટકાવ્યો છે
 એમ અરજદારને જણાયાથી તે નારી ગયો. એવી સર્વ
 હકીકત ઉપરથી ન્યાયના કામમાં ઉપયોગ કરવાના ઇરા-
 દાએ ખોટો પુરાવા બતાવવાનો અરજદારે યત્ન કર્યો છે,
 એમ જ નિચેની કોર્ટે ઠરાવ કર્યો છે તે બસોબસ માટે
 અરજ ના મંજૂર કરીએ છીએ.

(૬૦૬)

સરકાર વિરૂદ્ધ રામચંદ્રાધિન અને ખીળ.

તા. ૧૩ ફેબ્રુઆરી ૧૮૭૯

વા. ૨ } અરજદાર એ આઠ આશામીછે તેઓએ
પા. ૧૩૯ } પોતાનો ધરિદો પારપાડવા માટે એક સા.

ત આશામીના ખીળ ટોળા પર હુમલો કર્યો. તેમાં મારા મારી થયાથી બેઠી ટોળામાં લોકોને ડુઝ થયું. અલ્હાબાદના બેઠેટ જડને અરજદારપર પી. કો. કા. ૧૪૭ અને ૩૨૩માં કલ્પા પ્રમાણે તા. ૪ નવેમ્બર ૧૮૭૮ ને રોજ જુદાં જુદાં તોહોમત મુકી શિક્ષા કરી. તે શિક્ષા શેયન જડને કાયમ રાખી.

તે ઉપરથી અરજદારોએ કી. પ્રો. કા. ૨૯૭ પ્રમાણે તપાસણી કરવા માટે હાઇકોર્ટને અરજ કરી તેમાં ઠરાવ્યું કે.

જે કેદીખર હંગામો કર્યાનું તોહોમત સાબિત થયુંછે તેનાપર કામની હકીકત તેવી હોયતો જીવ જનાર હથીયાર લઈ હંગામો કર્યા બદલ, શિક્ષણીય મનુષ્યવધ કર્યાબદલ અને જુદિપુર્વક માહાબથા કર્યા બદલ તોહોમત ઠરાવવાને હરકત નથી. હંગામો કરવો અને ગેરકાયદેશર મંડળીએ ગુન્હા સર્વ લોકની સુલેહની વિરૂદ્ધના છે, શરીરપર મારવું, ડુઝ કરવું વીગરે ગુન્હા માણસના શરીર વિરૂદ્ધ છે તેથી આ કામમાં ઠરેલા તોહોમતમાં હાથ ધાલવાની જરૂર નથી.

પી. કો. કા. ૧૪૭ સરકાર વિરૂદ્ધ ગુલામ મહમદ અને ખીળનો ફેસલો પાને ૪૦૩ ને છે તે નિચે જુઓ.

પી. કો. કા. ૩૨૩ સરકાર વિરૂદ્ધ ઉત્તમચંદ કપૂરચંદ વિગરેનો ફેસલો પાને ૯૩ ને છે તે નિચે જુઓ.

કી. પ્રો. કા. ૨૯૭ સરકાર વિરૂદ્ધ નવરનભગ ડુલામિ-ગનો ફેસલો પાને ૪૮ ને છે તે નિચે જુઓ.

(૬૦૭)

સરકાર વિરુદ્ધ નીલંબરખાણુ.

તા. ૨૧ એપ્રિલ ૧૮૭૯

વા. ૨ } બુદ્ધિપૂર્વક ખોટા ઠરાવાએ ચોરીનો માલ
ખા. ૨૭૬ } લીધા બદલ કોઇનીપર તોહોમત છતાં તે
માલ ચોરીનો છે એ બદલ પુરાવા ન હો-
વાથી માલુસ્ટેટ આરોપિતને છોડી દીધો હાય અને માલ
તો ચોરીનો છે એમ માલુસ્ટેટની ખાત્રી થઈ હોયતો તે
માલની બવમ્ત્રા કા. ૪૧૮ પ્રમાણે કરવા વિશે હુકમ ક-
રવાનો માલુસ્ટેટને અધિકાર છે.

જે ઠેકાણે અપીલ કોર્ટ છે તે ઠેકાણે પહેલાં તે કોર્ટમાં
અપિલ કર્યા પછી હાઇકોર્ટને તપાસણી અરજ કરવી તે
પહેલાં કરવી નહીં.

કો. પ્રો. કા. ૪૧૮ સરકાર વિરુદ્ધ નોગો કિસ્તો આચા-
રજી વિરુદ્ધ લાલચંદ શેખનો ફેસજો પાને ૪૨૯ ને છે તે
નિચે જુઓ.

સરકાર વિરુદ્ધ અળદેવસહાઈ.

તા. ૭ એપ્રિલ ૧૮૭૯

વા. ૨ } બુએ પેનસન ખાતામાં નોકર (કારકુત) હતો.
ખા. ૨૫૩ } બુએ પેનસન લેવા અરજ કરી હતી. બુ
ને રમ મળ્યો તે વખતે આ ખાતામાં
મારે સારે ચલણ છે અને તેથી એક બે આશામીને મેં
જરૂરી પેનસન અપાવ્યું છે એમ બુએ રમને કહ્યું અને
તમે કાંઈ તજવીજ કરો તો તમારે આ પેનસન
જરૂરી થાય એમ પણ તેને કહ્યું. તે વાત રમને નાક-
બુજ કરી તેથી બુએ રમને એમ કહ્યું કે તમે નાકબુજ
કરો છો પણ તેમાં તમો પગતાશો. તેમાં ઠરાવ્યું કે બુનું
આ ફલ, લાંસ મેળવવાનો યત્ન કર્યાનો સ્નેહો થાય છે.
(પી. કો. કા. ૧૬૧)

ચાર્જ (તોહોમત) આરોપિત માણસને લાંસી બતાવ્યા-

(૧૦૮)

થી તેણે તેનો જવાબ આપ્યાપછી ફરિયાદીના જે શહેદ હાજર છે તેઓના ઉલટ તપાસણી કરવા વિશે આરોપિતને માળુખ્ણે કહ્યું. મારા શહેદોની જગ્યાનીઓ થતા સુધી ફરિયાદીના શાક્ષીદારને ઉલટ તપાસણી કરવાને આરોપિતે નાકબુલ કર્યું. પરંતુ આરોપિતના શાક્ષી હાજર નહોતા તેથી માળુખ્ણે ફરિયાદીના શાક્ષીદારને જવાનું કહ્યું અને આરોપિતના શાક્ષી હાજર કરવા માટે કામ મુલતવી રાખ્યું.

તેમાં ઠરાવ્યું કે આરોપિતના સાક્ષીદારની જગ્યાની લેવાનો જે દિવસ નિમ્નો હોય તે દિવસે ઉલટ તપાસણી કરવા માટે ફરિયાદી તરફના શાક્ષીદારને હાજર કરવા વિશે સમન્સ કરાવવાનો આરોગિતનો હક નથી. (કી. પ્રો. કા. ૨૧૮. ૩૫૧)

—

કી. પ્રો. કા. ૨૧૮ સરકાર વિરુદ્ધ ઉત્તમચંદ કપુરચંદનો ફેસલો પાને ૯૩ મે છે તે નિચે જુઓ.

કી. પ્રો. કા. ૩૫૧ સુંદરકલર વિરુદ્ધ રામકુમાર વિગરેનો ફેસલો પાને ૪૩૫ મે છે તે નિચે જુઓ.

પી. કો. કા. ૧૬૧ સરકાર વિરુદ્ધ સખારામ મન્નેહરનો ફેસલો પાને ૧૦૦ મે છે તે નિચે જુઓ.

—

સરકાર વિરુદ્ધ અસરઅક્ષી અને બીજા.

તા. ૧૦ એપ્રિલ ૧૮૭૬

વા. ૨ } જે અપરાધ પૈકી એકે અપરાધ ફક્ત શે-
પા. ૨૧૦ } શન કોરટેજ માત્ર ઇનસાફ કરવા સરખો
નથી તેવા અપરાધ કરનારા પૈકી એકને માળુખ્ણે માફી આપી અને તેની શાક્ષી લીધી. તેમાં હાઇકોર્ટે ઠરાવ કર્યો કે—

એવા માણસને કી. પ્રો. કા. ૩૪૭ પ્રમાણે માફી અપાય નહીં અને તેની શાક્ષી પુરાવામાં અગ્રાહ્ય છે.

વળી એમ પણ ઠરાવ કર્યો કે કી. પ્રો. કા. ૩૪૪ અને

(૬૦૯)

૧૮૭૨ના પુરાવાના આકટ ૧ની કા. ૨૪ ઉપરથી જોયેથી એવ પ્રસંગે તે માણસે કહેલો મજકુર એ તેની કબુલત થતી નથી અને તે મજકુર લાગુ પણ નથી.

કી. પ્રો. કા. ૩૪૭ સરકાર વિરુદ્ધ હણમંતાનો ફેસલો પાને ૩૦૯ મે છે તે નિચે જુઓ.

કી. પ્રો. કા. ૩૪૪ સરકાર વિરુદ્ધ સીરસાપાનો ફેસલો પાને ૩૫૧ મે છે તે નિચે જુઓ.

પુરાવાના આકટની કા. ૨૪ સરકાર વિરુદ્ધ બળવંત પેઠારકરનો ફેસલો પાને ૧૦૨ મે છે તે નિચે જુઓ.

સરકાર વિરુદ્ધ મુલી.

તા. ૧૭ જુલાઈ ૧૮૭૯

વા. ૨ } પુરાવા બરોબર રીતે જોવાના અને તેની
પા. ૩૩૭ } તુલનાના કામમાં ઘણી ઢીલ થઈ હાય
તો કી. પ્રો. કા. ૨૬૭ના અર્થ પ્રમાણે ઈ-
નસાફતા કામમાં મુદાની ચુક થઈ છે એમ સમજવું જો-
ઈએ અને એવ પ્રસંગે તપાસણી કરનારી કોર્ટ તરફિ હાઈ
કોર્ટ તે કામમાં હાય ધાલી રહે.

કી. પ્રો. ૨૬૭ સરકાર વિરુદ્ધ નવરનભેગ દુલાબેગનો ફે-
સલો પાને ૪૮ મે છે તે નિચે જુઓ.

સરકાર વિરુદ્ધ થામસન.

તા. ૧૮ જુલાઈ ૧૮૭૯

વા. ૨ } આરોપિતપર પી. કો. કા. ૪૯૭ મુજબ એક
પા. ૩૩૬ } નટલ નામના માણસે પોતાની ઝેરી સાથે
છીનાણુ કર્યાનું તોલેમત મુખ્ય. માજીસ્ટ્રેટ આ-
રોપિતને તે ગુન્હાને માટે જશનમાં મોકલ્યો. જશન જ-
ડને આરોપિતને શિક્ષા કરી તેપર આરોપિતે હાઈકોર્ટને
અપીલ કરી તોલેમત સાબિત થયા પછી ઘણીઘણીયાણી

એકત્ર રહેવા લાગ્યાં, અને અપીલની એકશીની વખતે સદરહુ અપરાધ મહિમાહે માંડી વાળવાની પરવાનગી મળવા માટે ધણીએ હાથકાટીને અરજ કરાથી ઠરાવ્યું કે-

શ્રેષ્ઠ જડને આરોપિતપર તોહિમત સાબિત કર્યા પછી ફરીયાદીએ પોતાની બધરીને પોતાના ઘરમાં ઘાલીછે અને એ અપરાધ મહિમાહે માંડી વાળવાની પરવાનગી મળવા માટે અરજ કરીછે પણ કામના આવા સંબંધની વખતે તેવી પરવાનગી અપાય નહીં, તોપણ પક્ષકારનો સંબંધ મનમાં આણ્યો અને તા૦ ૫ મેથી આરોપિત કેદમાં છે એ વાત મનમાં આણી તેને થયેલી શિક્ષા બરોબર છે. (કી. કા. ૧૮૮)

પી. કો. કા. ૪૯૭ સરકાર વિરુદ્ધ પીતાંબર સીંગનો ફેસલો પાને ૫૫ મે છે તે નિચે જુઓ.

કી. પ્રો. કા. ૧૮૮ સરકાર વિરુદ્ધ જોડા બલાનો ફેસલો પાને ૪૧ મે છે તે નિચે જુઓ.

સરકાર વિરુદ્ધ રઘુબર અને બીજા.

વા. ૨ } કી. પ્રો. કા. ૪૮૯ માં “અગર લોકની સુ-
પા. ૩૫૨ } લેહનો ભંગ કરવાના બીજા ગેરકાયદેસર ધિ-
લાજ” એવા જ શબ્દ છે તેમાં ખોટું તો-
હિમત મુકવાની ધમકી આપવાના અપરાધનો સમાવેશ થતો નથી

એટલા માટે કોર્ટ માણસપર પી. કો. કા. ૫૦૩ અને ૫૦૬ પ્રમાણે તોહિમત સાબિત થયું હોય તો જ માજીસ્ટ્રેટ તોહિમત સાબિત કર્યું હોય તો તે માજીસ્ટ્રેટને તે આરો-
પિત પાસેથી સુષેહ રાખવા બદલનો જાત મુચલકો માગવાનો અધિકાર કી. પ્રો. કા. ૪૮૯ ઉપરથી પોહિંચતો નથી.

કી. પ્રો. કા. ૪૮૯ સરકાર વિરુદ્ધ ડાપુ અને બીજાનો ફેસલો પાને ૪૨૭ મે છે તે નિચે જુઓ.

પી. કો. કા. ૫૦૩ ને સખસ કોઈ બીજા સખસને તેના શરીરને, આખરને, અથવા મિલકતને કાંઈ નુકશાન કરવાનો; અથવા જેની સાથે તે બીજા સખસને સંબંધ હોય તેના શરીરને, અથવા આખરને કાંઈ નુકશાન કરવાનો ડર દેખાડે, એવા ધરાદાયી કે તે સખસને ગભરાટ પેદા થાય અથવા તે ડર અમલમાં ન આવે એટલા માટે જે કામ કરવાની તેની કાયદા પ્રમાણે ફરજ ન હોય તે કામ તે સખસ કરે, અથવા જે કામ કરવાનો તેનો કાયદા પ્રમાણે હક હોય તે કામ કરવામાં તે સખસ કસુર કરે, તેણે સાપ્રાધ ધમકીનો ગુહો કર્યો એમ સમજવું.

ખુલાસો—કોઈ મુએલા સખસની સાથે જે સખસને સંબંધ હોય તે સખસને તે મુએલા સખસની આખરને નુકશાન કરવાનો ડર દેખાડ્યો તે આ કલમમાં દાખલ થાય છે.

પી. કો. કા. ૫૦૫ ને માણસ સાપ્રાધ ધમકીનો ગુહો કરે તેને એ વરસની મુદત સુધીની જેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, અથવા દંડની અથવા એ બંનેની શિક્ષા કરવામાં આવશે, અને અગર મોત અથવા માહાબ્થા કરવાનો, અથવા આગથી કાંઈ મિલકતનો નાશ કરવાનો, અથવા મોતની કે સમુદ્રપારની, અથવા સાત વરસની મુદત સુધીની કેદની શિક્ષા થાય, એવા કાંઈ ગુહો કરવાનો, અથવા કોઈ સ્ત્રીની સાથે બળીયારનો દોષ મુકવાનો ડર દેખાડ્યો હોય તો તેને સાત વરસની મુદત સુધીની જેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, અથવા દંડની, અથવા એ બંનેની શિક્ષા કરવામાં આવશે.

સરકાર વિરુદ્ધ કરીમખસા.

તા. ૬ જુન સને ૧૮૭૬.

વા. ૨ } એકજ ગુહાને માટે કું અને બી પર તો-
ખા. ૩૮૧ } હોમત મુકવામાં આવ્યું. કું ને પેલેલો પક-
ડ્યો. અને માણસો તેના પર તે તો હોમતની

તપાસ કરી તેને શેશન કોર્ટમાં મોકલ્યો. શેશન કોર્ટ તેને છોડી મુક્યો. તેથી તે છોડી દેવાના હુકમ પર સરકારે અપીલ કરી (કા. ૨૭૨) અપીલનો નિકાલ થતા સુધી અટકાવમાં રાખવાના હેતુએ માજીસ્ટ્રેટે કુ ને ફરી પકડ્યો. દરમ્યાન બી ને પકડી તેના પરના તોહોમતની માજીસ્ટ્રેટે ચોકસી કરી અને કુ અટકાવમાં હતો તે છતાં સરકાર તરફથી તેની શાક્ષી આ કામમાં લીધી; અને બંને ધનસાફને માટે શેશનમાં મોકલ્યો. શેશનમાં કુ ની શાક્ષી પુરાવામાં લીધી.

તેમાં ઠરાવ્યું કે કુ ને ફરી પકડ્યો તે કાયદેશરે અને તેની શાક્ષી બી ની વિરુદ્ધ પુરાવામાં લેવાને હરકત નથી.

સરકાર વિરુદ્ધ લઘુમનસીંગ.

તા. ૧૨ જુન ૧૮૭૯.

વા. ૨ } લ એ સ પર પી. કો. કા. ૧૯૩ અને
પા. ૩૯૮ } ૨૧૮ મુજબ તોહોમત મુક્યું. અને તેમાં
એ બદલ વધારે એવા કાંઈ મજબુર હતો
કે તે જો ખરી હોય તો તે ઉપરથી સ પર પી. કો. કા.
૪૬૬ પ્રમાણે સાત વર્ષની સખત મજૂરીની શિક્ષાનો ગુ-
ન્હો ડરે. સ પરના કા. ૧૯૩ અને ૨૧૮ મુજબના તોહો-
મતની માજીસ્ટ્રેટે તપાસ કરી તેને છોડી દીધો. સ ને
અયોગ્ય રીતે છોડ્યો છે માટે તેને શેશન કોર્ટમાં ધનસાફ
માટે મોકલવાનો હુકમ કરવાને લ એ શેશન કોર્ટને અરજ
કરી શેશન કોર્ટે તે પ્રમાણે હુકમ કર્યો. તેથી સ ને
કમિટ કર્યો. શેશન જડને કા. ૨૧૮ ના તોહોમતથી સ
ને મુક્ત કર્યો પછી શેશન કોર્ટે કી. પ્રો. કા. ૪૭૨ ના
આધારે લ પર પી. કો. કા. ૧૯૩, ૧૯૫, ૨૭૧ અને
૧૦૬ પ્રમાણે આરોપ મુકી તેને શેશન કોર્ટમાં મોકલ્યો તે-
માં ઠરાવ્યું કે—

કા. ૧૯૩ માંનો ગુન્હો ફક્ત શેશન કોર્ટ જ ધનસાફ કરે-

વા સરખો નથી તેથી આક્રમિત કરવું ગેરકાયદેસર થતું નથી.
કી. કા. ૨૯૭ ઉપરથી હાઇકોર્ટને જે અધિકાર મળ્યો
છે તે ઉપરથી તેજ આક્રમિત કા. ૪૭૨ પ્રમાણે ગ્રેશન
કોર્ટે કામ કમિટ કરવાને કરેલો હુકમ ૨૬ કરવાનો હાઇકો-
ર્ટને અધિકાર છે.

પી. કો. કા. ૧૯૩ સરકાર વિરુદ્ધ જીજીબાઈ વગ્નનો
ફેસલો પાને ૭૬ મે છે તે નિચે જુઓ.

પી. કો. કા. ૨૧૮ સરકાર વિરુદ્ધ રામાજી રાવજી વા-
જીરાવનો ફેસલો પાને ૧૨૪ મે છે તે નિચે જુઓ.

પી. કો. કા. ૪૬૬ પુનાના જીલ્લા માલજીએટના પત્ર
નંબર ૧૪૩૧ થી થયેલો ડરાવ પાને મે છે તે નિચે જુઓ.

પી. કો. કા. ૨૧૧ સરકાર વિરુદ્ધ ગોપાળ ભાંકાજીને
ફેસલો પાને ૨૧૨ મે છે તે નિચે જુઓ.

પી. કો. કા. ૧૦૯ સરકાર વિરુદ્ધ સખારામ ગોવિંદનો
ફેસલો પાને ૧૬૬ મે છે તે નિચે જુઓ.

કી. કા. ૪૭૨ ૨ સરકાર વિરુદ્ધ નવરનભેગ ફુલાભેગનો ફે-
કી. કા. ૨૯૭ ૧ સલો પાને ૪૮ મે છે તે નિચે જુઓ.

પી. કો. કા. ૧૮૫ જે માણસ ખોટી સાહેદી આપે,
અથવા ખોટો પુરાવો બતાવે, એવા ધરાદાથી કે તેમ
કરવાથી કોઈ સખસની ઉપર આ કાયદા મુજબ (સને
૧૮૭૦ ના આક્ર ૨૭ પ્રમાણે “ઈંગ્લાંડ દેશના કાયદા
મુજબ”) દેહાંત શિક્ષા જોગ નહીં પણ જીવતા સુધી સ-
મુદ્રપારની અથવા સાત વરસ અથવા તેથી વધારે મુદત
સુધી કેદની, શિક્ષા થઈ શકે એવા કોઈ ગુન્હા સાબિત
થાય, અથવા તેમ કરવાથી સાબિત થશે એવા સંભવ
છે એમ જાણ્યા છતાં તો તે માણસને જેની ઉપર તે
ગુન્હા સાબિત થયો હોય તેને જે શિક્ષા કરવામાં આ-
વશે તે શિક્ષા કરવામાં આવશે.

(૧૧૪)

સરકાર વિરુદ્ધ મુખરી.

તા. ૧૩ જુન ૧૮૭૬

વા. ૨ } એક સેટલમેન્ટ આફીસરને માલુએટનો અ-
પા. ૪૦૫ } ષિકાર હતો. સેટલમેન્ટ આફીસ તરીકે
તેણે એક માલુસને પોતાની કોર્ટમાં હાજર
થવાનો સમન્સ કર્યો. તે માલુસ હાજર થયો નથી. તે
આફીસરે માલુએટની રીતીએ પી. કો. કા. ૧૭૪ ના
આધારે તે માલુસપર તોહિમત મુકી તેનો ઇનસાફ પો-
તે કરી તેનાપર ગુન્હે સાબિત કર્યો. તે પ્રકરણ શેશન
જડજે હાઇકોર્ટના અભિપ્રાય માટે મોકલ્યાથી ડરાબું
કે કી. પ્રો. કા. ૪૭૧ અને ૪૭૩ ઉપરથી જોતાં આ
તોહિમત ગેરકાયદેસર છે.

પી. કો. કા. ૧૭૪ સરકાર વિરુદ્ધ ગુમાન પરથામનો
ફેસલો પાને ૨૧૭ મે છે તે નિચે જુઓ.

કી. પ્રો. કા. ૪૭૧ થાણાના શેશન જડજના પત્ર
નંબર ૪૪૨૪ થી થયેલો ડરાવ પાને ૨૩૭ મે છે તે
નિચે જુઓ.

કી. પ્રો. કા. ૪૭૩ સરકાર વિરુદ્ધ નવરતમેગ ફુલાખિ-
ગનો ફેસલો પાને ૪૮ મે છે તે નિચે જુઓ.

સરકાર વિરુદ્ધ ગણરાજ અને બીજા.

તા. ૪ સપ્ટેમ્બર ૧૮૭૬

વા. ૨ } એકથી અધિક માલુસની એકજ અપરાધ
પા. ૪૪૪ } બદલ એકત્ર મોકલી ચાલતાં તેમાંના એકે,
બીજા માલુસના વિરુદ્ધ પોતાની કબુલત
જેટલી ઉપયોગ આવે તેટલી પોતાપર આવે નહીં એવા
પ્રકારની કબુલત કરી હોય અને તે કબુલત ખુદ તેના
પર સાબિત કરવાને બસ ન હોય તો તે કબુલત બીજા
આરોપિત વિરુદ્ધ પુરાવાના આકટની કા. ૩૦ ઉપરથી
પુરાવામાં લેવામાં આવતી નથી.

(૬૧૫)

પુરાવાના આકલની કા. ૩૦ સરકાર વિરુદ્ધ અમૃતા
ગોવિંદાનો ફેસલો પાને ૬૯ મે છે તે નિચે જુઓ.

સરકાર વિરુદ્ધ કાથી.

તા. ૫ શપટેમ્બર ૧૮૭૬.

વા. ૨ } આરોપિતને કી. પ્રો. કા. ૨૧૫ પ્રમાણે જો-
પા. ૪૪૭ } ડી દીવા અગાજ કૃરિયાદી તરફના સર્વ
શાક્ષીદારોની જગ્યાની લેવાની માજીસ્ટ્રેટની
અરજ છે.

કી. પ્રો. કા. ૨૧૫ સરકાર વિરુદ્ધ સંગાપા સંકોપાનો
ફેસલો પાને ૨૧૪ મે છે તે નિચે જુઓ.

સખો વિરુદ્ધ દુર્ગાપ્રસાદ અને બીજા.

તા. ૬ શપટેમ્બર ૧૮૭૬.

વા. ૨ } આરોપિતને આ કામમાં શેયન નહોતો
પા. ૪૪૮ } જોડી દીવા હતો. તેથી કૃરિયાદીએ તેને
જોડી દેવાના હુકમની તપાસણી થવા માટે
હાઇકોર્ટને ફરજ કરી. આરોપિત તરફથી એવી તકરાર
કરવામાં આવે છે કે આરોપિતે અપરાધ કર્યો નથી એ-
વો ઠરાવ થવા છતાં તેના પર અપીલ કરવાનો અધિકાર
કા. ૨૭૨ ઉપરથી ફક્ત સરકારને છે અને બીજા લોકોને
નથી. તેમાં ઠરાવ કર્યો કે એકાદ તાબામાંની કોર્ટે ચલા-
વેલા ન્યાયના કામમાં એકાદ મુદાની ચુક થઈ છે એમ
હાઇકોર્ટની નજરમાં આવવા માટે અરજ કરવાનો અ-
ધિકાર ખાનગી પ્રોસીક્યુટરને છે પરંતુ આ કામમાં તે
ચુક થઈ નથી સખબ તે હુકમની તપાસણી કરવાની
જરૂર નથી.

કી. પ્રો. કા. ૨૭૨ સરકાર વિરુદ્ધ રખમા અને બી-
જાનો ફેસલો પાને ૬૧ મે છે તે નિચે જુઓ.

ગોવિંદપ્રસાદ અને બીજાની અરજીની આમતમાં.

તા. ૧૫ અક્ટોબર ૧૮૭૬.

વા. ૨ } કું, ડા અને બીજા એક માણસની કેટલીક
પા. ૪૬૫ } મિલકત મળ્યારી હતી. જે એ ડા પર તે
મિલકતનો કબજો લેવા બદલનું હુકમ ના-
મુ મેળવ્યું અને સને ૧૮૭૭ ના આક્ટ ૧૦ ની કા. ૨૬૪
માંના ઠરાવ પ્રમાણે તે હુકમનામાંની બજાવણીમાં તે
મિલકત જે ના કબજામાં આપી. કું એ પોતાનો હક ક-
હેવાના ધરાદાએ અને ડા એ પોતાના સોગતી હિસેદારનો
હક કહેવાના ધરાદાએ અને ધમકી આપવાનો કીંવા
અપમાન કરવાનો કીંવા ત્રાસ આપવાનો કીંવા બીજો એ-
કાદ અપરાધ કરવાનો ધરાદો નહોં છતાં તે એજ તે
મિલકતના અબ્જતરાપર રહ્યા. માટે તેઓપર સાપ્રાધ પ્ર-
વેશનો ગુન્હો સાબિત કરાય નહીં.

જે જમીનનો કબજો બીજાને આપ્યોછે કીંવા દીવાની
કોર્ટના હુકમ ઉપરથી જે માણસને તે જમીનમાંથી કાઢી
મુક્યોછે તે માણસ એકલા પોતાનાજ કીંવા પોતે અને
પોતાના સોગતી હિસેદારનો હક બતાવવાનાજ માત્ર
ધરાદાએ તે જમીનમાં પ્રવેશ કર્યો હોય કીંવા ત્યાં રહ્યો
હોય તો તે સાપ્રાધ પ્રવેશ થતો નથી. પરંતુ એકાદ અપ-
રાધ કરવાનો, ધમકી આપવાનો, અપમાન કરવાનો કીંવા
ત્રાસ આપવાનો ધરાદો છતાં તેણે તેમ કર્યું હોય તો માત્ર
તે તેનું કલ્પ સાપ્રાધ પ્રવેશ થાયછે. (પી. કો. કા. ૪૪૧)

પી. કો. કા. ૪૪૧ જે સંખસના કબજામાં કાંઈ મિ-
લકત હોય તે સંખસને ધમકી દેવાના, તેનો તીરસ્કાર
કરવાના, અથવા તેને દુઃખ આપવાના ધરાદાયી, અ-
થવા કાંઈ ગુન્હો કરવાના ધરાદાયી, તે મિલકત મધ્યે
અથવા તે ઉપર જે માણસ પ્રવેશ કરે; અથવા તે મિ-
લકત મધ્યે કે તે ઉપર કુલ્પ અબ્જત્રા પ્રવેશ કર્યો પછી,
તેવા કાંઈ સંખસને ધમકી દેવાના, તેનો તીરસ્કાર કર-

વાના, અથવા તેને કુખ્ય આપવાના, ધરિદાયી અથવા કાંઈ ગુણે કરવાના ધરિદાયી, જે માણસ કાયદા વિરુદ્ધ ત્યાં રહે તો તે માણસે સાત્રાધ પ્રવેશ કર્યો એમ સમજવું.

સી. પ્રો. કો. કા. ૨૬૪—બાકુતના કબજામાંની અથવા જેને મિલકતનો કબજો રાખવાનો હક હોય અને સદરહુ કબજો રાખવાનો હક છોડી દેવાને હુકમનામા ઉપરથી બંધાયેલો નહીં હોય તેવા બીજા સખસના કબજામાંની કોઈ સ્થાવર મિલકત સ્વાધીન કરવાનું હુકમનામા હોય ત્યારે, તે સ્વાધીન કરવાનો કોરટ હુકમ કરવો તે એવી રીતે કે મિલકતપર કોઈ પ્રસિદ્ધ ઠેકાણે વારંટની એક નકલ ચોટવી અને કોઈ સોઈવાર ઠેકાણે દાંડી પીટીને અથવા દરતુર પ્રમાણે બીજી રીતે, તે મિલકત સંબંધી હુકમનામાનો મતલબ કબજેદારને પ્રસિદ્ધ કરવો.

પરંતુ કબજેદાર મળી શકે તો, સદરહુ મતલબવાળી સખેલી નોટીસ તેના ઉપર બંધવવી, અને તેવે પ્રસંગે કંઈ પ્રસિદ્ધ કરવાની જરૂર નથી.

સરકાર વિરુદ્ધ ફાકસ.

તા. ૧૬ ડિસેમ્બર ૧૮૭૯

વા. ૨ } આરોપિત એ એક રોજ સવારમાં ઉઠ્યો
પા. ૫૨૨ } તે વખતે વખતે તેનો આકર તુજશો નિરાંતે
અડધી ઉઘમાં છતાં પંખો ખેંચતો હતો તે
જોઈ આરોપિતને મુરસો આવ્યો અને તેથી તે તુજશને
ખેતણ ગડદા માર્યા તેથી તે મરી ગયો. તેથી માણસો
આરોપિતપર પી. કો. કા. ૩૨૩ મુજબ બધા કર્યાનો
આરોપ સાબિત ગણી તેનો ખસે રૂપિયા દંડ કર્યો. પોલીસના કલ્લા પ્રમાણે આ ગુણે કા. ૩૦૪ માં કલ્લા પ્રમાણે
શિક્ષણીય મનુષ્યવધનો છે.

આ કામ હાઇકોર્ટે મંગાવી તપાસ્યું અને ડરાવ કર્યો કે જે માણસને તબીબી રોગ છે એવા માણસને બીજો કોઈ માણસ પોતે જે બધા કરનાર તેનાથી મરણ પામશે એમ

માહિત ન છતા કીંવા જીવ લેવાનો ઈરાદો નહીં છતાં કીંવા પોતાનું કૃત્ય મોતનું કારણ થયું એમ માહિત નહીં છતાં તે કાંઈ કૃત્ય કરે તો તે બીજા માણસનું એ કૃત્ય શિક્ષીબ્રીચ મનુષ્ય વધનો ગુન્હે યત્નો નથી. પણ કા. ૩૨૩ પ્રમાણેનો તે ગુન્હે યામછે.

પી. કો. કા. ૩૨૩ સરકાર વિરુદ્ધ ઉત્તમચંદ કપૂરચંદનો ફેસલો પાને ૬૩ મે છે તે નિચે જુઓ.

પી. કો. કા. ૩૦૪ સરકાર વિરુદ્ધ ગણેશ અને ગોપી કુલનો ફેસલો પાને ૫૪૬ મે છે તે નિચે જુઓ.

સરકાર વિરુદ્ધ ભુપસીંગ અને બીજા.

તા. ૩૧ ડિસેમ્બર ૧૮૭૯

વા. ૨ / કેટલાક લોકો પર પી. કો. કા. ૪૧૭ પ્રમાણે પા. ૫૦૭ / તોહોમત મુકવામાં આવ્યું હતું તે તોહોમતની માજીએટ ચોકશી કરી આરોપિતને કા. ૨૧૫ પ્રમાણે છોડી દીધો. એ છોડવું બરોબર નથી એમ શેશન કોર્ટને દેખાયાથી તે કોર્ટે તે કામના કાગળો જીલ્લા માજીએટ પાસેથી મંગાવી જે અપરાધ બદલ આરોપિતને છોડી દીધોછે તે કરતાં બીજા જે અપરાધ કાગળોથી આરોપિત પર ઠરે તેની ચોકશી કરવા માટે આ કામ તાબામાંના માજીએટ પાસે મોકલવાનો શેશન કોર્ટે હુકમ કર્યો તે પરથી જે તાબામાંના માજીએટ પાસે એ કામ મોકલ્યું હતું તેણે તે કામની ચોકશી કરી અને પી. કો. કા. ૩૬૩ પ્રમાણે આરોપિત પર તોહોમત મુકી તેને ઈનસાફ માટે શેશન કમિટ કર્યો. તેમાં ત્યાં એવી તકરાર કરવામાં આવી કે કી. પ્રો. કા. ૨૯૬ના અર્થ પ્રમાણે આ કામ ફક્ત શેશન કોર્ટથી જ ઈનસાફ કરવા નોંધ નહોતું, તેથી આ કામ ઈનસાફ માટે શેશન કમિટ કરવાનો હુકમ કરવાનો શેશન કોર્ટને અધિકાર નહોતો. તેમાં હાઈકોર્ટે એમ ઠરાવ્યું કે—

આગળ ચોકશી ન કરતાં એકદમ આરોપિતને ધન-
સાફ મટિ શેશન કમિટ કરવાનો આ કામમાં શેશન કોરટે
હુકમ કર્યો નથી. શેશન જડને સુચવ્યા પરથી આ કામ-
ની ફરી ચોકશી થઈ કીંવા નહીં એ વાતનો વિચાર કર-
વાનું કારણજ નથી અને તેથી આરોપિત પર કા. ૩૬૩
પ્રમાણે ચાર્જ મુકી તેની ચોકશી તાબામાંના માણસોએ
કરી તે ખરોખર છે. અને તેથી આ શેશન કમિટ કરવું
ગેરકાયદે છે એવી તકરાર ચાલતી નથી.

કી. પ્રો. કો. ૨૧૫ સરકાર વિરુદ્ધ સંગાપા સં કોપાનો
ફેસલો પાને ૨૧૪મે છે તે નિચે જુઓ.

કી. પ્રો. કો. ૨૯૬ સરકાર વિરુદ્ધ જેઠા બલારનો ફેસલો
પાને ૪૧મે છે તે નિચે જુઓ.

પી. કો. કા. ૪૧૭ સરકાર વિરુદ્ધ બાવાજી કાળીદાસ
અને બીજાઓ ફેસલો પાને ૨૪૪મે છે તે નિચે જુઓ.

પી. કો. કા. ૩૬૩ જે માણસ બ્રિટીશ ઇંડીયામાંથી,
અથવા કાયદેશરે વાલીના હવાલામાંથી, કોઈ સમ્પત્તિનું
હરણ કરે, તે માણસને સાત વરસની મુદત સુધીની
મેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની શિક્ષા કરવામાં આવશે,
અને વળી દંડને પણ લાયક થશે.

સરકાર વિરુદ્ધ અજુબા.

તા. ૧૯ જાન્યુઆરી ૧૮૮૦

વા. ૨ ૨ એકજ બ્યવહારના કામમાં એકજ હેતુ
પા. ૬૪૪) પારપાડવા મટિ આરોપિતે કેટલાંક કલ્પ

કર્યો હોય અને તેમાંના પ્રત્યેક કલ્પ ઉપ-
રથી જે જુદા જુદા નાના અપરાધ થતા હોય તે કરતાં
તે તમામ કલ્પ મળી અધિક મોટો એવો એક અપરાધ
થતો હોય અને ધનસાફના કારણસર મુખ્ય અપરાધ
અને બીજા હલકા અપરાધ તો હોમતનામાં લખવા

જો કે સોઈવાર હોય તો પણ શિક્ષા આપતી વખતે તે માંનો મુખ્ય અને સર્વમાં મોટો એવો જો અપરાધ હોય તે બદલ સાબિતી કરી શિક્ષા કરવી એ સગવડ બનેલું છે.

તેથી કરીને કોઈ માણસે રાત્રે ઘરે ફાડ્યું અને તેમાં એરી કરી માટે તેના પર પી. કો. કા. ૩૮૦ અને ૪૫૦ પ્રમાણે તોહોમત મુકી તેનો ધનસાફ કરી શેશન કોર્ટે તેને પ્રત્યેક અપરાધ બદલ હરાડમાસની સખત મજુરી ની કેદની શિક્ષા કરી હતી; તેમાં હાઈ કોર્ટે ઠરાવ્યું કે આરોપિતપર પી. કો. કા. ૪૫૦ પ્રમાણે એકજ અપરાધ સાબિત કરી કેદીને ત્રણ વર્ષની શિક્ષા કરીએછાંએ. અને કા. ૩૮૦ના તોહોમતમાંથી તેને મોકળો કરીએ છીએ.

પી. કો. કા. ૩૮૦ } સરકાર વિરુદ્ધ અનવરણાં વહાલ
પી. કો. કા. ૪૫૦ } બુલખાંનો ફેસલો પાને રજૂ છે તે નિત્રે જુઓ.

સરકાર વિરુદ્ધ બુલુ.

તા. ૧૯ જાન્યુઆરી ૧૮૮૦

વા. ૨ } ફરિયાદીની જો માજીસ્ટ્રેટની રખડ જખાની
પા. ૬૪૬ } થઈ હતી, તેજ જખાની લેઈ શેશન જડજો
આરોપિતપર એરીનો માલ લીધા બદલનું તોહોમત સાબિત કર્યું હતું. તેમાં ઠરાવ્યું કે:—

કોઈ સાક્ષીદાર મયત થયો હોય કીંવા સાક્ષી આપવા ન તે અ સમર્થ થયો હોય કીંવા તેને વિરુદ્ધ પક્ષકાર હાજર થવા દેતા ન હોય કીંવા તેને હાજર કરવા વારતે અતિશય ખર્ચ કીંવા ઠીલ લાગવાની હોય તોજ માત્ર તેણે અગાઉ આપેલી જખાની પુરાવામાં લેવા વીશિ પુરાવાના આકટની કા. ૩૩માં કહેલું છે તેવું આ કા. મમાં થયુ નથી. ફરિયાદી જીવતો છે અને તે સહજ હાજર થવા જોમ છે એમ છતાં તેણે માજીસ્ટ્રેટની રખડ આપેલી જખાની પુરાવામાં લેવા આવતી નથી. તેની નવી જખાની લેવી જોઈએ.

એકથી અધિક લોકોની એકજ અપરાધ બદલ એકઢી ચોક્કસી ચાલેલી છે તે પૈકી એક બીજાના માથે જામતી આવે અને તેમાંથી પાંતે છુટો થાય એની કબુલત કરી હોય તો તે કબુલત બીજા લોકોની વિરુદ્ધ પુરાવાના આ-કટ ૧ની કા. ૩૦ ઉપરથી પુરાવામાં લેવાઈ શકાતી નથી.

પુરાવાના આકટની કા. ૩૦ સરકાર વિરુદ્ધ અમૃતા ગોવીંદનો ફેસલો પાને ૧૯૪૬ છે તે નિચે જુઓ.

પુરાવાના આકટની કા. ૩૩ સરકાર વિરુદ્ધ પ્રોસનો ચંદર ગોસાવી અને બીજાનો ફેસલો પાને ૪૧૧૬ છે તે નિચે જુઓ.

સરકાર વિરુદ્ધ કીમણા અને બીજા.

તા. ૧૮ ફેબ્રુઆરી ૧૯૬૦

વા. ૨ } કુ અને બુ એ બુ ના એક એતરમાં
પા. ૭૧૩ } જેને કાર માંથી. અને શિક્ષામાંથી બચવા માટે જ ની લાશ બીજા એક એતરમાં લેઈ ગયા. તેથી જિજન જડને તેઓપર શિક્ષીણીય મનુષ્ય વધ કર્યાનું તોહોમત સાબિત કરી, તે શિવાય પી. કો. કા. ૨૦૧ પ્રમાણે શિક્ષામાંથી બચવા માટે તે અપરાધ કર્યાનો પુરાવો નહીં જોવા કર્યાનું તોહોમત સાબિત કર્યું.

તેમાં એવો દરાવ થયો કે પી. કો. કા. ૨૦૧માં જે લોક કહ્યા છે તે અપરાધ કરનાર શિવાય બીજા લોક કહેલા છે. અને કુ તથા બુ એ પોતેજ અપરાધ કરનાર છે સખખ તેઓને તે કલમ લાગુ પડતી નથી, વળી તેણે જ ની લાશ એક એતરમાંથી બીજા એતરમાં નાખી તેટલા કારણથી તેણે પુરાવો બિડાવવાનું કર્યું એમ થતું નથી. પોતા પરનો સંશય દુર થઈ બીજા પર પડે એવો કદાચ તેનો હેતુ હોય પણ તેટલા ઉપરથી તેને તે કલમ લાગુ પડતી નથી.

પી. કો. કા. ૨૦૧ કાંઈ ગુન્હો થયોએ એવું જાણીને અથવા એવું માનવાનું કારણ છતાં જે માણસ તે ગુન્હે-ગારને કાયદા મુજબ થતી શિક્ષાથી બચાવવાના ધરાદા થી તે ગુન્હો થવાનો કાંઈ પુરાવો ઉઠાવે, અથવા એવા ધરાદાથી જે માણસ પોતે ખોટી જાણતો અથવા માન-તો હોય એવી કાંઈ ખબર તે ગુન્હા બાબત આપે તે માણસને, અગર જે ગુન્હો થયો, એવું તે જાણતો અ-થવા માનતો હોય તે ગુન્હાને માટે મોતની શિક્ષા થઈ શકતી હોય, સાત વરસની મુદત સુધીની જેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની શિક્ષા કરવામાં આવશે; અને વળી તે માણસ દંડને પણ લાયક થશે; અને જો તે ગુન્હાને મા-ટે જીવતા સુધી સમુદ્ર પારની અથવા દશ વરસ સુધી ની કેદની શિક્ષા થઈ શકતી હોય, તો તે માણસને ત્રણ વરસની મુદત સુધીની જેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની શિક્ષા કરવામાં આવશે; અને વળી તે માણસ દંડને પણ લાયક થશે. અને જો તે ગુન્હાને માટે દશ વ-ર્ષથી ઓછી મુદત સુધીની કેદની શિક્ષા થઈ શકતી હોય તો તે માણસને તે ગુન્હાને માટે ઠરાવેલા પ્રકારની તથા તે ગુન્હાને માટે ઠરાવેલા પ્રકારની તથા તે ગુન્હાને માટે કેદની ધણામાં ઘણી જે મુદત ઠરાવી હોય તેની પા મુ-દત સુધીની કેદની અથવા દંડની, અથવા એ બંનેની શિક્ષા કરવામાં આવશે.

સરકાર આપ્તીન.

તા. ૬ માર્ચ ૧૮૮૦

વા. ૨) જે માણસને તલીનો રોગ છે તેને પોતેજ
પા. ૭૬૬) દુઃખ કરનાર છે તેણે કરીને જુદી પૂર્વક
મહાબયથા થવાનો સંભવ છે એમ માહી-
ત છતાં, પણ તેણે કરીને તેનું મોત થશે કીંવા જોણે કરી-
ને મરણ થશે એવું દુઃખ થશે કીંવા પોતાનું કલ્પ મોતનું
કારણ થશે, એવો ધરાદો નહીં છતાં કોઈ માણસ તેને

બુદ્ધિપૂર્વક મહાબ્યથા કરે અને તેથી તે રોગી માણસ મરણ પામે તો તેના પર પી. કો. કા. ૩૦૪ એ પ્રમાણે કસુરથી જીવ લીધા બદલ સાબિતી ન કરતાં કા. ૩૨૫ પ્રમાણે બુદ્ધિપૂર્વક મહા બ્યથા કર્યા બદલ સાબિતી કરવી.

પી. કો. કા. ૩૦૪ એ સરકાર વિરુદ્ધ બાવાજી બીન સબાનો પક્ષો પાને ૧૯૯૯ છે તે નિચે જુઓ.

પી. કો. કા. ૩૨૫ કા. ૩૩૫ માં બખેલી બાબત શિવાય બીજી કોઈપણ બાબતમાં જે માણસ બુદ્ધિ પૂર્વક મહાબ્યથા કરે તેને સાત વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની શિક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને પણ હાયક થશે.

સરકાર વિરુદ્ધ ભુપસિંગ.

તા. ૨૧ માર્ચ ૧૮૮૦.

વા. ૨) શેથનકોર્ટ જે કામનો ઇનસાફ કરતા હતા
પા. ૭૭૧) તે કામમાં આસેસરોનો અભિપ્રાય લીધા

પછી તે કામના ઇનસાફની વખતે જે એક અધિકાર સંબંધી પ્રશ્ન નિકળ્યો હતો તેના સંબંધે અભિપ્રાય આપવાનો વિચાર કરવા માટે આ કામ મુલતવી રહ્યું તેમાં હાઇકોર્ટે ઠરાવ્યું કે:—

એવા પ્રકારે કી. પ્રો. કા. ૨૯૯ નો ઉપયોગ કરવા માટે તે કલમ કરેલી નથી. તે પ્રશ્નનો નિકાલ શેથન કોર્ટે પોતે જે કરવા જોઈએ. તેમાં તેની સુક થયા છતાં તે સુક સરકારથી તેમજ વિરુદ્ધ પક્ષકારથી દુરસ્ત કરી શકાય છે.

કી. પ્રો. કા. ૨૯૯ સરકાર વિરુદ્ધ જેડા બહાનો ફેસ-લો પાને ૪૧ મે છે તે નિચે જુઓ.

સરકાર વિરુદ્ધ દેવકી નંદનલાલ.

તા. ૧૨ એપ્રિલ ૧૮૮૦.

વા. ૨ } એક દીવાની કુળામાંના વેચાણ ખતમાં
 પા. ૮૦૬ } અવેજની કીમત લખી નથી. એમ જણા
 જડજને દેખાયાથી તેણે અરજદારપર ફોજ-
 દારીમાં કામ ચલાવા વિશે હુકમ કર્યો. જણા માજીસ્ટ્રેટ
 સને ૧૮૬૯ ના આક્ટ ૧૮ ની કા. ૩૪ પ્રમાણે તેનાપર
 કામ ચલાવી તેના રૂ. ૩૫) દંડ કર્યો. અપીલમાં જણા
 જડજે તે દંડ કાયમ રાખ્યો. તેપર અરજદારે હાઈકોર્ટને
 અરજ કર્યાથી ઠરાવ કર્યો કે સ્ટાંપ આક્ટ વિરુદ્ધ થયેલા
 ગુન્હા બદલ ગુનેગારને ફોજદારીમાં મોકલવાનું કામ ધણું
 કરીને કલેક્ટરનું છે અને તેથી તેણે પોતે માજીસ્ટ્રેટની
 રીતે તે કામની ચોકચી કરવી બાજબી નથી માટે એકલું
 તોહિમત રદ કરી પોતાને યોગ્ય લાગે તે બીજા માજીસ્ટ્રે-
 ટ પાસે આ કામ મોકલવા માટે જણા જડજ પાસે આ
 કામ પાછું મોકલીએછીએ.

સને ૧૮૬૯ ના આક્ટ ૧૮ ની કા. ૩૪.

(૨૫) હરકાંઈ સ્થાવર અથવા જંગમ માલમિલકત
 વેચી હોય ત્યારે તે મિલકત બાબત ખરીદીના રૂપિયાની
 જે રકમ હરતે અથવા પરહરતે આપી હોય અથવા આ-
 પવાનો બંદોબસ્ત કર્યો હોય અથવા આપવાનું અથવા
 બંદોબસ્ત કરવાનું કબજા કર્યું હોય તે પુરેપુરી રકમ જે
 મુખ્ય દસ્તાવેજ ઉપરથી અથવા જે એકના એક દસ્તા-
 વેજ ઉપરથી તે વેચેલી માલમિલકત ખરીદદારને અથ-
 વા તેના હુકમથી બીજા કોઈ માણસને આપી દીધી હોય
 અથવા સોંપી હોય તે દસ્તાવેજમાં ખરે પાસે અક્ષરે પુરે
 પુરી લખવી.

(૨૬) હરકાંઈ ગિરિનો અથવા બીજા કરજનો અ-
 જ આપવાનો અથવા કંઈ ઉધડી અથવા આખી રકમ
 આપવાની સરતથી કાંઈ માલમિલકત વેચી હોય અને
 આપી દીધી હોય ત્યારે કરજ અથવા રકમ (પ્રસંગે

પ્રમાણે) વેચાણનો અવેળ અથવા વેચાણના અવેળનો બાગછે એવું સમજવું. અને તે બાબત આ આકટને નોડલા પહેલા પરિશીષ્ટ પ્રમાણે કરે એસથે તે આપવો પડથે.

સદરહુ કરજ અથવા રકમ આપવાનો નોખમ ખરી. દદારને માથે નહી હોય અથવા ખરીદદાર પોતાને માથે લેનો ન હોય.

અથવા સદરહુ કરજ અથવા રકમ આપવાનું અથવા તે બાબતનો નોખમ વેચનારને માથેથી ઉતારવાનું કબ્જુલ કરતો નહી હથે તો પણ ઉપર કહ્યા પ્રમાણે કરે આપવો પડથે.

(૬) ખરીદીના રૂપીયાની પુરે પુરી રકમ ઉપર કહેલી રીતે નહી લખથે તો ખરીદદાર તથા વેચનાર પાંચ પાંચથે રૂપિયા સુધી દંડને લાયક થથે; અને સદરહુ દસ્તાવેજ બાબત ખરેખરો ને કરે આપ્યો હોય ને શિવાય તેને તે દસ્તાવેજમાં ખરીદીના રૂપીયાની પુરે પુરી રકમ યોગ્ય રીતે લખી હોત તો તે દસ્તાવેજ બાબત આ આકટ પ્રમાણે નેટલો વધારે કરે એસતે તેથી પાંચગણો દંડ આપવો પડથે.

સરકાર વિરૂદ્ધ નબાબ અને બીજા

તા. ૧૩ એપ્રિલ ૧૮૮૦

વા. ૨ } ને લોક હમણાં બદ દયાનતના ઉપાયથી
પા. ૮૩૫ } પોતાનો ઉદર નિરવાહ કરેછે અને તેણે
કરીને તેઓ સાહાસ અને ધાતકી ચાલના થાયછે, તેઓના કુત્સથી મિલકતને ફરી નુકશાન થાય નહી, તે કારણસર અને સર્વ લોકના હિતને માટે તેઓ પાસેથી સારી ચાલના જામીન લેવા વિશે કા. ૫૦૬માં નો ઠરાવ ઘાલેલો છે, પણ કોઇ એકાદ માણસને તેણે ઈજા આપવી નહીં એવા હેતુથી તેઓ પાસેથી જામીન લેવાને માટે તે કલમનો ઠરાવ ઘાલેલો નથી.

(૨૬૨૬)

તેથી માણસની રૂબરૂ હાજર કરેલા પુરાવા જીપરથી
તે માણસને જખરાઈથી ઓરી કરવાની, કીવા ધર ફાડ-
વાની, કીવા ઓરી કરવાની અગર ઓરીને માલ લેવાની
ટેવછે ” એમ સાબિત ન થયા છતાં તેણે કરેલું કૃત્ય
સર્વ જીલમ જખરાઈનું જણાવું હોય તો તેવી વખતે કા.
પ૦૬ પ્રમાણે તેની પાસેથી જામીન લેવામાં આવશે નહીં.

કી. પ્રો. કા. પ૦૬ સરકાર વિરુદ્ધ કાળચંદર દાસનો
ફરજી પાતે પપદમે છે તે નિચે જુઓ.

(સમાપ્ત.)

ઇંડોયન લા રિપોર્ટ મધ્યેના

મદ્રાસ હાઇકોર્ટના

ફોજદારો ફેસલા.

તા. ૨૨ ફેબ્રુઆરી ૧૯૦૧.

વા. ૧ } સેમરડીનેટ માલુએટ આપેલી શિક્ષાના
વા. ૫૪ } હુકમ ઉપર ફર્ટ કલાસ માલુએટને અ-
પીલ કરી. જે શિક્ષાના હુકમ ઉપર આ
અપીલ થઇ છે તે શિક્ષાનો હુકમ જે કોરટે કર્યો તે
કોરટે જે જાતની શિક્ષા આપી હોય તેથી જુદી જાતની
શિક્ષા આપીને પહેલી શિક્ષા વધારવાને કાયદા ઉપરથી
પોતાને અધિકાર નથી એમ પહેલા વર્ગના માલુએટને
દેખાયા ઉપરથી કેદીને બીજી કેદની શિક્ષા ન આપતાં
અગાઉ જે દંડની શિક્ષા તેને થઇ હતી તેજ વધારી.
તેમાં હાઇકોર્ટે ઠરાવ્યું કે ફી. પ્રો. કા. ૨૮૦ પ્રમાણે
અગાઉ કેદીને જે કાંઈ શિક્ષા થઇ હોય તે વધારવાનો
અધિકાર છે. પહેલા વર્ગના માલુએટને તે કલમના
બીજા પારિશ્રામાં જે બીના કહીછે તેનું માત્ર તેણે આ-
લંગન કરવું નહી. સેમરડીનેટ માલુએટથી પહેલાં કેદી-
ને જે શિક્ષા આપવામાં આવી હોત તેવી શિક્ષા આ-
પવાનો અધિકાર અપેલેટ કોર્ટ એ રીતે પહેલા વર્ગના
માલુએટને છે.

ફી. પ્રો. કા. ૨૮૦ નિચલી કોર્ટનું કામ વાંચ્યા પછી,
તથા અપીલ કરનારે અથવા તેનો કૌન્સેલ અથવા
મુખત્યાર હાજર હોય તો તેની વાત સાંભળ્યા પછી,
અને પબ્લિક પ્રાશીયુટર અથવા જે સરકારી વકીલને
અથવા બીજા અમલદારને એ કામ સારૂ સરકારે
અથવા ડિસ્ટ્રિક્ટના માલુએટ અગ્રીયાર આપ્યો હોય
તે હાજર હોય તો તેની વાત સાંભળ્યા પછી તે કોર્ટનો

(૧૨૮)

ફેશન તથા શિક્ષાનો ઠરાવ અથવા હુકમ ફેરવવાને અથવા
રદ કરવાને તે અપિત કોઈ મુજીયાર છે. અને જે શિ-
ક્ષા કરી હોય તે શિક્ષામાં વધારો કરવાનું યોગ્ય કારણ
નજરમાં આવશે તો તે શિક્ષા વધારવાને તે મુજીયાર છે.
અથવા અપિત કરનારનો ફરીથી ઈનસાફ કરવા બા-
બત હુકમ કરવાનો અમ્તીયાર છે.

તા. ૨૨ ફેબ્રુઆરી ૧૮૭૬

વા. ૧ } સને ૧૮૭૭ના કાયદા ૭ કીંવા સને ૧૮૬૩
પા. ૫૫ } આક્ટ ૨૦ ઉપરથી સાધારણ ફોજદારી
કાયદા પ્રમાણે કામ ચલાવવાને બાધ આ-
વતો નથી.

તા. ૧૯ એપ્રિલ ૧૮૭૬

વા. ૧ } જે માણસને મોતની, કીંવા કાળા પાણીની,
પા. ૫૬ } કીંવા દાસત્વની કીંવા પાંચવધથી બંદસ્તી
મુદતની શિક્ષા આપી હોય તે માણસને
ફટકાની શિક્ષા આપવી ગેરકાયદેશર છે. બીજી શિક્ષા
ભોગવ્યા પછી ફટકાની શિક્ષા ભોગવવી એવું ન ઠરાવતાં
તે બીજી શિક્ષાની અગાઉ ફટકાની શિક્ષા ભોગવવાનું
ઠરાવ્યું હોય તો તે બીજી શિક્ષા આપ્યાથી તે ફટકાની
શિક્ષા ગેરકાયદેશર છે.

સરકાર વિરુદ્ધ અંબીગર કુલગુ બિગરે

તા. ૧૬ ઓક્ટોબર ૧૮૭૬

વા. ૧ } એક ગ્રામતી કેદીની સાક્ષી ઉપરથી તોહામત
પા. ૧૬૩ } સાબિત કર્યું હોય તો તે કાયદા પ્રમાણે બ-
રોબર નથી.

સરકાર વિરુદ્ધ અરજી ચેલમ અને બીજા.

તા. ૧૮ ઓક્ટોબર ૧૮૭૬

વા. ૧ } પી. કો. કા. ૩૭૨ પ્રમાણે અપરાધ થવાને
પા. ૧૬૪ } સગીર છોકરાપરનો નિર્બંધ ફીવા તેનો કબ-
જો બીજાને આપવો એવા પ્રકારે તેની એ-
કાદી વ્યવસ્થા કરવી જોઈએ એમ નથી.

પી. કો. કા. ૩૭૨ શ્રાવણ વર્ષથી ઓછી ઉમરનું કોઈ
બાળક જરૂરકર્મના કારણસર, અથવા કાંઈ કાયદા વિ-
રુદ્ધ અથવા અનિતીના કારણસર રાખવામાં કે વાપર-
વામાં આવે એવા ઈરાદાથી, અથવા તે બાળક તેવા
કાંઈ કારણસર રાખવામાં કે વાપરવામાં આવશે એવો
સંભવજો એમ જાણ્યા છતાં, જે માણસ તે બાળકને
વેચે, અથવા બાડે આપે અથવા બીજી રીતે કોઈને
આપે, તે માણસને દસ વર્ષની મુદત મુખીની જેમાંના
ગમે તે પ્રકારની કેદની શિક્ષા કરવામાં આવશે અને
વળી દંડને પણ લાયક થશે.

સરકાર વિરુદ્ધ આદી વિગદ.

વા. ૧ } આરોપિતે પરમુલકમાં ચોરી કરી અને
પા. ૧૭૧ } મિલિટરી મુલકમાંના જીલ્લામાં તેને માલ મુખાં
પકડ્યો તે કામમાં ઈરાવ્યું કે—

કી. પ્રો. કા. ૬૭ ઉપરથી તે જીલ્લાની કોર્ટને ચોરીના
ગુન્હા બદલ તે માણસની ચોકસી કરવાનો અધિકાર નથી.

કી. પ્રો. કા. ૬૭ સરકાર વિરુદ્ધ લખીયા ગોવિંદ વિ-
ગેરેનો ફેસલો પાને ૨૮૪ મે છે તે નિચે જુઓ.

સરકાર વિરુદ્ધ સમ્યાકાનદત્ત.

તા. ૫ ડીસેમ્બર ૧૮૭૬

વા. ૧ } સગીર છોકરાને ચોરી ગયાના ગુન્હાને મ-
પા. ૧૭૩ } ૬૬ કર્ચા બદલ આરોપિતપર માજીસ્ટ્રેટ

તોહામત સાબિત કર્યું. સગીરે પોતાના માયા-
પના અનુમત સિવાય પોતાનું ઘર છોડ્યું છે એમ આરો-
પિતને માહિત છતાં મુખ્ય ચોરનાર જે કોમારેન નામનો
માણસ હતો તેના કહેવા ઉપરથી સગીર છોકરાને
સીસોન મળેતા કાંડી ગામ સેઈ જતા હતા તે વખતે તેને
વાટમાં પકડ્યો હતો કોમારેન પાસેથી ચોરી થવાનો ગુન્હો
પુરો થતાં મુખી આરોપિત અને કોમારેન એઆની દર્યાન
કાંઈ સંપ થયો નહોતો એમ જણન જડજની નજરમાં
આવ્યાથી તેણે આરોપિતપરનો અપરાધ રદ કર્યો.

તેમાં હાઈકોર્ટે ઠરાવ્યું કે સગીર છોકરાના કાયદેસર
પાલણ કરનારના તાબામાંથી સગીરને સેઈ જવાની કીયા
ચાલુ હોય ત્યાંહાં મુખી ચોરીથવાના અપરાધને સાલ
કરવામાં આવેછે અને બીજા હાલના કામમાં પી. કો.
કા. ૩૬૩ અને ૧૧૬ પ્રમાણે અપરાધ મુકયો જોઈયે.

પી. એ. કા. ૧૧૬ સરકાર વિરુદ્ધ ત્રૈલોક્યનાથ ચૌધરી
વિગેરેનો ફેસલો પાને ૫૧૮ મે છે તે નિચે જુઓ.

પી. કો. કા. ૩૬૩ જે માણસ ખિટિશ ઇંડ્યામાંથી,
અથવા કાયદેસર વાલીના હવાલામાંથી, કોઈ સખસનું
હરણ કરે, તો તે માણસને સાત વરસની મુદત મુખીની
બેમાના ગમે તે પ્રકારની કેદની શિક્ષા કરવામાં આવશે,
અને વળી તે દંડને પણ હાયક થશે.

ચુમેનની વ્યાખ્યામાં.

તા. ૧૧ નવેમ્બર ૧૮૭૬

વા. ૧ } સને ૧૮૭૧ ના મદ્રાસ આક્ટ ૩ ના અર્થ
પા. ૧૭૪ } પ્રમાણે ધોની એટલે પરીટ એ કાંઈ કા-
રીગર નથી.

(૬૩૧)

સરકાર વિરુદ્ધ ગુથવત અને ચાર બીજા

તા. ૨૮ નવેમ્બર ૧૮૭૬

વા. ૧ } સાર કૃત્ય કરવાના ઉદ્દેશ લગ્ન થયેલી સ્ત્રીને
પા. ૧૯૧ } બુલથાપ આપવાનો ગુન્હો અને સાપ્રાધ
વિધાસ ધાત કરવાનો ગુન્હો એ બેઉ ગુન્હા
કાયદા પ્રમાણે પોત પોતામાં માંડી વાળવા ભોગ નથી.

સરકાર વિરુદ્ધ કુંદાકોરા

તા. ૨૨ ડીસેમ્બર ૧૮૭૬

વા. ૧ } સને ૧૮૬૫ નો મદ્રાસ આક્ટ ૩ એ સને
પા. ૨૨૩ } ૧૮૭૪ ના આક્ટ ૧૬ ઉપરથી ૨૬ થયો છે
એટલા ઉપરથી સ્થાનિક અને વિશિષ્ટ
કાયદા પ્રમાણે થયેલા ગુન્હાનો, ધનસાફ કરવાનો જે મા-
ન્ય એટને અધિકાર છે તે નહીં જેવો થયો નથી.

સરકાર વિરુદ્ધ આચારજી

તા. ૧૯ જાન્યુઆરી ૧૮૭૭

વા. ૧ } કેટલોક સામાન્ય તંત્રો ચાલતાં આરોપિતે
પા. ૨૨૪ } મરનારને એક ધક્કો માર્યો. તેથી મરનાર
એ સુમારે અઢી હાથજ રસ્તો ખાલી હતો
તેપર પડ્યો અને મરનારને તેનું દુઃખ થયું તે દુઃખ તે
પાંચમે દિવસે મરણ પામ્યો. તે કામમાં એવો ઠરાવ થયો
કે કામમાં બનેલી વાતથી જોતાં આરોપિતે પી. કો. કા.
૩૦૪ અમ માં કહેલો ગુન્હો કીંવા ખુન નથી એવા શિક્ષિ-
ણીય મનુષ્ય વખતો ગુન્હો કયો છે એમ થતું નથી કારણકે
એવા પ્રકારનું પરિણામ થવાને તે કૃત્ય ઉપરથી સંભવ
નહોતો કીંવા તેવા પરિણામ થવા એવા આરોપિતનો
ધરાદો નહોતો.

સખખ આરોપિતપર મુકેલું તોહોમત ૨૬ કરીએ છીએ.

પી. કો. કા. ૩૦૪ અ સરકાર વિરુદ્ધ બાબત બીન સંભાનો ફેસલો પાને ૧૯૯ એ છે તે નિચે જુઓ.

સુબા વ્યાયતલ અને બીજાઓની બાબતમાં.

તા. ૨૭ સપ્ટેમ્બર ૧૮૭૭

વા. ૧ } એક થર્ડક્લાસ માણસે તે. ૧૨ જુલાઈ
પા. ૩૦૪ } ૧૮૭૬ ને રોજ એક ફેસલો કર્યો તેની ન-
કલને માટે તેજ તારીખે અરજી આપી પણ
નકલ અરજદારોને તા. ૨૪ જુલાઈ ને રોજ મળી નકલ
મૂકી મળી તે કારણ બતાવી અરજદારોએ હેડ આસીસ્ટન્ટ
માણસે તે. ૧૪ અગષ્ટ ૧૮૭૬ ને રોજ પ્રથમ અ-
પીલ કરી પણ કોર્ટે નિમ્નલે વકીલ નથી એવા એક
માણસે અપીલ કરનારે આપેલા અધિકારથી આપી છે
તે બરોબર નથી માટે અપીલ અરજી લીધી નહીં.

પછી અરજદારે તા. ૨૬ અક્ટોબર ૧૮૭૬ ને રોજ
અપીલ કરી તારે તે મુદતના કારણથી રદ કરી. તેથી
હાઈકોર્ટના અભિપ્રાય માટે શેશન જડને આ કામ મોકલ્યું.

તેમાં હાઈકોર્ટે ડરાબું કે અપેલેટે અધિકાર આપેલા
માણસ પાસેથી અપીલ અરજી લેવી નહીં એ બદલ
કી. પ્રો. કોડમાં કાંઈજ આધાર નથી. માટે અપેલેટે
કોર્ટને અપીલ આપવી તે અપેલેટે અધિકાર આપેલો
કોઈ માણસે આપતાં હરકત નથી.

તા. ૨ અક્ટોબર ૧૮૭૭

વા. ૧ } આરોપિતે કોર્ટનું અપમાન કર્યું અપમાનનો
પા. ૩૦૫ } ગુન્હો આરોપિતે જે વખતે કર્યો તે વખતે
તે કોર્ટનો જે માણસે હતો તે બદલાઈ
તેને ઠેકાણે બીજો માણસે આપ્યો તેણે તે ગુન્હોની
ચોક્કસ કરી. કી. કા. ૪૭૩ માં એવા ઠરાવ છે કે જે
કોર્ટનું અપમાન થયું તે કોર્ટે પોતે તે ગુન્હોનો ઇનસાફ
કરવો નહીં. તે છતાં આ કામમાં તેમ થયાથી આ કામ

છલા માણસે હાથકાઠના અભિપ્રાય માટે ગોકલ્યાથી
હરાવ કર્યો કે—

જે ન્યાયાધીશનું અપમાન થયું તેણે માત્ર તે ગુન્હાનો
ધનસાફ કરવો નહીં એમ તે કલમ ઉપરથી થાય છે. અને
તેથી કરીને આ કામમાં જે ન્યાયાધીશનું અપમાન કર્યું
તેની બદલી થઈ છે તો નવા આવેલા ન્યાયાધીશને તે ગુ-
ન્હાનો સદરહુ કલમ ઉપરથી ધનસાફ કરવાને પ્રતિ-
બંધ નથી.

કી. કા. ૪૭૩ સરકાર વિરુદ્ધ નવરનભેગ દુલાભેગનો
ફેસલો પાને ૪૮ મે છે તે નિચે જુઓ.

સરકાર વિરુદ્ધ રામસામી પાંડે વિગેરે

તા. ૧૫ માર્ચ ૧૮૭૮

વા. ૧ } સાથી ગુલેશારે આપેલી શાક્ષીને બીજા
પા. ૩૬૪ } પુરાવાની પુષ્ટી નહીં છતાં તે સાક્ષીના
આધારે આરોપિતપર અપરાધ સાબિત
કર્યાનો હરાવ કર્યો હોય તો તે હરાવ તેટલાજ કારણ ઉપ-
રથી ગેરકાયદેસર થઈ શકતો નથી એમ પુરાવાના આક-
ટની કા. ૧૩૩ માં સ્પષ્ટ રીતે લખેલું છે અને તેથી એવે
પ્રસંગે પુષ્ટીની જરૂર છે એમ હરાવાય તો સદરહુ કલમ-
માંનો હરાવ અમલમાં આણવાને નાકબુલ કર્યા પ્રમાણે છે.

સાથી માણસની સાક્ષી લેવી તે ઘણી સંભાળથી અ-
ને કાળજીથી લેવી જોઈએ અને તે સાક્ષીપર જોકે ભરાં-
સો રાખવામાં આવતો નથી તો પણ તેની સાક્ષી ભરો-
સો રાખવા જોઈએ એમ જ્યુરીએ કોવા કોરેટ માના
લેના પર તોહોમત સાબિત હરાવવાને હરકત નથી, એવા
જે ઈંગ્લાંડમાં નિયમ છે તે સદરહુ આકટની કા. ૧૧૪
ના હરાવને મળતો છે.

પુરાવાના આકટની કા. ૧૧૪ } સરકાર વિરુદ્ધ અતુર
એજ આકટની કા. ૧૩૩ } પુરણીતમનો ફસલો પાને
૨૫૨ મેલે તેનિયે જુઓ

સરકાર વિરુદ્ધ રમનજીયા.

તા. ૧૮ સપ્ટેમ્બર ૧૮૭૮

વા. ૨ } આરોપિત પર પી. કો. કા. ૪૧૧ પ્રમાણે
પા. ૫ } ચોરીનો માલ લીધાનું તોહોમત હતું. ઈનસા-
ફની વખતે વિલેજ મુનસફ એમ કહ્યું કે
કેદીએ મારી આગળ એમ કબુલ કર્યું કે સદરહુ મિ-
લકત ચોરીની છે એમ સમજી મે તે ચોરીની મિલકત
લીધી છે. કેદીએ એમ બતાવ્યું છે કે એ મિલકત મારી છે,
પણ હાલ તે મિલકત વિશ્વે તે જ્યાં કાંઈ કહેતો નથી.
કેદીની પુણ્ણ કબુલત પુરાવામાં આપી હોત, પણ કી.
પ્રો. કા. ૧૨૨ અને ૩૪૯માં લખેલી રીતે અનુશરીને
સદરહુ કબુલત દફતરે લખી મુકી નથી એમ બતાવી
શેશન જડને તે કબુલત ના કબુલ કરી. તો પણ વિલેજ
માજીએ બીજા પુરાવાથી કબુલત સાબિત કરેલી છે.
માટે આશિસરોન્ને અભિપ્રાય જુદો છતાં પણ કેદી પર
તોહોમત સાબિત કર્યું. તેથી આરોપિતે તે ઠરાવ પર
હાઈ કોર્ટમાં અપિલ કરી—

તેમાં ઠરાવ્યું કે કી. પ્રો. કા. ૧૨૨ પ્રમાણે આરોપિતે
અપરાધ કબુલ કર્યાની વાત તેજ આકટની કા. ૩૪૯
માં લખેલી રીતને અનુશરીને કોઈ માજીએ લખી લીધી
ન હોય તો તે વાત પુરાવામાં તદન અગ્રાધ (નહી લેવા
લાયક) છે એમ નથી. કા. ૧૨૨ પ્રમાણે દફતરમાં દા-
ખલ કરેલી વાત કેદીએ યોગ્ય રીતે કહેલી છે એ બતાવ-
વા માટે પુરાવામાં લેવાને હરકત નથી.

મદ્રાસબલાકામાં વિલેજ મુનસફ એ પુરાવાના આક-
ટની કા. ૨૬ના અર્થ પ્રમાણે માજીએ કહે.

(૧૩૫)

ટીપ. આ ઠરાવ મુજાબ હાઇ કોર્ટે ઈડીયનલા રિપોર્ટ ના વાલ્યુમ એક ને પાને ૨૧૬મ છપાયેલો ફેશલો (આ ઓપડીમાં પાને ૨૬૩મ છે) કરેલો છે તેની વિરૂધનો છે.

પી. કો. કા. ૪૧૧ સરકાર વિરૂદ્ધ રંખમા અને બીજા નો ફેસલો પાને ૯૧મ છે તે નિચે જુઓ.
 કી. પ્રો. કા. ૩૪૬ } સરકાર વિરૂદ્ધ બાઇ રતનનો ફેસ-
 કી. પ્રો. કા. ૨૨૨ } લો પાને ૫૩મ છે તે નિચે જુઓ.

જોથરામ દેવ અને બીજા અપેલેટની બાબતમાં

તા. ૨૭ સપ્ટેમ્બર ૧૮૭૮

વા. ૨ } આ કામના આરોપિત એ એક હુકમનામું બ
 પા. ૩૦ } જાવનાર લેણદાર છે. તેઓએ એક અધિકાર
 વાળા એલીફની સાથે જઈ ફરિયાદીની મિલ
 કત જપ્ત કરવા વાસ્તે સુરોદય પહેલાં તેના ઘરનો દર-
 વાજો ફેડ્યો. સખબ અપેલેટ (આરોપિત) પર રોજે શુભ
 ગ્રહપ્રવેશ કીંવા રોજે ધર ફેડવાનું તોહોમત સાબિત કર્યું.

તે ઠરાવપર તેઓએ હાઇકોર્ટને આ અપીલ કર્યા-
 થી ઠરાવ્યું કે—

આ કામનું તોહોમત કાયમ રાખી શકાતું નથી, કારણ
 કે જે વાત સાબિત થઈ છે તે વાત ઊપરથી કેદીપર મુ-
 કેલો ગુન્હો લાગુ પડતો નથી. ફરિયાદીના ઘરનો દરવા
 જો સવારના પાંચ વાગ્યાના મુમારે આરોપિતે ફેડ્યો.
 સખબ આ કલ પી. કો. કા. ૪૫૬ પ્રમાણે ધર ફેડ્યાનો
 છતાં શિક્ષા આપવા જોગ છે એમ માન્ય છે ઠરાવ કર્યો
 છે. એક હુકમનામાથી કાંઈ મિલકત જપ્ત કરવી એ-
 ટલોજ હેતુ આરોપિતને ઘરમાં જવાનો હતો. હવે એવું
 કલ કરવાને આરોપિતને કાયદેસર હક છે સખબ સા.
 પ્રાધ પ્રવેશનો ગુન્હો થવાને જે બદલ જોઈએ તેવો ઉ-
 દ્વેશ આરોપિતનો નહોતો એમ અનુમાન કરવાને હરકત
 નથી. મિલકત જપ્ત કરવા વાસ્તે ઘરનો દરવાજો ફેડ-

વાનો મુળ ઉદ્દેશ શા હોય એનું અનુમાન કાડવું હોય તો એમ દેખાઈ આવે છે કે ફરીયાદીને પોતાના ઘરમાં ત્રીજા માણસને નહીં આવવા દેવાનો જે હક છે તે હકનો ભંગ કરવાનો એ કલ્પનો હેતુ હોય એમ દેખાઈ આવે છે અને એ કલ્પ બદલ દિવાનીમાં દાવો ચાલે, પણ આ કલ્પને ફોજદારી કપો ગુન્હો બાથુ પણ એ સમજાતુ નથી કેટલાકનું કહેવું એમ છે કે એ કલ્પ ગેરકાયદેસર ત્રાસનું ચાય છે. એમ જો કહીએ તો પ્રત્યેક ન્યાયની (દીવાની) બાબતમાં પ્રવેશથી ત્રાસ હોયજ પરંતુ આ કોરટે કેટલી કે વખત એમ ઠરાવ્યું છે કે, પ્રત્યેક દીવાની પ્રવેશ એ (બદલ્યાનતનો) પ્રવેશ નથી. બીજાના કબજામાંની મિલકત પર જવું એટલે ત્યાં કાંઈ પણ બીજુ કલ્પ કરવાને જવું જોઈએ અને જે હેતુથી તે જવું થયું હોય તે હેતુ તે કલ્પના સંબંધે થવો જોઈએ એમ પી.કો. કા. ૪૪૧ના અર્થથી દેખાય છે. હવે આ કામની હકીકત જોઈએ તો ફરીયાદીના ઘરમાં આરોપિત ગયો તે હુકમનામું બળવવામાં મિલકત જપત કરવા ગયો હતો અને તે કલ્પ તો કાયદેસર છે. હવે એવી કઈ બાબત છે કે જોના છેવટ હેતુ કાયદેસર હોય અને તે હેતુ ચાર પાડવા વારતે જે ડિપાય કરાય તે બદલ્યાનતના હોય ? પણ આ કામમાં કેટલીક મિલકતની જપતી કરવા વારતે ઘર ફોડવું એટલુંજ કલ્પ ફક્ત થયું છે એ શિવાય બીજુ કલ્પ થયું જણાતુ નથી.

સખામ ઘરમાં જવાની રીત પ્રમાણે જવાથી બદલ્યાનતના હેતુનું અનુમાન કરવામાં માછલ્લેટે ચુક કરી છે એવો હમારો અભિપ્રાય છે.

સદરહુ ઘરમાં જવું એ અમારી રૂબરૂ આવેલા પુરાવાથી જોઈએ તો બીગાડનો ગુન્હો ચાય છે એમ તકરાર કરવામાં આવી છે. પણ એકાદ નુકશાન થયું છે એ બદલ માછલ્લેટે કાંઈ ઠરાવ કર્યો નથી. બીજા ગુન્હા બદલ

તોહોમત નથી કીવા તે બદલ ચોકશી ચાલી નથી.

માટે કેદીપરનો અપરાધ અને શિક્ષા રદ કરીએ છીએ.

પી. કો. કા. ૪૪૧ ને સખસના કબજામાં કાંઈ મિલકત હોય તે સખસને ધમકી દેવાના, તેહેમો તીરસ્કાર કરવાના, અથવા તેને દુઃખ આપવાના ધરિદાયી, અથવા કાંઈ ગુન્હો કરવાના ધરિદાયી, તે મિલકત મધ્યે અથવા તે ઉપર ને માણસ પ્રવેશ કરે; અથવા તે મિલકત મધ્યે કે તે ઉપર કાયદા મુજબ પ્રવેશ કર્યા પછી, તેવા કોઈ સખસને ધમકી દેવાના, તેનો તીરસ્કાર કરવાના, અથવા તેને દુઃખ આપવાના ધરિદાયી, અથવા કાંઈ ગુન્હો કરવાના ધરિદાયી, ને માણસ કાયદા વિરુદ્ધ ત્યાં રહે તે માણસે સાપ્રાધ પ્રવેશ કર્યો એમ સમજવું.

પી. કો. કા. ૪૫૨ ને માણસ રાતે ગુપ્ત ગૃહપ્રવેશ કરે અથવા રાતે ઘર ફાડવાનો ગુન્હો કરે તે માણસને ત્રણ વર્ષની મુદત સુધીની એમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની શિક્ષા કરવામાં આવશે અને વળી દંડને પણ લાયક થશે.

આરોકીઆમ અરજદારની બાબતમાં

તા. ૨૫ અક્ટોબર ૧૮૭૮

વા. ૨ | એક મોટો બખેડો થયો તેમાં એક સ નામ-
પા. ૩૮ | ના માણસને બંદુકની ગોળી વાગ્યાથી તે
મરી ગયો. આરોપિત નંબર ૧ અને બીજા-

ઓપર ખુનનું તોહોમત મુક્યું આરોપિત નંબર ૧ અને તેના સાહેદોએ એમ કહ્યું કે આરોપિત નંબર ૧ ના એ પોતાનો ખાનગી બચાવનો હુક અમલમાં લાવતાં એ બંદુક ફાડી હતી. આ ઉપર ઇશન જડને બરોસો રાખી આરોપિતને જોડી દીધા તેથી તે ઠરાવપર મરનારની વિધવાએ હાઈકોર્ટને અરજ કર્યાથી ઠરાવ કર્યો કે—

કી. પ્રો. કા. ૨૯૭ ના ઠરાવ પ્રમાણે કોઈ પણ રીતે

(૬૬)

ખાતમી મળ્યાથી તે ખાતમી ઉપરથી હાઇકોર્ટને પોતાની તપાસણીનો અધિકાર અભાવવાને અધિકાર છે.

કી. પ્રો. કા. ૨૯૭ ની રકમ એક ઉપરથી ને હાઇ. કોર્ટને અધિકાર મળેલો છે તે તેમણે અચૂક એક વિશિષ્ટ પ્રકારની ચુક થઈ હોય તો અગર બીજી રકમોમાં ને રીત કહોછે તે રીતને અનુસરીને અભાવવો એમ કાયદા કરનારનો હેતુ હોય એમ જણાતું નથી; તે વિશિષ્ટ પ્રકારની ચુકને પ્રસંગે ને વિશિષ્ટ પ્રકારની રીતને અનુસરીને ચાલવું તે રીત ખતાવવા માટે નિચેલી રકમો ધાલીછે.

શ્રેયન કોર્ટ રૂબરૂ નેટલો પુરાવા ફરિયાદીએ આપી હોતો તેટલો આપ્યો નથી એ કારણ હાઇકોર્ટને તે કામની તપાસણી કરવાને યોગ્ય થતું નથી.

તે કલમમાં “મુદાની ચુક” એવા ને શબ્દ છે તે શબ્દમાં પુરાવાનું વજન કરવાના કામમાં ચુક થઈ હોય તેનો શમાવેશ થતો નથી.

તે કલમમાં “મુદાની ચુક” એવા ને શબ્દ છે તે શબ્દમાં પુરાવાનું વજન કરવાના કામમાં ચુક થઈ હોય તેનો શમાવેશ થતો નથી.

કા. ૨૭૬ રકમ ૧ પ્રમાણે કોઈ તોહામત પર અપીલ થઈ હોય તે અપિલ શિવાય બીજી કોઈ પણ ખાખતમાં હાઇ કોર્ટને, નિચેની કોર્ટને થએલી વાતથી ને ડરત્વ કર્યા હોય તે રદ કરવાનો અધિકાર નથી.

કી. પ્રો. કા. ૨૯૭ સરકાર વિરુદ્ધ નવરન એમફલા બે ગનો ફેસલો પાને ૪૮ એછે તે નિચે જુઓ.

શુદ્ધિપત્ર.

પાનું.	સીટી.	અશુદ્ધ.	શુદ્ધ.
૩૨	૭	અમે	(અમે ન જોઈએ)
૩૭	૧	:	આપઈ નહીં દર-
૪૦	૨૦	વાતનું	વાતના
૪૩	૪	ન્યમલ	ન્યમલ
૭૯	૭	અકેએક	એક એક
૮૫	૪	એવા	એવા
૮૫	૧૦	કેદીત	કેદીન
૧૦૬	૧૩	અશક્ત	અશક્ત
૧૧૬	૨૦	શાક્ષીની	શાક્ષીને
૧૧૭	૧૭	કલમા	કલમ
૧૨૨	૨૧	ભમકુર	મળકુર
૧૬૭	૧૬	કલેકટનો	કલેકટરની
૧૭૨	૧૯	કરતો	કરાતો
૧૭૪	૧૩	પણપ્રસિદ્ધ	પ્રસિદ્ધપણ
૧૭૭	૨૧	ફરીયાદી	ફરીયાદ
૧૬૫	૭	કોજદારી	ફાજદારી
૨૭૦	છેલ્લીલીટી	કાંઈ	કોઈ
૨૮૪	૩	કરવા	કરવું
૨૯૬	૨૪	૪૧૮	૧૮
૨૯૭	૪	વચવી	વચવા
૩૦૪	૧૧	અપરાધને	અપરાધને
૩૨૧	૨૯	મળુરીને	મળુરીની
૩૨૨	૧૭	કર્પો	કર્પો
૩૩૦	૯	કે	કરીકે
૩૩૬	૨	મીસ્ત	મીસ્તર
૩૪૦	૨૬	જડજને	જડજની
૩૮૦	૧૦	માણસોટ	માણસોટ
૩૯૩	૪	કહેલો	કહેલો.
૪૦૫	૧૫	૪૮૮	૧૮૮

પાત્રું	લીટી.	અથુદ્ધ.	થુદ્ધ.
૪૦૯	૨૭	રસ્તાન	સ્તાન
૪૨૪	૮	હાધકોરમાં	હાધકોરમાં
૪૫૩	૨૬	માજીએટને	માજીએટે
૪૫૬	૨૦	પકી	પૈકી
૪૬૨	૧૦	૬૬૩	૩૬૩
૫૦૩	૩	હાધકોરે	હાધકોરે
૫૩૬	૧૧	૪૦૨	૩૦૨
૫૩૮	૨૬	જ્યુડીશીપાલ	જ્યુડીશીપાલ
૫૪૩	૧૮	સુર્યાતથી	સુર્યાસ્તથી
૫૬૬	૨૪	મુલકમાંના	મુલકમાંના
૫૮૧	૨૧	મોલ્યાથી	મોકલ્યાથી
૫૯૪	૨૪	નામ	નાવ
૫૯૪	૨૬	નામ	નાવ
૬૦૪	૨૩	બીગાડતો	બીગાડનો
૬૦૫	૧૦	એકને	એક, નેથા
૬૦૮	૫	નહોના	મહોતા
૬૦૮	૧૨	આરોગીતને	આરોપીતને
૬૧૦	૧૩	પપ	પપ૦
૬૧૨	૨૬	૨૭૧	૨૧૧

